

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Summula clarissimi iurisconsultis||simiq[ue] viri
Raymu[n]di demu[m] reuisa|| ac castigatissime correcta
breuissimo|| compendio sacramento[rum] alta
com||plectens mysteria De sortilegijs sy||monia: ...**

Raimundus <de Pennaforti>

[Metz], [zwischen 1508 und 1515]

Summula de summa raymundi prodiit ista [...] Non ex subtili sed vili
scribimus ista [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-305369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-305369)

Secunda conclusio .i. us canonicu. e hic subiectu attributiōis: pbat illud: ad qd ordinat r cui oia attribuit pncipaly I ali q libro tradita: hoc e suble crū attributiōis: s3 tus canonicu e hmoi. g r e. Maior est nota de se. Ma nor pbat sic: qz i hoc libro p̄siderat qda regle i iure: qz ius canonicu dī a canon i greco qd e regula i latino. eo qz dant h nobis rle de vita clerici. et qd sit f. ciedū de rapina et furto. ¶ Per hoc ad rōnes Ad pumā cōcedit maior: sed minor est falsa: qz ius canonicu hic p̄siderat p modū introdu ctiōis et sub cōpendio. in decretis et decretalibus p̄siderat adeq̄te. Ad secundam par et solutio ex distinctiōe. Ad terciā p̄cedit maior: r negat mioz Ad p̄batōne dī qz ius canonicu cōsiderat duplr. Uno mō quo ad se et q̄ ad magros iusticiā statuentes Aliomō p̄siderat quo ad veritatem in euā gelio expressam: tūc dī qz p̄mo mō dependet a papa: r sic non est eternū Secdo mō e h subiectū r etiā talit̄ e eternū. Et hec de q̄stōe et alijs q̄ p̄t us proposita fuerit circa declaratiōne thēmatīs hui⁹ libri modo sufficiat.

Summula d summa raymundi pdit ista
i. nō ex gūl seu difficult. i. facti. i. pponim⁹ sup. scripta
Non ex subtili sed vili scribimus ista
i. tenore. i. valet. f. sumula. i. clericis .i. ardua volumina

Eloquio placet hec locis: quia magna studendi
i. interio sup. paupibus clericis .i. scribendi

Lura sibi non est: modus his valet ergo loquendi
i. multa intelligētes .i. nō volumus sup. pitem

Inter doctores hunc nolimus ire libellum,
i. iuvenib⁹ .i. obtulis sup. librum .i. pposuimus

Parus et rudibus quem tradimus esse legendum
sup. studētes sup. libello

Inuenient in eo quid quod inuat utilitatis.

sup. septē .i. i. p̄io tractatu p⁹ hoc. f. d his que
hutus sumule. p̄tinet ad missam.

Da sacramentis primo tractatur: et inde,
et de eius effectu tali sacro tali pctō

Hic de baptismo: de conugio: symonia,
de istis oibus habet in sequentibus tractatibus

Furtis: et spoliis: vsuris: atq; rapinis
i. supstitosis sup. iste

Sortilegis: vitis carnis tractatus habetur

b

Summula Raymundi.

post hoc huius libri
Hinc sequitur finis confessorum simul actus
sup. breuia. i. plonauit .i. nō ignorant sup. longa
Quedam longauit non inscius et breuiauit;
.i. pfectius .i. sententia .i. pateat

Ut melius metro sensus tibi luceat isto

Cetero liber: cuius subiectū ē: ius canonicū a sc̄lis p̄tib⁹ institutū: p̄ia sub
antide diuidit i duas p̄tes. s. in p̄te p̄mialē z p̄te exequutiua. Pars eto
quarta ibi. In sumis festis. Prima ps adhuc diuiditur i tres p̄tes. Nam
prima p̄te autor p̄mittit int̄tū suū. In sc̄da p̄te oñdit facultatē h⁹ libri: in
tercia p̄te oñdit ea q̄ dicēda sūt p̄ ordīnē. Sc̄da ps erit ibi. Int̄ doctores
Tercia tbi. Hic de baptismo. Intendit q̄ dicere: hec summula p̄cedit de
summa p̄tica Raymundi. z scripta ē cū h̄b̄tis facilitatis z leuit̄ intelligib̄
libris: z iste modus loq̄ndi seu p̄cedēdi i summula p̄fici placet z valz usq̄
fotiss supple clericoz z studētib⁹ q̄ nolūt seu ex paup̄tatē, opp̄ssioe non p̄t
magna studere: s; tbi. Int̄ doctores: oñdit autor: ex q̄ iste liber facilē z les
ui stilo cōp̄tatur nō dz cōputari int̄ altos libros doctoz. sacre scripture:
sed dz legi et quis z rudib⁹: qz inueniūt in isto libello qd̄ utilitatē ecclesie:
sticus ordo p̄tineat z inueniēt etiā lectores i isto libro quō fiat? clerical
debeat regere dina siue ecclesiastica officia: s; tbi. Hic d̄ baptismo oñdit au
tor: p̄ter q̄ i hoc libro determinabit de baptismo: plugio: sy mona: furto
z sic de alijs. S; tbi (Quedā lōgauit) Intēdit autor: p̄r dicere: q̄ i hoc li
bro aliq̄ plōgant sc̄ent q̄ in magna suma sub breuib⁹ p̄tinent: z aliqua
hic abbreviant: vt fiat sensus lucidior et metru lucidius et delectabil⁹.
Cicēdū circa istam q̄ missa h; m̄tra p̄rogatiua. Primo q̄ celebrat solū
a ieiunis. Sc̄do q̄ solū i ecclesia celebratur z sup̄ altare: ita qd̄ sp̄ i loc̄ cō
secratis celebrari debeat: nisi q̄s; fieret ex sp̄ali gra z dispensatiōe pape
p̄p̄ reuerētā magnoz d̄noz z p̄ncipū: s; tñ ad minus optet qd̄ tal cele
bratio fiat sub tentorio. Tertio optet celebrantē esse sacerdotē. Quarto
optet sacerdotē esse sacris vestib⁹ idutū. Quinto qd̄ t̄m̄ō celebratur in
die accessu luntne: etiā si mille soles lucerēt sup̄ terrā adhuc de necessita
te ad missē officiū pagēdū lumē incēsum requiritur. Sexto qd̄ tbi solēt so
nare bonaz dina s̄ba cū carat p̄r nf. z s̄ba angelica cū caratur: ḡta in ex
cellis: z humana s̄ba vt in collectis et in seq̄ntis. Septimo tbi audiūtur
tria bona et nobilitatima y diomara q̄ mūdus h; .i. hebraicū: vt p; tbi. saba
oth z osama: z alleluia. Sicū cū d; ky rteleyson. Latinū auditur in ois
bus alijs d̄cōnib⁹ z ordōnib⁹. Octauo qd̄ missa ē cōpleta tot mistertis q̄t
mare guttis firmamētū stell: sol athomis z celū empyrreū angel: z terra
arenis. Nono qd̄ sacerdos i solēnib⁹ z maiorib⁹ ecclesijs i missa habz
p̄tes mistros. s. dyaconū: subdyaconū: z acoltrū. Decimo qz angelū: tbi dē
exultētes h̄mōi officio nō sufficerēt nisi i p̄tina tate maiestatis eēt vnus

*Missā habet
nitra p̄rogatiua*

vlt duo adiutores fuerit es missas. s. scholares vlt alij facti: et rō ē: qz ibi ē
 deo: et dñs ois m rex creator. s. celi et terre etc. Unde dicit qz aie i purga-
 toio purgāde ex missa remissione et veniā sequit. Et sacrosctā mat ec-
 clesia sup addit duodecimū. s. qz quibz catholicus et bonus xpianus ad mlti-
 die dñico teneat audire vnam integram missam. nisi aliq singulari necessi-
 tate pōtius fuerit: puta infirmitate vel aliquo hōi. ¶ Itē posset aliq
 dubitare: in q lingua prima psecrat io corpus xpi fuit celebrata. Rñ qz idi-
 oma seu lingua ē triple. s. hebraica greca et latina: mō dico qz pñā cōse-
 cratio fuit celebrata i lingua hebraica: et rō huius est: qz xps fuit primus sacer-
 dos: et i cena dñi psecrauit hoc sacm: et dedit suis discipulis: et qz prunc-
 erāt inf iudeos: id vtebat hebraico idiomate. Secdo dicit qz illa psecratio se-
 cūdo celebrata fuit in lingua greca: vtz actus. vj. ca. vbi dicit. Factus est
 murmur grecor aduersus hebreos et altercabātur mutuo: i. litigabāt ad-
 muticem. Tercio dicit qz tertia celebratio fuit facta in lingua latina qñ scūs
 petrus fuit electus i apm. Ad aut hys tribus linguis solū corpus dñi the-
 su xpi pñā patet ex titulo crucis qz erat scriptus tribus idiomatibus. s.
 hebraice: grece: et latine: videlicet. Iesus nazarenus rex iudeorum.
 ¶ Itē notandū ē: qz i hoc sacro eucharistie qd i missa celebrat ex stute
 pboz qz a sacerdote pferit est vtz corp⁹ xpi. qz pba psecrationis faciunt
 mētionē d xpo et sanguie ei⁹. s. sanguis ē ibi ex qdā pcomitātia necessari⁹
 qz corp⁹ viuū et atātū nō ē sine sanguie Et nullo mō pcedēdū est qz i hostia
 psecrata nō sit ver⁹ sanguis xpi: qz aks atātū corp⁹ staret sine sanguie qd
 ē impossibile d atato rōnali. An dicit sacra scriptura. Ania ei⁹ i sanguine suo.
 Itē ibi ē aia xpi: ex qdā pcomitātia: qz impossibile ē corpus xpi pñā nisi sit
 dispositū et organizatū. qz sine aia nullū corpus viuet pōt. Itē ibi est del-
 tas ex quadā pcomitātia: qz vnitāte remota corpus et deltas sunt dispa-
 rata entia. Ad aut ista oia sunt manifeste: pbat bñs Johannes. vj. cap.
 sic dicens. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. In qbus pbis omia
 ea que dicta sunt tangunt. Nam panis tangit cū dicit. Ego sum panis viu⁹
 et sic etiā corpus xpi ē ibi et aia cū sanguine: nam aia viuificat corpus me-
 diante sanguine. Itē p hoc qd dicit. Qui de celo descendi: tangit ipsa del-
 tas xpi circūdata humanitate. ¶ Itē eucharistia definitur sic. Eucharis-
 tia est sensibilis species panis et vini post psecrationem facta a sacerdos-
 te sub certa et debita forma verbor: prolata cum intentione debita et
 cumficiendū: ex insti tutōe diuina significans veraciter corpus et sanguis-
 nem benedictum sub illis speciebus realiter contineri. In pñāte descri-
 ptione quatuor: occurrunt que habent hoc sacm integrare. Panis est cā
 material: qz p panē et vini materia huius sacramenti datur intelligi: et
 vnum istor non sufficit qz se in missa celebratione: sed ambo simul concu-
 runt. Causa efficiens est duplex. s. principalis et instrumentalis. Pñā-
 palis est deus gloriofus. Instrumentalis vero est quilibet sacerdos rite
 et debite ordinatus. Causa formalis in debita prolata orationis consi-
 stit. Causa autem finalis est intentio consecrantis.

Hic notandum est
 quod lingua
 psecratio est
 xpi fuit celebrata

Summula Raymundi.

Ultimo est notandum de quibusdam casibus. Primus est: vt in hostia
psecrata sit aliud qd cernit z aliud qd credit. Ad hoc rñr qd vey corpus
xpi nō vidē: s; sola spēs panis vidē: z rō ē. q; si nō: tūc nō decepti qm
sensus circa illū facim qd ē falsū: z qd vt brūs grego. aliū ē qd cernit: z a
liud ē qd credit. S; dicēs circa casuz qd ē rō qd nō videm vey corpus xpi
ibi rñr qd nullū corp⁹ vidē: nisi qd hz accētia sibi i existētia z nisi sit color
ratū: vt p; b partete: s; color alb⁹ i hostia nō ē corp⁹ xpi nec inest ei: s; ac
cidētia stāt ibi sine subiecto: p tanto corp⁹ xpi nō vidē: neq; sanguis. Se
cūdus casus: an isti hoies dicētes se vidisse corp⁹ xpi i manib⁹ sacerdot;
errēt v; male loquant. Rñr qd nō errāt: q; null⁹ errat cul⁹ pba i sacra scri
ptura verificant: s; ea qd habent v; vīdē corp⁹ xpi i sacra scriptura veri
ficant. q; sunt p; a. Mino: p; i genesi z apoc. vbi d; q; hoies mltōtēs vīd
rūt angelos nō inq̄tū spūs: s; inq̄tū assumptē corp⁹ aerēū i hoc repñ
tauerūt deū: q; dixerūt vidim⁹ deū: z sacra scriptura i hoc nō errat. Hic
soluēdo istū casū d; q; sicut hoies dixerūt se vidisse angelos z nō errā
rūt: sic z nos corp⁹ xpi videm⁹ et nō erram⁹: s; tñ videre capē: ibi valde
sp; opitē: q; nihil ppie vidē: nisi coloratū seu color vt p; 3. 4. v; aia mō cor
pus xpi nō est coloratū. Tert⁹ casus est vtz aliq; ps sanguis xpi q; effu
sus fuit remansit i terra. Hic rñdēt aliq; docto. sacre scriptū. q; nō q; xps
iesus i resurrectiōe totū sanguinē assumpsit quē pus in amara passioe d;
misit: s; xps i sua passioe totū sanguinē effudit: q; i sua resurrectiōe totū
sanguinē resūpsit. Alii autē doctores dicūt q; sanguis effusus v; venerab
ll corpe xpi fuit calidus: z pp; pōitionē caloris remāsit a iq; humiditas i
terra: vt manifeste ostēdit i peplō virginis marie: cū sub cruce steterat sa
guis filij totū amictū albū ei⁹ irrigauit et rubicauit. Hoc idē alit er pba
tur sic: oē corruptibile p; indiget v; sanguine q; icorruptibile: s; chulius
an passioe erat corruptibilis: et post resurrectiōe sua incorruptibilis q;
an passioe plus indiget v; sanguine: q; p nutrimentū sanguinis corpus
augmentat. sed imortale nō indiget de tali nutrimento. q; nō est necesse:
q; xps reassumpsit totū sanguinē quē p nobis effudit. Quartus casus
ponatur q; aliqd remāsit v; sanguine corpi xpi post suā resurrectiōem
hic in terra vt cernitur manifeste in peplō brē marie pgnis. Tūc dubita
tur vtz talis sanguis q; fluxerat de corpe xpi in ara crucis debeat habē
ri in tali et tanta reuerentia: sicut iste sanguis q; a sacerdote in calice cōse
cratur. Rñdētur q; non. q; ponatur in casu q; totus sanguis xpi effusus v;
corpe eius ponatur in vna pte altaris: z ex alia pte sanguis psecrat⁹: tūc
d; q; sanguis psecratus est magis venerāndus. Ratio est. q; vsq; i triduo
anima chulsi fuit sepata a corpe z sanguine: q; corpus xpi i sepulcro fuit
aia nō apud ptes i ly mbo. Etia; deitas fuit sepata a sanguine: q; non pōt
dici fili⁹ de i effusus ē i terrā: idē sanguis psecrat⁹ ē magis venerānd⁹: q;
ibi ē vera deitas. Itē ibi integer ē xps imortal⁹ z i passibil⁹: s; vt pepēdit i
ara crucis: ibi erat passibil⁹ z mortal⁹: idē sanguis xpi psecrat⁹ est magis ve
nerāndus. Quintus casus ē: quare quoridie misse celebrantur: cū tamē

Nota

Nota

xps nisi secl passus est. et tñ illud sacm ē memoriale dñice passiois. Ibi
 rñdetur q̄ q̄tuor sunt cause illius fm innocentū. Prima ē: q̄ op̄ter se pa
 rata ē medicina p̄ra p̄ra quotidiana: vñ extra i de p̄sec. di. ij. ca. vi x
 figura. Iteraturq̄ q̄ridie oblatio: h̄ xps secl passus sit. q̄ quotidie p̄cca
 mus: sine q̄bus mortal' infirmitas viuere nō p̄r: et id q̄ q̄ridie labimur in
 p̄ra quot' die p̄ nobis xps mystice imolat. Sec̄da cā: quot' sc̄iq̄ corp'
 xpi sumit h̄: memoria passiois xpi: vñ quotienscūq̄ feceritis hoc in meā
 facite cōmemoratiōe: q̄ vt habeat memoria passiois xpi quotidie misse
 celebrant p̄ viuis et mortuis. Terc̄ta cā est: vt nobis xps quot' die vñtaf
 fact' alit' et nos et sp̄iaf. Quarta cā: vt vero agno loco typici vñtaf: quē
 iudet ad vespas p̄uertēdo cōfiterūt: fm illud ps. Cōuertēt ad vespas et
 famen patient' vt canes: nā vbi veritas venit figura. i. vet' testm' (q̄d su
 ut figura noui testi) cessauit. ¶ Ali' casus. ponat q̄ calix cū vino p̄ crato
 sine sanguine xpi fuisse leuat' i triduo mortis: tuc dubitat vñtaf fuisse ad
 orandus: Ibi tñ q̄ triplex est adoratiō. s. latra. h̄ p̄dulia. et dulia. Latra
 est honor soli deo exhibēdus: s. dulia vñ futū ip̄sum creature: s. h̄ p̄
 dulia vñ futū us q̄ ē supra dulia: et hec xpi hūanitat' debet. Et q̄ illa h̄
 stia fuisse adorāda dulia adoratiōe et nō latra: q̄a detras fuit legata a s̄
 guine. Ali' aut' dicit q̄ corp' vñ sanguis et' h̄n poruissz p̄ crari p̄ triduo
 um mortis et adorari adoratiōe latra: q̄a et x̄ h̄oꝝ detras fuit vñta cum
 corpe et sanguine. ¶ Alio dubitaret q̄s vñ duob' sacerdotib': quoz vnus si
 mularet se celebrare et nō celebraret p̄pter p̄sciam mortal' p̄ri: aliter h̄o
 celebraret cū p̄scia mortal' p̄ri p̄pter timorē dñi sui: tūc q̄nt q̄s eoz mag'
 peccat et grau'. H̄nt q̄ ille q̄ simularet se celebrare: q̄a p̄ hoc circūstātes
 p̄mitteret p̄ dolariā ex eo q̄ adoraret creaturā. s. hostiā nō p̄secratā. Et
 p̄ nocētius: cū plura obijciēda rem dta q̄ veris dānis sūt ḡuoa: p̄cul
 dubio videt mag' offendere q̄ fraudulētā p̄sumere: sic ille q̄ se simularet
 celebrare et nō celebraret plus peccaret illo q̄ celebraret et nō simularet

De collectarum fimbis et principiis earundem.

i. in solennitatib' .i. in celebratione misse
In summis festis ad nullam dicitur vna

vñ: sup. aliqua collecta addita sup. altari' sc̄i

Tū collecta: nisi sit conuincta diei

¶ Ista est ps executua: et diuidit in q̄tuor p̄tes p̄cipales. In p̄ria de
 terminat de diuino officio: videlz de missa et de corpe xpi. de sacra vñta
 one et baptisate. In secunda p̄te p̄cipali determinat de matrimonio
 et de ei' effectu: et de his que p̄nt impedire matrimoniu. In tertia dete
 minatur de vita et honestate clericoz: et de eoz impedimentis. s. de rap
 nis furtis et de alijs. In quarta determinatur de indulgentijs: vbi que
 libet ps incipit patebit. Dicit ergo magister sic p̄ prima p̄te d̄ sacre d̄
 ecclesiasticus ordo hoc extitit q̄ in summis festiuitatibus solū vna collecta

*De collectarum
 fimbis*

Summula Raymundi.

ds dicit i pulpito misse an eplaz: sic p'st'r t'm vna colla e' dicēda i fine m'f
se p' cōionē: q' vna alteri cōiūdere d'z. Et subdit ponēdo exceptionē d'z
cons: nisi in festo cadat festū alicui' sc'i: tūc due collecte p'nt eligi sub vna
p'cone: vt i festo oim sc'roz: z sic de alijs. ¶ Notādū circa istoz l'ra d'r. In
summis festis ad vnam cōiū festoz. Pro q' sc'edū q' festa sunt tripl'ca.
Aliq' sūt sūma sicut illa q' tuoz festa. nat'ras xpi: pascha: p'et'ccoste: et af
sumptio b'te marie. d' q' b' h' extra d' pe. z remil. z dicit illa q' tuoz summa
festa: q' pagūf cū magna solēnitate: z illa festa sūt duplicta. q'dā p'pue di
era vt sūt illa imēdiate narrata: z i ist' q' tuoz festis ob reuerētā dei nō se
p'ant corp' mortuoz. p'p' luctū hoim. s'z alia sūt festa sūma cōiter d'ca
sicut sūt oia festa b'te h'gis. z festū oim sc'roz z patronoz siue patronari
q' vt q' trā p'uertebāt. In his oib' t'm vna d'r colla. nisi (vt dicitū ē) in festo
cadat festū alicui' sc'i: q' tūc due sub vna p'clūsiōe legi p'nt. ¶ Rem' vt i fe
sto natiuit' xpi. nā p'currit festū anastasiē: s'z ē i festo oim sc'roz: tūc nā
festū sc'i cesarij pagūf: z q' tūc due colle sub vna p'cone dicitū: s'z dices
q're sc'tus cesari' nō cōp'ēdit sub nūero oim sc'roz: s'z et' festū tūc sp'āp
agūf. Ad hoc rūr q' hoc ē id: q' p' i'itutioē festi oim sc'roz sc'tus cesari'
l'ēnitate. tr. l'cōm: vt festa oim ap'loz Michael' sc'i nicolai: katherie. se
nā inuētiōis sc'e cruce. Festū rēpl' vt ē i dedicatiōe. Alia sunt festa simpl'
cia: vt sūt oia alia festa cōia q' p'currit i eccl'a dei: vt festū elizabet' doct'
p'ee: z sic d' alijs: z festa p'fessor: doctoz m'f m z h'ginū. Et ista adhuc sūt
duplicta: q'dā simpl'r nō celebra vt festū sc'i Frācis: egidij: anthoni: et
sic d' alijs. Alia celebrāf an' p'adū: s'z post p'p' nō p'hibet ab ope mecha
nico: vt ē festū marci: augustini: gregori: z sic de alijs. Et q' d'r mag' in
summis festis ad vnam illoz simplicium festozum et mediocrium.

¶ Itē notādū d'r vlt' i textu (ad missam) vñ missa d'r vno mō a verbo
mittor ertis: z illo mō pōt eē p'cipū vel nomē adiectiui: sic dicitū: iste ē
missus. i. legat'. z sic nō capūf h'. Alio mō capūf vt ē nomē substantiui: tunc
d'finit sic. Missa ē d'ni officij ad salūē fidelitū. z ad p'secrationē corpis
xpi a sc'tis p'ib'. s'z a sc'to petro z ab alijs i'stutū. q'z ibi p'secraf corpus et
sanguis xpi: illo mō etiā pōt dici a h'bo mittor terz: q'z ibi sūt dei m'f
i altari. S'z d'o q'z ibi p'ces sacerdot' p' man' angeli mittūt ad deū. ¶ Itē
d'r notant i l'ra (collecta) Pro q' sc'edū q' colla vno mō ē adiectiui: z venit
a h'bo colligo is ere: z sic nō sumit h'. Alio mō est nomē substantiui z d'finit
sic. Collecta est ois i q' deo loq'mur z ei i loq'ndo vntmur ad impetrā
dū d'ni auxilij z grā d'ni nā ille q' orat deo loq'itur. z p' hoc d'o vnt
¶ Itē notādū q' nō d'libz ap' e' ad celebrādū missam: s'z sol' sacerdos.
Pro q' sc'edū q' sacerdos a sc'is patrib' d'finit sic. Sacerdos est hō ma
sculus p'secraf: i'um' mēte z corp'e nūd': nulla occasiōe p'pedit: vnt vt
p'hib' cōt'at' q' ad vices z q' ad t'p's d'finitatū debite ordinat'
sue rangit multa q' requirunt ad sacerdotē q' d'ni officij misse debz
celebrare. Primo requir' q'z sit hō: q' angelus non pōt esse sacerdos: nec

pōt celebrare missam. Per hoc qđ dicitur (masculus) excludit femella: sicut et
 in omni alio: p hoc qđ dicitur: consecratus: remouetur vna opinio hereticorum qđ di-
 xerūt qđ quilibet xpianus deuotus possit celebrare missam: p hoc qđ dicitur
 (relinquit) tangitur qđ sacerdos volens celebrare missam debet tetinere
 a media nocte vsq; post celebrationē. et ad hoc requiritur qđ dormiat. nā
 maxime requiritur i tali officio qđ cibus corporalis sit digestus: et talis
 digestio maxime fit in somno: vt ex naturalibus manifeste habet. Et er-
 go si sacerdos nō dormierit a media nocte sic qđ mediam noctē vigilaret
 incaute posset celebrare sequenti die: nisi hoc esset qđ non posset dormire
 p totam noctē ppter aliquā certam infirmitatē que non impediret som-
 num: tunc bñ admittitur qđ in sequenti die celebrat: vñ modo sit facta dige-
 stio. Per hoc autem qđ dicitur (mente et corpe mundus) vult qđ sacerdos vol-
 lens celebrare debet esse mundus ab oi pctō ne labijs immūdis tēgat et
 osculet filiiū virginis. Vñ dicit beatus Bernardus. Qđ clerice quō labijs
 oscularis filiiū virginis quibus pauloante osculatus es labia meretricis vt
 deas ne osculo filiiū virginis tradas. Per hoc qđ dicitur (nulla occasiōe ppedi-
 tus) vult qđ talis sacerdos nō sit irregularis neq; excoicatus. Per hoc qđ
 dicitur (vñ vel pluribus coniunctus vel cōmunicatus) vñ modo intelligit
 qđ debet habere vñū vel plures adiutores. Vñ modo intelligitur qđ si nō
 sint plures adiutores: tñ adhuc p nobis debet orare in comuni. Naz li-
 cer ibi sit nisi vnus minister: sufficit tamen qđ ibi sint plures assistentes: et
 ergo dicit. orate p me peccatore. Sed p hoc qđ dicitur (quo ad vices) vult qđ
 sacerdos nō debet celebrare missam nisi in ecclesijs et locis psecratis. et si
 fiat alibi qđ hoc fiat cum consensu et licentia episcopi. Sed p hoc qđ dicitur
 (et quo ad tēpus determinatū) vult qđ celebratio nō fiat nisi in die et ante
 meridiem: nisi in festo natiuitatis dñi: tunc vna missa celebratur in nocte
 Etiam dicitur (et debite ordinatus) quia sacerdos volens celebrare debet
 esse sacris vestibus indutus et calciatus que requiruntur ad missam. qđ
 nullus discalciatus potest celebrare missam. Aliter autem hoc sic intelli-
 gitur. i. qđ non sit per saltum p̄morus ad sacros ordines: vt si post ordi-
 nem subdiaconatus vel accolitatus cepisset ordinem presbyteratus.

C Hęc sciendū sū aliquos qđ sex sūt virtutes missę. Prima est: qđ si ali-
 quis daret paupibus oia qđ haberet: et cū hoc peregrinando p̄transiret omnia
 spacia terre tantū ei nō p̄desset sicut si vigne audiret vnam missam et hoc
 cum tota mentis sue deuotione in statu gratie abiq; peccatis mortalibus
 Secunda virtus est: qđ infra audicionem in iuste anime consanguineorū non
 patiunt penam in purgatorio. Tertia virtus: qđ infra audicionem missę
 homo nō efficitur senex nec infirmabit. Quarta virtus: quia post audic-
 tionem missę omnia que sumunt magis auentunt nature qđ antea. Quinta
 virtus est: qđ missa plus petit coram diuina maiestate qđ omnes oratio-
 nes que fiunt in toto mundo: qđ est orō ecclie: ergo est oratio capital. La-
 pitalis em oratio p̄ualet omnibus orationibus. Igitur etc. Sexta virtus ē
 qđ vna missa cum deuotione audita in vita plus valet quam centum post

Summula Raymundi

vitam. Et hoc quo ad tria. scilicet primo quo ad remissionem culpe. secundo quo ad diminutionem pene. tertio quo ad augmentacionem gracie. **U**ltimo nota est de casibus. **P**rimus est: utrum sacerdos excommunicatus potest officium corpus christi. **R**espondetur quod ipsum sacerdotem excommunicatum conficere corpus christi intelligitur dupliciter: uno modo de iure: alio modo de facto. **M**odus ubi quod sacerdos excommunicatus de facto non conficit corpus christi: sed non de iure. et ratio illa est: quia nulla pena iuris posita potest tollere illud quod datum est a iure diuino: quia si esset non tollit superius: sed excommunicatio est pena posita ipsius iuris: preterea ad hoc corpus christi. solum data est a deo vel a lege diuina: ergo excommunicatus potest officium corpus christi de facto: sed non de iure: quia de iure exclusus est ab ecclesia. **S**ecundus casus est: utrum sacerdos irregularis potest officium corpus christi. **R**espondetur quod potest officium de facto. non autem de iure. **N**am ille potest officium corpus christi quod habet illud in quo consistit in officio et effectu huiusmodi: sed quilibet sacerdos irregularis est in officio: quia est in officio: quia dicitur superius: sed characterem indelibilem quod manet in quolibet sacerdote: non tamen potest officium de iure: quia sacerdos irregularis prohibetur esse ab ecclesia. **T**ercius casus: utrum angelus potest celebrare missam dato quod habet formam et materiam sacerdotis. **R**espondetur quod non: quia nulli angelorum dicitur hoc: quod iure: sed fecerunt. **I**n quibus verbis ipse Christus dedit hominibus auctoritatem officii corpus suum. **I**tem dicit apostolus ad Hebræos. **A**ltare autem habemus de quo non habet potestatem edere nisi qui rabet nactu seruitur: id est sacerdotes. **E**tiam angeli non habent characterem sacerdotale: ideo officium non possunt corpus christi: quia ad hoc quod alius officium corpus christi requiritur auctoritas sacerdotale. **E**t quo sequitur quod homo est dignior angelo in isto seruitore: quia non legitur in scripturis quod angelus sacerdotem fuit ordinatus. **E**tiam homines sunt maiore auctoritate quam angeli in isto: et ideo sunt ipsis angelis digniores. **Q**uartus casus: ponitur quod aliquis sacerdos sit mortuus: et post longum tempus cum diuina potentia resuscitetur a mortuis: nunquid ille potest officium corpus christi et celebrare diuinum officium missæ sine nouo ordine consecrationis. **R**espondetur quod in tali casu ipse resurgens a mortuis habet adque omnia requisita ad consecrationem: et talis character non tollitur per mortem. **E**t ratio: quia talis character est signum impressum ipsi anime per receptionem sacramenti: ut patet. scilicet quod quidam ergo potest conficere. **Q**uintus casus est: utrum concubinari potest celebrare missam et officium corpus christi. **R**espondetur quod sic: imo de iure et de facto nisi manifeste esset abiectus ab ecclesia. **S**extus casus: utrum sacerdos scismaticus potest officium: dato quod habet debitam materiam et formam. **R**espondetur quod sic: sed magister sententiarum quod non: et ratio est ista: quia quoniam alius potest officium corpus christi: tunc deus et angelus assistunt conficenti: sed deus et angelus non assistunt scismatico sacerdoti: igitur. **E**tiam scismaticus sacerdos non potest absolvere: nec officium. **I**n isto articulo recedunt doctores sacre scripture: et magister sententiarum dicentes: quoniam sacerdos scismaticus de iure non potest officium corpus christi: potest tamen de facto conficere corpus christi. **E**t ratio theologorum est: quia habet characterem indelibilem qui ab eo non potest tolli: igitur potest officium. **N**am rationes rursus ad primam quod dicitur de

q' angeli nō sint pntes q' ad meritū p'ficiēti: tñ sūt vlti q' ibi q' ad meritū e
 effectū facti. Ad sc'daz rñr q' n̄ ē sile v' p'ate absoluēdi z p'ficiēdi. Septi
 mus casus ē. vtz sacerdos degradat' pōt p'ficere corp' xpi rñr p' magim
 sniaz q' nō: z cū eo p'cordāt oēs iurist' e: s; docto. sacre scrip. ab eo recedūt
 qz debem' mag' pte q' crude z ipse loq' cū theologis. q' degradatus p'sb
 pōt p'ficere corp' xpi dūm d' hēat debitā mām z formā p'boz. Et dicat p'
 pter iustitias. q' sacerdos degradat' pōt ad min' p'ficē corp' xpi de facto: i
 casu nō pōt v' iure. Octau' casus ē: vtz sacerdos portat in mōstrantia
 speciē panis vel corpus xpi. Ibi rñr q' sacerdos portat solū speciē panis:
 sed xps ibi sēsīm portat mouet et leuat. Et ratio est: qz indiuisibile z sup
 naturale pprie nō pōt portari: moueri vel leuari ab altero. Ex isto sequit'
 q' sacerdos in altari eleuat pprie spectem panis solum.

.i. in celebratiōe p' defunctis sup. vnam legere
In defunctorum collectam dicere missa

de sancto sup. collecta. i. dz legi añ vltimā
De sanctis poteris: tamen hec p'ultima fiet
 tu sacerdos scz missam

Sic e conuerso dum pro viuus celebras fac

C In ista pte autor det erminat v' collect' dicēdis i missis defunctoz: et
 diuidit i duo: primo facit hoc qd' dicit' ē. sc'do det erminat de collectis dē
 cēdis i missis viuoz: sc'da ibi (Sit et cōuerso) Quo ad primā pte dē sic:
 quicūqz celebras missam p' defunctis tu potes dicere vnā collectā v' sc'is
 sic tñ q' illa sit p'nta. i. vltia sine vna: et hoc sic sub hac forma q' sacerdos
 p'lo hēat collectā v' mortuis quā rostr' dz p'cludere: z p' hāc iterū vnam
 v' mortuis: z vnā de sc'is z demū vltimā p' defunctis: sic cōuerso qñ cele
 bras missa p' viuus: tūc pōt interponi vna collecta p' mortuis: ita tñ q' ef
 fit p'nta. **C** Horandū ex quo hic facit mētionē de missa defunctor: dubi
 rat q' d's vtz missa de sc'is celebrare p'sunt ipis mortuis intm acti missa
 legerent p' defunctis. Rñr q' q'stū ad oblationē facit: tūc eq' valet missa v'
 sc'is ipis defunctis sicut missa p' defunctis. S; q'stū ad oia alia tūc plus
 valet missa defunctor v' ipis defunctis q' missa v' sc'is. In his tñ p'fenda
 est deuotio sacerdot' celebrant'. **C** Pte qf. vtz missa vel bona opa p' de
 functis valeant aiab' q' sunt i celo vel i terra vel i inferno. Et vidi q' nō va
 lent aliq' illaz. **D** v' nō istis q' sunt i celo p'z: qz aie i celo existētes nō in
 digēt suffragio: ex quo sunt i p'fecto gaudio sine oī pena. vñ in iurias facit
 sc'is q' orat p' eis: vt d' extra d' cele. mis. qz aie i celo existētes nō idigēt
 aliq' remedijs: qz sunt sine oī pctō: z cū hoc i maxima saturitate delecta
 tōnis p'sistūt. Nec illa suffragia valē: his aiabus q' sunt in inferno: qz ta
 les nō habent aliq' spem redēptiōis: eo q' in inferno nulla est redēptō:
 Nec illa suffragia valent aiabus q' sunt in terra siue in purgatorio: quia
 nulli in theologia expressum est z approbatū q' aliq' sit purgatorium.
 Sed i oppositū illi' est ordinatio sc're matris ecclesie: q' ordinauit q' quo

Summula Raymundi

*Nota remanebat
subid*

et die fierent suffragia istis defunctis in salutē. d quo hē. ij. machabe. xij.
Scia z salubris est cogitatio p defunctos exorare. ¶ Pro q notadi q nō
ti heretici existimāt solū esse duas vias post hanc vitā: vidēz ad celū vel
ad infernū. sic q quicūq; aliqs moreret q tūc imediate aīa ei? vel ascēn-
deret i celū: vel descēderet ad infernū: et terciā viam vidēz purgatorij ne-
gabāt. Dicebant em̄ q talia suffragia mortuo z sacerdotēs p̄t lūc imē-
nissent. Et si d: eis q hoc sit approbatū p docto. sacros. tūc ipsi dicūt: q
tales docto. q possunt purgatorij fuerit sacerdotes. z tō suspecti sūt i hae
pre. Sed tñ oppositū ē tota dispositio scie m̄ts eccie q pcedit terciā viā
vidēz purgatorij. Et hoc pōt psuaderi tali rōne: q si nō esse purgatorij
dō esset iniustus iudex: q̄s ē falsum. Sz q hoc seq̄ret p̄bas sic: z ponat
talis casus: q sint duo hoies quoz vn? sit bon? z sine oi pctō: z alius ma-
lus z occiso: p totū t̄ps vite sue: z q idē mal? hō in extremo termino sue
vite p̄fiteret oīa pctā sua. Et tūc vitēus ponat q ambo moriant: tunc q
ritur an aīa istius mali hoīs transit ad celū vel ad infernū. Nō pōt dīa q
transit ad celū: q tūc seq̄ret q de? eēt iniustus iudex: q iste q fuerat bon?
p totā vitā suā: s̄t ille q malus fuit p totā vitā: hē ent s̄tē meritū: qd ef-
fer intusū. Nec pōt dici q aīa istius mali hoīs transiret ad infernū: q cō-
fessus fuit pctā et? gūissima z penituit z p̄rituit d oibus fore factis atq;
delictis: sed satisfactionē p hīs nōdū fecit. Et q̄ relinquit q vitē est vas
re medij. p qd sit satisfactio p pctis mortalibus oblit: z p omnibus alijs
pctis hīc p̄fessis z cōtritis p quibus tamē nō est adhuc satisfactum. Et
illud medij fm sanctam matrem ecclesiam est purgatorij in quo pur-
gantur anime postq̄ decedunt que hīc p peccatis non satisfecerūt. Hīaz
rationem heretici subtiliter solvunt. Nam quando arguitur q sic. seq̄ret
retur q deus esset iniustus iudex: ipsi heretici negant p̄sequentiā. Ad p-
bationē: vt si ponat q sint duo homines z c. vt supra: qui similiter tran-
eunt ad celum: dicūt q lz transeant ambo ad celū: p̄pterea tamen de? nō
est iniustus iudex: quia tales nō habent equalem gratiam eo q non hnt
equale meritū: et sic heretici dicūt vltē? q iste sint rōnes sophisticē q̄s
nō curant: et ideo p̄pter tales hereticos summe necessariū est omnes sa-
cerdotes esse logicos: q̄ als multū faciliter deciperent ad hereticos. vñ
p̄sbyteri habēt q̄ gratia nulli debetur nisi qui sua peccata deplānt. ad
vita satisfactōe. Et ergo si p aliquem hoīem sit sola confessio z peccato-
rum p̄ritio: et ille tunc moritur adhuc gratia vel huiusmodi non debetur
nisi etiam cū hoc sit satisfactio: modo illa satisfactio post recessum in vitā
vniuerse carnis nō pōt fieri in celo: nec etiam in inferno: ergo oportet q
vitiq; sit ibi medij p qd talis satisfactio pōt fieri: et illud est purgatorij
¶ Hā fundamentum hereticorum est. q purgatorij non est approbatum
in sacra scriptura: sed tamen hoc est falsum. ¶ An ad hoc q purgatorij sit
ponendum multipliciter adducitur scriptura. Primo patet autoritate va-
teris testamenti: vt legitur in libro secundo Machabeorum. xij. vbi dicit
Sancta et salubris est cogitatio pro defunctis exorare vt a peccatis suis

*De purgatorij
ut ponandū
multipliciter adducit
scriptura sacra*

uantur: sed notū est q̄ tales orationes nō subueniunt aīabus beatis que
sunt in celo: q̄ ille sunt in sempiterna requie: nec etiā subueniūt aīabus
q̄ sunt in inferno. nam tales redemptionē nō sperant aliquā. Relinquit
q̄ orationes p̄ defunctis facte piunt aīabus in purgatorio existēte
tribus. Et patet hoc idem autoritate sancti Augustini Gregorij Eusebij
& aliorum doctorum qui p̄ multa mirabilia miracula declarant esse purga
torium. Unde dicit beatus Gregorius in libro dialogorum q̄ purgatori
um superat omnem penam corporalem. quia nulla pena est maior purga
torij pena: ergo manifeste concluditur q̄ purgatorium est ponendum.

Citē dubitatur in quo loco est purgatorij. Ad hoc r̄sident doct. sacre
scripture distinguēdo quatuor habitacula et mansiōes. Prima mansiō ē in
fernus simpliciter. s. in centro terre in quo p̄currūt omnes putredines to
tus mundi: que quidē mansiō infernus nuncupat̄ in qua mansiōe detē
nentur aīe peccatrices decedētēs in p̄ctis mortalibus. et iste eternaliter
sunt damnate & p̄petuis cruciatibus dedite: q̄ ibi inhabitat horroz sempit
ernus. Secūda mansiō est supra infernū in qua habitāt seu detinent p̄nit
nō baptizati moventes in p̄ctō originali: et isti nō puniunt aliq̄ pena seu
sibi: s̄ cor̄ pena est solū illa: q̄ eternalit̄ carent v̄sūe dei. Tercia mansi
ō est purgatorij in q̄ mansiōe sunt illi q̄ moriunt̄ seu decedūt in peccatis
venialibus vel in p̄ctis mortalibus oblitis: vel p̄ oībus p̄ctis cōmissis et
p̄fessis p̄niam nō cōpleuerunt & si cōpleuer̄ nō s̄n̄ satis deuote et cōtite
& isti h̄nt sp̄m redemptionis: et isti sunt p̄ quibus celebrant missē. et p̄
quibus fiunt suffragia: elemosyne et communes semp̄ in ecclesie oratō
nes. Quarta mansiō est alio beator. et dicitur sinus abrahe: et ad istam
uenerunt aīe legem nouam patres antiqui morientes sine p̄ctō mortali. q̄
qua dicit dñs i euangelio de diuite et lazaro Luce. xvj. Factum est autē
vt moreretur mendicus: et portatus est ab angelis in sinu abrahe. Sed
tamen illa mansiō destructa est p̄ christum: q̄ christus post suam resurre
ctionem illam mansiōem destruxit et omnes aīmas ibi deprehensas i
vitam eternam p̄duxit. **C**itē ex quo hic fit mentio de suffragiis mortu
orum: tunc dubitaret quis que tamen sunt illa suffragia que aīabus p̄
desse possunt. Respondet beatus Gregorius: quot sunt quatuor: v̄clit̄
cet preces: missē: elemosyne et ieiunia. Per ista em̄ quatuor minuunt̄ pec
cata in purgatorio. v̄nde versus. Missa. preces. dona. ieiunia quatuor ista
Absoluunt aīmas quas ardens detinet ignis.

Citē dubitatur v̄z pena purgatorij sit eōs pene infernali. R̄s̄r q̄ sic
q̄stū ad formētā: s̄ tñ illa est d̄ia: q̄ pena purgatorij est temporalis & trā
sitoria: infernalis vero eterna. Etiam iste in purgatorio habent p̄solatio
nem p̄pter sp̄m redemptionis. iste autē aīe que sunt in inferno nullā ha
bent consolationem. quia sciunt se esse eternaliter damnatas.

Citē querit̄: v̄z pena in purgatorio sit maior pena totū mundi. R̄s̄dē
cōter loquēdo: tūc pena purgatorij est maior & crudelior omni pena huius
mundi: sed tñ pōt esse minor: quādoq̄ iuxta q̄ritatem criminis.

*hic manent
in quo loco sit
purgatorium*

*Sp̄m a
pena v̄clit̄
q̄stū*

IX Summula Raymundi

Circa. vtz ignis purgatorij sit corpus vel spiritus: rñr fm bñm grego. q in purgatorio e ignis corpus q e idē ignis i spē cū igne infernali. Sz dicitur qd: int agēs z panēs v3 cē pportio. i. d. gñatōe: sz int corpale z spiritale si est pportio: g aia nō punit i igne corpali. rñr: nātr hoc bñ cēt vtz qd pdu dit p argm: sz aie patunt ibi ex vna admissōe z ordinatiōe z nō nātr.

Circa. qf. vtz purgatorij maneat p nouissimū diē. rñr simpfr q non gā dā z nā nihil faciūt frustra. i. celi. sz p nouissimū diē nulla erit pena trāsi tozā: sz ois aia aut salua aut danā: si salua tūc ascēdit in altitudine sū me deitaz z vte britudis: si danā tūc descēdit i pfunditate inferni. igit p tūc ponret frustra purgatorij.

Circa. qf. vtz celebrare missam p aia vna tuet oēs alias aias: Rñr q celebratio p vna spāl aia gñāl pdest oib aia⁹ exñtib⁹ i purgatorio q ad liberationē: sz tñ illi aie spāl pdest q ad honorē. Item: sic cā tela ponit añ pūcipē ad ei⁹ honorē: tñ oib aillib⁹ lucr. **C**irca. qf. vtz pcor existēs i mortali pctō bonā opatiōē p defunct⁹ faciēdo possit aias absolue a pena purgatorij. Rñr. alquē facē bo na opa p defunct⁹ itelligit duplr. vno mō fm se z absolute. Alio mō mōz tā ē missa ecclie. Primo mō si pctō existēs i pctō mortali facit aliq bo na opa p defunct⁹ fm se z p pūlo nutu z motu z nō i dñtute ecclie: tūc illa suffragia nō psunt aiaibus i purgatorio existētib⁹: vt dī scrips thomas de aquino. Si vō illa opatio p hñmōt hōiem fieret inqñtū est missa ecclie et est i numero fidelitū: tūc eis suffragia psunt aie.

Circa. qñt. vtrū purgatorij sit ps inferni. Rñdēt q purgatorij est duplex. f. speciale z pūua tū. Et tūc vltē dicatur q purgatorij speciale est diuinctū ipsi inferno: et ad illud mittunt aie q de cōi lege sunt puniēde. Et illud pz p beatum grego. in l. bio dialogoz: vbi dicit q cum eodem igne purgant. Sz purgatorij pūuati fm bñm Grego. est in diuersis pūibus mundi: nā qdā aie puniūt in glacie: quedā in aere: quedā in siluis: qdā i deserto: qdā in sterquilinis. z sic d alijs pūibus hui⁹ mūdi.

Circa. qñt. qñe xps descen dit ad inferna. Rñr scñs thomas de aquino dicens: q sicut xps ver⁹ hō factus venit in hūc mundū: vt p pñiam corpalem esset lumen mundi: sic ad infernum venit p diuinitatis maiestātē vt esset lumen sanctorum pa trum i ly mbo inferni existētū: qz xps defunctus fm humanitatē iuit ad inferna potēt: z redemit oēs q in hoc mūdo nō ppua volūtatē: sz hñam tatis fragilitate ceciderūt i pctā. sicut erāt scñi patres z pphete z pñles

Circa. qñt. qñ xps descēdit ad inferna an tunc defuit angelis i celo: et g vult sanc tus Aug. q xps descendit ad inferna tali claritate et potentia quali cor rā angel fulgebat i celesti hierarchia.

Circa. qñt. vtrū hñ q nō cōplēt sa tisfactionē i vita pñt et cū hoc mōz iuit: an iuste pena purgatorij puniā tur. Rñdēt q illi q nō cōplēt pñiam in pñt vita et i mouentur iuste pu nentur pena purgatorij: quia dicit magister in sententijs. Purgā dus est igne purgatiōis q in aliud seculum detulit fructū pñssōis. De illo igne

V.

Purgatorij

Speciale

diuinctū

purgatorij de bris aug. q ignis purgatorij si no sit etnae mro tm mo g
 us e: supat em. oem pena qua ho vna pass e vl pati pr i hac vita: sic em
 depict ignis ad igne reale se hz: sic sifr ignis pnti seclt ifernali coparat
 De carcere ifernali etne da nartiois di i qda smone. Carcer penat est hol
 vn manib? z pedib? viculat: sz penator qn tenebus pntius icludif: pena
 lissim? tm qn pntue stent? z detru stridorib? angustiat. Tal erit carcer in
 fernal: d q di math. xxij. Ligat? maib? z pedib? mittite eu i tenebias ex
 teriores: ubi erit sicut? z stridor detru. In isto igne etno diversi sut tortores
 vn merice di. Snt tbi tortores spetib? homidiores. Deformes nigri: sz
 no ad dbera pigri. Nugs lassant sz sp ad hec renouat. De tali et igne nul
 la e redeptio absolute loqndo: sz bn d igne purgatois: vt supra dictu est
 ¶ Itē qd qre sacerdos an collecta salutat pplm dicēdo: dñs vobiscu: et
 ppl's mēdēt. z cū spū tuo. Ad hoc ē dñm qd hec salutato (dñs vobiscu) sū
 pra ē e: libro Ruth ca. ij. vbi legit qd boos salutauit messoris suos: et est
 snia illi. dñs vobiscu. i. petitiōib? bonū tribuat affectū: vt i vobis mēat
 fces vras exaudiat. grām pferat: z pnta tribuat. Et chor? rīdet. Et cū
 spū tuo. i. dñs sit i te q spm tuū inouet q sit i viscerib? tuis: q: nō exaudī
 unī fces illi? q nō hz spm scī rectū: qd chor? z ppl's dicāt: tu nobis hoc
 optas dicēdo: dñs vobiscu: nō nos dicim? z cū spū tuo sit dñs vt valeas
 nobis hoc iperare: vl pōt dici qd hoc qd vt chor? z cū spū tuo: dat itel
 ligit qd sacerdos dicit tor? spūal: vt sit sensus. z cū spū tuo. i. dñs q ē i ore
 tuo sit etiā i corde tuo z i mēte tua. Deinde sacerdos dicit. Dñem? in signū
 qd rps i horto fuit tristis z merēs paritēq rogauit vt auferret a se calicem
 passiois amarissime quē bibitū? erat qn z dixit discipul suis: orate ne in
 tretis i tentationē vt hī math. xxvj. ca. ¶ Itē qd qre colla sedī hertele
 yson: z glia i excelsis cū legit missa. Dicēdū qd rō ordis illi? ē ista. qm nū
 quā fieri pōt recta aut vera petitiō ad dñm deū nisi mens pēantis fuerit
 humiliata z pñsus ab omni supbia atqz vana cogitatioe alienata: qm hu
 militatū cor de? nō spernit: sz exaudit: iuxta illud ps. Cor pñtrū et humi
 llatū deus nō despicias. Sz hmoi hūiliatio fcat cū canit aut legit herte
 leyson qd interpretat dñe miserere. Scdo dicit fieri qdā elcuario mētē petē
 tis in deū vt tota ei? cogitatio in deū flectat: qd significat cū legit aut ca
 nitur: gloria in excelsis: qd est laus angeloz p quā laudē mens hoīs ele
 uatur z in deū totaliter tendit: z tūc sequit petitiō que fit in collecta.

*De memoria in
 faciat etne
 Summarum
 dicit quod fuit*

De collectio dicitur

est sup. aliqua. i. i diuinis .i. postea
Si collecta patrem prenomina: vt tamen infra
 i. memoria .i. filij .i. collecte. i. cludas dñz nrm lesun zc.
¶ Mentio sit prolis: in fine legas per eundem
 memoria filij sup. nostrū .i. clude
¶ Mentio si nulla sit prolis: per dominum dic
 .i. ponitur sup. collecta .i. filij .i. sine mētiōe facta de pfe
¶ Si precedit in hac nomen nati: sine patre

c

Summula Raymundi.

sup. et regnas etc. finitur sup. collecta

Qui cum patre deo vivis concluditur ista

.i. spūscī deo. i. pcludas. i. si mentio fit despūscō

Eiusdem dicas si spiritus intus habetur:

In hac pre raymūd^o determinat de collectis dicēdis etiā i alijs festi-
tibus: et dividit i duas ptes. In p̄ia determinat de fine collay. In sc̄da deter-
minat de p̄cipijs collectay: sc̄da ibi (obus orem?) Quasi ad primā p̄-
tē ex ista elicitur q̄r̄o: r̄e. **Q**uay p̄ia tal̄ ē: si aliq̄ colla fit iugit̄ ad patrē et i
ea fit mēto de p̄sona filij. tūc d̄z pcludi p̄ illud relatiū: p̄ eū dē: dicēdo.
p̄ eū dē d̄z n̄m̄ iesus xpm̄ etc. **S**c̄da ista si i aliq̄ colla fit mēto de solo p̄re
et nō de filio: tūc i fine illi^o colle d̄z legi p̄ d̄z n̄m̄: vt p̄z i oib⁹ collectio
v̄sc̄alib⁹ et feriatib⁹: sic i p̄ce d̄ne p̄ce p̄cis etc̄ta. **T**ertia regula est: si in
aliq̄ collecta mēto fit de solo filio et nō de p̄re: tūc talis collecta d̄z sic con-
cludi. q̄ est deo p̄re vivis et regnas. vt p̄z ibi. **D**e^o q̄ crucē sc̄tām̄ ascēdit: ibi
soli fit mēto de filio: q̄ filij ascēdit crucē: q̄ d̄z sic cōcludi sicut de ista
Quarta regula. q̄ncūq̄ fit mēto de spūscō: tūc i fine illi^o collecte d̄z po-
ni illud relatiū eiusdē: vt i hac collecta. **D**e^o q̄ condā fidelit̄. **I**bi namq̄
fit mēto de spūscō. q̄ d̄z sic pcludi. **P**er d̄n̄m̄ n̄m̄ iesum̄ cristū filij n̄m̄
q̄ tecū vivit et reḡt i v̄nitate eiusdē spūscī etc̄. **N**otandū q̄ v̄tra illas
regulas i ista politas ponit̄ alie r̄e. **Q**uay p̄ia est ista: q̄n̄ i p̄cipio col-
lecte fit mēto de p̄re: et i fine de filio et de spūscō: tūc talis collecta d̄z cō-
cludi p̄ eū dē quo ad filiū: et d̄z addi eiusdē q̄ ad spūsc̄m̄: vt sic. p̄ eū dē do-
minū n̄m̄ iesum̄ cristū filij eius: sic q̄ i fine addat̄ eiusdē spūscī etc̄. vt p̄z
ibi. **D**e p̄o semp̄t̄ne de^o et c. **S**c̄da regula est: q̄ncūq̄ i aliq̄ collecta fit men-
tio de filio et de spūscō. tūc talis collecta d̄z pcludi p̄ eū dē quo ad filiū: et
debet addi eiusdē q̄ ad spūsc̄m̄. v̄n^o. **P**er d̄n̄m̄ dicat̄ cū p̄rem̄ p̄s̄b̄ orat̄
Cū cristū memorat p̄ eū dē dicere debz. **F**illo si loq̄it̄ q̄ vivis dicere de-
bet. **Q**uay tecū si fit collecta finis in illo. **S**i spūsc̄ alius eiusdē dicere de-
bet. **A**lia regula in quacunq̄ collecta ponitur illa dictio: verbum redē-
ptor̄ vel v̄nigenitus: tunc semper talis collecta debet concludi per eundē
et ratio illius est ista: quia illa mentionem faciunt de filio. **T**rem notā-
dum q̄ omnes collecte simul concluduntur per illam clausulam p̄ domi-
num nostrum. **E**t ratio est quia omnis oratio nostra debet fieri in nomie
filij ad patrē: vt in euangelio Johannis. xvi. dicit dominus. **S**i qd̄ pe-
tueritis patrem in nomine meo dabit vobis. **T**rem notandum: collecta
p̄p̄e dicitur eo vocabulo: quia antiquitus quādo romani voluerit trā-
sire cum reliq̄ uis: tunc ipsi venientibus super populum collectum talis
collecta dicebatur: sicut verba orationū dicebatur. que verba postmodū
dicta collecta a populo appellabantur. ideo dicitur collecta: quia ipse sa-
cerdos collegit omnes orationes christifidelium. et petiit pro omnibus
christifidelibus in fide catholica existentibus: et sic ratione illius petito-
nis in conclusione dicitur collecta.

nom

Quem ex quo hic sit mentio de collis dicendis in missa tunc necessarium est ut sciatur numerus collectarum in diuino officio dicendarum ne aliquis ex ignorantia huiusmodi numeri in errorem incidat qui summo in tam summo diuino officio precauendus est. Pro quo sciendum quod numerus collectarum in diuino officio missae dicendarum semper debet esse impar sic quod nunquam dicatur due collecte quatuor vel sex: sed una vel tres vel quinque vel septem: una propter unitatem ecclesie sed tres propter reuerentiam trinitatis: sed quinque propter quinque vulnera iesu christi: et septem propter septem petitiones: quas christus docuit: et illum numerum nullus excedere debet ne astantes attendant. Si tamen beatus Gregorius facit exceptionem dicens: si in summo festo occurrit aliquod festum. tunc possunt legi due collecte sub una conclusionem: sicut in die stephani primomartyris: ubi prima collecta legitur sancto: secunda de natiuitate christi: similiter in die Innocentium leguntur quatuor collecte: prima de Innocentibus: secunda de natiuitate christi: tertia de sancto Johanne. quarta de sancto stephano.

Tertio notandum: sacerdos dicens aliquam collectam discoopto capite dicere debet: et similiter presul sine episcopi insula deponere debet et debet tenere vultum versus orientem et stans eleuatis manibus. De primo quod debet stare discoopto capite in signum illius quod mundus debet esse ab omni peccato: et debet habere veram intentionem ad ipsum deum: et specialiter propter illum quod in deum et sacerdotem nulli dicit esse medium: sed debent esse uniti in celebratione tantum diuini officii: ideo in signum huiusmodi discooptus esse debet. Tertio debet tenere vultum versus orientem in signum ortus ipsius filii dei: qui prout in dominis non iudicat quemquam: sed omne iudicium dedit filio suo: non ad fueritiam sui ortus et natiuitatis: tunc omnes orationes in diuino officio missae sunt versus orientem. Tertio debet stare extensis manibus: quia sicut quia moyses orabat contra aduersarios suos Exod. vii. Tunc duo tenuerunt et brachia: et sic adhuc in Romana ecclesia cum dominus apostolicus celebrat tunc duo sustinent et manus in signum huiusmodi quod christus filius dei pendebat in cruce extensis manibus.

Tertio notandum quod in fine cuiuslibet collecte dicitur per omnia secula seculorum quod multis modis exponitur. Uno modo sequitur: ut per omnia secula seculorum. id est per omnes generationes nunc et in futuro: quia filius dei semper regnat cum patre suo in quolibet generatione. Alio modo sic exponitur per omnia secula seculorum: quod fiat tibi anthonomasia. id est excellentia: ut dicimus cantica canticorum: secula seculorum. Tertio modo exponitur per omnia etc. id est sicut filius regnat ab eterno cum patre: sic adhuc regnat per omnia secula seculorum. id est in eternum et ultra. Et tunc chorus responderet Amen. Et hoc uno modo exponitur dupliciter: Uno modo prout respicit ipsam orationem: et tunc est sensus sicut vos optatis in oratione petendo: sic etiam opto quod fiat. Alio modo exponitur prout respicit conclusionem orationis: et tunc est signum confirmationis. ut amen. vix est quod tu dicit: videlicet quod filius in eternum regnat cum patre. Sed diceret. quare hoc addit in collectis. Respondetur quod hoc addit propter aliquos viles hereticos qui dicunt quod lucifer qui detentus est in profundo inferni adhuc sit regnatus et quod le

Summula Raymundi.

uari debeat ad astra et regere in secula seculorum: modo propter illam heresim destruendam addidit illa clausula collectis in quibus concluditur quod christus cum patre sit regatur in secula seculorum. **Ultio est notandum de casibus.** Primum casus est iste: si sacerdos infra canonem propter aliquam magnam debilitatem corporis recederet de altari versus alter sacerdos poterit pro ipso missam perficere: Rursus si dubium est an talis hostia sit consecrata a tali sacerdote an non: et si in casu esset consecrata: tunc ipsa debet reservari in loco consecrato sic quod tunc alter sacerdos poterit accipere de nouo missam: et perficere altera cum prius propter dubium immouendum: ratio est: quia unum sacrificium debet perfici ab uno sacerdote vel ministro: et sicut eodem modo dicitur de sanguine christi. **Secundus casus est iste:** si sacerdos perficeret corpus christi et si eum inuaderet magis infirmitas: ita quod moreretur circa altare tunc dubium esset versus alter sacerdos possit accedere completendo partem missae: Ad hoc respondet antiquum quod non est necesse in tali casu missam a principio ichoari. Si autem aliquis sine necessitate absque periculo mortis non perficeret et missam inceptam tunc talis peccat mortaliter: et deberet excommunicari. **Alij respondet ad casum et melius quod si sacerdos moreretur post consecrationem tunc talis hostia debet conseruari in loco consecrato: et tunc alter sacerdos poterit accedere et incipere missam de nouo.** Et quo sequitur quod si sacerdos ante elevationem hostie interficeretur tunc talis hostia debet reservari in loco consecrato: et non deberet alter accedere ad perficiendum istam missam. **Tercius casus:** si aial brutum ingereret hostiam consecratam et comederet ipsam: versus tale aial comederet versus corpus christi. Rursus secundum beatus Innocentium quod non: quia quicquid aial mus vel aliud aial brutum comederet: tunc amplius desinit esse corpus christi. **Abi nota quod quicumque non bene custodiret sacrificium talis debet penitere quod viginti diebus.** Sed quoniam tale sacrificium perdidit: tunc debet penitere ultra: versus est in decretis. **Quintus casus:** si sacerdos leuaret corpus christi et uerret colubam vel aliam auiem et reciperet corpus christi de manibus sacerdotis: versus talis auiem esset excommunicanda: et videtur sic: quia omne committens sacrilegium est excommunicandus: sed illa auiem est hominis: ergo. Ad hoc respondetur quod illa auiem non sit excommunicanda: et ratio est: quia sola aialia rationalia sunt excommunicanda: sed hec auiem non est hominis. **Sextus casus est iste:** versus aliquid sunt impedimenta que possunt impedire sacerdotem nec corpus christi digne perficeret. Rursus quod duplex est impedimentum. Nam primum impedimentum ouit ex pena: secundum autem ex culpa. **Modo pena est duplex.** scilicet canonica et naturalis: nam pena canonica debet excommunicatio. scilicet ecclesie prohibicio et officij suspensio: sed pena naturalis illa fundatur super defectum naturales ipsius corporis. sicut est carceria brachij: et cecitas visus. Sed culpa etiam est duplex: nam quodammodo est culpa mortaliter et quodammodo venialis: modo secundum hoc respondetur ad casum predictum quod culpa mortalis impedit sacerdotem quod non poterit digne celebrare. Nam si celebraret in culpa mortali: tunc ipse se duplicaret peccatum mortale. nam unum peccatum mortale committeret in sumendo: et aliud committeret in perficiendo. Sed culpa venialis non impedit. Sed de primo impedimento dicitur est prius in casibus: quo ad primum partem: sed de altero nota est de se. **Sextus casus versus vitiat vel mutilat in una manu potest celebrare.** respondetur quod si talis mutilatio sit notabilis: tunc non potest celebrare nisi papa secum dispensauerit. Si autem illa mutilatio non est notabilis sic quod poterit stare sine scandalo populi: tunc poterit celebrare missam. **Et respondetur si illa mutilatio esset in pollice: tunc ille non debet celebrare: et**

Illud h̄f plen⁹ e⁹ v̄ corpe viciato. ca. ḡlificat o: vbi legit v̄ q̄dā abbate qui
 fuit puar⁹ officio suo p̄ defectū man⁹. **Septim⁹ casus:** v̄x mutilatio
 digitorū impediat celebrationē. R̄s̄ q̄ nō sicut p̄ e⁹ e corpe viciato: p̄
 s̄p̄ter. Nā ibidē d̄ q̄ si aliq̄s caret pollice v̄ l̄dice q̄ nō poss̄ celebrare:
 q̄ nō poss̄ fieri sine sc̄dalo p̄p̄t: s̄ carētia alto⁹ digitorū siue mutatio
 nō obstat. **Octavus casus:** v̄x carēs testicul sine virilib⁹ p̄ abscessionem
 p̄t celebrare missam. R̄s̄ videtur q̄ aliq̄s caret virilibus dupliciter. Uno
 mō p̄pter medicinam: videlz v̄t poss̄t euadere leprā vel aliam infirmita
 tem: ita q̄ testicul et sunt abscessi gr̄a necessitatis: tunc p̄t celebrare mis
 sam. Alio modo aliquis caret virilibus sine necessitate: ita q̄ priuatus ē
 eis p̄pter euitare fornicationē siue acrus meretricios: tūc talis d̄ licē
 tiari ab officio z dignitate sacerdotali: v̄t h̄f extra v̄ corpe viciato: p̄s
 s̄p̄ter. **Nonus casus:** v̄x macula oculi vel claudicatio pedū impeditat
 celebrationē. Ad hoc r̄s̄ videtur q̄ si talis claudicatio pedū esset valde nos
 tabilis: videlz q̄ nō poss̄ b̄ stare s̄p̄t sine baculo circa altare tunc ip̄e
 d̄t celebrationē. Si aut̄ claudicatio ei⁹ nō eēt notabil̄ nec eēt sc̄dalum
 p̄p̄o: tūc nō ip̄edit. S̄l̄t̄ d̄ si macula i oculū e notabil̄: ita q̄ ip̄e sacerdos
 nō p̄t discernere l̄fas: tūc ip̄edit celebrationē. Si aut̄ illa macula nō ē
 notabilis: tūc etiā nō ip̄edit celebrationē missae. **Y. ē** ex quo dicitur in sym
 bolo: qualis pater talis filius: talis spiritus sanctus: et paulopost. Om̄n̄s
 potens pater. omnipotens filius. omnipotens spiritus sanctus. Quare er
 go aliqua oratio non dirigitur spiritui sancto: ita b̄n̄ sicut patri z filio. Re
 spondetur q̄ spiritus sanctus donū dicitur. Unde illud donum p̄mittēs:
 christus discipulis d̄xit. Si paracletus idest spiritus sanctus que pater
 mittet i nomine meo: mō a dono nō petis sed a largitorū donū: quare zē:
Citē diceret q̄s. qualiter sacerdos se habere debeat legēs collectā i mis
 sa. R̄s̄ videtur q̄ debz eam legere in dextera parte altaris. **Lut⁹ rō** est: q̄
 p̄ dexterā bona e⁹na: z p̄ sinistra bona t̄p̄alia designant. **U**t designet er
 go q̄ eterna z sp̄tialia dona petere debem⁹: iuxta illud p̄mū querite re
 gnū dei. ideo d̄t in dextera p̄te: vel etiā ideo: q̄ o: d̄nes in noīe christi s̄nt
 qui sedet ad dexterā dei: v̄t habetur p̄ b̄m̄ Matheū: ideo in dextera parte
 debet dici. **E**tiam ad partē orientālē eleuatis manibus et capite denuda
 to v̄t dictū est. **E**t q̄ debet dici versus partē orientālē: hoc fit p̄pter multas
 causas. **P**rimo p̄pter illuminationē: v̄t significemus q̄ illuminatio men
 tis nostrē est a deo: sicut lumen venit ab oriente. **S**ec̄do q̄ oriens est nobi
 lioz pars orbis. **T**ertio p̄pter opera nobilitoza: que magis apparēt in ori
 ente: q̄ ibi motus celi incipit. **A**lter dicitur s̄m̄ damascenū: q̄ oriam⁹ ver
 sus orientē t̄ triplic̄ de causa. **P**rimo v̄t terrā nostrā. s̄ paradysū terrestrē
 vbi positus fuit p̄m⁹ hō nos effectare denotemus q̄ est in partē orientālē
Sec̄do v̄t r̄p̄m crucifixum qui fuit stans in cruce versus orientem attēda
 mus. **T**ertio: ip̄m venientē ad iudiciū. ibi expectare intendamus. de q̄
 d̄. a sc̄ditur sup̄ celū ad orientē. z ab illa p̄te d̄t deus venire ad extremū iud
 icii. iuxta illud. Veniet quemadmodū vidistis eum.

Summula Raymundi.

sup. dicere

inhibemus

*De principio
collectarum*

Omnibus oramus exorcistis prohibemus

sup. collecte

sup. nrm. l. nō admittit

**His ego non finem concludere per dominū do
Sed per eum qui venturus est iudicare per ignem
Per dominum prima finita quattuor addas**

sup. collectas sub vna p̄clusiōe

summā

Sive duas nulle collectas si tibi festum

collectas supple in summis festis

Decurrit: nullas ut supra diximus addas

C In ista pte magi determinat de p̄cipis collectar: & dividit ista i duas ptes. I prima facit qd̄ dicit̄ ē. i scda pte determinat de collectis communib⁹ dicendis in cōmūbus festitatib⁹. Scda p̄o tibi (p̄ d̄m̄ p̄ia & c) Et legit ista s̄: vult ḡ autor primo inhibere s̄m̄ qd̄ d̄: i decretis: & i iure q̄ nlls exorcista d̄z dicere i p̄cipio collecte: oram⁹: nec i fine d̄z dicere. p̄ d̄m̄ nrm̄: s̄ i fine collecte d̄z dicere p̄ eū q̄ v̄tur⁹ ē iudicare viuos & mortuos & s̄lm̄ p̄ ignē. Dicit̄ magi subdit ḡ collectas dicēdis i cōib⁹ festitatib⁹ dicit̄ qd̄ p̄s̄b̄ i cōib⁹ festitatib⁹ tuit p̄iaz collas ad quā sibi r̄isuz ē. Si tūc quorū aut duas vult legere collectas: hoc d̄z fieri sub vna p̄clōne: & hoc nunq̄ d̄z fieri i summis festis: q̄ tibi t̄m̄ vna colla debz dici: vt supra dictū est.

*De ordinibus
minoribus*

C Circa istas norādū ordines sunt duplices: nā qdā vocāf ordines minores: & reliq̄ vocant̄ ordines maiores. Ordines minores sūt quorū. Quorū p̄m⁹ vocaf ostiariar⁹: & ille h̄z nomē suū ab hostio siue a ianua. & officiū illoz est qd̄ d̄nt ostiū ecclie custodire ne heretici: excoicari & iudet p̄ illā intrēt. vel etiā aialia irrōnalia cultū dei impediant. Et hūc ordinē xp̄s instituit qn̄ eteat emētes & v̄dētes ḡ t̄plo. Scda ordo minor vocaf lectoria tus: h̄is nomē a lectiōe: & officiū illoz ē qd̄ d̄nt legere lectiōes & p̄phetias. & illū ordinē xp̄s instituit qn̄ ip̄s sc̄tis p̄phetis p̄ sp̄m̄ sc̄m̄ sapiam̄ inspi raut. Tercius ordo minor d̄z exorcistar⁹. Exorcisto grece idē ē qd̄ depel lere vel piurare h̄ne: & illoz officiū ē qd̄ d̄nt depellere siue piurare demo nes ab obsessis. & illū ordinē instituit xp̄s qn̄ piures demones expulit ab obsessis. & nō distiguit s̄m̄ aliq̄s ille ordo a sequit̄. Quart⁹ ordo d̄z accollatus: qd̄ in: m̄ valet sicut ceroserari: & ḡ q̄si ponās cerā vel candelaz: et hūc ordinē instituit xp̄s cū dixit: ego sū lux mūdi. Johis. ix. Et dicit̄ isti quorū ordines minores id̄: q̄ nō ligāt aliq̄ē h̄nt̄ eos: q̄ ille q̄ eos h̄z ad huc p̄t vtorari siue se i m̄m̄oniū trāsserre. Sed ordines maiores etiā sunt quorū: quorū prim⁹ vocaf subdiaconat⁹: & hūc xp̄s instituit qn̄ p̄c̄n̄ se i iustico. & officiū illoz ē legere epl̄as Johis. xi. ca. Scda ordo maior d̄z diaconat⁹: & officiū illoz ē qd̄ d̄nt legere euāgelia: & hūc ordinē d̄ns instituit qn̄ autoritatē apl̄is i p̄dicando donavit. Marci. vi. Tercius vocaf

*De ordinibus
maioribus*

habetur: et officium illorum est quod possunt consecrare corpus domini: et hinc christus instituit cum pane et vino benedixit: et suis discipulis ad manducandum porrexit. mat. xxvi. Quartus vocat episcopus: et hinc christus instituit quod se pro redemptione humani generis offereret in ara crucis. Marci. xv. Et officium illorum est offerre christum. Sed dicitur quod non: quia habet consecrare corpus domini et officere sicut simplex sacerdos: sed hinc dignitas que est sibi superaddita illa est distincta: sed non sit specialis ordo. Et dicuntur maiores pro tanto: quia non possunt retrocedere: itaque aliquis hinc unum ex ipsis non potest exorari. Et inter omnes illos exoratus solummodo inhibetur quod non debent dicere: oramus: in principio collectionum. Et per exortitas intelligimus quatuor ordines minores.

Cultimo notandum de calibus. Dum est iste: ut sacerdos faciens pollutionem nocturnam die sequenti possit celebrare missam. Ad hoc refertur cum distinctio. Nam illa pollutio quod puenit ex superabundantia materie non potest retineri in vasis seminalibus propter debilitate virtutis retentive et quod talis pollutio sic causat: tunc non prohibet celebrationem missae. Alio modo puenit talis pollutio ex crapula et ex superflua comestione: et illa causa peccatum mortale: prohibet celebrationem missae: nisi solennitates ex necessitate occurrerent. Tertio puenit talis pollutio ex precedenti cogitatione et illa pollutio tantum peccatum quod pcedens cogitatio pmeruit. Nam si pcedens cogitatio fuit peccatum veniale: tunc talis pollutio erit etiam peccatum veniale: et tunc illa pollutio etiam non prohibet celebrationem missae. Si autem pcedens cogitatio fuit peccatum mortale: tunc talis pollutio etiam erit peccatum mortale: et tunc illa pollutio prohibet celebrationem missae. Secundus casus est: utrum sacerdos curatus peccat denegando corpus christi deuote petenti. Ad hoc responderetur quod sic: et ratio illius talis est. Nam qui retinet rem alterius sine voluntate eius: ille dicitur esse fur et peccat: sed petens corpus christi: ille petit rem suam propriam: et talis sacerdos sic denegando corpus christi fur reputatur. Minor pbat: quia qui deuote petit corpus christi ille petit salutem propriam: ergo si sacerdos sit: denegauerit: tunc grande committit peccatum. Sed si deuotus penitens singulis diebus peteret corpus christi: utrum esset sibi prebendum vel non. Responderetur quod licite potest ei abnegare: quia dicit beatus Augustinus: quod singulis diebus sumere corpus christi non laudo nec vitupero. Sed quilibet christianus existens deuotus et sine peccatis moralibus singulis diebus dominicis potest sumere corpus christi. **T**ercius casus est iste: utrum corpus dominicum possit denegari petenti existenti in peccato mortali. Ibi responderetur cum distinctione. Nam si hoc peccatum mortale sit publicum: tunc potest illi denegari corpus dominicum alias non. Et hoc patet sic: quia christus in cena dedit corpus suum iude. Mat. xxvi. Quem iudam immediate deabolus intravit: sic etiam esset de alio homine qui illud venerabile corpus suuere in peccatis moralibus. Si autem tale peccatum est occultum

*utrum sacerdos
franco polluto
nocturnam
sic sequitur post
celebrare*

Summula Raymundi.

tum: tunc non debet illi denegari corpus christi. et ratio est: quia scilicet in ecclesia non iudicatur
 occulte: sed tunc debet manifeste. Alij sic rident per formam ad eam vel talis est in
 peccato mortali occulte vel manifeste: si manifeste tunc debet sibi denegari corpus
 dicitur: quia alio faceret irreuerentiam tali sacro. si autem fuerit occulte in tali peccato
 mortali: tunc non debet illi denegari. **Quartus casus est iste.** sacerdos videns
 usurarium in multitudinem populi accedere ad altare timens scandalum in populo abne-
 gando sibi corpus christi: recipit duas hostias non consecratas: et tunc illas dat unum
 grossum huic usurario: qui recedens ab altari percipit grossum in ore: incipit
 penitere et flere pro peccatis suis: putans corpus christi esse transmutatum in grossum
 propter peccata sua: et sic incipit se convertere ad christum: omnia sua bona
 distribuens pauperibus faciendo emendationem: tunc quod videtur sacerdos ille sit de gradibus
 vel ab officio deponendus. Et videtur quod non: quia convertendo peccator: maximam gan-
 diam deo et angelis preparat: et ille sacerdos potest esse colendus quam deponendus ab
 officio et excommunicandus. **Respondeo** quod talis sacerdos est suspensus ab officio suo: quia
 hostias non consecratas tradidit comestanti per idolatriam committendo. nam homines assa-
 tes adoraverunt istas hostias tamquam consecratas. et talis sacerdos maxime peccat
 ut: et ipse tenet prestare: penam autem completa est in misericordia pro seculo dispensare
Quintus casus est iste: videtur sacerdos non letum in aliquibus casibus possit cele-
 brare. **Respondeo** quod sic. et sunt tres casus in numero: quorum primus est iste: si sacerdos
 lavaret os suum facie suam et eo nesciente deglutiret tres guttas vel quatuor:
 oritur: tunc pro hoc celebrare possit: sed facit facere non debet. **Secundus est** quando sacerdos
 gustat vinum et si immediate expueret adhuc posset celebrare. **Tertius** si sacer-
 dos careret hostiis: et pro praedictum deberet ire ad infirmos sive ad aliquem ago-
 nizantem tunc posset celebrare et etiam consecrare. et ratio habet ista: quia licet talis sacerdos
 debilis est ad rationem divinam officium exercendum et idcirco possit tamen utique melius est in in-
 gere statutum inferiorum quam superiorum. Nam preceptum est celebrare ieiunio stomacho:
 et hoc institutum est a sede apostolica. sed preceptum superiorum est sibi infirmis salutem et in-
 tidotum. id est remedium quod est verum corpus christi. **Sextus casus.** videtur sacerdos incidens in
 palam in manibus vel in alia parte infirmitate: sic quod hostiam non possit elevare:
 an hinc sibi esset peccatum. **Respondeo** quod non: quia elevatio hostie consecrate non est de essentia
 illius facti. Sed si quis temerarie obmittit: ille mortaliter peccat: quia infringit
 formam sacre missae ecclesie a sede romana instituta. Si diceret quod sacerdos
 qui incidit in palam in manibus: ita quod non potest elevare hostiam consecratam debet se
 habere: an debet sumere corpus christi: cum tamen manus non possit movere. **Respondeo** breviter quod
 debet sumere eum lingua. **Septimus casus est iste.** videtur sacerdos veniens ad me-
 ditatem missae vel usque ad canonem: et si tunc propter minister ab eo recederet:
 an tunc ulterius possit missam celebrare. **Respondeo** quod sic: videtur quod licite revertens
 possit celebrare: quia maior est utilitas perficiendi missam quam respectu ad minister
 qui recessit. Et si modo est dicendum si fuerit incendium alicuius edificii
 sub tali conditione si iste minister recederet ab eo ipse ulterius potest ce-
 lebrare missam. **Octavus casus:** videtur sacerdos tenet singulis diebus ce-
 lebrare missam. **Respondeo** sub tali conditione: quod si sacerdotes sint con-
 ducti pro primo ad celebrandam missam: tunc non quod die celebrare. nam faciendo

tes nemine dicit defraudare: si aut sacerdos e curat? tunc dicit qd sp dz celebrae
 nisi obstarer notabile impedimentu. na i sac script. dicit. omis viues d altari dz
 fuire altari: s; tal sacerdos viuit d altari tolles primontu xpi z laute vlt
 ues d altari: s; etiã dz fuire altari z missaz qd die celebrare: vtz e; d cele.
 Non? casus est iste: si sacerdos incideret psecrare sex hostias: z eo nescie
 te postea inueniret septē vel octo: tūc q; vtz oēs illas hostias psecrauit
 vlt i m ser. Bñr fm aliq; doct. q; qlibz sacerdotū p ecclesiastica doctrina dz
 fuare q; i psecrōe hostiaz nūq; dz se limitare ad aliquē certū nūm. p p
 tale dubiū r mouēdū: s; sua ltrō dz eē illa q; oēs hostias ibi positas vult
 psecrare. Alij dicūt q; tales hostie dnt sumt cū p dūōe. s; sic dicēdo. si nō
 es corp? xpi te vt panē māduco. Si p es corp? xpi pscias i vitā eternā

De consecratione corporis et sanguinis xpi.

.i. tu sacerdos paras clarius. f. calicē
Quando paras calicem tunc vinum purius illi.

.i. quā guttā de aqua .i. non fetida

Infundas: et aque modicum q; et illa recens sit

.i. pura .i. hostia psecrāda sup. incēso celebres

Munda sit oblata: nunq; sine lumine cantes

.i. oblata psecranda sacerdotes sup. hostiam

Hostia sit modica sic presbyteri faciant hanc

.i. munda expositio huius lfe clarius patet in punctis

Landida: triticea: tenuis: non magna rotunda

.i. carens fermento sup. consecranda

Expers fermenti: non salsa sit hostia christi

Spernitur oblata duplex: vel a terra leuata

Facta: vel inflata: vel discolor: aut maculata

Quomodo auctor determinauit d missis z istis q; pntet ad missas quo ad nūerū
 collectaz: hāc determinat d istis q; pntet ad psecrāde z corpis z sanguinis
 xpi: z pōit qtuor rlas: q; pūa tal e: qñ tu paras seu disponis calicē ad pfi
 cēdū sanguinē xpi: tūc pūa? ifūdas clari? vinū qd potes rep tre: z tūc sup
 addes modicū d aq; q; recēs e z mūda. Scda rla talis e. qd oblata dz esse
 mūda z figurata q; dz psecrati: s; sacerdos volēs celebrare missam dz est
 gere oblata purā z mūda n fractā: z talis oblata dz eē d tritico z nō de si
 ligine nec alto frumto. Tertia regula e talis: q; ipse psof dz facē z pisere
 oblata: q; rta rla q; ipse sacerdos nūq; dz celebrare vinū officii mīsse sine
 lumie. Notādū circa istaz q; ista dicit. (Qñ pas calicē) vñ hoc nomē calix hz
 plura scata: vtz i equoc: omīssis quo ad pns oib? alijs scat; hoc nomen
 calix sumit h duplct: vno mō capif p passōe xpi: vñ i passōe hf Math.

*De consecra
 tione corporis
 et sanguinis xpi*

Summula Raymundi.

xxvj. **P**r si fieri p̄t trāscat a me calix iste zc. **I**te alibi in sacra scriptu. **P**o
tēst̄ bibere calicē quē ego bibit̄: sū: tibi fecit passioz: alio mō calix acci
pit̄. p̄ isto vase i quo p̄ficiū corp⁹ z s̄gūis xp̄i: z sic capis hic. **S**ec̄do notā
dū q̄ talis calix s̄m de s̄m̄inationē romane ecclie d̄z i se h̄c mām q̄ ē auz
z argētū: z nō d̄z i se h̄c mām lignēā. i. qd̄ tal̄ nō d̄z cē facr⁹ d̄ ligno: z hoc
pp̄t porositatē ligni: q̄ als s̄gūis xp̄i p̄ poros trāit̄: q̄ mā ligna ē po
rosa z aerea: ḡ calix nō d̄z cē lignē⁹ ne s̄gūis xp̄i subintrāo illos poros
lateat tibi z putrefeat: vt sūt tpe bonifacij: nec etiā calix d̄z cē d̄ v̄inis p̄
pter ei⁹ fragilitatē: vt sūt tpe seuerini: etiā calix nō d̄z cē lapide⁹. p̄pter
grossiciē z iepitūāne illi⁹. materie. **N**ec etiā d̄z cē d̄ plūbo vel d̄ aurical
co vel de cupro pp̄t putrefactiōz illoz metalloz: q̄ illa metalla s̄t fetida:
z mali odor⁹: ḡ ex eis nō d̄z fieri calix: ne sacerdos puocet ad vomitū: sed
d̄z cē d̄ argēto: auro: vt viban⁹ i s̄tuit. **L**igna bonifacij: vt tpe seuerini
h̄bat. **P**ost hoc viban⁹ argētea vasa tenēbat: s̄z si paup̄tas ecclie iur̄m in
aliq̄ regiōe dilateret ita q̄ nec h̄ret auz: nec argētū: tūc ex d̄s p̄t fundē ip
sū⁹ pape calix p̄t fieri d̄ stagno vel auricalco. **I**z i multis regiōib⁹ calices
sūt d̄ cupro: qd̄ i z b̄i: s̄z tū adhuc req̄rit q̄ sint deaurati. **T**ercio notādū
q̄re in p̄secratiōe s̄gūis mixtio fit vni cū aq̄: d̄ q̄ p̄t alliḡi q̄tuo cause
q̄rū p̄ia ē: q̄ xp̄s hoc i s̄tuit i cena q̄n i s̄tuebat corp⁹ z s̄gūinē: ḡ vt
s̄m̄ i s̄tremur tūc vniū om̄isec̄ aq̄ i p̄secratiōe s̄gūis xp̄i: **S**ec̄da cā q̄
hoc fit pp̄t v̄inōe xp̄iantas cū xp̄o vel pp̄t hoc q̄ p̄ istā om̄itionē sig
nificat v̄inō xp̄i cū ecclia. **T**ercia cā q̄ v̄inū itelligit corp⁹ xp̄i p̄ aquā s̄t q̄ ad
d̄f̄ itelligit ecclia. i. xp̄iantas **T**ercia cā ē ista: q̄ hoc fit pp̄t m̄corā cor̄p̄i
xp̄i q̄ d̄ venerabil̄ suo corp̄e. p̄ salūc̄ h̄ūan̄ ḡn̄is emanauit s̄gūis z aq̄
Quarta ē ista: q̄ tibi desiḡt v̄inō deitas cū h̄ūanitate q̄ s̄t p̄mixta in d̄o
Nā p̄ v̄inū itelligit deitas: p̄ aquā aut̄ h̄ūanitas q̄ vere sūt tibi: q̄ sic v̄inū
in sua nā ē vigoros⁹ z fort⁹ aq̄: ita etiā deitas ē fortis: h̄ūanitate. **Q**uar
to notādū: qd̄ p̄ d̄ v̄inō adm̄isec̄ q̄ d̄ aq̄: qd̄ fit triplici d̄ cā. **P**rimā q̄ p̄
modicū aq̄ itelligit h̄ūanitas s̄z p̄ v̄inū itelligit deitas: mō deitas ē mul
to maior: h̄ūanitate vigorosior z dignior: ḡ etiā multū addit d̄ v̄inō z mo
dicū d̄ aq̄. **S**ec̄da cā p̄ v̄inū itelligit s̄gūis xp̄i z p̄ aquā itelligit p̄p̄t
d̄ siue ecclia: mō modicū aq̄ d̄ i fundi z multū v̄ini p̄ eo q̄ v̄inū trāsmi
rat aquā i se sic etiā deitas p̄uertit ad se h̄ūanitatē z nō eōuerfōrō mul
tū d̄ v̄inō z modicū d̄ aq̄ i fundi. **T**ercia cā q̄ si multū i fundere d̄ aq̄ z
modicū d̄ v̄inō tūc substātia v̄ini mutaret i substātia aq̄: z tūc nō fieret iā
gūis xp̄i s̄m̄ i s̄tutionē xp̄i: v̄n̄ d̄ innocētū: v̄inū inq̄tū vigoros⁹ z fortis
intātū etiā mel⁹ ē ad p̄ficiēdū s̄gūinē xp̄i. **N**ūc dubitādū ē q̄n tibi sit ve
rū corp⁹ z ver⁹ s̄gūis d̄ni n̄i i esu xp̄i: ita q̄ tibi panis trāsmutat i corp⁹
xp̄i: z v̄inū i s̄gūinē xp̄i: q̄ si q̄s dubitaret eēt re⁹ corpus z s̄gūis d̄ni:
z esset d̄nādus: v̄n̄ d̄ qd̄a subtilis metrista. **C**ōstat i altari carne d̄ pane
creari. **I**lla caro d̄s ē q̄ dubitat reus ē. **Q**uinto notādū: auz d̄ i lra qd̄
v̄inū d̄z cē clay z pur. **D**ubitat circa hoc v̄n̄ cū aggressio aliq̄ possit ce
lebrare vel cū succo p̄sō d̄ botry. **N**ūc q̄ nō: q̄ aggressio sine succ⁹ nō h̄z

*Calix de qua
vna s̄t eff
z in romano calix*

pura substantia vini & consecratio sanguis xpi dicitur fieri per verum & purum vinum: quare
 se dicitur non potest fieri in succo nec in aggregata. Item manna sanguis dicitur esse verum vinum
 purum & eisdem speciet: sed aggregata non est pars ipsius vini: igitur & c. Dicitur quoque: quod
 est aggregata & vinum dicitur. Item sic plerumque & copiosius: vel dicitur sicut magis & mi-
 nus: sed talia diversificant speciem. Item officium cum his speciebus gravissime peccat. Du-
 bitaretur quod: quod dicitur de festo sancti Martini: cum tibi celebret sanguis christi cum succo p[er]
 so de horti. Et videtur innocenti papa quod illud non est factus cauru: sed tamen in regionibus ca-
 lidis in quibus succo vino cito maturescit tibi potest consecrari corpus christi & sanguis me-
 diate succo depresso: quod talis succo magis assimilatur vino in istis regionibus: call-
 dis quod in partibus frigidis. Alii tamen etiam dicitur innocenti: quod forte illud non admittit:
propter festum sancti Martini: sed magis propter transfigurationem domini quod spiritus agit illo die. vñ &
ipsi de Mat. xxvi. Amen amen dico vobis amen non bibam hoc genimine v[est]r[um]
tibi sunt inconvia v[est]ra: sic forte propter hoc in istis partibus siue regionibus calidis ad-
mittit quod sanguis celebrat cum succo depresso. Sed loquendo quod ad alias regio-
 nes potest videri secundum innocenti quod potest fieri: hoc tunc necessitas: & alio si sic
 sicut si aliquid quereret: an cum musto possit fieri consecratio sanguis eo quod adhuc
 non habet complexionem vini. Tunc tunc aliquid dicitur quod si verum vinum non habet: tunc talis co-
 secratio sanguis potest fieri cum musto. Sexto notandum: an consecratio sanguis
 christi possit fieri cum pura aqua siue cum puro vino: tibi tamen quod non: eo quod si aliud quod
 magis videtur inesse non inest: ergo nec illud quod minus. sed magis vi-
 detur inesse quod cum aceto possit consecrari: et illud secundum mandata romane ecclesie
 non dicitur fieri: & magis minus dicitur fieri cum sola aqua vel cum solo vino. Vnde dicitur
 per locum maiora: sed minor pars: quod acetum non potest transmutari in sanguinem christi
 nam ex aceto non fit vinum: sed bene e contra ex vino fit acetum. Septimo notandum
 si sacerdos officium corpus christi volens sumere sanguinem christi in calice iue-
 niat pura aqua: tunc dubitatur an ipse sacerdos debet sumere aquam aut audeat
 reinfundere vinum cum aqua & intendant consecrari: ita quod ista occasio fit ex qua-
 dam negligentia. Et videtur quod non de nouo debeat consecrari nec infunde-
 re vinum cum aqua: cum corpus et sanguis christi dicitur sumi a laicis: modo si pri-
 sumpsit aquam & postea de nouo vellet consecrari: tunc ipse non sumeret cor-
 pus et sanguinem christi teunus: quod tamen de terminatum est a sede apostolica
 sicut hoc patet in naritate christi quando sacerdos primam lotionem sumpsit: tunc non su-
 mit ultimam propter hoc quod possit iterato celebrare. Ad hoc videtur quodam doctor
 in theologia & dicit quod sine omni dubio reuerenda est consecratio vini & aque. Et
 hoc probat sic: quod multo plus ligat preceptum superius quam inferioris. sed pre-
 ceptum superioris videtur christi esse quod sacerdos debeat consecrari corpus christi et san-
 guinem: quod non debet sanguis dividere a corpore. sed preceptum inferioris scilicet
 apostolici est: quod ipse sacerdos debet sumere corpus christi teunus: & me-
 lius est quod iterato officiat quod dividere corpus et sanguinem christi. Sed pe-
 nitentia eius secundum eundem est quod debet se abstinere a celebratione missae per
 unum annum. Alia de isto facto parebunt infra in casibus. Ultimo no-
 tandum de casibus. Quorum primus est. Item sacerdos mittens unam gut-
 tam aquam in magnam vas vel in magnam dolum plenum vino vitru[m] possit consecrari

Ginh. Siph.
 la. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z.

Summula Raymundi

erare sanguinē xpi: ibi rñdet. s. tho. q. semoto oi dubio tal' sacerdos p̄t cō
secrare sanguinē xpi: q. illa modica aq̄ p̄uertit i substān̄ vini qñ saltē est
forma p̄boz suata z recta intētiō: tūc fit p̄secratio sanguis xpi. Scd̄s
casus ē: sacerdos non habens vinū vix possz celebrare cū multo. z vidē
q. nō. q. mustū nō hz nām cōpletā vini: q. nō ē purz neqz clarz. Desup̄ v̄
qdā m̄gr̄ i expōne misse. q. si ecēt aliq̄ terra i q̄ nō h̄t vet̄ vini tē ip̄e sacer
dos p̄t celebrare cū multo z als neqz. Tercius casus est: an sacerdos
possz celebrare sine vino v̄l i sola aq̄ ita i intelligēdo q. tal' p̄secratio nō pos
set fieri sine vino. Ad hoc p̄dicit: nō obstat: rñdet qdā doctor subnl qd
p̄t carētiā vini nō ē abstinēdiā a missa: z hoc cū sit cū licētia sedis apli
ce: q. i corp̄e xpi ē sanguis ex qdā cōcomitantia: q. qñ p̄fici corpus dñi
nri iesu xpi ex pane tritico: tūc tbi ē v̄x corp̄e xpi z etiā sanguis xpi. ex
q̄ ibi ē corp̄e xpi sicut erat i vtero s̄gis marie: z sicut etiā p nobis pepen
dit i ara crucis: s̄m q. fide credim̄: mō tale corp̄e nō est sine sanguine: ex eo
q. ē vinū: q. sacerdos nō p̄t celebrare missā sine vino. Quart' casus ē: po
nat q. sint duo sacerdotes qz vn' q̄tidie celebrat cū deuotiōe z alit absti
neat se qñqz p̄t timorē a tali celebratiōe: tūc q. qd illoz salubritus op̄et
Ad hoc rñdet theologū z oēs doctores theologie p tres bonas p̄sone s.
Quar' p̄ma tal' ē. q. v̄ facto q̄tidie p se celebrare z deuote ē laudabile: rō
ē: q. hoc fit p remedio hūani gñis. Scd̄a p̄sone tal' ē: q. qñqz abstinē p̄t
metū z nō celebrare ē laudabile rō ē: q. fit p̄t reuerētiā sacri z idisposi
tionē celebrātis: Tertia p̄sone tal' ē: q. q̄tidie ex amore dilectiōe z deuotiōe pura
celebrat ē melior eo q. p̄t metū abstinē: z p̄ia p̄sone sic p̄bat: videlz q. v̄
facto z q̄tidie p se celebrare ex deuotiōe ē laudabile. Na sicut ē v̄ nutr̄i
to corp̄ali: sic etiā ē v̄ nutr̄imēto sp̄iali: s̄ sic ē v̄ nutr̄imēto corp̄ali q. ip̄e
q̄tidie hēm̄ idigētā ad restauratiōē vite nre: q. etiā ita ē v̄ nutr̄imēto
sp̄iali. s̄ v̄ nutr̄imēto aie: z tale nutr̄imēto aie nō ē aliud h̄ i p̄posito et in
sc̄tā m̄se ecclia nisi celebratiō misse quotidiana. igit̄ z c. Scd̄a p̄sone sic p̄
bat. s̄. q. aliqñ abstinere p̄t metū z nō celebrare ē laudabile: nā illd̄ ē lau
dabile qd̄ facti aliqñ laudabilē cū reuerētia: s̄ aliqñ abstinere p̄t timorē
a celebratiōe misse ē h̄mōt igit̄ z c. S̄z tertia p̄sone sic p̄bat. s̄. q. q̄tidie
ex amore z deuotiōe pura celebrat ē melior eo q. p̄t metū abstinē: nam
oē bonū p se ē melius p̄fecti' z dign' qz bonū p accēs: sed quotidie ce
lebrare ē bonū p se: z aliqñ abstinē ē bonū p accēs: q. z c. Quint' casus est
iste: v̄rrū in vna siue in botris p̄t cōfici sanguis xpi si integre ponētur
v̄ue ad calicē. Ad hoc rñdetur q. nō. q. cōsecratio sanguinis nō debet esse
edibilis: sed tm̄ potabilis. quia xps post cōsecrationem sanguinis dicit.
Accipite et bibite ex hoc oēs: et nō dixit comedite: s̄z integre v̄ue nō sūt
potabiles s̄z edibiles igit̄ z c. Sextus casus: q̄re hoc est q. sanguis xpi nō
habet speciē veri sanguis: nec corpus xpi habet speciēz carnis. Sup̄ hoc
magister s̄marū assignat tres rationes. Quarū prima est q. hoc fit v̄o ne
fiat nausea z horror ipsi hominibus ad sumendū sanguinē vel ad sumen
dum carnem crudā: q. hō naturaliter abhorret sanguinē bibere et come

*no p̄m̄ta
v̄i pulchra loq̄*

vere carne hūanā & crudā. Scda rō ē: ne nra xōiana fides derideat a sar-
 racenis iudicis & hereticis q̄ dicent q̄ sumerem⁹ carne crudā & crudū sagui-
 nē. Tercia rō ē ista: vt fides nra hret aliq̄ meritū l' p̄spectū diue matelia-
 tis. An si crederem⁹ hoc q̄ nobis apperet ad sc̄sū ex hoc nullū meritum
 hērem⁹: s; si hoc credim⁹ q̄ n̄ vidē: vt vey vīnū trāsmutat' l' vey sangui-
 nē xpi. & vey panē i verā cr̄ carnē: tūc ex illo augmētat' meritū nrm: q; Et
 brūs Sieg. Fides nō hz meritū vbi rō hūana p̄bet expmētū. Septim⁹
 casus ē iste: si sacerdos heretic⁹ leuaret vīnū n̄ p̄secratū & hostiā nō p̄sec-
 ratā: ita q̄ p̄pls circūstās adoraz illa xē q̄ vey tal' p̄pls p̄mittat idolatrit
 am. Ad hoc r̄ndet inocē q̄ tal' sacdos malefact' & iniq̄ opat': & p̄pls circū-
 stās vīnū officiū misse sp̄ d; sic orare. Adoro te iesu xpe q̄ amara tua pas-
 sioe mūdū redemisti: ex hoc tūc p̄pls nō p̄mittit idolatritā: s; l; ibi sit sol⁹
 p̄as tñ n̄ adorāt hostiā: s; adorāt illū q̄ redemit mūdū: hoc ē iesum xpm.
 Octim⁹ casus ē iste: si miraculose p̄tīgēt q̄ cōicās videret sp̄m iuuenis
 l' hostiā p̄secratā & i specie vīni vey sanguinē: vel videret hostiā p̄secratā
 eē mutatā i verā carnē vt sc̄s Siego. sel' p̄tīgēbat: tūc q̄ n̄ ille cōicās
 d; sumere v̄l nō. Ad hoc r̄ndēt cōit' oēs docto. sacre scrip̄ q̄ nō: s; d; expe-
 ctare donec trāsmutet' & si nollēt trāsmutari sic vidēl; q̄ illa apparitio si
 desineret: tunc corp⁹ dñicū in loco p̄secrato firmū d; p̄seruari ad p̄firma-
 tionē xp̄iane fidei. Notādū q̄ aliq̄ text⁹ h̄nt hūc x̄sus loco duoz vltioz.
 Hec & triticea: sol⁹ p̄sbi faciat h̄c. vbi vult q̄ nlls d; facere oblatas n̄
 si p̄sbi: & hoc ē itelligēdū q̄ sic erat p̄sbi m̄grī i cōp̄tlatōe hui' lib' p̄ l'
 istā cām: ne aliq̄ negligētia ex tali factōe p̄rigat videm⁹ tñ oppositū fieri
 nūc etiā p̄mittit q̄ p̄gies religiose & custodes ecc̄lay q̄ q̄is sunt acollit
 q̄is vrotati faciāt oblatas: & vñ p̄nt dūmō tñ fūit mūde. Itē textus v̄t
 (cādida triticea r̄) vñ i talib⁹ p̄lib⁹ inuūf q̄dā p̄ditōes req̄site ad hostiā
 p̄secratā q̄s hō d; h̄re sp̄ualr volēs corp⁹ xpi digne māducare. Primo est
 hostia d; eē mūda et candida: hoc ē pure alba: ad designādū q̄ xpi ver⁹
 corp⁹ i hostia p̄sbat q̄ nat⁹ ē d; x̄gie pura & immaculata: sic volēs digne ac-
 cedere ad hoc sac̄m d; eē cādida & pur⁹. s. mūdū cordis: & bone p̄scie p̄ pe-
 nitētiā & p̄essione purgat⁹: q; p̄ cādōe desiḡt castitas q̄ oppōit luxurie.
 Scda hostia d; eē d; puro tritico: q; triticū ē dulc⁹ alijs frumētis v̄l q; trit-
 icū ē nobilitissimū ḡno & fructuosissimū: cū hoc suaue sit: sic xps etiā ohi
 debat nobis dulcedinē fruct⁹ & gr̄az: q̄ hō accēs ad hoc sac̄m etiā d; esse
 dulcē oēm r̄cōie & oē odiū p̄ponēdo: & d; hostia eē triticea p̄ h̄mōi desiḡ-
 tur māfuctudo opposita iudic. Tertio hostia d; eē tenuis ad designādū
 magnā xpi hūilitatē: nā seipm̄ extināuit formā sui accipiēs fact⁹ p̄ nos
 bis obediēs vsq; ad mortē: sic etiā hō volēs digne accedere d; eē tenuis
 .i. sobri⁹ n̄ solū a cib⁹ corp̄alib⁹: s; et ab oib⁹ p̄ctis mortalib⁹: vñ i Seo d; f'
 n̄ h; p̄tātē edēdū agnū paschalē q̄ fuit tabernaclo. i. volūtariū mūdū: &
 p̄ hostiā tenuē desiḡt abstinentia opposita gula. Quarto hostia d; eē pua
 sic hō accēs ad cor⁹ xpi d; eē pu⁹. i. hūiltis hūilt' imitando exēpl' cristi
 An̄ dñs i cūā. Mat. xj. d; d; Discite a me q; mit' sū & hūilt' corde. Per hoc
 q̄ hostia nō d; eē magna hūiltas desiḡt opposita superbie. Quinto hostia

Summula Raymundi.

dy ee rotunda. vii de rotundū facit ē mobile l' volubile. sic hō accis ad cō-
pus xpi dy ee facti mobil' z velubil' d' vno bono ope i alt' d'. Etia sic rotū-
ditas siue circūl' rotūd' caret p'ncipio z fine. sic etiā i deitate nō pōt dō-
ri p'ncipiū neqz finis. Etia h' ex mathematica q' figura rotūda ē oiz alt'
arū p'fectissima. sic et d's ē p'fectissimū ens oiz z p' figurā rotūda it' eligit
velocitas hōis i fuitio di q' oppōit' accid'e. Sexto dy ee sine fermēto hoc
ē sine amaritudine q' fcat supbia. q' hō accis dy ee sine supbia. Septimo
hostia si dy ee falsa. sal emi d' q'nto p' cōcedit d' t'āto p' puocar liri. z sal
auaritia intelligit. q' q'romag' aliq's i s'it auaricie tāt' op' desiderat ei i
sistere. sicut q' hostia si dy ee falsa. sic hō accedēs ad mēsa vni si dy ee sal'
. i. auar'. s' dy totā mētē z cogitātiōem erigē i dei. Itē d' d'at ee oblatā
z q' dy reuict' z spū i p'fectionē p' hoc i mēt' s' subleq'ntib'. vii. **Secrariū**
oblatā duplex ē terra leuata. Fracta vel i'flata vel discolor' aut maculata
Per hos em' s'ius inuit' q' sacerdos volēs p'secrare dy respicē oblatā ne-
lit duplex. i. due oblate p'depēdeāt. nā tal' oblatā nō dy p'secrari. etiā obla-
ta obiecta ad terrā si dy scilicet p'secrari. etiā oblatā fracta i circiferentia
nec i'flata nec maculata sic q' h'z eleuatiōes i supbia eb' suis nec discolor-
rata. Diceret q's. vtz. i solo pane triticeo z i alio p'ficiat' corp' xpi. Ad hoc
rūder' antiq' doc. z. f. tho. z alij mlti dicēs q' si q's i sacro vteret' d' p'cel-
teri' granū dēp't' g'nis tritici tal' nō p'secraret corp' xpi. sicut nec p'secraret
sanguinē q' nō hō haberet. aqm i calice. q' sicut d'ficerz debita mē p'ficiē
di s'agutinē xpi. sic et d'ficeret debita mē p'ficiēti corp'. Ad p'ncipie illoz
doctoz ē. q' xps vtz p. f. iohes cōpauit se g'no tritici. vñ d' sc'pō loq'ns at
Eianū tritici cadēs i trā nisi mortuū fuerit ipm solū manet. q' d' vñ tra-
ctās b. aug'. sup iohes d' tū sint mlti g'na frugū nulli se cōpauit xps nō
si g'no tritici. vñ mos ecclie cepit ortū d' hoc solo g'no p'ficere. Dicit em' s'
nā q' p'sultū ē q' i p'secrādo corp' xpi sacerdos v'at illo pane quē mlti
doctores reputāt p'ueri i corp' xpi. dicit s' h'is p'feciētis ab ipō sacerdote
q' q' illo pane v'at quē mlti docto. si reputāt p'ueri i corp' xpi. Dicit q'
an ex pane fermēto possit p'fici corp' xpi. Dm ē q' sic. s' sacerdos q' hoc
facit g'nt' peccat p'na p'suetudinē ecclie. q' fm. f. Tho. panis azim' ē p'ue-
niēs p' tanto. q' xps panē azimū p'fecit. nā p' panē azimū simplicitas
z sinceritas et paup'tas xpi scant. vñ brūs Paulus. Epulemur i azimis
z c. Alia multa dubia de p'nto vel materia i sequentibus patebunt.
. i. cū duob' p'ntis lineis mensa dei rectum

*De mappis
altarium*

Si binis mappis altare tuum coopertum

sup. altare .i. femine p' vel .i. virgines

Nolo tegant illud mulieres siue puelle

.i. vba tu presbyter .i. nimis velocit' v' p' saltū p'ferāt

Canonis eloquia recites nec precipitantur

sup. nō .i. p'etuitas aliq' d' v'bis canonis cōmitteres

Nec fiteris ea. quia crimen grande creares

sacerdoti .i. valde diu .i. legēdo .i. dures sup. s̄bis cononis
Hinc tibi: nec nimium recitando moreris in illis
.i. murmuratōes nō p̄mittas sup. ipso sup. canone

Murmura non facias in canone dum legis illum

C Postq̄ auto: posuit quasdā r̄sas obſeruandas ad p̄ficiendū corpus xp̄i e sanguine. Itē ic mō p̄t̄ q̄sdā r̄sas obſeruandas circa altare. Et diuidit illa p̄s i duas p̄tes. In p̄ma auto: factū q̄ dicitū ē: in sc̄da auto: ponit q̄sdā regulas obſeruandas circa canone. sc̄da ibi (Canonis eloq̄a). Et stat de p̄ lfe in q̄nq̄ regulis. **Quar** p̄ta talis est: q̄ altare in quo corp⁹ dicitū ē p̄ficiendū d̄ esse cooptūz siue sectū ad minus cū duabus mappis. i. cū duo bus pannis līnctis. **Sc̄da** regula q̄ illud altare nō d̄t regere mulieres si ue puelle sed d̄z regi ab hōibus qui sunt de sexu masculino: hoc ē solū ab ip̄is viris. **Tertia** regula est. q̄ verba canonis debent ordinate et debite p̄nunciari: ita q̄ nihil subtrahatur seu diminiatur z cū hoc nihil appo natur: q̄ si hoc faceret sacerdos tūc cōmitteret grande p̄ctm̄. **Quarta** regula q̄ s̄ba canonis nō d̄t nimis tarde nec nimis velociter p̄ferri: sed d̄t esse integra et indiuisa ne sensus p̄uertatur. **Quinta** regula q̄ verba canonis non d̄t murmurari nec alta voce p̄ferri: sed debent dici sub silentio: ita q̄ nullus audiat ea aliis a sacerdote. **Circa** istam est p̄imo notandum a quo ritus altaris p̄ncipaliter est inuentus. Ad hoc r̄ndet: q̄ p̄im⁹ ritus altaris humanitus loq̄ndo fuit inuentus ab ip̄o Noe: q̄a noe edificauit altare d̄no. vt h̄r Gen. viii. **Sc̄ds** ritus altaris est inuērus ab ip̄o Jacob et ab ip̄o abraham et ab ip̄o Moysē: vñ erexit iacob lap̄ dem z ē: z hoc totū fuit in antiquo testamento. **C** **Secundo** est notandū q̄ altare d̄z q̄i alta res: q̄ in altari p̄secraf. s. corpus z sanguis d̄ni nostri iesu xp̄isti q̄d est sac̄m̄ altissimū: vt dicit altare quasi alta res quo ad ascensum: q̄ est eleuātū super terram. Vel dicitur ara idē ob ardoie: vt dicit Innocētī. q̄ sup altare antiquus vituli cōburebant ad reuerētā d̄i. **C** **Tertio** notandū de materia altaris q̄ sit. R̄ndet Innocen. q̄ ip̄suz altare debet fieri de materia lapidū p̄pter tres causas. **P̄mo** p̄pter debilitatem: quia res que fit de lapidibus diutius durat q̄ que fit de lignis. **Secūda** ratio: q̄ altare consecratur: mō ne p̄secratio semp̄ reiteret: tunc altare debet fieri de lapidibus z nō de lignis: q̄ lignū cito putrescit: ideo tunc opteret semp̄ reiterari cōsecrationem. **Tertia** ratio est sp̄ūalis. q̄ altare sp̄itualiter designatur xp̄s qui dicitur lapis. iuxta illud psalm̄ Lapidem quē reprobauerunt iudei z ē. **Quarto** notandū de figura altaris qualis sit. R̄ndet q̄ altare debet esse quadrangulatis figure. Et r̄ō illius est duplex. **P̄ma** q̄ altare debet esse quadratum: q̄ illud quod est quadratū magis est immobile z inuolubile: sed in altari conficitur ex pane de us z sic in q̄tū d̄s ē immobile altare d̄z esse immobile: q̄ p̄im⁹ motor ē iux mobilis z inuolubilis vt p̄z. vii. p̄hiscoz. Et ibi p̄ p̄imū motorem merito quo ad p̄ns possimus intelligere ip̄m xp̄m per quē oīa facta sunt: Job p̄im⁹: et sic per consequens altare habet quadratā figurā p̄pter ei⁹ imobi-

*Quo iugale
no fit iugale*

*Altare d̄t ē
de materia lapidū*

De figura altaris

Summula Raymundi.

Itate qua dicitur hinc ad reuerentiam facti et ipse dicitur inquit deus in unum habet. Et hoc
hostia consecrata ibi eleuetur: in hoc deus non mouetur quia mouetur est deus terminatio a quo
ad finem ad quem aliter se habet: et hoc proprie non potest deus. Secundo dicitur quod altare
est quadratum in signum vite passionis: quia quoniam christus fuit oblatio pro salute humana in cru-
ce: tunc illa crux habuit quatuor cornua: et in signum illud altare est quadratum.
Quinto notandum quod ipsum altare sit propter tria sicut etiam fuit antiquum: et ve-
teris testamento: Primo sit propter sacrificia offerenda: quia antiqui offeriebant sua sacrifi-
cia super altaria et non super alium locum. Secundo sit altare propter nomen dei inuocandum
ubi: quia ibi christus pro nobis inuocatur: et in alio loco. Tertio sit altare propter cantores
quia cantores offerunt melodiam deo omnipotenti. Sexto notandum quod altare consec-
tur tunc septies cum aqua benedicta abstergitur. Cuius ratio secundum Innocentium est: quia christus se-
pries emisit suum sanguinem pro nobis: et propter hoc septies vicibus altare cum aqua ben-
dicta aspergitur. Nam christus pro nobis emisit suum sanguinem in circumsione. Secundo pro
passione in eius oratione quod secundum alios erat sudor eius. Tertio in ipsius ardore flagella-
tione. Quarto in eius coronatione. Quinto in ipsius manu perforatione. Sexto in ip-
sius pedum aptatione. Septimo in ipsius lateris lanceatione. Et in signum illud
altare in eius consecratione septies vicibus aspergitur cum aqua benedicta.
Septimo notandum si diceret quod est ratio quod altare debet esse tectum cum du-
abus mappis. Rursus quod hoc est in signum antiqui legis: quia sicut una mappa tes-
ta est sub altari: sic antiqua lex recta est sub noua. Sed alii assignant aliam
rationem et dicunt: quia quoniam contingit ex casu quod sacerdos imprudens effundit de ca-
lice sanguinem christi: id altare debet tegi duplici mappa: sic quod iste gutte imedi-
ate non cadant super altare: sed quod cadant super mappas ex quibus potest extrahi. Unde
Innocentius dicit. Altare debet esse duplici mappa tectum: et hoc scriptum est verum
in die parasciuus: tunc denudant altaria propter reuerentiam christi et memoriam eius
mentis mea etc. Quare merito in ecclesijs christi fidelium altare isto denudat.
In signum huius quod ipse christus in ara crucis fuit denudatus. Item
notandum: quare mulieres non debent tegere altaria neque puella. Rursus quod hoc
fit ob reuerentiam illius facti in tali altari officendi: videlicet quia mulieres quoniam
quod patiunt menstruum et sunt valde immunde. Vel hoc fit propter speciale effu-
sionem sanguinis ipsarum: et quoniam habent illud effusum tunc inibi te sunt ab ingres-
su ecclesie: et si non debent habere ingressum ecclesie eo minus debent adesse separa-
tioni altarium: nisi in claustris monialium ubi bene potest fieri. Notandum
ita dicitur (Canonis eloquia) unde canon in greco idem est quod rita in latino: Unde dicitur
uaf canonice: et dicitur canon. id est rita et ycos custos quasi custos regularis siue cu-
stos regularis: quia canonicus debet esse regularis et observator suarum regularum et eas
non excedere. Unde illa verba dicuntur canon: quia regularis canon debet ferri et si-
ne alta voce. Lutus ratio est: quia si sacerdos proferret alta voce tunc laici
circumstantes ex continua auditione possent addiscere et proferre illa ver-
ba in comestionibus ipsorum: sic quod tunc fierent in aliquo inconuenientia:
sicut legitur quod tempore beati Gregorius pape quidam sacerdos erat qui semper
per alta voce canonem proferrebat: ita quod circumstantes addiscerebat talia
verba canonis: et postea in eorum comestionibus quoniam comedebat proferrebat:

*Christus pro nobis
emisit suum sanguinem
in circumsione*

*Quare altaria
tegetur cum duabus
mappis tectis*

*De isto sacerdotis
legitur aliquid inueni*

Hba canonis: ita miraculose panis uertebat in carne ita qd illi ex fracura
 dia dei fuerit psumpti p igne gehene. Sicut hba canonis no dicit nimis taro
 pferri: ita duplex e ro. Dia e pfiguratio antiq legi i qe madata come
 dese agni paschale festinant. Scda ro e: na si nis tarde legeret cano tuc
 dyabol' mille artifex posset iducere sacerdoti malas cogitantes: z q sa
 cerdos dz ee cautus i legedo canone. sic q medio mo se heat et ordinate
 legat sic qd no nimis cito legat: nec etiā nimis diu in eodem moreretur
¶ Alio notadu d casib'. qz pm' e iste: si sacerdos psecraret oblarā fa
 ctā de tritico mixtā cū siligine missam totalit' pficiendo: sic dubitaf vtruz
 sit crededu illā hostiā ee psecratā. rñr. hostiā de tritico psecrari z siligie
 itelligit tripf. pmo mo qd ibi pl' e de siligine qd de tritico: tuc d: q ta
 lis panis no pot psecrari. Scdo qd intm sit de siligie qru de tritico: ita
 q sint eqit mēsurā: tuc d: q itez tal panis no pot psecrari. Tercio qd pl'
 hz d tritico z min' d siligine: ita q siligo no pot iudicari i pane: tuc pt cō
 fici a sacerdote z psecrari: s; tñ eo sciēte ipe sacerdos peccat mortāl' z eū
 optet penitere z tene' pferri z puiam agē. Scds casus e iste. ex q corp'
 z sanguis xpi apparēt sub specieb' cert' sensibilib'. vt corp' sub spē pās
 z sanguis sub spē vini: tuc dubitaf vtz fractio z ille son' ibi fiat i corpe
 xpi vel i pane vel i accntib'. Ad i corpe xpi: qz illud e iduisibile: na i qlibz
 pre hostie psecrate e iteger z tor' xps sicut p nobis pepedit i ara crucis
 imo si i ptes mille diuideret tal hostiā: tuc i qlibz pre xps e iteger sicut i
 tora hostiā: s; g' no causaf i corpe xpi: sicut nec fractio: nec etiā i pane cū
 panis sit trāsmutat' i verū corp' xpi: nec i accntib': qz accntia de se non
 faciūt sonū. Ad hoc rñdet docto. sacre scry. q fractio seu son' e in accnt
 bus. Tūc ad rōnē i oppositū qd d: tñ accntia p se no faciūt sonū nisi cum
 eoz subiect'. Itā rñdet q hoc nār e vtz vbi accntia inhesiue sūt i subie
 ctis. S; e sec' i hostiā psecrata: qz i tali hostiā psecrata accntia supnatu
 ralit' stant sine subiect'. **¶** Tert' casus e: vtz sacerdos possit satiari z in
 ebuari ex corpe z sanguie xpi. Rñr q no: qz iam panis trāsmutatus est i
 corp' xpi z vinū i sanguinē: z hoc no iebuat nec satiari cū sit spūale qddā
 S; tñ si fieret inebuatio tuc hoc eēt ex accntib' z ex solo sapore panis z
 vini: z no eēt de substātia panis z vini qz sūt trāsmutata i corp' z sangui
 nē xpi. Quart' casus. vtz sacerdos diuidēs hostiā psecratā an ibi corp'
 xpi diuidit i accntia. Ad corp' xpi: qz e iduisibile z icorruptibile: z etiā
 no accntia qz talia stāt sine subiecto supnatural'. Rñr q corp' xpi diu
 dit: s; no diuisiōe reali: qz tal' apud xpm glouficatū e ipossibilis. Sed vt
 uidit' diuisiōe q quali sit electui humano e supuentēs: na tñ qlibz pre ho
 stie psecrate e integrū corp' xpi. It' istud pot etiā ex naturalib' psuade
 ri: qz videmus ad sensum q si frangat speculū i plures ptes tuc i qlibet
 speculū manet integra imago: no speculū diuidit no imago: sic accntia no
 corpus xpi diuiditur. S; eode mo i diuisiōe hostie manet integrū corp'
 xpi: vñ sumit vn' sumit mille et tantū isti qru ille nec sumpt' absumit.
¶ Quint' casus e: vtz corpus xpi psumit' dū a multis accipit. Rñr q xps

XXI Summula Raymundi.

nō sumit s; manz iteger: s; sola spēs panis sumit nec xpi dimitit q; mltitudine psonaz recipiētū. Pmo declaratōe ista pōt sic sumi ex m: vt si icēdat vna cādela z viteri⁹ mte alte eādēle icēdant ab eadē cādela: tūc illa cādela nō dimitit: g a fortiori sic fit i corpe xpi. Serius casus: quō corp⁹ xpi sumit⁹ a bōis z a mal: cū tñ xps i se ē bon⁹. nū q; corp⁹ xpi sumitur a bōis ad salutē: a mal sumit ad etnā dānatiōz. s; dicēt q; sic oppositae cause erūt i vna z eadē re. Bñr q; hoc nō vidē ē icōueniēs q; oppositae cause sint i vna z eadē re: vt pz i nātib⁹. z p̄cipat⁹ pz i flore q; p̄bet apib⁹ succū q; ad p̄ductionē mell: z p̄bet aranee iuccū q; ad gñationē venem: et sic i vna z eadē re sūt oppositae cause: sicut hoc pz i igne q; dissoluit z p̄gregat siue p̄glutinat quicūq; dissoluit plūbū. z p̄gregat siue p̄glutinat lucū: sed hoc fit respectū diuersoz obiectoz: z cū istū fit i naturalib⁹: g multomagis pōt fieri i supnaturalib⁹: vt pz. ij. d. gñatiōe: vel dōm q; h⁹ nō ē ex pte cor-poris xpi s; ex pte sumētū alit z alit dispositoz. Septim⁹ casus q̄re sa-cerdos h; spāles gestus qñ vult p̄secrare hostiā: sic q; tē fac plura s;: vtdelz eleuādo eā. sicut z calicē ab i inoēt⁹ sup expōnē missē: q; facta p̄se-cratiōe ipse sacerdos eleuat corp⁹ xpi i signū ill⁹ q; corp⁹ xpi fuit eleuātū i ara crucis. Cū etiā dicit inoēt⁹ Ene⁹ spēs fuit extēsus i colūna vt q̄cuq; itueret illū spētē liberaret a moisu spētino. i. a diabolo. Sic xps fuit ex-tēsus i ara crucis: vt q̄cuq; itueret eū liberaret a morte spētino. i. a dyabo-lo. vñ subdit inoēt. cauedū ē ne sacerdos eleuet corp⁹ xpi alte z signat ho-stiā: nisi p̄ fuerit p̄secrata: q; si antea eleuaret tūc pplis adorare posset: z ibi p̄mittere ydolatriā q; ibi adhuc nō ē p̄secratū corp⁹ xpi. Octau⁹ ca-sus ē iste an sacerdoti dubitāt quōd possit fieri trāsmutatio panis i corp⁹ z trāsmutatio vini i sanguinē xpi possit aliq; p̄uasio dari. Bñr aliq; p̄uasio pōt illi dari quōd panis trāsmutat i corp⁹ xpi z vinū i sanguinē xpi: z hoc sic. q; q; pōt h̄t⁹ ifertor hoc etiā pōt h̄t⁹ supior vt dicit autor libri causa-rū: s; h̄t⁹ ifertor pōt q; mutat vnā spēm i aliā. q; mutat nutrimentū panis i carnē z nutrimentū vini i sanguinē. ḡ p̄culdubio multomagis pōt h̄t⁹ supior facere q; ē i p̄t⁹ autor. Ultim⁹ casus ē. quōd pōt fieri q; nō ad sensus vide-mus trāsmutationē vini nec realit⁹ sentim⁹: cū tñ visus nō decipiat circa p̄p̄tū suū obiectū. Bñr tñ q; sensus decipit mltiplicat circa p̄p̄tū suū ob-iectū. Nā videm⁹ ipm solē matore ē d mane z d vespe q; i meridie: est tñ sic etnā dē magnitudis: sic etiā illi h̄stiones z icātarozes decipiūt visus quā factis ex calamo spētē sic pz d magis pharaois q; hoc nō ouert est vitre-gas i spētēs. z idē apparet i baculo q; stat i aq;: s; i se rect⁹ tñ apparet esse curu⁹. Cū ḡ facit hoc creatura ifertor: ḡ multomagis de hoc facere pōt: z sic est hic finali t⁹ dicēdū q; nō est icōueniēs q; aliud videm⁹ q; est: q; vidē-mus albedinē: z tñ est ibi verū corpus dñi nri i cū xpi. quare dicit sacra-scriptura. A dño factū est illud: z est mirabile in oculis nostris.

¶ De variis piculis incidentibus circa officium missae

^{.i. tpatum}
Vinum conditum vel commixtum speciebus
^{.i. celebrationē divini officij}

^{sup. aromaticis.}
Ad domini mensam non accipias; nec acetum
^{.i. vinum acetosum}
^{venenosus .i. aliquid hmoi}

Si erinis vermis vel tale quid in calicem sit
^{.i. cecidit sup. tūc tu sacerdos sup. et ego raymundus}

Lapsum: sepe laues. que dico lotio tū
^{sacerdote} ^{ut est mu'ca vel aranea}

Et te sumatur: et non substantia rerum
^{.i. substantiā} ^{ego raymundus} ^{sup. ardentem}

Hanc in piscinam volo proicias vel in ignem.
^{.i. narravit ex casu. i. faceres.}

Si deglutires que dixi forte creares
^{nauseam} ^{.i. altam infirmitatē}

Indebite tibi vomitum: vel quod te ledere possit
^{.i. officium misse} ^{aliquo tpe}

Non celebres missam sine libro canonis unq̄
^{sup. sacerdos} ^{.i. vinū i calice cōsecratū} ^{madefacta}

Si super altare fundas calicem: fuge t. ncta
^{sup. suze} ^{sup. madefactas}

Linthea vel mappas sacras: quas sepe lanabis
^{.i. in calice} ^{sup. lintheis vel mappis madefactis}

In calicis vase: quod ab his fluit hoc bibe totum
^{.i. ptes mappē} ^{sup. tu sacerdos} ^{.i. p̄ndisti}

Frustra reservare debes ea que maduisti
^{sup. frustra} ^{.i. in loco p̄secrato absconde}

Ac ea perpetua sub claue reconde. sed illud
^{ego raymūdus} ^{sup. missam} ^{sup. de tali crimine}

Consulo ne celebres donec facias satis inde

C In hac pte autor ponit alias regulas observandas circa p̄secrationez
 coꝑioꝝ sanguis xpi. Et dividit illa p̄ i duas ptes. In primo facit hoc
 qd̄ dictū ē. In sc̄da pte ponit aliq̄s r̄las v̄ celebrari de missay. sc̄da t̄bi. Ad
 celebres. Et stat r̄tus s̄c̄e s̄c̄e in q̄nos regulis. Quaȳ prima est talis. Sa
 cerdos volēs celebrare nō debz celebrare cū vino cōdito. i. cū vino mixto

*De variis
 periculis in
 v̄bis circa officium
 misse s̄c̄e*

Summula Raymundi

spedeb⁹ nec cū vino acetoso: s; dz sp recipe vinū purz existēs i sua nā p̄a
Scōa r̄sa tal⁹ ē si crinis altq̄s vel arena vel aliq̄s ali⁹ p̄mis venenos⁹ iue
nret i vino p̄secrato: tūc ip̄e sacerdos dz lauare calicē z hūc p̄mē vel cri
nē p̄ijcter i piscinā siue i aquā fluuialē vel i ignē: z capiat siue bibat solū
lottonē z nō crinē vel p̄mē: q; ex hoc icidēt i nauasā vomitū faciēdo z sic
tē fieret mai⁹ scādaliū: vl crinis dz p̄burl cū lūme altar̄s: z ex l̄raz dz pont
i loco p̄secrato z resuari p̄ reliquijs. Tercia r̄sa ē tal⁹: q; sacerdos nunq̄
dz celebrare missā cū libro i q̄ n̄ h̄t p̄ba canonis: posito et illo q; sacerdos
sciat canonē cordeten⁹ seu exteri⁹: z rō ē: q; sacerdos ex cogitatioe mētis
rūp̄t z agitaf ita q; nō p̄t ordiare dicē illa p̄ba: p̄t illd scādaliū euitādū
tūc sacerdos dz h̄re missale. Alia rō ē: q; dyabol⁹ q̄ ē mille artificez iducit
diuerfas cogitatioes sacerdoti faciēs eū errare: q; sacerdos dz h̄re libuz
Quarta r̄sa ē tal⁹: si sacerdos ex negligētia effūderet sanguinē xp̄i sup li
theamina altar̄s: tūc ip̄e sacerdos dz illā p̄tē mappē sugere z m̄stionē la
uare p̄tes madesfactas: z illā lottonē dz ebibere: z p̄ hoc p̄tēctas mappē
dz abscidere z i loco p̄secrato resuare. Quinta r̄sa ē tal⁹: q; sacerdos q; pa
git illā negligētiā nō dz celebrare nisi pu⁹ peniteat z satisfactiā p̄ tali ne
gligētia. Circa l̄raz p̄rio ē notādū: q; docto. sacre scriptu. tractates illā
mām circa. iij. sniaz dicūt q; mā hmōi facti q̄ ē p̄uertēda i sanguinē xp̄i:
ē naturale vinū vitis: z illa p̄cio p̄bat sic: q; cū vino xp̄s hoc sacm p̄secrā
do instituit: vt h̄t Mat. xxv. z. j. ad Lhof. xj. agit hmōi vinū dz obseruari
i celebratioe missaz. Et q; seq̄t correlatiōe q; d̄ vino pomoz vel p̄roz nō
dz fieri p̄secratio hui⁹ facti: z rō est: q; n̄ ē naturale vinū. Scōo correlatiōe
seq̄t q; de vino vere acetoso n̄ dz fieri p̄secratio h⁹ facti: q; vinū vere ace
tosum nō ē vinū: iō nō ē naturale vinū: q; ex p̄nti cū eo nō dz fieri celebra
tio missē. Dicitū ē notant⁹ vere) q; si vinū eēt aliq̄ mō stipticū siue p̄dulo
sum z nō totāl eēt acetosum: tūc tpe necessitat̄s cū eo licitū est celebrare
Tercio correlatiōe sequit q; cū agresta nō dz fieri cōsecratio sanguis xp̄i
hoc correlatiū p̄bat sic: q; agresta solū ē i viridi vino z de facto nō est
vinū: ideo nō debet fieri celebratio missē cū agresta: q; agresta nōdū ma
turescit. Et illa materia ē doctoꝝ circa. iij. sniaz. Scōo est notādum q;
hmōi natural⁹ vino dz modicū d̄ aq̄ adm̄iceni. z rō p̄m aliq̄s docto. ē: q; d̄
dñs iesus xp̄s credit hoc sacm ita p̄secrasse: s; Damasco. d̄t q; hec ē rō:
q; cōis p̄suetudo terre sc̄e ē nō bibere vinū nisi liphatū p̄t ei⁹ fortitudi
nē excellēte: z iō dñs i cena qñ hoc sacm instituit fecit p̄m vsq; regiois
ita q; dedit discipul̄ suis vinū liphatū: z iō eandē formā quā dñs instituit
etia tenemur seruare. Tercio notādum ē: q; si crinis vel venenis veneno
sus (sicut aranea vel musca) iueniret i calice p̄secrato hoc p̄m sc̄m p̄bo.
p̄tigit dupl̄: vl añ p̄secrationē vl p̄: si añ p̄secrationē tē illd vinū effūdū
tur z aliū vinū accipit z d̄ nouo celebrat: sic tñ q; sacerdos pu⁹ dz missa
re suū calicē vaide diligent̄ z bn̄. Si at̄ hoc p̄tingit p̄ p̄secratioes tūc sa
cerdos dz facere p̄m q; autoꝝ l̄sa docet. s. q; dz p̄burere illū p̄men vl ad
aquā fluxibile p̄ficere z solā lottonē dz sumere: s; tñ si sic eēt q; sacerdos

*Quid dicit
Sacerdos h̄re
ad celebrand*

eēt tā grosse p̄plexiōis ita q̄ nō timēt vomitū tūc pōt sumere subll̄ artā il-
 loz s̄mū: q̄ d̄ miraculose q̄ q̄dā sacerdos i p̄secratiōe deglutit ara-
 nea: postea p̄ multos dies i minutōe sanguis aranea eruit d̄vulnē: s̄z n̄
 sacerdos nō ē grosse cōplexiōis ita q̄ t̄t̄ nauſea tūc nō d̄z sumere subll̄
 ita coz: s̄z lotiōez vt s̄ d̄m̄e. Quarto ē notādū: si sacerdos inuent̄ ve-
 nenū i calice: tūc ibi dubiū eēt q̄d eēt faciēdū. Ad hoc r̄f̄d̄z. s̄. tho. q̄ sacer-
 dos nullo mō d̄z sumere tale venenū s̄z d̄z fundere i f̄sculū z valde cau-
 te reſuare z ad locū sacz reponere: z d̄z valde b̄n̄ calicē mūdare: z calice
 mūdato d̄ nouo iſudat vinū z p̄secret z postea aſſumat. S̄z t̄n̄ aliq̄ docto-
 dicūt q̄ ip̄e sacerdos deberet sumere illud venenū. In oppositū āt ē san-
 ctus tho. p̄f̄ hūane nature fragilitatē. Quito ē notādū: si sacerdoti ex
 negligētia acciderit q̄ effuderet vinū p̄secratū p̄ duas mappas: q̄d d̄car
 facere. R̄f̄r̄ q̄ ip̄e sacerdos p̄tes mappę medefactas d̄z sept̄ lauare sup
 calicē z d̄z illā lotiōne sumere ad se: z illā negligētiaz d̄z p̄t̄ p̄nter̄ z nō
 celebrat̄ nisi p̄t̄ fact̄ factat̄ p̄t̄edo: ā āt̄ sit p̄nia p̄t̄ebit. i. Sexto notādū
 ad q̄d valeat missa ip̄is hōib̄ deuote z sine pctō mortali ad missaz veniē-
 tib̄. R̄f̄r̄ q̄ ip̄s sp̄ali t̄ decc̄ ḡf̄e iſerūt̄: q̄z p̄ma talis est. q̄ pct̄a eis ibi
 dimittit̄. s̄. b̄a q̄ ibi sp̄sctō replebūt̄: t̄rcia q̄ ip̄oz coz̄ corā dei pietate
 exaudit̄: q̄ta q̄ oratio ip̄ius sacerdot̄z p̄ eis exaudit̄. q̄nta q̄ ip̄i i picu-
 lo mort̄z securioes est̄ illd̄ attēdēdo: s̄rta q̄ purgatorū illoz hōim m̄-
 norat̄: s̄p̄tio q̄ angeli cū his hōimib̄ h̄itare solēt̄: ocrana q̄ frutes illoz
 hōim augm̄ētant̄: nona q̄ ip̄i hōies i fide catholica roborant̄: decia q̄ ma-
 gnū gaudū corā deo eis iſerabūt̄. Septio notādū. Iſa d̄r̄ (fundas) v̄n̄
 effusio calic̄ sit mult̄z mōis. Uno mō q̄ effudit̄ i t̄ra cōstitare q̄ stillat̄ su-
 per tabulā altar̄z vel effudit̄ i modica cōstitare q̄ nō stillat̄ sup tabulā altar̄-
 ris: ā p̄lo mō: tūc tabule altar̄z d̄nt̄ l̄ḡi: z postmodū d̄nt̄ radi cū cultello
 z p̄ hoc cineres illi abscisiōis vel abscisiōis d̄nt̄ i loco reliq̄az reſeruati
 Et sic eodē mō ē faciēdū d̄ corpe xpi si sup terrā ceciderit. Si āt̄ stillat̄ i
 modica cōstitare: ita q̄ nō p̄trāseat nisi p̄ vnā mappā: tūc sacerdos sic ne-
 gligēs d̄z penitere tres dies i pane z aq̄: z d̄z se abſtinere a celebratiōe
 missaz donec peniteat. Si āt̄ p̄trāseat duas mappas tūc ip̄e sacerdos d̄z
 ieiunare z penitere sex dies i pane z aq̄: z itez se abſtinere a celebratiōe
 missaz donec sat̄ fecit d̄ crimine p̄petrato. si āt̄ p̄ tres mappas tē ip̄e sa-
 cerdos d̄z ieiunare z penitere nouē dies i pane z aq̄: z se itez abſtinere a
 celebratiōe missaz: si āt̄ s̄ḡuis xpi stillauerit p̄ quoz mappas xl p̄ p̄tes
 ita q̄ attingit tabulā altar̄z. tē ip̄e sacerdos d̄z ieiunare i pane z aq̄. xxx.
 dies: z se itez abſtinere a celebratiōe missaz donec peiteat. Si āt̄ s̄ḡuis
 xpi ceciderit sup frā. tē ip̄e sacerdos d̄z ieiunare i pane z aq̄. xl. dieb̄: z se
 abſtinere a diuino officio misse donec peniteat. Si aut̄ corpe xpi caderet su-
 per terrā. tē itez ip̄e sacerdos d̄z penitere p̄. xl. dies z ieiunare i pane et
 aq̄ z abſtinere se ab officio misse donec peniteat. z hoc ē d̄r̄ctiōe innocēt̄
 ¶ Itē notādū. dubitaret q̄s: v̄t̄z i trāsmutatiōe vini i sanguinē vinū to-
 talit̄ annihilat̄: s̄r̄ i trāsmutatiōe panis i carnē. Ad hoc r̄f̄r̄ q̄ s̄z vinū de-
 ſinit̄ eē: nō t̄n̄ annihilat̄ i trāsmutatiōe totalit̄: q̄ i tali trāsmutatiōe t̄m̄-

ne opto

23

7

2

q̄ loca facta dñt radi. ⁊ in locū reliquiāz reponit: tūc dubitat an sacerdos
 tenet paup̄ p̄soluere palliū: vel illi p̄ illo aliquid facere. R̄spondet q̄ paup̄
 si nollit carere pallio ⁊ ip̄o sacerdote aliquid h̄ere: tunc sacerdos tenet pau-
 per̄ persoluere vel illi p̄ illo sacrificare. Si autē sacerdos esset non h̄is
 et tñ ipse paup̄ nollit carere pallio: tunc ip̄i cristifideles facientes r̄me-
 dia anti marū dñt palliū paup̄ p̄soluere. Sextus casus. si sacerdos testis
 stomacho in cellario alicuius cuius cr̄is indutus habitu sacerdotali tege-
 ret vinū cū mappis ⁊ modicū d̄ aqua infunderet in plenum vas vini et le-
 geret missam et consecraret vas vini: tunc dubitat quid sit faciendū d̄ vi-
 no: ⁊ ytrum tale vas vinū sit cōsecratū. R̄spondetur q̄ si ip̄e sacerdos debite
 plationē verborū seruauerit. ⁊ intentionē cōsecrandi habuerit: tunc illud
 vinū totaliter est consecratū in vase: sed illud vas debet q̄ presbyterū et
 suos parrochiales cōparari ⁊ in cōmunionē cristifidelium ministrari. Et ci-
 utis nō debet vendere vinū p̄secrati: q̄ tūc cōmitteret sy moniā ex eo qd̄
 res sacras vēderet. Septimus casus est: si sacerdos indutus vestimen-
 tis glorie siue ecclesie intrans forum vbi panes vendūtur: et incipiat lo-
 qui verba tanonis b̄ndictiones faciendo super panes. tunc dubitatur an
 isti panes sint p̄secrati. R̄spondetur ad hoc q̄ si ip̄e debite plationē verborū
 et intentionē p̄secrandi habuerit: tunc isti panes cōs sunt cōsecrati. S̄
 diceret an p̄nt tunc pistores illos panes vendere. R̄spondet q̄ non: sed
 x̄p̄ifideles debent cōparare illos panes cum plebano ⁊ sacerdotes p̄nt nu-
 triri ex eisdem panibus. Octauus casus est: si sacerdos volens b̄ndicere
 placentas: et incipiat et consecraret cōs placentas in corpus cristi: tūc du-
 bitatur vtrū teneatur soluere placentas. Ad hoc r̄spondetur q̄ sic: si ip̄e sa-
 cerdos est habens: si vero non habet: tunc ip̄i cristifideles debent p̄sol-
 uere: vt supra dictum est. Sed omnes tales grauissime peccant. Vltim⁹
 casus: vtrum sacerdos cecus possit celebrare missam dummodo debite ⁊
 complecti sciat officium suum extertus. R̄spondetur s̄m plures q̄ sic: sed ta-
 men ipse debet habere sacerdotē videntem et assistentem sibi qui dirigat ⁊
 regat ipsum adiungendo ei hostiam et calicem vt debite valeat eleuare:
 et alia que d̄noscantur diuinum officium perficere.

Nota
placentas
 In sacros
 ergo possit
 celebrare

sup. tu sacerdos sup. vñl .i. sacrificatum
Quando leuas calicem post corpus sanctificatum.
 sup. in tali calice .i. regis cōuenientius
Si vinum vel aquam non inuenis: aptius illa
 .i. cito in celebrando .i. p̄fectudo
Protinus infundas et procedas velut est mos
 .i. resumendo .i. secundo
Quā super oblatam textum recitando secundo
 sup. ex tali negligentia
Canonis inspicias: ne plebi scandala fiant

De laona
manu m̄ho

Summula Raymundi

^{.f. vini & aqua}
Canonis ad finem si venisti: duo dicta
^{.f. benedictiones sup. dimittas}
Infundas, dimitte cruces panis, calicis non
^{sup. ego raymundus .f. consecratu}
Nolo leues corpus domini nisi sit benedictum
^{.f. in altu mandat sup. ecclie. f. seruari}
Aut calicem sursum: sic precipit ordo teneri
^{sup. tu sacerdos tale vas sacri .f. secundario}
Quando lauas calicem si vis celebrare secundo
^{sup. de tali lotioe sup. tuos .f. sugendo}
Non sumas quicq; digitos nec in ore lauabis
^{.f. no ad scdam missam sup. misse}
Non ad opus reliquum seruetur lotio prime
^{sup. prima sup. xpiano}
Lotio nam talis dabitur cuiusq; fidelis
^{.f. festa dies .f. bina vice .f. celebrare}
Officiata dies vult te bis dicere missam
^{corp^o mortuu sup. sit sup. funus sit sup. missa}
Si funus presens: si nullum sufficit vna

Hic autor ponit alias regulas siue p^ouasiones circa sacm eucharistie ob
seruandas: & diuidit ista p^o i duas: na i prima autor facit qd dicitur est
In scda autor ponit aliquas r^oas de elevatione corpis xpi. Scda p^o ibi.
(Nolo leues) p^oima pars adhuc i duas. Na p^oio ponit quada p^ouasio-
nes circa sacm eucharistie. In scda pte ponit quada doctrina q seruan-
da e i celebratione missay. Scda ibi (Officiata dies) Et stat frus lre in
quor regulis. Prima ibi (N^o leuas calice) est talis. Quicq; leuas ca-
licem post corpus xpi p^osecratu ofidedo ipi p^olo fm q mos e: si tunc no
inuenias vinu vel aqm in calice tuc repete & secrete des infundere vinu
& aqua: & debes resumere verba canonis q spectant ad p^osecratione vini:
& hoc fiat secrete ne scandala fiant i p^olo: & tuc ulterius des signa & cha-
racteres facere q spectat ad calice: s; illa sig q spectant ad hostiaz debes
obmittere. Scda regula tangit ibi (Nolo leues &c.) q est talis. Aliq; de-
bes leuare hostia nisi p^osecrata: nec calice nisi sit p^osecratu. Ad huius est
q: si leuares an p^osecratione: tuc hoies astates adoraret illu panem tanqm
deu: & sic edmitteret p^odolatriam: & si hoies stantes pntes in diuino offi-
cio misse suspitione hrent v altq sacerdote pctore q no p^osecraret corpus
xpi: illi deberent sic orare. Adoro te tesu xpe q redemisti mundu que cre-
do latere sub specie panis quam video &c. Tercia regula tangitur ibi.

*Q^o no inua-
nat vinct
aquar calice
qd facit p^o*

(Quia lauas calicē) q̄ ē tal. Si laueris calicē post cōtionē ⁊ vis adhuc i eadē die seſ celebrare: tūc nō dēs ſumere lotionē vltimā: nec dēs fugē digitoſ ſz da ſolari miſtrāti. Ad hui⁹ ē: qz ſacerdos dz letuno ſtomacho celebra re: ⁊ ſi tūc ſumeret illā lotionē vbi ē vinū incōſecratū nō maneret letun⁹. Quarta rſa tangit ibi (ſufficiat dies) q̄ talis eſt q̄ ipſe ſacerdos i die of ſficiata. ſicut ē i feſto brē katherine ſeti. Aſcolat ⁊ ceteris. ſi aliq̄d ſunus eſt p̄his pōt duas miſſas celebrare: vnā de ſctis ⁊ aliā p̄ defunctis. et caute ſe regat: ita q̄ abluſionē pume miſſe nō ſumat. ¶ Circa ſſam ē notādum: q̄ poſtq̄ ſacerdos eleuauit corpus xp̄i: tūc ſtat i altari cū duob⁹ digitis cōiū ctis. ſ. cū pollice ⁊ indice. Et h⁹ aſſignat multi plex rō. Quaz p̄ia talis ē n̄ ſi aliq̄ p̄icula corpis xp̄i adhuc adhereret digitis: q̄ tūc ſacerdos cauti⁹ ⁊ ſecuri⁹ referuaret illā p̄iculā cū digitis p̄ictis. Secda rō ē. ob reuerētiam teſu xp̄i: eo q̄ nihil tāgat aſi lotionē niſi corp⁹ xp̄i: xq̄ eſt nobiliſſimū. Ter cia rō ē: qz p̄ indicē q̄ lōgior ē pollice itelligit deitas: ⁊ p̄ pollicē itelligitur ipſa humanitas: ſz illa duo ibi p̄iūgiū: nō ſi ſignū vlt⁹ ſit p̄iūctio illoꝝ duo rū digitoꝝ. Quarta rō eſt: qz p̄ indicē itelligit fili⁹ dei: et p̄ pollicē in telligit p̄: modo pater coniungit filio: ⁊ ec̄uerſo filius patri: qz fili⁹ fuit obediens patri vſqz ad mortē philippe. ij. Quinta ratio ē ſp̄ial: nā p̄ cō functionē illoꝝ duoz digitoꝝ itelligit q̄ anima cuiuſlibet xp̄iſidelis in ſepabiliter eſt cōiuncta charitati dei ⁊ c. Secdo norandū q̄ ipſi ſacerdotes h̄nt diuerſas p̄ſuerudines i eleuando calicē. nam aliqui eleuāt eū coepet rū ⁊ aliq̄ eleuāt eū diſcoopertū. Diceret q̄ aliquis: vñ p̄ſurgit illa diuer ſitas. Adēdetur q̄ illi ſacerdotes qui eleuāt calicē: p̄imo mō faciunt hoc in ſignū huius: qz qñ chriſtus inſtituit illud ſac̄m in cena: tūc iſte ſan guis nō iuit viſibili: ita q̄ adhuc eius ſanguis latuit in corpore ſuo: et q̄ aliqui memorantes hoc leuāt calicē coopertū. Sed poſt cenam vt in die paraſceues tūc ille ſanguis patuit ad oculū: et q̄ aliqui ſacerdotes mēo rantes hoc leuāt calicē diſcoopertū: in ſignū hui⁹ q̄ ſanguis xp̄i i die pa raſceues patuit et reſplenduit cunctis hominibus. Tertio norandū: qd̄ vinū fundere in calicē (vt ſupra dictū eſt in prima regula) itelligitur multipliciter. P̄imo q̄ nihil inueniat in calice: el q̄ t̄m inueniat aquam vel q̄ t̄m inueniat vinū. Si ipſe ſacerdos nihil inueniat in calice: tūc ipſe dz iſfundere vinū cū aq̄. Si t̄m inueniat vinū: hoc eſt dupl̄: vñ aſi ſumpti onē corpis xp̄i: vel poſt ſumptionē. Si inueniat t̄m vinū aſi ſumptionem corpis xp̄i: tunc ipſe ſacerdos debet inſundere aquā: dicere v̄ba cano nis q̄ p̄tinet ad p̄ſecrationē ſanguis. Si aſi poſt ſumptionē corpis xp̄i inueniat t̄m vinū: tūc nō eſt neceſſariū: vt inſundat aquā: qz t̄m adhuc eſt corpus ⁊ ſanguis xp̄i: nā ipſm vinū maxime facit ad p̄ſecrationē ſanguis: nis: aqua aſi nō h̄z tantam neceſſitatē. Si aſi inueniat ſolam aquā ante ſumptionē corpis xp̄i: tūc ipſe ſacerdos dz inſundere vinū ne illud ſac̄m diſindat: qz i ſola aqua ſacerdos nō pōt p̄ſecrare ſanguinē xp̄i. Si autez ſumpſit de illa aq̄ quā inuenit eſſe ſolam: tunc nō debet apponere v̄num nec a principio p̄ſecrare: qz hoc ſac̄m ſolum a letuno eſt ſumēdū. Quar to norandū q̄ ipſe ſacerdos nunq̄ pōt complete celebrare tres miſſas i

Quia lauas calicē
ſufficiat dies
ipſe ſacerdos
poſt q̄d dicit
miſſas

ſacerdos

Summula Raymundi.

vno die nisi i naritate cristi: z hoc e ppr certā cam: qz pila missa q cantat
illa die desigt tps legi: z tps legi e illd tps qd fuerat: a nqz xps fuit narus
sine icarnat: qz tuc ipsi hoies absolute vixerit: hinc legē: z gra nō dabatur
eis: cū oēs ad ymbū iferni venerit: qz nlls potuit itare i gnū celoz: z iō
illa missa cātat itenebas. i. i media nocte. Scda missa q cātat i diluculo
sive i ortu diei respicit tps gfe: qz diluculū e mediū noctis: z diei: z sic ipm
tps gfe e mediū saluatiōis z dānatiōis: qz possum⁹ declinare ad diē vī ad
noctē. i. ad saluatiōē vel dānatiōē: iteri q sum⁹ i tpe gfe: z i illo tpe su
mus tā: qz dē brūs iohes i apoca. Vidit angelū vnū pedē i celo z aliū i ter
ra hntē: z iurauit p celū z p terrā z p oia q i eis sūt q p⁹ illud tps nō esset
tps gfe. Apoc. x. Et iā illa missa cātat i ortu diei: qz desigt eccliam mi
litāte: qz debem⁹ hic militare vt ambulem⁹ i tenebris ad lucē. vel sic. Il
la missa iō desigt eccliam mi litāte: qz tps gfe e nobilit⁹ efficiat⁹ qz tps legi
nō fuit nisi figura respectu tps gfe. Et i tali tpe gfe dēm⁹ fortit militare
z pugre ptra antiquū hostē. i. diabolū: vt p⁹ tps gfe ad tps gfe puenire
mereamur: z q scda missa cātat i ortu diei ppr tēp⁹ gfe: z tal missa dicitur
maiori solēnitate celebrari qz pma aut salte cū tāta. Tertia missa fit tps
gfe z eccliam trīūphātē i celesti ptra. Et qz ibi e sūma claritas: adeo illa
missa dicitur cātat i meridie z cū maria solēnitate. Quinto notādū. qz ipse
sacerdos pōt duas missas celebrare i vno die i sex casib⁹. Prio i die nati
uitatis xpi: tūc pōt celebrare tres missas: z nūqz i alio tpe. Scdo pōt ce
lebrare duas missas i dieb⁹ officiaz: vō qd⁹ dē pns sra. salte si fun⁹ est pns
z nō habuerit altū sacerdotē. tunc pōt celebrare duas missas. Tertio qz
aduentū hospiti: es. z si tūc sacerdos celebravit vnā missaz sine lotiōe ma
nuū pōt celebrare scdam missam cā hospitū. Quarto ppr ifirmos: vt si el
set aliqs ifirm⁹ quē sacerdos deberet cōicare z nō hfer hostias psecratal
z si celebrasset vnā missaz: pōt tñ i eodē die celebrare scdaz ppr ifirmos: vt
psecraret hostias: z eos cōicare ne fieret negligētia i ppo. Quinto ppr pe
grinos: vt si venirēt pegrini tūc etiā pōt sacerdos pficere scdam missam.
Sexto pōt duas missas celebrare ppr nuptias: qz si sacerdos celebra set
vnā missaz z aduentret spōsus cū spōsa z rogarēt p missa: tūc licitū est ipsi
sacerdoti missaz scdario p eis celebrare: vñ si tales xpus. Natali xpi: do
spes lāguēs pegrin⁹. Habētes faciūt missas celebrare scdas: vñ scbz ali
os dant isti xpus. Mortu⁹: ifirm⁹: spōsus: pegrin⁹: z hospes. Ista sicut bē
nas celebrat dies dñi tres. Solū pbyter: i3 lotio supra sel sit. Septim⁹
casus supaddit: z e cōis i scra mife ecclia. i. qz oēs illi sacerdotes pnt vno
die bis celebrare missam q duas ecclias seu villas gubernāt qñ sacerdos
tes alios hfer nō pnt. Octio notādū e v certis casib⁹. Prim⁹ casus e ille si
tpe hy emali origeret q sanguis xpi i calice pglaref ppr frig⁹ intē sum
quid eēt faciēdū. Rñdet Innocē. qz qñ sic euenerit tūc ipse sacerdos dicit
tingere man⁹ suas calici z mltū exalare cū flaru z anhelitu suo: ita qz ex
calore natura i dissoluat glacies. Scds casus est ponat qz aliqs sacerdos
ifirmus celebraret: z p⁹ psecrationē intantū debilitet q vltim⁹ nō possit
celebrare: qd q faciēdū eēt. Rñt: qz si eēt aliqs sacerdos cū cūstas ille dicit

Quid significat
omnis tunc
et in talibus

et in talibus

Sacerdos

Considerare puncta ubi dimisit et ubi debet incipere et adimplere missas. Si autem
 ibi non esset sacerdos: tunc corpus Christi debet seruari ipso infirmis et porrigi:
 quod est necessarium. Tertius casus ponatur quod sacerdos inueniat hostiam
 cruentantem propter miraculum aliquid: quod est ibi faciendum. R. Hider. s. Hieron.
 quod hostia sanguinolenta non est sumenda a sacerdote: sed in reliquas sanctas
 est retinenda et tanquam reliquie in sanctuario reuerentia habenda. Quartus ca-
 sus: si sacerdos volens consecrare corpus Christi dicat: hoc est corpus meum. di-
 mittens spiritum sanctum: tunc dubitatur an consecrat corpus Christi. R. Hider quod sic: quod spiritus sanctus non
 est de necessitate consecrationis: quod apostolus. I. ad Thimotheum. xj. non ponit. Et ratio est
 quod si de necessitate apponeretur: tunc ad appositionem illius dicitur: sacerdotes
 non vere consecrassent corpus Christi: sed hoc est hereticum dicere. Sed diceret al-
 quis. quod tunc facit spiritus sanctus inter illa verba consecrationis. R. Hider quod nihil aliud nisi
 quod ponit ibi propter verbum precedentium coniunctione dicitur: accipite et manducate
 ex hoc ovis: hoc enim est corpus meum. Et spiritus sanctus de necessitate non ponit inter
 verba consecrationis: nisi si aliquis obmitteret frivole et ex intentione peccaret
 mortaliter: quod faceret contra statuta romane ecclesie. Quintus casus est: qua-
 re sacerdos dicit: hoc enim est corpus meum. et non dicit: hoc enim sit corpus meum.
 R. Hider quod hoc verbum sit: importat quandam successionem seu transmutationem: sed hoc
 verbum est: importat permanentiam: sed in deo nulla est transmutatio nec ulla
 successio: sed pura permanentia. Ad quod magis sacerdos dicit: hoc enim est cor-
 pus meum: quod si diceret: hoc enim sit corpus meum. Sextus casus est: ponatur
 quod sacerdos leuando calicem cum sanguine consecrato incidat in magnam infirmi-
 tatem. sic quod calix cadat et tangat coronam capitis ipsius sacerdotis: utrum
 tunc corona sacerdotis et cutis corone debeat abraditur. Breve ponatur si euene-
 rit casualiter quod turbo vel alius ventus impetuosis in elevatione fugaret hos-
 tiam consecratam: sic quod partes hostie consecrate caderent super coronam sacerdotis:
 utrum esset corona ipsius abradenda an non. Ad primum respondetur: si talis sanguis
 siue calix tetigerit crines: tunc sunt descendendi et cremandi. Si vero teti-
 gerit coronam: tunc sumat lotionem cum vino et bibat. vel saltem lotionem ponat ad
 locum sanctuariorum. Aliud respondetur: si fiat huiusmodi negligentia ex parte corporis Christi:
 vel ex parte sanguinis Christi: tunc crines deberent abraditur: sed corona sacerdotis cre-
 berime debet lauare: et lotio illa sumenda esset a sacerdote: si tamen fortis nature
 esset quod non timeret nauseam. vel illa lotio firmiter custodienda est in locis con-
 secratis cum alijs reliquijs. Et si frater esset faciendum si sacerdos circa sumpti-
 onem sanguinis et circa elevationem calicis dormierit: ita quod calix cadat et su-
 per caput. Sic codem modo dicitur de secundo. Septimus casus est: utrum sacer-
 dos faciens de spelta panes: possit et talem panem corpus Christi conficere et spel-
 ta secundum aliquos appellatur legumen ad modum tritici dispositum. et crescit et
 tritico propter ignobilitatem agri. Ad hoc quidam respondent quod cum ea potest
 celebrari: et ratio est: quod generatur de tritico: et panis tritici consecratur: ergo
 et panis spelte. Alij dicunt oppositum: et probant hoc sic: quod generas et
 generatur debent esse eiusdem speciei: sed spelta et triticum sunt diuersarum
 specierum: ideo vnum non generatur ex alio. Ad rationem cedat maior. Sed
 negatur minor: quia spelta generatur indirecte propter grossam nam ipsius

Summula Kaymundi.

terte vel agri. z p pñs relinquit qd cũ ea nõ pñt fieri pfectio corpis xpi.
Cõtrariũ tñtz Albert⁹ magn⁹ qd dicit qd spelta nõ differt a tritico specificie
Octau⁹ casus si aliq̄ verula fingit se lfirmã: z petet corp⁹ xpi: z sacerdos
 ei pberet: z postea illa verula corp⁹ dñi iudeis traderet vt vèdèt: tñc du-
 bitat qd huic verule seu mulieri eēt faciendũ. Rñr breuit⁹ qd tal mulier est
 pcremãda: eo qd tal mulier et⁹ creatorẽ z qd sanguinẽ suũ p ea effudit ad
 crucifigendũ scdario tradidit. **N**on⁹ casus e: si sacerdos eleuãdo corp⁹ xpi
 z i eleuãdo i duas pres diuidat: tñc dubiũ e qd sit ibi faciendũ. Rñr qd vnã
 medietatẽ circa agn⁹ dei i duas pres diuidat: z vnã medietatẽ i calcem
 ponat. **D**ecim⁹ casus e: si sacerdos eleuãdo calicẽ gladio pforat: z retro
 cadẽs sanguinẽ effuderit ad faciẽ homicide: z cũ hoc rãgeret man⁹ eius
 tñc dubitat qd sit ibi faciendũ. Rñr qd man⁹ ei⁹ z facies ei⁹ lauet z lotio a
 sacerdotib⁹ sumat vel ad locũ sanctuariorũ refuet. **U**ndecim⁹ cas⁹: sacer-
 dos leuãt calicẽ: z si quis stercozizat i calicẽ facta cõsecrãdo: tñc dubitat
 qd sacerdos vñ totũ sumere. Rñr si ipse sacerdos nõ abhorret tñc sumat
 i nose dñi. Si nõ abhorret ponat totũ ad locũ sanctuariorũ z vinũ z aquã i
 cipiat vñ nouo psecrare. **Q**uoddecim⁹ casus. ex qd i pcedenti snia z sñt pñt
 dicitũ e qd missa qd qre missa qd sit i die pasceus: nec hñ pñcipiũ nec finẽ:
 qd nec irorit⁹ pñcipat: nec bñdicam⁹ finit. Rñr qd illud sit ad tuendũ qd
 ille qd e pñcipiũ z finis tñc a nobis recessit. Etia ex eo qd ille qd e i tribula-
 tiõẽ nõ idiget bñdiciõẽ sñz ppassiõẽ. z iõ nõ dicit⁹ bñdicam⁹. Etia ista
 missa nõ hñ mediũ: qd hostia nõ psecrat. ex eo qd vera hostia tñc fuit imo-
 lata. vel pñt etiã dici qd talis missa nõ hñ pñcipiũ nec finẽ nec mediũ: qd
 ille tñc a nobis recessit qd est pñcipiũ a quo oia: z qd e mediũ p quẽ oia: et qd
 e finis ad quẽ oia fm aplm ad Rom. xj. **D**ecimustern⁹ casus e: qre i die
 pasceus altaria sunt denudata. Rñr: qd tñc xps suis vestib⁹ fuerat de-
 nudat⁹: hēbat em̄ tria genera vestimẽtoz. Primum gen⁹ fuit materiale seu
 vestes materiales qd vt alij hoies ferebat: z illis vestib⁹ fuit denudatus
 vñ pñ diuiserũt sibi vestimẽta mea. Scdo habuit vestimẽta ale. s. corp⁹
 pñcipiũ qd erat vestimẽtũ deitatis: isto vestimento anima xpi fuerat spo-
 liata z corpe suo denudata. Unde in passione Mathei. xxvij. dicit. Et in-
 clinato capite emisit spm̄. Tertio christus habuit vestes spirituales id e
 sanctos apostolos qui cum quodammodo vestiebant et ornabant istore
 stibus christus etiam fuerat denudatus: quia ab omnibus erat derelict⁹
 Unde sacra scriptura. Ecce venit hora vt omnes dispergim̄ vniuersi
 qd in locum suum et me solum derelinquetis.

sup. xpi fideles scz mente .s. cristũ
Dignus homo purus et confessus sit vt illum
 sup. ad eternam saluationem
Digne suscipiat: qui dignos nos iubet esse
 sup. qdũqz plac⁹ .s. subiectus mortali pctõ
Presbyter oppressus mortali crimine: missam

.i. si fecerit confessionē debitā

Non celebret nisi sit confessus crimina primum

sup. hēat intētionē nunq̄ incidendi pctm̄ mortale

Et sit contritus se nunq̄ velle redire

Postq̄ autor posuit documēta suāda tūc p̄secratiōez corpis xpi. i. hac p̄ te ofidit a qb̄ corp̄ xpi sit sumēdū. r̄ p̄io facit hoc. scdo ofidit qb̄ sit ves negādū. ibi (Lū vomit i firm̄) p̄io d̄t sic. hō xpian̄ volēs suscipe corp̄ xpi d̄z eē mūd̄ a pctis. r̄ d̄z eē p̄fess̄ r̄ p̄trit̄. Et reddidit cām q̄ e talis. vt ille. i. q̄ reddidit nos dignos digne suscipiat a q̄libz. Subdit q̄ nlls p̄sbyr̄ d̄z celebrare missam nisi sit p̄fessus. r̄ hoc e v̄x si ip̄e e p̄siturus i pctō mortali. r̄ d̄z h̄e p̄positū amō se a pctis abstinere. ¶ Scādū p̄mo qd̄ rō l̄e pōt capi i sili. q̄cūq̄ eīm inuitat aliquē honestū hōiem ad hospitium suū ille disponit hospitium suū q̄sto curati r̄ puri pōt. r̄ q̄ multomaḡ d̄z hoc fieri tūc creatorē n̄m. s. q̄ hō ip̄m inuitat ad domū suā. i. i aīam suāz quā maxie d̄z purgare a pctis mortalibz vt ip̄e creator celi r̄ terre digne suscipiat. Et rō hui⁹ e: q̄ si illd̄ qd̄ m̄m̄ vid̄i inesse iest. q̄ illud qd̄ maḡ v̄ detur inesse iest: s̄z maḡ vid̄i iesse q̄ hō debeat purgare suū hospitium ad uersus suū creatorē q̄ primū suū. Scdo notādū autor d̄t i l̄ra (D̄ is hō pur̄) q̄ hō etiā d̄z eē pur̄ r̄ mūd̄ i voluntate sua: sic q̄ ip̄e sit i firmo p̄posito dimittēdū: ampl̄ pctā: q̄ i hō eēt p̄fessus sua pctā r̄ si p̄poneret ea dimittēre ip̄e idigne capet hoc venerabile sacm̄. Et i ip̄e d̄z eē mūdus a cibo corpali: q̄ d̄z eē ietum̄ r̄ sobu⁹ vt pu⁹ visuz e: m̄ si hō eēt in maḡ infirmitate posit⁹. Itē autor d̄t i l̄ra (r̄ p̄fessus sit) Rō q̄re hō d̄z cōfiteri pctā sua volēs sumere corp̄ d̄ni e l̄ra: q̄ fm̄ aplm̄. s. ad Cor. xi. Si q̄s corpus d̄ni māducat r̄ sanguinē idigne bibit iudiciū sibi māducat r̄ bibit: s̄z hō p̄situr̄ i pctō mortali nō e dign⁹ sumere corp̄ xpi: r̄ q̄ si suscipit indigne suscipit: r̄ p̄ p̄ns sumit eternā dānationē. Vñ notandū q̄ illud nō e iustitū: p̄pterea q̄ hoc venerabile sacm̄ maculet: q̄ i malo hōie ita pur̄ r̄ v̄ r̄ eē sacm̄ sicut i bono hōie: hoc pōt declarari i hac similitudine: q̄ sol splendet sup̄ oīa mūda r̄ imūda. i. sup̄ aur̄ r̄ lapidē p̄ciōsū: r̄ etiā sup̄ lutū: r̄ tñ sol nō maculat sup̄ lutū maḡ q̄ p̄pter aur̄. Sic e d̄ recipiētibz corp̄ d̄ni idigne: de qb̄ cant̄ ecclia. Sumūt boni sumūt mali sorte tñ ieq̄l̄ vite vel inferi⁹. Itē nota q̄ hōies accedūt ad hoc sacm̄ tribz mōis. Quidā accedūt digne: qdā idigne: qdā nec digne nec idigne. Illi accedūt digne q̄ absq̄ oī pctō accedūt i r̄iore r̄ reuerētia r̄ i amore: r̄ sūt illi q̄ satisfaciūt fm̄ p̄ritatē: r̄ ill̄ augef̄ ḡra. Quidā accedūt nec digne nec idigne: r̄ sūt illi q̄ satisfaciūt: s̄z n̄ cū tāta p̄tritōe q̄ta merito dicēt: r̄ ill̄ nihil vel parū augef̄ ḡra. qdā accedūt idigne simplr̄: r̄ sūt illi q̄ nec satisfaciūt fm̄ veritatē: nec fm̄ pbabilitatē sicut dixit apl̄s ad chor. loco p̄allegato. Probet autē seip̄m hō r̄ e. ¶ Dubitat̄ circa p̄dicta: q̄ vid̄i q̄ null⁹ digne pōt accedē ad hoc venerabile sacm̄. vt h̄r. i. epl̄a Job. i. c. Si dixerim⁹ q̄ pctm̄ non hēmus nosmetip̄os seducim⁹: t̄git̄ vid̄i q̄ null⁹ e sine eo pctō: q̄ null⁹ pōt accedēre digne: ex q̄ d̄z eē pur̄ vt vult l̄ra. In oppositū est glosa sup̄ isto

Summula Raymundi.

¶ hō accipiēs iēsus: q: v̄t glosa. Felix ē ebrietaz: sattetaz: q: q̄to pl^o su
mif: rāto sobri^o fit. B̄n̄r q: pct̄m ē duplex. s. veniale: z mortale: mō. s. ioh̄a.
tāgit hoc qd̄ dcm̄ ē d̄ pctō veniali: q: d̄ isto nlls pōt se p̄caure: sed a pctō
mortali se pōt ql̄bz abstinere si vult. vel soluit sic q: p̄trito ē duplex: qd̄a
ē certitudinalr: z ex ista p̄tritoē nlls pōt agnoscere v̄t sit dign^o vel idig
nus. Alia ē p̄trito q̄ fit ex signis: z fm̄ illā ql̄bz pōt scire an sit dign^o v̄t
idign^o nō tñ certitudinalr. Pro q̄ notādū q: q̄tuor s̄t siḡ p̄ q̄ hō pōt scire
an sit dign^o ad sumēdū corp^o d̄n̄i p̄cturalr. Pr̄mū ē si libent̄ deuote si
ne t edio audit s̄bū dei: vt h̄r i ioh̄e. Qui ex deo ē s̄bū dei audit. Scdm̄
signū ē: si hō iuenit se p̄mptū ad oīa q̄ req̄rūt ad fuitū d̄i. s. adozare mis
sas audire: ieiunare: elemosynas dare: z sic d̄ alijs: iuḡ d̄ b. greḡ. Et h̄
bitio op̄is ē signū charitatis. Tertū signū ē: si hō ex toto corde z ex tota
aīa z ex oīb^o virib^o suis dolet d̄ pctis p̄missis. Quartū signū ē: si hō vult
se firmit̄ abstinere ab oīb^o pctis criminalib^o ne postea cadat in altq̄d pctm̄
saltē mortale. Itē nota q: auzoz tubz sacerdotē eē p̄trito z p̄fessuz: z hoc
nō sp̄ req̄rīt d̄fessioē op̄is: q: si deficit p̄fessor: sufficit q: sacerdos sit i fir
mo p̄posito p̄tēdi z satisfaciēdi p̄ pctis. z oīa pctā itēdit dimittere: sic
potent celebrare. Et ex illo q̄ v̄t sacerdos exilēs sine pctō mortali pos
sit sine p̄fessioē celebrare missaz: z v̄t q: nō. q: dicit docto. q: null^o sacer
dos pōt eē tā sc̄tus volēs celebrare missaz qn̄ optet q: p̄i^o p̄fessaz p̄t ma
iorē cautela: z etiā ob reuerētā venerabil̄ facti: z p̄t ecclie infirmitoz
nlls cā necessitat̄. s. qn̄ possit h̄re p̄fessioē: z dato q: eēt i pctō mortali p̄si
tutus. z si maḡ necessitas postularet: adhuc possit talis sacerdos celebra
re missam sine p̄fessioē: z hoc ē v̄t si ip̄e nullo mō possit h̄re p̄fessioē. D̄
ḡ finalr q: tal̄ sacerdos possit celebrare i casib^o p̄acti: sup̄ m̄ sc̄diaz dei: s̄
tñ req̄rīt q: h̄eat firmū z bonū p̄positū postea p̄tēdi z satisfaciēdi p̄ oī
bus pctis suis istā necessitatē deplāgēdo z p̄fessioē cā enarrādo. Itē q̄nt
accessioē: q̄re ecclia in trib^o dieb^o t̄pe p̄nie mortē z passionē xp̄i deplāgit
z q̄nt in tenebris. B̄ndef q: hoc fit ad immuendū q: triplex creatura mortē
tē iesu cr̄isti t̄pe passionis deplangebat. Pr̄mo corp̄alis. s. terra q̄ p̄remu
it: z sol q̄ obscurat^o fuit. Et sc̄do creatura spiritual̄: sicut angel^o. V̄t d̄
Isaie. Angeli pacis amare flebūt. Et tertio p̄posita: sicut hō. s. ap̄t et d̄
sc̄puli z sc̄tē mulieres: z petre sc̄sse erant. Vel etiā ideo ecclia trib^o die
bus mortē cr̄isti deplangit: q: cr̄istus vsq; ad tertū diē mortuu^o in sepul
chro quieuit. Itē querit̄: quare passionē cr̄isti pagimus cuz lamentatione
et passionē alioz sc̄d̄oz celebramus cū gaudio. Respondet q: alijs sancti
passi sunt p̄pter se. s. vt p̄ suas passiones acquirerēt celestē gloriā: z iso
su passionibus eoz eis p̄gaudendū est: ex eo q: ad eternā beatitudinē p̄
venerunt. Christus aut̄ non passus est p̄pter se: sc̄z vt gloriā acquireret
sed p̄pter pctā nostrā delenda: et ideo tunc flere debemus. Sc̄da ratio est
q: a tali die sicut terra qn̄ contremuit: sicut sol qn̄ obscuratus fuit: fleve
runt et sancte mulieres. vnde dicit beatus lucas. xxij. ca. Filie iherusalez
nolite flere sup̄ me. Etiam fleuit Petrus apostolus. vñ habetur Mathei
xxvj. Fleuit ḡnare. Etiam fleuit Maria dolens gladio p̄forata. Fleuit z

Quatuor s̄t signa
p̄ q̄ qd̄ p̄t scire
an sit dign^o vel
ad sumēdū corp^o d̄n̄i

Christus: quia dixit. Tristis est anima mea usq; ad montes. Fleuerunt et an-
geli. Unde Isai. xxxij. Angeli pacis amare flebant. Et si possibile fuisset
fletuisset et deus pater cum vidit filium suum unigenitum tam irreue-
renter tractari. Inter tot ergo flentes nullus debet gaudere: ergo tunc a
semper pro peccatis debemus flere.

sup. hō pctōr: pte correctus sup. sacerdote
Eger vel sanus monitus si sepius a te

.i. pctā postponere.
Occultam culpamq; suam dimittere non vult.

occulta eius pctā .i. dimittit. s. pctōr:
Excessus proprios nec deserit ille latentes.

postulat affectuose sup. pctōrū
Et petit instanter domini des corpus eidem

.i. siliū da huc pctōrū sup. iste occultus pctōr:
Consule quod poteris: iudex suus ipse sibi sit

.i. abnegationē corpis dñi p pctis publicis.
Judicium legis da pro viciis manifestis

Hic autor ponit alias cautelas iuxta administrationē corpis xpi suādas.
Et dividit i tres p̄tulas fm q̄ tria ponit documēta. Scda ps ibi (Aut
cū iudeis zc.) Tertia ibi (Nō pueris annos zc. Dicens primo Si aliq̄s
peccator: qui nō vult desistere a pctō q̄uis tñ sepe a sacerdote monitus
sit vt desistat a tali peccato: et si tale pctm̄ occultū non erit z petierit a te
corpus xpi: tūc nō debes illud denegare: sed debes dicere q̄ iudicet seip-
sum z dare sibi p̄siliū bonū. Sz si pctm̄ fuerit manifestū tūc dēs sibi de-
negare corpus xpi: q̄ p̄ tali pctō fm̄ iustitūdes ecclie deberet grauit pu-
nitri. **Horandū** autor dē in lra q̄ corpus xpi nō sit denegādū istū q̄ p̄si-
tetur pctm̄ occultū. Cōtra hoc diceret q̄s. nulli indigno debet dari corp⁹
dñi: sed ille est indignus: q̄ sibi nō debet dari corpus dñi. **Ratio** habet
in canone vbi dī. Sacrificia hec dona sunt illibata et sine malo. **Minoz**
parer: q̄ habet occultū pctm̄: q̄ est indignus. **R̄sides** q̄ corpus dñi nō est
sibi denegādū. quia si nō daret sibi. tunc ppli suspitionē incidere: q̄ po-
pulus forte diceret: iam apparet pctm̄ notozū in eo: quare ppter tale scā-
dalū euitandū non est sibi denegādū. **Uñ** scandalū sic definitur. est dis-
crū vel factū nō recte prebens alijs ruinam idest casum **Respondetur** ad
argumentum aliquem esse dignum corpore christi intelligitur dupliciter.
Unomō fm̄ veritatem. **Allo mō** fm̄ estimationem: modo licet talis non
est dignus fm̄ veritatem: est tamen dignus fm̄ estimationem: quia est
matur a plurib⁹ dign⁹. **Ex illo** soluit talis dubitatio: si aliquis vidisset sa-
cerdotē peccare mortalit: et post hoc cito legere missam: an debeat illam
spernere. **Solutio**. ista missa ppter hoc nō est spernenda. **Nō** huius est: q̄
talis sacerdos posset habere tantā deuotionē in aggressu altaris p̄ quam

*De adm̄nistr̄
ratione corp⁹ xpi*

Summula Kaymundi.

de? dimitteret sibi oia pctā. d pūo habem? exēmi xpo. xps em bñ scuit iudā eē eū traditū: allo tñ nō obstāre xps dedit sibi suū scitissimū corp? qz tale pctm erat occultū: ex eo q nlls scuit nisi sol? xps q iudas eēt eū traditū. Itē pctōub? nō exstib? i pposito pctā dimitteū pōt denegari corp? xpi ppt duas cās. Prima ē. qz p sacm eucharistie delect pctā venialia z mortalia oblita: s; si aliq pctā scient sunt ppetrata: tūc i cōfiteo nihil delect: s; tal sumit eucharistia ad mortē eternā: qz daf oib? v' i vitā eternā vel i mortē eternā: vtz p hos xpus. Si vis i altari d xpo scificari. Corp? exterge z mūd? ad sacra pge. In dñi mēsa q sumus sedule pensa Quere vel mou pferit qd pcipis ore. Scda cā ē. exq sacm eucharistie ce tens sacris ē nobili? iō pūat idigne māducātes vita etna simplr: sicut facit baptisim? iō pctōub? publicis ē denegādū corp? xpi donec peniteāt. Itē nota auzoz intelligit lram de raptōub? z vsurarijs publicis z quor dāmodo de oibus existētib? In pctis mortalibus publicis: rō est: qz ecclia nō iudicat de occultis: s; tñ de manifestis: z iō si pctō: eēt occultus z confessus nō debet sibi denegari corpus dominicum.

hoies cū tali ppo reice sup. eos nō cōdicando

Qui cum iudeis habitant expelle foras hos

.i. nō cōfessis

.i. sacm corpus xpi

Non inconfessis des sanctum sumere pascha

.i. tales hoies ignoti.

Non nisi pro iusta peregrinus et aduena causa

pastore

.i. eucharistiam

At te suscipiant corpus domini: caueas ne

sup. hoies qz forte denegat a ppo pastore ppter specialē delictum

Dicine velle veniant ad te fugientes

Hic auzoz pōt scōz documētū: z hz tria mēbra. Primū mēbrū ē tale: qdū qz morāf cū iudeis ill: nō dēs dare corp? dñi: rō illi? ē: qz forte tales idu: cerēt a iudeis: ita q possint illd corp? dñi obfuarē z iudeis pñtare: z ipi postea cū isto sacro pñt nephas ppetrare: sic sepi? exptū ē: z tē possz prin gi renouatio passiōis xpi a iudeis: z possz hoc nobilissimū corp? p iudōs treuerētiā tractari: qd ē euitādū. Subdit scōz mēbrū: cauēdū ē ne aliq scōfessz z icōtriti vciāt ad te p bñm corp? xpi postulādo. Subdit trū mēbrū q pegrīs d alijs puiciāz pñb? veniētib? z aduentis et nō dz dari cor pus xpi: nisi hoc eēt ex iusta cā. Etā si victm alteri? veniēt ad te: nō dēs eis dē dare corp? xpi nisi ex iusta cā. Notādū. diceret qd: tu dics q ill nō dz dari corp? xpi q morāf cū iudeis: cur q hoc ē q iudē admittunt ab ec clesia. Rñr q hoc fit ppt qtuor cās. Prima cā est lex: qz lex fuit pñs da ta iudeis. s. Moysi. Scda causa ppter sanctos patres: et ex eo q chasti? nasci voluit ex iudeis. Uñ Johānis. iiii. Salus ex iudeis est. Tertia cau sa est: quia iudē sperant adhuc vnum fieri in fide. et habetur per beatam

*De visitatione
Judaorum*

Jobem. x. ca. Et fiat vn^o pastor et vn^o ouis. Quarta ca^o e^o: q^o ois xpian^o fi
 delis q^o vidz iudeu^o dz recordari d^o passi^oe xpi. q^o p nobis ab eis pededit
 ligno crucis: et sua morte morte nra destruxit: et vita resurgendo repauit
 sic hf i pfati^oe. et hoc t^oe dz i his met^os. Lex: patres: extrema fides: mo
 tatio xpi. Quatuor h^os caus^os pmit^ot^os iudei. It^o dz: i lra q^o xps no debz
 mstrari nisi p fessis. R^o e^o: q^o p fessio e^o signu^o p^otriti^os: v^o q^o se h^ollat ad co
 fessio^oe signu^o e^o maxie p^otriti^os: v^o p^otriti^o sic diffinit. Est dolor: volu^ota
 rle sup^o p p^octis cu^o p^oposito p^ostedi: et ola p^ota dimittedi: et hoc desig^otu e^o i
 Job. i. f. An^o comeda suspiro. i. an^o acceda ad hoc venerabile sac^om su
 spiro. i. d^o p^octis meis p^omissis p^otriti^oe facio. It^o nota pegrinis no dz da
 ri corp^o xpi. R^o e^o: q^o forte eis fuit denegatu^o ab eoz p^obro: igr no debem^o
 falc^oe mittere i messem alter^o: vt hf i eu^og^os. nisi hoc eet i articulo necessi
 tatis: sic q^o tal pegrin^o eet ifirm^o: et ipe itatu^o distaret a suis p^otib^o q^o possi
 bile esset ipm mou^o an^o ad ptes et pueniret: tunc licite pot^o sibi dari cor
 pus xpi. P^o q^o notadu^o q^o pegrinis pot^o dare corp^o xpi. p^o duas cas. P^ol
 ma si est aliq^os pegrin^o vol^os se dare seu tr^osserre vltra mare versus i^oz
 aut ali^o locu^o: illi no dz denegari corp^o xpi. Scdo ca^o e^o: si eet aliq^os d^os vo
 lens intre bellu^o iustu^o: illi dz dari corp^o xpi. P^o q^o n^octandu^o q^o aduent^os de
 bere dari corpus xpi itelligit dupl^o. Vno mo^o q^o sint ifirmi sic dz eis dari
 corp^o xpi. Scdo mo^o q^o no sint ifirmi: sic dz eis denegari corp^o xpi. It^o tez
 nota autor dr i lra: si vicin^o alteri^o ville venerit ad te et velit audire mis
 sam et ibid^o coicare: no debes eu^o admittere: et hoc duobus modis: vel ip
 se facit hoc causa deuoti^os: vel ex p^orepu^o p^ou^os pleban^o: si primo mo^o tuc
 dz admittere est in auditi^oe misse. sed no in coicatione: nisi hoc fiat ex spe
 ciali licentia sui pleban^o. Si scdo mo^o tuc no dz admitti nec audire missa
 nec etiam coicare eud^o: sed dz remitti ad suu^o p^ou^os plebanu^o. It^o q^ocuq^o
 vult accedere ad hoc venerabile sac^om ad illu^o requirit triplex vnto. P^ol
 mo requirit vnto natural: et est ista q^o aia Intellecta corpi h^oiano p^oungit.
 ex illa vnione fit ho^o aptus ad suscipiedu^o hoc venerabile sac^om. Scdo re
 quirit vnto charitatis p^o fide: et ista vnto facit ho^oem digne sumere sp^oual^o
 corpus xpi. Tercio requirit vnto p^o p^otriti^oe: vt ho^o cognoscat p^o fidem q^o
 ibi sit corp^o xpi: et ista vnto facit ipm digne sumere corp^o xpi sac^o aliter. et
 sp^oitual^o. P^o quo sciendu^o q^o sumpt^o corpus xpi est q^odruplex. Quid^o
 sumunt hoc venerabile sac^om nec sp^oualiter nec sacramental^o: vt si aliq^os
 infidel^o velit accedere et no credit ibi esse verum corpus cristi: ille nec su
 mit sacramentaliter nec impendit sibi honore nec timorem nec est cofes
 sus: igitur etiam no sumit sp^oitualiter. Alij sunt qui sumunt sacramenta
 liter et t^o no sp^oualit^o: q^o i p^octo morali accedut: et q^o illi credut sibi ee veru^o
 corpus xpi. q^o suscipiut sac^oalit^o: et q^o i p^octo morali sunt non sumunt sp^oit^o
 ualiter. Alij sunt q^o suscipiut sp^oualit^o et no sacramental^o: vt sunt boni ho
 mines q^o alant et audiut missam: illi p^ociunt hoc sp^oualiter q^o sacerdos
 recipit sac^oaliter. Alij aut sunt qui suscipiunt sacramental^o et sp^oual^o s^o
 vt sunt boni hoies existentes sine p^octo morali: illi capiunt corpus cristi
 sp^oitualiter et sacramentaliter: et in illis augetur gratia.

Sacramentum
 p^o p^otriti^oe

Summula Raymundi.

^{.i. iuuenib⁹ infra decē annos} ^{existentes}
Non pueris annos infra bis quinqz manentes

^{.i. eucharistiā} ^{tales pueri} ^{.i. mundi}
Des corpus domini quis sunt corpore puri
^{suscipiant} ^{nesciunt} ^{sup. eis}

Quid sumant tamen ignorant ergo prohibetur
^{sup. pueros} ^{punit}

Excipe quos urget sua mors, anni licet his sint
^{facitori} ^{notū est}

Octo: siue nouem vel septem cum tibi constat
^{sup. pueros} ^{.i. orōne dñicā} ^{pueroz} ^{beneficia}

Scire pater noster: et eorum vitā probata
^{supflu⁹} ^{supfluitates ciboz} ^{hōmō} ^{vanitates}

Potus et crapule: ludi saltus inhihentur
^{sup. illi} ^{chusti} ^{nutriti}

Ne vomitum faciant qui sunt hoc corpore pasti
^{sup. pueri} ^{vomere} ^{non possunt}

Qui licet expuere christum nequeant: tamen illud
^{habitaclū} ^{.i. cū exclusiōe olīm} ^{vanitatū}

Hospitium caste seruetur quo sunt intus

Hic ponit tertium documētū: z ē tale: qz pueri infra .x. annos constituti nō bz
ministrari corp⁹ xpi: ne tales sumāt illd nesciētes qd ipm sit: lz tales pueri
sint mūdi a pctis: nisi hoc eēt i articulo mori: tūc pueri septē octo vel .ix.
annoz corp⁹ dñi tribui possz: tñ sub ista cōditōe. si sciār orōne dñicā. s. p^r
nr: z sint bone vite: tūc p^r ill ministrari corp⁹ xpi: illis iniūgēdo qz se abste
ant a potu supfluo z a crapula: etiā ne tales pueri exerceāt ludos z salt⁹
cū alijs ne faciāt vomitū: z lz si pnt expuere corp⁹ xpi: tñ adhuc necariū ē
qz hospitium corpis xpi mūde fuerit a vanitatib⁹ seculi. Sciēdū qz rō lre est
ista. Carēs vsu rōnis nō pōt cogscere cām z nobilitatē eucharistię: lz pue
ri infra .x. annos constituti carēt vsu rōnis: qz nō pnt cogscere qd sumūt. et si
sic tūc ipis hoc sacm merito denegaf: lz dicēs: si ista oīa eēt p^r a: tūc et si
corp⁹ xpi eēt dnegādū hoīb⁹ annoz: qz nemo viuūt qz p rōne aliud iudicēz
i corpe xpi qz panē: ex qz quibz sentit ibi accēta panis: qz saporē hz vt pās
z colorē vt panis. Etā d^r b. greg⁹. qz fides nō hz meritū vbi hūana rō p^r
bet experimētū. Rār negādo cōstitū: qz lz sint hoīes annoz: nō tñ itelligūt
mysteriū h⁹ sacri plene. p^r fidei argumētū: captiue tñ p rōne fidei in ipis
firmē radicātā: z credūt cōstant qz audūt in ecclia: z hoc nō est in pueris.
Morādū qz ill pueri sufficit oblatio sacri. quā fac sacerdos p viuētib⁹ qz
quibz sacerdos oblatā diuidit i tres ptes: qz vna offert p defūctis: alia vna

709

tur supnis i celo: s; terra offert p fidelib; vluētib; vtz i his merr; Ticta
 dat viuis: s; ps n ricta supnis. Alta fidelib; i libo pdest a lab; Et ly mb;
 v; ille loc; i q sci ptes fuerit deteti an passioz xpi. a q i die reitrectioe e
 rat liberati. Itē notādū: qd q; vult accede ad hoc venerabile sacz: ad q
 lū nccarto reqrūt ma Prio reqrūt distinctio corpis xpi. q; dz illd prio cog
 scere z discernere distinctioe ab alijs cibis: crq; corp; xpi dat p fortitudie
 pta oēs aduersas tētatōes. vñ d helya d; Et ambulabat i fortitudie il
 li; cbi zē. Secdo reqrūt q; hēat supsi; p sidentatōez: vicz vt sciat vtz sat;
 fecit d p rīs pmissa: ista p sidentō cū nā p rītione cordis. iux dictū apli. j.
 chof. 11. P; obet ar seipū hō zē. Tercto reqrūt q; dz accedere i floze et re
 uerētia: q; icōfessio nō dat corp; xpi: q; i tpi nō hnt p sidentatōez supsi; z
 nō cog scūt illū abū nec hnt timorē nec debitā formā reuerētie. Notādū
 h hī d potu: ludo: crapula: saltu z pcpue d oib; opib; carnalib; imūdis:
 q; ista sūt vitāda p sūptōez corpis xpi: vñ legif i lib. Reg. d; d; Sec d; coz
 tetigiss; archā dei obijt morte subitanea p p illd: q; ista nocte cognouit
 yroē: z ista archa fuit solū figura illd; facti: q; multo p; debem; mūde ac
 cedere ad hoc venerabile sacm: ne nobis ita ptingat. Et iā d romanis le
 gif i vita sci Segouy q; romani i tpe qdragesimali se abstineēt ab oī
 pctō: s; p; festū palce imisebāt semetipos actib; illicit; ac d; plagauit
 eos peste iugutnaria. z qñ d; sternutabat: tūc obijt morte subitanea: et
 tūc iuctū fuit illud q; qñ hō sternutat tūc d; d; adiuuet te: vt te absoluat
 sūr qñ q; ossitat: tūc obijt morte subitanea. q; inuērum fuit illud q; hō
 debeat se mūtre signo scēe crucis qñ ossitat: et q; ne nobis ita ptingat. vt
 ptingebat romanis: debemus nos ab omni pctō abstinere an festū z post
 Ultimo norandum q; autor; p;hibet comunicatis ludos et crapulas. et
 rāto in lra est ista. quia tales cōmunicati q;uis per vomitum non possunt
 expuere cum se a talibus pseruant: tamen hospitium in quo corpus cri
 stī est sumprum: propter nobilitatem eius debet caste et caute teneri: z a
 vanitatibus sensuum referuari illas penitus secludendo.

Lum sumas: corpus domini: tunc dentibus illud.

.i. masticare .i. cibaria corpus cristi

Noli conterere velut escas: sed moderatum

.i. mollificare debes corpus dentium

Lingua mollifices et dentibus hoc: vt eorum

.i. scissura sup. dentium .i. retineat sup. aliq; de corpe cristi

Rimula concantitas ne seruent particulas: quas

.i. forte .i. p spurū eisceres .i. pūtio

Forsthan expueres: datur ergo cautio talis

.i. vomitū facit .i. egrotus eucharistie

Lum vomit infirmus non debet sumere corpus,

Summula Raymundi

sup. talis Ifirmus certitudinaliter sup. verū corpus xpi
Christi: si credit credendo fideliter edit
sup. egeremittit sup. corp^o post sumptionē
Si vomit hoc idem post sumptum corpus: in ignem
sup. tu sacerdos sup. hmoi .i. aqs
Projicies vomitum: fluuit fundas vel in vndas
.i. corpus christi sup. in tali vomitu
Si sacramenti species ibi cernitur vlla
.i. sacerdote. tal' spēs vel ab alio iusto
A te sumatur aut a quocunq; fidelī
.i. in sanctuario sup. spectem
Sive loco sancto conseruari factas hanc
.i. ifirm^o. i. infirma^e .i. sumere corpus christi
Si dolcat tantū q̄ masticare nequit: tunc
sup. illud .i. intactam
Non nisi sumat aquam contactam corpore cristi
siue magnam siue paruam sup. cristi
Quantamcunq; tamen partem d̄ corpore dicto
susceperit sup. corpus christi
Sumperit infirmus totum sumpsisse probatur.
Ista ps̄ ptinuat ad pcedētē sic. Post q̄ autor determinauit modū p̄fectās
di corp^o xpi. z docuit q̄b^o sit mīstrādū z q̄b^o nō h̄ p̄r̄ d̄m̄iat d̄ mō sumi
di corp^o xpi. z illa ps̄ diuidit i duas pres. Nā p̄rio c̄ndit modū sumendi
corp^o xpi a sanis: sc̄o ab ifirmis: sc̄a tbi (Cū vomit ifirm^o) P̄tia ps̄ ad
huc i duas p̄rio facit h^o q̄b^o d̄cm̄ ē. Sc̄o on̄dit quō d̄cat p̄fici corp^o xpi p̄
ifirmis. sc̄a ps̄ tbi (Luce d̄ ei z ē) Et stat p̄r̄ l̄fe i q̄tuor r̄lis: q̄z p̄la tāgl
tur tbi (Cū sumas corp^o) z ē tal'. Sc̄i cūq; aliq̄s fidel' sumit corp^o xpi: tūc
d̄z lenit mō: l̄ficare illō cū sua lingua circa d̄tes asiriores: z nō hoc corp^o
terere circa d̄tes maxillares. z tō ē: q̄ d̄tes maxillares h̄nt multas ri-
mas z p̄cavitates: z si tbi p̄terēt corp^o xpi: tūc q̄n̄q; p̄r̄igeret q̄ pres cor-
por' xpi obfuarēt i rimis d̄tū maxillar' : z sic tādē posset aliq̄s eas ex-
puere eo nesciēte: q̄b^o eēt ḡue z magnū pct̄m̄. ne q̄ hoc p̄r̄igat: iō mollifica-
tio corp^o cristi d̄z fieri i ant̄erion' p̄te cū lingua. Sc̄a r̄la tāgl' tbi (Cū
vomit ifirm^o) z ē tal'. Si corp^o d̄nt d̄z dari ifirmo faciēt vomitū: tūc sacer-
dos illi on̄dere d̄z solū d̄ corp^o xpi z d̄z d̄cere q̄ credat q̄ tbi sit v̄x cor-
pus cristi: q̄ d̄t b. aug^o. Rede z māducasti: q̄ q̄cūq; ifirm^o firm^o credit q̄
sub illa sp̄e panis corp^o d̄nt p̄tinet: ille corp^o d̄nt māducat. Tertia reglā
tāgl' tbi (Si vomit hoc idē) z ē tal'. Si ex casu eueniat q̄ tpe ifirm^o sume-
ret corp^o cristi z postea expueret: tūc sacerdos d̄z p̄ficere illū vomitū iō

ignē vel i aquā fluētē: et hoc ē verū si nō appreat tibi spēs panis p̄secrati: si
 at spēs panis p̄secrati appetit: tūc illū d̄ sacerdos sum. ē v. l. in loco p̄secrato
 firmū custodire. Et dicit qdā circa ter. q. sacerdos neq̄q̄ d̄ sum ē illaz
 spēm p̄atis p̄secrati ne sibi generaret nauīea. Quarta r̄ta tāgīf tibi (si do
 leat tū) ē tal. Si i firmo eēt tāre d̄bitat: q. nō possz deglutire corp⁹ x̄pi
 v̄l masticare: tūc l̄sa ē cū b̄tō aug⁹. q. aq̄ porrigat illi i firmo q̄ tāgī d̄z cū
 illa p̄ricula ē p̄ua: tūc q̄tūcūq̄ p̄ua sit ip̄a p̄phēdit i se totū corp⁹ d̄ni. S̄z
 q̄re d̄z fieri cū aq̄. r̄n̄ q. iō: q. aq̄ ē subtil̄ z fluxibil̄: z sic i firmo meli⁹ sumit
 p̄ aquā q̄z p̄ vinū. *Nota d̄ū circa l̄raz. ex q̄ h̄ pagīf d̄ mō sumēdi corp⁹ x̄pi*
 possz aliq̄s dubitare q̄s tū effect⁹ seq̄t ex sūptiōe corpis x̄pi. r̄n̄ put aliq̄
 l̄ter p̄t̄ h̄itū: q. mlti effect⁹ sequūf. et sūptiōe corpis x̄pi: s̄um⁹ ē de
 letio p̄ctōz venialū: ita q. i f̄i q̄ sumūt corp⁹ d̄ni absoluunt ab oī p̄ctō ve
 niali: sc̄b̄s effect⁹ est f̄m sc̄m th̄o. p̄uersio hoīs i corp⁹ x̄pi: z q̄ h̄ō cū ap̄lo
 p̄t dicere. *Aluo ego: nō ego i me: v̄iuit ar̄ i me x̄ps: z alr̄ ē d̄ cibo corp⁹*
 z alr̄ d̄ cibo sp̄iali vel d̄ corp⁹ d̄ni. Nā cib⁹ corp⁹ p̄uertit i carnē z i san
 guinē: cib⁹ at sp̄ial̄ seu corp⁹ d̄ni p̄uertit nos i se: z sic p̄z d̄z a tūc cibum
 corp⁹ palē z sp̄iale: etiā q. cib⁹ corp⁹ p̄uertit passivē: s̄z sp̄ial̄ p̄uertit acti
 ue: terti⁹ effect⁹ ē mēoria d̄nice passiv̄is: q̄r̄t⁹ effect⁹ ē roboratio oīm virt
 um. Quit⁹ ē remotio suggestiōis diabolice: s̄z d̄ceres. nūq̄ p̄ctā mortā
 lia delent p̄ sūptiōē corpis d̄ni sic venialia. z hoc r̄idet sc̄t̄is th̄o. q. p̄ctā
 mortalia nullo mō delent p̄ sūptiōē corpis x̄pi: q. requir̄ q. ille q̄ accie
 pit corp⁹ d̄ni m̄b̄s sit ab oī p̄ctō mortali: vt d̄t ap̄ls. i. ad cor. xj. Probet
 aut sc̄ipm̄ h̄ō s̄z r̄o h̄ut⁹: q. si illd̄ sac̄m deleret p̄ctā mortalia: tūc seq̄re
 tur q. iudas traditōz x̄pi eēt saluar⁹: q̄s ē falsum: q̄z aīis. Falsitas p̄nt̄
 p̄z p̄ oēs docto. sac̄re scrip. q̄ d̄cūt ip̄m eterna: eē d̄anatu: s̄z p̄ntia p̄bal
 sc̄z q. hoc seq̄ret: q. x̄ps illi p̄uēxit suū corp⁹ sicut z alijs discipulis suis
 mō si corp⁹ d̄ni deleret p̄ctā mortalia: tūc oīa p̄ctā sua fuissent exticta: et
 p̄ p̄ns fuisset saluar⁹ q̄d ē falsum. Sc̄b̄a r̄o sic format sc̄b̄z sc̄m th̄o. sicut
 se h̄z alimētū corpale ad corp⁹ mortuū: sic se h̄z alimētū aīe ad aīam mor
 tuā s̄z certū ē q. cib⁹ corp⁹ nō reficit corp⁹ mortuū: sic nec alimētū aīe
 aīam mortuā. i. aīam tacētē i p̄ctō mortali: q. tal̄ aīa corā deo d̄ esse mor
 tua. Itē ex q̄ aīe tacētē i p̄ctō mortali nō p̄desi sūptio corp⁹ x̄pi ad deletio
 nē p̄ctōz mortaliū. Diceret q̄ aliq̄s: nūq̄ p̄sūt et ad alia opa. R̄ndz mgf
 s̄n̄iaz d̄cēs q. b̄oīa opa p̄desse ex̄s̄tib⁹ i p̄ctō mortali: itelligit dupl̄r: vno
 mō vt p̄sūt aīab⁹ ad vitā eternā: z sic nō p̄sunt eis. Alio mō vt p̄sunt ad
 bona sp̄alia: z illo mō p̄sunt etiā ad sanitatē corp⁹: z ad affluētā diuitia
 r̄ū etiā iuuāt ad mutatiōē pene s̄fermal̄: etiā iuuāt ad hoc vt p̄ces cor̄ d̄
 tius exaudiant. z talia bona p̄cedūt eis iō: q. nullū bonū irremuneratuz
 manet neq̄ vllū malū i punitū p̄rāsīt: z iō ex̄s̄tes i p̄ctō mortali a bonis
 opib⁹ desistere nō d̄nt. *Nota d̄ū sup̄ textū (Lū venit i firmo) q. dupl̄r ē*
 sūptio corpis x̄pi q̄tū sufficit ad p̄positū. s̄. qdā sac̄ralis: z qdā sp̄ial̄:
 vñ q̄libet firmū credēs corp⁹ d̄ni manducat sp̄ialit̄. *Uñ Innocē. Dēs ho*
 mines aīates circa sacerdotē q̄n sumit corp⁹ x̄pi i altari māducant sicut

*Sermo sumedi
 corp⁹ x̄pi*

Summula Raymundi.

ipse: et hoc spūalr: et hoc ē vey marie de his q̄ i pctō mortali non existunt
¶ Notādū circa q̄rtā r̄lam: q̄ aq̄ p̄tacta a corpe xpi si ē corp⁹ cristi s̄z do
cro. et q̄ nō d̄z adorari tāq̄ sanguis p̄p̄t ydolatriā euitādā: s̄z si ifirm⁹ s̄z
liter credit se sumere corp⁹ cristi: tūc sub tali sp̄e aq̄ spūalr sumit verum
corp⁹ cristi et vey sanguinē. An̄ oli fuit mox q̄ cū aliq̄s ifirm⁹ nō poruit
māducare corp⁹ dñi p̄ nūmāfirmitate: tūc sacdos idicauit illi corp⁹ dñi
istrūēs eū d̄ dignitate et efficacitā h̄? facti: et manū q̄ tetigit corp⁹ cristi sa-
cerdos i aq̄ lauit: et talē aquā ifirmo porrexit ad bibēdū: r̄n hoc nō ē v̄sta-
tū nec expediēs nec necariū: q̄ ifirm⁹ solū credēdo spūalr manducat cor-
pus dñi et effectū facti recipit. vñ brūs aug⁹. Quid purgas vētrē: qd pur-
gas vētes. crede et māducasti. ¶ Itē notādū q̄ q̄cūq̄ euomit corp⁹ cristi
ille peccat mortāl et d̄z penitere s̄m ei⁹ statū: vt docet decretū: q̄ si elicit
ep̄s: tūc ipse d̄z penitere p̄. xc. dies i pane et aq̄. Si at̄ ē simplex sacerdos
vel monach⁹: et vomit p̄ sūptionē corpis cristi: ille d̄z penitere p̄. xxx. di-
es i pane et aq̄. Si at̄ ē laic⁹: tūc d̄z penitere p̄. xxx. dies i pane et aq̄: s̄m a
aliq̄s docto. d̄creta. d̄z penitere p̄. xl. dies. Si at̄ aliq̄s ex ifirmitate magna
euomit corp⁹ dñi: tūc p̄ valescētā d̄z penitere p̄ seprē dies i pane et aq̄
¶ Itē sciēdū ex q̄ h̄ d̄z d̄ sūptōe corpis dñi: q̄ q̄cūq̄ xp̄fidelis vult sulci-
pere illud sacm̄ digne: ille d̄z eē pur⁹ et p̄fessus debita p̄ritōe p̄ntia: sic
q̄ digne suscipiat illū q̄ eū facit eē dignū: vt patuit ex p̄habitis metris s̄z
his h̄ pur⁹ et c. Rōnes istoz patēt circa textū. An̄ sciēdū ē et firmū cre-
dēdū: q̄ mal⁹ h̄o ita h̄i sumit illud venerabile sacm̄ sicut et bon⁹ h̄o: sic
en̄ q̄ illud sacm̄ tibi nō maculat pur̄ tē hoc declaratū ē i hac s̄stidie: q̄
ipse sol̄ sp̄ledet sup̄ oīa i mūdo ex̄ntia. i. sup̄ aur̄ argētū et lutū: sic t̄n q̄ sol̄
nō maculat: sic etiā pariformit̄ ē d̄ his d̄ q̄ dicitū ē q̄ suscipiūt corp⁹ xpi
nō p̄fessi nec p̄riti. Alio notādū ē d̄ certis casib⁹: vt p̄ hostia nō p̄secrata
possit porrigi ipsi ifirmo perēt sacm̄. An̄ q̄ nō: q̄ nulla fictio d̄z eē in il-
lo factio: mō q̄n̄ talis hostia porrigeret ipsi ifirmo: tūc crederet et adora-
ret: et p̄ consequens talis committeret ydolatriam: ex eo q̄ ipse adoret
hostiam nō consecratam p̄ hostia p̄secrata. Secundus casus: si sacerdos
dicat: hoc est corpus cristi. et nō: hoc est corp⁹ meū. dubitat vt p̄ p̄secratet
hostiam nō consecratam. An̄ q̄ nō: q̄ oīs christi actio n̄a est instructio: sed cristus
cū his v̄bis nō p̄secrauit: q̄ nec nos ipse em̄ sacerdos stat i p̄sona cristi
q̄n̄ p̄ficat: igitur sicut cristus p̄fecit dicendo: hoc est corpus meum: sic etiā
am̄ sacerdos i p̄sona christi volēs p̄ficere d̄z dicere: s̄z i n̄ illa est iam for-
ma cōpleta: hoc em̄ est corpus meū. q̄ eccl̄a addit h̄ac dictionē em̄ p̄-
ter p̄cedētū v̄boz p̄neione: vt supra declaratū est. ¶ Tertius casus
est. vt cristus eisdē verbis in die cone p̄fecit corpus suū quibus modo
nos cōficiamus. Ad hoc s̄m aliquos r̄ndēt q̄ nō: q̄ dñs sine v̄bis cōfecit
et post cenam tradidit formam discipulis suis. Et ratio ipsorū est: q̄ pat̄
oipotens virtutē et potentā suā nō alligauit verbis. S̄z hoc vidē eē h̄a-
sūm q̄ cristus i n̄stitutiōe hui⁹ facti i istis verbis dedit exemplum su-
is discipulis de mō cōficiendi cū dixit: exēplū dedi vobis vt et vos ita fa-
ciatis: Alii q̄ dicit q̄ cristus i p̄secratione p̄tulit illa v̄ba caute et sub

*¶ Si quis autem
vomit post
p̄secrationem
p̄ se h̄o*

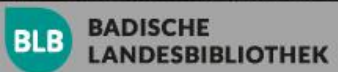
Nota bene

filēto. et postea alta voce expressit illa. Ad rōnē q̄ predictā n̄r q̄ sic n̄ al
 ligant. q̄ potuit alr̄ facere. n̄ b̄i ḡra. aīa creat̄ i creatō corpi organizato
 infundit̄. et d̄s possit aīam nō infundere si ei placeret. Quartus casus ē
 sacerdos dicens hec ȳba: hoc em̄ est corpus meū. tūc ibi dubitat̄ vtrum
 hoc p̄nomen (hoc) p̄cat ibi verū corpus ch̄asti an nō. Si dicatur q̄ nō. tūc
 illa orō est falsa. hoc em̄ est corp⁹ meū. Si aut̄ dicat̄ q̄ sic. tunc illa verba
 non faciūt efficacitā quo ad p̄secrationē: q̄ hoc p̄nomen hoc sacerdoti de
 monstrat hoc qd̄ sentit̄ ibi: et illud nō est ver⁹ corpus. Ad hoc dicendū est
 q̄ quidam magistri rident in suis questionibus circa quartū sniarum. q̄
 hoc p̄nomen hoc: ibi nō facit demonstratōnē ad sensum: sed ad intellectus
 q̄ intellectus debet hoc apprehendere qd̄ sensus nō p̄t capere: et illa conse
 cratio corporis ch̄asti fit in oībus istis verbis simul captis: et ergo illa in
 p̄secratione d̄it̄ p̄fert sine pausa. Quintus casus est. Si sacerdos b̄ndi
 cendo panem precise diceret illa verba: hoc em̄ est corpus meū: dimittens
 do verba p̄cedentia: et tunc p̄ficiat. Ad hoc rident aliqui q̄ sic: q̄ qui
 libet sacerdos p̄t conficere sub illis verbis que sunt d̄ essentia forme cō
 secratōis: et talia sunt illa predicta: igitur et. Sed alii dicunt q̄ de neces
 sitate p̄requiruntur verba p̄cedentia vsq̄ ad finem dicendo: hoc em̄
 est corpus meū. Et ratio hui⁹ est: q̄ ad hoc q̄ verba p̄secratiōis habeāt
 efficaciam requirit̄ d̄ necessitate q̄ intelligat̄ de p̄sona ch̄risti: sed illa ver
 ba nō bene possunt intelligi p̄termisissis verbis p̄cedentib⁹ d̄ p̄sona cri
 sti. Et sic p̄nter dicunt q̄ b̄i ver⁹ est q̄ ista sunt ȳba q̄ que quilibet sacer
 dos potest p̄ficere. sed alia verba sunt causa sine qua non. Sextus casus
 circa oīa predicta dubitatur: q̄ videtur q̄ nullus homo digne potest acce
 dere ad hoc venerabile sac̄m: quia euangelicaveritas dicit prima Johā
 nis. i. ca. Si dixerimus q̄ peccatū non habemus et cetera. et ergo videt̄ qd̄
 nullus est sine peccato. et per consequens nullus potest etiam digne ac
 cedere ergo debet esse purus et sine peccatis. Respondetur p̄t̄ etiā su
 pia habitū est: q̄ peccatū est duplex. i. veniale et mortale modo dictū san
 cti Jo. intelligit̄ de peccō veniali: quia de illo nullus potest se p̄cauere: et
 illud p̄ sacramenti sumptionē penitus absorbetur. Sed a peccato mor
 tali p̄t se q̄libet hō abstinere et p̄cauere. Vel dicat̄ sic: q̄ contritio ē du
 plex: q̄daz est certitudinis et ex illa nullus hō p̄t se cognoscere an dign⁹
 sit vel indignus ad hoc sac̄m suscipiendum. Alia est contritio q̄ fit ex lig
 nis. et s̄m illam quilibet hō p̄t scire vtrum dignus vel indign⁹ sit ad hoc
 venerabile sac̄m. Quorū signorū sunt quatuor: primū est. libenter et de
 uote audire verbum dei: et sic de alijs que supra patuerunt.

Quibus non est dandum corpus christi.

furibundus stultus vel lator hereticus
 Ebrius insanus erroneus et male credens
 carentib⁹ discretiōe eucharistiam sup. predicti
 Tum pueris domini corpus non suscipiant hi

*Quibus non est
 dandum corpus christi*

Summula Raymundi.

In euentu labiē ^{admiras corp^o cristi}
Si casu cadit in terram dum porrigis illud
^{infirmis} ^{sup. quā tetigit diligenter}
Egris vel sanis: terram debes studiose
^{deponere .i. l'as} ^{.i. in loco sanctuarior^o}
Reddere: r'asuras ubi sunt loca sacra reponas
^{sup. corpus cristi} ^{eodē mō vt dictū est}
Si supra lignum cadit aut lapidem sacras sic
^{.i. post tres dies egrotans secure corpus xpi suscipiat}
Post triduum languens tute communicet eger.
^{.i. rōnis} ^{potens} ^{hic homo infirmus}
Dumq; sue mentis est compos confiteatur
^{in die dñico} ^{corpus} ^{egris} ^{pscra} ^{cristi}
Luce dic quod das infirmis confice corpus
^{.i. qñ est necessariū} ^{alijs diebus} ^{.i. corpus cōfici.}
Quando necesse est subest alijs fertis licet illud
^{corpus cristi} ^{.i. hoi} ^{.i. reuerential ter}
Hoc des leproso si deuote petit illud
^{ego raymundus} ^{q̄ pactē morbi caducū} ^{.i. apoplecticus}
Nolo q' accipiat epilenticus: aut similib' quis
^{eandē infirmitatē} ^{desistat}
Qui patiat'ur idem: nisi cesset lesio morbi

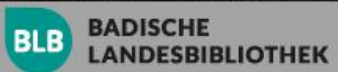
Postq; autor determinat d' sūptōe corp^o xpi: hic itā ponit aliq̄ r'as d'
ist; qd' nō ē dādū corp^o xpi. Et stat x'p' l're i d'ncs r'as: qz p'ia tal' ē q' in
san' ebuz. erronei: stulti: frenctici: heretici: et sarraceni cū puer' carētib'
discrēdōe nō dñt sumē corp^o xpi. z rō ē ista: qz oēs isti abutūt rōne: s; hoc
facim' dz sumi ab illis q' vtūt bona rōne: qre seq' q' ipi nō dñt sumē cor
pus xpi. Secūda r'as: si ex casu euenit q' ipse sacerdos deberet infirmis vel
sanis porrigere corp^o xpi: z ipse mitteret cadere sup terrā l' sup lapidē v'
l'z iurē ipse sacerdos dz eē idone'. .i. ita discret' q' radat trā lapidē v' lig
nū z ponat i locū psecratū: t'bi firmū custodiat: s; tūc tal' sacerdos dz te
iunare s'm decre. p. iij. d'os i pane z aq'. Tertia r'as tal' ē. qñ aliq̄s sci. lit
l' infirmitatē: z illa infirmitas durat p triduum: tūc tal' infirm' tria die dz cō
care. Rō ē q' infirmitates i p'ia die p'uar' hoies a mēte. .i. a deuotiōe: ita
q' nulla pñ: ipre deuotiōe: vñ be. aug'. Vbi rapit i c'rio mēt' vbi stat vis
dolor: q' tal' hō dz cōicare t'ua die. Si ā: tal' infirmitas eēt val. se quis: sic
q' certū piculū mori immineret. tūc ipse dz cōicare p'ia die. Quarta r'as
corp^o xpi q' porriget ipis infirmis illud debz psecrari in die dñico. R'ano

*Raymundus
de triplici
corpore xpi*

est qz ille dies e dies dñi: z hoc p excellētā. Si at eēt necessitas tē posse
 psecrari alijs dieb⁹ fertilib⁹. s; tñ ob reuerētā corp⁹ xpi: tūc d; psecra
 ri dieb⁹ dñis. Quia rta. leprosis porrigē corp⁹ xpi ē licitū. Ad ē: qz cor
 pus cristi nō ē cib⁹ corp⁹ s; ale: mō q̄uis leprosus sit imūd⁹ corpe: pōt
 tñ ēē mūd⁹ q̄ ad aīam. Sūr nlls epileptic⁹. i. q̄ patit morbū caducū sumat
 corp⁹ xpi: q̄s diu durat illa ifirmitas: s; cessante ifirmitate pōt licite cōica
 re. ¶ Circa ifam p̄io ē notādū. qz duo sunt q̄ req̄runt ad sūptionē corp⁹
 xpi. Prīmū est actualis deuotio: scdm ē aīe mūdarto: s; illi i ifam enun e
 rati. s. ebri; infanti: et ronei: stulti: heretici: z saraceni nō hñt illa duo: q̄re
 sequit qz nō dñt sumere corp⁹ cristi. P̄tmo ebri; nō dñt sumere corp⁹ cri
 sti. nā s; s̄m dicitū Boenij de disciplina scolariū: vinū modice sumpunt
 acut ingenuū: tñ imoderate sumpunt (vt idē refert) memoriā pfundit z ob
 litiōne iducit. mō vbi ē ebrietas tñ ē furor z nulla sapiā s; ifipiciā: q̄re
 seq̄ qz ebri; caret rōne: z p̄ dñs nō dñt sumere corp⁹ xpi. Itē infanti si de
 bent sumere corp⁹ cristi p̄ defectū rōnis: qz euidēt s̄luti zāt z natura
 liter. Itē stulti nō dñt sumere corp⁹ cristi p̄t ignoziā: qz nesciūt qd̄ fa
 ciūt. Itē ifideles nō dñt sumere corp⁹ xpi p̄t scādālū euitādū: qz tales
 forte sumerēt corp⁹ cristi sicut aliud nutrimentū vt panē: z indigne z irre
 uerentialit tractarēt. Itē ip̄is pueris idiscerēt nō d; porrigi corp⁹ cristi:
 Et rō hui⁹ ē ista: qz tales nō hñt discretione tñ cibū corp⁹alem z spūalem
 s; volēs recipe corp⁹ cristi d; esse discretus: sic qz cognoscat qz alio modo
 sumendus est cibus corp⁹alis: z alio mō cibus spūalis. Secūdo notandum
 p̄ modū dubitatis cura fertū: nūquid aīalia bruta sicut mus et canis:
 z sic de alijs p̄nt recipe corp⁹ xpi. Et arguit qz nō: qz si talia recipeēt
 corpus cristi: vel q̄ recipeēt ad saluatiōne vel ad damnatiōne: sed nullus
 illoz est dicendū: q̄ z ē. Dato: manifesta est p̄ sufficiēte diuisione. Sed
 minor pz: qz bruta aīalia nō sumunt corpus cristi ad vitā eternā: qz eozū
 aīe cū corp⁹ibus mouētur. nec etiam sumūt ad dānatiōne ex eadē rōne
 Sed in oppositū arguit sic: quicquid recipit spēm sacri hoc etiaz recipit
 sacm: s; bruta aīalia sūt h̄mōi: agit z ē. Dato: pz ex vna maxia i theolo
 gia qz vbiq; ē spēs sacri tñ ē z sacm: s; qz bruta aīalia recipiūt spēcē
 sacri pz: qz si corp⁹ cristi poneret ad locū leuari ita qz mures p̄u: nitent z
 illud coroderēt: tūc sumerēt spēm sacri. q̄ etiā totum sacm. Ad hoc du
 biū rñdēt aliq̄ qz talia aīalia bruta bñ recipiūt sacm: nō aūt suscipiūt rē
 sacri. i. gratiā q̄ seq̄tur p̄ ip̄m sacm. S; nūc ad rōne qñ arguit: si recipi
 unt sacm vel q̄ ad dānatiōne vel ad saluatiōne. Rñt qz nullū illoz: qz ta
 lia aīalia bruta nō sunt capacia salutis z dānatiōis. S; sc̄tus Innocē
 d; qz aīalia bruta nō recipiūt sacm: qz qñ talia tangūt sacm tūc tñ non
 manet corpus cristi. sed de⁹ glonius ex sua cūctiporēria trāsmutat cor
 pus cristi in spēm panis ex p̄actu aīaliū brutoz: sicut p̄ ei⁹ potētā tran
 smutat spēm panis in corpus cristi: et sic ibidē nō est aliud nisi panis.
 Tertio notādū est p̄ modū dubitatis: z est casus singularis circa p̄i
 tem ifram: qz sacerdos nō haberet hostias psecratis sicut qñq; p̄tingit z
 ponat qz in eadē parrochia sit infirmus q̄ iacet in agone mortis. ita qz nō

*Qui non dicit
 accipe corpus xpi*

*Optimū dicitur
 quod possit
 panem facere*

Summula Raymundi.

pōt euadere mortē: z ponat q̄ tal' sacerdos sit p̄sūs: tūc dubitat vtrūq̄
tal' pleban' p̄ p̄adū p̄ p̄ficere corp' xpi. Ad hoc dubiū r̄ndz vna decre
tal' q̄ nō: z rō ē: qz sacerdos d̄z p̄ficere corp' xpi sobri' z ieiun'. s̄z tū ē alia
opio dicēs: q̄ corp' xpi d̄z p̄ficere i alia prochia si tbi ē sacerdos sobri'
z ieiun'. vel si ē tbi corpus xpi p̄secratū tūc deberet porrigi tunc ieiun'
Aliter r̄ndet vna alia opinto dicēs. Int duo mala min' malū eligēdū est
z mai' malū ē euit adū. q̄ d̄r illa opimo q̄ sacerdos i talis necitat' articulo
d̄z p̄ficere corp' xpi: q̄uis sit p̄sūs: qz xps instituit hoc facim' post cenā
s̄z si fiat ieiuno stomacho ē d̄ bñ cē: nā sic iſtituet i ſcri p̄fes. mō i necitat'
articulo meli' ē fuare iſtitutiōez ſuptor' s̄. i. del: q̄ iſerior' s̄. i. pape: tū ille
sacerdos q̄ hoc ex negligētia facit peccat mortali: qz facit p̄tra ſtatuta ro
mane eccie: s̄z tū ne ille iſtim' moreret sine corp' xpi: z ne fieret ſcādali i
pplo: tē sacerdos p̄ p̄ficere corp' xpi p̄ p̄adū vt p̄miſſū ē: ne aliq̄ dicat
ille ē mortu' sine cōione: et illd' ē factū ex negligētia sacerdotis. Quarto
notādū p̄ modū dubij. vtz sacerdos leproſus debeat celebrare miſſāz. n̄
deſ q̄ sic. qz si leproſus p̄ ſumere corp' xpi qd' ē qb' aie: vt pu' dicitū est
tūc sacerdos leproſus pōt etiā celebrare in q̄ marie tractat d̄ ſūptice cor
por' xpi. S̄z tū qdā docto. dicit q̄ nō debeat celebrare i manifeſto loco:
s̄z i occulto. n̄ si eēt ita corrupt' q̄ nō poſſet celebrare sine piculo. tūc ipe
nec i occulto nec i manifeſto loco d̄z celebrare: s̄z d̄z i mittre ob reuerē
tiā corp' xpi: s̄z i iure bñ pōt celebrare. **¶** Lio nota d̄ caſib'. P̄mus ca
ſus ē iſte. ponat q̄ veniat hūſtrio vel iocularo: manifeſt' ad iſm altare vo
lens ſumere corp' xpi: tūc dubitat vtz sacerdos d̄z illi dare corp' xpi an
nō. R̄r breuit' q̄ si ipe p̄miſerit ſe velle abſtinē a talib' negotijs ita q̄ n̄
vult venio reſterare: tūc sacerdos hūſtrio d̄z eū iſormare vt p̄ſtat z do
leat d̄ p̄tis p̄miſſis. tūc ſuis p̄tis p̄ſſis z p̄tis illi porrigat corp' xpi i
noſe del. **¶** Scōs caſ' ē iſte: vtz iudex accedēs ad altare ſit cōicād'. r̄r q̄
iudex ē duplex. ſ. iniqu' z ver'. mō d̄z iudici vo corp' xpi ē p̄bēdū: ſz iniq̄
iudici z oi familie ei' corp' xpi nō ē porrigēdū: **¶** An notādū q̄ ver' iudex
ē duplex qz i tal' iudex ē elect' ex p̄uētiōe l' ex electiōe: si ex p̄uētiōe iſta q̄
cōicat iudiciū p̄ lucro alijs detrahēdo: tūc illi iudici nō ē porrigēdū corp'
xpi. Si at' ē elect' ex cōi electiōe: z nō cā lucra: tūc corp' xpi d̄z porrigat ſi t'
z oib' ſuis familijs. **¶** Tert' caſus: xpian' vel xpiana iudici ſuēs ad al
tare accedēs: p̄tēs corp' xpi: tūc dubiū ē vtz eis debeat porrigi corpus
xpi. R̄r q̄ nō put ſup̄a hūſtrio est p̄p̄ ſcādali curādū: qz tales i d̄na mi
ſericordia d̄ſperauerit: z sic d̄ eis ē timēdū q̄ velle videri corp' xpi: z q̄
pp̄ illud ſcādali euitādū tūc eis nō d̄z porrigi corp' xpi. **¶** Quart' caſus
an p̄co ſeu bodellus pōt accedere ad altare z ſumere corp' xpi an non
¶ Et sic an p̄co i articulo necitat' deat cōicari. R̄r. si exercebat offici
cū ſuū cā iſt' cōe z nō p̄p̄ lucra: nec vt poſſet viuere sine la'ozib': tūc ſi
bi pōt dare corpus d̄ni: qz tūc h̄z vūā meritōiā. Si aut' exercebat offici
um ſuū sine iuſticia z am̄p̄: p̄mittit ſacerdoti velle deſiſtere et p̄niam a
gere de p̄miſſis: tūc ipe sacerdos d̄z illi dare corp' xpi als nō. **¶** Quintus
caſus: ponat i caſu q̄ sacerdos poſt diuſione hōſte cadat in manū dolo

*Nota in huius
plaz b. b.*

retu dentis: ita qd nō pōt cōdicare: tūc dubitat qd ibi sit faciēdū. Ibi rīdet
 aliq̄ docto. sacre scriptu. qd talis sacerdos pōt hac p̄tē las distribuere cōt
 si fidelibus z p̄fessis. Alij aut̄ doctores dicūt qd sacerdos i tali casu has
 p̄tē las tenet p̄ sanguine p̄sumere. **Sextus casus:** ponat qd circa cōionē
 aliq̄s sacerdotū hēat memoriā de vno p̄cō mortalī: tūc dubitat vtrū tal
 sacerdos d̄ sumere corpus cristi in illo p̄cō mortalī an nō. Rīdet sub d̄
 stinctōe: qd vel talis sacerdos pōt h̄e p̄tē alteri sacerdotis v̄ nō. Si
 pōt h̄e aliū sacerdotē: tūc illū ad se vocet: et illi p̄tēat illud p̄tē p̄ hoc
 tē corpus cristi capiat cū timore. Si aut̄ nullū aliū sacerdotē h̄e poterit:
 tunc sit int̄no illi sacerdotis qd q̄cō aliū sacerdotē h̄e poterit: qd hoc
 p̄tē veli p̄tēri: z sic sumat corpus cristi in noie det: z nō d̄ missam d̄
 mutere ne fiat error in populo. **Septimus casus:** ponat qd aliq̄s sacerdos
 tū post d̄cō orōnem. s. pater n̄ recordet se obmisse siue p̄remisse ali
 qua verba canonis. tunc dubitat vtrū debeat resumere p̄ba p̄secrationis.
 Rīdent ali q̄ qd ipse d̄ resumere. Sed tunc diceret aliquis: tūc ipse sacre
 dos scandalizaret i p̄pō: q̄ aliqui dicunt qd sufficit resumere solo p̄ba p̄
 crationis: z nō d̄ resumere totū canonē: z postea d̄ agere p̄nam de p̄mis
 sis. **Octavus casus:** ponat qd calix sit scissus vel h̄et rimā sacerdote nes
 sciente: et post hoc infundat vinū z aquā z regat calicē et b̄ndicat calicē
 z p̄ elevationē calicē i calice nihil iueniat: tūc dubitat vtrū vinū sūsz su
 per altare sit p̄secratū. Ad hoc rīdet ex quo sacerdos in cōdebat illā aquā
 cū vino quā credebatur in calice esse p̄secrare tūc mento est sanguis xp̄i: q̄
 re (vt supra dictū ē) sacerdos lingat z sugat mappas: et faciat vterius: vt
 pius patuit. **Nonus casus:** ponat qd candela ponat supra corp⁹ cristi cō
 sumens z denigrās aliq̄ p̄tē: vtrū tūc corp⁹ cristi ibi p̄sumit vel denigrā
 sit eo qd ibi accidentia stant sine subiecto. **¶** Irimo nota. ex quo l̄a d̄r (ep̄
 lenticus) nota est inter apoplexiam et epilepsiam. Nam apoplexia est mor
 bus qui fit p̄ opilationē neruoz: ita qd sp̄s vitales p̄hibent transire per
 membra. et p̄consequens p̄hibetur motus et sensus in homine pariente:
 vnde tales p̄ triduum sunt quasi mortui: tamen postea (natura eozum sup
 ante) resurgunt et vires suas recipiunt sicut ante. Sed epilepsia fit in tē
 pore breui: et illa induat morbum caducum: ita tamen qd mentem z sens
 sum impedit: sicut patet in hīs qui morbum caducuz ad duas vel tres ho
 nicare: et hoc littera intendit dicere.

infirmus excōdicatus accipe christi
Eger bannitus cupiens sibi sumere corpus
 excōdicatus a quacūqz cā excōdicatus
Hic absoluat̄ pro re quacūqz ligatus
 .i. fūente preda furtum huic cui ablatum est
Ext̄. terit. res aut ablatum restituatur

Summula Raymundi

sup. restitui poterit restitui ab excoꝛcãtõe raptor seu fur
Si poterit, si non: tamen absoluat: et idem
absolutiõs .i. ius sup. sacrũ instituẽt
Sub forma quam lex et euangelium statuere
a pctis infirmũ .f. eger .i. excoꝛcatũ

Presbyter absoluat egrum: licet ille legatum
sup. esse: excoꝛcatũ tutela sup. hoc fieri copiosa

Se dicat vel non: cautela requirit abundans
infirmi incolumes .i. desistant .i. publicis

Egri vel sani nisi cessent a manifestis
.i. pctis eucharistia pnuantur

Criminibus: pane celesti iure carebunt
sup. hoĩbus sup. patres instituerunt

Confessis vel contritis sancti statuerunt
chasti .i. in agone mortis nullatenus

Corpus in extremis nunq̃ debere negari
cõfessus et contrit⁹ pro peccato pmittit

Ille satisfacere si se pro crimine spondet
p̃ sanguinet eius deficiente auxiliatur infirmo

Proximitas sua se moriente subuenit illi
sup. infirmo porrigas requiras

Sacramenta dei des: et nil inde reposcas
postulanti aliquid recipe caute

Si nil poscenti tibi quid datur accipe tante
in mēse vna vice .f. laicus infirmus.

Non nisi mense semel aliquis communicet eger

Hec ẽ vltima ps d̃ sacro eucharistie: i q̃ autor ponit a l̃s r̃las d̃ mō sumẽ
di corp⁹ xp̃i: 2 xp̃i l̃re p̃phẽdit i q̃ tuor r̃lis: q̃z p̃ia ẽ. q̃ ois i firm⁹ b̃ant⁹.
.i. excoꝛcat⁹: cupiẽs sumẽ corp⁹ xp̃i p̃fessus a sacerdotẽ d̃z absolut a vicu
lo excoꝛcatõis 2 illi porrigi d̃z corp⁹ xp̃i. Sc̃da r̃la ẽ ista. si aliq̃s p̃fct̃ q̃
fecit furtũ ṽl spoliũ: isti nõ d̃z porrigi corp⁹ xp̃i nisi p̃ñ f̃stuat si p̃t h̃re
Si ẽr nõ p̃t h̃re tũc p̃mittat ip̃i sacerdoti: q̃ q̃i possit h̃re q̃ vult resti
tuere. ṽl b. Aug⁹. i. decre. suis. P̃ctm nõ dimittit nisi ablatũ restituat. Et
si h̃z i possessiõe tũc d̃z simplr̃ restituere. 2 illi nõ d̃z porrigi corp⁹: nisi il
lud pu⁹ restituat vel satisfaciãt p̃ illo. T̃ertia r̃la ẽ ista. q̃ ois eger ṽl in
firm⁹ a vinculo excoꝛcatõis absoluat. Si aut̃ eger nõ ṽt se eẽ excoꝛcat⁹
tũc adhuc ipse sacerdos d̃z dicere excoꝛcatõis absolutiõẽ: q̃ for̃ san tal

hō i grater icidebat excoicatonē ita q locut⁹ fuisse cū excoicato. **Q**uar
 ta rta ē: si aliqōs ifirm⁹ vel san⁹ ē i pcrō mo ralt māifeste z n vult se abli
 nere ab illo pcrō: tūc illi nō dōz porrigi corp⁹ xpi cū nō velur abstinē a talī
 pcrō māifesto nec vult imurari mēre sui pffessor⁹. **Q**uia rēla q⁹ sc̄ti p̄res
 (vt. f. greg⁹ z ali) iſtitueſt q⁹ p̄fessōs z p̄rit⁹ nūq⁹ dōz denegari corp⁹ xpi q̄
 uis sint magni pcrōdes z marie i agone mort⁹. si p̄mittūt ſar⁹ facē q̄nōua
 leſcār: si āt mortū rē d̄ſt p̄riti eoz āmoneri vt ſar⁹ faciār p̄ ſab⁹ eoz
 ſerra rta ē tal. q⁹ q̄n d̄as ſac̄m ſano vel ifirmo: tē n̄ dēs poſcere ab eo p̄
 muū ſiue pecūtā cape. rō ē: q⁹ si poſceres ſeu poſtulares p̄mū: tūc tu ven
 deres ſac̄ra: z ſic p̄mitteres ſimontā: qd̄ ē grādē pcr̄m. vñ. **S**er⁹ accipi
 ſtis q̄s date. **T**ñ si n̄ poſc̄z t̄i porrigereſ pecunia: tūc illā dēs valde cau
 te recipe: z dēs p̄ſiderare diligēt cur⁹ ſac̄ular⁹ ſit iſte hō: nā ſi ſit pau
 tūc n̄ accipe: si āt ſit diues tē caute recipias. **S**eptia z vltia rta ē talis q⁹
 ipe ifirm⁹ niſi ſel⁹ dōz cōicare i mēſe: hoc ē i q̄ uer⁹ ſcriptanis: z illō ē itelligē
 dū ſi latōz ſz ſi firmis claſſralib⁹ n̄ ē itelligēdū: q⁹ iſti oī die d̄ſico p̄ſicō
 municare. **C**irca ſiaz ē notādū: q⁹ ſoſa abſolutōis ipſi⁹ excoicatonē q̄
 ipe ſacerdos dōz tenere ē tal. **E**go abſolute auctōrita ap̄loz petri z pau
 li a viculo excoicatonis q̄ icidiſti: z reſtituo te ſac̄ris ſc̄e m̄ris ecclē i nōie
 pri⁹ z filij z ſpūſſcri. **S**z tñ si ipſe p̄ſitēs vellez dicere q⁹ n̄ eēt i vico excoi
 catōis: q̄re tē eū abſoluerz a viculo excoicatonis: ſi d̄i q⁹ p̄i āto: q⁹ forte
 tal⁹ p̄ſitēs i grāt ē i viculo excoicatonis. ſ. q⁹ forte locut⁹ cū ali q̄ excoicato
Sedō ē notādū: ſia d̄i q⁹ ſan⁹ vel ifirm⁹ i pcrō māiſteſt n̄ dōz cōicare: p̄ q̄
 nota q⁹ crimē pcrōis ē duplex: vel ē māiſteſtū vel occultū: ſi ē māiſteſtū tē
 nullo mō dōz illi porrigi corp⁹ xpi: si āt ē occultū a q̄ n̄ vult deſiſtere hoc eſt
 dupliciſ: vel ei petit corp⁹ xpi i māiſteſto vel i occulto. **S**i i ſac̄e ecclē z i
 māiſteſto petit corp⁹ xpi: tūc n̄ dōz illi denegari: rō ē: q⁹ si ſacerdos d̄nega
 ret ei corp⁹ xpi: tūc eēt reu⁹ lator criminis z p̄duoz p̄feſſōis: q⁹ tē hoies cit
 cūſtātes itelligerēt eū cē grādē pcrōis: z iō si petit i māiſteſto ſacerdos
 dōz ei porrigere ſup ſuā p̄ſc̄iaz: si āt ipſe pcrōis petit corp⁹ xpi i occulto: tē
 dōz ei denegare. **T**ertio notādū ē p̄ modū dubitatonis: q̄re ſac̄m euchar
 ſtic p̄ſicū ſub duplici ſpē ſ. ſub ſpē p̄tis z ſub ſpē vini: cū tñ ſit ibi vni ſa
 crāmētū. tñr ad hoc ſm̄ doct. ſac̄re ſcrip. q⁹ iſtō ſit p̄p̄ tres cās p̄imā po
 nit ſc̄is Innocē. ſup expōnē miſſe dic. q⁹ iſtō r̄p̄s ſua paſſiōe reddēt hūa
 nā nām q̄ ad duo. ſ. q̄ ad corp⁹ z q̄ ad aiāz. z p̄ ſpēm p̄tis itelligit corp⁹: p̄
 ſpēz āt vni itelligit aiā: ſi q̄ corp⁹ xpi p̄ſicū ſub duplici ſpē. **A**liā cām z
 ſc̄dōz p̄ſit aletā di. q⁹ illō ſac̄m p̄ſicū ſub duplici ſpē i memoriā paſſiōis
 xpi q⁹ i amara paſſiōe iſu xpi: tot⁹ ſāguis ei⁹ fuit exct⁹ a corpe: q̄ d̄ uſim
 p̄ſicū corp⁹ xpi z ſāguis ſub duplici ſpē. ſ. p̄tis z vini: q⁹ āt tot⁹ ſāguis fu
 it exct⁹ a corpe xpi z diuſ⁹: hoc ſic p̄z: q⁹ ſanguis ſubtilis iſcurane⁹. i. ſā
 guis q̄ ſaruit int cutē z carne fuit exct⁹ p̄ ſudorē: vñ erat ſudor ei⁹ z ē. **S**z
 ſanguis māz: groſſ⁹ fuit extract⁹ a corpe xpi p̄ amarā ſagellanōez: ſz ſā
 guis neruoz fuit extract⁹ p̄ clauoz ipſiōnē. ſz ſāguis iſtrifec⁹. ſ. cordis fu
 it extract⁹ p̄ ſac̄. ā: z ita p̄z q⁹ tot⁹ ſāguis fuit extract⁹ a corpe xpi: z q̄ i
 memoriā diuſim dōz p̄ſc̄rti corp⁹ z ſāguis xpi ſub duplici ſpē. **T**ertū cāz

nota qd̄ eſt contra

*Quia ſac̄m
eucharistiā rō
ſub duplici
ſpē*

Summula Raymundi.

ponit. s. hicro. vi. q. p. tãto illis sacm̄ sub duplici sp̄e p̄ficiť: ad denotãdum
q̄ ibi fiat pl̄ea refectio corp̄is z afe: q̄ sicut videm⁹ i altm̄to corp̄is q̄ cī
b⁹ sñ potu nō ē pl̄eartū seu totale nutrimentū corp̄is: igit nec altm̄tū sp̄i
ale: q̄d corrdet alim̄to corp̄ali: q̄ sacm̄ eucharistie sub duplici sp̄e. s. pa
nis z vini p̄ficiť. Quarto ē notãdū. si aliq̄s ifirm⁹ i vltia extremitate ca
ret vsu loq̄ndi: z velle accipe corp⁹ xpi: sic tñ q̄ daret sñ p̄mittitōe gemē
do z man⁹ ad celū eleuãdo: tñc dubitat vtz illi d̄z porrigi corp⁹ xpi. Ad
hoc rñdēt q̄dã docto. sacre scriptu. dīcētes cū dīstictiōe: nã si ille q̄ est ifir
mus potuit h̄e copiã sacerdotū z nō p̄stebat: tñc ip̄e eo mag⁹ peccat. si
ãt nō potuit h̄e: hoc ē dupl̄r: vel ip̄e p̄t euadere mortē vel nō: si p̄t euadē
tñc ei nō d̄z porrigi corp⁹ xpi. Si ãt nō p̄t euadere mortē: tñc ei d̄z porri
gi corp⁹ xpi sub tali p̄ditōe q̄ p̄mittat q̄d si ex m̄ia dei p̄ualefceret: q̄ tē
mediate velit p̄stari z petã sua deplãgere: z suã p̄niam adimplere. Ultio
notãdū ē casib⁹. P̄m⁹ ē iste: sic legit i miracul b̄re barbare q̄ caput vni
us decollatū loq̄bat̄ clamauit dīcēs se ñ posse mori nisi pu⁹ s̄p̄sū corp⁹
dñi: tñc ibi dubitat an tali capiti debuit dari corp⁹ dñi: z v̄d̄: q̄ ñ: q̄ q̄d
to caput a corp̄e abscidit̄ tñc statī deficiūt s̄sus: s̄ sic fuit ibi q̄ zc. Ad b⁹
rñr q̄ si caput fuerit vnitū corp̄i: tñc ip̄e sacerdos p̄t miraculm̄ p̄t illi p̄be
re corp⁹ xpi: sicut ibidē d̄: vt illi h̄i i passionali b̄re barbare. q̄ postq̄ por
rauit corp⁹ dñi: tñc caput illi⁹ fuit vnitū corp̄i z ita p̄buit ei corp⁹ xpi: s̄
si caput ei ñ fuit vnitū corp̄i: tñc ñ debuiss̄ ei dedisse corp⁹ dñi: z sic ad
huc hōdie d̄z fieri si h̄mōi miracula euentrēt. Sc̄d̄s casus p̄dãt q̄ aliq̄s p̄
s̄p̄e cōbunt̄: z p̄ p̄bustōez illi⁹ iuciret sp̄s panis: tñc dubitat an sit ve
rū corp⁹ dñi an nō: posito et q̄ eodē die celebrauit. Ad hoc rñd̄z subtil̄ do
cto: cū itē d̄e b̄re greg. q̄ ñ. cū em̄ m̄duco corp⁹ xpi cū sua sp̄e z p̄ cōio
nē s̄sus corp̄al̄ i p̄cipiēdo deficit. tñc apl̄i⁹ ibi nō ē q̄rēda p̄nia corp⁹ xpi.
Tertio cas⁹. ponat̄ q̄ filius iudei fuit xp̄ianis: z cōtoms accedat ad altare
cū alijs xp̄idēlib⁹: z p̄dãt vltim⁹ q̄ sub sp̄e panis appeat sibi formos⁹ pu
er: z cū hoc recipiat: tñc dubitat vtz ille filius iudei b̄n fecit an nō: vt v̄d̄ il
le b̄n recepit ad salutē vel ad d̄nariōez. z v̄d̄: q̄ recipit ad d̄natiōē: q̄
recepit corp⁹ xpi i p̄ctis originalib⁹: cū nō fuit baptizat⁹. Ad hoc rñr q̄ ip̄
se recepit sibi ad salutē. tñc ad rōnē q̄n arguit: ip̄e recepit i p̄ctis original
bus. q̄ ad d̄natiōē: ibi rñr q̄ nō recepit in p̄ctis originalib⁹: s̄ illa p̄ct̄a
fuerit deleta: cū tal̄ puer credidit z formosū puer vidit sub sp̄e panis la
titare. Et illi⁹ legit i miracul q̄ q̄ndã erat filius vni⁹ iudei adhuc puer: q̄ cū
alijs puer xp̄ianis tpe cōcatōis ad altare accessit: z ei sub sp̄e panis ap
paruit puer formosus: z hūc recepit: q̄d reuelatū erat p̄f̄i suo p̄r̄ ãt audi
ens illi⁹ miraculū interrogauit a filio vtz hoc fuit factū: q̄ rñdit q̄ sic: vl
delz q̄ ip̄e se dixit cōdidisse puer cū xp̄ianis. p̄r̄ ãt hoc a filio audiēs gran
de irascebat: ita q̄ hūc puer ad fornacē calidã posuit: vbi ille puer ille
p̄m̄sist: donec turba p̄s b̄foz veniebat. tñc ille puer d̄ fornacē descēdebat
p̄r̄ ño audiēs hoc: misit se baptizari: z ad fidē catholicã puer⁹ erat: q̄ se
quit manifeste q̄ ille puer recepit corp⁹ xpi ad salutē etnã. Quarto casus
an mulierib⁹ corp⁹ xpi sit p̄bēdū: z p̄bat q̄ nō: q̄ gl̄iosa p̄go maria q̄ fuit

Nota optio

Nota b̄n

denudata ab ol crine: et mltē alle ff qb^o tñ xps i cena corp^o suū nō sicut:
 et cū scepū supior sit tenēdū mag^o q̄ iserlor: et xps si dāt puell nec mu-
 lierib^o suū corp^o: ḡ mln^o sacerdos q̄ ē mltier dz dare corp^o xpi mulierib^o
 Ad hoc rñr q̄ xps nō dedit mīi suc nec alijs mlierib^o i cena corp^o suū: s̄z
 solū discipul. ad designādū q̄ ipse mulieres nō dñt p̄fere corp^o dñicū: q̄a
 ipse xps tbi instituit sacrm eucharistie: dās exēplū suis discipul q̄ hoc face-
 rēt i suā cōmemoratiōz: ḡ sol discipul dedit autoritatē p̄secrādi: et q̄re no-
 tur matrē suā intesse: ad designādū q̄ ipse mulieres n̄ hñt autoritatē cōse-
 crādi: s̄z solū vtri. Illo tñ nō obstāre ip̄is mulierib^o et puell corp^o xpi ē dā-
 dū. s̄z ab ip̄is nō ē p̄bedū. **Quit^o cas^o** p̄dāf i casu q̄ aliq̄s latro venerit ad
 ecciam tpe cōicariōsz trāsierit ad altare vel aliq̄ alta p̄sona suspecta: tūc
 dubitaf vtz sacerdos dz sibi dāt corp^o dñi. Ad hoc rñr q̄ p̄sona suspecte
 s̄z duplices. nā aliq̄ sūt icerte suspitōis: et istz nō denegat corp^o xpi si ad al-
 tare venerit: s̄z alie sūt p̄sona d̄ qb^o h̄f certa suspitio et talib^o dz denegat
 corp^o corp^o xpi: et sic ē d̄ latrone. **Sext^o casus** ponāf in casu q̄ sit aliq̄s h̄o
 mal^o d̄ q̄ nobis later vtz eēt p̄fess^o vel n̄: et recipit corp^o dñi ad altare trā-
 siēs: et postq̄ corp^o xpi degluriret caderet ad trā et vomeret: ita q̄ ibi ap-
 pareret aliq̄ sp̄s sacri: tūc q̄ qd sit faciēdū. **Sept^o cas^o** si tbi sentit sp̄s sacri
 tūc ponāf ad locū sanctuarior: et fra tradet vt pu^o ē detminatū: et nō ē cu-
 randū si cruetas: q̄s tñ ip̄i rustici p̄hibēt q̄ nlls h̄o p̄io die cōicatio-
 nis dz cruetare siue sāguinē emittere neq̄ sp̄nere sup trā. **Septim^o cas^o**
 sacerdos bñdicēs hostiā dicēs: hoc ē ei corp^o: dimittes meū: et iapies er-
 rare cogitās quō tbi pōt eē corp^o xpi: tūc dubitaf an ipse i illo errore vbe
 at vltē: p̄ficere missā vel cessare a celebratiōe missē. **Ad hoc rñr** q̄ ipse dz ad se
 vocare aliū d̄ sibi h̄c errore declarer: si at nō h̄cet aliū p̄fess^o m̄: tē errore
 dz p̄ponere et vltē: missā p̄ficere i noi e xpi. **Alter^o** notādū q̄ ipse sacer-
 dos qñ d̄t (hoc em̄ ē corp^o meū) stat i p̄sona xpi: et id̄ p̄fert h̄c vba: hoc ei
 ē corp^o meū i p̄sona xpi: et hoc p̄nomē (hoc) nō demōstraf ibi corp^o cristi
 etis: q̄ adhuc nō ē tbi: s̄z qñ tota bñdictio adimplet: vñ q̄s d̄ illa dubita-
 tiōe qd p̄ hoc p̄nomē hoc in foza vboz p̄secratiōis demōstraf sint varie
 opinōes: n̄ abiecti oib^o optinōib^o qdā nig^o solēns p̄cludit q̄ p̄ illō p̄no-
 mē hoc demōstraf et designat corp^o xpi i ordie ad totā p̄ponē h̄o ordis:
 hoc em̄ ē corp^o meū: nō q̄ plaro solū illo p̄noie hoc: ibi sit corp^o xpi: s̄z p̄-
 lara tota foza vboz a cristo instituta. **Octau^o cas^o**: sacerdos cogitās corp^o
 cristi itegrū sub sp̄e panis forte sicut fuit i vtero brē aginis marie: iapit
 at dubitare quō sub tāta p̄ricula corp^o cristi q̄ erat magne q̄sitaris: possit
 tbi p̄tineri: tūc dubitaf vtz ille deat missā p̄ficere. Ad hoc rñdetur q̄ sic
 s̄z finita missā tūc ille solutiōis dubitatiōis dz inestigare. **Nonus casus**
 est iste: ponāf q̄ sacerdos tpe necessitatis nō h̄cat hostiā nec farinaz tri-
 tici: et vltē: ponāf q̄ si aliq̄s infirmus de cuius morte est timendū: tunc
 dubitaf vtrū ipse sacerdos hostiā factā de hoideo possit dare tali infirmo
 ne sine cōmunicatiōe mouat. Ad hoc rñdetur q̄ non debet fieri: sed in ta-
 li casu ipse sacerdos debet infirmū instruere vt firmiter credat. et illi p̄o-
 ponere articulos fidei. vñ Aug^o. Crede et manducasti.

Summula Raymundi

Capitulū scđm De vinctioe extrema.

scđm iherimus .i. vno .i. vngi debet

Ic idem solo non bis vngatur in anno
vel citra sup. homo habere debet

Octo decemq; tamen annos vngendus habebit

.i. vngendi sup. psona fruuntur sup. personis

Ordine claustrales alio potiuntur in egris

sup. hō .i. vngi debet .i. nisi cū desiderio appetit

Sullus inungatur nisi qui preposulat ante

.i. voluntate bona .i. cū varijs demonstratiōibus

Rutibus aut verbis aut signis iudicijs de

.i. demonstrans .i. hō .i. catholice .i. signa .i. eucharistiā

Distendens mutus fidei vestigia corpus

.i. crismatur .i. articulo mortis posit⁹

Christi suscipiat: at vngatur moriturus

.i. talis mutus pñiam agat .i. a pctō mortali .i. cessans

Dummodo peniteat mortali labe recedens

.i. mutus vel infirmus .i. pñitiōis vere pñie

Inuentantur in his manifeste signa doloris

.i. mēbra .i. crismanda sup. loca

Que sunt vngenda loca vel que membra laentur

.i. scđule .i. egrum .i. tu sacerdos .i. pctā sua .i. pñteri

Sepius infirmum moueas sua probra fateri

.i. egrū .i. tu sacerdos portare infirmitates

Huic hortare dei patienter ferre flagella

.i. serotina .i. p pctis penitētia .i. es

Despertina tibi contritio si datur: et sis,

.i. fideliter sup. tua .i. dimittit

Pure confessus peccata deus miseretur

.i. infirmū .i. in fronte sup. tu sacerdos

Hunc non in capite si confirmatus inungas

sup. homine illa ps capis sup. dñt vngi illa loca

In confirmato non frons: sed tempora debent

.i. episcopi .i. vngent tales parres faciel

Vngi: pontifices crismabunt crismate frontes

*Vir loquitur
de vinctioe
extrema*

post hoc

illas ptes

Hinc oculos: aures: nares: loca post labiorum

.i. ultimo

Pectus vtr' aq; manus vngas. postremo pedesq;

.i. tu p' b'p' crismas illas ptes

Non vngas scapulas quia mysterio caruerunt

.i. sacerdotis .i. man' .i. interior .i. exterior sup. tu sacerdos

Presbyteri palmas non intus: sed foris vngas

.i. asserit sup. sacre scripture. .i. man' sacerdotis .i. licitū

Dicunt doctores q' eas non vngere phas sit

sup. man' .i. crismavit. .i. eps. .i. dū ordinabat

Quas vnxit presul cum presbyterum faciebat

crismate .i. infirmū .i. eps crismavit

Vngere non debes egrum quem presul munxit

.i. eger

.i. crismata

Si facit infirmus cresum tunc vincta laucitur.

sup. illud

.i. piscia' siue i aquā fluētē

Membra: quod inde lauas totum iaciatur in ignem

.i. pena mortalis

sup. septē

Si trahit vngendum dolor extremus: sine psalmis.

.i. egrū. .i. tu sacerdos. .i. subito sup. infirmus .i. nō crismatus

Hunc vngas citius vt non moriatur inunctus

Capitulum scđz hui' rōti' i q' autoz vult deſignare de ſacſo vinctōis p' q' in pcedēti determinauit de ſacſo eucharſtic. Et diuidit illa ps i duas ptes. Nā i p'ia pre autoz ponit aliq's r'as z decumēta d' illo quō sacerdos d' se h'ie circa loca vngēda. In scđa pre pōit qdā icidēta. Scđa ps ibi. (Intomeamēt) Quātū ad primā pte' h'ie stat i. xj. regul. P'ia ē tal' q' ipse eger seu infirm' nō d'z bis i vno anno vngi: s'z tū' sel. z hoc ē v'z si ipse man' i vna infirmitate: s'z si ipse vadit d' vna infirmitate i aliā: tūc ipse p' bis vngi. Et q' sacerdos qn' vult aliqū infirmū vngere tūc d'z req'rere vt z sit vinct' i illo anno. Tūc autoz i ista addit q' alit' ē d' p'ſonis clauſtralib' z spūalib': q' iste p'ſone pluries p'nt vngi q' p'ſone ſeculares. z iō sacerdos caute d'z se regere circa vngēdos: q' tenet ſc'ire an vngēdi ſint ſpūales z etiā ſeculares: z tenet i'ntrogare an infirm' infirmabat p' totū annū an non z ſm' hoc se regat. Scđa r'la q' ille q' d'z vngi d'z eē decē z octo annoz an ti qu'. Et rōnē aſſi'gt. ſ. tho z dr. q' ipse vngēd' d'z h'ie rōnē z voluntatē cōpletā z p'fectā. z iō pueri nō vtētes rōnē nō d'nt vngi: s'z si aliq's puer eēt p'ius. annoz vel circa cū bona rōnē z diſcret' iōe tal' poſſz vngi: vt p'z d' ml' tis puer' vbi v'nt' mag' v'nt' rōnē q' alit'. Tercia regula q' nullus d'z vn-

Summula Raymundi.

gl nisi p̄t̄ cū deuotiōe illā vnctiōe desiderauerit ⁊ postulauerit. Sꝫ
ita debet eēt q̄ nō p̄t̄ facim vnctiōis postulare: tē suffic̄ q̄ signū faciat cū
ocul̄ vel cū manib⁹ illō facim̄ desiderando: ⁊ hā siḡ sūt illa vt cū o. ul̄ la
chrymes ⁊ vt man⁹ suas ad celū eleuet: ⁊ et q̄ suspiret i suo corde. Quar
ta r̄la ē: q̄ ip̄e mut⁹ si dꝫ sumē corp⁹ xp̄i. nec dꝫ vngt nisi postulauerit cū
certis signis. ⁊ cū hoc si ē catholic⁹ sū xp̄ian⁹ ver⁹. Quinta r̄la est tal q̄ lo
ca vngēda ⁊ mēbra dñit lauari ⁊ lotto i igne. p̄t̄. ⁊ sacerdes dꝫ ip̄m infir
mū sept⁹ monere q̄ oia p̄t̄a sua p̄t̄caat: ⁊ patient̄ sustineat cōpūctiōe p̄
suis p̄ctis. Sexta r̄la. q̄ si aliq̄s ē p̄firmat⁹: tē sacerdos nō dꝫ ip̄s vngere
i frōre: ⁊ rō ē: q̄ ep̄s cū eū p̄firmat: tūc vngit eū i frōre: ⁊ iō nō ē vngen
dus i frōre post. Septia r̄la ē tal: q̄ oculi aures nares man⁹ ⁊ p̄ct̄ neci
⁊ pedes oia hęc sūt vngēda. sꝫ scapule nō dñt vngi: ⁊ rō illi⁹ p̄z i lra: ⁊ sca
pule carēt m̄st̄rio dino: q̄ nō faciūt ad dñū officiū sicut alta mēbra. Oc
taua r̄la ē. q̄ p̄sbt̄ ali⁹ ē vngēd⁹ q̄ laic⁹. Et rō ē: q̄ man⁹ p̄sbt̄ r̄nt̄ n̄t̄ h̄
dñt vngi: q̄ ab ep̄o vncta sūt illa loca q̄ dñi sacerdotū p̄donant: sꝫ ma
nus p̄sbt̄ dñt vngi ex. er. Nonā r̄la: si aliq̄s p̄sul̄ iunxit al̄ quē i firmū
tūc simplex sacerdos nō dꝫ vngere eū: ⁊ hoc ē vep̄ l vna ⁊ eadē ifirmate
Decima r̄la. si ifirm⁹ vnct⁹ facit cresim. a. trāsitū de infirmitate ad san
tate: tunc loca vncta dñt lauari: ⁊ lotto illa p̄t̄caat i igne vel i aqua hū
entē. Vñ dicit̄ exp̄sitorēs hic circa textū q̄ cresim est mutatio hui⁹ mor
bi siue ifirmat⁹ ad santatē. Ultima regula ē tal: si aliq̄s ifirm⁹ eē dñi
nar⁹ ad agōnē mort⁹: tūc sacerdos hęc cognoscēs dꝫ omittēre septē psal
mos. et dꝫ agonizātē vngere: ⁊ postea septē psalmos legere ne aliq̄s sū
vnctiōe mouat: et sic substantia sacri carēs etiā careret effectū sacri.
Notandū est circa lram. q̄ cōt̄er in passu p̄sent̄ text⁹ h̄t̄ tempora: nō est
hoc opinādū eē d̄ int̄t̄iōe auctōr⁹: sꝫ p̄t̄ antiq̄s q̄sdā ⁊ posit̄os gr̄matis
cos. Pro q̄ scādū ē q̄ qdā antiq̄ gr̄matis dixerūt q̄ hoc nomē t̄ps h̄t̄
duo sc̄ata: nā qñ scribere p̄ e. q̄ tūc sc̄ar̄ qñdā dimēsiōe p̄t̄nēt̄ ad qñ
Sꝫ qñ sc̄aret p̄tes hoīs tūc deberet scribi p̄ i: dūcēdo t̄mp⁹. Et fm̄ illas
d̄m̄ctiōnē antiquoz i lra stabit̄ tempora. Sꝫ tñ i v̄itate illa d̄st̄ict̄ d̄ mi
nus valz: nā illō duplex sc̄atū h̄t̄ p̄ hoc nomē t̄ps sub vna platōe. Hāz q̄
t̄ps sc̄at̄ dimēsiōe rep̄ d̄ se p̄z. sꝫ t̄ps sub eadē platōe: etiam sc̄at̄ par
tes facit p̄z p̄ psalmistā d̄ cētē. Et redem̄ t̄psibus m̄ctis: vbi ponit̄ t̄ps:
Et illud clarē declarat̄ Hecista d̄cēs. Pertinet ad qñ t̄ps dimēsiō textū.
Signat̄ p̄ idē ps̄ p̄t̄erit̄ a facit. Hāc p̄t̄e tñ p̄sumūt dicere qdā. Tipus
q̄d tanq̄ dicit̄ puerile refuto. Et sic p̄z q̄ fm̄ rei veritatē dicit̄ dꝫ t̄ps: sed
si i textualibus h̄t̄ tempora hoc est fm̄ vsum antiquoz posit̄ioz q̄ sic sūt
loquuti p̄pter h̄re d̄iam̄ ster hęc duo sc̄ata. Secōdo notādū i lra: q̄ eger
nō debet vngi nisi semel i anno. Et hoc lra elicit̄ q̄ infirmus solū vngen
dus est i fine vite qñ nō est spes vite amplius. Pro quo dubitat̄ vtrum
quilibet postulans vnctiōe sacra sit vngēdus. Ad hoc r̄ndet̄ sc̄r̄s thō
mas. q̄ null⁹ h̄ō sit vngēdus nisi infirmus ⁊ positus i articulo mortis: de
quo nō est spes euadēdi mortē. Per hoc q̄ d̄: infirmus excludit̄ san⁹: im
mo si isti statim peterent non sūnt vngendi. Per hoc q̄ d̄: positus i arti

culo mortis: excludit illos infirmos qui nō timent mortē: nā tales nō sūt
 vngēdi. Sed p hoc qd̄ d̄r in textu qd̄ d̄r postulare vncionē: excludit illos
 qui nō postulat cū debita rōne sacralē vncionē: vt sunt frenetici qui con-
 tinue sunt furibundi: qz tales sunt sine rōne. Tertio qd̄ scrius Jacobus in
 canonica sua dicit. Si quis vestrū infirmas vngat oleo sc̄tificato: et si q̄s
 est in pctis p̄sbyteri orient p̄ eo vt remittantur ei pctā. Ex q̄bus s̄bis no-
 tatur triplex effectus vncionis. Primus est qd̄ vncio augmentat gr̄as z
 deuotionem. Sc̄ds effectus qd̄ p vncionē alleuat morb⁹: nā si infernus
 esset euasur⁹ mortē: tūc citius euaderet q̄ si eēt vinctus. Et hoc ē p̄ria il-
 los q̄ credūt qd̄ qn̄ aliq̄s vngat qd̄ ille nō p̄t euadere mortē. Tertius effe-
 ctus ē qn̄ vncio delet ventalia. vñ d̄r metrista. Angor in extremis vt sit
 mihi gr̄a maior. Et morbus lentor: ac mea culpa minor. Itē nota qd̄ in ip-
 sa vncione duo sunt. s. materia et forma. Materia vncionis ē oleū oliue
 p̄secratū ab ep̄o: s. forma vncionis est duplex quā instituit Greg⁹. z ē de
 precatiua z ē ista. Per istā sacra vncionē deleat tibi deus q̄cqd̄ deliquisti
 p̄ visum auditū gustū tactū. z sic d̄ alijs. Alia ē quā instituit be. Hiero. et
 est indicatiua. z est ista.ANGO oculos tuos oleo sc̄tificato in nomine patris et filij
 z sp̄s sancti. amen. Sed aliqui moderni p̄sbyteri faciūt vnā aliā for-
 mam mixtam ex illis duabus dicētes. ANGO oculos oleo sc̄tificato in no-
 mine patris z filij et sp̄s sancti. Et subiūgūt. z p̄ istā sc̄rām vncionē deleat tibi
 deus q̄cqd̄ deliquisti p̄ visum: auditū gustū z tactū: et sic de alijs. Itē
 nota. d̄r in vna regula qd̄ mēbra vngēda prius d̄nt lauari: hoc em̄ fit dupl̄
 ci de causa. Prima cā est. p̄pter reuerentiā facti. videlz ne sac̄m ad locū
 immūdū ponatur. Sc̄da causa est in signū hui⁹ qd̄ nra p̄scia debet eē lo-
 ca ab oibus peccatis. Sed d̄r viterius in regula qd̄ infirmus nō debz vngi
 in fronte: et ratio huius est: qz x̄ps frontem vncit in p̄firmatōe: mō pote-
 stas sup̄ioris non puenit inferiori. Itē nota in vna regula d̄r qd̄ sacerdos
 debet inducere infirmū vt cōfiteat̄ z p̄niam agat. Dubitatur q̄ vtrū peni-
 tentia serotina vel contritio sit vera penitentia. Dicūt aliq̄ docto. qd̄ nō
 quia omnis penitētia d̄z fieri ex amore et nō ex timore: sed p̄nia vesp̄tia
 vel serotina nō fit p̄pter amorē: s. magis p̄pter timorē: ergo p̄nia seroti-
 na vel vesp̄tina nō est vera p̄nia. Maior patet p̄ mḡm s̄n̄az dicentem
 qd̄ directa penitentia debz esse charitatiua: sed minor p̄batur: quia illa pe-
 nitentia que fit in agone mortis ista fit ex timore: quia ipse infirmus pe-
 nitet p̄pter metum mortis: qz si nō timeret mortē et sc̄iret se euadere nū-
 q̄ penitēret. quare sequit̄ qd̄ tarda p̄nia siue serotina fit ex timore: z p̄ cō-
 sequens nō est p̄nia. Ad hoc dubiū respondent doctores vniuersim̄ qd̄ pe-
 nitentia serotina dummodo penitentia fiat ex tora cordis cōtritione p̄a
 est. Et hoc patet de latrone qui pendeat in cruce cum ch̄usto i latere de-
 xtro. quia ille latro penituit in agone mortis dicens. Memento mei dñe:
 dū venis in regnū tuū. Sed tñ sup̄ hoc nemo debet se remittere vt su-
 am penitentiam tardare velit vsq̄ ad vltimam extremitatē vite sue. Haz
 dicunt doctores qd̄ nō tñ contritio siue penitentia saluant istum latronē
 in cruce: sed sua magna fides quā habuit in ch̄stum: magis em̄ creditis

Summula Kaymundi.

¶ Sciē et scē martyres: et hoc ex tactu sulle sanguis xpi sup ipm stillatis
q̄ erāt i finte dntz ad soluēdū vicula pctōz. et d̄ hoc d̄ Apoc. i. Lxxi. la
uit nos a pctis nris i suo sanguie. Nā hoc qd̄ fideles mres crediderūt hoc
vidit ad oculū. Etiā eoz fides p̄firmata fuit p̄ siḡ et miracula. Iste autē la
tro vidit xpm̄ p̄dētē i cruce et dānatū tāq̄ malefactorē: nihilomin⁹ tñ ip
sum filiū dei esse credebat. et hec maxie fuit cā sue saluatōis. Et q̄ d̄ be.
Aug⁹. Pnia sera raro ē p̄a. Nā vt frēq̄nt nō ex amore et p̄a cordis cōtri
tiōe: s̄ ex timore p̄cedit. Alter⁹ ē notādū. Ista d̄ q̄ illa mēbra. s. oculi et
man⁹ dnt vngi. Et hui⁹ ē duplex rō. Prima qz p̄ illa mēbra p̄cipalr̄ ex
ercef cult⁹ diuin⁹: et qz vinctio ē qdā p̄firmatio spūal: q̄ vt illa mēbra con
fortarent vngi dnt. Scda rō: illa mēbra vngi dnt p̄ q̄ deliqm⁹ et peccauit
mus: s̄ visu auditu tactu: et sic d̄ alijs peccauim⁹. q̄ illa mēbra tāq̄ p̄ici
paltora vngēda s̄. Alterio ē notādū d̄ casib⁹. Pmo dubitat vtz vesanus
freneticus i extremis s̄ vngēdi. R̄ s̄r sub distinctōe: qz vel tales sunt cōtri
tue furbūdi absqz ipis int̄cuallo. vel aliqñ et aliqñ nō. Mō ad dubium
dicif: qz si p̄tinue s̄r furbūdi nō sunt vngēdi. R̄ d̄: qz ois vngēdus debz
h̄re rōnē et voluntatē et desiderū vinctōis: s̄ tales frenetici nō desiderāt
vinctōnē. Si autē isti frenetici et vesani aliqñ sunt furbundi: tunc si p̄tūt
vinctōnē qñ vsam rōnis h̄rēt: tūc dnt vngi als nō. Scds casus an sit ves
rū qz ipi infirmi dicūt an mortē ipis apparere ipm̄ angelū vel dyabolū
et videre iudiciū diuinū. Ad hoc r̄ndet br̄s Aug⁹. qz sic aia p̄t scire iu
diciū p̄ticulare: vt maneat i purgatorio vel in locovbi peccauit: nō tñ hoc
p̄f̄r̄ oib⁹ aiaibus. Sed aia nō p̄t scire iudiciū vniuersale: qz tale iud
cium tñ apparēt i die nouissimo qñ dicet bonis: venite b̄dicti et malis
ite maledicti. Mat̄h. xxv. An si bona fecerūt i p̄nti vita tūc ipis erūt an
gelt p̄ntes aiam custodiētes: p̄ oppositū āt: si mala fecerūt i p̄nti vita: tunc
ipis erūt dyaboli: p̄ntes aiam expectātes. Alij autē sic r̄ndent qñ q̄ntur
vtrū ipsi infirmi verū dicūt qñ dicūt se vidisse angelū vel dyabolū circa
se in infirmitate: dicēdū qz hoc est p̄ssibile qñ ex diua p̄videntia p̄mitit
et sine cūctipōtētia dei fieri nō p̄t: qz illi sunt spūs q̄ non p̄nt videri: cū nī
h̄ll videt nisi coloratū: vt d̄ Aristo. i. l. ij. d̄ aia: sed ipsi non sunt colorati
quare se quis qz nō p̄nt videri nisi sp̄aliter p̄cedat ex gr̄a dei. Tertius
casus. an verū sit qz plures hoies dicūt se vidisse deū in agone mortis. Ad
hoc r̄ndet br̄s Hiero. qz sic: qz fil⁹ dei tantā miscēiam h̄z ad ipm̄ hoies
qz in fine vite cuiuslibz hois se manifestat: nam mori p̄ nobis voluit. Et il
lud idē p̄firmat i euāgelio vbi d̄. Et itēz veniā ad vos: et iō apparēt ipsi
hoi i fine mortis. Quartus casus ponat qz aliq̄s hō sit s̄l vinctus i vna in
firmitate. et diu manet in eadē infirmitate: s̄ nō sub equali transitu: tunc
dubitat vtz postea articulo mortis imminente possit iterū vngi. Respōde
tur qz illa medicina nō solū respicit morbū: s̄ etiā infirmitatis longitudi
nem: q̄ nō obstāte p̄ima vinctōe i articulo mortis facta: si euaserit et diu i
illa infirmitate p̄seuerauerit sub iū: q̄lt trāsitu p̄t itēz vngi: qz medio tpe
p̄t hō venialr̄ peccare: qz illud tūc itēz delef p̄ vinctōnē. Quintus cas⁹
aliq̄s int̄ r̄s deisū tumēs se infici vel etiā iudicat⁹ fidelit̄ pctēs vinctōz.

franciscus et
vesanus
vngi

nota

Summula Raymundi

Ecclēastica cumulatō blasphematur sup. lecti

Sancta sepultura: corpus confunditur eius

sup. Iesus .i. moritur sup. iura ecclesiastica

Qui sic decedit: sed cetera nulla negantur

sup. iura sup. ad salutē .i. remouetur

Que prosunt anime: sic iste restringitur inde

sup. cā iusticie intranti hōt sup. ecclesiasticū

In bello iusto ius omne datur morienti

.i. discussor criminū

Confessor licite sis furibus et sceleratis

sup. fures aut alios consimiles .i. iusta

His: quos damnant sententia iudicis equa

.i. cum talibus impedimētis .i. custodia ciuitatis .i. ligant

Et quos compedibus custodia publica vinxit

.i. homicidia .i. mortē furū &c.

Patronum mortem, furum suspendia: clades

.i. q̄ iacunas sup. tu sacerdos

Qualescunq; caue ne conspicias: quia iure

tale officium d. uinum

Quādam cantandi tibi tollitur inde potestas

.i. aliq̄ signū sup. fur .i. piculū .i. incrare.

Non facias quicq; quo casum mortis mire

aliquis .i. sine .i. mortis desiderio .i. c. paratis furt

Possit: et absq; necis consensu condoleas huic

sup. nes raymūdis visionis mortis deponibilis .i. iste casus

Dicimus articulus q̄ dispensabilis hic est

homo .i. iste

Mortuus inuentus vbicunq; sit: hic sepelitur

.i. in cimiterio incognita inue. ti

Nobiscum: dubia sit mortis causa sit eius

.i. nota inuēt .i. nō d̄ sepeliri in cimiterio

Si manifesta mali sit causa: foris sepelitur

Cl̄d̄c maḡ ponit incidētia q̄ incidūt ex p̄dictis. Et diuiditur illa p̄ 1
tot p̄tes quot ponit incidētia. p̄tes patebūt. **P**rimū incidēs siue p̄ia regu
la ē. si aliq̄s lesus fuerit i torneamentis vel percussus vsq; ad articulū mor
tis & ille sup̄uixerit ad modicā horā ita q̄ sua crimina p̄ p̄terit: tunc ille ē

cōfessio: & vngō: & s; d; carē ecclesiastica sepultura: vt; d; romēamēt; p̄sō & v; l; timo. Rō ē: q; tūc alij nobiles s; efficiūt ita p̄nt ad h̄mōi romēamētia siue ludos: & sic vt alij velligāt a tali ludo nō dnt sepeliri i eccia siue i cimites: rō: s; i cāpo p̄ aspectū altor; vt alij cesset a tali ludo: s; r̄i oīa alia ecclesiast; ca iura q; p̄sūt saluti aīe siue s; v̄sit d; negari tali. S; d; i cōfessō qd; ex illo ori: tur ē. si aliq; irrat bellū iustū: tūc oīa iura sacralia p̄nt illi porrigi: & hoc ē v̄p; si cā iusticie vel cā defēdēt cōe bonū vel patriā defendēdā irtrauerit bellū. Et ac cā spoliandis: vel p̄p̄t altā cām sibi filijs irtrauerit bellū: tunc illa iura sacralia & ecclesiastica nō porrigēt ei. T; r̄tū i cōfessō siue r̄la q; licitū ē audire cōfessionē ab ip̄io furib; & latronib; & si cōtīgēt q; aliq; sacerdos debēt eos audire: tūc disponat q; tale s; fures & latrōes sint soluti a vicul; q; si nō eēt soluti s; ligati cū pedib; tūc nō d; eos audire: & hoc ē p̄p̄ reues rētiā sacri siue d; s; h̄i eēt illi sacri. s; cōfessō: s; nō d; iure: q; cōfessio liberat a pctō. s; d; eēt soluti a vicul; corp̄is quēadmodū petr; Act. ix. Quarta r̄la q; q̄cūq; h; v; vultatē clericū: ille d; se caue ne v̄nc; videat mortē malor; hoīm: vt suspēdū: p̄bustionē rē. q; tal; factū irrat irregularitatē p̄ quā tol lit officiū celebrādū missaz: vt si ip̄e letariet d; morte ip̄or; vel cōsile op; ex p̄tractet. Quinta r̄la: nō s; sacerdotū loq̄t q̄cūq; d; his malefactorib;: ita q; nō h̄i d; facē nec dicē d; his malefic; & hoc nec signis nec nutib; nec v̄bis nec ope ne sit irregularitatē. Sexta r̄la. si aliq; mortū iustū fuerit in aliq; loco siue sit i aq; siue i cāpo s; i silua: ille ē sepeliēd; nobiscū. i. i cimiterio & hoc ē v̄p; si cā mort; illi; sit dubia: tūc s; m̄ hoc d; opari. Si at sit nota & manifestā: tūc itez s; m̄ hoc d; opari: puta si cā mort; ē homicidiū v̄l aliq; h̄mōi: tūc nō ē sepeliēd; i cimiterio: s; i cāpo. Eodē mō d; si aliq; suspēsus iuentret i cāpo quē sciret eē suspēsum: ille nō ē sepeliēdus i cimiterio.

Circa istaz p̄mo ē notādū. ex q; romēamētū d; esse lud; siue exercitiū vbi plures armati p̄sunt s; v̄uentū vt v̄elit iure bellū: tūc sciēdū q; aliq; p̄ strare bellū cū romēamēt; dupl; r̄. Vno mō p̄p̄ vanā gloriā. s; p̄p̄ multaz siue v̄gnū cōplacētā. & si tal; sic mort; siue iusticia: tūc ip̄e nō d; sepeliri i cimiterio & i loco sc̄dō. Alio mō aliq; p̄ irrare romēamētū siue bellū causa exerciti; vt postea possit eē abilit; i vero p̄lo. & mēbra sua abilit; & ab illa s; r̄. aut ad defēdēdū patriā. I ad defēdēdū cōe bonū: vel ad defēdēdū orphānos viduas: & si tal; mort; i bello tūc ei dnt ecclesiastica sepulsa. Se cūdo nota q̄suis aliq; corp; sepelir; eēt cimiteriū p̄p̄ hoc nō ē cr̄dēdū q; iste h̄i sit dānat; ex eo q; sepelitur eēt cimiteriū: & rō ē: q; loc; nō sc̄ficat corp; s; corp; sc̄ficat locū: q; sc̄m̄ corp; ad quēcūq; locū p̄t̄ur illū locū sc̄ficat: vt istd; d; p; multa corpa sc̄dōz q; sc̄ficauerit loca. & s; nō ē credēdū q; aīe illoz hoīm sepulor; extra cimiteriū p̄p̄tea p̄uabūtur gl̄ta celesti. Tertio notādū. sic h̄i eēt lib. v. d; romēamēt;: romēamētra s; p̄hibita i q̄b; v̄uentū multaz ad cōfessionē audactē ex q̄b; aīab; multa picula sep̄t; p̄ueniunt nam si q̄s ibidē interfec̄t; fuerit ecclesiastica carebit sepultura: s; s; q̄s ad romēamētra venit nō oīno p̄p̄ laudē: s; p̄p̄ aliam causā honestā: videlz vt requirat debita sua a creditore: si tunc interfec̄tus fuerit potest in cimiterio sepeliri. Sicut legitur extra de romēamētis loco p̄uallegato.

Summula Raymundi.

¶ Quarto notādū, si furcs v[el] latrones i furādo v[el] p[re]iādo occidā[nt] nō est
orādū p[ro] eis. vt habet ca. d[omi]ni furti q[ui]o. Itē furti i ecclia nō dat sepulsa. s[ed]
tū cū fuerit p[re]sēt[ur] p[ro] t[er]tiā l[et]t[er]a co[ra]m criā sine manifesta: tūc ip[s]o p[ot]t dari co[ra]m
p[ro]p[ri]o d[omi]ni. s[ed] sepulsa n[on] nisi eor[um] p[ro] sanguinei satisfacc p[ro] eis p[ro]mittat. vt p[er] ex
tra d[omi]ni rap. ouib[us] ca. vbi s[ed]. **¶** Quinto notādū d[omi]ni casib[us]. P[ri]m[us] ē iste. ponat q[ui]
aliq[ui]s sacerdos itaret circa mortē malefactor[um] gaudēs d[omi]ni morte ip[s]i. nūq[ui]d
efficit irregular[is]. H[ic] q[ui] nō ē p[ro]uentēs sacerdotib[us] z cleric[is] audif. vidē. aut
iudicat mortē malefactor[um]: q[ui] facit p[ro] iurē irregularitātē. U[bi] sacer
dos p[ro]mōēs aliq[ui]e d[omi]ni v[el] facto. z si d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni
ip[s]i v[el] coadunat: vel si n[on] v[el] signis ip[s]m p[ro]mouet ad mortē est irre
gular[is]: s[ed] si ex casu p[ro]tigit q[ui] p[ro]stat mortē ip[s]i: tūc debet ei d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni
oge. Et ille articul[us] d[omi]ni p[ro]sand[er]t excusabilis. Sic s[ed] si gaud[et] d[omi]ni morte
ip[s]i z tū nō p[ro]mouet ip[s]i ad mortē. iste articl[us] itē ē d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni
a sede ap[osto]lica. **¶** Sc[ilicet] cas[us]. ponat q[ui] iudex cl[er]ic[us] dat licētia aliq[ui]e su
spensū v[el] rotatu sepeliri. z amici ei p[ro]stat eū ad eccl[esi]a. tūc dubitat an
p[ro]stat debēt cū admittē ad sepulturā eccl[esi]asticā. H[ic] d[omi]ni si tal[is] fur tuent cō
fessus p[ro]rit z cōicat: tūc p[ot]t sepeliri i cimitio. z hoc cū licētia ep[iscop]i z p[ro]p[ri]e
ban[us]. z tū simpl[iter] sepeliri n[on] debet nisi amici p[ro]mittat satisfacc p[ro] eo q[ui] iste
fur ē mortu[us]. S[ed] dices. nūq[ui]d eccl[esi]a debet admittē q[ui] co[ra]m suspensio
sepeliat i eccl[esi]a: z q[ui] oblatioēs z misse fiat p[ro] eis. H[ic] d[omi]ni q[ui] si tal[is] suspensio
de oib[us] p[ro]p[ri]e suis purā p[ro]fessioēs fecerat z digne penituit: z fm p[ro]stitutio
nē eccl[esi]asticā i sine p[ro]muntōē suscepit. tūc i d[omi]ni d[omi]ni cōi sibi sepulsa eccl[esi]a
stica denegat tāq[ui] malefactor[um] publico. tū ex g[ra] p[ot]t sibi indulgeri. sic q[ui]
ad eccl[esi]asticā sepulturā admittat. z ex p[ro]sequet et iā admittunt suffragia
taliū mortuor[um]: v[el] oblatioēs z misse. **¶** Tertio cas[us]. ponat q[ui] aliq[ui]e s[ed]
dos sit in castro alicui[us] p[ro]ncipis q[ui] scribit l[et]tas p[ro]vincta sanguinis. tūc du
bitatur an efficitur irregular[is]. H[ic] d[omi]ni q[ui] cleric[us] p[ro]hibet stricte ne aliq[ui]e
dicat v[el] scribat l[et]tas p[ro]vincta sanguis. s[ed] laic[us] p[ro]mitti debet. z nullo mō
subdiaconus diaconus v[el] sacerdos tale officiu[us] exerceat ne ad occasionē
aliq[ui]e inducat per tale officiu[us]. q[ui] efficeret irregular[is]. z hoc habet i de
cretalib[us] extra de cleric[is]. **¶** Quarto cas[us]. ponat si aliq[ui]e ventēs ad eccl[esi]a
siā vidēs calicē quēdā m[en]t[em] caute dimissū. z ip[s]m recipiat: logo t[em]p[or]e detine
at. tunc dubitat vtrum talis possit p[ro]moueri ad sacros ordines. H[ic] d[omi]ni q[ui]
si ille volūtate fuerit cōfessus: satisfecerit eccl[esi]e cui[us] calicē fuerat. nec de
hoc ē nota v[el] manifesta suspitio. tūc talis p[ro] p[ro]niam factā d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni
cognoscatur p[ot]t p[ro]moueri ad sacros ordines. **¶** Quintus cas[us]. ponat q[ui]
si aliq[ui]e cā necessitatis: videlicet cā nuditati s[ed] vel famis aliq[ui]d furctur tūc
dubitatur vtrum teneat restituē. H[ic] d[omi]ni q[ui] nō. nam ois q[ui] cibaria v[el] vestiv[el]
potū rectperet ex vera necessitate non teneat simplic[iter] loquendo restituere.
q[ui] in necessitate oia debēt cōmunia. sicut fuit in p[ro]muntōē in eccl[esi]a t[em]p[or]e
ap[osto]lor[um]: vt legitur in actib[us] ap[osto]lor[um]. Et erat illi soia cōia. Vel alto mō t[em]p[or]e
nudat. s[ed] vel famis. ille teneat d[omi]ni h[ic] penitere p[ro] aliq[ui]e h[ic] d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni
extrema necessitate cogente. si aut redderet eccl[esi]a nō teneat penitere. lic[et]

Mata

ista no fiat d iure. **Ser** cas? pbat q aliqs piceps pmittat icediu eccle
 z ponat q egritudine puer? piteat suo capellano q ipm absoluit a vicio
 anathematis: tuc dubitat an iste dz hie ecclesiastica sepultura. **R**ur q sic. qz
 heredes ei? pcedit sut vt his qb? iste piceps p icediu vel alio mo dam
 nu fecerit iuxta facultates suas digne satisfaciat: z vt sic aia illi? picipis
 a pcris pt liberari. **Ultim** cas? e: ponat q aliqs icediar? vel malefactor
 ecciaz a sacerdote cophedat: z ab eo interficiat: tuc dubitat an iste cleri
 cus interficiens eu sit irregularis. **R**ur sub difficultate. na si ille malefactor
 ei nocere noluerat: sz solu spoliare voluit ecciaz: tuc si interficeret a clerico
 clericus e irregularis. **S**i aut clericu voluissz interficere: z cleric? alto mo si
 potuissz euadere nisi ipm interficissz: tuc e irregularis si tale malefactorum
 interficeret: sed valde facilliter posset secu dispensari. **S**ed alij doctores
 dicunt q simpliciter non efficeret irregularis: cu inter duo mala minus
 malum est eligendum: modo minus videtur inesse periculositas q psb?
 ter interficeret illu cu aliter euadere non potuit qz econuerfo.

Capitulum tertium de baptismo.

tu sacerdos .i. accipias

Baptismo

C Om cathexiz as puerum tunc tres tibi sumas

patrinos ^{sup. tres pfone}

Personas: et non plures: quia sufficiunt he

^{sup. patris sup. catholicam}

His iunge fidem puerum debere docere

^{illa orone dicitur .i. du venerit ad annos discretiois}

Atq; pater noster: maturos dum tenet annos

C istud e tertiu caplm i q autor determinat d tertio sacro: qz autor sup?
 determinauit d duob? .s. eucharistia z sacra vnctioe q sut sacra reiterabilia
 hic ta determinat de sacro irriterabili. .s. de baptismo. **E**t diuidit illa ps
 i duo. na primo determinat de sacro baptisui. Scdo determinat d negit
 gētis ptingētib? circa baptisui. scda ibi (Infans infante) Prima ps ad
 huc diuidit i duo. na pmo determinat d psonis reqsitz ad baptisui. Se
 cudo remouet qda dubia. scda ps ibi (Mortis agēs) Quatu ad primu de
 sic: **Q**uicūq; cathexizas puez: tuc sume solu tres pfonas: z hi tres vl ille
 tres psona sufficiūt. ad qs tres pfonas dēs dicere q qn ille puer venerit
 ad annos discretiois q tuc eu iformant **P**f nē z fidē catholicā. **C**irca
 istam e notandū: q cathexizo e vna dictio greca: z valet tm i latino quatū
 puerū bndicere an baptisui: et hz fieri in facie eccle. **C**athexizo plura si
 gntificat. vii. **E**st cathexizo pfirmo vel istruo sacra. **Z**ubeo vel doceo iugo
 redarguo sperno. **S**ecdo notādū q baptisui? differt a d. ob? sacris predi
 ctis tā qz reiterabile z irriterabile: qz duo pcedētia sunt reiterabilia: qz
 nō inducūt effectū eternū: vt eucharistia z sacra vnctio: z id dicit reite
 rabilla: qz pfa pnt i eodē hoie reiterari. sz baptisui? pfirmatio et ordo dē

Summula Kaymundi.

omnif treit erabilia: id est quod inducitur effectum eternum. An baptismus sic de finit.
Baptismus est caracter id est ibi a se ipse: per quem baptizati dicitur a non bap-
tizatis. An baptismus in greco id est est quod sortio in latino: quod sicut aqua mundat
corpore exteri: visibiliter: sic baptismus invisibiliter et supernaturaliter mundat animam
interius. An beatus Augustinus. Ad quod corpus tingit et meret abluit. Tertio nota
duo quod triplex est baptismus secundum quod habet in decretis. scilicet baptismus fluminis: fluminis et
sanguinis. Baptismus fluminis est principaliter baptismus: quod fit cum aqua fontis ex gratia
spiritus sancti. Sed baptismus fluminis est quod fit igne spiritus sancti cum gratia spiritus sancti. Et illo
baptismo beata Virgo maria baptizata est. Et albertus dicit quod non baptismate sicut
apostoli baptizata est: quod ipsa non legitur esse baptizata in aqua fontis: sed fuit bap-
tizata in gratia spiritus sancti. Sed baptismus sanguinis est: quod propter fidem christiana san-
guis effunditur. Et sic facti martyres qui sanguine pro christo fuderunt. et pueri inno-
centes per tale baptismum fuerunt baptizati. Quarto notandum quod factum bap-
tismi est institutum quadrupliter secundum quod quatuor sunt gratia causarum. scilicet genitricis: matris: ma-
terialis: finale efficiens et formale. Nam quod ad causam materiam tunc baptismus est institutus
in aqua quod est communis et generalis omnibus. Ad hoc est: quod sicut legitur: christus in iordane est baptizatus
in aqua quod est communis omnibus. Et id est magister Iulianus inquit. quod baptismus non dicitur fieri in vino
nec in lacte nec in aqua turbida nisi tempore magne necessitatis: sed secundum causam forma-
lem tunc baptismus est institutus a christo quando dixit. Marcus ultimus. Ite baptizates in
noie patris et filii et spiritus sancti. Et hec forma dicitur suam a quibus baptizante. Et
ideo si aliquis baptizaret puerum sic diceret. Ego baptizo te in noie patris: filii
et spiritus sancti et in noie sancti Nicolai. illa forma non valeret. Et tunc talis puer co-
ra deo oportet baptizari: non esset: id est quod ibi dimitteret formam institutam et
aliquid supadderet: quod tunc forme nihil est supaddendum. Et tunc mulieres bap-
tizantes pueros tempore necessitatis: quibus negligunt pueros aliquid addentes ad ve-
ram formam dicentes. Ego baptizo te in noie patris et filii et spiritus sancti et in noie virgi-
nis marie et beati nicolai. Et iste sic facientes gravissime peccant. et creden-
dum est puerum tale si supputerit esse rebaptizandum. Causa efficiens baptismi
fuit christus: sed effectus baptismi est ablutio in fine et promptitudo ad bonum
et tarditas ad malum. Sed finis baptismi est ablutio peccati originalis et
transitus regni celestis si innocenter baptizatus custodiat. Item nota est
causa efficiens. quod christus baptismum instituit ut quidam doctores dicunt: cum
de latere suo sanguinem et aquam voluit emanare: et postea aquam sanctificavit
dicens. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non intrabit regnum celo-
rum Johannis 3. Item baptizandus cum primo ad ecclesiam venerit tunc primo in-
terrogatur utrum abrenunciet diabolo. Et respondet patrum abrenuncio. Et iterum
quod vult credere in patrem et filium et spiritum sanctum. Et iterum patrum respondet: credo.
et per hoc baptizandus instruitur de vita et fide. Nam de vita docet abrenun-
ciare diabolo: sed de fide docet credere in sanctam trinitatem. Et tunc interrogatur
si credit in ecclesiam catholicam: scilicet dicitur communionem: remissionem peccatorum
Respondet patrum: credo. Post istam interrogationem et responsionem parvulus per
sacerdotem in faciem sufficitur: per hoc exhortatur ad ministerium dei: ut expellatur
ab eo de potestate potestatis: secundum beatum Augustinum. hec omnia sunt et im-
perio saluatoris qui dixit discipulis suis. Ite docete omnes gentes bap-

*fluminis
baptis fluminis
Sanguinis*

magister Iulianus

*Septem sunt dona
baptismi etc.*

titantes eas in nomine patris et filii et spiritus sancti. **I**tem nota sunt Albers
tū: sicut sunt septē dona spū sancti: sic etiam septē sunt dona ipsi⁹ baptisimi.
Primū est salis collatio. vñ dicit venerabilis beda. Sal benedictum da-
tur in os baptizandi: vt accipiat doctrinam vere fidei. **S**ecūm donum ē: an-
nū et nariū cum spūo linitio: qđ fit exemplo christi: qui lutū cum spūo
faciens murū et surdū sanauit. **J**ohā. ix. Et oculos ceci nati linituit. **T**er-
ciū donū ē signatio p̄ctōas cū oleo et custodiat cor suū inunctū: **Q**uartū
donū est: signatio in ter scapulas cū oleo. p̄ quā fortitudo et armatura con-
tra diabolu⁹ denotat. **Q**uintū donū ipsa imersio aque. **U**bi nota qđ trina
immersio fit in fonte: p̄ qđ designat tridua⁹ sepultura xpi: qui trib⁹ die⁹
bus et noctibus fuit in sepulcro. **C**irca id addit vna cautela que est talis:
Nam si puer sit ita debilis qđ nō possit ter immergi fonti: tunc sola trina
aspersio aque sufficeret. **S**extum donū est unctio facta in vertice cū cris-
mate. **S**eptimū donū est crismatio facta in fronte quod significat effectū
contemplationis diuine et cognitionis eterne. **I**tem nota qđ puer debz
solum tres paternos habere. hoc est in signum sancte trinitatis: vel ideo
qđ omne verū testimoniu⁹ fiat in ore duor⁹ vel trium. **S**i autē essent p̄ces
p̄pter paupertatem parentum: vel si esset vnus tpe necessitatis non impe-
dierit sacramentum baptisimi. ita qđ ex hoc sacm̄ baptisimi nō h̄ret effectū
Item nota duo sunt que precedunt hoc sacm̄. s. exorcismus et cathesis-
mus. **C**athesimus precedit nō ad eius instructionē: sed quo ad fidei sus-
ceptionē: professionem et sponsonem quā facit paruulus nō in p̄pria p̄-
sona. sed p̄ vicariū. s. p̄ paternos. **E**xorcismus etiam precedit. baptisimus
id est adiuratio contra malos spūs et suggestiones eorundē vt depella⁹
p̄ctōas dyaboli: ita qđ minuitur ne possit saluē i paruulis impedire sicut an-
tea potuit. **E**t de tali incidit tale dubium: si aliquis moreretur post exor-
cismum et cathesimū et nō baptizaret: vtrū talis sine baptismo aliquez
haberet effectū saluandū. **E**t videt qđ nō: qđ baptisimus est ianua sc̄te ma-
tris ecclesie: et sine baptismo nullus liberatur a dānatiōe. **R**espondet ad du-
bium: qđ exorcismus et cathesimus nō p̄nt aliquem liberare a pena vt qđ
dam doctores volūt: sed quidā docto. dicūt qđ cathesimus aliquo mō ab
soluit ip̄m hoīem a pena. **E**t p̄ illo sc̄edū qđ pena est multiplex. **N**ā qđaz
pena dānt et sensus: et istā penā sustinet ale in inferno ex h̄tes: et vñ iō p̄a
dānt qđ carē visione dei: sed vñ iō pena sensus: qđ patiunt in aia: et post diē
iudicij tā i aia qđ in corpore patiunt: qđ tūc ibi erunt sensus: et p̄ de diuite e-
pulo⁹ Luce. xvi. dicente. **T**ructio in hac flamma. **A**ltq̄ ho aie nec habēt
penā dānt nec sensus: vt fuerūt sc̄i p̄ces olim in ly mbo. **A**lia ē pena sensus
et nō dānt: et talis pena est aiaz i purgatorio ex h̄tes qđ licet habent pe-
nam sensus et patiunt i aia: tñ nō h̄nt penā dānt: qđ spant qđ dicte h̄t ex isto
nē dei. **Q**uare ho h̄nt penā dānt et nō sensus: vt pueri qđ mor. ūt sine bap-
tismate. illi em̄ pena dānt h̄nt: qđ carē visione sc̄te trinitatis: et nō h̄nt pe-
nā sensus: qđ nō patiunt i aia. **E**t dicit doctores sacre scripture qđ gaudi-
um eor⁹ vel delectatio est maior: qđ alicui⁹ hoīs in hoc mōdo q̄nta p̄t has-
beret ex naturali re⁹ cognitōe. **L**ūc igit ad dubitationē r̄ndetur qđ si tal

Summula Raymundi

puer nō fuerit baptizat⁹: tunc nō fruct⁹ vna visioe. z qñ tūc af: ḡ cathecis-
mus z exorcism⁹ nulli⁹ s̄ effect⁹. Añ q̄ alleuā̄ eis pena: s̄ tñ fructioe
vne visiois carēt. **Alia nota.** dubitaret q̄s vry possit fieri dilatio p̄ ex-
orcism⁹ z cathecism⁹ ad tres vl̄ ad quatuor̄ anos. Vbi tñ q̄ securi⁹ z meli⁹
ē q̄ statim p̄ exorcism⁹ baptizet p̄ tres cās. P̄na ē vt morbo pueniēs re-
mediū exhibeat: q̄ si differret aliq̄s exhibitioem remediū: tē qñq̄ morbo
i puero fieri icurabil: vt videm⁹ illd̄ i extioib⁹ qñ medela nimis tarda ē:
tē morbo fit icurabil: vt ḡ morbo statim pueniēs imediū p̄stet: tūc puer sta-
tim dz baptizari ne morbo i puero fiat icurabil: vñ apls. **Q̄s nascimur**
filij ire. **Ephē. ij.** P̄io q̄ sciēdū q̄ duplex ē gñatio: q̄dā ē i vto: z ē illa qñ
aia ifundit̄ corpi. **Alia ē gñatio ex vto: z ē qñ puer i natitate gñat: mō sta-**
tim qñ aia ifundit̄ ipi corpi: tūc tñ ē morbo: z ḡ qñ ex vto gñat: tūc imedi-
ate morbo dz curari: z p̄ p̄ns dz statim baptizari. **Secda cā ē** ne puer moite
pueniat: q̄ nec exorcism⁹ nec cathecism⁹ curat̄ puez s̄ solū baptisim⁹: et
ne fiat piculū: tūc puer statim est baptizad⁹. **Tertia cā ē.** ne puer a diabolo
oppum̄at: q̄ diabol⁹ p̄t puerū oppuere añ baptisimū ex p̄missioe vna tō
immediate puer ē baptizand⁹ p̄ exorcism⁹ z cathecism⁹ p̄ tres cās
.i. q̄ iclīnatus ē ad mortē .i. ex vtero sue m̄is **(dictas**

Mortis agens puer officium dum nascitur ille

sup. hoie illud sacm .i. aliquā

Quocunq; potest baptismum sumere nec quā

.i. in quacūq; linea p̄ sanguinitatis

Personam reicit quocunq; modo sibi iunctam

z hoc ē verū .i. baptizandi .f. a tali p̄sona .f. ego baptisote z t.

Dummodo mergendi seruetur debita forma

.f. tal ifans .i. decedit .i. oleo sc̄ficato

Si tunc non moritur crismetur crismate sacro.

.i. nō esse necesse .i. ad hūc puez. i. vocare. f. i testimoniu

Non opus est aliquos hunc accersire patinos

Hic mḡ remouet dubiū. z ē illd̄: si aliq̄s puer eēt var⁹ z ad mortē iclīnatus
quō hmōi puer ē baptizad⁹. Ad hoc dubiū r̄ndet l̄ra sic: qñcūq; puer
ē agēs officiu mo ut̄. i. qñcūq; puer ē iclīnat⁹ ad mortē i p̄cepto sue nati-
tatis: tūc ille puer dz baptizari a q̄cūq; siue a muliere siue a viro: z nō dñt
sp̄nere p̄sonas q̄cūq; mō tales p̄sone sūt sibi iūctē: z ille baptizad⁹ dz ob̄-
uare debitā formā q̄ tal. **Ego** baptisote i noie p̄ris z filij z sp̄s̄s̄c̄ri. Et
si ille puer nō morit̄: tūc postmodū dz crismari sacro crismate. i. oleo sc̄-
ficato. Et i tali casu nō ē necariū p̄inos vocari ad baptisimū: nec dz car-
tizari. **Circa** l̄ram primo est sciēdū q̄ si mulier i tali necitate baptizaret
puerū suū: si eēt iō a viro suo sepanda: z sic p̄s̄l̄t̄ iclīgēdū ē d̄ viro z d̄ pa-
tre z d̄ alijs p̄sanguinets. **Secdo** nota. q̄ circa sacm baptisimi tria p̄cur-
rūt sic circa alia sacra. f. sacm tm̄. res sacri z sacm z res sacramenti s̄

Nota

Nā sacm̄ baptis̄m̄ ē fōs ⁊ aq̄ bñdicta illi⁹ fōs: s; res sacri ē gr̄a spūal̄
 data ⁊ spāl̄ p̄ quā hō ī fide cōfirmat. ⁊ ḡ p̄ tāto aliq̄s baptisat vt sibi gr̄a
 augmētē. ⁊ vt ī fide cōfirmet: s; res sacri ⁊ sacm̄ sil ē caracter idelibilis
 aie ipsius. Tertio notādū q̄ sacm̄ baptisat; adhuc aīr notificatur. et
 hoc sic. Sacm̄ baptisat; ē p̄cipiū vite spūal̄. nā ip̄e baptis̄m̄ ē tanua
 regni celest̄ p̄ quā op̄tēt vniūquēq; fidelē ītrare ad eternā vitā p̄cipiēdā
 ⁊ sic merito baptis̄m̄ d̄: p̄cipiū vite spūal̄: q; dispōit nos ad vitā eternā
 Job. ij. Nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aq̄ ⁊ c. Secūdo d̄: p̄ qd̄ sit sigillū: ⁊ hoc sicut
 d̄: sicut p̄ sigillū vna l̄ra discernit ab alia siue cogit̄ sic īra ep̄i
 vt p̄sulū p̄ sigillū imp̄sulū cogit̄ d̄ferre a l̄ra milit̄ vel comit̄ vel baro
 nis: sic nos xp̄ian̄ p̄ hoc sacm̄ baptis̄m̄ ⁊ sigillū distinguit̄ ab alijs hoibus
 .s. a gētilib⁹ ⁊ a iudeis. ⁊ sic d̄ alijs. Tertio d̄: ⁊ custōdia) q; ibi ē caract
 idelibil̄ ip̄ess⁹ aie eternā vt n̄ caract sic diffinit. Est q̄ltas aie disponēs
 potias et⁹ ad p̄ndū maiorē gr̄az. Quarto d̄: (mēt̄ illūinatio) q; p̄ baptis
 mū fides ītroduc̄: ⁊ mēs .i. aia illūinat. Itē nota q̄ cā efficiēs h⁹ sacri
 ē duplex. s. p̄cipal̄ ⁊ inst̄fal̄. Cā efficiēs p̄cipal̄ h⁹ sacri ē ip̄e xp̄s. S; cā
 efficiēs inst̄fal̄ hui⁹ sacri ē sacerdos vel mīster. Itē cā final̄ p̄cipal̄
 loq̄ndo hui⁹ sacri ē deletio oīm pctōz ⁊ oīm pena. Et ḡ ip̄e baptis̄m̄ ē
 dignior oib⁹ sacris ī efficac̄. Nā sciēdū q̄ pena ē duplex q̄ ad p̄ns. s. eter
 nalis ⁊ tp̄alis. Nā pena tp̄alis ē q̄ nobis hic īfigit̄: sicut ē sirtis ⁊ famez:
 ⁊ illā penā nō delet baptis̄m̄. S; pena eternal̄ ē q̄ assumpta ē a p̄imo ho
 mine ex pctō. ⁊ istā delet baptis̄m̄. ⁊ ex hoc dicto soluit̄ vna dubitatio q̄
 talis ē: vt p̄ baptis̄m̄ delere pōt pctā iadulto. ⁊ d̄: q; sic: q; baptis̄m̄ ē tal
 efficac̄ q̄ delet oīa pctā: actuale et originale. Istō sic st̄te ponat̄ casus
 possibil̄: si ēēt aliq̄s iudeus ⁊ ferret sniam iustā corā iudice ī aliquē homi
 nē malū: ex hoc tūc erit irregularis: ⁊ ī hoc nō peccat: mō si tūc tal̄ bap
 tisaret: tūc q̄rit vt p̄ ibi irregularitas d̄p̄setur. Ad hoc r̄fir̄ s̄m̄ aliq̄s q̄
 nō: q; baptis̄m̄ delet pctā: s; istud nō ē pct̄m̄ īgīt̄ zc. Sed alij dicūt q̄ etl
 am baptis̄m̄ auferet irregularitatē: et arguūt sic: si aufert maius etiā
 aufert minus. sed maius est pct̄m̄ q̄ irregularitas: qm̄ p̄pter pct̄m̄ aliq̄s
 dānatur: nō aut̄ p̄pter irregularitatē. Itē sciēdū q̄ puer tali mō baptiza
 tus vt docet litera: ob̄uata debita forma h̄boz vt p̄dictū est: d; postea
 ī eccl̄ia crismari: vt d̄t magis ī litera. Et tē hui⁹ ē: q; als nō ēēt p̄fecte
 baptisatus: q; nō haberet dona q̄ p̄serunt ī baptis̄m̄ de q̄b⁹ p̄i⁹ dictū ē.
 Itē debita forma (vt s̄ patuit) est. ego baptizo te ī noīe patris ⁊ filij et spū
 scti. Et ī illud p̄nomē ego determinat̄ intelligit̄ ī illo h̄bo p̄ime p̄so
 ne. s. baptiso. tū requirit̄ vtiq; q̄ exp̄sse ponat̄. Itē illa h̄ba tā plata debēt
 esse oīno silia ī sc̄ariōe ī theutonico et ī eodē ordine. q; als laic⁹ nō pos
 set baptizare: qd̄ ē p̄tra int̄tōnē literē. Itē sciēdū. talia h̄ba d̄nt p̄ter
 ri sine alioz alioz h̄boz interpositiōe: q; si caderet trabs vel aliq̄d ali
 ud cuent̄ret ex ip̄ouiso ⁊ terreret baptisantē: et si tūc diceret p̄sbyter sic
 baptisans. Ego baptizo te. aliqd̄ est ibi. ī noīe patris ⁊ filij ⁊ spū scti: ta
 lis puer n̄ ē baptisat⁹: q; illa h̄ba aliqd̄ ē ibi: nō s̄t̄ o forma h̄boz baptis̄m̄
 Itē si aliq̄s nō itelligēs latinū diceret hec h̄ba. Ego baptizo te ī noīe pa
 b

Summula Raymundi.

tris et filij et spiritus sancti. qd est sba baptismi et si sciret qd p ista sba notaretur
ipse si p ea baptizaretur. cu ad baptizandū requiritur intentio baptizandi: et hoc
requirit qd intelligat qd sba p cernitā forma baptismi sciat siue respiciant.
Item sciendum si i cāu necessitatū puer ad fōrē teneret cū debita fofa hōy: tūc
est baptizatus. et ex illo p3 qd i cāu necessitatū sola aq̄ sufficit ad baptismū.
Item mgt̄ dicit qd i cāu necessitatū nlla psona abijct̄ s̄ baptismi: dicitur qd q̄s
vix iude qd ē baptizatus v̄l pagan v̄l sarracen v̄l possit aliquid ē baptizatus. n̄r
q̄ sic: dñm h̄ret̄ iterōne baptizandi: et sciret debita forma s̄t̄ op̄ illud v̄d
patere ex hoc: qd b̄tus iohes xpm i iordane baptizauit: et tñ ip̄met si iure
baptizatus. Et ex illo manifeste p3 v̄lteri qd nullus dicitur s̄t̄m baptizatus: et h̄
exēplū ē qd xps a iohē baptista voluit baptizari: nisi aliq̄s sp̄s̄ p bonā le
tētiōne baptizaret. s̄ q̄ ista dicit̄ ibi. Judeus curres p̄riti. Et. Quidam
s̄t̄a d̄r. q̄l̄bz h̄s p̄r baptizate. circa hoc dubitat v̄r̄ hoc sit v̄r̄. et arguit qd
nō: qd hoc ē solū p̄missus successōib⁹ ap̄toꝝ. i. ip̄is sacerdotib⁹: igit̄ si ois
h̄s p̄r baptizate. p̄nt̄. s̄z añs ph̄s̄ p̄ dicit̄. Marc. x. vi. vbi xps dixit su
is discipul⁹ et eoz successōib⁹ sacerdotib⁹. M̄tes docete oēs gētes bapti
zantes eas i noīe p̄. et. S̄z i oppositū ē s̄t̄a p̄ns. qd a q̄cūqz puer p̄t̄ bap
tizari. igit̄ et. Ibi n̄r qd aliquē baptizari intelligit duplici. Uno mō ex of
ficio: sic solū sacerdos baptizari. Alio mō ex articulo necessitatū: et sic q̄libet
p̄sona p̄t̄ baptizate: et sic intelligit s̄t̄a: s̄z illo p̄lo dicit̄ intelligit dicit̄
Marc. et nō p̄ns s̄t̄a. Tūc ad rōne q̄n d̄r. tñ hoc solū est cōmūm̄ success
ōibus ap̄toꝝ. i. ip̄is sacerdotib⁹. ibi r̄s̄detur qd hoc est intelligit d̄r offi
cio: sic solū successōib⁹ ap̄toꝝ ē p̄cessum ex officio baptizate: nō ar̄ ex
articulo necessitatū. **I**tem nota dubitaret qd v̄r̄ p̄uul⁹ p̄t̄ baptizari. et
v̄s d̄r qd nō: qd v̄t̄ h̄s p̄ b̄m marcū loco allegato: tūc talis q̄ crediderit et qd bap
tizatus fuerit salu⁹ erit: mō p̄uul⁹ adhuc nō credit. id nō p̄t̄ baptizari.
Mat. 10. p3: qd nō habuerit fidē nō crediderit non potest baptizari: s̄z ille
p̄uul⁹ non h̄z fidē: igit̄ si p̄r baptizari. Ad hoc n̄r qd fides p̄t̄ h̄c sufficit
ē duplex. nā qdā est fides p̄p̄ia: quedā ē fides aliena. mō q̄uis puer non
h̄z fidē p̄p̄ia: h̄z tñ fidē alienā. S̄z diceret qd: sub q̄ qd fide baptizatus puer
cū fidē p̄p̄ia adhuc nō h̄z. Ad illud ē v̄d̄m qd puer baptizatus i fide patrioꝝ
Sed p̄ra hoc arguitur sic: stat q̄nqz qd p̄trunt sunt male fidei. videlicet qd
forte sunt heretici. et sic de alijs. et sic tūc sciret qd puer baptizatur in mala
fide. Ad illud n̄r s̄m b̄m Aug. qd triplex est fides. s̄. seminata: germinans
et matura. Fides seminata est q̄n puer est baptizatus: qd tūc statim i eo fi
des xp̄iana seminata ē a sp̄s̄ct̄o. et ideo tūc i fide ecclie baptizatur: et sic
sunt non obstat qd q̄nqz p̄trunt sunt male fidei. vel etiā ip̄e sacerdos bap
tizans. qd p̄pterea puer nihilominus baptizatur: qd ei imputatur sac̄m̄
baptismi in fide ecclie. S̄z fides germinans est q̄n talis puer creuit in
adulescentia. et si tūc puer floret i v̄rutib⁹ xp̄ianis tūc h̄z fidē germinantē
Sed fides matura. q̄n puer puenit ad annos discretōis sc̄ies discernere
bonū a malo: et ec̄uerso: tūc h̄z fidē maturā. et p hoc tunc d̄r qd vbi patri
ni erant heretici v̄l male fidei: tūc ille puer nō baptizatur in fide malo: qd
baptizatur i fide ap̄toꝝ et in fide sac̄i. et sic fides magna ip̄oꝝ p̄trino

Nota

Summula
fides germinata
matura

nō succedit i puulū ex eo q̄ ibi acq̄rit rē sacri. **U**ltio nota. q̄ dubitaret
 q̄s. v̄z p̄ puero gr̄a p̄fertur i baptismo. Et vid̄ q̄ sic. nā illi p̄fert gr̄a q̄ d̄s
 gnus ē vita eterna. sed ipse puer baptisatus dignus est vita eterna. Igit
 ei p̄fertur gr̄a. **W**ator ē nota. minor p̄ de se. S̄z i oppositū arguitur sic:
 ad oēm gr̄am sequit̄ iustificatio: s̄z i puero nō ē iustificatio: Igitur r̄c. p̄na
 p̄batur p̄ dictū b̄ti auḡ. q̄ d̄t. Qui creauit te sine te: nō iustificabit te s̄i
 se: sed puer nō h̄z p̄sensum q̄ requiritur i iustificatōe. **A**d illud iſr q̄ gr̄a
 p̄fertur tripliciter. **P**rio ex merito passionis xpi: q̄ homo ex his i valle mi
 serie p̄ntis vite nō potuit liberari p̄ hoīem nec angelū. s̄z solū d̄s r̄ hō ip̄z
 liberauit sua amara passione q̄ sum̄ redēpti oēs. **S**ecda gr̄a p̄fertur p̄rute
 aliene i d̄i: q̄ sicut nos sum̄ baptisati ab aliēto: sic nos subleuemur ab
 aliēto: sed p̄rute aliēna sum̄ lapsi. q̄ ex virtute p̄thoplasti. i. p̄mi hoīs
 sic etiā ipse hō ex p̄rute aliēna subleuaf. s. ex p̄rute dei. **T**ercio gr̄a p̄fert
 aliēti rōne sacri: q̄ hoc sacm̄ ē delecto oīm pctōz culpaz q̄ culpa r̄ gr̄a
 nolūt se p̄patt: q̄ cū gr̄a idocurur: culpa remittitur. tūc ad rōne d̄i. Itz ipse
 puer nō h̄z iustificationē p̄pūā: h̄z tū iustificationē aliēnā q̄ sufficit sibi.

De sacra confirmatione.

De confirmatōe

.i. i susceptōne sacre p̄firmatōis. .i. necessarii
In confirmando non est opus esse patrinos.

f. patrin̄. .i. requiritur. .i. sol̄ patrin̄. s. ep̄o. s. p̄firmandū
Unus erit tū qui presentabit eundem

f. p̄firmandus. .i. b̄ndictionem
Iste cathexisimū non suscipiat prohibemus

In ista pte autor determinat de sacra p̄firmatōne: r̄ d̄t sic. q̄si aliq̄s des
 bet p̄firmari tūc nō ē op̄ ibi ēē tres p̄sonas vel patrinos. s̄z sufficit vna
 p̄sona vel vn̄ patrin̄ q̄ cū p̄ntat ep̄o. Et ille q̄ d̄z p̄firmari nō debet ca
 thezitari sed extra lrām ille q̄ est patrin̄ i p̄firmatōne cū illo cui ē patri
 nus n̄ d̄z cōicare nec p̄icipare i affinitate: q̄ i p̄firmatōe p̄trabit cōḡtio
 sp̄al̄s q̄ ipedit m̄rimonū: q̄ aliqua r̄ cōḡtio d̄t. Et si aliq̄s d̄ct puellaz
 an̄ ep̄m ad hoc vt suscipiat p̄firmatōne: matrimonū cū ip̄o p̄trahere n̄ p̄t
 q̄ ē filia sp̄ual̄. **A**lra lrām ē notādū q̄ ad ip̄am p̄firmatōne d̄nq̄s requi
 tur. **P**rimo requit̄ m̄ā. v̄n̄ m̄ā p̄firmatōis ē crisma q̄ p̄ficur ex duob̄
 .s. ex oleo r̄ balsamo. r̄ p̄ oleū designatur noua gr̄a q̄ i confirmatōne cō
 fertur non gr̄a q̄ datur in baptismo. q̄ gr̄a baptisim̄ datur i remissōne
 peccatōz. Sed gr̄a confirmatōis datur in confirmatōne: vt hō sit fir
 mus et fort̄ ad resistēdū diabolice pugne. Sed p̄ balsamū designatur odo
 r bōe fame r̄ bōe opatōis. **S**ecdo i hoc sacro ē fofa. r̄ tal̄. S̄z te siḡ sc̄e cru
 cis i nūgo te crismate salut̄ i noie p̄ris r̄c. Et illa forma q̄libet ep̄o ē ser
 uanda. **T**ercio requiritur loc̄. s. frons: q̄ hoc ē vna ps maḡ apparens r̄
 manifesta. r̄ p̄ hoc designatur q̄ illd̄ sacm̄ datur p̄p̄ pugnā: videlicet vt pu
 blice vel it̄ nomen xpi confiteri corā oīb̄ hoīb̄. **Q**uarto requiritur p̄sona
 q̄ 2.

Dummula Kaymundi.

firmas vt ē eps. vñ ē sciēdū q̄ duo sacra a solo ep̄o p̄ferūt. s. sacm̄ ordi
z sacm̄ p̄firmatiōis. Rōnē illi⁹ d̄t m̄ḡ. iij. s̄niaz: q̄ p̄ ista duo sacra con
feri pleirudo ḡre: z iō p̄ferūt a p̄sona q̄ h̄z plētudinē p̄tāt. s. ab ep̄o. q̄n
to req̄rit itēto: z hec exp̄umit p̄ h̄ba q̄n d̄t ep̄s signo te zē. vñ ad illa q̄n
q̄ adhuc duo p̄currūt. s. puḡ z noua gr̄a. Puḡ iō q̄ dēm⁹ publice nome
xp̄i p̄fert: s̄z noua gr̄a vt no efficiamur tā p̄mpti ad peccādū. vñ. Fr̄s
p̄firmat p̄sul itēto h̄ba. S̄ra donat p̄stās ad bella p̄af. S̄z dices. q̄ ē iō
ordis q̄re p̄ bap̄tismū h̄ d̄terminat d̄ p̄firmatōe. n̄r q̄ iō facit: p̄io q̄ iō cō
firmatōe d̄af gr̄a ad roborandū bap̄tismū. s. q̄ h̄o audact z sine tione p̄fi
teaf nomē xp̄i corā iſidelib⁹. Sc̄do iō facit: q̄ ista duo sacra. s. bap̄tism⁹ z
p̄firmatio imediate ſc̄quūt. q̄ null⁹ p̄t p̄cedere ad sacros ordines nisi cō
matus sit z bap̄tizat⁹. S̄z q̄n q̄ritur: q̄re nō fecit sp̄alē tractatū de confir
firmatiōe sicut d̄ bap̄tismo. R̄n̄r q̄ iō: q̄ circa p̄firmatiōnē n̄ h̄ntur aliq̄
casus difficles sic circa bap̄tismū z alia sacra iō p̄ modū doctrine z no
tabil̄ i caplo d̄ bap̄tismo d̄terminat d̄ p̄firmatiōe. Sc̄do notādū. i p̄firma
tione tria s̄t notāda. p̄io q̄re d̄s inūgatur: sc̄do q̄re in signū sc̄e cruc̄ in
ungatur: t̄to q̄re i facie p̄cutitur. De p̄io ē sciēdū q̄ q̄tuor vicib⁹ inūgit.
videlz ter i bap̄tismo. z ſel i p̄firmatiōe. P̄io ungitur i pectorē: p̄ hoc
desiḡtur q̄ d̄z suscipe sc̄iam z ſctitatē z reſcere oē malū. Sc̄do ungitur
in scaplas ad desiḡndū q̄ oēm p̄graciā reſciat z suscipiat opatiōnē bo
nā. Et his duob⁹ modis ungit oleo p̄ſc̄ro. S̄l̄r z t̄rcio ungitur i fr̄ice
cū crismate. z p̄ hoc desiḡt q̄ sp̄ d̄z eē par⁹ reddē rōnē d̄ fide. Quarto in
p̄firmatiōe ungit d̄recte i fr̄ote. p̄ hoc desiḡt augm̄tū gr̄e z act⁹ strenuū
exercēdi i sine: vt si aliq̄s vellz p̄radicere fidei: t̄c d̄z strenue z publice p̄fi
teri nomē xp̄i: sc̄do q̄ hoc vicz q̄re i signū cruc̄ p̄firmat. rō ē: q̄ oia sacra
vident⁹ ſumere efficacā a passiōe xp̄i q̄n p̄ redēp̄tōe h̄uani ḡnis i ara cru
cis ſuſtinuit: q̄ aduerſa p̄tās ſupatur p̄ crucē. ḡ i signū cruc̄ q̄libz p̄firma
tur. T̄rcio q̄. q̄re d̄s i facie p̄cutitur. n̄r q̄ hoc ē q̄druplici rōne. P̄ia ē.
vt illd̄ mel⁹ m̄oite ipumatur: ḡ d̄t ep̄s: recordare. z ē rō: q̄ p̄firmatio est
ſacm̄ irriterabile. z ḡ necē ē vt m̄oite ipriatur ne iteretur: sc̄do rō ē: vt
diabolica p̄tās expellatur: ē ei signū patie z h̄ūilitat⁹ p̄ q̄d̄ diabol⁹ expel
litur sic legitur d̄ quodā obſeſſo q̄ dedit alapā cuidā monacho: quā mona
chus patient⁹ ſuſtinuit p̄bēs ei aliā maxillā tuē p̄ſilū ſaluator⁹: diabolus
āt pariam illi⁹ monachi nō potuit tolerare. iō illū obſeſſū relq̄t z euasit z
sic iste liberat⁹ erat. T̄rcia rō ē: vt homo cōfirmat⁹ sit for⁹ in fide vbiq̄
nomē xp̄i p̄ſc̄do: q̄ p̄firmatio d̄af bap̄tizato p̄p̄t p̄ſtātā fidei. sic q̄ h̄o ſi
at ita for⁹ i fide q̄ nūq̄ erubescat: nomē dei p̄ſc̄ter. Quarta rō ē ista. ad
rep̄natiōnē p̄firmatiōis ap̄loz: q̄ apli p̄firmauerūt p̄ ipositionē man⁹ z
ista p̄firmatiōe ſcat p̄cuſſio ep̄i i facie hois p̄firmati. T̄rcio notādū p̄
modū dubitatiōis. vtz n̄ p̄firmat⁹ possz p̄firmare. Et vidi q̄ non p̄firma
tus possit p̄firmare aliū. q̄d̄ p̄batur. q̄ non bap̄tizat⁹ p̄t bap̄tizare. ḡ non
p̄firmat⁹ p̄t p̄firmare. p̄na t̄z ex ſil̄tudine. S̄z aīns p̄baf ex ſnia p̄cedenti
vbi dicebatur q̄ a quocūq̄ bap̄tizat⁹ p̄t ſum̄. Et p̄batur rōne tal̄: pura q̄
nō bap̄tizat⁹ p̄t bap̄tizare. q̄: iudeus p̄t bap̄tizare si h̄z intētiōnē bonam. z

nota

Nota

p̄ his vidē q̄ nō p̄firmat̄ h̄z cōfirmare. Ad hoc r̄r̄ q̄ nō cōfirmat̄ nō p̄firmare. q̄ p̄ q̄ d̄z eē patr̄n̄ all̄cū cōfirmat̄ d̄z eē p̄firmatus. Sed ad rōnē d̄r̄ q̄n̄ ar̄: nō baptizat̄ p̄t̄ baptizare. q̄ nō p̄firmat̄ p̄t̄ p̄firmare: megāda ē p̄ntia. Et q̄n̄ p̄bat̄ ex s̄ilitudie: q̄ illa s̄ilitudo nō valet q̄ ar̄ ē de sacro baptis̄mi q̄s̄ d̄ sacro cōfirmat̄ōis q̄s̄ sic p̄z: q̄ sac̄m̄ baptis̄mi ē sac̄m̄ necitatis: q̄ sine eo n̄ll̄s p̄t̄ saluari: sed sic nō ē de sacro cōfirmat̄ōis: q̄ sine cōfirmat̄ōe homo saluari p̄t̄ est. **¶** Quarto notandū: v̄tz simplex sacerdos poss̄t p̄firmare: vel an simplex sacerdos poss̄t porrigere p̄firmationē. v̄tz q̄ sic: nā si simplex sacerdos h̄z porrigere maḡtus sac̄m̄ etiā p̄t̄ porrigē min̄: s̄ simplex sacerdos h̄z porrigē corp̄ c̄ris̄ti q̄s̄ ē sac̄m̄ maī: q̄ r̄. Si oppositū ē illud q̄ d̄c̄r̄ est s̄. f. q̄ ep̄s̄ t̄m̄ h̄z p̄ferre p̄firmationē p̄t̄ r̄r̄ q̄ n̄ll̄s h̄z p̄ferre p̄firmationē nisi sol̄ ep̄s̄. S̄z t̄nc ad rōnē d̄r̄ q̄ v̄nū sac̄m̄ esse dignū: alto itelligit̄ q̄dupl̄r̄ q̄tū ad p̄positū sufficit. P̄mo rōne efficac̄ie: s̄ sic baptis̄m̄ ē dignū sac̄m̄. Sec̄do rōne dignitat̄: s̄ excellētie. s̄ sic eucharistia ē dignū sac̄m̄. Tertio rōne significat̄ōis: s̄ sic m̄rimoniū ē dignū sac̄m̄. Quarto rōne p̄ferēt̄: s̄ sic sac̄ramētū p̄firmat̄ōis ē nobilit̄: q̄ a nobilit̄ōe p̄fer̄t̄. v̄t̄ d̄z ab ep̄o. Per hoc d̄r̄ ad rōnē. s̄z eucharistia ē dignū sac̄m̄ s̄m̄ excellētiā: si t̄m̄ rōne cōferēt̄. **¶** Quinto notādū p̄ modū dubij v̄tz noua gr̄a p̄ferat̄ i p̄firmat̄ōe. v̄tz q̄ sic. P̄mo q̄ nota q̄ gr̄a ē duplex. q̄dā ē gr̄a grat̄i data. v̄t̄ ista dat̄ p̄t̄ō ab̄ de q̄ nihil ad p̄positū. Alia ē gr̄a gratū faciēs. v̄t̄ illa p̄ quā h̄o deo reconciliat̄. Et tal̄ est duplex q̄dā est de nō gr̄ato gratū faciēs. Alia nō est de maḡis gr̄ato maḡis gratū faciēs. prima dat̄ v̄tz p̄firmat̄ in baptis̄mo. s̄z gr̄a de maḡis gr̄ato maḡis gratū faciēs dat̄ in cōfirmat̄ōe. v̄tz sic p̄z q̄ maior dat̄ur in p̄firmat̄ōe q̄s̄ in baptis̄mo. **¶** Ultio notādū. dubitat̄ v̄tz p̄firmat̄ō sit sac̄m̄ necessariū. ubi r̄r̄ p̄ d̄s̄tinctionē. nā aliqd̄ eē necessariū intell̄git̄ dupl̄r̄. Uno mō simpl̄r̄. v̄t̄ illo mō p̄firmat̄ō nō est necessariū sacramē discrete .i. femine sup. aliquos tū: q̄ sine cōfirmatione h̄o saluari p̄t̄. Alio mō si necessariū um p̄t̄ capi p̄ v̄t̄ill. v̄tz sic cōfirmat̄ō est necessaria. i. v̄t̄if: q̄a si h̄o d̄z resistet̄ pugne diaboli: ce seu resistere mal̄ siue infidelit̄ b̄nccāriū est si b̄v̄r̄ h̄cat sac̄m̄ cōfirmationis.

Sunt permittite mulieres dū pueros sic baptizant: q̄ p̄feruent formā memoratā
 retineāt sup. baptizandi
 sup. formā iterdū stupefacte
Hanc p̄termittūt q̄n̄q; nimis pauefacte.
 sup. pueri mulieres
Hi baptizant̄ in sum sic confiteantur
 .i. q̄ ē tal̄. ego baptizo te i noie p̄ris̄ v̄ filij v̄ sp̄s̄ sci
Baptis̄mi formā predictā nō tenuisse
 .i. emendari debet sup. q̄ est sac̄m̄ ir̄reterabile.
Corrigitur sic baptis̄mus: s̄z nō iteratur
 v̄t̄ic m̄gr̄ reuerēdo se sup. baptis̄mū: cū prius aliqd̄ dixit de cōfirmatione ponit̄ q̄dā notabilia: seu q̄dā p̄n̄s̄iōes v̄t̄iles circa baptis̄mū. Et diuidit̄

b 3

Summula Raymundi

In quattuor ptes qd hic ponit qtuor pfluasces. scda ps ibi (Nullus ab
ozuius) tertia ibi (Uxor abortiuu) qra ibi (Si puer mergis) Pa pars
adhuc diuidit in duas ptes. In puma post pma pfluasione. scda docet re
cupare qndā negligētā factā circa bap̄tismū. Scda ps ibi (h̄c p̄mitte
tū) Ervult p̄vute si alii tñ. si mulier aliq̄ parit puez deb̄ lē qui ē inclina
tus ad mortē: r̄ tā in agone mortis possit? aūc mulieres p̄t illū puez bap̄s
tizare. S; tū ip̄e debēt eē p̄munte. i. fortes discretē: sane mēns ita q̄ ob
servēt rectā formā p̄deterā ip̄ius bap̄tismi. Tunc ibi (h̄c anc p̄fermit
tū) W; si subdit dicens: quō recuperari debeat negligētā scā circa bap̄tis
mū. r̄ vult tñ. si q̄siq; p̄tingit q̄ mulieres sint nimis stupēfacte. i. p̄terite
seu pauesacte: ita q̄ p̄p̄ timorē formā bap̄tismi i; r̄tingūt. Et si sic tunc
talīs mulier debet p̄nteri se debuit formā bap̄tismi circa puez non tes
nuisse. ita q̄ talis forma ē ofrācta: tūc talis bap̄tism? fact? in puero debet
corrigi r̄ debet reiterari: ita q̄ talis puer debet d̄ferri ad eccliam r̄ ca
thēzari r̄ in fontē sacrū mergi s̄m modū p̄suetū. r̄ debet c̄rismari: vngi
C̄ Circa sc̄as p̄mo ē notādū. ex ista habet q̄ bap̄tism? d; corrigi r̄ non ite
rari. P̄o q̄ i; c̄dū q̄ sacra s̄ duplicia nā qdā s̄t r̄terabilia. r̄ qdā i; r̄te
rabilia. Et aūc p̄ determinat de istis p̄plere rememorādū ē p̄t? dicitur v̄dēt
cet q̄ om̄e sac̄m habet se sicut medicina. Et ip̄a medicina debet p̄cedē
morbo. Aū septē sunt sac̄a p̄p̄ septuplicē lesionē pcti. vñ lesio pcti est
duplex. nā qdā ē lesio pene. r̄ qdā culpe. Lesio culpe ē triplex. q̄ aut ē le
sio pcti ouginalis. aut ē lesio pcti moralis. aut ē lesio pcti venial. Et p̄tra
h̄c triplē lesionē daf̄ triplex sac̄m. Nā p̄tra morbu pueri pcti ougna
lis daf̄ bap̄tism?. q̄ bap̄tism? ē p̄p̄ d̄clionē. i. c̄i ouginal. Contra sc̄m
morbu pcti mortalis daf̄ p̄niaz p̄fessio q̄ d̄clēt om̄e pctm̄ morale. S; cōs
tra tertiū morbu pcti venialis daf̄ vncio eccl̄mā q̄ d̄clēt oia pct̄a venialia
sed lesio siue pctm̄ pene ē q̄druplex. vel talis sit ex ignorantia. vel ex mali
cia. vel ex occupac̄ōne. vel ex p̄tate ad peccādū. Et p̄tra h̄c q̄druplicē
morbu daf̄ q̄druplex sac̄a. Nā p̄tra p̄mū morbu ignorantie daf̄ sac̄m or
dinis. q̄ i; ordie daf̄ ḡfāz p̄firmatio illūinatōis discretōis. q̄ ordinat?
debet h̄c ḡfamz sc̄iam discernēdi inter bonū r̄ malū. sic q̄ bonū doceat
operari r̄ creari: r̄ malum doceat sp̄nere. Contra sc̄d n morbu malicie
datur sancta eucharistia. q̄ sac̄m eucharistie ē or̄go ois dignitatis bo
nitatis. Contra tertiū morbu occupac̄ōne datur matrimoniu. vt p̄ hoc sac̄m
remoueat iordinata occupac̄ōne. S; p̄tra morbu p̄nitatis ad peccādū daf̄
sac̄a p̄firmatio vt ip̄i p̄firmati nō sint ita p̄ni ad peccādū vt pas. q̄ in ta
li sac̄mēto datur ḡfā p̄firmationis ad bonū. Et cū hoc ibi datur r̄erap
datio ad malū. Tunc ad p̄positū est dicendū q̄ sac̄a sunt duplicia. s. r̄ter
terabilia r̄ r̄terabilia. Aū tria sunt sac̄a i; r̄terabilia. sc̄z bap̄tismus
cōfirmatio. r̄ ordo. q̄ in talib? sac̄mētis imp̄mitur caracter indebilis.
S; sac̄a r̄terabilia sunt q̄tuoꝝ vt cōfessio. eucharistia. matrimoniu.
r̄ r̄reinauic̄io. q̄ in eis non imp̄mitur caracter indebilis.
C̄ Sc̄d nota. vt in hoc p̄nomē ego ncc̄ar. o apponat i; forma bap̄tismi Et
videt q̄ nō. q̄ i; oī p̄o p̄ne p̄sone cert? intelligit̄ n̄us. vt p̄ p̄ p̄sūanū

Nota

*Capitulum
de ordo
ḡfamz
p̄firmatio
p̄firmatio
p̄firmatio
p̄firmatio
p̄firmatio
p̄firmatio
p̄firmatio
p̄firmatio
p̄firmatio*

primo minoris. s; baptisio est ubi primum est persona. s; i eo intelligitur certus nomen
et p. dicitur si erit necesse ut exprimitur in forma baptismi. Ad hoc rñ
dicitur p. distinctione: q; qda sunt de necessitate baptisandi. et qda sunt de ne
cessitate baptisantis. et qda de necessitate forme baptismi. Ad hoc dicitur
ubi rñ dicitur q; hoc pronomen ego non est de necessitate baptisandi. nec etiam est de nes
cessitate forme baptismi. s; de necessitate baptisantis. Et rñ huius est ista
q; p. hoc pronomen ego exprimitur intentio baptisantis. et ipse baptisandus velit face
illa que facta ecclesia. ergo illud pronomen ego non debet omitti.

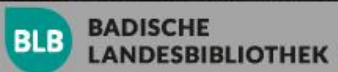
¶ Tertio notandum. dubitaret quis. utrum in lingua aliquis potest baptizare.
Ad hoc dubium rñ dicitur q; sic q; quilibet potest baptizare in sua lingua vulgari
vulgari: et sic: et cuius in sua lingua potest baptizare. et sic bohemus. s; clausus. po
lonus. dacus. et sic de aliis: et hoc rpe necessitatis. s; ipse sacerdos cuiuscumque
idcomas fuerit ipse debet baptizare puerum in lingua latina.

¶ Quarto notandum. vtrum hec verba baptismi potest omitti: sic q; loco et ponatur
hoc verbum. ergo. Ad hoc rñ dicitur q; no. q; illud verbum ergo h; i se pl. q; s;
ly baptismi. ex eo q; ergo et baptismi non sunt synonyma. q; ois baptisatus
est merus. et non e converso ois merus est baptisatus. ergo ergo et baptismi non
sunt synonyma: et eo q; differunt sicut magis esse et minus esse. id loco illius
quod est (baptisio) non potest poni ergo. ut dicitur. ego ergo te in nomine pa
tris et filii et spiritus sancti. Sed debet dici. ego baptismi te et c.

¶ Quinto notandum. dubitaret aliquis. utrum loco illius pronomen te posset poni no
mine patris. ut sic dicitur. ego baptismi hennicu in nomine patris et filii et spiritus sancti.
Ad hoc rñ dicitur q; no. et rñ est ista. q; pro noia sub diversis conceptibus in
propositionibus significat confuse. sed pronomen significat certe. Et cum in
baptismo intentio baptisantis debet dirigere in certum nomen suppositum
idiusibile. igitur propter hoc est tale certitudine debet exprimi hoc pronomen
te. et loco illius pronomen te non debet poni nomen proprium.

¶ Sexto dubitaret quis. utrum sic possit poni forma baptismi. ego baptismi
te in nominibus patris et filii et spiritus sancti. ex quo tres sunt persone diverse
habentes noia. s; pater et filius et spiritus sanctus. Providetur q; debet dici. ego
baptismi te in nominibus p. et f. et. s. Ad hoc rñ dicitur q; si dicitur in nominibus plurali
numero. s; debet dici in nomine in numero singulari. Et ratio huius est ista:
q; unus est baptismus. unus est deus. et una est fides. et una est ecclesia extra
quam nullus salvatur: ut patet inde summa trinitate et fide catholica. Firmus
credimus. et sicut officemur ois. modo illas tres essentie signatur plurimum ab
lativus singularis numeri. s. nomine et ergo debet dici in nomine et non in nominibus
¶ Septimo notandum. dubitaret quis. utrum intentio baptisantis sit necessaria
ad baptismum. Et videtur q; sic. q; sicut beatus Augustinus. bona intentio requiritur
ad bonum opus. s; etiam intentio necessaria requiritur ad baptismum: q; ibi exerce
tur opus optimum. S; in oppositum est beatus Augustinus. in quoda omelia iup. Johanne
vbi dicit. Accedat verbum ad elementum et fit sacramentum. vbi vult q; ibi non
sit necessaria intentio: sed solum verborum prolatio. Ad hoc dubium respon
detur q; intentio requiritur propter reverentiam sacramenti. An est sciendum q;
intentio est duplex. s; generalis. et specialis. Intentio generalis quando ipse

*Quia dubia
sunt baptismi
et pater*

Summula Raymundi

baptifans itēdit facē illud qđ ecclia facit. licet nō credit eē verū qđ ecclia credit. Et ex hoc p̄t̄z qđ infidelis: vt iudeus vel hereticus pōt baptifare dū hēat intētionē gñalē. et ista intētio gñal̄ sp̄ ext̄git̄ et requirit̄ ad baptizantē. Alia ē intētio sp̄al̄ et ista. qđ q̄libet credat qđ baptifm̄ h̄z h̄cutē delēdi p̄t̄ā et ista nō sp̄ requirit̄. et sic ad autoritatē b̄ti auḡusti. d̄i. qđ h̄z nō exp̄mit̄ intētionē gñalē: tū ibi eq̄ b̄ti vult illā. Et sic hoc argūi nō valet. Aug⁹ nō exp̄mit̄ intētionē gñalē: qđ nō requirit̄ intētio gñal̄ ad baptifm̄: qđ ibi arguitur ab autoritate negatiue: qđ p̄ntia nō valet. Octauo dubitat̄ et ponat̄ tal̄ casus qđ sint duo pueri sil̄ q̄ iuuentū i certo loco: et vn⁹ illoz ē baptifm̄ et al̄ nō sic qđ dubiū ē qđ illoz sit baptifm̄. Tūc q̄r̄ vt̄z ambo dñt̄ baptizari aut̄ n̄ fieri s̄m̄ p̄t̄ dicta: qđ null⁹ d̄z bis baptizari ex eo qđ illd̄ facim̄ ē tr̄teratabile. In oppositū aut̄ sic. si null⁹ eoz baptizaret̄ tūc vn⁹ eoz maneret̄ h̄ baptizat⁹. et p̄ h̄s aīa istī eternal̄ dānaret̄. p̄t̄ carētia baptifm̄ qđ tū ma p̄t̄m eēt̄ incōueniēs et absurdū. Ad hoc ē dōm qđ istī pueri sic sil̄ iuēn ambo debeāt baptizari. p̄t̄ incōueniēs qđ ex hoc poss̄z seq̄ si vn⁹ eoz nō baptizaret̄. puta qđ aīa ei⁹ poss̄z eternalit̄ dānari. qđ turt⁹ ē i s̄m̄ hoīes bis baptizari qđ eternalit̄ dānari siue fidē xp̄ianā ignorare. qđ ad remouēdū talē incertitudinē: tūc ambo dñt̄ baptizari. et si p̄t̄ eē al̄qđ dūcretō int̄ pueros. tūc ip̄e baptizās nullo mō d̄z baptizare al̄quē bis p̄t̄ rōnē p̄us factā. S̄z al̄ qđ sic r̄dēt̄ qđ istī pueri sic inuēri ambo dēant̄ baptizari. et hoc d̄z fieri sub cō d̄t̄ide. vt sic d̄go: Si nō es baptizat⁹ tūc ego baptizo te. i. noīe p̄ris et filij et sp̄s̄sci. Et hoc fit̄ p̄t̄ securitatē. qđ turt⁹ ē hoīes baptizari bis qđ si fieri cōstianū. ¶ Ultio ē notādū. dubitaret̄ qđ vt̄z baptifm̄ sit meli⁹ a sacerdote bono vel malo. Ad hoc dōm. qđ baptifm̄ neqz meliozaf p̄ bonū sacerdotē neqz peiozaf p̄ malū sacerdotē s̄z tū tutioz et securioz ē baptifm̄ a bono sacerdotē qđ a malo: qđ d̄s exaudit̄ citi⁹ p̄ces bonoz qđ maloz. Et tūc vlt̄erius d̄i qđ baptizat⁹ nec meliozaf nec peiozaf p̄ baptizantē dūmō formā h̄boz obfuar̄ qđ efficacit̄a baptifm̄ p̄sistit̄ i sacroz h̄i baptizantē suū i sacroz

Nullus abortiuus: null⁹ nisi fōte renat⁹

in cimiterio

.i. testatur

Infra sancta loca sepeliri debz vt ait lex

.i. puez nō mortuū gignit

.i. puer

Uxor abortiuū tua si parit ille licet sit

.i. parit t̄pis

in puerperio

Tempus erigui: legē seruabit eandem

sup. legē

sup. puerū

genuisset

Quā conseruaret si maturum peperisset

baptizatus: tūc talis non debet sepeliri in cimiterio quia sicut lex et ius canonicum dicunt tūc nullus debet sepeliri i cimiterio nisi fuerit bapti-

Nota h̄c

*pulca dubia
non baptizatus*

fatus. Deñ subdit mgr ponēdo aliud documētū circa baptisimū offēdēs q̄
liter p̄one imp̄gnate se debeāt regē p̄pti: z d̄t q̄ si aliq̄ mulier ḡnat pu
erū abortiuū: ita q̄ añ matuz t̄ps puer d̄ matrice exiuit: t̄nc ista m̄lier cu
stodiat t̄ps puerperij. xl. dieb⁹ ac puez matuz t̄ps generassz. Notan
dū p̄io circa istam: q̄ abortiu⁹ ē puer q̄ nōdū p̄pleuit t̄ps nāle sue ḡnatōis
et si ḡnaret aliq̄s puer z nōdū t̄ps nāle p̄pleuissz: ille puer dicit̄ abor
tiuus. Uñ t̄ps nāle ḡnatōis: vt cōt̄ ff. ix. mēses: mō si puer ḡnat⁹ z seprio
vel octauo mēse: t̄nc ḡnatio d̄: repētina z puer ḡnat⁹ d̄: abortiu⁹: z tal pu
er abortiu⁹ nō d̄z sepeliri i cimiterio si mortu⁹ ē postq̄ abscidit̄ ab vtero
materno. Si at̄ viuit z postea baptisat⁹: t̄nc p̄ hoc mort⁹: t̄nc i cimiterio
ē sepeliēdus. Scdo notādū q̄ qñ abortiu⁹ ḡnat⁹ hoc ē duplr: vel em̄ ille ē
aiat⁹ vel nō: si nō ē aiat⁹: t̄nc nō d̄z sepeliri i cimiterio. rō ē: q̄ null⁹ ē sepe
liēdus i cimiterio nisi hō: s̄z ille nō ē hō: ḡ etiā nō ē sepeliēdus i cimiterio
Si at̄ tal abortiu⁹ ē aiat⁹: hoc ē duplr. vel em̄ ille ē baptizat⁹ vel nō: si est
baptizat⁹ t̄nc sepeliri i cimiterio: si nō ē baptizat⁹: nō sepeliri i cimiterio
Tertio notandūz. diceret quis. si mulier moritur in partu antequam pu
er erit vterum maternum: quid ibi est faciendum an fructus cum matre
d̄z sepeliri aut nō. Ad hoc r̄r q̄ tal mulier d̄z diuidi: z fruct⁹ viu⁹ d̄z ere
ni: ita q̄ saluabit i vita. z p̄ hoc t̄nc fruct⁹ d̄z baptizari: m̄ at̄ d̄z i cimit
terio sepeliri. Quarto notādū. vñ hoc ē q̄ pueri nō baptisati nō d̄nt in cō
misterio sepeliri: s̄z ex cimiteriū. Rō ē. q̄ nō it̄rat̄ regnū celoz nō d̄nt lo
cari int̄ corpa fidelū. q̄ infidelū nō erit p̄m̄terio: sed ase talū pueroz non
p̄ueniūt ad regnū celoz: q̄ dixit x̄ps ad Nicodemū. Nisi q̄s renat⁹ fuerit
ex aq̄ z sp̄scto nō it̄rabit̄ regnū celoz: id nō d̄nt colari int̄ corpa fidelūz
defuoz. Ex illo correlative seq̄t̄: si puer mort⁹ añq̄ baptisans p̄ficiat for
mā h̄boz: dato q̄ incepisset adhuc aia i illo pueri nō saluabit⁹: q̄ nō ēt mer
sus ter in aq̄: nec etiā baptisat⁹ p̄ formā cōpletā req̄sitā ad sac̄m baptis
mi. Sed diceret. q̄ ē rō pueri nō debet denegari baptisim⁹. p̄p̄ manifestū
p̄ct̄m̄ pentū. R̄nt q̄ rō ē ista: q̄ i iudicio dei z eccle puer nō portabit̄ int̄q̄
tate p̄ris nec ec̄duerfo. vñ ap̄s. Q̄pa em̄ illoz sequunt̄ illos Et d̄: notat̄
i iudicio dei: q̄ i iudicio tp̄ali q̄nq̄ tenet̄ oppositū: z q̄ sacerdos baptisās
puerū cū p̄cubitis nō debet nimīū indagare q̄ r̄ q̄les sunt p̄ntes eius. q̄a
als sacerdos i baptisando male p̄cederet. Ex illo manifeste p̄cludit̄ q̄ sa
cramētū baptisimi nulli est denegādū: z rō est ista. q̄ illud sac̄m est d̄:
gnit̄simū q̄ ad magnā necēssitatē. ex q̄ ē tanua oim̄ alioz sac̄ram̄toz ad v̄
tā et̄nāz magis necēssariū: licet em̄ sac̄m̄ eucharistie sit digni⁹ quo ad sc̄t̄i
tate: q̄m̄ p̄ oib⁹ sac̄ris icludit̄. z sac̄m̄ p̄firmatiōis quo ad p̄sonā a q̄ p̄ce
dit: q̄ p̄firmatiō sit a sol̄ ep̄is. z sic d̄ alijs sac̄tis vt d̄cm̄ ē: t̄ñ sac̄m̄ baptis
mi ad oia sac̄ra ē pl⁹ necēssariū: q̄ nisi ip̄o nils p̄t saluari. Quīto notādū. du
bitabit̄ q̄s vtz ne forma baptisimi possit viciari. Ad hoc r̄r q̄ forma bap
tisimi p̄t viciari sex modis. p̄io q̄rū ad mutatiōē: sc̄do q̄rū ad corrupti
ōē: t̄uo q̄rū ad additiōem: q̄rto q̄rū ad subtractiōem. q̄nto q̄rū ad inf
positiōē: sexto q̄rū ad trāsp̄ositōē. nā p̄io viciat̄ q̄rū ad mutatiōes
plurib⁹ modis. P̄io q̄ si aliq̄s baptisaret sic: ego baptiso te i noie genito

Summula Raymundi.

ris et gentili pcedens ab utroque tunc talis puer non est baptisatus. et ratio est: quia talis
baptisatus non habet formam a christo illustratam quod est hoc. Ego baptizo te in nomine patris et filii
et spiritus sancti. Sicut docet ecclesia generalis. et cetera. Secundo vicia sunt quatuor ad mutandem
sic: ut si aliquis baptisatus sic dicit. Ego baptizo te in nomine patris et filii et spiritus sancti et be-
nignus dicit: tunc talis puer est si est baptisatus: et ratio est ista. quia talis si baptisatus in nomine
trium personarum: sicut patet est operis filii: est operis. et sicut spiritus sanctus: ut habet in simbolo
lo archanas ubi dicit. Quod patet: operis filii: operis. f. Et sicut patet est sapiens: sic filii et
spiritus sanctus: sicut patet est benignus: sic filii et. f. Tercio vicia sunt quatuor ad muta-
tionem sic: ut si aliquis baptisaret sic dicit. Ego baptizo te in nomine patris et filii et spiritus sancti
et filii et spiritus sancti. tunc talis non est baptisatus: quia illa forma non est ab ecclesia illustrata
Secundo baptismus vicia sunt quatuor ad corruptionem: et talis est duplex: vel cum mutatur
sensus vel non: si mutatur sensus: tunc talis puer non est baptisatus: ut sic dicit. ego
baptizo te in nomine patris et filii et spiritus sancti. et est vicia si hoc non fit ex simplicitate
te: quia si ex simplicitate ita diceret et non pntenderet errorem: tunc puer est bap-
tisatus. si autem non mutatur sensus: ut si aliquis est balbutiens et ipeditur in lingua et ba-
ptisaret puer: ita quod non possit verba exprimere: tunc talis puer est baptisatus.
Tercio baptismus vicia sunt quatuor ad additionem. et talis est duplex: quodammodo mutat in mel-
lectum: et quodammodo non. modo si aliquis baptisaret sic dicit. ego baptizo te in nomine patris et filii
et spiritus sancti et sancti nicolai et sancte katherine. et tunc equum crederet quod iste puer sine hac addi-
tione non est baptisatus: tunc talis baptismus non valeret: quia baptismus est ad pur-
flua. Si autem non credit et facit hoc ex pura simplicitate: tunc puer est baptisatus.
Quarto vicia sunt quatuor ad subtractionem: ut quoniam aliquid subtrahitur de forma bap-
tisatus non est baptisatus. Quinto vicia sunt quatuor ad impositionem: et talis impositio est du-
plex: nam quodammodo est necessaria et quodammodo non. per primam non variatur baptismus. sed per secundam
emplum de prima: ut si aliquis baptisaret sic dicit. ego baptizo te in nomine patris et filii
et spiritus sancti. Exem de secunda: ut si aliquis diceret: et filii et spiritus sancti: tunc adhuc
puer est baptisatus. Exem de secunda: ut si aliquis diceret: ego baptizo te in nomine
patris et filii et spiritus sancti et faceret tunc impositionem et diceret ad ministrum suum. porrigere mihi li-
brum vel aquam calidam: et postea submergeret et diceret: et spiritus sancti: tunc talis puer
non est baptisatus. et ratio est: quia illa forma baptismi est fracta. Sexto vicia
sunt quatuor ad transpositionem: ut si aliquis sic baptisaret in nomine patris et
filii et spiritus sancti ego baptizo te: et si aliquis hoc faceret ex simplicitate et devo-
tione: tunc talis puer creditur esse baptisatus: si autem non faceret ex simplicitate: sed pro-
pter hoc quod velit inducere errorem: tunc talis puer non est baptisatus: sed contra. nota tunc
ba transposita idem fecit: quod videtur quod talis puer sit baptisatus. Ad hoc rursus quod illud
dictum Aristotele. si perhemennias habet et ita est in lege a deo propinquitatibus. non autem in rheolo-
gia: quia theologia non restringit per istas res. **C**um nota ad circa formam bap-
tisatus: si diceret aliquis sic baptisando puer: ego baptizo te in nomine christi: tunc
dubitatur utrum sit baptisatus aut non. et videtur quod sic. quia ita baptizaverunt discipuli in pri-
mitiva ecclesia. scilicet in nomine christi. Quorum successores sunt sacerdotes: quod videtur quod talis
puer sit baptisatus. Ad hoc dubium rursus quod talis puer non est baptisatus. Et ad rationem
quod illud fuit necesse in primitiva ecclesia: quia quodammodo postea hoc nomen christi: ille
baptisabat a discipulis: sic autem non est nunc: quia iam de tunc forma ipsi ecclesia

*indubio archiepiscopi
baptisatus non*

De huiusmodi dicitur. Alii autem sic dicunt: quod talis puer non sit baptizatus. Et rationem assignant: quod ille sic baptizans peccat contra formam baptismi institutam a sanctis patribus. Circa hoc notandum: diceret aliquis sic baptizans: ego baptizo te in nomine trinitatis vel in nomine trinitatis personarum: tunc dubitatur verum talis puer sit baptizatus vel non. Respondetur quod talis puer non esset baptizatus. Et ratio est ista: quia illa non est forma quam Iesus Christus instituit. ut habet Mathaei ultimum. Eunt ergo docete omnes gentes etc. Sed tamen sancta trinitas ita bene implicite potest invocari.

.i. infantē .i. sacro tribus vicibus

Si puerum mergis in fonte ter: et nihil addas

.i. forme baptismi .i. non baptizatus

Verborum forme: manet illothus puer iste

p. licet .i. alter .i. baptismi

Quāvis assistat qui verborum sermōem dat

In ista parte magister ponit quartum documentum de isto baptismo dicens. Si aliquis baptizaret puerum et mergeret ipsum tribus vicibus et omitteret formam huiusmodi: ille puer non esset baptizatus: et quod plus est si unus assisteret qui profiteretur formam verborum: adhuc puer non esset baptizatus. Et ratio littere ista: quod si alter diceret verba: tunc illa verba non proficerent: nec aliquem effectum inducerent: quod dicit beatus Augustinus. Appone verbum ad elementum: tunc erit factum. Et sic ille baptizans si omitteret huiusmodi tunc maneret solus aqua. Circa istam notandum: autor dicit ista: Si puer immergitur et verba non proficiunt: tunc talis permaneret non baptizatus sive illorum. Pro quo sciendum primo: quod tria requiruntur circa baptismum. Primum est debita verborum platio. Secundum est ipsius infantis immersio vel aque suffusio. Tertium est intentio scilicet ut ipse baptizans intendat facere id quod facit ipsa ecclesia. Et si unum illorum defuerit: tunc baptismus viciatur. id est quod ipse puer manet in baptizatus. Notandum secundo pro modo dubij et ponatur casus quod sint duo homines: quorum unus immergat puerum: et alter proferat verba et ponatur alterius casus possibilis: quod hoc sit tunc necessitate ita quod sint duo sacerdotes: quorum unus est factus mutus: et ille immergat puerum: et alter sit carus manibus: et ille formam verborum profert: tunc dubitatur verum talis puer sit baptizatus an non. Et videtur quod talis puer sit baptizatus: quod si in isto sacro nullus potest saluari. ut patet ex dicto evangelio primo allegato. Respondeatur ad hoc dubium secundum Richardum in. iij. de lege cordi: quod talis puer non est baptizatus: quia ad baptizantem tria requiruntur. Primum quod ibi sit debita huiusmodi platio. Secundo quod immergat. Tertio quod intendat facere hoc quod ecclesia facit modo cum unum illorum defuerit: tunc puer non est baptizatus: sed in presenti casu unum illorum deest. scilicet debita huiusmodi platio: sicut in mutis: ergo talis puer manet non baptizatus. Alii autem doctores respondent quod talis puer manet in baptizatus: quia immersio et platio verborum debent fieri ab uno. sed sic non fit hic: ergo etc. Tertio notandum: ponatur quod duo circa fontem proferant huiusmodi: sic quod ambo dicant: ego baptizo te in nomine patris et filij et ipsius: et unus solus immergat: tunc

Summula Raymundi

dubitat vtz tal puer e baptisat. Et vidz q no sit baptisat q vl illi dicit nos baptisam te i noie pris z c. vel dicit. Ego baptiso te i noie pris z c. Si pulo mo te no hf debita fo sa baptisim qua xpus instituit. Si scdo mo te puer bis baptisat. z qz baptisim e sacm irriterabile: g vidz qz talis puer no sit baptisat. Ad hoc dubiu rnr qz tal puer e baptisat. sz tuc ad rone d: qn d: vel dz dicit nos vel ego. rnr q no dicit nos: sz qlbz illouz dicat: ego baptiso te zc. Et sic iste vicini pferes sba z cu hoc imergens baptizat. Sz tn h qda rndet sub cautela sic: qz si vn citi diceret: ego baptiso te qz alter: tuc ab illo q citi diceret tal puer eet baptisat: z si ab alio qz sacm baptisim e irriterabile: sz hoc no bn valz: qz si astas diceret citi us illa sba z no imergeret: tuc ipe puez no baptizaret: sz solu imerg. s. Quarto notadii. vtz iude vel isidel pr baptizare. z vidz q no: na qum qz e pccus ab ecclia: ille no pot baptizare: sz iude e hmoi: g zc. pntia z b se. s. r. z maior. Sz minor pz dicit ppheticu vbl d: Nolite scribare cas ntb: sz i oppositu e auto: pris p illud qd pz dicit: a qcuqz possit sumere prisimuz. Ad illud dubiu rnr: qz ipe iude pr baptizare: qz eode mo valet baptisim collat p malu sicut p bonu z baptisim no e mistri pferet: sz tpe: z hoc e vtz si ipe intendit facere hoc qd intendit ecclia facere: z cu hoc pferret debita platione sboz z imergeret puez: ita tn q hoc pmittit ab ecclia tpe necessitat: siue ca necessitat: qz sine isto sac o nlls pr saluari: sz ipe iude n pr baptizare ex officio z ex autoritate: vt pbauit argumetu: sz tuc ad rone autor: hic i lsa d: qz autoritas et intelligit d articulo moiz: sed no q ad autoritate vl q ad officiu. Alii aut alit rndet ad rone: qz aliquo esse pccus ab ecclia intelligit duplr. Uno mo quo ad vinculu charitat: sic ipe iude pccus e ab ecclia romana. Alio mo quo ad vinculu vl vntone baptisim: z sic ipe iude no est pccus ab ecclia. Ultimo norandu p modu dubitatio: vtz diabol possit baptizare aliquo. Et arguit q sic: qz qcumqz debite pferet sba z alia reqsita bn facit ille pot baptizare: sed diabol pr oia ista facere: cu ipe vocat mille artifer: g pot baptizare. Ad hoc dubiu rndet qz diabolus n: illu pot baptizare: et hoc pbaf aliquib ronibus sic. Prima est. qcumqz baptisat: ille ptendit bonu: z hz debita forma verboru: et oia necessario requisita ad tale officiu: sed diabolus no est hmoi. g zc. Alia ratio. null potest baptizare nisi ho: na dñs dixit i euag. Bre docete ocs getes. z illa sba dixit discipulis suis z successoribus discipuloz: sz diabolus no e ho neqz successor discipuloz. g no pot baptizare. Tertia ro seqt ex prima: z est ista. Dis baptisans dz pcedere bonu: sed diabolus no pcedit bonu: cu sit sps malignus g etiā no dz baptizare. Et sz diabol dice ret debita forma sboz: tn i hac forma no pntedit bonu. g no baptisat: sz dices qre ho baptizat z no diabol. Rnr qz io: qz sicut ho fuit ca moiz: vl sicut ho mortificat fuit p hoiem: ita dz viuificari et reconcitari p hoiem: no p diabolū seu p spm malignū. g baptizat ho et no diabolus. Alia ro qz sicut ho est ca gñatōis realis: sic etiā d: causa gñatōis spūalis. s. xps principaliter a q sacra fluxerūt: cuius minister e ho sacerdos. g ho baptisat z no diabol. Sed tuc ad rone qn d: qz pferet verba et oia q requiritur

Nota Pm

ad baptismum. ille baptizat. s; diabolus potest huiusmodi. ergo et c. Maior est neganda. quia ibi maxime requiritur intentio bona. modo notum est quod diabolus non intendit illud quod ecclesia intendit. ergo non potest baptizare.

1. puer sup. baptismatis .i. effunde. sup. baptismatis

Infans in fontem si stercozat eice fontem

sup. infans sup. fontem .i. non est facienda effusio

Si dimittit in hunc viam: questio non est

In ista parte determinat de negligentia recuperanda circa fontem baptismi iter dividit illa pars in duas. In prima facit hoc quod dictum est. In secunda docet specialiter quid iter pueri sint baptismati. Secunda pars ibi (Inuenio puero) prima pars adhuc in duas. nam primo facit autor quod dictum est. Secundo ponit tres caueas circa negligentiam baptismi obsequandas. ibi (Si puer egredit) Quam ad primum autor vult: si aliquis puer contingerit in fontem baptismatis stercoza mittere: tunc talis aqua est effundenda. S; si aliquis puer in hanc aquam baptismatis urinat non est necessarium ipsam effundere.

Circa istas primo notandum. quod ista dicit notant. aqua baptismatis debet effundi: et hoc est intelligendum de casu predicto. puta dum ipse puer emittit stercoza in fontem ipsius baptismatis. Et huiusmodi ratio est. quia puer baptismatus non baptizari in illa aqua. ut habet ex dictis. Etzech. xxxvi. ubi dicit. Et effundam super vos. aquam mundam et mundabimini ab omnibus iniquitatibus. S; si puer stercozat in aqua tunc non est in illa. et ideo talis aqua non effundit nisi alii pueri in aqua illa baptizantur.

Secundo notandum quod huiusmodi doctores dicunt quod tota aqua non est effundenda in casu predicto. S; tamen hoc stercoza cum modica aqua. S; hoc non videtur esse de intentione autoris. et ideo aqua totaliter debet effundi et secrete de nouo alia consecrari in fente. S; diceret aliquid. tamen solum in festo pasche et penthecostes debet fieri consecratio baptismatis. ut illud patet ad naturam experientiam: quia videmus solum hoc fieri annuatim in ecclesia dei per illa festa. Et videtur quod non solum in festo pasche et penthecostes potest consecrari baptismus. S; etiam in quocumque alio tempore. S; tamen hoc debet fieri secrete ne oratur scandalum in populo.

Tertio notandum. in euangelio dicitur. nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non potest intrare in regnum dei. Et isto dicto colligitur quod nemo potest saluari absque isto sacramento scilicet baptismatis. Ibi aliquid posset dubitare utrum possit sine baptismate saluari. Et videtur quod non. ut patet ex dicto euangelio in parallelismo ubi dicitur. Nisi quis renatus fuerit etc. S; in oppositum arguitur sic. facti innocentes non fuerunt baptizati in aliquo liquore aqueo et tamen saluati sunt. ergo etc. Item ex alio grammatico et rhetoribus quos perit brachia regina katherina non est baptizata in aliquo liquore. et tamen salua facta est. ideo illud dicitur euangelicum fuit allegatum apparet falsum. Ad hoc dubium respondendo dicitur quod baptismus est triplex de quo prius dictum est. scilicet fluminis. fluminis. et sanguinis. ut habet de preceptis. dist. lxxv. baptismi vice. Et hoc dicitur patet quod sancti innocentes sunt baptizati in sanguine. non loquendo sed moriendo precessi sunt et fide catholica doctrina: cum qua vitam eternam meruerunt. S; regina maria fuit baptizata in spiritu

Summula Raymundi

scd. q. p. i. euāgelio Luc. ii. vbi dicit. Spūs scūs sup ueriet i te. Sz rhetores
z doct. qd scā katheria puerit sunt baptizati igne z sanguine. Et i auēte
euāgelica tā pallegara l. y. (et) debet glosari p. vel. ut dicēdo sic. nisi qd re-
natus fuerit ex aq. et. i. v. spūscō: nō pōt intrare regnū celoz. vel itellige
q. hoc fit solū tpe oportuno. sz tpe necessitatē solū. h. p. spūscō sanctū.

Nota
¶ Tercio notādū p. modū dubitātōis. vix qd seipm possit baptizare. Et
videt q. sic. nā dicit de qdā iudeo q. ipse seipm baptizauit tpe necessitatis et
saluus factus ē. igit videt manifeste q. aliqd pōt seipm baptizare. Bñt q. nul-
lus pōt seipm baptizare. vt p. extra d. bap. z. et. esse. debitu. q. iste q. seipm
baptizat nō pōt suare debita formā. q. necessario requirit dicitas psona
sic q. i. h. s. i. n. t. p. l. u. e. q. p. s. i. m. a. i. t. e. l. l. i. g. i. t. i. l. l. o. p. n. o. i. e. (ego) et scdā i. l. l. o.
p. n. o. i. e. (te) Et hoc manifeste dicitur in s. i. h. Nā sicut i. g. n. a. t. i. o. e. r. e. a. l. i.
p. a. r. t. i. f. o. r. m. i. t. e. t. i. a. ē. i. g. n. a. t. i. o. e. s. p. u. a. l. i. s. u. n. g. n. a. t. i. o. e. r. e. a. l. i. h. o. n. i. p. t. e. i. p. s. e. m.
igit i. n. g. n. a. t. i. o. e. s. p. u. a. l. i. n. u. l. l. u. s. h. o. p. o. t. s. e. i. p. s. e. m. b. a. p. t. i. z. a. r. e. M. a. i. o. r. n. o. ē. n. o. t. a. p.
s. u. f. f. i. c. i. e. n. t. e. s. i. l. l. u. d. i. n. e. S. z. m. i. n. o. p. z. d. e. i. e. q. i. n. s. i. c. t. u. c. i. d. e. ē. c. e. t. g. e. n. e. r. a. z. g. e.
n. e. r. a. t. i. c. a. u. s. a. z. c. a. u. s. a. t. i. u. z. e. s. s. e. t. a. n. q. d. a. n. q. s. f. i. e. r. e. t. z. s. i. c. i. d. e. g. u. a. r. e. t. s. e. l. i. p. s. e.
ē. f. a. l. s. u. m. z. p. e. r. a. c. o. s. p. o. s. S. z. t. u. c. a. d. r. o. n. e. q. n. d. i. t. u. r. o. q. i. s. e. i. p. s. e. b. a. p. t. i. z. a. t. i. s.
t. u. d. e. f. q. h. o. c. n. o. f. a. i. t. p. b. a. p. t. i. z. a. t. i. s. h. u. m. a. n. i. s. s. z. p. l. p. b. a. p. t. i. s. m. i. s. t. a. m. u. s. q. i. i. p. s. e.
h. a. b. u. i. t. t. a. n. t. c. o. r. r. i. p. t. i. o. n. e. q. d. e. u. s. r. e. m. i. s. i. t. e. t. o. m. n. i. a. p. e. c. c. a. t. a. s. u. a. s.

.i. infans ex. t. dispositus ad mortē

Si puer egreditur ventrem matris moriturus

nō pōt gñari .i. totalit

Et nequeat nasci totus: pars corporis illa

sup tale mēbrū pueri

psuetudo

Si caput est: ter aqua baptizetur velut est mos

sup. in partu

sup. mare

Si mater moritur puer excidatur ab illa

debilis .i. puer si debito tpe nat⁹

.i. aqua

Infirmus vel abortiuus: baptismatis vnda

.i. aspgatur

.i. nō baptizans

Ter perfundatur: ne non merfus moriatur

.i. gelata sup. aq. scz q. puer aspgat trib⁹ vclib⁹ cū aq. s.

Si glaciata sit hec forma teneas modo dictam

Nota
¶ Hic autor ponit scdm documētū: in q. docet negligentia quādam rē
cupere circa baptismū, z vult tantū. Si puer vel infans qui debet nasci
egreditur de ventre siue de vtro matris morte pueniens z nō pōt tot⁹ nas-
ci. quid tunc est faciendū q. ille puer non asser. beref. dñationi. Ad h. c.
dicit autor in l. f. a. q. p. s. illius pueri q. est egressa. f. caput z non pes vel aliqd
mēbrū tūc tale caput z non aliud mēbrū debet trib⁹ guttis aque aspgi. a. p.
posita debita. v. b. o. r. f. o. r. m. a. a. d. b. a. p. t. i. s. m. i. r. e. d. i. t. a. t. u. c. e. r. i. t. b. a. p. t. i. z. a. t. i. s.
a. u. t. e. m. c. a. p. u. t. a. s. p. g. i. z. n. o. n. a. l. i. u. d. m. e. m. b. r. u. r. o. ē. a. l. i. a. q. i. n. c. a. p. i. t. e. p. u. e. n. i. t. q. u. o. s.

sensus huius et tota huius v. get in capite. et sic caput tanquam membrum dignum de
 aspergi tribus guttis aquae et non totaliter perfundi. ne per tantam fortitudinem aquae et effu-
 sione illius puer decederet. quia si sic. tunc ille qui puerum baptizat. et fieret homicida
 da. et eo quod forte talis puer videretur. quem ut sic ex nimia infirmitate perfusio
 Dei in auro subdit aliud documentum dicens. quod si mulier impregnata mouerit ita quod
 pueri in partu. tunc ille puer de exitu ab ipsa et de aspergi tribus guttis aquae ne
 mouerit nisi in baptismo: habitum debita formae ad baptismum requiritur.
 Ratio huius est. quia talis puer non est valde fortis. si ergo totum mergere in aquam tunc
 posset eam mortis iure. et sic illud quod est in remedium iuentum pueriteri in supplicium
 Deinde auro: iteque subdit aliud documentum dicens. si sacerdos fuerit glacialis
 et congelatus. tunc ad baptizandum puerum debet teneri forma praedicta.
 scilicet quod talis puer aspergatur tribus guttis aquae. et baptizans dicat. ego baptizo
 te in nomine patris et filii et spiritus sancti. et hoc pro rationem prius dictam
 scilicet ne hoc quod est in remedium inuentum pueriteri in supplicium.

Circa istam notandum. nam sicut in ista habetur de egressu pueri ex utero
 materno partialiter. ita quod debeat aspergi et baptizari statim si debilis est.
 Et hoc tunc dubitatur. utrum puer in utero materno possit baptizari. Et videtur
 quod sic. quia aliquis sanctificatur in utero. et etiam potest aliquis baptizari in utero. Tenet
 prima pro locum a maioribus. quia si illud quod minus videtur inesse inest. et illud quod ma-
 gis videtur inesse inest. scilicet maior est gratia sanctificationis quam gratia baptismatis. et
 ergo. et huius probatur. quia sanctus Iohannes in utero matris fuit sanctificatus. Luc. 1. et
 videtur quod nullus in utero potest baptizari. Unde est sciendum quod generatio
 est duplex. quedam est in utero. et quedam ex utero. Generatio ex utero est
 quando aliquis nascitur in natiuitate. siue quando aliquis liberatur ex diabólica praesente. et hoc
 fit in baptismo. Quia aliquis in utero nascitur tunc adhuc filius ire est. et ergo
 statim cum nascitur ex utero debet baptizari et non in utero. Ad est ista. quia secundum
 euangelicam venturum prius debet in utero nasci. et post renasci in baptismo. Et pro
 hoc ad rationem quod aliquis sanctificatur in utero hoc est ex lege spirituali. scilicet quod aliquis
 baptizatur hoc est ex lege civilis. Et tunc generatio est in utero quando ipsa anima inuaditur.
 et hoc ex eo quod sacramenta vim sacrificandi non habent nisi per tractum qui non fit
 ad puulum in utero existente. et requiritur operatio ministri ut infra patebit.

Secundo notandum. ex ista habet de parte egressa. ex hoc dubitatur utrum
 puer in parte potest baptizari. et posito quod sic tunc utrum dubitatur. utrum ille
 puer in parte principali baptizatus potest totaliter generari iteque debeat baptiza-
 ri: vel utrum ille baptismus sibi sufficit. Ad hoc respondetur. si non totus puer
 est egressus. sed solummodo pars principalis sicut caput: tunc talis puer debet
 baptizari et hoc cum debita forma formae baptismi. et hoc in capite. Sed dices
 quod solummodo caput debet baptizari. Ad hoc respondetur ut dictum est. quod hoc est idem. quia in
 ista parte sunt omnes sensus tam exteriores quam interiores. Sensus enim exte-
 res sunt quibus. scilicet visus. auditus et sicut. ibi sunt sensus interiores. scilicet sensus
 cordis. phantasia. et sic de alijs. et tunc infans plus tenetur baptizari in capite
 quam in alijs partibus corporis. Et sic finaliter respondetur ad questionem. scilicet quod queritur
 utrum puer baptizatus in parte postea debeat baptizari in toto. et dicatur
 quod sic. scilicet quod postea in toto est baptizandus. tamen sub tali cautela formae scilicet
 uij.

Summula Raymundi.

nō es baptisatus ego baptiso te in noīe patris z filij z spūs sancti zc.

Tertio notandū. auctor dicit i lra q̄ puer debet excidi a matre. ex hoc dubitat. vtz puer debet extmi a p̄uolūte. vel agonizante. vel mouente. Rūdef si mater vltit puer nō dz excidi ab ea. qz nō sunt faciēda mala vt eueniāt bona. s3 si mal mortua ē z p̄cipit q̄ pueri vtero matris adhuc vltit: tūc obstetricib⁹ daf talis cautela. s. q̄ matre mortua imediate aperiat et violēt os ne puer moriat: qz ex q̄ puer vltit in vfo maīno idiger i spira tōe z respiratōe. iō os mris dz apiri donec puer ex vfo excidit. Quarto notādū. nā ex lra etiā habet q̄ si puer sit i firm⁹ vel debil⁹ seu abortiuus tūc nō dz mergi i fontē. s3 dz aq̄ fontis aspgi ne sacm salutis fieret p̄clita tōis. qz p̄ talē imersionē forte puer moreret. ne q̄ hoc p̄tigar daf illa cautio. sc3 q̄ tal puer aspgat trib⁹ gutt⁹ aq̄ sacri fontis. Ex q̄ tūc seq̄ correla tōe q̄ imersio aq̄ n̄ ē necessaria: ex eo qd̄ puer abortiuus vel alt⁹ puer infirmus p̄t aspgi cū aq̄. Cū sciēdū q̄ tal imersio siue aspsio h3 fieri trib⁹ modis. Primo q̄ tal puer baptisat i noīe trinitatis ad v̄signādū q̄ tres sunt p̄sonae vna p̄a essentia. Scdo t̄o imergit ter. qz baptism⁹ dicit oē p̄ctm. mō peccatū v̄l p̄mittit cogitandē. v̄l loquutōe. vel ope. t̄o i signū ill⁹ puer trib⁹ vicib⁹ i fontē imergit v̄l trib⁹ gutt⁹ aspgit. Tertio iō imergit ter p̄t trāsgressiōe3 triplicis legis sc3 legis nate. legis moysaice. z legis euāgelice. Quarto notādū. q̄ tria dant i baptisimo. s. character idelibil⁹. restitutio innocentie dant p̄ib⁹ cōllet. s3 tertiu sc3 gra daf ineq̄iter. qz gra duo facit. nā delet peccatū z p̄fert hūilitatē. z vni plus delet iquātū parēres eius plus in pctō oī ginati sunt p̄uoluti. z sic tūc etiā p̄t disponit vni ad hūilitatē q̄ reliquā p̄m qd̄ subiectū recipientes sit d̄positū. **U**ltimo notandū q̄ modū dubit. vtz vnus p̄t baptisare duos simul. Et videt q̄ sic. qz si duo hoīes essent simul p̄neri z haberēt duo capita z q̄tuor manus. z cū hoc haberēt dispo sitōe3 duoz corporoz tunc illi essent simul baptisandi. z tū nō eēt ibi vnus hō q̄uis in corpore videt vni specialis hō eēt. q̄re seq̄tur q̄ rōne illius p̄ne rionis sunt simul baptisandi. In oppositū arguit sic. si duo simul baptisa rent tūc forma baptismi infringeret. qz diceret. ego baptiso vos: s3 hoc nō debet fieri. ergo nec duo simul sunt baptisandi. Pro isto dubio est facē tela: qz t̄e sacerdos dicat sic. Si vnus es hō baptiso te in noīe patris et filij z spūs sancti. s3 si sunt duo hoīes dices. ego baptiso vos in noīe patris z filij z spūs sancti. De isto dubio latius diceret infra.

.i. repto .i. illi sacri .i. fauo:

Inuenio puero baptismi gratia detur
sup. baptismi sup. baptisandi

Si data nescitur: verborum forma sit ista
sup. forma sup. verba

Qua pueros omnes baptizas: attamen ista

Nota

Nota

Inuenio puero
baptisando

preponere

Si non es baptizatus premittere debes

sup. sequentia

plocare

i. doctores

Ista volunt aliqui premittere verba magistri

sup. infantem

Non te baptizo: sed si non es baptizatus

sup. ego sacerdos

Tunc te baptizo in nomine. p. et. f. et. ff.

Hic autor docet sp̄s quōd pueri suēt dñi baptizari v̄ d̄b̄ dubiū est v̄tū
sint baptizati vel n̄. 7 p̄t̄ tripl̄cē formā. Prima forma ē talis vt dicit̄ q̄dam
maḡs q̄ tales pueri dñi baptizati sub ista forma q̄ pueri cōs baptizant. s. ego
baptizo te i noie p̄ris 7 fi. 7c. Et h̄ 7c d̄ q̄ dubiū ē v̄tū talis puer sit bapti-
zatus vel n̄. 7 q̄ dubiū sp̄ certior 7 melior mod⁹ ē te nēdus. q̄ meli⁹ ē pu-
erū bis baptizare q̄ ip̄m xp̄ianū ignorare. Secūda forma ē tal. vt si dicat. si
nō es baptizat⁹. tūc ego baptizo te i noie p̄ris 7 fi. 7c. Ad h̄ 7c. q̄ si n̄ p̄po-
neres illa v̄ba. s. si n̄ es baptizat⁹. tūc si p̄us cēt baptizat⁹. mō itē p̄ bapti-
za ref. tūc sic i eo baptisim⁹ reiterat⁹ q̄d ē p̄bitū i iure. 7 q̄cūq̄ hoc faceret
stodiose p̄ h̄tico cēt h̄ndus. Tertia forma ē. q̄ si dicat. ego nō baptizo te si
tu es baptizat⁹. s. si nō es baptizat⁹ tūc ego baptizo te i noie p̄ris 7 fi. 7c.
Et p̄ declaratiōe hui⁹ l̄re mouet̄ tale dubiū. Ponat̄ q̄ inueniuntur duo pue-
ri quoz vn⁹ baptizat⁹ ē. al̄ nō tūc q̄d ē faciēdū i tali cāu. q̄ si ambo t̄ a-
p̄tizant. tūc vnus illoz bis baptizaretur. si aut̄ sc̄ vn⁹ tūc forte cōtin-
geret q̄ puer baptizatus rebaptizaret⁹ 7 nō baptizat⁹ maneret sine baptis-
mo. Sed i tud dubiū n̄r quēadmodū s̄ r̄sum est. s. q̄ dñi ambo baptizati
sub h̄c forma quā docet̄ hic autor in l̄ra. videlz si es baptizat⁹ tūc ego nō
baptizo te. si aut̄ nō es baptizat⁹ tūc ego baptizo te i noie p̄ris 7 filij 7 sp̄s
sci. Et ponatur q̄ sint duo gemelli generati q̄ cōbinat̄ 7 cōadiunant̄
s̄binutē mutuo: tūc dubitat̄ q̄d sit faciēdū. s. v̄tū sint baptizandi sicut vn⁹
puer vel sicut duo. v̄tū q̄ sint baptizandi nō sicut duo: q̄a ibi ē vnū cōp̄
q̄ dñi baptizari sicut vn⁹ hō q̄ vnū cōp̄ id̄ gētiā h̄ vn⁹ b̄ptismatis. s.
q̄ tm̄ s̄l̄ baptizetur. S̄ i oppositū v̄tū q̄ isti gemelli nō sint baptizandi
sicut vn⁹ hō: s̄ sicut duo. q̄ si talis hō h̄ plures pedes q̄ duos. 7 plura ca-
pita q̄ vnū nō est baptizand⁹ sicut vn⁹. s̄ sicut duo. sic ē hic. q̄ 7c. Ad istū
dubiū n̄r sub distinctiōe: q̄ vel i talib⁹ gemellis discernit̄ duplex aīa v̄tū
Si ibi discernit̄ duplex aīa: tūc dñi baptizari sicut duo p̄ueri: 7 hoc cogno-
scit̄ si ibi sit distinctiō mēb̄ionū in capitib⁹ pedib⁹ 7 māib⁹: 7 ex hoc scitur
q̄ ibi sint due aīe: 7 tūc ē seruāda doctrina autor̄ i textu declarata. s. q̄ p̄-
mus baptizet̄ absolute: sc̄s aut̄ sub ista distinctiōe ē baptizandus. q̄ si n̄
es baptizatus: tūc ego baptizo te i noie p̄ris 7 filij 7 sp̄s sci. Si aut̄ ibi n̄
est distinctiō mēb̄ionū: tūc v̄ baptizari sicut vnus hō. Itē notandū q̄ se-
mentū b̄ptismi nō v̄ reiterari p̄pter multas causas. Prima cā est q̄ non
stat̄ error siue iniuria tali facio. nā i b̄ptismo ip̄sum̄ caracter indebit̄.

Summula Kaymundi

mō si reteraret vñ ḡ tñc duo caracteres ipam rētur: vel fm̄ deleteretur. s; qd̄ib; illoꝝ ē icōuentēs. ḡ ne tal' icōuentētia seq̄ret cauēdū ē ne hoc fac: s; reteret. **Secūda cā** ē: q; illud sacm̄ nō d; s; i: erari ne def' alicui occasio peccandi q; fore posset aliq̄s dice volum' adhuc expectare: z postea mitē nos baptizare: q; sacm̄ bap̄tismi delet oē petm̄: z p̄t hoc sacm̄ bap̄tismi nō est reterādū. **Tercia cā** est ista: q; hoc sacm̄ h; originē ex merito passiois dñi n̄i iesu xp̄i z resurrectōe ei': z q; xp̄s sēl passus est z sēml' resurrexit. ḡ tñc semel dādū ē illud sacm̄ et nō plures. **I tē** notādū p̄ mōdū dñi: q; q̄rere posset aliq̄s vtrū caracter idelibil' i bap̄tismo xp̄i fuēat xp̄o imp̄ssus. Ad hoc r̄r q; nō: q; caracter idelibilis disponit ad grām recipiendā: s; dñs n̄i iesus xp̄s i illanti sue gñatiōis habuit p̄cāriā grām sō n̄ fuit necārū q; ip̄e sumplisset caractere idelibile. **Et** rā tal' ē ip̄oz renascētiū: s; xp̄s nūq̄ renat' fuerat: nō caracter ei nō fuerat ip̄ssus. p̄t dñi est pius. **Alio** notādū: sup̄rad: ctū ē q; iude' vel sarracen' p̄t bap̄tizari: n̄ dubitat' ibi q; fide h; bap̄tizant: q; nō i fide bap̄tizantis: q; sunt infideles: nec etiā bap̄tizat' in fide parētū: q; forte etiā sunt infideles: ḡ nescit in qua fide h; bap̄tizant. **H̄r** q; fides ē triplex vt dicit' ē sup̄ra. **Prā** quodā ē fides seminata. z ē fides ecclie z ap̄loꝝ q; ē disp̄sa p̄ totū mūdū: z i hac fide bap̄tizat' hēticus z iudeus si intēdit facere qd̄ ecclia intēdit. **Alia** est fides germinans. z est qñ pueri bap̄tizant' in fide i uoꝝ parētū: z sic iude' vel hēticus nō bap̄tizat'. **Tercia** fides est marura: q; est bonis optibus corroborata. mō iudei vel hētici solum bap̄tizant' in fide prima. s. in fide ecclie. et hoc si intendunt facere quod ecclia intendit.

festinās

l. ad ianuā ecclie

Iudeus currens contritus ad ostia templi

sup. iudeo

bap̄tismi

Si sibi defuerit aqua: presbyter: et moriatur

fiducialiter

confidēs

sup. iudeus

Firmiter in christum credens: saluabitur ille

interfectū .i. p̄pter xp̄m

.i. bap̄tismus sanguinis

Decisum christi pro nomine sanguis vnda

madat sup. originali qñ bap̄tizat' ēēt aq̄ fontis sup. interfectus

Abiit a scelere: quasi fonte renascitur ille

Superius auctor determinauit de bap̄tismo fluminis: hic p̄r determinat de bap̄tismo fluminis z sanguinis. z diuiditur illa ps in duas ptes. Nam in p̄ma pte determinat de bap̄tismo fluminis z sanguinis. In sc̄da determinat de bap̄tismo fluminis. ibi (Bap̄tizare volēs) **Quantū** ad primam ptem vult auctor q; si aliq̄s iudeus vel pagan' aut sarracen' q̄ est contritus p̄ peccis suis: currens ad ostiū tēpli volēs bap̄tizari. z defuerit ibi aq̄ z presbyter. z cū hoc talis firmit' credat in xp̄m z moriatur ille añ bap̄tismus: tūc talis sine dubio saluatur. Deinde auctor subdit bap̄tismū sanguis

Nota

tens. si aliq̄s iudeus vel pagan⁹ infidelis currit ad ecclesiā credēs firmi-
 ter in deo cupiens baptizari. & si talis in via interficitur cū gladio v̄l alio
 infirō quocunq̄ p̄ noie xp̄i. tunc talis est baptizatus in sanguine suo: & p̄-
 pter suam bonam voluntatem sine dubio saluabit. Circa istam p̄mo nota-
 dum: q̄ iudei sunt inconstantes & ecclesiam dei maxie p̄sequites. & q̄nq̄ ip̄s
 sine baptizate ec̄duerſo intrant iudaismū spernendo fidē xp̄ianam. id̄ consul-
 tum est q̄ iudei debent p̄bati p̄ octo menses volentes baptizari: ad p̄scru-
 tandū vt ip̄s h̄eant integrā volūtate & verā fidei charitatē ad d̄m iesū
 chr̄stū. & vt ip̄s errorem iudaicū velint dimittere. et istis exptis post octauū
 mensem d̄nt baptizari: sed si haberent infirmitatē magram sic p̄tendū
 esset de eorum morte. tunc ipsis credentibus citi⁹ debent baptizari abs-
 q̄ magna p̄batiōe. Et rō h̄aus est. q̄ maxime difficile est ipsis iudeis pe-
 cuniam attractam seu usurariam d̄mutere: et sic necessarium est vt prius
 p̄bentur añ. p̄ baptizentur: p̄cipue q̄n sunt sani. Sec̄do notandū. q̄ baptis-
 mus est multiplex. s. baptismus fluminis. fluminis. sanguinis. et peniten-
 tie. mō de baptismo fluminis fluminis et sanguinis prius dictū est. Sed
 baptism⁹ p̄nie fit i articulo mortis. vt si aliq̄s ec̄t positus i articulo mortis
 & nō possit h̄e cop̄tā aq̄ & si h̄uerit p̄nitentiā: tūc talis sine dubio saluabitur
 & effect⁹ illi⁹ baptismi ē delere culpā et nō penā: q̄ pena seruat ad futurū
 Sed tñ cōtrito possit esse tanta q̄ deleat oēm penā & culpā. Et hoc ē ve-
 rū cū talis doler̄ intimo corde de pct̄is cōmissis. Et itaq̄ talis p̄nitio
 delet tñ penā & nō culpā. vt quidā doctores volunt. Tertio notandū. et q̄
 vt hic itaq̄ dictū est: baptismus est multiplex. s. fluminis. fluminis. i. agut-
 nis. & p̄nie: tūc et hoc possit aliq̄s sic instare. Hoc vid̄ ē cōtra aplm ad
 E. h. iij. vbi dicit q̄ vn⁹ est baptismus vna fides. & vn⁹ deus. & si tñ vn⁹
 est baptismus. sequit̄ q̄ baptismus nō sit quadruplex. cōtra est nota de
 se: s̄ añs pater auctoritate apli. Ad hoc r̄siderur q̄ baptismus capitur du-
 pliciter. vno mō p̄pue. alio mō impropue. Propue baptismus requirit duo
 scz verba et elementa. talis baptismus solum est vnus. et cōsistit in aqua
 & sp̄sctō. Et de tali intelligit̄ dictū apli: vbi dicit: q̄ vnus est baptismus.
 Sed baptismus impropue est q̄ delet pct̄m originale cum alijs si sunt: s̄
 nō sit in aqua: & de tali baptismō loquitur p̄s lra. Item dubitatur. vt r̄
 illa tria baptismata. vidēz sanguis fluminis & p̄nie p̄nt sufficere ad vitam
 eternā. Et vid̄ q̄ nō. sicut h̄s Iohannis. iij. Nisi q̄s renatus fuerit ex aq̄
 & r̄. nō tales baptizati sunt baptismo sanguinis & penitentie: & nō sunt re-
 nati ex aqua et sp̄sctō. igitur non intrabunt regnum dei. Ad hoc r̄side: f̄
 q̄ nō solū aliq̄s renascit̄ ex aq̄: sed etiam renascit̄ alto mō. q̄ aliq̄s renascit̄
 tur baptismo sanguinis. aliquis p̄ renascit̄ baptismo penitentie: et simili-
 ter aliq̄s p̄ renascit̄ baptismo fluminis: sed nō illo mō: vt h̄s in euangello
 Iohannis. ergo dictum beati Iohannis non est vniuersale: sed est indi-
 stinctum. Et sic manifeste patet q̄ si baptismus fluminis non pot̄ est haberi q̄
 tūc illa tria baptismata sufficiunt ad vitam eternā: sed si baptism⁹ fluminis
 p̄r haberi tunc alijs non sufficiunt. Item dubitatur vtr̄ illa tria bap-
 mata imp̄tant caracterē. Et vid̄ q̄ sic. q̄ baptism⁹ sanguinis imp̄mit gras-

Baptismus
 penitentie

Summula Raymundi

etiam igitur character. Anus notum est simul scilicet quod saluati sunt per effusionem sanguinis
 Sed prima probatur quod si illud quod minus videtur inesse iest: quod illud quod magis videtur
 inesse iest. Sed maior est gratia quam character: quod character ipse iest propter gratiam. Ad hoc
 ratio quod solus in baptismo sumis impunit character. et hoc fit ex vi verborum et effectus
 totum. Sed tunc ad rationem dicitur quod character in parte dignior est gratia. quod character idelibilis
 est: sed gratia adesse vel abesse potest. etiam gratia characteris perpetua est sed gratia absolute
 non. Item dubitatur quod tunc baptismus sit maior: vel sumis vel sanguis. Ad
 hoc ratio per distinctionem quod baptismus habet duplicem effectum. Primus effectus est a malo
 liberare. Secundus effectus est ad bonum ordinare existit quod ad istos effectus bap-
 tismus sumis est maior: vel melior: baptismus sanguis. Sed est ista: quod plures
 liberet a malo. et etiam plures saluatur baptizare sumis quam sanguis: quia
 ubi unum mouit baptizat in sanguine ibi mille mouit quod baptizatur in sumis.
 Secundo baptismus sumis est melior: baptismus sanguis: quia liberat hominem ab om-
 nibus peccatis. scilicet venialibus mortalibus et originalibus. Etiam per baptismum sumis
 datur aureola. id est essentiale summum et eternale si in macularis custodit-
 tur. et cum hoc impunitur character idelibilis. Sed per baptismum sanguis. ubi datur au-
 reola: sed si impunitur character idelibilis. et sic patet quod baptismus sumis maior est
 gmo: est baptismus sanguis. quia liberat plures a malo: et etiam ad maius bonum or-
 dinat: sed tunc baptismus sanguis est maior quam baptismus sumis. quia ba-
 ptismus sanguis liberat a malo tamen secundum actum quam secundum penam. baptizatus autem in sumis
 solus liberat a malo secundum actum et non secundum penam. quia homo post baptismum sumis
 iterum potest peccare: sed post baptismum sanguis non. Sed in quo ad idem effectum
 baptismus sanguis est maior: baptismus sumis in quo ad ordinationem ho-
 minis ad bonum inchoat: quia immediate facit animam volare in regnum dei.
 sup. a. aqua

Baptizare volens mulier puerum: nec aqua sit

.i. cum que sup. puerum eterna gloria

Qua baptizat eum: celesti luce carcebit

sup. puer puero

Fortius iste: fides nec ei prodest mulieris

fides mulieris sup. puer discretioris

Que sibi prodesset cum peruisset ad annos

existens in utero matris renascitur per baptismum

Non puer iunatus in christo nascitur: ut si

modo mulierem .i. impugnatam existere

Iam baptizares iudeam parturientem

talis liquor talis liquor talis liquor sup. ab istis

Non oleum: vinum: ceruisia: nec liquor vllus

proficit sacrum istis tribus proficitur baptismus

Supplet baptismum: nisi sanguis. spiritus vnda

Nota

Summa Raymundi

In ista pte auctor regrediſ ſup baptiſmū ſumīs ponēs qdā documēta
ſive notabilia dicēs. ſi mulier vellet baptizare aliquē puer q cēt i articulo
necitat: poſit vitz mox: 7 n poſſet hſe aquā: ſi tūc iſte puer moritur abſ
q baptiſmo nō ſaluabitur. 7 ſi dicēs: vtz fides mulieris pdeſſ p uero. Ad
hoc rōd i ſra q nō: q: fides mulieris nō amat eū: nec cooꝑatur iſi q ad ſa
lūre: 7 tūc iſtū cū ſi puentiſ ad annos diſcretōis. 7 ſi vitz p mālſiſ: tūc
fides mulieris bñ ſaluatiſ iſm. Deñ ſubdit aliud documētū dicēs: q puer
nō nat⁹ ex vſo n pē ſnaſc i xpō. i. baptizari: 7 m⁹ iſtus baptizetur. *no*
Uñ hz baptizaretur iudea exiſtēs impignata: non tñ ob hoc baptizatur puer eius
Landē ſubdit aliud documētū dicēs: q null⁹ liquor videlz neq oleū neq
ceruiſia neq vinū neq medo ſupplet baptiſmū niſi ſola aq. *Uñ ſubdit*
vnā additionē dicēs: q baptiſm⁹ ē triplex. ſ. ſanguis. ſpūs et aque. *Uñ*
ca ſam nota dubiū ē q ſit cauſa q illud venerabile ſacim baptiſmi dē ſie
ri in mūda aqua. Ad hoc rōd q cauſa hui⁹ eſt multiplex. Prima cauſa eſt
talit: q: aq ē pur⁹ elemētū ſimplex: cū dō gluoſus ē ſimplex ſubſtātia
h ſit trīn⁹ i pſonis: dō ad deſignādū hoc tūc ois q baptizati nō ſe ſcēt trīn
tatis dō baptizari i liquore ſimplici. ſ. aq. 7 nō in alto liquore. qd alij liquo
res qdāmō ſt mixti. qd ſic declaraf: q: iſta ceruiſia ē mixta ex aq 7 ſarina
hōidet ſeu altoꝝ frumētōꝝ. medo aut ex melle 7 aq: oleū aut cōpūmē ex
oue ſiſ ſemib⁹ terre. ſ. ex canapo: ex papauere: ex nucib⁹. 7 ſic d alio. vñ
nū aut ex borris. 7 ſic tūc p q hñōi liqres nō ſunt ita ſimplices 7 puri ſi
cū aq: qre ſeqf q baptiſm⁹ dō fieri i pura aq 7 nō i alio liqre. Alia cā eſt
taf: q: aq eſt mag⁹ cōmūnis q alij liqre. iō ne alij qd hñet ſe excuſare de ba
pſimo. ita q dicit ſic: vñ nū fuerat nimis pſoſū: ex ceruiſiā nō potuit habē
tō puer mō ſit in baptizat⁹. Ne g illa occaſio mala 7 abſurda alleget: tē ba
pſim⁹ ſit i cōi liqre. ſ. in aq. Alia cā videlz tertia ē iſta q: baptiſmus fue
rat inſtitut⁹ tpe paſſōis xpī: qñ miſit emanare ſanguinē 7 aquā de ei⁹ ve
nerabil corpe: vt p3 i ca. Cū man hē. d cele. mif. Et iō i ſignū hui⁹: tūc bap
tiſmus adhuc ſit i pura aq. Quarta cā 7 vltia eſt rōne efficacit: q: aq hāz
hūitē purgatiuā 7 hūitē caloris rephēſiuā: 7 hūitē tranſparētē: 7 hūitē
ymaginē ſuſc: pūuā: 7 hūitē ignis extictiuā. Nam iſta aq pmo hz hūitē
p: rgatiuā: 7 hoc ſic declaraf: q: cō illd qd cū alt⁹ liqre alto maculatur illd
cū aq abluatur. 7 p aquā mūdat: vt p3 d ſingul. Et ſic p p hūitē purgati
uam q purgat imūditias: tūc baptiſm⁹ dō fieri i pura aq: qd recte ſicut p
aquā delet imūditia: ſic etiā p baptiſmū deletur pctm: qd ſonat imūdici
am mortale. Secūdo aq hz hūitē rephēſiuā ſeu rephēſiuam caloris: qd ſic des
claratur: q: frigiditas eſt p pūa qūtas aq: 7 g ſicut p aquaz rephēſitur ca
lor. ſic p baptiſmū ſive p aquā baptiſmatis rephēſitur oē pctm: 7 cupie quod
pctm multū abūdat i calore. Tertio aq hz hūitē tranſparētē: qd ſic decla
ratur. q: ſicut radij ſolares penetrār aquā: ſic gfa dīna p baptiſmū pene
trat corp⁹ 7 aiām. vel ſic: q: ſicut aq ē qdā corp⁹ dīaphanū 7 trāſparens
ſic dīna gfa nos circūdat et illuſtrat. Quarto aq hz hūitē imaginē ſuſcep
tiuā: q: aq impūmūt ymaginē vt apparet ad ſenſum 7 ſic illa ym ago q eſt
deſo: iūis p pctm ouginalē. hęc imago reformatur vel renouaf p baptiſ

cauſa baptiſm
q: ſit cauſa
ſimplex

Summula Raymundi

mū z mūdat ab oi pctō. Quito z vltio: aq̄ h̄z h̄tūte ignis extinctiōem: q̄d sic declarat: q̄ sicut aq̄ extinguit ignē: sic h̄r bap̄tismus extinguit oē pecc̄m. Secō notandū. dubitat̄ vtz aliq̄s possit bap̄tizari in terra. Et vidē q̄ sic q̄a in illo possit aliq̄s bap̄tizari in q̄ x̄ps̄ testis: edēptor: z saluaret n̄ fuit sepultus: z x̄ps̄ fuit sepultus i terra. q̄ v. di. etiā q̄ aliq̄s bñ z licite possit bap̄tizari in terra. Ad hoc dubiū n̄r q̄ nullus p̄r bap̄tizari in terra: q̄d sic declarat̄: q̄a terra nō est materia bap̄tismi: sed aqua pura z recens: nā terra est fer oim elementoz: vt dicit̄ naturales phi. Et nā ex alto p̄z q̄ ip̄a terra nō h̄z h̄tūte purgatiuā. sed magis maculatiuā: q̄z terra nō pot̄ esse materia bap̄tismi: z p̄ oīs sed̄r ar q̄ aliq̄s nō p̄r bap̄tizari i terra. Sed ad rōnē n̄r: q̄ bñ q̄ ad q̄ndā similitudinē aliq̄s p̄r bap̄tizari in terra: q̄d sic declarat̄: q̄a sicut x̄ps̄ fuit sepultus t̄rib⁹ diebus in terra: sic etiā puer ter debet immergi vel aspgi cū aqua bap̄tismatis.

Tertio notandū q̄ dubitatur vtrum aliquis p̄r bap̄tizari in sanguine. Et videtur q̄ sic quia in illo potest aliquis bap̄tizari in quo aliquis lauat̄ a peccatis: sed aliq̄s lauat̄ in sanguine a peccatis. q̄ zc. Ad hoc dubiū r̄ndetur. licet aliq̄s rōnabiliter et bñ p̄r bap̄tizari in sanguine sicut fuerūt sc̄i innocentes bap̄tizati z q̄ plures alij martyres: n̄ illud non dy fieri p̄pter certas causas. Primo rōne necessitate: q̄ sanguis nō pot̄ sp̄ h̄r. Secō q̄ si sic tunc multi excusarent se de illo sacro dicentes se n̄ h̄re sanguine: ne q̄ hoc p̄tingat ideo bap̄tismus p̄ponitur nobis in aq̄ z nō in sanguine. Tertio rōne efficacie: q̄ sanguis nō h̄z purgare: sed magis maculare: q̄ bap̄tismus p̄ponitur nobis in aqua pura z recenti q̄ h̄z virtutes purgatiuam et nō in sanguine q̄ habet h̄tūte maculatiuā. Quarto notandum. dubitat̄ vtz aliq̄s p̄r bap̄tizari in oleo. Et videt̄ q̄ sic: q̄ p̄ oleus de signatur ḡra sp̄s̄ sancti: q̄ etiā aliq̄s in oleo p̄r bap̄tizari. N̄r q̄ null⁹ debet bap̄tizari in oleo. z rō est ista: q̄a oleū nō habet virtutē clarificatiuā sed magis roboratiuam: vt p̄us visum est. q̄ sc̄quit̄ q̄ in oleo nō potest aliquis bap̄tizari: cū illud i q̄ aliq̄s bap̄tizari vtz: d̄ necessitate debz h̄re h̄tūte clarificatiuā: etiā tō: q̄ oleū nō est materia bap̄tismatis: q̄a oleū nō habz h̄tūte purgatiuam. ideo aliq̄s nō p̄r bap̄tizari in oleo sed in aqua. O l̄io notandum vtz aqua sumpta in bona q̄ritate: et alius liquor similiter: an tūc aliquis in isto cōmixto possit bap̄tizari. Ad hoc r̄ndet̄ cum distinctiōe. vel q̄ aqua ibi sup̄abundat in sapore vel non. si p̄mū tunc bap̄tismus valet: si scō tunc valet. Et illo tūc vlt̄erius dubitat̄: vtz aliq̄s possit bap̄tizari in aere. Ad q̄d r̄ndetur q̄ nō. z ratio est ista: q̄a a er z aq̄ h̄nt cōtrarias q̄l̄itates. Ad sic declarat̄: q̄a aer est calidus. aqua aut̄ frigida: tō bap̄tismus nō valet in aere. Et nā ex alio bap̄tismus nō valet in aere: q̄a aer nō habet h̄tūte imp̄ssiuam. T̄ rē specialiter circa hanc s̄fam (Nā puer in mat̄ris) dubitat̄ an puer in vtero mat̄ris existens possit bap̄tizari. N̄r tunc intentionē s̄e p̄ talem cōclusionē. q̄ fm cōem legem del z fm legē scripto rari nobis traditarū nō pot̄ puer in vtero mat̄ris clausus bap̄tizari. Ad sic p̄batur: q̄a p̄ bap̄tismū regenerat̄ sp̄ū aliter in x̄po iste q̄ bap̄tizatur. s̄ nullus puer totaliter regenerari specialiter potest nisi p̄us sit natus corpa

nota

Uterq; nō pōt puer i vtero materno clausus baptizari. Hec ē intētio eius
 mgi. in. iij. s. iij. vbi ad hoc allegat Iuliod. dicentē. q; qm in vtero
 sunt. ideo baptizari nō possunt: q̄a ille q; natus adhuc fm Adam nō est fm
 spm non potest renasci: neq; in eum regeneratio duci potest in quo gene
 ratio non p̄cessit. Ad illud etiam allegat beatus paulū in ep̄la quadam de
 centem. Nō p̄t q̄s renasci anteq; natus est. Hec etiam est sententia tho
 me p̄te viti. Hec idē etiā dicit Bonauentu. sup. iij. s. iij. assignans rōne
 predictę exclusiōis. q; rō quare q̄s nō purificatur nec baptizatur in vtero est
 diuina institutio: que sic instituit. Ad aut institutio diuine pōt esse congrua
 tas et non necessitas: q̄a si deus vellet posset vtiq; alter fieri. Ad aut con
 gruitas pōt esse ex p̄te sac̄i alio remedij. nā sac̄iale remediū respicit ope
 rationem ecclesie: sed opatio talis non extendit se ad paruulum nisi extra
 vterum quando natus est: et visibilibus pōt subijci sacramentis.

.i. aliquem

sup. p̄pū

Si quem baptizans et casu nomen omittas

.i. puer

.i. nō h̄t in baptizatus

De quocunq; sit hic serui nunq̄ reprobat

.i. mulierē

.i. notatur sicut vtr

Et si baptizans ancillam nomine serui

.i. viceversa

.i. renouatur

Aut econuerso: baptismus non iteratur

.i. ep̄us

.i. imponat

.i. baptizans

Confirmator eis det nomina: siue sacerdos

Hic autor ponit q̄dā notabilia de baptismo fluminis dicens. Si al: q̄s
 puer aut sc̄pus sex? fuerit siue muliebris siue virilis baptizatur: et ei nomē
 in baptismo nō imponit: sic q; nomen eius ex casu omittit: tūc tal obliuio si
 ue omisso baptismū nō impedit. Ad hūc est: q; iposito nois nō est de cōn
 tra baptismi. sed est q̄dā accidentalē in baptismo: q̄a p̄ tanto imponit nomē
 in baptismo: vt vne hō cognoscatur ab alio. Deinde autor subdit aliud
 notabile dicens: q; si aliqui cōtingat q; ancilla baptizetur nomine serui: et eō
 uerso seruus baptizetur nomine ancille. tunc illa negligentia nō impedit
 baptismū: sed ep̄s vel suffraganeus aut alius simplex sacerdos p̄t talib?
 sic baptizatis postea nomen imponere. Circa litteram s̄mo notandus
 q; modum dubitationis. vtrum in hac dimissione nominis baptismus vi
 dietur p̄o quo sciendum q; ad baptismum requiruntur duo. p̄mo requi
 runt essentialia. sc̄o accidentalia. Et ex p̄sequenti ad dubiū r̄spondetur q; si ip
 se baptizans omittit essentialia: tūc baptismus nō valerit: sed si omitte
 rit solū accidentalia baptismus manet bonus. Vñ sicut supra patuit tria re
 quiruntur essentialia: et vere ad hoc sacramentū. Primum est trina immersio
 vel aspersio aq;. Secundum est debita p̄o: ū forma seu platio Tertium
 ē debita intētio. i. q; sacerdos hoc intēdit facere q̄s ecclia vel exposulat.
 Et si vnum ex his essentialiter requisitis ad baptismū defuerit. tūc bap

Summula Raymundi

in uoluntate. Si acciderit requiritur ad baptismum impositio nominis. Ita quod illud non
men imponatur: si nomen impositio a casu omittitur baptismus non uincit. Secundo nota
duo ex quibus tres sunt imeritioes baptismi: ubi puer baptizatur. tunc dubitatur
utrum puer sit baptizatus in piscina vel secunda vel tertia immeritioe vel in oibus tribus. Ad
hoc rursus quod baptismus solus sit in oibus tribus immeritioibus: si non in aliquo seor-
sum. et hoc ratio est: quia ipse corpus per se non facit hominem nec anima per se facit hominem. nec ele-
mentum per se constituit hominem. Illa tria si perfecta faciunt hominem: et ergo si in piscina
vel secunda vel tertia immeritio non constituit baptismum. sed baptismus solum consti-
tuitur ex oibus istis tribus immeritioibus simul. Et si sacerdos negligens
fuerit in aliqua triu illarum immersionu vel aspersionu: tunc baptismus ualidus quo ad
puerum non aliter ad sacerdotem: et sic oportet ipsum sacerdotem agere penitentiam secundum
ceteram discreti confessionis per talem negligentiam factam. Tertio notandum. pos-
natur casus quod aliquis puerum baptizet et dicat sic. Ego baptizo te in nomine patris
et filii. et tunc immediate postea loquatur et moriatur. et tunc clericus accedat et dicat:
et in spiritu sancti. tunc queritur an ille puer sit baptizatus an non. Si dicatur quod sit
baptizatus. vel quod est baptizatus ab aliquo vel ab aliquibus. Si non sit baptizatus
ab aliquo. ergo ab aliquibus: quia non est baptizatus ab uno: sed a duobus. et sic sequitur
quod talis puer sit bis baptizatus. et tunc talis puer cum hereticis est reputandus.
Ad hoc rursus quod ille puer est baptizatus. et si tunc queratur. vel ab uno vel a pluri-
bus. Rursus quod talis puer est baptizatus a pluribus seu ab aliquibus per modum unius.
Si tamen alius doctor dicit quod melius et tutius est quod ille secunda sacerdos de nouo re-
sumendo formam uerborum incipiat eum baptizare. Quarto notandum. dubita-
ret aliquis de sacramento eucharistie et baptismi et diceret. ex quo in sacramento eucharistie
est unum deus et indiuisus. quare tunc hoc sacramentum nobis preponitur sub duplici
specie. scilicet panis et uini. et etiam puer ter immeritus seel baptizatur. Rursus quod hoc fit
duplici de causa. Prima ad designandum plenariam refectionem anime: quia sicut cor-
pus plenarie reficitur ex cibo et potu et non ex cibo tantum vel ex potu tantum. sed
ex utrisque simul: sic deus noster Iesus christus dedit se nobis in plenariam refectionem
anime. de quo Iohannis. uis caro mea uere est cibus et sanguis meus uere
est potus et sic sub duplici specie preponitur. Secunda causa est: quia christus assump-
sit totam naturam humanam ad se. scilicet corpus et animam. ergo nobis sub duplici specie prepo-
nitur. quia per speciem panis designatur corpus: quia panis transformatur in corpus: et
per speciem uini designatur anima. quod habet sedem in sanguine secundum medicos: et ideo uinum ibi
transformatur in sanguinem christi. quod est unum deus et indiuisus. tunc sub duplici specie
preponitur. et sic si puer ter immeritus et aspersione seel baptizatur. Et hoc est manifeste
contra hereticos: quod dicitur quod christus non assumpsit totam naturam humanam: quia dicunt
eum uiuere per deitatem solum et non per humanitatem. quod est falsum: ut patet in causa. Cum enim
Iesus de heretice nature deus assumpsit totam naturam humanam. scilicet corpus et animam: uero
erat incarnatus in utero beate marie ex gratia spiritus sancti. Quinonotandum
per modum dubij de heremofoditis. scilicet hominibus habentibus utrumque sexum: quo
modo debeant baptizari. Rursus quod in talibus hominibus debet considerari discretio
sexus et quod illarum discretionum magis est cognoscibilis et aptior illa sub discre-
tione debet baptizari. et secundum hoc etiam nota dantur imponi. Si homo pueringeret
et uirilia laterent in aliquo puero et baptizaretur sub nomine mulieris: postea

Nota

Nota in et apud

puero crescete virilia exitu ptereret z apparetet tunc puer no e rebaptizatus: s; ipe pfirmatiois nome pr mutari z puentis aliud ipont. Si no p fuerit pfirmat? asq; virilia iei p ent apparere. tunc simplex sacerdos nom ei ipositu i baptismo pr mutare z aliud puentis nome ipone. **Utrio scie** du. q; ro qre i pfirmatioe pr nome iponi e ista: q; i pfirmatione no me ipositu pr variari. g; a fortiori i pfirmatioe alicui pr nome ipont. Eps em cum pfirmat ali que q; vocat petr? pr eu noiare alio noie. s. paul? vel iohannes. **Sz dicis** ex q; ita e q; i baptismo remittit pctm originale: tuc dubiu est an in pma vel scda vel i tertia imersioe remittit. Vbi dicit alt? docto. q; i tertia imersioe. **Lur? ro e:** q; tuc baptis? e coplet? s; an copletione sacri fi pr sacm aliqd opari: g; zc. Vbi ar docto. dicit q; i q;libz imersioe dimittit tur pctm originalia. Et ex illo sequit q; puer nisi sel imersus e baptizatus vn scrus iho. b; q; puez sel immergi i sacro fonte baptismatis sufficit: s; tu sp seruanda est psuetudo romane ecclie. Vn si in scia mfe ecclia eet co suetudo semel immergi puez: illa psuetudo esset obseruanda: si ter iteruz esset seruanda: sed tu vt supra paruit puenientius videtur esse trina imersio seu aspersio ad designandum mysterium sancte trinitatis.

De cognatione et affinitate que contrahuntur in baptismo.

.f. spūalem ^{sup. baptismatis}
Patrem compatrem fratrem mihi fons parit iste

.f. de baptismo ^{.f. p'is spūalis}

Quae leuat inde pater: carnalis filius huius

.f. spūalis .f. vxor legitima p'is spūalis

Sit mihi tunc frater: sic commater mea mater

.f. muliebus ^{representat} .f. cognatiōis

Sexus femineus tot depingit tibi gradus:

Supius autor determinauit d baptismo. Hic pñr vult dterminare d cognatiōe z affinitate q; p'rahit i baptismo. z cū hoc ostendit effectū baptismi: vocat q; cōpater erit p' baptizati. z sic pñr cōmat erit m' baptizati. fili? ei? erit frat' baptizati. z filia erit soror baptizati: z sic isti erit int' se mutuo patres z m'eres: sorores z frēs spūales. Circa istam pmo notandū ex quo hic in ista h' d cogitōe. sciētū e q; ista cogitō e triplex. Nam qdā e spūal: quedā carnal' z qdā legal'. d his duab? vltis cogitōib? nihil ad ppositū: s; tm de pma. s; d cogitōe spūali q; definit sic. Cogitō spūal' e qdā attinctia spūalis ex donatiōe sacri z spūal' pueniēs. z ista est triplex. q; aliq; d; pr. aliq; cōpater: z aliq; frat'. Nam aliq; leuans de sacro fonte baptismatis filium d; cōpater. q; sicut p' carnal' pducit filiu ire. sic p' spūalis pducit filiu grē. Et d; pater a con: qd est fil' et p' q; sicut semel sumus nati a p'e carnal' sic sel renascimur a p'e spūali. seu a cōpatre. et sic talis vocat p' spūalis. s; sic cōpatres dicunt h' duo p'es. s. carnal' et spūalis. **S; frat' spūales d;**

Summula Raymundi

confratris leuatis z leuati. vñ considerandū ē qd cōpatres i fōte z cōpatres i
pfirmatiōe reputant p eadē affinitate. z ipediūt mīmonū p̄trahēdū z cō
tractū. z rō ē: q̄ illa est vna cognatio spūal quā carnal nō p̄t dissoluere.

Secōdo notandū: sra d̄t q̄ baptisim⁹ facit frēm z sororē. hoc ē itelligēdū q̄si
cōp̄ h̄z filiū: tūc ille fili⁹ z baptizat⁹ dicitur frēs spūales. Sic p̄s̄r si cōp̄
hūerit filiā tē filia ei⁹ ē soror spūal baptizati. z sic illa affinitas ipedit mī
monū p̄trahēdū z dirimit p̄tractū. S̄z q̄reres: vtz sp̄ talis cogitio ipedit
mīmonū p̄trahēdū dirimit p̄tractū Ad hoc r̄r̄ p̄ distinctionē. s̄ cogitio
spūal p̄cedit mīmonū vel nō. si n̄ p̄cedit cogitio spūal: tūc n̄ ipedit mī
monū cōtrahēdū nec dirimit cōtractū. vbi gr̄a. Si mī i necitate seruaz
puez suū p̄t hoc mīmonū n̄ ē sepandū: z ponat q̄ dolose faciat: tunc ei
d̄z inūgi p̄na cōdigna. Si autē cognatio spūal p̄cedit mīmonū: tunc ipe
dit mīmonū cōtrahēdū et dirimit cōtractū. ¶ Itē dubitat̄ ex q̄b⁹ factis
p̄cedit tal cogitio spūalis. Ad hoc r̄r̄ s̄m Johā. andree l. iiii. decreta. q̄
solū cognatio spūalis contrahit p̄ baptisim⁹ z cōfirmatiōē. Et hoc p̄z q̄
solū p̄ ista duo facta sit talis cognatio seu affinitas: q̄ diuidit mīmonū
p̄tractū z ipedit cōtrahēdū: s̄ cathexism⁹ facte cogitioē spūalē: q̄ cogitio
ipedit solū mīmonū cōtrahēdū. n̄ autē dirimit cōtractū: sicut hoc p̄z in
s̄l. nā ponat q̄ q̄s votū fecisset castitatē: tūc illud votū ipedit mīmonū
um cōtrahēdū z n̄ dirimit cōtractū: sic etiā in cathexismo. S̄z sec⁹ ē d̄ vo
to solent sicut sacri ordinēs z h̄mō: q̄ hoc votū dirimit mīmonū contra
ctū z ipedit cōtrahēdū: sic eodē modo facit baptisim⁹ z cōfirmatiō.

¶ Itē dubitatur. vtz in leuantes contrahitur aliq̄ cogitio spūal. ad hoc
dubū r̄r̄. q̄ in leuantes nulla contrahitur cogitio nec affinitas: s̄ sp̄ p̄t
contrahere mīmonū nisi aliud obstat ipedimētū. Sed ex hoc vltim⁹ du
bitatur. vtz vxor contrahit cogitioē spūalē cū leuato. R̄r̄ q̄ eadē est af
finitas in vxorē z vtz q̄ vtz z vxor dicitur vnū corpus esse z vnā aīa h̄e
p̄ vniōē mīmonū: vt p̄bit latius s̄ra. ¶ Itē dubitat̄. vtz i sacro p̄fē
s̄iōis etiā p̄trahit affinitas. nā vtz s̄m iura aliq̄s v̄l aliq̄ d̄r fili⁹ vel filia
p̄fessous. R̄r̄ q̄ sic: sed solū in p̄fētē z p̄fessorē. ¶ Quēq̄ v̄ fonte leuans
vngēdo siue tenēdo. Siue cōfirmādo: sua p̄t a fatēdo. Filī⁹ ille tibi spūal
erit. S̄z tñ affinitas q̄ cōtrahit ex cōfessioē nō ipedit mīmonū: nā sacer
dos h̄ns filiū fili⁹ bñ p̄t ducē i vxorē cui⁹ cōfessioē p̄ sacerdos audiuit.
S̄z si illa h̄ginē baptizauit: tūc fili⁹ ille talē ducē n̄ p̄t: imo si duxit ēent
sepandū. ¶ Itē dubitat̄ vtz filij duoz cōpatrū seu pueri p̄ quoz neutrū
deuentū est ad paternitatē p̄t cōtrahere matrimonū. R̄r̄ s̄m decreta.
de cognatione spūalē vbi sic d̄r. Filij duoz cōpatrū p̄ quoz neutrū deuen
tum est ad paternitatē. licite mīmonū cōtrahunt nisi cōsuetudine repug
net. Et si p̄ altez eoz vel vtrūq̄ euentū ē ad paternitatē. hoc sic declarā
capiendo exemplū tale. H̄beat vn⁹ vtr vnū filiū q̄ vocetur plato: z pater
platonis rogat aliū vtrū vi fiat cōpater ipius leuando platōē de sacro
fonte. quo leuato: tūc talis vir leuans nullā filiā suā p̄t desp̄sare plato
m: si etiā haberet decē filias. Et rō est: q̄ p̄ platōē deuentū ē ad paternita
tem. Si autē plato haberet alios fratres: tunc talis leuans istis fratribus

pulizaa Dubia

Nota

posset aliquam filiarum suarum copulare. Ratio est: quia p neutru illorum
 deuenit ad paternitatem. **I**te dubitatur. utz decem vel centum vel plures
 possint ad unum puerum fieri copatres. et utrum circumstantes puez non le
 uantes ex nuntia multitudine copatru etiam cotrahant affinitatem. ad hoc
 dubium rñdes lib. iiii. decreta. cap. Quauis vbi dr. sufficit vnus copater: si tñ
 plures ss. oēs erūt copatres. Et subdit ibidē. et idē ē de confirmatione
Ultimo notandum. sicut potest elici ex iam dictis: tunc cognatio spi
 ritualis contrahitur in confirmatione. et cotrahitur in baptismo qd sic de
 claratur. quia ille q ducit aliquā puellā ad cōfirmationē. tunc nec cum ipā
 nec cū mīse ipsius potest matrimonium cotrahēre: sicut puella que ducit ser
 uum ad cōfirmationē. nec cū isto nec patre ei⁹ pōt mīmonium cotrahēre
Unde est sciendū q viginti sunt casus qui impediunt matrimonium cō
 trahendū et diuidūt cōtractū: puenientes ex baptismo et confirmatione
Primus casus est inter leuantē et leuatū. Scdus casus est: inter pueros
 leuantis et leuati. Tertius casus est inter vxorē leuantis et leuati. Quart⁹
 casus est inter parētes leuari et leuantē. Quintus casus est inter vxores
 leuantis et parētes leuari. Sextus casus est: inter baptizantē et baptiza
 tū. Septimus casus est inter pueros baptizantis et baptizatū. Ex isto se
 quitur: si sacerdos hz filiū: iste non pōt contrahere matrimonium cū puella
 quā pater eius baptizauit: et ecouerſo: si est filia ista nō pōt contrahē ma
 trimonium cū masculo quē pater eius baptizauit: sed sunt sorores et frēs
 spūales. **O**ctauus casus est inter vxorē baptizantis et baptizatū. Ex isto
 pz q si sacerdos hz vxorē et baptizat aliquē masculū: tunc iste nō pōt con
 trahere mīmonium cū vxore sacerdotis. **N**onus casus est: inter baptizantē
 et parētes baptizatī. Decimus casus est inter vxorē baptizantis et parē
 tes baptizatī. Et sic sunt decē casus respectu baptismi q ipediūt mīmon
 nū cotrahēdū et diuidūt cōtractū. Et eodē mō ex pte cōfirmationis pue
 niūt decē casus q impediūt matrimonium cotrahēdū et diuidūt cōtractū.
Primus casus est inter cōfirmantē et cōfirmatū. Scdus casus est: int pue
 ros cōfirmantis et cōfirmatī. posito q ipi hēant vxores et pueros. **T**er
 tius casus est inter vxorē cōfirmantis et cōfirmatū. Quartus casus ē in
 ter cōfirmantē et vxorē cōfirmatī. Quintus casus ē int vxorē cōfirmantis
 et parētes ipsius cōfirmatī. Sextus casus est inter representantē et con
 firmatū. et sic iste repñtans est parrinus in cōfirmatione. Septimus ca
 sus est inter pueros repñtantis et cōfirmatū. **O**ctauus casus ē int vxorē
 repñtantis et cōfirmatū. **N**onus casus est inter vxorē repñtantis et pa
 rentes cōfirmatī. Decimus et vltimus casus est inter vxorē cōfirman
 tis et parētes cōfirmatī. Et sic similiter sunt decem casus respectu con
 firmationis sicut respectu baptismatis. qui impediunt matrimonium cō
 trahendū et diuidunt contractum.

De officio diaconorum.

.i. cū sacerdos abest sup. aliquis iſtrmīs

Nullo presbytero presente diaconus egrīs

*nota velle
 virginis puer
 mag qui ipatru
 matrimonium
 cotrahendū
 nō pōt cotrahē*

Summula Raymundi

^{.i. eucharistiā} ^{.i. confessionē} ^{.i. firmē.}
Det corpus domini: crimē simul audit eorum

^{.i. infirmos} ^{excōcatōe} ^{tumulat} ^{infantes}
Hos non a banno soluit: sepelit: puerosqz

^{.i. nō in fonte baptismit} ^{.i. p̄p̄nquior}
Baptizat: non fonte sacro: nisi promptior vnda
^{p vel} ^{baptizandis} ^{crudelior}

Nulla sit: aut vbi mors mergendis acrior instat

^{.i. sacro crismate} ^{in eccliam} ^{mulieres} ^{post partum}
Non crismabit eos: inducit purificandas
^{hec verba} ^{sup. diaconus.}

Non dicet dominus vobiscum hic: nisi quando
^{ad sanguinē xp̄i p̄ficiendū} ^{diaconus}

Lantat euangelium: calicem bene preparat idem
^{sicut} ^{sup. tenet} ^{diaconus}

Canonicas horas vt presbyter ipse tenebit
^{.i. multi hoies} ^{sup. plebanū} ^{ad sumendum}

Si populus multus ad te venit ad comedendum
^{.i. corpus xp̄i} ^{sup. diacon⁹} ^{hoib⁹} ^{plebanus}

Sanctum pascha: potest hic hoc illis dare si tu
^{.i. mandas} ^{.i. alter} ^{.i. sacerdos} ^{pp̄lis}

Precipis: aut alius si desit presbyter illis

Hic autor icōdētāl̄ docet off. cū diaconoz ⁊ p̄tinaf̄ ad p̄tē p̄cedētē. q̄a
pus autor dēstinauit d̄ baptisimo. h̄ic p̄r̄ vult dēstinaatē d̄ offō diacono
noz. ⁊ vidit illa p̄s̄ i tot pres̄ q̄t̄ autor: p̄dit doctr̄nas. pres̄ p̄b̄t. **Hic** p̄p̄
nia doctr̄na mgr̄ vult q̄ q̄n̄ sacerdos ē ab̄s̄ vs̄ i sufficiēs hoib⁹ q̄ ad t̄d̄comē
ip̄oz. tē diacon⁹ ex iussu sacerdot̄. l̄ ex ab̄s̄t̄ia p̄s̄b̄r̄i p̄r̄ audire p̄fess̄ōez p̄
firm⁹ d̄tē corp⁹ xp̄i: ⁊ si infirm⁹ eēt i b̄ano seu i excōcatōe: tē diacon⁹ n̄ d̄
eū absolue a b̄ano l̄ ab excōcatōe nisi sub tali p̄ditōe: si dual̄ q̄ p̄mittat
eū ad sup̄iores. i. ad illos q̄ h̄nt̄ auctoritatē absolue d̄i eū ab excōcatōe. ⁊
rō illi⁹ ē ista: q̄ ille n̄ p̄r̄ ser̄ā ap̄ire q̄ caret clauib⁹: s̄ diacon⁹ caret ill̄ clau
bus: q̄ ille clauēs sunt tradite solū p̄s̄b̄r̄is vt elict̄ ex d̄bis q̄ d̄ns n̄ d̄t̄
ad br̄m̄ petri. i. q̄d̄cūqz ligauer̄ sup̄ terrā ⁊c. **Hic** hoc solū loq̄bat̄ ad p̄s̄b̄y
teros ⁊ n̄ ad diaconos. **Hic** illo p̄s̄ q̄ diacon⁹ n̄ p̄r̄ ligare: ⁊ p̄ p̄ns̄ etiā n̄ p̄t̄
solue: q̄ illi⁹ ē solue cui⁹ ē ligare: s̄ diacon⁹ n̄ p̄r̄ aliq̄ excōcatōe. q̄ nō
p̄r̄ aliq̄ absolue ab excōcatōe. **Hic** mgr̄ subdit sc̄d̄a doctr̄nā d̄icēs q̄
ip̄e diacon⁹ et p̄r̄ baptizare pueros t̄p̄e necitat̄: s̄ hoc n̄ d̄z̄ facē i sacro fōre
s̄ i alta aq̄ nisi acrior mors īst̄aret puero: ⁊ q̄n̄ alta aq̄m̄ h̄c n̄ poss̄ h̄c bap
tizet puer⁹ i sacro fonte ne puer mouat̄ sine baptisimo. ⁊ rō illi⁹ est ista. q̄a

facer fons baptisim e scificatus seu sacrificat^a p^ofo. z i^o fact^o ill^o ad so
 los p^ofos p^oinet. Deu^o m^ogr subdit ter. ta^o doctna p^occes. q^o diacon^o i^o abse
 tia sac^oos^o mulieres purificadas p^o i^o ecciaz irroduc. Deu^o subdit q^o dic^os
 q^o diacon^o n^o dz crismare pueros. Et ro^o ill^o e^o ista. q^o man^o ei^o n^o st crisma
 ta. Et hoc p^o q^o sac^odos sol^o p^o q^otuor digitos p^oncipales ab epo cosectis
 p^o rang^o sac^om vncit^ois v^o crisma. Si no^o cu^o digito n^o crismato p^osumptuo
 se t^ogeret crisma ille mortalit^o peccaret. si no^o ex neglig^otiav^o i^ogratia p^oi
 geret t^o peccaret venialit^o. z t^o ill^o m^oeb^o cu^o q^o t^ogeret diligit^o cet^o ablu^o
 du^o z t^o illa ablutio a sac^odore i^o igne ardere v^o i^o aqua^o fluere dz p^oici. Deu^o
 v^olt^o subdit q^o alt^o docum^otu^o dic^os. q^o diacon^o n^o dicat: d^ons vobiscu^o: nisi q^o
 legat eu^ogeliu^o. N^o e^o sac^o q^o diacon^o vol^oes leg^o eu^ogeliu^o: d^o d^ons vobiscu^o
 p^o hoc exhor^oas p^ol^o q^o v^oba eu^ogelica aurib^o attete p^ocipiat z corde duo
 to ardeat. s^o als n^o d^o diacon^o d^ons vobiscu^o. q^o ista st v^oba ad sac^odorale di
 gnitate p^otineta. q^o illi n^o p^ocedit nisi ad v^oba eu^ogelica. Deu^o subdit q^o d^o
 dic^os. q^o diacon^o dz p^opare calice z lege horas canonicas vt sac^odos. Deinde
 subdit q^o vltim^o docum^otu^o dic^os si tpe pasche e^o mltitudo hoim^o c^oicantiu^o
 tuc ex iussu sac^odor^o diacon^o p^o t^o dare corp^o d^onicu^o. Curca li^o am notadu^o q^o
 aliq^o t^oter^o h^oit sic crime nec audit eoz^o z aliq^o h^oit sic crime sil^o audit eoz^o)
 sic q^o illa l^ora pont^o affirmatiue ab aliq^o b^o: z ab aliq^o b^o negatiue p^oro isto no
 t^oadu^o q^o p^o p^ocordia dic^odu^o e^o sub forma distinctiois sic. q^o p^offlor^o e^o duplex:
 q^o d^o e^o sac^ometalis. z q^o d^o e^o venial. L^offlor^o sac^ometal e^o q^o h^oz clau^oes eccie. z ad
 tales p^omas duo req^orit p^omo aut^o as discerned^o. z illa p^opetit sol^o sac^o
 doti. q^o solus sacerdos h^oz discern^o lepra. t. p^octm. Scdo req^orit p^otas absol
 uedi. ita q^o habeat absolue a culpa. z hoc it^o p^opetit sac^odori. q^o hoc d^ons
 sol^o p^omisit apl^os q^o fuerit actu sacerdotes et eoz^o successor^o vt st sac^o
 dotes ia actu existetes. v^o dicit. Quoz remiserit^o p^oct^o z c. S^o p^offlor^oes
 nialis d^o e^o ille q^o sol^o p^offlor^o e^o audit veniale z no^o ei p^oniaz ip^onit. z illud
 p^opetit ip^os diacon^os. N^o sci^odu^o q^o p^onia e^o v^oni sac^om h^ons i^o se r^ona. f. p^o r^ona
 ne. p^offlor^o e^o z satisfactio^one. Mo ad p^opositu^o l^o e^o dic^odu^o. q^o capi^oedo p^omo
 mo p^offlor^o e^o tuc legit l^ora negatiue. S^o capi^oedo p^offlor^o e^o scdo mo. tunc l^ora
 legit affirmatiue. Scdo no^o ad. sicut h^o ex l^ora tuc diacon^o n^o dz dare cor
 pus x^oi alt^o q^o nisi ex iussu z lic^ota sacerdot^o seu plebanu. Ad hui^o e^o talis
 q^o ill^o n^o e^o disp^osare corp^o x^oi seu porrig^o e^o cu^o n^o i^o i^o rest^o p^osecrare. s^o diacon^o
 n^o i^o rest^o p^osecrare corp^o x^oi. q^o diacon^o eti^o n^o i^o rest^o disp^osare corpus x^oi.
 seu porrig^o. Mo^o h^o Mar. ca. v^ol. sic sil^o nec ip^oe diacon^o p^o crismare pu
 eros vt h^o in l^ora. Et ro^o hui^o e^o. q^o null^o i^o rest^o crismare nisi q^o actu crisma
 tus e^o. s^o diacon^o n^o e^o h^omo^o. q^o z c. Mator nota e^o de se. S^o minor sic declar^o
 q^o diacon^o p^omo crisma^o cu^o sit sacerdos. p^oro q^o nota distinctio^one. q^o diacon^o
 nu^o h^ore aliqua^o efficacit^o it^o cligit dupl^o. vno mo^o v^oture p^opa. altom^o v^oture
 aliena. mo^o v^oture alia^o v^o pura v^oture sui sup^oior^o diacon^o p^o disp^osare corp^o
 x^oi tpe necirat. z cu^o h^o p^o baptizae pu^oos z mulieres irroduc. z i^ofirmos
 c^oicare z mortuos sepelire S^o ip^oe diacon^o v^oture p^opa h^oz i^o se dupl^o e^o effi
 cacia seu duo officia. p^omo q^o ip^oe eu^ogeliu^o dei p^odicat. Scdo e^o q^o ad missa

Handwritten notes:
 p^onia q^o p^offlor^o e^o
 p^onia q^o p^offlor^o e^o
 p^onia q^o p^offlor^o e^o

Summula Raymundi

pōt ministrare. Nā dō pōt care verbū dei pōt hoc q̄ isō qd̄ ore fōicat et
hoc ope adimpleat. Scōo em̄ dō ministrare ad missa pōt hoc q̄ dō eē mīn-
ster altaris. z sic ista duo pōt sibi p̄tute p̄p̄a. Cū dīacon⁹ dī a dia qd̄ ē
duo. z cano. ius. nere. q̄ ip̄e duo in dīuino officio misse canit sc̄z euāgelū
z ite missa ē. Et dī a dia qd̄ ē duo z tonās. i. laborās. q̄ ille laborat i duo
bus ordinib⁹ maiorib⁹ ministrādo i ecclīa dei legēdo euāgelū z p̄parādo
caltcē. Itē nota p̄ modū dubī. vtz multitudo ordinū sit necēria. vel sic.
vtz ordo i sc̄ā ecclīa sit necēssi⁹. Et videt q̄ si. Et sic declarat. q̄ vbi est
vnitas ibi nō dō eē disparitas. S̄z in ecclīa dei ē vnitas. id̄ nulla ordinū
disparitas. Maior sic declarat. q̄ vbi multitudo ibi p̄fusio. S̄z q̄ dispari-
tas facit mltitudinē z nō vnitatē. igit̄ zc. S̄z minor h̄t ad. Ep̄. p̄. iij. vbi
dī. Solliciti sūt e vnitatē fidei. S̄z i acti. apost. vbi dī. Et erat eis vna
mīa z vni cor. Ad hoc dubiū r̄r. q̄ ordo in sc̄ā ecclīa ē necēssi⁹ pōt
fusione tollendā. Tūc ad p̄bationē maioris q̄ dī. vbi ē mltitudo ibi cō-
fusio: dico q̄ hoc ē vtz si ibi ē multitudo sine ordine tunc ibi ē p̄fusio. S̄z
si ibi ē multitudo cū ordine tūc non ē p̄fusio. Tūc ad minorē q̄ dī. q̄ i ec-
clesia dei ē vnitas Ibi r̄dēt q̄ vnitas ē duplex. nā qd̄ā ē vnitas aiaz. z
qd̄ā ē vnitas officioy. Tūc dī. Ibi nō sit vnitas officioy ad que officia
diuersi ordines requirūt. Nā adhuc ē ibi z dō eē vnitas aiaz. vbi h̄t i acti apo-
st. dī dubitatur vtz vnus caracter ip̄umaf i oib⁹ ordinib⁹. Et vbi q̄ sic.
q̄ sicut ē in sacro baptismatis: sic ē i sacro ordinis. S̄z i baptismo solū im-
primif vnus caract. Ibi p̄ter ter imerzaf z ita et. ā i sacro ordinis t̄m vn⁹
i ordinif caracter. Ad hoc dubiū r̄dēt. q̄ culibet ordini specialis caracter
i primif. Et rō ē ista: q̄ nullus ordo ē reit̄ r̄dus. igit̄ culibet ordini im-
pressus ē caracter. S̄z tūc ad rōnem dicit q̄ in isto casu nō oportet q̄ ita
lit de sacro ordinis sicut ē de sacro baptismi. q̄ baptism⁹ dat p̄ vnū of-
ficiū t̄m. q̄ t̄m vnus caracter ip̄umaf ibi. S̄z in ordinib⁹ mul. aiant officia
q̄ p̄pter diuersitatē officioy culibet ordini dat̄ specialis caracter. vt ac-
colitis diaconis subdiaconis z p̄bīs. Ultimo dicitur. vtz mulier potest
recipere sacros ordines. Et videt q̄ sic. q̄ mulier pōt baptisare. sicut de
beata Anna p̄phetissa legit̄ z Sybilla. ergo concludit̄ z infert̄ q̄ mulie-
res possunt sacros ordines recipere. p̄ntia tenet a maior. q̄ minus ē ill
quē ad ordines. p̄moueri q̄ p̄phetizare. q̄. Ad hoc r̄dēt doctores sa-
cre scripture. q̄ mulier nō pōt p̄moueri ad sacros ordines. z si p̄moueret
ignozanter nō reciperet caracterē. Et rō hui⁹ ē ista. q̄ ip̄a mulier ē imago
viri: q̄ vir ē imago iesu xpi. Et sic ip̄a mulier mediante viro afficitur xpo
z non imediate. z q̄ nō pōt recipere caracterem nec p̄moueri ad
sacros ordines. Sed tūc ad rōnem dicit q̄ ad hoc q̄ aliquis potest p̄p̄e-
tissare nō requirit̄. q̄ ip̄e sit sanct⁹. q̄ cap̄ phas p̄phetissauit̄ cui dī. Et
pedis vobis zc. z tamen nō fuit sanctus. z ergo magis ē aliq̄ p̄moueri
r̄ ad sacros ordines q̄ posse p̄phetare. z ip̄a mulier nō pōt ordinari.

Nota

De mulieribus menstruosis

^{.i. mulier sup. mēstruū caueat} ^{vt nō ingrediat}
Femina que patitur videat ne progrediat

^{.i. sanctā ecciam fluxus mēstruū}
In loca sancta: nisi dolor abscedat prius eius

^{videat sup. mulier maculet loca sancta}
Vel saltem caueat sibi sic ne polluat ista

^{sup. mulier sua spnat. .i. libidinē carnalē mēstruū}
Atq; viri vitet consortia dum dolor viget

^{mulier .i. puerperū añ purificationē}
Hec si post partum moritur non purificata

^{tal mulier .i. ad tēplū dei s. p. sacerdotē}
Fertur ad ecclesiam: post hoc inferitur et ista

^{sup. sui .i. a pctis talis mulier mūdara}
Corpons a maculis si custodita videtur

¶ Ista ē vitia ps hui⁹ capituli. in q̄ pte mgf vult dicere de mulierib⁹ mēstruosis. z cōtinuat ad grē scēdētē sic. Postq̄ auroz determinauit de bas prisimo z ei⁹ effectib⁹. z ex quo ita ē q̄ baptism⁹ cōrigat fieri circa pueros q̄s mulieres patiūt. rōo mgf i fine illi⁹ caput offidit q̄liter mulieres mēstruose z ip̄gnate vbeāt ordinare vitā suā. z didit istalps i tres ptes fm q̄ ponit tres cautelas siue tria documēta de mulierib⁹ mēstruosis: ip̄gnat⁹ scōdaps ibi (Hec si post partū) tertia ibi (Sept⁹ hanc moneas) Quō ad fmā grē vult intantū. si aliq̄ mulier fuerit q̄ patiat pestē multebē. i. mēstruū: illa nō d̄z intrare ecciam dei. pp̄ reuerētā sacramētū z pp̄ loci sc̄ritatē. Et si casu ecciam dei intraret vel alta sancta loca visitaret: tūc caueat ne ecciam dei maculet stillādo. et cū magna prouidētā caueat z diligētā ne virū illo tpe cognoscat. q̄ alias gnaret pueros leprosos vel cū rufis crimb⁹. Tunc ibi (Hec si post partū) mgf ponit scōdam cautelaz siue doctrinā dicēs. si al qua mulier moritur in partu pueroz: tūc ipsa mortua debet ad ecciam portari z debet introduci a sacerdote. Et licet mētra ē tū purificat. i. mundatur a maculis corpis. i. ab imūdia mēstruositatis.

¶ Circa istam est primo notandū. q̄ auroz dicit notant i ista (Femina q̄ patitur) z hoc dupliciter exponit. Primo sic: femina q̄ patit supple mēstruū scōdo sic. femina q̄ patit supple ex dolore partus. Et vtrūq; illoz p̄tē d̄z stare. q̄ sic declarat. q̄ q̄uis mulier patiat in partu iuxta illud dicitur creatoris. In dolore partes filios suos z c. sic etiā bene p̄t stare ista cuz dicit. Femina q̄ patit mēstruū. scz appropinquāre hora ptus. q̄ quis mulier patitur mēstruū p̄tinuū z s̄br post partū. z rōo q̄cūq; modo patitur siue ante partū siue in partu siue post partū. tunc non debet intrare ecclesiam dolore z passione eius vigente. h̄uitus rō est. q̄ h̄mōi mulieres sūt humide: z si tūc illo tpe intraret ecclesiam dei tunc possent ipsam pollucere

Summula Raymundi.

per imūditā mēstrui. 7 ideo debent cauere ne trent ecclesiā isto tpe vel si intrant caueant ne polluāt domū dei. qz si sic polluerēt eccliam seu alia loca sancta macularēt tunc grande peccm̄ pmuterēt. Secō ē notādū. auroi notāt qd in lra. qz hmoi mulieres si dnt hfe pfortia cū viri cox tpe passio nis mēstrui. Quō rō ē ista. qz mēstruū ē valō imundū z qñi venenū salua re uerentia. z si tūc illo tpe vir coiret cū ea tūc vlti⁹ posset ifici cū veneno z cū malis hūorib⁹ qz forte morte paret. z hoc eēt sibi horribile peccm̄. qz mulier hoc patēs si appeteret coitū tale studiose eēt homicida. Itēz ex alio dato qz viro nō obessz nec aliq̄ picitatio corpaltis accideret. tñ ipē puer qz hoc mō gnaf lepra inficit z erit leprosus. qz ipi⁹ viri sperma i matricē mulieris receptū ificeret veneno. z p pñs gnant pueri leprosi. Et iō ad ista pcaueda mulier nō dz hfe pfortia cū viro suatempoze fluxus menstrui.

Tertio notād qd sit mēstruū. vnde menstruum sic definit. Est liquor in ipece crudi sanguinis ab ipis p locū deputatū confluēs. ab ipis hūoribus indigestis generatus. Un notandū qz iste liquor generat ex eo qz qñ mulieres ad refectionē nature sumūt nimū de cibo z potu non potentes bene digerere. qz nālter sunt frigide nature sicut dicit medici. qz calidif sima mulier ē frigidior frigidissimo viro: z qz cū illō qd sumūt ad refectionē nature non possint digerē. cū naturaliter sit frigide nature sicut dicit medici nec in stomacho decoquere. tūc materia qz ipis imāner residua: l digesta si fundit p totū corpus z hñt in crudū sanguinez. Et cū natura nō abundat in supfluis nec deficit in necessarijs quātū est in seipsa tunc cogit istā materiā exire. talis autē matia cū non possit alibi exire exiit p locū porosū z deputatū sibi. scz vuluā. z illud dicit mēstruū. Sz tpe viri eū sint valde calide nature: tūc p caliditatē hoc in digestionē digerūt in stomacho z psumunt z bene decoquūt. sic qz talis materia in ipis non est residua. z iō nō eouertitur in crudum sanguinē. z p psequēs etiam nō patiuntur menstruum. z dato qz aliquod fuerit residuum in vtris. tamē hoc exiret p ipos crines z barbā. Et hec ē cā originalis qre mulieres carent barba. qz mulieres illā materiā emittūt p mēstruū. Viri autē p barbā z crines. iō viri nō patiūt mēstruū. lz tñ aliq̄ viri sūt ita pessimez frigide nature qz et patiūt mēstruū sicut mulieres si tñ p mēbz virile patiūt. sz p anū sine p culū. Itē sciēdū qz oēs mulieres z virgines postqz ad erātē pueniūt idifferēter patiūt mēstruū. sz tñ qdā magz qdā nō minus. qz mulieres z virgines calide nature singulis mensibus patiuntur semel. nisi qñ mulieres sunt impregnate. quia tunc ante horam partus continue patiuntur. sed mulieres z virgines frigide nature in suo genere in singulis mensibus patiunt. vel qñqz plus patiūt. qz tale mēstruū pgregat ex nimia hūmoy indigestoz supfluitate. Et sic tūc iste mulieres siue virgines qz hñt multū de hmoi hūmoribus bis vel pluries patiuntur in vno mēse. qz autē minus habēt de hmoi hūmoribus ille in vno mēse semel patiūt. Itē dicit medici z ipē Albertus magnus. qz mēstruū est tra imundū z venenosū qz si funderetur sup arbores: virētes: tunc tales nō crescerēt nec fructum pducerent: sic qz illud lignū infructuosum. z sterile fieret. Itē dicit pōs i

Nota

Nota

Nota

de somno et vigilia. qd si tale menstruum fuerit sup speculū nouū tūc spes
culū nouū maculat ex mēstruo. et sicut si mulier mēstruosa inspiceret hęc
lū nouū tūc facit nō sepā a speculo macla. et si speculū sit vtrū tūc facit res
par. Sicut patet qd mulieres mēstruosa hōies inspicit et inficiūt vsum ad
mortē sic basilicū. qd tūc tales mulieres vndiqz iplere sūt cō malis hōi
bus. et sic mēstruosi hōies vndiqz erent. et tūc hōi hōies etiā petūt ex
itū p oculos. et ita tūc tpe hō pvisū tpe mulieris inficit facit ad mortem. Et
etiā aer inficit p mulierē q aer tūc defert ad hōies p piquū ita forte q talis
aer corruptus hōies inficit ad mortē. Et id tales mulieres cauēat tpe mē
strui ne accedat ad pueros iacētes i cunis ne inficiat eos. qd tales sūt fra
giles nase. q valde facit ad mortē inficerēt. Et id dicit nobilē Quicena. q tal
mulier magis inficit cū visu q cū tactu. et dat rōne desup. qd oculi sūt magis
porosi. et id ppter porositate oclorū talē matia citi⁹ transit p oculos qd p alia
mēbra. Itē dubitat vtrū mulier tpe illi⁹ inficiat pōt reddē debitū carnis
vel exigē. Et vidē q nō. vt hēt i leuitico vbi dicit. Mulieres mēstruosa ne ac
cesserit. Et dicit glo. i. i. v. q illo tpe nec dicit reddē nec exigē dicitū carnis. Sicut
i oppositū arguit sic. leprose mulieri ē reddēdū dicitū carnis. q mulieri mē
struosa. qna i. qd lepra ē infirmitas hūior q passio mēstruosa. Sicut aīo p
extra dicit iungo leprosoz l. i. i. nā illa infirmitas nō diminit matrimoniu
vt patet i iura. Ad dubiū rōdet p distinctionē. qd illo actu sūt duo. vnu est
voluntariū. sicut exigē dicitū carnis. et aliud ē nēcessariū sicut reddē debitū car
nis. Ad d. qd illo qd ē nēcessariū hoc ē faciendū. sicut illo qd ē voluntariū ē omittēdū
Cā pmi ē ista. qd mulier si ē sua sicut viri. sic etiā vir si ē suus sicut mulieris. Alij
dicit q mulierē pati illā infirmitatē itelligit dupl. vno mō nafalr. et
delz sicut i mēse ppter defectū calorū nātis. et isto tpe vtrū dicit accedē mulierē
Alio mō itelligit qd patiat illā infirmitatē ppter naturā sic q qnqz dicit labo
rar i illa infirmitate. et tūc i isto tpe vtrū ppter accedē mulierē. Itē nota qd si vir
vel mulier petit dicitū carnis tpe festiuitatis. vel i loco sacro vel tpe leui
nit. vel tpe mēstrui tūc peccat mortāl. sicut alijs dicit extra illud rōp licite
ppter dicitū carnis sine magis pctō. Et dicit notat sine magis pctō qd nūqz
vel raro fit sicut pctō. vñ dicit. Festa sacerqz loc⁹ ieiunia mēstrua pius. Si
petas coitū mortāl peccas i ill. Et isto scqz qd certis tpebus vir et mulier li
cite pnt reddē dicitū carnis. sicut hīs dicit si ppter licite exigē. Alio notādū. qd
qnqz mulier apta ē ad fluxū mēstrui tūc apta ē ad virtū pfortiū. vñ mulier
vel puella a tredecimo āno vsqz ad quāquingenta ānos nafalr patit mēstruū
et hīs tpebus apta ē etiā ad virtū pfortiū. vñ dicit. A decēterio mulieris mē
strua cernit. Ad quāquingenta durat purgatio tāta. Et hoc i aliqz bene pple
tionar. qd in oib⁹ nō eodē mō ouit mēstrua. sicut pmi pūz et postertus pmi
magis et min⁹. qd quāto mulier calidior ē tāto min⁹ patit de mēstruo. cū
caliditas illā materiā plūmit. Et quāto mulier ē frigidior tāto magis ē
mēstruosa. cū frigiditas illam materiā psumere non potest.

sup. mulierē

a puero impregnatam

Septus hanc moncas vt dum se prole grauatam

Summula Raymundi

^{.i. sua pctā} ^{sup. mulier}
Senserit excessus q̄ pure confiteatur
^{.i. corpe xpi} ^{.i. seipam} ^{.i. añ tps parēdi}
Et viuo pane sic se premuniat ante
^{.i. qñ} ^{.i. agguat} ^{ad mortē vel ad vtrā}
Dum dolor viget eam partus: sit et ipsa parata
^{.i. in tpe ptus} ^{accedat} ^{incōueniens}
In pariendo quia q̄ visitat est inhonestum
^{sacerdos mulierē} ^{hec doctrina diligēter aduertēda}
Presbyter hanc: ideo sit cautio sufficiens hec
^{.i. si ē nccitas} ^{psuetudo} ^{mūdatur}
Non est lex sed mos si mortua purificatur

*Circa mulieres
 ignatas*

^{sacerdos ecclie} ^{sup. mulieri} ^{sup. tūc} ^{.i. statutu ecclie}
Presbyteri introitu dat huic dū viuit et est phas
Cum magister ponit aliam cautelam circa mulieres ignatas dicens quod si aliquis sacerdos curam animarum gerens suam parochialem mulierem nouerit esse guaratam tunc debet esse monitus. Item si fornicaretur visitet ecclesiam seu domum dei: et ibi oia peccata sua confiteatur et premuniat se corpe christi. ut quoniam tempus parietis istat quod ipsa sit parata ad vitam vel ad mortem. quia mulieres septem in partu moriuntur. et ideo dicit se parare corpe dñico quod tunc sacerdos non indiget visitare eas: cum hoc inhonestum videtur. Circa istas est notandum. quod mulieres maxime leduntur in partu et cum magnis doloribus parunt per exitum infantium. quia ibi fetus exiit per locum valde artum et strictum. ita quod maxime huiusmodi mulieres leduntur. Unde dixit dominus ad Eua et ad mulieres sequentes. In dolore partes filios tuos. Et ideo omnes mulieres idifferunt partum in partu. scilicet tamen quodam magis et quodam minus. scilicet quod hoc fit lucidius per se in seculis mulierum. Secundo notandum. quod mulieres huiusmodi debent purificari ut scripta preedicta. Et ratio est quod si valde immunde tunc per exitum secundine. unde secundina est illa curis vel pellicula in quod voluit fetus vel in qua iacet puer in utero matris: et si mulieres tunc in partu liberantur a tali pellicula tunc signum est sanitatis earum. Et ideo quoniam infantes nascuntur in secundina tunc dicuntur rustici quod tamen infans cum felicitate et cum oia prosperitate circūdatur. Et visum est de curis quod talis secundina est applicata umbilico pueri cum vna parte et per obstetrices secrete diuiditur a puero et per easdem remittitur ad locum psuetum. et dicitur visum est quod si mulieres per partum habent immundiciam sibi attractam. et quod ab introitu ecclesie per ipsas ab ecclesia deputatur sequestrare se. Tale vero finitio tunc deputat orientes ad ecclesiam per benedictionem aquam per se purificat ab immundicia corporis attracta per partum et secundinam: et per sacerdotem introducunt ad designandum vnitate illarum cum ecclesia. Tertio notandum quod mulier debet premuniri cum pfessione et conuentione dñica ut scripta preedicta et hoc est preceptum: quia ipsa mulier tunc per se est in articulo mortis constituta. quia nullum a salutatum patitur in partu sicut mulier. Et ratio est ista. quia quanto plus sensus delicatus est de tanto plus patitur. et per passio christi maxima fuit. et hoc ideo. quia eius complexio fuit nobilissima. Et ergo cum hoc iter oia aialia sit aial nobilissima. ergo mulier per

Nota

patit in partu q̄ aliq̄ aliō aīal. q̄ ip̄a patit itāti q̄ ip̄a t̄met piculū mor-
tis se iure. q̄ seq̄ de p̄mo ad vltimū q̄ ip̄a mulier d̄s p̄munit cū p̄fessioe
r̄ cōcātiōe. P̄mo q̄ ē sciēdū q̄ pena siue passio ē duplx. Nā q̄dā ē pena cōis
r̄ q̄dā ē pena p̄ticular̄. Lōis ē viri r̄ mulier̄ sil. r̄ ista pena ē nectis. vñ i
Beneſi d̄ns dixit ad Eua r̄ Adā. In q̄cūq̄s hoā comedert̄s morte morte
mini. Alia ē pena siue passio p̄ticular̄. r̄ ē t̄m mulier̄. vt h̄. f. i. Sen. nam
ip̄a mulier p̄mo p̄sensit diabolo i padiso i morsu pomi r̄ tradidit viro. vñ
d̄ns dixit. In dolore p̄nes. r̄ sic oēs mulieres patiunt in partu. Igitur
colligif de p̄mo ad vltimū q̄ mulieres debent eē p̄munitē cū sacro ecc̄ie
st̄a i dō mulieres debent esse p̄parate cum sacro p̄p̄t remouere in hone-
statē. q̄ maxime inhonestū est si sacerdos illis p̄tibus mulieres visitaret
etiā hoc maxime sunt imūde. iō añ t̄ps p̄us debēt se p̄munitē cū coipe
p̄p̄t. Vltio notandū q̄ infans iacens siue iclusus in secundina. sicut mes-
dici dicūt: tūc in tali caput ei⁹ ē sursum h̄ns cubitos suos sup̄ genuaz quā
libet manū ad vñū oculū r̄ mēbra subitūt cōglutinata. r̄ q̄n t̄ps pariendī
affuerit: si debita generatio fit: tunc secundina trāsfertur sic q̄ p̄mo na-
scit caput. r̄ si tunc aliter fieret generatio nō fieret debita. r̄ mulier ē val-
de p̄calosuz si forsan mortē possit euadere. Et ideo q̄dā mulieres ḡtus
laborāt q̄ alie p̄p̄t diuersuz modū secundine. i. diuersuz modū embionis
Et iō ne forte mulier ex piculo morte p̄ueniretur tūc ip̄a p̄mo suadet
sibi p̄munitē cū sacramētis ecc̄ie. Alij aut sic dicunt q̄ infans inclusus
in secundina iacet in matrice sub pectore pendēs sursum cū capite ad imū
vero cū pedib⁹ r̄ nō extēsis. imo mēbra p̄stricā sunt: ob hoc ne mulier le-
dak̄ nūmū r̄ t̄pe partus nō simul r̄ semel exat. s̄ q̄dā mēbra p̄ p̄a⁹ r̄ q̄dā
p̄ posteri⁹. r̄ i dō si debito mō fit generatio tūc talis partus trāsfertur: ita
q̄ s̄p̄ma ps tendit ad imū. r̄ inferior pars tendit sursum. ita q̄ p̄mo na-
scit caput: postea alia mēbra. Et si hoc mō infans p̄ducif ad esse tūc mulie-
res nō multū patiūt. q̄ iste est debit⁹ modus pariēdi. vt dicūt phyfici. Et
si aliter fit ḡnatio: ita q̄ p̄mo nascit. man⁹ vel aliud mēbr⁹: ita q̄ nō p̄mo
nascitur caput. tunc ibi est indebitus modus pariēdi. Et q̄n sic fit tunc
mulieres grande r̄ maxime patiunt in partu. r̄ q̄n q̄ dubium est. vt p̄ ip̄e
cū infantibus possunt euadere mortē. Partu i dō sacro mat̄rix q̄ exit per
vuluā in locū eius reuertif p̄ astuciā obstetricū. Et ideo seq̄tur illud q̄d
ip̄a p̄tēdit. videlz q̄ añ partū mulieres ip̄gnate debēt se p̄munitē cū sacra-
mētis ecc̄ie: vt gr̄a diuine maiestatis eis in suis laboribus r̄ dolorib⁹ sub-
uentat. q̄ valde inhonestū esset q̄ sacerdos deberet eas visitare in partu
cū sacramētis ecc̄ie. Istō t̄m non obstante si p̄tingit casualiter tūc ip̄e sa-
cerdos licite p̄t eas visitare ne absq̄ cōfessione p̄ritiōe r̄ cōcātiōe des-
cederēt. S̄z t̄m cauti⁹ ē q̄ seā partū p̄parēt cū sacra p̄munitōe p̄p̄t causas
q̄ assignatas. r̄ hoc ē de iurē dō l̄e. Et hec dicta de p̄mo libro sufficiant.

**Liber secundus tractans de matrimonio et de
casibus que sequestrant matrimonium.**

Summula Raymundi.

.i. in hoc libro

sup. in iure pfirmata

De declarabo que sunt sponsalia scri pfo

sup. datus

.i. pecunia

sup. facta

Annulus aut arra data vel pmissio simplex

sup. facta cū pmissioe

.i. matrimonii

Aut iuramentum faciunt sponsalia. carnis

quatuor: enūerata sup. mrimoniū

Hec precunt copulam

De Matrimonio

Cyste est liber scds huius summule: i q̄ autor vult de finire de mrimonio
 z de ei effectib⁹. z p̄nuat ad p̄cedēcie lras sic. Post q̄s m̄gi de finire de
 q̄busdā factis. videlz de sac̄ eucharistia extrēa vnicōe. baptismo. z d̄ p̄fir
 matioe. Hic i p̄nti scdo libro vult de finire de mrimonio z de ei effectib⁹
 b⁹. Et diuidit i duas ptes. In p̄ma de finire de mrimonio. In scda icidē
 talit̄ ponit q̄dā notabilia d̄ sacris ordinib⁹. Scda tbi (Vem̄ p̄rabē. zc.)
 Prima ps adhuc diuidit i duo. p̄mo de finire de mrimonio. scdo ponit per
 suasioes circa mrimoniū viles. Scda tbi (Si greḡ alteri⁹) P̄mū pane
 crū adhuc i duo. p̄mo facti q̄ dicitur. Scdo ponit q̄dā icidēcia mrimo
 niū ipediētia. tbi (Reddēsi coitu) pres p̄tebūt i p̄cessu lre. Quātū ad p̄
 mā p̄tē d̄ sic. q̄ sp̄salia h̄nt fieri quatuor modis. p̄mo p̄ anulū dationē.
 Scdo p̄ dona z clenodia siue p̄ pecuniā. Tertio sp̄salia h̄nt fieri p̄ sim
 plicē p̄missionē. Quarto p̄ iuramētū. vt q̄n aliq̄s iurat q̄ aliquā vellet ducē
 i vxorē. z ecōuēso iurat q̄ vel it ip̄z ducē i virū. Et hec sp̄salia debēt p̄ce
 dere mrimoniū. Notā d̄ circa lram fm̄ Joh̄s andree i summa sua: sp̄salia
 sic de scribūf. Sp̄salia sūt p̄missioes futuraz nuptiaz ad ip̄a p̄ficiēda
 vt dicēdo. ego ducō te i vxorē. Et d̄nr sp̄salia a d̄bo sp̄dco. des. q̄ t̄dē ē.
 q̄d p̄mitto. q̄ ibi v̄r z mulier p̄mittūt sibi iunice fidē. P̄mo q̄ notād̄ q̄ sp̄
 salia h̄z textū sūt quatuor modis. p̄mo sp̄salia celebrāf p̄ anulū dationē
 vt q̄n sp̄sūs tradit sp̄sē anulū. Scdo celebrāf sp̄salia p̄ p̄missionē pec
 uniaz vel altiaz rez sicut q̄n dant velle aut alie res i signū hui⁹ q̄ ibi sc̄a
 sūt sp̄salia. Tertio sp̄salia fieri h̄nt p̄ p̄missionē simplicē. vt si dico.
 ego ducā te i vxorē z sub bona fide tibi p̄mitto. Quarto sp̄salia celebrāf
 p̄ iuramētū vt dicēdo. Per deū viuū ego ducō te i vxorē. Et ist. iij. mod̄
 ponit i lra. Sz q̄dā adhuc addūt q̄ntū. z hoc extra lras. i. q̄ sp̄salia q̄ntū
 sūt p̄ obligatioē. vt q̄n p̄curatores p̄ueroz nōdū discretōz m̄uo se ob
 ligāt ad mrimoniū ex pte āboz p̄ueroz p̄mittētes z dicētes. Quicunq̄
 mrimoniū hoc frāgeret ille dabit decē marcas puri auri. Il duob⁹ p̄cura
 toib⁹ p̄fētētib⁹ sp̄salia sūt sc̄a. h̄z t̄n ē notād̄ q̄ illa sp̄salia p̄ ip̄os p̄uē
 ros p̄nt fuocari. vt p̄z. l. iij. d̄creta. vbi d̄ d̄sp̄satiōes mille sūt q̄ i cunis
 sūt. s̄l̄r ibi vult. p̄uer nisi p̄ bono pacē fieret p̄iūgi n̄ d̄nt. Et p̄uen ibi v̄o
 cāf q̄ ḡnare z accipē n̄ p̄nt. Itē ibi d̄ d̄ q̄ mrimoniū solo p̄fētū p̄rabif. zc
 Scdo ē notādū q̄ d̄ba p̄ q̄ p̄rabif mrimoniū sūt duplicia. q̄dam de fut
 turo. vt sūt illa v̄rba. accipiam. ducam. quedam de p̄nti. vt accipio ducō

Et si p[ro]m[iss]i. ut si vir dicet. ego ducā te i vxorē: z ecōuerso illa. ego ducay
 te i vxorē. scōt. ut si vir dicet. ego duco te i vxorē: z illa ecōuerso. ego
 duco te in vxorē. Et int̄ illa ē dicitur. q[ui] tales q[ui] hoc faciūt p[ro] v[er]b[is] d[omi]ni nō p[er]
 seq[ui]t[ur]t. q[ui] ipse nō p[er]t alia ducē ipa viuere. nec ipa aliū ipo viuēt e. S[ed] v[er]ba
 d[omi]ni nō h[ab]ent tāta efficacā. q[ui] p[er]t mutare p[ro]m[iss]a. eo q[ui] ipse q[ui] fecit p[ro]m[iss]i
 one p[ro] v[er]ba futuri t[em]p[or]is p[er]t alia ducē. z illa p[ro]m[iss]i. alii. q[ui] ista p[ro]m[iss]o vinculi
 vigor. nō h[ab]et. S[ed] t[em]p[or]is p[ro]m[iss]o spōsalū q[ui] fit p[ro] v[er]ba p[ro]m[iss]i t[em]p[or]is p[ro]tingit dupl[ic]i
 em sequit[ur] copula carnalis aut nō z v[er]it[er]. aut fit testib[us] p[ro]m[iss]i aut nō. Si
 fit testib[us] p[ro]m[iss]i siue carnal copla seq[ui]t[ur] aut si. ipa ē vxorē. z ecōuerso
 ipse ē vir et[er]n[us] tā i eccia militate q[ui] triūphate. si āt p[ro]m[iss]o p[ro] v[er]ba p[ro]m[iss]i t[em]p[or]is
 nō fit testib[us] p[ro]m[iss]i. ipse p[ro]t ipaz euadē si vult z ecōuerso ipa si vult. s[ed] t[em]p[or]is
 rā dō oportet ipa ē vxorē. et[er]n[us] z ecōuerso ipse ē vir et[er]n[us]. z ecciaz militate i illo
 d[omi]ni p[ro]t. ecciaz t[em]p[or]is triūphate. s[ed] d[omi]ni oportet nō p[ro]t decipit. cū ipse nōscat oc
 culsa cordū p[ro]m[iss]i p[ro]t[ur] z futuroz. Notādū q[ui] eccia ē duplex. i. militas z
 triūphas. Eccia triūphas ē regnū celoz z tal[is] eccia nō decipit. n[on] decipit.
 v[er]bi grā. ut si aliq[ui]s hōvirā suā i h[ab]et mōd[us] spreuerit. ecciaz triūphate. i. fignū
 d[omi]ni adit p[ro]t[ur] p[ro] h[ab]et vitā. Et sic ista q[ui] i xpo h[ab]itāt. triūphū ab hostib[us] et[er]n[us] ca
 pitāt. q[ui] vitā mudanā i p[ro]m[iss]i seculo spernūt. id ecciam triūphate. i. regnū
 dei adipiscēt. Tā sciedū sicut d[omi]ni ē p[ro]t. eccia triūphas nō decipit. q[ui]
 sic declarat. Pona[re] i casu z grā exēpl[is] ut aliq[ui]s coeat cū vidua vel cū v[ir]g
 ne quā alto mō ad p[ro]sentis suū. puocare nō p[ro]t. ad eā. p[ro]sentis mihi d[omi]ni
 tu ego ducā te i vxorē z i mulierē meā. ita t[em]p[or]is q[ui] int[er]io illi nō sit eā velle
 ducē postq[ui] cognoscit eā copulit tūc p[ro]t eā spudiare. z sic eccia triūphas
 nō decipit talē. eo q[ui] nō coit ad hoc ut illā ducat. q[ui] int[er]io et[er]n[us] fuit eā nō vel
 le ducē. z t[em]p[or]is ipa est et[er]n[us] vxorē corā deo. Scōd[us] dicitū erat q[ui] eccia triūphas
 nō decipit talē. eo q[ui] si coit ad hoc ut illā ducat. q[ui] int[er]io et[er]n[us] fuit eā nō vel
 le ducē. z t[em]p[or]is ipa ē et[er]n[us] vxorē corā deo. Scōd[us] dicitū erat q[ui] eccia triūphas nō
 decipit. v[er]bi grā. pona[re] q[ui] aliq[ui]s p[ro]m[iss]at v[er]ba int[er]tione et tota volūrate ali
 quā puellā sibi i vxorē ducē ita t[em]p[or]is q[ui] carnalis copula sequit[ur] siue si. p[ro]p[ri]a
 eam repudiat z nō ducat i vxorē vel i mulierē suam. tūc in hoc eccia triū
 phans nō decipit. s[ed] ipse decipit seipm. q[ui] aiaz suā eternā dānabit. ex eo
 q[ui] est vxorē sua corā altissimo deo. z eā dimittē nō p[ro]t. si aut dimittat eā. t[em]p[or]is
 reus est iudicio. Sic etiā intelligēdū ē d[omi]ni muliere. S[ed] eccia militans ē cri
 stiantas vel eccia iferior i hoc mūdo. q[ui] t[em]p[or]is oia sacra recipim[us] z i fide con
 seruamur. z v[er]bi grā eccia militans id. q[ui] sicut aliq[ui]s militat z cū hoc actuā la
 bozat i corpe triūphū recipit. sic z ista eccia iferior i mūdo adhuc militat
 z assidue laborat ut triūphū recipiat. t[em]p[or]is talis eccia q[ui] q[ui] decipit z q[ui] decipit
 p[ro]t. P[ro]mo dico q[ui] ipa decipit. q[ui] sic declarat. pona[re] q[ui] aliq[ui]s p[ro]m[iss]it aliq[ui]
 puellā ducē vel aliq[ui]s mulierē p[ro]m[iss]i testib[us]. siue fuerit de int[er]ioe illius
 siue nō. op[er]et q[ui] istā ducat in vxorē suā. q[ui] eccia militans ipm cogit ad hoc
 Si aut ipam ducē noluerit. tūc oia sacra eccie illi denegant. z sic eccia mi
 litans istā decipit. q[ui] nō fuit d[omi]ni int[er]ioe sua illam velle ducē. z t[em]p[or]is coactus
 ab eccia ipam ducat. Scōd[us] dico q[ui] eccia militans q[ui]q[ui] etiā decipit. q[ui] sic
 declaratur. q[ui] ponatur q[ui] aliq[ui]s alicut v[er]bum vel mulierē p[ro] v[er]ba p[ro]m[iss]i t[em]p[or]is

*etia sagittas
 et triumphas*

Summula Raymundi

pmittat: et tota sit iterio ducendi ea: tal aut pmisso fiat testib? ab hinc? ite
ipe pr ea repudiare si voluerit: dato etia q copula carnal ibi sequit a fut
sue no. sz tu otra salute ipi? e hoc: qz ipa vroz sua e cora do: sic ecclia mi
litas dect pit: sic tuc pz quod diuersificat spofalta pmiffa p dda pnt? tps
Si ar tal pmiffio fiat p dda futuri tps. hoc e duplr: vl seqt copula carna
lis vel no. si copula carnal seqt. tuc oz qz iste q pmittit ista ducop dda fu
turi tps vt ducat ea i vroz: qz ipaz carnalit coguit: ipa e vroz ipi? Si
ar n seqt copula carnal. tuc pr ea euadg cora do z cora ecclia: qz ista n e vr
oz ci? Itē dubitat int qd hant p rabi spofalta Ibi rir qz it septēnes. qd
ibi p rabi publica honestas nisi malicia supplet etate: sic q an septēnus
cognoscēt se mutuo carnal: tuc iter eos dnt spofalta celebrant an sepe
niu: vñ qdā doct. dic. Septēnes puē tā sūt spofaltib? apti. p qrtū decimū
mas p rabi: hec duodenū. hoc oz sic it ellgt: qz puē septē ānoz pnt pmit
tere spofalta: sz qñ vtr e. ruy. ānoz z mulier. xij. tuc pnt p rabi mifonū
ē: qz subdit tō doctoz: qz pubertatē p r atulit miorē expectat iue nec et ly
hic resitire. Quo ill? euidētia vltio dubitat: vtz spofā z spofe sūt p pelli
ad mifonū p celebratōne spofaltū. rir sz ioha. andr. p dictionē vel
g sūt maiores vel minores. vel vna psona maior z alia minor. si pmo sic
qz sūt maioēs? sūt i tpe pubertatē: tē p pelli sūt ad mifonū si p rari
rur spofalta i septēnio: nisi eēt aliq impedimētū: vtz q vn? istoz vells irat
religionē: si ar psecuta e copula carnal: tē n p r irat. si scdo vtz qz sūt mi
nores: tē n sūt p pelli: qz n sūt debite etatē. si tertio: vtz qz vna psona sit
maior z alia minor: tuc vel maior vult z minor n vult: sic n sūt cōpelli
di: n aut minor vult z maior n: tunc sūt cōpelli ad mifonū.

Nota

Octo sūt rāg p quor
spofalia solunt

Soluuntur casibus octo

.f. quod sequitur

Subscriptis: videas casus studiosius istos

.i. mea vroz

.i. claustrum

Inuito me sponsa velit mea religionem

.i. an copulā trini thori

.f. factū. i. ihxbē possum

Ante thori sedus intrare: nec hoc indibebo

.f. mea

.i. remore. i. recedo inueniri

A patria longe si cedo q reperiri

.i. valeo

.f. nō cōstans

Non possum: vel ego sum factus homo vagabūdus

.f. hicide vagando. i. ouerter

.i. imūdatuē

Per terras liqte nubit reliquo: maculatus

.i. tali firmitate

.f. nō fuit copula

Si lepra fuero cognatam si prius eius

Lognoni: vel si sit nobis equa voluntas

f. carnal. r. .i. ambab⁹ p⁹fontis .f. caste viuēdi

Istis absolui: vel si quis polluit istam

f. mōis dicit⁹ spōsalia hōcarnaliter coguit. f. vxorē

Quam desponsauit: q non possit reprobari

.i. infirmitas p⁹ra legē .i. circūdat

Corbus siue dolor enormis detineat me

.i. alteri puelle p⁹ n⁹ba de p⁹nti .i. sequatur

Si dederō relique sponsalia q comitetur

.i. carnalis copula .i. mior ancilla

Larnis amicitiam: minor aut veniens ad adultam.

.f. octo iā dicit⁹ .i. m⁹imoium

Estatem casus isti sponsalia solunt

Legge diligenter

Hic auctor enumerat octo casus mediātib⁹ q⁹ spōsalia solunt v⁹l mediātib⁹ q⁹ m⁹imoium ipedit⁹ z vult tm p⁹ cāu pmo. si fecisti p⁹missione p⁹er ba futuri t⁹is: sic q⁹ copula carnal n⁹ fuit sequuta: si tūc ipse vel ipa volue rit intrare religione. tūc spōsalia dissoluūt. **Qu⁹ rō ē ista.** q⁹ vniq⁹q⁹ p⁹ in meli⁹ cōmutari. s⁹ meli⁹ ē intrare religione q⁹ m⁹imoium: q⁹ ipse hō tute⁹ p⁹ fuit dō i religioe q⁹ i m⁹imento. t⁹g⁹ rē. Et rō illi⁹ ē ista: q⁹ ille q⁹ ē i marri monto ille ē ipedit⁹ mūdānis negociis curā gerēs d⁹ suo m⁹imento z mu lier⁹ z alioz v⁹ d⁹ ap⁹ls. **Dis h⁹ā vxorē q⁹ sunt hui⁹ seculi negotia custo diat.** Scōs casus ē iste. si fecisti p⁹missione p⁹ n⁹ba p⁹nti: z copla carna lis siue lit. secuta siue n⁹ z si postea lōge ab ea recedas: sic q⁹ fact⁹ es vaga bād⁹ p⁹ vniuersā terrā ipa cū alto viro nubē p⁹. **Quo q⁹ notādū:** q⁹ p⁹tra illū casū noua iura p⁹clamāt. q⁹ dicit⁹ q⁹ tal⁹ mulier n⁹ d⁹ aliu⁹ v⁹z ducē eo viuere siue ipse sit lōge ab ea siue p⁹pinq⁹: nisi ipa veraciter sciat ipm eē motuū. z si sup⁹ducēt aliu⁹: iuste p⁹cedēt. Et ill⁹ d⁹ inu⁹tr⁹ iohēs iheutonte⁹ z alij iuriste: vt p⁹z i decre. q⁹ ei⁹ ē vxor⁹ corā dō. z dato q⁹ ipa aliu⁹ duxit: p⁹ lōgū tēpus isto redeūte opt⁹z derelinq⁹re se d⁹ z redire ad p⁹mū: q⁹ est ei⁹ vxor⁹ corā dō. **Ter⁹ cas⁹ ē iste.** si alter illoz ē leprosus. tē p⁹ fieri sepato iter eos. q⁹ le prosi d⁹it eē exclusi a cōitate hoim: s⁹ t⁹n⁹ si illi libēter subinucē copulāt: ad mittant. z ist⁹ d⁹ i religioe dū ē tā d⁹ viro q⁹ d⁹ multē: q⁹ q⁹ aliq⁹ illoz supposito⁹z in⁹firmatur lepra p⁹ separat ab alto. **Quar⁹ casus ē.** si fecisti alicui vorū cus tus cog⁹ā pus aliq⁹lter cognouisti. vel m⁹imoium cū ea p⁹traxisti. hoc ipes dit m⁹imoium z dissoluit spōsalia. **Quintus casus ē iste.** si ē eq⁹volūtas ma ris et fele. s⁹ si abo p⁹ponit caste viuē: q⁹ vt sit m⁹imoium dissoluit. s⁹ spōsalia manent. **Sextus casus est iste.** si aliquis esset fomicatus cū aliqua que lucide potest p⁹stari q⁹ sit mechatus: talis potest dimittere virum z ecō uerso. **Septimus casus est.** q⁹ si contraxisti matrimonium cum aliqua p⁹ verba de p⁹esenti. Et postea transis ad aliam. et das ei sponsalia et

Summula Raymundi

rebus cũ ea: rē illa scđair etinet qm carnalr cogulst: 2 p̄maz relinqre dēs
Octau^o cas^o ē: si puella si ē mafa. s. q̄ sit ista 24. ānos: 2 facit alicui p̄mit
sōes: tūc ille p̄mit sōes seu vora si stabūt. i. q̄ spōsalia q̄ ip̄a facit p̄it dē
solui. 2 rō ē: q̄ ip̄a ad annos discretōis n̄ p̄ueit: q̄ illo tpe adhuc fatua fu
it: 2 potuit facit decepti. Circa istam p̄rio ē notandū: q̄ int̄ istos cas^o p̄m^o
q̄r^o ē o crāu^o ipeditūt m̄fimonū p̄rahēdū 2 d̄rimūt p̄tractū. Sz alij q̄n:
q̄ cas^o ipeditūt m̄fimonū p̄rahēdū s̄ nō d̄rimūt p̄tractū. Scđo notādū
q̄ p̄ter hos p̄dictos casus ista tūc extra ista adhuc sūt alij casus mediari
bus q̄b^o spōsalia d̄soluūt. **Pr̄m^o casus** ē iste: qm vir 2 mulier fornicaf
spōsalia. i. recedit a fide. Scđo ē susceptio sacroz ordinū: vt si aliq̄s ē d̄ia
nus vel subd̄acon^o: illd̄ soluit spōsalia. **Terti^o casus** ē: si aliq̄s p̄mittat ali
cui ad certū tps q̄ ducat eaz i vxorē: 2 si ē monū^o illo tpe: tūc illo tpe reuo
luto spōsalia sūt rupta. **Quart^o cas^o** 2 vltim^o ē ille. si infuenerit cogitio spōs
salia: q̄ tūc hō mouit i m̄do secularib^o negotijs abrenunciando. **Pr̄m^o q̄ notan
dū** ē q̄ triplex ē mors. q̄daz ē mors copul. q̄daz secularis. 2 q̄daz spūalis
Mors copul ē qm aia sepat a corpe. s̄ spūal ē qm aia sepat a dō p̄p̄m.
Sz secularis ē qm hō sepat a m̄do: 2 abrenūciat oib^o secularib^o negotijs 2 vult
solū xpm. sic d̄t ap̄ls. Vltio ego: s̄ laz nō ego: vult aut̄ i me xps. 2 isto mō
hō mouit p̄ igressuz religiois: q̄ tē abrenūciat oib^o q̄ h̄z. **P̄rio em abrenū
ciat libe volūtati p̄ votū obediētē: scđo abrenūciat d̄lectatōib^o carnalib^o
bus p̄ votū castitatis: tertio abrenūciat oib^o negocijs secularib^o p̄ votū pau
tatis. Quarto notandū: vna ē int̄ spōsalia 2 m̄fimonū. Cū m̄fimonū
v̄i qm iam est p̄sequuta copula carnalis: s̄ spōsalia d̄cūtur aīq̄ copular
nalis subsequitur. 2 sic spōsalia ichoant m̄fimonū. copula h̄o carnal ter
minat m̄fimonū 2 p̄sumat. **Mō mors copul** d̄minuit spōsalia 2 m̄fimo
nū: q̄ facit vacare b̄nficia. q̄ si miraculose aliq̄s sacerdos a mortuo sur
geret: p̄bēde 2 b̄nficia q̄s p̄ h̄buit nō eēt ei restitūde. Sic codē mō ē d̄
m̄fimonū. videlz si vir alicui^o mulieris suscitaret a mortuo: ad istū virū
redire nō debz: q̄ talis mors diuidit m̄fimonū etiam actu contractum.
Quinto notandū est. in ista d̄t: si aliq̄s cognouit cognatas alicui^o: postea n̄
p̄t eam ducē i vxorē cui^o fuit cognata. Dubitatur q̄. vtrū i oī coitu p̄taha
tur affinitas siue legitime siue nō. Et vtrū q̄ sic: q̄ affinitas est personar
p̄unitas ex copula carnali pueniēs. mō si affinitas p̄ueit a copula car
nali. 2 i oī coitu ē copula carnalis. q̄ vtrū q̄ oī coitu p̄rahitur affinitas. Et
p̄batur hoc idē per ap̄lum q̄ d̄t. **Dis** q̄ adheret meretrici sit vnū. cū mere
trice. 2 per consequens ex hoc contractur affinitas. Sed in oppositū ar
guitur sic. oīs extra ordinaria pollutio nō d̄rimūt m̄fimonū. sed simplex
fornicatio extra thoū legitimū est extraordinaria pollutio. q̄ talis nō d̄
rimūt m̄fimonū. Ad istud dubiū r̄r: q̄ fornicatio siue sit in legitimo tho
ro siue nō. 2 q̄cuq̄ mō sit fm nām seu nālter. si aliq̄s cognouerit cogna
tam alteri^o nō d̄z turrare m̄fimonū cũ ista. cũ ex fornicatōe simplici ex**

Nota

*Raymundi
mōs scđo
syntaxis*

tra mīfimonū perahit affinitas sic i matrimonio: z defūcta mulier vir nō
 p̄raltā dūcē nūi i q̄nta linea. cū ex oi fornicatōe cōtrahatur affinitas nās
 liter vt iā dicitū ē. Lic ad rōnē aīi oppositū vī. q̄ aliquā commixtionē seu
 pollutionē cē ext raordinariā itelligit duplr. vno mō q̄ nō fit i hōro legi
 timo. Alio mō q̄ nō fit fm cōsuetudinē cōmīscendi. Si p̄mo mō: tūc
 impedit matrimonū: si scdo mō tunc non impedit.

sacru matrimonū manifeste corā testibus

Loningum. Sacrum coram populo celebrari

sup. matrimonū sup. celebrādū inh. bemus

Precipimus: ne sit foris ecclesiam prohibemus

Sup̄ auctor dērmīant d̄ spōsalibz hūc iā dērmīat d̄ sacro mīmonio. z
 didit i duo. nā p̄mo dērmīat d̄ mīmonio: sc̄o pōit q̄ndā cautē iā cōdicō
 corā q̄bz p̄sonis d̄z celebrari mīmonū: sc̄da p̄s ibi (tota p̄rēta) Quā
 tū ad p̄mā p̄tē vult. q̄ cōiugū siue mīmonū d̄z fieri corā p̄p̄lo i facie ec
 clesie. z nō for̄s ecclesiam vī i aliq̄ loco occulto. rō ē. q̄ si hēt i loco secretō: z
 q̄bz fierēt illudōs z deceptōes z ne p̄rigat hoc: tūc mīmonū d̄z fieri i
 facie ecclē z i publico. Q̄rca i rām ē notādū d̄ q̄bz p̄mo d̄ caus̄ matrimo
 niū. sc̄o q̄d sit mīmonū definitio: tertio vī d̄z matrimonū: d̄rte a q̄ mī
 monū sit iſtitutū. q̄nto i q̄ loco z q̄ tpe ē iſtitutū. Quārtū ad p̄mū d̄z q̄
 tuor̄ sit cē mīmonū. sc̄a ē iſtitō. m̄āus formal̄ z final̄. Cā efficiēs ē du
 plex. i. mediatā z immediatā. Cā efficiēs immediatā ē p̄sent̄ mōtū viri z mu
 lier̄ q̄ h̄ba d̄ p̄ncī. i. vir p̄sent̄ mulier̄ mulier̄ viro. h̄z cā efficiēs mediatā
 ē iſtitutio diuina: q̄ d̄ gloriōs̄ iſtituit hoc sacm̄. h̄z cā efficiēs ē vir z mulier̄
 i. p̄sent̄. h̄z cā finalis ē mod̄ subarrandū: h̄z cā final̄ ē rōi lex. q̄ d̄dā fuit
 an̄ p̄ctm̄: z q̄dā p̄ p̄ctm̄. Cā final̄ an̄ p̄ctm̄ fuit p̄is ḡhātō h̄z cā final̄ p̄
 p̄ctm̄ suū fornicatōis curatio. Quārtū ad sc̄dō ē notādū q̄ mīmonū i c
 deſinit. h̄z vir z fele iſtima p̄tūctio idividuā p̄suetudinē h̄uās. D̄z ne s̄
 teri i h̄u (vir z fele) z nō i plāli viroz z feiaz i d̄: or̄ vī sol̄ vir d̄z h̄fe vī z s̄
 solā mulierē z ecōuēto. z i iſta deſcriptōe tāgūf cōs cause. P̄rio tāgūf cā
 m̄āus cū d̄z (vir z mulier̄) sc̄o tāgūf cā efficiēs cū d̄z (iſtima) tertio tāgūf
 cā for̄alis cū d̄z (p̄tūctio) q̄rto tāgūf cā final̄ cū d̄z (idividuā p̄suetudinē
 h̄uās) Quārtū ad tertū ē notādū q̄ mīmonū d̄z q̄si m̄ris munit̄ q̄d cō
 ē q̄d officū. vī d̄z sc̄o matuno canō. Vnūta tua deuoct̄ i plebo. S̄z d̄icēs
 h̄re maḡ d̄z mīmonū q̄ p̄mōnū d̄z fir q̄ iō. q̄ nō i p̄l̄ occupat̄ ad ḡhan
 dū. p̄l̄ q̄ p̄ q̄ d̄ ea d̄z q̄ m̄ ē i p̄tu deloroſa. i. lactādo seu enurriēdo lab̄ o
 roſa. i. deceptu oneroſa. z sic mulier̄ labores h̄z circa plē q̄z vir: i d̄o
 pl̄ d̄z mīmonū q̄ p̄mōnū. Quārtū ad q̄rtū. Cā q̄ mīmonū sit iſtitu
 tū ē notādū: vī sic iā dicitū ē q̄ cā efficiēs h̄z facti fuit ipe d̄z: iō d̄z q̄ illd̄
 factm̄ p̄l̄cipat̄ z effectle a d̄o sit iſtitutū: h̄z iſt facti z p̄ſecurē il. ud factm̄
 ad aīā z cūa ē iſtitutū. h̄z d̄cēt q̄s. i. q̄ loco z i q̄ tpe ē iſtitutū. t̄rē i amē n̄
 mo loco. i. i p̄dōio z i tpe locūdo: sic tē p̄z dignitas h̄z facti: q̄ rōne iſti
 tūctōis tūc hoc factm̄ ē dign̄ alijs. Vī vñū factm̄ cē dign̄ alto ſte. ligi
 tur duplr̄. i. i nouo rōne efficacie: sic baptisū ē dign̄ alijs. Sc̄do mō rō

Summula Raymundi

ne excellentie. sic eucharistia est dignior alijs: quod intelligit pluribus modis. Tertio modo ratione contentis. et sic ordo vel confirmatio est dignior alijs. Quarto ratione unionis sine institutionis siue significatio: et sic matrimonium est dignius alijs. quia in matrimonio est duplex coniunctio siue unio. Prima est animorum. quia ibi animus mulieris coniungitur animo viri. Secunda coniunctio est corporum in copula carnali quam unio proprie dicitur: unionem fidelis cum christo. unde apostolus dicit. Qui adheret deo est unus cum deo. et quia talis unio in matrimonio significat unionem dignissimam. videlicet unionem anime cum christo: ergo ratio istius unionis illud sacramentum est dignius alio sacramento. Etiam significat unionem dei: quia deus veluit se unum habere nature. et sic duo corpora coniunguntur in unum: sic deitas fuit coniuncta humanitati in christo. ergo ratione istius unionis excellit alia omnia sacramenta et institutiones ecclesiasticas. **Quantum ad quantum.** scilicet quantum illud sacramentum est institutum est non tantum quod quidam dicunt matrimonium esse institutum sub his verbis. Crescite et multiplicamini et replete terram. sed hoc videtur minus. Ratio est ista: quia ista verba fuerunt placata tempore Noe post diluuium: sed matrimonium tunc fuerat ante institutum. Sed sic dicit aliter quod sit institutum per hoc verbum quod protulit adam cum eue genitricem et dicit eam et dicit. Hoc os ex ossibus meis: et caro de carne mea: ut habet Genesis et tamen nullus dicit tibi quod esset viri sui: sed ipse cognouit eam ex inspiratione diuina. Unde dicit. Propter hoc desinuntur pater et mater et adherent viri sui. **Item** notandum. sicut iam dictum est quod matrimonium sit institutum per hoc verbum quod protulit adam dicens. Hoc os ex ossibus meis etc. Ex isto arguitur sic ab isto institutum est matrimonium quod protulit verba institutionis. sed adam protulit verba institutionis. ergo ab adam matrimonium est institutum. quod videtur esse falsum. quia supra dictum est quod christus instituit hoc sacramentum. Ibi tamen quod in matrimonio sunt duo. scilicet spiritualiter humanitatis: modo sicut in matrimonio sunt duo sicut iam dictum est. sic ipsi matrimonium est institutum per hominem et inspirationem diuinam. Sed tunc ad rationem dicitur quod matrimonium non est institutum ab homine in quantum homo: sed matrimonium institutum est ab homine diuinitus illuminato et in quantum gratia spiritualiter in eo operabatur. **Ultimo** notandum quod ecclesia militans debet esse causa huius copulationis. scilicet matrimonij: ita si unus istorum vellet decipere alium: ut vir mulierem et e contra: sic ecclesia militans non debet hoc admittere nisi esset causa legitima impediens: sicut patet dictum est de casibus. ergo matrimonium debet fieri coram ecclesia et testibus presentibus publice seu manifeste: ut elicitur ex intentione littere.

.i. tota progenies .i. viri et mulieris

Tota parentela sexus utriusque probabit

sup. matrimonium .i. aliquibus impedimentis

Contractum: reprobis ne casibus euacuetur

matrimonium expresso per verbum presentis temporis et non cum verbo alterius temporis.

Hoc de presenti consensu non alio stat

.i. rationabili causa sup. hominem .i. sepe sup. sacramentum

Abique pia causa nemo diuertit illud

.i. ipe deus .i. virū et mulierem

Unio summa duo facit vnum: de sibi qui de

.i. segregat sup. in carne

Quia hoc vnum: deus esse quod imperat vnum

Postq̄ autor determinavit d̄ m̄mōnto hic tā ostēdit quōd q̄lī m̄mōntū
 um debet celebrari: et corā q̄b̄ p̄sonis. et vult q̄n̄ sit extractio m̄mōntū per
 sp̄sūm et sp̄sām: tūc illa d̄ fieri corā tota parētia vtriusq̄ sex̄ ne p̄mo
 dā aliq̄b̄ casib̄ poss̄t impediri: et illa extractio d̄ fieri cū v̄bo d̄ p̄sū et non de
 futuro: q̄z aī nō stare m̄mōntū nec tate tenere. et null̄ hōim d̄ illā cōs-
 tractionē matrimonij separe nisi eēt legitima cā. Tūc addit rōnē: q̄a q̄d
 deus cōiūxit hoc hō nō separet: s̄ d̄ cōiūxit illa duo. q̄ nullus hō separet: et si
 q̄s separet absq̄ l̄ima cā h̄et p̄petuū dolorē cū m̄fringeret mandatū deī
 Circa h̄am est norandū q̄ nullus d̄ separe hos hōes absq̄ causa l̄ima
 et absq̄ aliq̄ casu de p̄dictis casibus: q̄z sicut deus q̄ est trīn̄ i p̄sonis et v̄n̄
 in essentia: sic etiā illi hōes sunt v̄nū. q̄z h̄ duo sunt in p̄sonis. s̄. vir et mul-
 er: t̄n̄ sunt v̄nū p̄ copulam carnalē. q̄ nullus hō d̄ separe hos ab invicem:
 q̄s d̄ gloriofus p̄iūxit. Et q̄ litera dicit: quos deus coniūxit hō nō separet
 Sec̄do notandū. q̄ verus p̄cessus et recta forma in matrimonio sic d̄ fieri
 postq̄ vir et mulier pueniunt t̄b̄ simul ad ecciam cupientes copulari: tūc
 vir stet p̄mo a dextris et mulier a sinistris: tūc ipe sacerdos p̄mo querat
 p̄sentiam vtriusq̄. s̄. an velint se mutuo in matrimonij ducere. Post hoc
 faciat sacerdos querat a parentela et a p̄p̄lo circumstante an sciunt casus
 illud m̄mōntum impediētes. His ita factis sacerdos dicit. Ego cōiū-
 go tibi katherinam hanc v̄ginē vel puellam vel viduam vel quō noīatur
 sup̄ corpus et aiām et fidem tuam et ei p̄s̄ oībus diebus vite tue sicut licit-
 tum est: et vt diligas eam in p̄s̄is sicut in aduersis. in infirmitate sicut i sa-
 nitate. et in hoc salutē aiē tue q̄ras et ei p̄s̄ vt sibi p̄cures necessaria vite
 et si incurrat aliq̄d piculū corpis ip̄am nō deseras: sed ip̄s̄ salutē sicut sa-
 lutē aiē tue q̄ras. Et eadē verba sacerdos dicit cōplete ad puellam vel ad
 viduā s̄m exigentiam: ego coniūgo tibi hūc vir̄ petrū vel quō tūc noīat sup̄
 corpus tuū et aiām tuā vt ip̄a sis obediens oībus diebus vite tue diligas
 et honores et nō molestes. fiduciam tuā et adhibeas sicut tibi p̄i et ab eo nū-
 q̄ recedas: et si incurrat aliq̄d piculū corpore necessaria vite ei p̄cures
 inq̄rū potes sicut q̄ris aiē tue salutē. Hoc facto sacerdos cōiūgat man̄
 amboz adinuicē sic dicens Ego coniūgo vos in nomīne patris et filij et
 spiritus sancti. Et quos deus coniūxit hos hōmo nō separet absq̄ p̄ca eā
 Et sic matrimonij est confirmatum et coniunctum. Tertio est notandū
 q̄ duodecim sunt casus impediētes matrimonij p̄trahendū et diuidētes
 cōtractū. v̄n̄. Error. conditio. votum. cognatio. crimen. Cultus d̄spartit as-
 vis. ordo. ligamen. honestas. Si sis affinis. vel si coīte nequidīs. Hoc soci-
 anda negant connubia. facta retractant.

Quo quo sciendū. ex quo error impedit matrimonij qui est p̄mus casus
 de his duodecim. Tūc est notandū q̄ error ē quadruplex. scilz error persone

Summula Raymundi

*Esponsa
Error
Fortune
Qualitas*

errori conditionis. errori fortune: et errori qualitas. Nam primus error persone est quod si credere me contrahere cum katharina et contrahere cum agatha: tunc ibi est error persone quod sumere alias quam propositum. et sic ibi matrimonium contrahendum et contractum videtur: quod ibi est error. Item contra hoc ad sic: ut hinc in genesi dicitur iacob quod fuit pluribus annis pro rachel: et postmodum data fuit ei lya una despecta cum fuerit percipere. sed dicitur hinc idem legitur de ysaac quod volebat benedicere esau. et benedixit iacob: ibi benedictio fuit adimpleta in iacob et non in esau. hoc arguitur sic contra eundem casum. nam sicut est benedictio sic etiam de matrimonio: Item benedictio revocari non potest: nec matrimonium: nam est nota: Item mater pro sufficiens similitudine: Item minor declarat de ysaac quod voluit benedicere esau et benedixit iacob: tunc benedictio non potest revocari a iacob: Item etiam de sic de matrimonio sic quod non potest revocari: Item in oppositum arguitur sic: sicut est in contractu et in propositis et videtur: Item error impedit matrimonium. Mater est nota pro similitudine minor pro eo quod si emerit auxilium et aliquid daret mihi cupit tunc contractus emendat si est firmus pro hinc ad rationem primam ubi fuit mentio facta de iacob et lya ubi dicitur error persone videtur matrimonium omnimodo consensus: utroque non sequitur. unde consensus est duplex. Nam unus est consensus precedens copulam carnalem: et alter est consensus qui subsequitur copulam carnalem: modo iacob non habuit consensus precedens carnalem copulam tunc habuit consensus subsequens copulam carnalem ad lyan. et ergo pro consensus istum que habuit sicut ipsum matrimonium. Tunc ad rationem secundam dicitur quod dicitur in ista dicitur de matrimonio: quod benedictio est res divina. ergo de voluit sic hinc quod quod ysaac voluit benedixit esau quod benedixit iacob: Item in matrimonium consistit in manu dicitur in ista dicitur. Sed error est conditionalis: et est talis quod si credem me contrahere cum lya et tunc non est libera: tunc matrimonium non est. Item error est fortis: et est ille: unde si contrahere cum dicitur et contrahere cum parvula error non impedit matrimonium. Item error est qualitas: ut si credere me contrahere cum agathe et contrahere cum mathe hoc etiam non separat contractum matrimonium. sed casus est: ut si solere sic est pro isto: ut antea paruit: tunc casus est conditionalis quod casus concluditur in primo. Item casus est cogitatio spiritualis: quod casus est crimen: quod propter homicidium in ista fama et tali modo tunc illud crimen matrimonium dissolvit: si nec ipse nec ipsa aliter tunc habet possit: Item casus est disparitas cultus: quod impedit matrimonium: ut si vir est christianus: mulier vero iudea: Item casus est visus: ut si leria: quod quod est casus et impedit matrimonium. unde quidam doctor de hoc casu sic dicit: non levis eroulat visus si grauis aut violenter: Item casus est ordo quod etiam impedit matrimonium: nonis casus est ligamen quod etiam impedit matrimonium: et hoc est verum cum ligamen precedit matrimonium: quod si subsequitur ligamen non recondit matrimonium: Item casus est honestas publica quod etiam impedit matrimonium: et quod illa sit putus visum est et infra dicitur: undecimus casus est affinitas. duodecimus casus est cum aliquis non potest coire. id est reddere debitum carnis. De quibus casibus lucidius determinetur postea.

Quinto notandum est. quod quidam heretici habent errorem de matrimonio dicens

tes ipm mrimontū nō eē sacm. Et arguit sic. sine sacris nō saluari pōt. s; hō pō saluari sū mrimonto. igit mrimontū nō ē sacm. Watorē sic deca-
rāt. q; sū bapti smo nō saluari pōt. r sic d alijs sacris. Watorē deca-
rāt sic q; multi hōes sū mrimonto saluā. vt notū ē. Rñr pōt imouē istū erro-
rē hēticū q; sacra sūt duplicia. Rñ qdā sūt sacra sū qdō hō saluā. sicut ē ordo
mrimontū siue pūgū. q; si hō nūq; irarēt pūgū nec accipēt ordies ad
huc alijs nō obstātib; ignū dei adipsat. S; qdā sūt sacra sū qdō hō nō pō
saluari. vt ē baptisū. r iō manifeste p; q; argumētū eoz nūq; pcludit. q;
dicūt logici q; ex pur; p;icularib; nūq; seq; qū mō eoz argumētū pcedit
Secō arguit sic. nullū sacm ē pcrīm. s; mrimontū ē pcrīm. q; mrimontū nō
ē sacm. pñā t; i festio. Wator; p; de se. Wator; p; baf. q; i mrimōto sit pec-
catū origiale. igit r c. Ad argumētū rñr q; minor ē falsā. S; tunc d; d pcrō
origialē q; hoc ē psecutiue r ptractiue. q; i mrimōto p;derā f tria. sc; p-
lis gñatio. fides itē. r gñā psequēs. r qñ illa tria tenēt reglarit; tūc ma-
trimontū non currit in peccatum nisi consecutiue.

.f. in matrimonio .f. mulieri

Legitime iungi sibi noli quam violasti

.f. p adulteriū

.f. seqntes

Turpis adulteri vicio si tres tibi casus

.f. p;radicūt

.f. ministrasti

.f. si liquid

Obstant hi; q; procurasti forte venenum

.f. malum

mulieris

Aut aliquid simile quo vir sit mortuus eius

.f. mulier

cupis

.f. in ptractu p; pba de futuro

Qui iungi queris: si contractura fidem dat

.f. mulier

.f. p; pba de pñt

.f. fidem

Illa tibi tecum vel presentem dat eandem

.f. extra lram posit; septē

.f. mulier

Lasibus in reliquis poteris sibi legitimari

sup. tam scripta de viro

Hec econuerso scribantur de muliere

Sup; auctor; dēmiat d mrimonto ltimoz. h tā dēmiat d mrimonto illi
moz. Et dicitur i duo. nā pmo fac h; q; dicitū ē. Secō ponit qdā casus q;
faciūt retinē mulierē q; pmissit adulteriū. Secō ibi (Lasib; reliq;) Et le-
gat lra simul sic. Si aliq; p;ubit cū mulierē: cū illa nō d; p;trahē mrimontū;
si aliq; casuū seqntū occurrit de istis. Quoz pñm; si vir dicit p;fū v; p;fi-
liū vt ministravit venenū q; mulier d;bet vix l'ficē. r illo viro sic i'fecto ipse
si d; p;trahē mulierē i vxorē siue mrimontū cū tñ mulierē. Secō cas; ē iste
si aliq; mulier h;ret vix i'firmatē. r si p;mittit alii p;ba d; pñti q; p; mortē sui
viri velt; ip; ducē: tūc illd mrimontū nō t; nisi viro mortuo. Alij sic fm ca

Summula Raymundi

sum exponit, tu noli iugit ista mulieri: q̄ viuere viro dat fide p̄trahēdi m̄f
monū p̄ obitū viri sui. De assignat istā q̄ illa mulier te nesciente possit vt
ro morte iferre. Tertius casus ē. si mulier coguit carnalr aliquem vtz viro
et̄ viuere z ducat sp̄salia ad iucē: tūc illa n̄ tenet vt viuere: nisi p̄ mor
tē ibi seq̄t copula carnal. Deū subdit ibi (Castus i rellqs) dicēs q̄sdā, casus
ē q̄ facit r̄tine mulierē adulterā: volēs si vxor alicui p̄misit adulterius
ita q̄ vir et̄ nesciat, si tūc aliq̄s illoz casuū q̄ sequitur iter fuerit: tūc opoz
tet q̄ tal vxorē suā repudiata fuerit. Quoz casuū p̄m̄ ē. si vir fornicator ē
vt mulier: tūc vir n̄ p̄ vxorē suā sp̄diare. Rō ē. q̄ ibi ars studitur ante.
xii Casto. Tu q̄z fac sile. Secus casus ē. si vir alicui mulier p̄sensit vel
tusserit vt ipa faceret adultū q̄cuq̄z mō hoc fiat. siue fiat coactio mō siue p̄p̄
iopia: siue p̄p̄ m̄datū supiorz: vtz regz vel p̄ncipis. tūc vir ipaz sp̄diat
n̄ p̄t. Tertius casus ē si ipa mulier latēter fac adulterū: ita q̄ marit̄ et̄ n̄ p̄
p̄duce testimonū d̄ h̄mōi scō: tūc n̄ p̄t repudare ipaz. Quartus casus ē. si ipa
mulier absq̄z velle suo z violēt ē opp̄ssa. tūc itez vir n̄ dz sp̄diare ipam.
Quintus casus ē. si ipa mulier credit virū obisse z p̄mittat adultū cū extra
neo: viro aure p̄cipite adhuc n̄ dz eā dimitte. Sextus casus ē si vir coguit
eā postq̄z scuit eā fornicatā aliū de: adhuc eā nō dz dimitte. Septimus casus
ē. si vir loge ē vel recessit a muliere: hoc p̄ lōgū spaciū t̄p̄s: ita q̄ mulier t̄
mis vuz p̄p̄t viri absentiam: z ita p̄mittat adultū. tunc itez vir adhuc n̄ dz
eā dimitte. Mō si ex h̄s oibz casibz aliq̄s p̄ solū vñū ipediret: tunc vxorē
adulterā n̄ p̄t dimitte. Si n̄ nullus casuū tā dictoz affuerit vxorē adulte
rā licite p̄t repudiare. n̄ tñ ex suis ipsi voluntate: s̄z ex p̄sensu suoz supioz z
corā ecclia militate. Itē sciendū q̄ doct. sacre scrip̄ture supaddit octauū ca
sū. v. delz q̄n vir infidel p̄uertit ad fidē catholicā muliere manere i infidelita
te. et hec mulier si ducat aliū: z postea etiā p̄uertit ad fidē catholicā: tūc
p̄m̄ vir tenetur eā reassumē. Itē notādū q̄ ex ista auctoritate trahitur talis
doctrina. q̄ si aliq̄s habuerit p̄cubinā: z aliq̄s illoz casuū ista enūciatoz
affuerit: tūc ipse cū ea m̄rimoniū p̄trahē n̄ p̄t. Si aut a t̄p̄s istoz casuū n̄
ipedit: tūc ipse cū ea m̄rimoniū p̄trahē p̄t. Et sic eod̄ mō itelligēdū ē de
muliere sicurō viro. Itē notādū sic h̄t ex ista z ex iure. q̄ si aliq̄s habuerit
vxorē q̄ p̄miserat adultū qd̄ cū testimonio probari p̄t. tūc p̄t ipaz repudiare
z ab ista p̄t separari. sic tñ q̄ hoc fiat ex p̄sensu supioz z corā ecclia militate
Ultio notandū p̄ mō dubitatiois. vtz aliq̄s cogitēs aliquā mulierē car
nalit vxore sua viuere. an tūc ille postea vxore sua mortua p̄t p̄trahē m̄ri
moniū cū illa quaz p̄us coguit. Et vidē q̄ n̄. q̄z affinitas ipedit m̄rimoniū
s̄z affinitas ē cognatio p̄ueniens ex copula carnal. et ibi fuerat copula
carnalis. q̄ ibi vir z mulier vniti erant. q̄ copulaz carnalē. q̄ ibi fuerat co
pula affinitat̄. z p̄ p̄ns n̄ p̄t se sumē in m̄rimoniū qd̄ fuit probandū. Ad
hoc dubiū r̄t q̄ licite p̄t p̄trahē m̄rimoniū: dū aliq̄s illoz triū casuū
p̄m̄oz n̄ affuerit. s̄z si aliq̄s affuerit tūc ipedit m̄rimoniū. S̄z t̄sic ad rōez
d̄: q̄ copula carnalis illi me n̄ fac affinitatē q̄ ad bonaz famaz. Ad sic r̄t
fm̄ aliq̄s: q̄ iter istos nō ē affinitas. q̄z affinitas ē iter diuersas p̄sonas.
s̄z h̄ nō sūt diuerse p̄sone. q̄ vir z mulier sūt vñū q̄ copulaz carnal. Et

nota pulchro
casus d̄ m̄rimoniū

Nota

aliter dicitur: quod ibi est affinitas: et illa affinitas est occulta: et de occultis non iudicat ecclesia. Aliud dicitur: talis affinitas bene impedit matrimonium pertrahendum cum sanguinea adultere: et tamen si impedit matrimonium pertrahendum cum ipsa adulta per se. Et hoc tunc videtur dubitari. ut per aliquos interfectores possit pertrahere matrimonium cum uxore interfecti. Aliud quod sic: quod talis interfectores forte non cognovissent de matrimonio pertrahendo.

Si potes abstineas prima muliere sepulta

potes caste vivere .s. in matrimonio .i. luxuria impugnari

Et si non: melius est nubere quam nuptis viri

In ista parte auctor ponit quodam documenta siue quosdam persuasiones circa hoc matrimonium. Et dicit sic: si aliquis habuerit uxorem: et ista diuina promissione mouet si talis sit se abstinere a libidine et a coitu nullo modo ducat aliam uxorem. Si autem vir non potest se abstinere melius est ut ducat uxorem quam quod nihil occupet carnaliter impugnet. quod melius est nubere quam nuptis viri. id est a luxuria impugnari. Circa istam notam auctor ponit unam persuasionem quod vir mortua muliere prima aliam non ducat. Ratio est: quod melior est status castorum quam coniugatorum. nam secundum triplicem statum datur triplex fructus. ut in quibusdam datur celestis fructus. videlicet seragimus. et coniugatis tricesimus. Et si aliquis se preabstinere maluit primum percipitur. Si autem abstinere non potest propter antiquam et malam consuetudinem tunc melius est eum nubere quam nihil vivere in luxuria ut dicit apostolus. quod tunc forte committeret maiora peccata. Item dicit apostolus si non caste tamen caute. et hoc sic exponitur de matrimonio in hoc sensu: quod matrimonium est licitum propter fornicationem evitandam. sed tamen hoc dicitur apostolus aliter exponitur dicens: si non caste tamen caute. id est in loco secreto vel in angulo. Item per hoc. Fornicatores et adulteros iudicabit dominus. Sed alii doctores pedem in ista verba. melius est nubere quam viri: inferretes ex hoc quod nubere est bonum. quod omnis copulatio presupponit positum dicit de ambobus copulatio. Ibi tamen ut dicitur loquitur quod copulatio capitur dupliciter. prope et improprie. prope capiendū tunc presupponit positum dicit de ambobus copulatio improprie non tunc si oportet sic sumitur hic in aliis consensibus ordinibus. ut ibi fides christiana est melior iudaica. Item notandum quod bonum est prima uxore mortua virum abstinere: ita quod aliam non ducat. Ratio est: nam si aliam duxerit bigamus efficitur. et per dominum inabilis ad susceptioem sacrorum ordinum. nisi bigamus duas bis. id est duo. et gamma mulier. quasi duas habens mulieres. Item nos tenendum quod in isto sacro sunt tria sicut in aliis sacris. scilicet sacram. res sacri. sacram. et res sacri sicut. Sacram tamen est cogitatio exterior vel exterior per evidentia signa facta. sed res sacri tamen est duplex. scilicet prima. et est gratia que facit hominem declinare a malo et facere bonum. Alia est secundaria. et est signum unionis christi et ecclesie quod sicut se vir semel desponsavit mulieri: sic christus se semel desponsavit ecclesie cuius caput ipse est. sed sacram. et res sacri est aiaz counctio et corpus id est sibi illis. non quod tunc homo intrat matrimonium ad fornicationem evitandam et ad proles generandos. Alio nota dicitur est quod error est una conditio matrimonium impediens pro quo dubitatur. ut nobilitas impediatur matrimonium pertrahendum et dirimatur tractum. Et videtur quod sic. quod secundum magister sententiarum si aliquis pertrahit cum nobilitate et talis

Summula Raymundi.

nō ē nobilitas videlicet tractat. & sequitur quod nobilitas impedit matrimonium. Sed in oppositum arguitur sic. accipitur si impeditur matrimonium: sed nobilitas est accipitur igitur nota est de se. et si maior. Ad hoc dubium rursus quod in matrimonio est duo scilicet essentialia et accidentalia scilicet materia et forma. materia est persona. forma vero est virtus aliarum id est virtus. et tunc impeditur matrimonium. Sed accipitur essentialia et nobilitas est virtus. et tunc non impeditur matrimonium. Sed tunc ad rationem possit dici quod nobilitas est dupliciter loquimur. vno modo capimus nobilitatem per subiecto nobilitatis. hoc impedit matrimonium. ubi gratia. si credere me trahere cum persona nobili tunc est in dubio hoc impedit matrimonium. et hoc probat ratio prima. Si autem loquimur de nobilitate accidentaliter subiecti: hoc non impedit matrimonium. et hoc probat ratio tertia.

.i. deputata tpa. .i. danf. .i. qd. .i. matrimonium
Tpa certa patet quod hoc liceat celebrari

.i. neceritū .i. p aliquos filius
Et tibi non oportet aliquo scripto referari

.i. regles .i. casus .i. nō debito pcesu
Iuuenies plures quis non ordine recto

.i. nrimonijs .i. subuidimus .i. casus
Las coniugii: nunc nos distinguimus hos sic

.i. vir .i. mortue mulieris .i. parentela
Tu de defuncte mulieris sanguine nullam

.i. mulierē .i. accipias .i. virū de pgentē viri sui mortui
Proxi ducas: ecouerso nec et illa

b^o phibet. p^o tps phibitū ē ab aduētū dñt vsq; ad oct. ephe. fm ē a q^o dragelima vsq; ad oct. finit. In oib^o alijs t^oib^o pñt fieri solēnitates nuptiarū. imo psonē q^o sit nrimoniā r^o dñte his t^oib^o dñt eē caste. Et dic^o vltim^o (Et tibi si op^o ē) volēs rātū q^o ista tpa i nullo scpto repñtari dñt. Rō est q^o ista tpa strigunt q^o i. lxx. et i aduētū dñt mltoties sūt solēnitates nrimonijs qd^o tñ d^o ture si d^o fieri. et q^o illa tpa strigunt. igitur autor h^o noiarim explicat ista festa. Et subdit aliū casū dicēs. si vxor alicui^o mort^o r^o al^o aliā si d^o ducē d^o strpe pñt viri. Circa istaz notād ista festa h^o enūerata impediūt nrimoniū: s^o si dñmū r^o tractū. et q^o h^o his t^oib^o solēnitates fieri si d^o tñ si sit nrimoniū eq^o bñ d^o fuarit si rūpi siue dñmū. Scdo notād: q^o ist^o t^oib^o nō posse nrimoniū atreptari itelligit duplr. vno q^o nū ad nrimoniāle r^o tractū. alto mō q^o nū ad solēnitates nuptiarū. pmo mō possit fieri singlis t^oib^o. s^o scdo mō nō. Rō ē ista q^o solēnitates nuptiarū impediūt hoies i duotidē. s^o q^o ist^o t^oib^o hoies mag^o dñt eē vuoti et ad futū dei ppari q^o alijs t^oib^o. s^o h^o mō solēnitates phibet. et nō solū solēnitates nuptiarū. s^o et nrimoniāles. Tertio notād. q^o cūq^o tpe sit r^o tract^o nrimonijs sp^o stabit. siue sit t^oib^o nrimonijs et facnō siue nō. nisi aliq^o cā lagitia pcesserit. ppter quā stare nō p^o. Et si sequitur q^o tpe neceritatis. s^o r^o r^o r^o p^o celebrari: siue t^oib^o it^o r^o r^o: siue non.

*Plura p[er] lo
quendo
m[ul]t[um] p[er] lo*

Nā ponat q̄ iter a' ique masculin[us] & puellā facta eēt spōsalia: & ipe n̄ possit
se abstinē i p[ri]b[us] illis nisi cū d[omi]n[us] sua p[ro]cūber. tales p[oss]ūt celebrare m[at]rimo
niū cū p[re]sens superior p[ro]p[ter] scādālū & opprobriū euitādū. Quarto notādū
sup[er] dicitū ē q̄ cōditio ē scōs casus ipeditēs m[at]rimoniū cōtrahēdū & dicit
mēs cōtractū. P[ri]o q̄ scōs q̄ cōditio ē duplex. q̄dā licita & possibilis. alta ē
illicita & impossibilis. P[ri]a cōditio ipedit m[at]rimoniū. Vbi g[ra]tia. si aliq[ui]s vult
p[ro]trahē cū aliq[ui] & d[omi]n[us] ego accipiā te i v[ir]o[rum] si deder[is] mihi cētū marcas. vel
sic. ego ducā te i v[ir]o[rum] si placeat meis parētib[us] mō si talis pecuniā p[ro]mit
faz si dat. vel si recedit: a p[ro]missio illū ipedit m[at]rimoniū cōtrahēdū. s[ed] si cō
secuta ē copula carnalis: tūc talis cōditio n̄ ipedit m[at]rimoniū cōtrahēdū
S[ed] si similit[er] i illo casu q̄n dico: si parētib[us] meis placeat: tūc tibi n̄ ē m[at]rimo
niū. s[ed] spōsalia r[ati]p[er] p[ro] cōditionē licitā & possibilē. Alia ē cōditio illicita
& impossibilis. & ē duplex. vel em̄ ē iter v[er]z m[at]rimoniū vel si. si nō: tūc talis
cōditio nō ipedit m[at]rimoniū. Verbi g[ra]tia. q̄n ego accipiā te i v[ir]o[rum] si deder[is]
mihi aureū mōrē. ista cōditio ē illicita & impossibilis: & si d[omi]n[us] m[at]rimoniū tā
p[ro]tractū nec ipedit p[ro]trahēdū. Alia ē cōditio illicita p[ro]tra v[er]z m[at]rimoniū
Vbi g[ra]tia. q̄n dico. ego accipiā te i v[ir]o[rum] si admittit[ur] vel multos amatores
p[ro]p[ter] pecuniā. & illud ipedit m[at]rimoniū p[ro]trahēdū si subsequuta copula car
nalis. s[ed] si subsequuta ē copula carnalis. tūc si ipedit m[at]rimoniū p[ro]trahēdū nec
d[omi]n[us] p[ro]tractū. Ultio notād. q̄ circa m[at]rimoniū si d[omi]n[us] alit[er] fieri siue exerce
ri nisi qd̄ licitū ē: & qd̄ n̄ ē p[ro]tra statuta romane ecc[lesi]e. sic q̄ anic[us] nō sumat
et[er]na[m] amicā. q̄ si hoc fieret tūc iter v[ir]ū & mulierē d[omi]n[us] celebrari dicitur: &
qd̄ nō v[er]ū ē. & h[oc] inq̄ntū se legitime ducit in thoro legitimo. Et h[oc] ma
gister manifeste inuit in textu vbi vult q̄ null[us] v[ir]o[rum] d[omi]n[us] ducē aliquā mu
lierē & strpe siue p[ro]sanguitate siue mulier[is] mortue. s[ed] d[omi]n[us] ducē mulierē alie
nā. i. mulierē d[omi]n[us] aliena p[ro]gente. & sic eod[em] mō mulier facit. si v[ir] ei[us] transi
t in viā carnis vniuers[e]. & hoc r[ati]g[is]t[er] autor ibi (nec illa virum)

.f. aliq[ui]s i loco seclero .f. i m[at]rimoniū

Si vir occulto solus ducat mulierem

.f. p[ro] v[er]ba .f. votū d[omi]n[us] spōsationis cōmittat

Et de presenti sponsalis pactio fiat

.f. cōiunctio .f. ambo[rum] .f. sc[ilicet]

Copula carnalis si consensum comitetur

.f. mulier oipotenti .f. v[ir]o[rum]

Hec coram domino sua diuix esse probatur

.f. mulierē .f. testificatio .f. r[ati]o[rum] .f. decip[er]

Hanc quia teste caret: si defraudare laborat

.f. captēdo .f. altā mulierē. i. i facie ecc[lesi]e .f. corā p[ro]p[ter]

Ducendo reliquam solēnter et manifeste

.f. admittit .f. xp[ri]stianitas .f. v[ir] .f. muliere

Sustinet ecclesia: q̄ et ille recedit ab illa

Summula Raymundi

.i. trāsibit .i. fuit .i. redēptōis .i. illusor .i. ad etnas dānatiōes
Ibit pro meritis sine spe deceptor ad oculos

Nota

Postq̄ autor de mīaute de mīmonio manifesto. h̄ cōsequēt de mīat
de mīmonio clādestino z occulto. Et dicitur in duas ptes fm̄ q̄ ponit du
os casus. ptes patebūt i p̄cessu. Dic̄ ḡ p̄mo sic. si aliq̄s masculus ducit ali
quā femellāz i occulto. s. nec corāz eccia nec corāz pp̄lo: s3 absētib⁹ testib⁹
z pacto sp̄sals. i. votū dīp̄satiōis fiat p̄ h̄ba p̄ntis t̄p̄to: siue copla car
nalis seq̄t siue n̄. talis ē v̄ro: sua corā deo. S3 si forte eaz dīraudare velit
z dimitte ex q̄ carz testimo: z ducat aliaz i facie eccie z manifeste corāz
pp̄lo p̄ma dūmissa. h̄ eccia militans hoc admittit. t̄n̄ ob hoc tal̄ illusor z so
phista q̄ p̄maz dimisit pennit̄ in inferno h̄rabit. Notand⁹ p̄ maior̄ itelle
ctu i se ē scēdū. q̄ qdā iurispr̄tu ponūt talē casū circa d̄claratiōē i se q̄ sit
aliq̄s vir q̄ p̄traxit mīmoniū secrete cū aliq̄ puella p̄ h̄ba de p̄nti subicu
ta copla carnali. z postea vult eā defraudare p̄trahēdo cū alia multē v̄ vir
gine i facie eccie corā viri idoneis testib⁹ p̄ntib⁹: tūc p̄ma ē v̄ro: sua corā
deo. sc̄da h̄o corā pp̄lo. Tūc postea ipe cogitās se male fecisset p̄siderās
p̄ct̄m̄ suū eē magnū vadat z p̄iteat. Et ponat vlti⁹ q̄ p̄iteat officiali. z ta
lis det ei p̄siliū dīcēdo. si vis saluare aīam tuā debes redire ad p̄mā dī
mittēdo sc̄daz. Et tūc vlti⁹ ponat q̄ mulier sc̄da ciet eū ad iudiciū. q̄: s3
mīmoniū ē solēnit̄ z manifeste celebratū i facie e. cie corā testib⁹ idoneis
z p̄mā si. igit̄ tūc a tali iudice p̄pellat̄ ad sc̄daz dīmittēdo p̄mā. z hoc p̄p̄
solēnitare celebratā. nō idē iudex dīc̄ q̄ d3 manē circa p̄mā. h̄ hoc i p̄fess
sione. z t̄n̄ iudicat eū manē circa sc̄daz i iudicio p̄p̄ p̄ntiā testiū. Tūc ru
bitat qd̄ illoz ille facē d3 q̄ tūc v̄ro: eē p̄tradictio i ipe officiali. q̄: i p̄fessi
one dixit q̄ deberz redire ad p̄mā. s3 in iudicio dīc̄ oppositū. s. q̄ transe
rāt se ad sc̄dam. q̄: p̄traxit cū ea mīmoniū manifeste. Et v̄ro: eē p̄tradis
ctio. Ad hoc dubiū iurispr̄tu sic r̄ndēt. q̄ ibi n̄ ē p̄tradictio: cap̄ēt̄s funda
mētū ex logica. q̄: dīcūt logici q̄ h̄a p̄tradictio d3 fieri ad v̄: s3 sic n̄ ē h̄c
Rō ē q̄: idē iqn̄tū idē n̄ d̄t illa ābo. nā in p̄fessīōe officialis sedet loco dei
z dat p̄siliū in foro p̄scie. Sed officialis in iudicio sedet sicut minister ec
clesie z iudicat fm̄ forū manifestatiōis z p̄scie. Et sic manifeste videtur
q̄ ibi nō ē p̄tradictio. S3 dī. qd̄ t̄n̄ ille d3 facere si officialis p̄pter excessū
exēdicaret eū. H̄r̄ q̄ turtus est q̄ aliq̄s excedat mādātū eccie seu iudis
cis q̄ p̄ trāsgrēdat̄ dei p̄ceptū. q̄: cū p̄ma ē factū verū mīmoniū. h̄ se
cretum fuitz non in facie eccie celebratū. Sc̄do ē notādū. q̄ matrimoniū
est duplex. Nam aliquid ē clādestinū siue secretū. z aliq̄d est mīmoniū
manifestum siue publicum. Clādestinū ē qd̄ fit secrete solū inter p̄trahē
tes. S3 manifestū est qd̄ manifeste d̄t in facie eccie plurib⁹ viris idoneis
z mulierib⁹ p̄ntibus. Et differ̄ illa duo mīmonia sic. 2: mīmoniū ma
nifestū habet tale p̄uilegiū. q̄ si postea p̄harēt aliq̄d i p̄dimentū: vt affi
nitas vel aliq̄d h̄se: sic q̄ ibi celebrat̄ d̄uoritiū: tūc nihilominus omēs
pueri legitimi existūt. z hoc p̄pter honore mīmonij manifesti. s3 mīmo
niū clādestinū tale p̄uilegiū non habet. q̄: si postea p̄barētur aliquid

Nota sine p̄ntiā
mīmoniū
manifesti
siue p̄ntiā

impedimentū ppter q̄ separarēt: tūc oēs pueri nati essent illegitimi.

.su. de prelatiōe p̄tractus

(sint

Vxor nihil vnava l̄: duo testes ad min⁹ al̄

.i. caste viuat .i. valeat honesta l̄ p̄ba

feia p̄tineat q̄ possit salua manere

.i. viri

.i. cupit

.i. virum ducē

Itius si vult post mortē nubere nubat

.i. ex h̄s

.i. vir mulierē

decepisse cupiēs m̄liere

Si p̄trit⁹ hic: hanc dolet illuſiſſe: petēs quā

reliq̄r p̄mo

.i. in facie eccie

.i. peractum

Deserunt: scio quod solēnter ē celebratum

.su. idoneis

Nō reuocare pōt: nisi testibus hoc peragat

.i. pena tue deceptiōis

mulierl

Vnde ruina tue fraudis tibi sit erit: et cui

.i. p̄missiōez

q̄ ad cognitiōez carnalē

.i. vxor

Ante fidē deder⁹: tua nō erit: vsq; secunda

.i. scda muliere

su. mulier

Mortua sit: nec ab hac contū q̄ras: q̄a p̄ma

sup. vxor

.i. mulierē

.i. p̄bente

Est tua: q̄uis ad hāc neq̄as ihibēte venire

.i. sc̄tā

.i. quia eccia vult q̄ scda sit vxor

Eccia: qz stat hic pro muliere: secunda

.i. suadeo

securius recedat remote

Lōsulo q̄ potius cedat cū cōiuge prima

.i. i. exiliū

.i. i. patria

.i. cū scda vxore

Exul: q̄q; domi maneat cum postertore

.i. ex h̄s

.i. vir

.i. delicti ad saluādū aiām suā

Lōcius ip̄e sui facti sibi subueniat sic

.i. defraudatiōez .i. deceptiōez

.i. cū aliq̄ puella

Fraudē siue dolū licet intendat manifeste

.i. mulier l̄ ima

.i. i. tali defraudatiōe

sup. a tali

Sponsa quā ducit: erit hec sua: nō reuocat

.i. p̄nia

relinquat .i. mulierē

Pena sue fraudis sit: q̄ non deserat ip̄am

Hic autor ponit aliu casu cu hoc ondes modu p̄stā di m̄monū clādestinū. z cū hoc maḡ declarās casum p̄tractus. Et vult p̄mo q̄ m̄lier n̄ p̄ p̄stari p̄tractū cū vno teste s̄z o3 q̄ ad minus sint duo testes idonei. Tūc subdit doct̄nā q̄ ad mult erē deceptaz q̄ est. n̄l dece p̄roz pennit i inferno hira bit. z ista p̄t̄ma vxor casta p̄maneat. z ip̄o deceptore viuente aliū nō ducat qz ip̄e est maritusel⁹ corā deo: sed post mortē ei⁹ p̄t ducere aliu. s̄vult. s̄z tam ille illuſor q̄ p̄ma dimisit z defraudata duxit a liam.

Summula Raymundi

Ultio p[ro]f[er] peccati sui ventens ad primā dolēs ip[s]am illu[s]i[s]e petēs istā
vt ip[s]i i[st]gat excessus suos. nā tūc ecclesia non p[er]mittit vt dimittat scdā
vxo[re]m quā i facie ecclie duxit solēnt. Et ideo ip[s]az nō p[er] dimitte. s[ed] adducto
testimonio q[uo]d p[ri]ma fuit vxo[re] sua secreta. tūc tal[is] erit p[er]ca ei[us]: q[uo]d illa p[ri]ma quā
d[ef]raudauit nō erit vxo[re] sua q[uo]d ad coitū. s[ed] sit vxo[re] sua corā deo. et tūc i facie
eccie duxit eā. igit[ur] nec p[ot]t ip[s]az itato ducē donec scdā quā in facie eccie
duxit mortua sit. Sic et nec q[ui]rat coitū a scdā. q[uo]d ip[s]a non est vxo[re] sua sed
p[ri]ma. q[ui]s tūc nō p[er] ip[s]e m[is]t[er]i[um] m[is]t[er]i[um] f[er]re d[icit] scdā ad p[ri]mā. q[uo]d eccia hoc non
p[er]mittit. et sic ip[s]e manēdo cū scdā aiam suā etnāl[is] dānat. Ergo d[icit] aut[em] cō
sultit[ur]: et dat t[em]p[or]e cōsultū. q[uo]d p[er] dimitte[re]do scdāz exeat t[em]p[or]e cū p[ri]ma ad lō
gū quā distānt[ur] et se iute[n]t[ur] nutriat: q[ui]s q[uo]d maneat domi cū posteriori. et sic p[er]
saluare aiaz suaz et als nō. Subdit ponēdo aliū casū et vult t[em]p[or]e. si q[ui]s i[n]t[er]
dat d[ef]raudat aliquā puellā siue itēdat fraudē vt dolo cū aliq[ua] puella legit[ur]
mādo. et q[ui]s sp[er]saz postea ducat manifeste. tūc hec. i. p[ri]ma erit vxo[re] sua:
et nō fuocat a p[ri]ma. Et pena sue fraudis sit ista. q[uo]d nō d[er]elict[ur] p[ri]mā. Vel s[ed]
aliq[ui]s ista sic leg[is]. si aliq[ui]s eēt q[ui] libet[ur] p[er]trahet cū aliq[ua] lib[er]a: et forte ip[s]az aliq[ui]
cogit[ur] nō p[er] n[on] p[er]mitter[ur] corā aliq[ui]b[us] testib[us] q[uo]d velit eā ducē. et illa p[er]s[er]
tēs ita q[uo]d copula carnal[is] seq[ui]t[ur] tūc post q[ui]s ista cogit[ur] q[uo]d de itētiōe sua nō fu
it q[uo]d ip[s]az ducē velle[re]t et forte velle[re]t se saluare p[er] hoc q[uo]d ad m[is]t[er]i[um] req[ui]r[ur]
p[er]s[er]us vtriusq[ue] s[ed] volūtas ei[us] nō fuit eā velle ducē. iō rōe ist[us] vult eā repu
diare. Tūc ista vult q[uo]d ip[s]e nō p[er] se p[er] hoc saluare. imo eccia militans cogit
ip[s]m q[uo]d ip[s]az p[er]venerit p[er] vxo[re]m suā. q[uo]d p[er]ducē testimoniu[m] p[er]. Et pena sue fraudis
erit q[uo]d nullo mō ip[s]az d[er]erat seu d[er]onat. q[uo]d vxo[re]m suā ē. et s[ed] de itētiōe sua nō
fuit ip[s]az velle ducē. q[uo]d testes et ecclia militans ad talē vntionē ip[s]m p[er]pellunt
gila ē lectura scdā. s[ed] tūc p[ri]ma mag[is] v[er]o eēt de itētiōe p[er]s[er]is lre. Circa istaz
ē notā d[icit] q[uo]d si aliq[ui]s p[er]trahet puellā cū fraude siue cū dolo. s[ed] q[uo]d dicit. ego
sumā te i vxo[re]m meā: p[er]be mibi copulā carnalē. ip[s]a aut[em] credēs p[er]bis suis.
et sup[er] hoc dat ei copulā carnalē. ip[s]e aut[em] nō itēdēs eaz ob[er]uare: et postmodū
i facie eccie: et corāz v[er]is idoneis mittet sibi alteraz d[er]p[er]sare. Tūc illa p[ri]
ma quā ita p[ri]mo d[ef]raudauit sua vxo[re] ē corāz deo et corāz eccia. cū illa d[er]
fraudario sit testib[us] p[er]s[er]itib[us]. Scdō ē notā d[icit] q[uo]d q[ui]s dicit i illo casu. tūc i m[is]t[er]
monio d[icit] p[er]currē volūtas vxo[re]m q[ui]s ego nūq[ui]s habui volūtatē q[uo]d eam s[ed]
p[ri]maz volui sumē i m[is]t[er]i[um] n[on] s[ed] v[er]o: q[uo]d possū eaz p[er]udicare. Ad hoc r[ati]o q[uo]d
eccia militans eū cogit q[uo]d eam iumat p[er] vxo[re]m. q[uo]d ficta fraus nō p[er]currit ad
m[is]t[er]i[um] n[on] nec i[st]rigit illa. q[uo]d eccia iudicat de manifestis. et sol[us] de[us] d[icit] o
culis. Et iō q[ui] i facie eccie d[icit] ego sumā te i vxo[re]m. Tūc ex istis p[er]bis dicit q[uo]d
eccia iudicat v[er]o q[uo]d illa sit vxo[re] ei[us]: dūmō p[er]s[er]us et volūtas de ore vxo[re]
rūq[ue] p[er]sequit[ur]. Hāc et eccia militans nō iudicat de istis q[ui] i[n]t[er] i m[is]t[er]i[um] cludunt.
s[ed] sol[us] de[us] illa h[ab]et iudicare. Tertio notā d[icit] sic iug[er] d[icit] ē: tūc votū etiaz
ē v[er]o casus q[ui] ipedit m[is]t[er]i[um] cōtrahēdū: et d[icit] m[is]t[er]i[um] cōtractū. Pro q[ui] scis
dū q[uo]d votū ē duplex. simplex. v[er]o: et solēne. Votū solēne ē q[uo]d fit cū aliq[ui] solē
nitate. v[er]o d[icit] Job. and. q[uo]d votū solēne fit p[er] susceptionē ordanū sacro[rum]. v[er]o
grā. si q[ui]s p[er]trah[er]et sp[er]s[er] alia cū aliq[ui] et si nō nouiss[et] eā carnalē. et si votū ist[us]
factū p[er] eo q[uo]d deberet fieri claus[us] tralus. et sic de illo postea i[n]formaretur: tūc

Nota

Simplex
Votū
Solēne

ibi fit fieri duorum qd iteret claustru. Sz votu simplex e qd fit sine solentia
 re. vt si fit aliqd i corde suo voues obfuarie castitate : tale votu no ipedit
 mimoniu tractu sz tñvotu solene ipedit mimoniu pprehendumz dirimit
 tractu hanc dem e qd votu simplr castitat n dirimit mimoniu tractu
 Lora h' instat sic. hō pl' ligat ad vinculu mai' qd ad vinculu min'. sz vici'z
 pñtate e mai' vici' mimoniu: igit mag' ligat ad castitate qd ad mimo
 niu. Dato: e nota. sz minor pbat. qz pñtata z castitas pñtatur dō gl'io
 so. sz mimoniu pñtatur hōi. z c. Secdo at sic pñtata id. iste tractu. n valz ut
 qd iplicat pñtate mortale. sz i mimonio iplicat pñtate mortale. igit no valer
 Dato: e nota. qz facta excludit oia pñtata mortalia Sz minor pbat. qz qñ
 cuq' iste pe. ut thoz tuc peccat mortlr. Tertio sic at. pl' e tunc d pceptu
 dei qd pceptu ecclie. sz pceptu ecclie dirimit mimoniu. id pceptu dei qd e
 votu simplex pmissu. Dato: e nota d se. sz minor pbat. qz affinitas e p
 ceptu ecclie. z hec dirimit mimoniu. qd pceptu dei qd e votu simplex.
 Hic circa istu casu e notad sic dem e lupi. tuc votu i plex ipedit mimo
 niu pprehendu de futuro. sz no dirimit tractu id d pñtate subsecura copula
 carnali. Ad e sic dicit doct. qz i voto simplici solu vnu occurrit. f. pmissio
 z p' illa pmissioz adhuc fit ee dñs illi' rei pmissio. qz simplex pmissio no
 trahere dñu rei pmissio. qd votu simplex solu ipedit mimoniu pprehendu.
 sz n dirimit tractu Sz i voto solent sūt duo. f. pmissio z donatio pmissio
 qz pñtatur. donatio qz donat z trahere voluntate i manu alii' z i alii' pñtate.
 Sic eo dmo i mimonio st duo. f. donatio. qz donat se vxori. z rei pmissio
 et e ibi. qz pñtatur ea ducē. Et qd votu solene ipedit mimoniu pprehendu
 cu z dirimit tractu. qz hz i se duo. f. pmissioz z donatioz Sz votu sim
 plex solu vnu illoz fac: qd n dirimit tractu mimoniu sz ipedit solu pprehendu.
 qz hz i se solu vnu. f. pmissione Dō tuc sic d isto dō qd pñtatur mimoniu
 isto mo tal n perat thoz qz qñtate qz petierit n oz alr peccat. sz si pe
 tit mulier tūoz reddē dbitu cu cordis amaritudine. Tūc ad rēnos i oppo
 situ nñ. pmo ad pñtate qñ af. hō pl' ligat ad vinculu mai' z c. pcedit maiz
 ad bonu itellectu. Sz cu dō i mimoniu. qd vinculu pñtate fit maiz vinculo mimoniu.
 Hñr qd illd e vey qd ad illu cui pñtatur. qz pñtatur z castitas deo
 pñtatur mimoniu alr hōi sz qd ad mimoniu tuc maiz e viciu mimoniu
 qz i mimonio st duo. f. donatio: qz vtr dat fide mulieri. Et ibi e pmissio. qz
 pñtatur ea ducē. sz i simplici voto e vna telu. f. pmissio. igit. zc. Ad rē z
 scdaz. qñ af. iste tractu n valz i qd iplicat pñtate mortale. Hñr qd hoc e vey
 put petre dbitu. qz tē peccat mortlr. Et aut n petur. sz ez vtr ddat ad
 peritōne mulier: tūc n peccat mortlr. sz reddat cu cordis amaritudine.
 Ad f. daz rōez qñ af. plus e imēdu pceptu dei qd ecclie L'cedat mator z
 ad pñtationē finalr dicat qd votu simplex no est pceptu. sic qd dirimat maiz
 trimoniu tractu sed votum solenne bene.

.i. m. herē sup. p sanguinitatis
Sponsam ducendi tibi linea quinta dat ausum
 .i. de propa pzene .f. dicitu sup. qntā lineā i scdo tertio qrtō qdub'
Sanguine de proprio: quod non concedimus infra

*Vir Equit
 qui hinc est
 qd razi mabi
 monia*

Summula Raymundi

sup. consanguinitatis existentes sup. vir sup. vir
Inq; gradu quarto consistentes ego vel tu
.i. copulamur

Non aliquo casu mulieri iungimur vni

Supius magis determinauit de multis casibus in matrimonium. h. p. n. p. r. p. r. de linea consanguinitatis. s. i. q. g. d. u. siue i. q. linea p. r. contrahi in matrimonium. Et dicitur in la. ps. i. duas ptes. na. i. p. ma. autor. facit hoc q. dictum. In scda pte. autor. ponit q. d. d. z. casus. Scda ps. tibi. Mortua si tua sit. Quantu. ad p. ma. z. p. te. ma. gister. vult tibi. q. i. s. t. u. r. u. e. i. l. i. u. r. e. q. nullus i. m. f. i. m. o. n. u. d. u. c. a. t. a. l. i. c. u. a. z. h. g. u. e. vel mulierem q. e. i. s. c. d. o. vel tertio vel q. r. t. o. g. d. u. consanguinitatis. s. i. b. n. q. m. a. l. i. n. e. a. d. a. t. t. i. b. i. a. u. s. u. l. i. c. e. t. i. a. m. d. e. s. p. o. n. s. a. n. d. i. s. i. u. e. d. u. c. e. d. i. v. r. o. r. e. a. l. i. c. u. a. z. d. e. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. p. r. o. p. r. i. o. v. e. l. d. e. p. r. o. g. e. n. i. e. p. r. o. p. r. i. a. z. s. i. a. l. i. q. m. o. d. o. e. s. s. e. n. t. a. l. i. q. l. i. n. e. a. i. s. t. a. z. l. i. n. e. a. z. i. l. l. i. n. e. a. s. i. d. e. s. t. d. e. s. p. o. n. s. a. r. e. m. u. t. u. o. q. z. e. g. o. v. i. r. z. t. u. v. i. r. e. x. i. s. t. e. n. t. e. s. i. n. q. r. t. o. g. d. u. c. o. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. n. u. l. l. o. m. o. d. o. p. o. s. s. u. m. v. n. a. m. v. r. o. r. e. d. u. c. e. s. i. m. s. u. c. c. e. s. s. i. o. n. e. t. p. t. i. s. i. n. p. r. i. m. a. s. c. d. a. t. e. r. t. i. a. v. e. l. q. r. t. a. l. i. n. e. a. z. i. t. a. z. s. i. e. u. e. n. i. e. r. i. t. q. e. g. o. z. t. u. e. e. m. i. t. e. r. t. i. o. v. e. l. q. r. t. o. g. d. u. c. o. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. z. t. u. m. o. r. i. e. r. e. r. i. t. t. u. c. e. g. o. v. r. o. r. e. t. u. a. z. r. e. l. i. c. t. a. m. n. o. n. p. o. s. s. u. s. u. m. e. s. s. i. e. g. o. e. e. m. i. q. n. t. o. g. d. u. z. t. u. i. q. r. t. o. i. d. e. h. o. c. p. o. s. s. i. b. i. e. r. i. t. C. i. r. c. a. l. i. n. e. a. m. n. o. r. a. n. d. e. e. x. l. i. n. e. a. a. u. t. o. r. i. s. c. o. n. s. i. g. i. f. i. c. a. l. i. q. d. s. v. i. r. i. n. p. r. i. o. s. c. d. o. t. e. r. t. i. o. v. e. l. q. r. t. o. g. d. u. e. r. i. s. p. t. d. u. c. e. a. l. i. q. u. a. m. m. u. l. i. e. r. e. v. e. l. h. g. u. e. q. e. i. q. n. t. o. g. d. u. E. t. r. o. e. i. s. t. a. q. z. i. t. e. r. i. p. o. s. n. e. e. a. l. i. q. c. o. g. n. a. t. i. o. S. c. d. o. n. o. r. a. n. d. e. q. h. c. i. r. c. a. l. i. n. e. a. z. i. u. e. l. i. g. i. f. i. c. a. l. i. q. d. s. i. t. c. o. n. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. z. q. d. s. i. t. l. i. n. e. a. c. o. n. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. z. q. d. s. i. t. g. d. u. s. Q. u. a. n. t. u. a. d. p. r. i. m. u. m. r. i. t. q. c. o. g. n. a. t. i. o. s. i. u. e. c. o. s. a. n. g. u. i. n. i. t. a. t. i. s. s. i. c. d. e. s. c. r. i. b. i. t. C. o. n. s. a. n. g. u. i. n. i. t. a. t. i. s. e. c. o. g. n. a. t. i. o. p. s. o. n. a. z. a. b. v. n. a. s. i. r. i. p. e. d. e. s. c. e. d. e. n. t. i. u. s. p. r. i. m. a. l. i. p. a. g. i. n. e. c. o. n. t. r. a. c. t. u. E. t. s. i. c. s. i. m. a. l. i. q. d. s. C. o. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. e. v. i. c. u. l. u. p. s. o. n. a. z. a. b. v. n. a. s. i. r. i. p. e. d. e. s. c. e. d. e. n. t. i. u. c. a. r. n. a. l. i. p. p. a. g. i. n. e. c. o. n. t. r. a. c. t. u. E. t. d. i. c. i. t. u. r. c. o. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. a. c. o. n. q. d. e. s. i. l. z. s. a. n. g. u. i. s. q. s. i. s. i. l. d. e. v. n. o. s. a. s. g. u. i. c. d. e. s. c. e. d. e. s. P. r. o. q. e. s. c. i. e. n. d. u. m. c. o. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. e. d. u. p. l. e. x. N. a. q. d. a. e. c. o. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. f. o. r. m. i. c. a. o. n. a. z. q. d. a. l. e. g. i. t. i. m. a. N. a. i. l. l. a. d. i. c. i. t. u. r. c. o. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. l. e. g. i. t. i. m. a. q. s. i. i. c. o. p. u. l. a. c. a. r. n. a. l. i. v. r. o. r. i. s. s. i. u. e. q. c. o. n. t. r. a. h. i. t. p. c. o. p. u. l. a. c. a. r. n. a. l. e. v. r. o. r. a. z. s. i. c. d. u. e. s. o. r. o. r. e. s. l. i. n. e. s. u. n. t. c. o. s. a. n. g. u. i. n. e. e. p. c. o. p. u. l. a. c. a. r. n. a. l. e. v. r. o. r. a. m. o. p. r. i. o. s. i. f. a. m. a. r. i. t. e. t. e. l. l. i. g. i. t. d. e. c. o. s. a. n. g. u. i. t. a. t. e. l. i. m. a. S. z. d. f. o. r. m. i. c. a. t. o. r. i. a. c. o. s. a. n. g. u. i. t. a. t. e. l. i. n. e. a. m. i. n. i. m. e. d. z. g. l. o. s. a. r. i. q. z. p. o. s. s. i. d. a. r. i. c. e. r. t. u. s. c. a. s. u. s. i. n. q. s. e. i. m. f. i. m. o. n. u. s. s. u. m. e. r. e. n. t. z. c. e. r. t. u. s. c. a. s. u. s. i. n. q. n. s. u. m. e. r. e. t. S. z. q. a. d. s. c. d. o. n. e. s. c. i. e. d. u. q. l. i. n. e. a. c. o. s. a. n. g. u. i. n. i. t. a. t. i. s. s. i. c. d. e. s. c. r. i. b. i. t. E. t. m. u. l. t. i. p. l. i. c. a. t. i. o. p. s. o. n. a. z. a. b. e. a. d. e. s. i. r. i. p. e. d. e. s. c. e. d. e. n. t. i. u. s. s. i. m. a. l. i. q. u. e. c. e. r. t. u. s. t. u. g. d. u. S. z. q. a. d. t. e. r. t. i. u. e. s. c. i. e. d. u. q. g. d. u. s. s. i. c. d. e. s. c. r. i. b. i. t. E. t. m. u. l. t. i. p. l. i. c. a. t. i. o. p. s. o. n. a. z. i. n. q. i. c. o. g. n. o. s. c. i. f. q. d. i. s. t. a. n. t. i. a. c. o. g. n. a. t. i. o. i. s. a. l. i. q. p. s. o. n. e. d. e. n. t. s. i. u. e. a. b. l. u. c. e. d. i. s. t. a. t. q. z. a. l. i. q. s. u. n. t. i. n. p. r. i. m. o. g. d. u. c. o. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. a. l. i. q. i. s. c. d. o. a. l. i. q. i. t. e. r. t. i. o. z. s. i. c. d. e. a. l. i. s. C. i. r. c. a. t. e. r. t. i. o. n. o. t. a. n. d. e. q. l. i. n. e. a. c. o. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. e. t. r. i. p. l. e. x. n. a. q. d. a. s. i. t. p. a. s. c. e. n. s. u. s. q. d. a. p. d. e. s. c. e. n. s. u. s. z. q. d. a. z. a. c. o. l. l. a. t. e. r. a. l. i. b. N. a. l. i. n. e. a. p. a. s. c. e. n. s. u. s. h. z. q. r. t. u. e. r. g. d. u. s. i. p. r. i. m. o. g. d. u. s. u. n. t. p. r. z. m. f. i. n. s. c. d. o. s. u. n. t. a. u. t. i. s. z. a. n. a. i. n. t. e. r. t. i. o. s. u. n. t. p. r. o. s. a. u. t. i. s. z. p. r. o. a. n. a. i. n. q. r. t. o. a. b. a. u. z. z. a. b. a. n. a. S. z. l. i. n. e. a. p. d. e. s. c. e. n. s. u. s. e. r. i. t. a. b. a. z. q. t. u. o. r. g. d. u. s. i. t. a. q. i. n. p. r. i. m. o. g. d. u. s. u. n. t. f. i. l. i. z. s. i. l. i. e. i. n. s. c. d. o. g. d. u. n. e. p. o. t. e. s. z. n. e. p. o. t. e. s. i. n. t. e. r. t. i. o. g. d. u. s. u. n. t. p. r. e. p. o. t. e. s. z. p. r. e. p. t. e. s. i. n. q. r. t. o. s. u. n. t. a. b. n. e. p. o. t. e. s. z. a. b. n. e. p. t. e. s. S. i. c. e. r. i. t. i. n. l. i. n. e. a. c. o. l. l. a. t. e. r. a. l. i. s. u. n. t. q. u. o. r. g. d. u. s. i. n. p. r. i. m. o. s. u. n. t. f. r. e. z. e.

Quid sit consanguinitas
linea
et qz ad qz consanguinitatis

forores. in secdo sunt sobolus et filij duoz fratru. in tertio sunt filij sobolis
 noz. in quarto sunt filij illoz. Et hoc manifeste patet quia ista intelligitur de li
 nea collateralis: ita quod matrimonium non est contrahendum nisi in quinta linea vel gra
 du. quod per lineam per ascensum et descensum consanguinitas multiplicat in infinitum. et
 dicitur doct. et sic tunc in lineis ascendenti et descendenti prohibetur contractus.
 quod dicitur doctoribus: si adhuc per divinam potentiam esset sic aliquis in mundo tunc nul
 la mulier cum eo posset ducere matrimonium. **¶** Quarto notandum. ponatur cas
 sus quod unus sit in tertio. vel in quarto gradu et alter in quinto gradu. tunc dubi
 tatur utrum possint contrahere matrimonium. Ad hoc quod bene potest contrahere. si unus est in quarto
 gradu et alter in quinto gradu omnino gradus sit excessus altius gradus. etiam dicitur
 aliquid esse infidelis contrahentes matrimonium in gradu prohibito. et si postea
 convertantur ad fidem catholicam tunc illud matrimonium statuitur. quod baptismus videtur
 satisfacere de tali peccato. **¶** Quinto est notandum. ista dicitur: si aliquis duceret uxorem il
 le duceret aliquam in quarto vel in sexto gradu. et si in secundo vel in tertio. istud dicitur
 solum esse intelligendum de persona simpliciter et de populo vulgari quod copia est: et sunt
 rustici milites cives sive clericos. Sed tamen reges et principes potest contrahere in ter
 tiio vel in quarto gradu. **¶** Sexto ratio est ista. quod reges principes barones
 sunt pauci vulgares vero multi. igitur reges principes et eorum filij et barones et
 eorum filij potest contrahere in tertio vel in quarto gradu. et hoc propter rationem
 moralem et securitatem. **¶** Ad hoc quod reges mutuo inter se affinitatem contrahunt. sicut et prin
 cipes et barones tunc omnis populus eorum erit magis securus et pacificus.
¶ Ultimo notandum. quod in veteri testamento tunc iudei contraxerunt in tertio
 in secundo vel in quarta linea. quod tempore illo et circa originem mundi medice erat qua
 ritas hominum. et igitur ut augmerentur homines tunc iudei in secundo vel in tertia linea
 contraxerunt matrimonium. sed modo non debet fieri. quia nunc mundus satis aug
 mentatus est. et ideo iam ante quintam lineam non fit contractus.

.i. defuncta

.i. de parentela eius

Mortua si tua sit mulier non sanguinis eius

.i. ducas

.i. quod continet infra quantum gradum

Accipias vllam quam linea quinta figurat

.i. si non cognovisti super. talis mulier

.i. faciendum est

Incorrupta licet moratur: idem teneatur

¶ Hic ponit quidam casus circa matrimonium contrahendum. Et dividit in tres
 partes secundum quod ponit hic tres casus. Secundo casus ibi: (Si cognovisti) tertio ibi.
 (Si qua) et c. **¶** Quatuor ad primam partem vult si uxor tua sit mortua et aliam volue
 ris ducere: non ducas aliquam que est de sanguine illius et que est in quinta linea
 et ultra. **¶** Et datur quod ipsa solum esset tibi promissa et nondum carnaliter cognovisti: idem
 teneatur. scilicet quod non ducas aliquam de sanguine eius in quarta linea sed ultra.
¶ Circa istam notandum quod casus littere stat in hoc. si al quis habet uxorem quam
 non cognovisset carnaliter propter etiam abstinentiam. et si mulier tunc moratur
 tunc incorrupta tunc ille sponsus adhuc non debet aliam ducere que est infra
 quintam lineam seu quintum gradum illius linee mulieris.

Summula Raymundi.

Secūdo ē notā d nā pus dcm ē q i ol cottu p rrahif affinitas. Pro q ē sciend q affinitas p rrahif t p l p qua gñaf publica honestas p rrahif qñ qō p rrahif cū aliq d gñe v l mulie n subsecuta copula carn. l. ita q vñ uio p sup pōitōz mouf. s. v. r v l mulier an copula adhuc p rrahif affinitas iter p rrahif guineos illi mortue mulieris vel d gñis. z tñ tal n d p rrahif cū aliq nū m qnta linea. Secūdo p rrahif affinitas p actū fornicatōni. qz p h gñaf public ca honestas. qz oēs p rrahif uet it i affines q sic coguit ista. z tñ d p rrahif mī. mōiū nisi i qnta linea. Tertio p rrahif affinitas p mutuū cōsefū que se qf copula carnal. t gñaf publica honestas p qua p rrahif affinitas it oēs cōsanguineos vni z mulieris. Tertio notā d vti sup expōitū ē. q mīta st mī mōiū ipedit a cōtrahēdū z dirimētia cōtrahēdū. z it hcc fut quies rata cognatio. Pro q sciend q triplex ē cognatio. nā qdā ē carnal. z qdā ē spūal. z legalis. Et ista triplex cognatio hz ortū a triplī lege. s. a lege nā l. a lege diuina. z a lege positīua. Nā a lege naturali cognatio carnal. s. hz ortū. qz nātū ut oēs cōsanguineos cōtrahif sic gñaf amicitia q ipedit mī mōiū. Sza lege diuina cognatio spūalis. qz facta hnt efficacitā a xpo. z tō cognatio spūal hz efficacitā a lege diuina. Sza lege positīua cognatio te galis hz ortū. qz ista tūc a volūate hūana. Et d istz n hnt ad p pōitū. s. s. fo lū d cognatio de carn. l. s. qz si causā alte ipediētes mī mōiū cōtrahēdū z dirimētes cōtrahēdū de istz sufficiēt pus dictū ē. Ultio notā d. ex q b iolū a xpo cognatio de carnal. tūc d. b. iū ē v r z cōsanguitas ipedit mī mōiū. Et vbi q nō. qz int adā z eua fuit maxia affinitas. qz alter fut de alto z tñ poss. debāt mī mōiū. qz dñs cū eis pmo mī mōiū istituit. t gñaf manifeste vbi q affinitas siue cōsanguitas n ipedit mī mōiū. Itē ex alto sic. nū l. a mulier ē pl cōiūcta viro qz eua fuit cōiūcta a de. alio tñ nō obstante adā cōtra mī mōiū cū eua. gñaf vbi q cōsanguitas n ipedit mī mōiū. Sza q eua fuit pl cōiūcta a de. s. laraf sic. qz eua fuit tomata ex colla a de t gñaf fut ei pl cōiūcta a marie. Sza i oppositū ē auroz i līa q dē q cōsanguitas ipedit mī mōiū. Et b. i. d. h. i. l. c. u. l. v. b. i. d. o. i. s. hō n accēdat ad p rrahif s. gñaf fut. Nā ē sciē d. q mī mōiū n d p rrahif cū cōsanguineis p rrahif triplice causā siue lege. Pro p p rrahif d. crame leg. nātū. qz apō omēs hoies hec lex nātū rectif q filii n cōtrahat cū mīre. nē p rrahif cū filia. Secūdo p rrahif i hbitōez leg. diuine. qz v r s. patuit tē plone p rrahif cōsanguinitatē p rrahif d. v. b. i. a mī mōiū. Tertio p rrahif i hbitōez leg. ecclie. qz hodierna die ecclia ad huc i hbit cōtrahē mī mōiū ista qntū gdu cōsanguinitatē. Quz ar ecclia i se pmo gdu p mī l. i. s. o. lū cōtrahē mī mōiū. nūc aut i qnto gdu p mī l. i. Et rō p mī ē. qz nūc dicit charitas iter cōanguineos q olim ad rāū n dē ctebat. Et rō s. d. i. ē. p rrahif obitū nē iterueniēre ne fiat error tē tā istitū ē ab ecclia i qnto gdu cōsanguinitatē cōtrahē mī mōiū. Tūc ad rōnē rāt. qz cōsanguitas iter adā z eua n fuit ex propagine carnal. s. ex miraculosa formatione. illa n ipedit mī mōiū. Sza ad scbam p rrahif rōnto qñ v rrahif mulier ē pl cōiūcta viro suo z. Iti rāt q eua maxie cōiūcta a de itelli gñaf dupl. Vno mō s m carnalē cōiūctōnē. z sic n fuit maxie cōiūcta a de. Alio modo p miraculosa formationē. z sic tūc eua fuit maxie cōiūcta a de. modo dictū ē q miraculosa formatio non impedit matrimonium.

*Manalis
Cognatio spiritualis
Legalis*

Nota

sup. vir carnalr .i. ex casu

Si cognouisti casu proprie mulieris

.i. forozem sup. hmoi. i. aliqm

Germana: siue matrē: vl' cōsilem quā

.i. requiras multere. i. carnalit

Personā: nō ius repetas ab ea cocundi

sup. vxor .i. q. abstineas a coitu

Si tua legitima cōsentit: perpetuo tu

sup. te sup. tua vxor .i. petent

Abstineas si nō p̄senscrit: huic repetēti

.i. actū cocundi sup. mulier

Intra thori reddas iur? : hec tua n̄ sit

.i. vxor sup. a te. i. p̄petratū

Lōiur: et grauit cōmissuz dilue crimē

.i. aliqū .i. duceres .i. p̄ coitū desozast

Si quā p̄traheres quā tu coitu violasti

sup. mulieres sup. viro .i. desp̄sabitur

Illius neptis tibi nunq̄ legitimetur

.i. ignorant̄ p̄sanguinee sup. viro

Inscus huic iūctus si sis: a te separet.

.i. p̄gnoscat sup. multans sup. tale

Noscat et ecclesia factū rōne probatuz.

mulier. i. vxor nūq̄ p̄t tecū cōtrahē m̄rimoniū. si aut̄ nesci? cū ea contra
xisti tūc sepanda ē a te: q̄ n̄ potes l̄t̄me cōtrahē m̄rimoniū cū ea: q̄ ibi est
affinitas. et hoc d̄z cū p̄bata rōne fieri et cū cōsenti epi. Circa istam nota q̄
p̄ declarandē l̄re p̄d̄t tal casus: si eēt due forozes. 2vñ? cognoscēt vnam
carnalr: et postea sumēt aliā l̄t̄me: tūc dubitat an tūc cū p̄ma debēt cōtra
here copulā carnalē vel cū scda n̄ cū p̄ma: q̄ scda ē sua l̄t̄ma: nec cū scda:
q̄ p̄u? coguit et? forozē carnalr q̄ ē germana ei?: et id̄ d̄z se abstinē p̄petue
vt d̄: l̄sa. H̄t̄ q̄ cū nulla illaz d̄z cōplē actū carnalē: tō q̄ vñā forozē p̄u?
coguit. et si tūc scdaz accipet (vt d̄: scdōs casus) eēt sepandi: nec d̄z coḡscē
p̄ma. q̄ nō ē ei? l̄t̄ma vxor. s̄z ambab? mortue p̄t accipe aliā cū q̄ hoc fa
ciat: et sic p̄z q̄ l̄oī coitū ē affinitas: q̄ s̄z p̄mā coguit fornicatozē: tū illa f̄z
m̄carū: q̄ p̄d̄t q̄ n̄ p̄t sumē scdaz: q̄ ibi ē affinitas q̄ ip̄d̄t. m̄rimoniū con
trahendū. Itē nota ex l̄sa h̄t̄ q̄ si vir coḡsceret germanā vxor̄ sue: tūc ex
hoc p̄deret ius cocūdi: siue petitionē debiti carnis ab vxore p̄p̄a. Contra
hoc arguit sic: illd̄ qd̄ nō sepat m̄rimoniū nō sepat virū a petitionē debiti
carnis: s̄z vir si coḡuerit coḡtā vxor̄ sue illd̄ n̄ sepat m̄rimoniū. ḡ r̄f. 2da

Ubi autem potest
alios casus circa
matrimonium. Et
vult: si casualiter
eueniat q̄ cognos
ceres forozē vl' a
mitam tue mulie
ris. et si postea p̄ce
peris: tūc nūq̄ de
bes actum cocūdi
nec cū p̄p̄a mulie
nec cū alia exerce
Sed si ip̄a p̄sente
rit abstineas p̄pe
tue a coitu. si aut̄
n̄ p̄senscrit: tūc ip̄
sa rep̄te redde et
coitū: q̄ ip̄a vxor
tua ē q̄rtū ad iura
carnalia: s̄z tu non
dēs petē. Deinde
subdit: ibi (si quaz
r̄f.) d̄icēs: si tu vl'
olasti aliqūa muli
erē p̄ coitū: et po
stea cū ea cōtrare
ris m̄rimoniū: tūc
nept̄ vel filia ista?

Summula Raymundi

forē nota d se. qz magz ē separe mrimonū q̄ a petidē debiti carnis sepa-
rari. Minor p̄ s se: qz si vir cōgēsit cōsanguineaz vxor̄ sue: ex hoc tūc nō
tenet celebrari dūorū: q̄ vidē qz p̄p̄ hoc etiaz n̄ amittit ius carnis: l̄ r̄ho
ri. Ad hoc r̄r̄ p̄ diffidē: qz aliq̄c cōgēcē cōsanguineā vxor̄ sue itelligit
dupl̄r. Anomō añ cōtractū mrimonij: alto mō p̄ cōtractū mrimonij. Si
añ cōtractū mrimonij cognouerit cōsanguineaz vxor̄ sue. hoc ipedit ma-
trimonū cōtrahēdū z dirimit cōtractū: si p̄ cōtractū mrimonij cognoue-
rit cōsanguineaz vxor̄ sue. tūc solū ipedit ius petēdi debitū carnis: nāz si
h̄ separet mrimonū: tūc q̄libz factū postz separt ab vxore sua qñ accede-
ret ex cōgētam. ergo seq̄ qz solū tal̄ amittit ius petēdi debitū carnis: qz q̄
trēs cūqz petierit peccat mortāl̄: I tē scēdū. Illa l̄ra. Hōstet ab eccl̄ia s̄us
pta ē ex decreta. d̄ dūorū ca. Porro vbi d̄i. vir nō p̄t dimittēre vxorem si
ne iudicio eccl̄ie: nisi notorium sit impedimentum mrimonij.

.i. furtive. f. aliq̄s

sup. aliqua

Sup̄ autor expe-

Si furtim pueros genuisti de muliere

.i. alteri viri

.i. phibe

.i. matrimonium

ditur d̄ mrimonio

i q̄ gñant pueri le-

gitimi: hoc p̄r̄ des-

terminat d̄ eccl̄ia q̄

gñant pueri illegi-

timi. z vidē in rot-

pres q̄t p̄r̄ magz

casus d̄ h̄mōt pue-

ris i mrimonio il-

Lougis alterius: inhiibe ne zingū q̄s

.i. cū istis pueris legitimis

.i. legitima

In teos celebret: a quostua pturit vxor

.i. duceret

.i. cū cōsanguinea

Cōtrahē cū nepte nepos cū fr̄e sorozes

legitime gñat. z vult tm̄ q̄ ad p̄mā. si aliq̄s vir gñat pueros d̄ aliq̄ mulie-
re illegitia siue cōcubia sua: z cū hoc gñat ali q̄s filios l̄imos cū p̄p̄a vxo-
re sua: t̄c talis vtr̄ siue mascul̄ oz ih̄ibē ne aliq̄s illoz p̄p̄or̄ illegit̄oz cō-
trahat mrimonū cū suis puer̄ legitimis q̄s genuit ex sua p̄p̄a vxore t̄c. Et
r̄dē: qz als fr̄es z sorozes: nepotes z neptes iter se cōtrahēt mrimonū q̄s
p̄r̄ ē ih̄ibitū: qz tm̄ i q̄nta l̄nea d̄z fieri cōtract̄ mrimonij. Dubitat vtr̄
filij illegitimi p̄r̄ eē h̄edes p̄narū possessionū cū pueris legitimis. z vidē qz
sic. qz d̄t p̄p̄a: qz filij n̄ p̄r̄at̄ iniq̄tatē p̄ris vel mulier̄. i. mris: qz filij n̄
ē i culpa: s̄z p̄r̄ v̄l m̄f q̄ adulterij cōmiserūt: d̄ vidē qz filij legitimi n̄ exclu-
dūt a paternis possessionib̄ siue h̄editatib̄. s̄z i oppositū sūt cōter cōs terri-
ste q̄ ponūt d̄iam iter l̄imos z illegit̄ios: qz legitimi sumūt h̄editatē. ille-
gitimi nō s̄. Ad hoc r̄r̄ qz isti filij illegitimi n̄ sumūt p̄r̄ nāz h̄editatē. S̄z
qñ d̄: filij nō p̄r̄at̄ iniq̄tatē p̄ris t̄c. Ad hoc r̄r̄ qz filij p̄r̄at̄ iniq̄tatē
p̄ris itelligit̄ dupl̄r. Anomō q̄ ad penā c̄nā: z t̄c d̄: qz filij n̄ p̄r̄at̄ iniq̄-
tatē p̄ris. A tomō itelligit̄ q̄ ad penā corpālē: z sic puer d̄n̄ p̄r̄ p̄r̄at̄ iniq̄-
tatē p̄ris. Alij at̄ sic dicūt qz puer d̄n̄ p̄r̄at̄ iniq̄tatē p̄ris q̄ ad iniq̄tatē
pene. n̄ at̄ q̄ ad iniq̄tatē culpe. Altiō dubitat̄: vtr̄ p̄r̄ sac̄m̄ mrimonij cōfē-
rat gr̄az. z vidē qz n̄: qz illd̄ q̄s a volūtate d̄pēdet nō p̄fert gratiā: s̄z mrimo-
niū d̄pēdet a volūtate. q̄ matrimonū n̄ p̄fert gr̄az. Datoz p̄z: qz nos cōs
volūtate h̄em̄: z sic tūc gr̄a d̄pēdet a volūtate: tūc om̄s h̄em̄ gr̄am
q̄s ē factū. minor p̄bat̄: qz mrimonū ibi fit p̄ p̄sensum vtriusqz: igit̄ matri-

no

monitū depēdet a volūtatē: s; i oppositū af sic. cō sacm noue legi pferit g-
 etiā: s; mrimoniū ē sacm noue legi. s; mrimoniū pferit gram. tenet pntia
 v se Wato: pba: q; sacra hnt origine a passioe xpi siue efficacā a q; pfer
 tur nobis gra. s; minor: v; v se. Ad argm rit q; sacm mrimoniū cōfert
 graz: q; sacm mrimoniū excusat culpā. Ad: q; si copla carnal sit debito
 mō i mrimonio tūc fit sine pctō: q; tñ cēt cū pctō extra mrimoniū: nam
 ois fornicatio extra mrimoniū ē pctm mortale: vt. d; pphē Perdes cōs
 q; fornicant abs te. Un sciēdū q; mrimoniū pferit gram ppter triplex bonū
 qd ē i mrimonio. s. fides. ples r sacramētum. Et q; ibi ē copula triplex.
 scilicet: copula sanguinis. copula vitis r copula inseparabilis. r sic ex hoc
 h; triplex bonū. Nā pmo ibi ē copula sanguis. q; ibi vir cuz sola muliere
 ptrahit mrimoniū: ex hoc tūc gñat q; mrimoniū h; bonū fidei: q; ex
 hoc generat amor. charitas. s; r fides. Scdo ibi est copula vitis. ppter qd
 sequit bonū plis ad cultū dei. Tertio ibi ē copula inseparabilis ppter sac
 mentū mrimoniū: q; ē sacramētū inseparabile. Tūc ad rōnē qñ d;: illd qd
 depēdet a volūtatē nō cōfert gratiam. Nā q; vey ē: illd qd pte r adq;
 te depēdet a volūtatē q; hoc nō cōfert gratiā: mō mrimoniū maxie depē
 det ab institutōne diuina. ideo nō solū a voluntate.

sup. aliquem. i. pduxit extra thoriū legitimū sup. puctū

Si puerum genuit in adulterio mulier: quem

esse coheredem pueris aliis velit: ista

mortis mit casum: nisi caute subtrahat istum

Aut locet in claustro: vel quod faciat remouendo

hunc patris aut fratru domibus: q; spurius hic est

Lum pueris puer esse patris si spurius hic vult

celset ab inceptis mater: ne scandala mortis

hinc crescant: quod tangit eam de proprietate

Det veris pueris: vt sic redimat scelus ille

**Hic autor ponit aliu casum i mrimonio i q; gñantur pueri illegitimi Et
 vult q; si cōtingit q; aliqua mulier cōcipiat puerū in secreto cū aliquo viro
 illegitimo: et ille puer iter legitimus collocet r nutriet. sic dubiū est quid**

Summula Raymundi.

factura sit circa tale puer. ibi mgt vult illā doctrinā: q̄ si tal' mlier vult
eū de ppetuā dānariō tūc n̄ faciat istū spurū p̄cipē in hēditatib' p̄ris
cū alijs puer' suis l̄imis: q̄ spur' ē z facit rapinā puer' l̄imis. S̄z qd
sit factū cū illo r̄idz ista: q̄ m' d̄z eū i formare q̄ h̄arclaustrā: et mulier
secrete hoc d̄z tenē: q̄ si scierit hoc filij l̄imi vel p̄ tūc possit m̄ez offēdē.
vel puer' illegitimū iterficē. Circa istaz ē notādū: vt etiā ex ista p̄: q̄ m'
et credat q̄ pueri eoz sint l̄imi s̄z tū q̄q̄ sint illegitimi z spurij: hoc mu
lieres secrete tenēt ne scādaltzēt. vñ oēs tales pueri illegitimi h̄ar i se tres
p̄tēdēs: vel em̄ sūt supbi z p̄posi l' luxuriosi: z h̄ar etiā p̄monē blēsi vt
p̄z i illis metr'. Ex sua nā tra suat spurij ista. Qd sūt p̄posi. mēdaces lu
xuriosi. Sermone blādū blēsi sūt addū istis. Scōdo notādū: q̄ tales pu
eri religiōi d̄nt tradi vt vult ista. Ex tūc dubitat: vtz tal' spur' d̄at tra
di religiōi: z vtd: q̄ n̄ q̄ n̄ illi s̄ habil' d̄z tradi religiōi: s̄z tal' spur' d̄at tra
di religiōi. Vtor ē nota q̄ solū habiles d̄nt tradi religiōi Minor p̄bat: q̄ oēs
spurij sūt inhabiles ad suscipiēdū sacros ordies s̄m dispēlatōe: z p̄ oēs nō
d̄z tradi religiōi. Ad hoc r̄ar. q̄ ibi p̄cedit maior: s̄z q̄ d̄i minor q̄ tales
sūt inhabiles ad suscipiēdū sacros ordies. Ibi d̄i q̄ hoc ē vtz si vellet ma
nere i seculo q̄ tūc s̄ inhabiles: si āt irāt religiōne vel aliqd̄ claustrū. tunc
dispēlat cū eis p̄p̄ fauorē ordis: sic tūc tales erūt habiles ad suscipiēdū
sacros ordies. ḡ tal' spur' d̄z irare religiōne vt vult ista. Ultio nota: sic
dictū ē i ista p̄cedit q̄ talis p̄ v' m' d̄z reuelare puer' illegitimos ne p̄tra
hant m̄imontū cū puer' legitis: z hoc iō ne sic frat' p̄trabat m̄imontū cū
sorore. Et hoc tūc dubitat: vtz p̄ vel m' d̄at hoc reuelare. z vtd: q̄ non
q̄ p̄ ē p̄ceptū dei q̄ p̄ceptū eccie: ḡ n̄ d̄z et reuelare. Vñs notū ē d̄ se: d̄
p̄ceptū d̄ ē mar' q̄ p̄ceptū eccie. s̄z p̄ntia p̄bat: q̄ ex reuelatōe ḡn̄at p̄t
m̄i irreuerētia a filijs illis illegitis. qd ē p̄tra p̄ceptū d̄: q̄ d̄ i eūā. Ido
nota p̄. c̄m z ma. s̄z si p̄trahūt m̄imontū cū alijs legitis: hoc ē solū p̄tra p̄
ceptū eccie: ḡ vtd: q̄ nō d̄at eis reuelari. Ibi r̄ar q̄ vñū d̄z illoz ē p̄cep
tū dei. nam d̄ p̄mo h̄i i decē p̄ceptis z in euangl'. vbi d̄: Honorā patrem z
matrē De scōdo h̄i i Reuif. vbi enumerant̄ duodecī p̄sone inter q̄s non d̄z
p̄trahi m̄imontū p̄pter affinitatē. ḡ talis d̄z esse cautus vt p̄caueat hoc
ne frater sic cōtr. h̄t cum sorore. neq̄ nepos cum nepre.

.i. subtracto

.i. ego raymundus

Sic de sublato puero iubeo faciendum

.i. suffocatus puerū sup. mater

Ut si puer hic oppressus quem genuerunt

.i. occultando .i. suā negligētā sup. puerū loco sut pueri

Sic abscondendo sua probra: locans alienum

.i. clandestino

sup. tam dictum

Hoc de secreto dicto tibi consilium do

sup. factū

.i. notum

Est via plana tibi vicium si sit manifestum

Cubic autem ponit tertium casum circa infirmitatem in qua gignantur pueri illegitimi. et vult quod si contingit aliquis talis casus quod aliquis mulier est huiusmodi puerum vult ante vel dimidiis siue infantem apud se interfecit vel oppressit. vel etiam quod puer natus morte mortuus est. tunc mulier timens se privari hereditate cum pueri. vel timens se aliquid periculum mortis iterare siue a viro infirmi propter oppressionem pueri. tunc mulier heredes hoc periculum euadere abscondat illi puerum oppressum et accipiat alibi alium puerum alicuius paupercule. et procedat cum illo puero alieno: ac si esset puer suus proprius versus ad etatem. tunc dubium est quod sit faciendum cum illo puero. Rursum quod careat propria hereditate. et si numeret tunc faceret rapinam pueri legitimis vel alij ad thorum legitimis pertinentibus. Tunc ibi (Est via plana) in generaliter specificat dictum suum dicens. si hoc factum est manifestum quod sic egit: tunc via est plana. scilicet quod si admittit eum maritum ad hereditatem. si autem hoc factum maneat secretum: tunc mulier per illi puerum obstat omnes res: tunc pro illo talis mulier cruciabitur in inferno. quia fecit ipsam alij legitimis filiis. Circa istam nota quod crimen etiam est contra casum impediens matrimonium pertrahendum et diuimem tractum. ut si aliquis committit crimen manifestum. sic aduolentem vel huiusmodi siue sit vir vel mulier. tunc tale crimen impedit matrimonium pertrahendum et diuimem tractum. Exempta gratia. ut si vir faceret adulterium cum alia muliere et mulier propter hoc testetur probare. tunc hoc crimen diuimem tractum. et sic totum pro fieri diuimem. Ideo dicitur de muliere. In quibus casibus adultera propter refusalur se parit. Secundo notandum. quod adhuc ultra predictos casus alij ponit casus impediens matrimonium pertrahendum et diuimem tractum. ut ponat quod aliquis vir per verba de pueri pertrahat matrimonium cum aliqua muliere. elapso autem alio tempore eandem cognoscit tamen tradat suo consanguineo. hoc iudicatur sit aliquid quod cum ea solent celebrari matrimonium mulier deo matrimonio coassuetudo libertate circumfusa recedit ab eo petens viro pro copulari coram iudicio ipsum postulando. tunc quod vir deo manet causa finem vel secundum. Rursum quod viro pro huiusmodi penia est imponenda mulier deo propter honestatem moneat et petat ne penam viam repetat: et ne cum secundo maneat si penam non videtur. Si vero penam non pro tunc deo restitui potest marito. et ille adulterum commisit per mulierem obijce non potest. quia cum sua voluntate tradita est alij viro hoc inuit. Tertio notandum. ponat in casu quod aliquis furdus vel murus velat ad ecciam cum muliere petens copulari et non potest exprime verba de pueri. Tunc quod vir per factos illos deo mulierem copulare. Rursum quod sic. quia verba de pueri non solum sunt de contenta matrimonium sed et quod sufficit consensus. quia talis murus vel furdus per signa manifesta potest ostendere consensum matrimonium quantum ad tractum. Et sic talis murus non exprimat verba de pueri nisi adhuc est deponendum: saltem cum probet signa euidentia consensum matrimonium ostentia. Sed secundo deo furibundis et freneticis. quia isti non potest pertrahere matrimonium durante tali infirmitate. sed cessante illa infirmitate et sanitate recuperata: tunc possunt licite contrahere matrimonium. ut infra dicitur.

.f. vxor .f. pueri m̄ .f. puez .f. suscept
Non mea sit mulier eius quem fonte leuauit
 .f. nutu amboz .f. masculus
Communi de consensu si vir mulier qz

Summula Raymundi

sup. castitatis .i. uocet .f. vir .f. mulier
Votum solenne faciant: licet iste vel ista
.i. societate legitimi .i. dicant .i. nō posse deficere
Si consorte thori fateantur nolle carere
.f. firmiter .f. tale
Stat votum: punire reum iubet ardua pena
.i. nō sua voluntate .i. mascul⁹ .i. aliq̄ dgo
Si non sponte sua claustrum puer atq; puella
.i. pellit .i. stroire .i. annus
Logitur intrare: cum debita venerit etas
.f. claustrū .f. puerū z puellā religiosofū
Exeat: exire si vult: nec eos tenet ordo
.i. vxor .i. copulata ē viro
Femina si nupsit aly tua: te rediturum
.f. exis .i. ad domū viro .f. mulier
Desperata domum: tibi redditur hec redeunt
.f. vxor .f. exis .i. pueniēt .f. tuam .i. associat .f. viro scō
Illā tua licite post mortem iungitur illi
.f. sedarie .f. m̄fimonij .i. p̄ficet
Qui nupsit: nouus hie consensus: et integer implet
.i. culpa .f. m̄fiet .i. nō bñ mēte intēta .i. p̄petrauit
Vindicta caret hec: quia mens non conscia fecit
.i. seruus .i. ancilla .f. aliq̄ .i. de baptismo iuicē
Masculus aut mulier puerum de fonte leuantes
.i. m̄fimontalit .i. copari .f. t̄les .i. cupiūt
Legitime iungi si querunt non prohibentur
.i. carnali .i. pacta .f. isti .i. diuiduntur
Legitime copula celebrata non separantur
ego ray .phibeo .i. filijs z fillab⁹ pucros .i. de sacro baptismo
Nolo meis pueris pueros quos fonte leuani
.i. m̄fimontalr p̄ sed
Legitime iungi: fratres tamen atq; sorores
scz pueroz .f. filijs z fillab⁹ .i. puenienter
Ipforum copulare meis pueris bene possum
.i. de baptismo .i. filiū vel fillā .f. tua legitima
Si de fonte meum puerum susceperit vxor

.i. decedete vroz

ē mulier legitima

Te moriente tua nec esse potest mea: nec tu

.i. decedete

.i. copulati .i. vroz

De moriente mee poteris iungi mulieri

.i. matrimonii

.i. documēta .i. p^o tractū m^orimonii

Extra contractum non stabunt ista: sed infra

Circa m^o ponit alios casus vtilis z bonos circa m^orimonii. Et vult tm̄ q̄ ad p̄mā p̄tē ponēdo tria documēta ip̄oz. Prīmū ē istū si aliq̄s leuat puerū de fonte baptisimat: tūc matrē illi⁹ pueri leuati ip̄e leuās n̄ p̄t sumere ad thoz legitimū. Ad ē q̄ talis mulier ē cōmater illi⁹. z iter cōmatrē z cō patrē ē spūalis amicitia q̄ ipedit thoz legitimū: q̄ n̄ p̄t mutuo copulari. Scdm documētū ē. si vir z mulier ex cōi p̄sensu āboz facerēt votū solēne sic q̄ vellēt manere casti z cōtinētes: vñ suppositū illoz postea nō posset carere copula carnali. tūc ille q̄ ē fractoz z trāsgressoz voti ille d̄z sumere p̄niam p̄tali trāsgressione voti. Tertū documētū ē. si aliq̄s puer n̄ volū tane tradit ad claustrū anteq̄ h̄z vsūm rōnis z discretions. tūc talis puer licite pōt exire claustrū cū puenerit ad debitos ānos. i. ad ānos discretionis si sibi placuerit. z hoc ē verū si nōdū fecit p̄fessionē. s̄z p̄fessioē scā tūc talis puer ē obligat⁹ ad ordinē illū. tūc tibi (scia si nupsit) m^o intētū suū exequit⁹ ponēdo aliū casuz de m^orimonio dicēs. si vtr̄ litimus alicuius mulieris visitaret loca scā. vtr̄puta Romā v̄l terrā scām. vel eq̄taret cōtra paganos. z ille vir diu n̄ rediret ad patriā. z mulier ei⁹ q̄reret ip̄m cū magna diligētia: z tandē mulier iformaret q̄ vir ei⁹ eēt mortu⁹: z sic m̄t̄t̄t sibi aliū virū despōsare. tūc p̄mo viro redeunte mulier tenet scdm̄ de relinq̄re: z trāsire ad p̄mū. z si p̄mus vir i eodē āno moreret: tūc mulier pōt ecōuerso trāsire ad secūdū virū. s̄z tūc de nouo d̄z fieri p̄sensus vroz ruz. q̄ q̄d p̄t factū ē de illo: mulier fuit m̄cia. tunc tibi (Mausculus aut mulier) m^o ponit tria notabilia. Quoz p̄mū ē q̄n aliq̄s vir cū aliq̄ muliere leuat vñ puerū de fonte sacri baptisimi: tūc nō inhihemus eos ad iungēdū m̄t̄t̄t. i. i thoro litimo copulari. Deīn subdit scdm̄ documētū dicēs. pueri mei nō p̄t copulari cū illis pueris q̄s ego de fonte sacri baptisimi leuaui. s̄z bene possunt copulari cū fratribus z cū sororibus illius pueri leuaui. Deīn m^o subdit tertū documētū dicēs. si tua m̄t̄t̄t legitima sumpsit puerū meū de fonte sacri baptisimi. tunc te moriente ego non possuz illā sumere ad thoz legitimū. z sic ecōuerso me moriente tunc tu non posses sumere meā vrozē ad thoz legitimū. Et rō hui⁹ est ista. q̄ tibi ē amicitia spiritalis: que dirimit p̄tractum z impedit p̄tractū matrimonii.

Circa litteram est notandum. q̄ duplex est votum: scilicet votum simplex. z est quando aliquis vouet absq̄ magna deliberatione in occulto z non in publico. vt si aliquis voueret q̄ in quartis ferijs nollet portare lincea vestimenta vel aliquid huiusmodi: tunc illud votum non ligat quo ad homines: nec impedit matrimonium. Aliud est votum solenne. et il-

*Exemplum
voto
z solenne*

Summula Raymundi

lud votum fit cum magna deliberatione mentis et in facie ecclesie coram sacerdote vel episcopo. ut quoniam aliquis sumit ordinem diaconatus vel subdiaconatus vel presbiteratus. tunc vouit castitatem deo et episcopo et hoc in facie ecclesie. Et si nunc illud votum de se solenne et impedit infirmitatem. quod dicitur in psalmo. Mouete et reddite. modo presbiterum intelligit de voto solenne. quod de voto solenni est magis vis et si de voto simplici deo quod non dicitur: quod adhuc votum simplex est duplex. Nam quoddam est votum necessitatis. et quoddam est votum voluntatis. Nam votum necessitatis dicitur illud si quod nullum saluabitur sicut abrenunciare diabolo et huare fide catholicam. Et illud votum vouetur in cathedra dei puerorum. scilicet abrenunciare diabolo et presbiteratus. et si si vouetur huare fide catholicam. Et quatenus aliquis transgreditur illud votum tunc peccat mortaliter. et pro illo ponit illi penitentiam. Sed votum voluntatis est bonum aliquid ad quod aliquis homo non tenetur. quod si in isto potest saluari. et tamen si sponte et voluntarie se obligat ad istud votum. tunc postea tenetur illud huare et exequi. sic est votum continentie: abstinence vel pigrinasationis: et similia. Et duo presertim exigunt ad hoc quod talium votorum fiat receptio. scilicet superioris auctoritatis. Et ut si ipse vouens est senex: debilis vel infirmus. Etiam requirit superioris auctoritatis. scilicet licentia. quod nemini propria auctoritate redimere votum suum vel mutare. **¶** Secundo est notandum. quod mulier non potest facere votum solenne absque sensu viri sui post contractum matrimonium vel e converso. ita quod mulier si velit absque licentia viri se ieiunare per aliquot dies in hebdomada in aqua et pane. vel quod velit obhuare continentiam vel castitatem. tunc ad illud votum non restringitur viro contra dicitur. quod mulier in illo casu non tenetur: sed est sui viri. et e converso. Et tunc quod in hoc fieret impedimentum aliter. ut habetur in decretalibus. extra de voto. Nec contra seruus suis potest dicitur potest vouere aliquid sine sensu domini sui. Si si nec puer ante annos discretivis seu pubertatis. Si si alienatus a mente. scilicet si postea fuerit compositio rationis sue et presentat et adhuc vouerit: tunc tenetur implere tale votum: alioquin. Item nec episcopus nisi cum licentia pape. Nec monachus nisi cum licentia sui superioris. ut patet in decretalibus. et hoc intelligitur de voto abstinence. **¶** Tertio notandum. quod nulla mulier ad secundas nuptias migrare presumat donec de morte mariti sui certum constet et manifeste sciat ipsum esse mortuum. Et illud habetur in. iij. decretalibus. de secundo nuptiarum. Sed si aliquis mulier crederet virum suum legitimum esse mortuum ita quod deus sic crederet: nec ille reperiretur: et straheret cum alio viro solenniter in matrimonium tunc ipsa mulier excusatur ab adultio et fornicatione si primum vir rediret: propter ignorantiam. **¶** Quarto notandum. quod mulier in illo casu excusatur ab adultio cum inquit morte eius cum magna diligentia. et si mulier interim cum secundo viro generasset filios. tunc illi filii sunt legitimi patris hereditatis. sic quod potest possidere omnes patris possessiones. et illa mulier immediate quoniam primum vir reuertitur: tunc amplius non habeat copulam carnalem cum secundo viro. quod si hoc faceret mulier fornicaria et adultera esset. Si autem post hoc mortuo fuerit primum vir: tunc potest a nouo redire ad secundum virum a quo fuerat separata. Sed tamen oportet quod hoc fiat cum sensu viro cuius. Sed interim quod mulier non est certa de morte mariti eius: tunc non debet ducere alium virum donec ei sit certum et manifestum: sic quod videat aliqua euidentia signa ex quibus potest elicere mortem sui mariti. vel quod hoc dicat sibi per homines fide dignos. sic quod mors sui viri sufficienti testimonio approbatur.

Votum
Necessitatis
Voluntatis

no

Quiro notādū q̄ ex ista vbi dicitur (masculi? a mulier) h̄ tale documētū q̄no
 me p̄p̄iat̄ siue affinitat̄ out ex baptismo puuloꝝ & illa affinitas ē it̄ ba
 ptizate & baptizati. q̄ ē p̄ntas sp̄ual̄ ex p̄te baptizati. & filiaro ex p̄te ba
 ptizati. Et q̄ tē seq̄ tal̄ ista. q̄ nul̄ baptizās cū baptizato p̄trahē m̄t̄
 monū. Etiam fili? baptizantis cum filia baptizati nō p̄t̄ contrahē mat̄
 monū: q̄ ibi ē p̄p̄iat̄ seu affinitas it̄ baptizati ē & p̄ez baptizati q̄ ē p̄t̄
 tas. Et q̄ tē seq̄ alia r̄la q̄ baptizās n̄ p̄trahē m̄t̄ monū cū m̄se bapti
 zati: q̄ ibi ē p̄p̄iat̄ sū affinitas sp̄ual̄ q̄ ē int̄ baptizate & m̄se baptiza
 ti: & hec d̄ m̄t̄ utas. al̄ q̄ affinitas sū p̄p̄iat̄ sp̄ual̄ fit it̄ filios baptizati
 & baptizati. & hec d̄ sp̄ual̄ f̄mitas. & illi iter n̄ p̄t̄ iuice p̄trahē m̄t̄
 & al̄ q̄ etiā affinitas siue p̄p̄iat̄ sp̄ual̄ ē int̄ baptizati: & ē it̄ illos d̄ euz
 d̄ fore sacri baptismi suscipiūt. & hec d̄ cōp̄ntas siue filiaro. Al̄ q̄ si it̄
 baptizati & exorē leuan̄: eā d̄ fore sacro. & hec si it̄ cōp̄ntas siue filia
 rio. Al̄ q̄ erit iter baptizati & filios suscipiēt̄ eū d̄ sacro fore. & hec d̄ f̄
 mitas. al̄ q̄ erit iter suscipiēt̄ & p̄ez suscipiēt̄: & hec p̄p̄iat̄ d̄ cōm̄i
 ritas. & iter oēs has p̄onas p̄dictas s̄m̄ decreta. p̄b̄ h̄c m̄t̄ monū. **Ter**
 notandū d̄ casib̄. **Pr̄m̄ cas̄** ē iste: p̄d̄at̄ q̄ al̄q̄ mulier itret valuas eccl̄ie ad
 b̄ndicēdū cū alijs sp̄s̄: vel ad it̄roducēdū. ibiq̄ reclamās affirmādo se
 nūq̄ i v̄ri m̄t̄ monū icidisse. tūc q̄ v̄rū istū mult̄er sit credēdū. & v̄ruz
 sp̄s̄ siue marit̄ illi? mulier̄ sit examinand̄. n̄r̄ q̄ talis sp̄s̄ n̄ ē exa
 minand̄: naz̄ p̄pter astutiaz harū mulierū n̄ ē: cū t̄n̄ idoneis testib̄? p̄ra
 tiū h̄z p̄bare. **Sec̄d̄ casus**: p̄d̄at̄ q̄ al̄q̄ mulier vel h̄go die sed̄ sit ioc̄git
 ta a viro veniēs ad eccl̄iam v̄ b̄ndicēf̄: reclamans & si sp̄s̄ deponēs asse
 res se nūq̄ i m̄t̄ monū v̄ri icidisse: vel p̄pter metū penit̄? sensū addidisse
 tūc q̄ v̄rū h̄uc h̄git̄ siue mul̄er sit credēdū. n̄r̄ ad cassi q̄ tal̄ met̄
 seu t̄ioi ē fidel̄ it̄rogand̄ & p̄f̄erand̄. naz̄ si talis t̄ioi fuerit iuc̄? t̄c
 mor ab eo sep̄at̄: nisi ip̄ote & volūtariē cū eo manē voluerit. **Tert̄ cas̄**
 ē p̄d̄at̄ q̄ aliq̄ rex p̄pter discordias suozū filioꝝ recipet v̄xōēs eozū: ita
 q̄ ista discordia mitigaret̄: tūc q̄ v̄tz v̄xōēs t̄pe discordie d̄nt̄ eis. f̄stitut̄
 id casū n̄r̄ q̄ sic & sic p̄ h̄c filijs noliz reddē v̄xōēs: t̄c it̄erdictū poss̄ i d̄
 loib̄? regiōib̄? & territorijs i q̄b̄? iste ec̄nt̄ coartate. **Quart̄ cas̄** ē p̄d̄at̄ q̄
 aliq̄s dat̄ i. xij. anno vnaz puellaz alicui marito: & p̄d̄at̄ q̄ illa puella ab ū
 tio iure ei fuisse tradita. & t̄n̄ retinēs eū. s̄z āno. xv. elapso & xvj. nihil loc̄ ē
 ei: tūc q̄ v̄tz illa puella. i. xvj. anno ip̄a reclamāte poss̄ t̄ ab eo sep̄ari. **Id**
 casuz n̄r̄ q̄ si h̄c puella a. xij. anno vsq̄ ad. xv. annū & i. xvj. etiam recla
 mass̄: tūc poss̄ ab eo sep̄ari. s̄z si i anno. xv. & xvj. nō reclamass̄: t̄c n̄ p̄t̄ se
 pari ab eo: q̄ mora tant̄ t̄p̄s p̄bat̄ d̄ez excludit. **Quit̄ cas̄** p̄d̄at̄ q̄ ali
 q̄s studēs icipiat̄ d̄iligē aliq̄az & nesciat iuent̄e modū quō possit eaz am
 plexare & caḡscē: tūc postea d̄liberando transeat ad al̄iaz religioū assu
 mēs h̄itū h̄z & eligat̄ i pediss̄ quaz alicui? regie. quaz postea perat̄ vt et
 speret̄ o: t̄n̄c m̄d̄ialiū q̄ factō voueat castitatē i man? abbatisse & p̄positū
 v̄rozū p̄nūct̄e h̄z: l̄io assumēs h̄itū. elapso aut̄ t̄pe p̄uerfando cū abbat̄
 sa eaz cōḡscat̄: ipe h̄o t̄mēs vt̄ ḡuef̄ p̄p̄t̄ d̄fusioēs h̄itū talē postp̄t̄ et in
 h̄itū seculari p̄manet̄. tūc q̄ v̄tz eūde ord̄nē igrediet̄ vel aliū. **Et̄ ad ca**

Summula Raymundi

sum qd nō eūdē ordinē dēat intrare: qz vir cū viro in monasterio habitā
dy: sifr z mulier cū muliere. z hgo cū hgie: s; ipe tēf intrare ordinē d q nūqz
exeat: s; p̄tinne delictū dēst: at p̄niam adiplēdo. vñ p̄s. Couere z reddite
qz i isto casu filia cogit m̄ez: qz oēs moniales sūt filie abbatis: ad nēce
ē vt ille ḡuter p̄ntreat: qz grauit peccauit. Vltim⁹ casus ē iste: ponat qd
aliquis scriptor i curia regis diligit filiā regis q̄ sit. xij. annoz. puella vero iu
rat ei maritari z ipe ec̄ouerso: tpe nō elapio rex vult eam tradē alicui no
notario z illud cū iuramento cōfirmasse: p̄ nō norariū extra regnū p̄ter
nens filiā alteri tradēdo: illa nō puella nolens p̄mitte hoc p̄pter iuramē
tum z nō mirat se cognosci ab alio: z qñ signū sponie sup caput ei⁹ fuent
positū ip̄a deponit se asserēs virginē. Tūc querit qd sit faciendum in ta
li casu. Ad casum breuiter responderit: qd de iure primo marito est tradē
da s. ipsi notario salua meliori correctione.

**Propter fornicationē tuam legitimam
admittere mulierem**

.i. sine muliere

Innuptus maneat. sic dico reconciliari

sup. mulier

.i. excedis sup. pctō

Si sibi nolueris. nam si peccas in eodem

.i. lege cōsimili

.i. retinere

Conditione pari cogere eam rehabere

.i. ordinē sacrū intrare

sup. mulier

Claustrare poteris licet adultera negat

.i. mulier aliqua

coartari

Femina non debet cogi cum fure marito

.i. manere

desinat

vir

Diuere: furari nisi desinat. attamen ille

.i. fecere

furi

Si venit occulte coitū non deneget illi

.i. intra thōr

sup. sue

Reddere si coitum vir non poterit mulieri

.i. intoxicationibus.

Sive beneficiis infectus perpetuis sit

.i. cū alijs fraudibus

Sive dolis aliis: coeundi pura voluntas

sup. ambobus

sup. exercere actum

Cum sit eis: et non possunt: dum tertius annus

^{.i. fecerit} ^{.i. defect⁹ coeūdi} ^{.i. separant}
Præterit: et maneat quod obest: tunc dissocientur

^{.i. sub celebriatōe diuortij}

Lege sub ecclesie: nisi sponte velint simul esse

^{.i. sit quasi soror cum fratre}

Si forte non poterit: mulier saltem soror: hec est

^{.i. deficient} ^{.i. ad generationē p̄tinentibus}

Si careant membris genitalibus iste vel illa

^{.i. iste et illa} ^{.i. ad iudicandum}

Quiq; sur sexus iungantur ad inspiciendum

^{.i. causam} ^{.i. expumant}

Qui rem iurati dicant: examine quorum

^{.i. discretio} ^{sup. homines}

Causa sit occulta: discreti iudicium dent

^{.i. postmodū} ^{.i. cum alta}

Postea si coeat hic: cum reliqua muliere

^{compellit} ^{sup. mulierē}

Logitur ad primam communem lege redire

^{.i. stricta in membro muliebri}

Si nimis est arcta mulieri subueniatur

^{sup. mulier apta}

^{sup. viro p̄ior}

Hec habilis fuerit eadem reddi sibi debet

^{.i. tribus annis}

Annis inde tribus: alii si facta marito

^{.i. p̄desse videant} ^{viro} ^{transactis}

Nil profint: aliam licet sibi ducere: lapsis

^{sup. aliq} ^{.i. occulta medicina} ^{medicina}

Ungento vel secreto medicamine que si

Hec p̄t̄ alios cas⁹ m̄rimoniū impedietes. q̄z p̄m⁹ ē iste: si aliq̄s dimittat mulierē p̄p̄ fornicatōz: si n̄ vult ei recēdunt tē d̄z manē cast⁹: si at̄ n̄ manet cast⁹ sed alia fornicat cū alia muliere: tē cogit̄ f̄d̄e ad p̄mā. sic pari lege fit q̄ m̄ter adultera n̄ p̄ viro ih̄bē claustr̄ intrare si vult. Sed cas⁹ ē iste si aliq̄ m̄ter h̄z furē q̄tra suā volūtatē fac̄ furtū tē n̄ l̄s p̄fessor d̄z et p̄sulēq̄ maneat cum eo: nisi ip̄e velit desistere a furto: atramen si mulier non maneat cū illo: si vir i occit̄ venēat ad mulierē: perēt iura th̄oz: tē n̄ debz il l̄ d̄negatē: q̄ ē illi: l̄tia v̄oz: s̄z tal̄ m̄ter si d̄z cū eo p̄cūbē i mal̄festo p̄p̄ p̄ictz eunt d̄. ne tal̄ m̄ter v̄idat̄ p̄iceps furti. Terri⁹ cas⁹ si aliq̄s vir ē q̄ n̄ p̄ red

Summula Raymundi

dere iura puigala. vitz couitū p̄p̄ cās accitales: vt si cēt itoxicat? ita q̄
ē nis frigid? l' q̄ ē ifeet? autō maleficijs. mō si tē ē āboz volūtas coctū:
z n̄ p̄h̄tūc d̄nt ambo sil' p̄morari ad tres annos: si tē illō maleficiū cessat
tūc n̄ d̄nt separari si āt n̄ cessat tūc d̄nt ab iuce separari: s̄ si volūt sil' eē casti
z iuce p̄morari h̄c p̄nt face s̄ si vna p̄sona siue mulier siue vir si velt sic
cū a to manēt d̄nt separari. **Quart' cas' ē iste.** si vir vel m̄r carcat v̄sualis
b'. ita q̄ n̄ h̄rent mēbra gēralia sic q̄ coite n̄ possint. z si cēt d'. fecit? er pre
mulier? vel viri. tē h̄c d'. mitti ad illos q̄ st iurati. z isti d̄nt valde occu-
te respicē ex p̄e cui? sit defect? tal' opis co. ūdi. z s̄m h̄c d̄nt iudicāe v̄tū
vir z mulier p̄nt reddē siue agē iuce iura thoz l' h̄: z q̄libz d̄nt suo se
xui ad examinādū: z h̄' d̄z fiet occulte. z si d̄fect? si ē ex p̄e mulier? tē d̄z
redire ad maritū. si āt defect? ē ex p̄e viri: v̄t d̄urit aliā z coit cū illa se
cūda tē cogit tre ad p̄ nā z dimittē scōz. **Quit' cas' ē iste.** sil' si vula ē
nis arca: ita q̄ vir nō p̄t mēbrū suū iducē sic q̄ cā carnal' cogit: tūc s̄m
medicos q̄ scūt scurari seu exp̄n d' talib' d̄z eis subueit medicamie scē
to: ita q̄ reddat h̄ius viro: s̄z t̄n claps' trib' d̄nt si tē n̄ valet: tē p̄t fieri
duorū int' eos. si āt illa mulier ē h̄ilis alci viro: ūc d̄ iue d̄z idre ad p̄
mū v̄z. nā q̄ rōne ē h̄. h̄ilis viro z'. eadē rōne erit h̄ius viro p̄mo. **Notā
dū** ex l'ra h̄: q̄ ipōnā ē vicū corpus m̄i nomū p̄rahēdū p̄h̄bēs et d̄m
mēs p̄tractū. z p̄rigit aliq̄n ex defectu q̄s: rar'. vitz an' ip̄s det erminatū z
an' ānos maturos l' v̄troqz an' xij. annos l' c' emella. z. xiiij. annos i viro. ali
q̄n āt p̄rigit ipōnā talis ex nāi d̄spōne: q̄ forte nālet er ē nis frigid? z l'
la frigiditas ipedit m̄imōū p̄rahēdū. n̄ solū i viro s̄z etiā i mulie. aliq̄n
velt ex castratōe: vt si vir eēt castrat' z o'bar? tūc h̄c ē ipōnā ḡnādi z
illa castratio ipedit p̄e. z id ēt p̄h̄s i lib. d' aia. **A**ūssimū op̄m ē i viuētū
b' ipōnā ḡnādiōz n̄ h̄nt? z n̄ o'bar? ex silib' sil' a ḡnāri. aliq̄n nō ipō
tēria p̄rigit ex maleficijs vitz ex icantariōe mulier. z h̄c p̄rigit dupl' q̄a
vel talis ipōnā ē tp̄alis ita q̄ solū ad modicū t̄ps durat: tē nō d̄mittit m̄i
nomū cōtractū nec ipedit cōtrahēdū. Si nō illa ipōnā ē cōtinua z h̄cōns
tē ipedit m̄imomū p̄rahēdū z d̄mittit p̄tractū: vt p̄z ex d' coipe vicato.
Notādū: pōaf cas' q̄ aliq̄s mascul' accipiat v̄roē q̄z h̄z p̄ v̄nū v̄l p̄ tres
mēses l' p̄ itegz ānū z cēseat se eē frigide nāe ita q̄ n̄ p̄t coite cū ea: z d̄z
cat corā iudice q̄ n̄ possit eā cogicē p̄p̄ frigiditatē: tē q̄ v̄z sit si pand'
ab ea l' n̄. Si v̄ro: h̄mōi frigiditatē affirmat z iudiciū certū illō cogicē:
tē p̄nt separari ab iuce sub talt rōne q̄ ip̄e ma' cu' n̄ ducat aliā i m̄imomū
si āt aliā d̄urcit z illā m̄imomā r' coguerit tē re' erit plur'. z tūc p̄lecta
p̄nā q̄ illi desup' inūgit' p̄pellit tre ad p̄mā. **Notādū** pōaf q̄ aliq̄s cōtra
h̄at m̄imomū cū puella. z. v̄l. xij. ānoz: z cū ip̄az velt cogicē n̄ possit: illa
āt mulier t̄pe medio icidat egritudinē magnā ita q̄ penit' amō fiet viro
iutit: tē q̄ v̄z possint separari. iut' docet. si m̄r p̄traxit h̄c a nā q̄ n̄ a l'ctiē
v̄ri sic q̄ n̄ medicamie medicop̄t sanari z viro h̄ilurari: tē v̄ro d̄af p̄tās
ducēti aliā v̄roē. si āt ipōstex p̄ aliq̄d' subsidiū reddere h̄abil' viro: tē de
iure vir tēf redire ad p̄mā. **I** tē pōaf i casu q̄ aliq̄s cuius h̄cat v̄nā filia
xv. ānoz tradat eaz altui viro i l'rimū m̄imomū. iste āt v̄o l'cē tēcē d' b'

bitū nāe si potes pphibitātē puellē qđ narrās pentib⁹ puellē. mī nō re
cipiēs eā adhuc videt eā eē nō gine: z si pētes dirīgētes p medico scipiūt
p silū ab eo qđ facit. medic⁹ spiciēs puellā cogitat eā eē vix z si puellā
z sic p icisionē maifestant mēbra virilia. sic qđ oīa ad vix reqsita ibi appa
reāt: tē qđ sit faciēdū. Bñt deo. iur⁹ qđ iste vir p̄t ducē aliā vxorē: sif
puella qđ ē facta vir p̄t ducē aliā. z sic p̄t fieri qđ vxor m̄fimonialr duxit v
orē. Nō notādū ponat qđ aliqđ mascul⁹ duxit aliquā puellā i vxorē qđ
p mltos ānos fuit icognita ab eo. ista puella dferēs lras ad ep̄m affirmās
se eē icognitā petēs se separt ab eo: tūc qđ vix debeat separt. inr. si mulier
eēt i cā sic qđ exptū ē p discretas mulieres: tē mulier d̄s iduci z informari
vt itret religione: vt i castitate dō fuit. Si at vir fuerit i cā: tūc mulier
dat libera volūtas z trahēdi cū alio. s; si vir postea reddere habilitē vx
orē redire ad eū. I tē dubitat: pōat qđ aliqđ cōphēdat vxorē suā i māt
festo pph qđ eā a se remoueat. ista nō i alienis p̄tib⁹ assumēs hitū religio
nis aut monialū. z postea vir ducat aliā vxorē cū qđ ztrahat ples pueros
viuētē p̄ia vxorē: qđ pctiēs p̄ima vxorē creat monasteriū repetēdo virū
suū. tūc qđ vix tenet redire ad eā z dimitte se daz. Bñdēt deo. iur⁹ qđ il
le vir ē cōpellēdus vt relinqt se dā z ducat p̄mam: z se dē mulier datur
libera volūtas cōtrahēdi vel ducēdi altum virum legitimum.

.i. intrans .i. monasteriū te nō p̄sentiente. i. vxor sup. illa vxor
Ingressus claustrum sine te tua spōsa: redibit

.i. vtrū desideras mulierē .i. postulanti sup. mulieri
Ad te si petis hanc: nec poscenti sibi reddas

.i. debitū .i. nō es su⁹ maritus quo ad debitū

Iura thori: quia nō suus es: tua sit licet ista

.i. nō .i. mortuo sup. viro sup. nos raymundus
Ne te defuncto reliquo nubat prohibemus

.i. i m̄fimonū. i. p̄pellor. f. puellam .i. iuncta
Ducere si cogor aliquam: nec sit mihi iuncta

.i. carnalr carnal sup. carnal sup. mulierē.
Carne: pater meus aut frater bene ducit eandem

sup. mulier. i. integer
Si non consensus illi purus fuit in me

.i. legitima .i. carnalis .i. vir vel mulier
Ex vxore mei fratris si tu genuisti

.i. filiam .i. d̄tore. f. m̄fimonialr sup. filia.
Prolem femineam: licite mihi iungitur ista

p vel .i. ecōuerso intelligit de viro
Spue meo nato: casus conuertitur iste

Summula Raymundi

.f. legitima .f. carnalis carnalis s; e nouerca
De muliere mei patris que non mea mater

.i. genita filia p vel .f. pueris .i. copulaf
Edita filiola: mihi siue meis bene nubit

.i. taliter tenere deo .i. cōiunctis
Sic de personis teneas tibi sanguine iunctis

.i. alteri? prochie .i. mulier plebauū .i. accesserit .f. mulierē.
Si gregis alterius ouis ad te venerit illam

.f. mrimontaliter .i. tu? prochie? .i. p vxore legitimo.
Non tuus agnoscat aries pro conuge: donec

.i. illud .i. liquet ista mulier .i. ab oi viro
Hoc constat q sit ouis ista soluta marito

.i. de alia villa exis .i. transierit .f. plebanū
Masculus alterius ville si venerit ad te.

.i. de populo .f. plebano .f. legitime .f. aliquam
De grege commisso tibi nō ducat mulierem

.i. solutus .i. tamdiu .i. legaliter .i. attestetur
Qd sit liber ab hac donec de iure probetur

Hic autor ponit alios casus circa mrimontū. qz p m? ē: si aliq; vir sumē
puellas z ipa curreret d viro itando ordine. tūc vir p̄t eaz postulare d or
dine. z hoc facto: si puella tūc postularer d viro copulaz carnalē: tūc p̄t et
denegare. z rō ē. qz ipa vout castitatē: vt ois montalis facit qñ irat clau
strā. Si aut vir postularer d ea iura cōiugalia: tūc ipa mulier tenet reddē
viro. z pena illi? mulierē ē qz si ille vir moreret qz ipa nūq; nubet alteri vi
ro. Deū subdit scdm casum dicēs: si aliq; p violentiam cogit a p̄cipue vt
alijs sumē vxore: z ipa ppter necessitatē cōsentit. s; si cogit eaz carnaliter
p? pmissionē: tūc ipa discedere ab ea sequit die z immediate: tūc frater illi?
vel p̄t p̄t sumē eandē. Deinde subdit terciū casum dicēs: qz aliq; p̄t du
cere filiam vxoris sui p̄tis sub tali cōditione: si illa filia nō est dā siue car
nalis sui p̄tis. s; bi grā. Si aliq; vir duceret viduam: que vidua h̄t filia
ab alio viro. si tūc p̄t sumit viduam: tūc filius p̄tis p̄t sumere filiam illi?
vidue. z sic ille nō sumit filia illi? p̄tis (cū ipa nō ē filia ei? s; m carne) s; so
lum s; m voce. Deū subdit quartū casum dicens: si vxor fratris alicuius
ip̄o fratre mortuo sociat alteri viro. z pariat filia cū eo tūc frater prior
vir p̄t ducē filia quā habuit eaz scdo viro. z sic cōsimiliter si placet filio
tūc p̄t ducē sorore prior? viri. Ex hoc aut sumunt iuriste vna rlam qz p̄t
p̄t ducere mrem z filius filiam quā nō genuit p̄t illius. Tandē subdit qn
tum casum dicens. si aliq; ouis .i. parrochiana alteri? veniret ad te z vellz
ducere maritū de tuis parrochianis. tūc talis plebanus non debet ei ali
quē arietem dare. i. virū d suis. nisi prius sciat qz illa mulier sit soluta a q?

libet viro: ne postea diuortii inter eos celebrare. Ultimo subdit casum
dicēs q̄ aliq̄s masculi⁹ alteri⁹ velle n̄ v̄ sumere aliquā vxorē de grege tibi
pm̄i s̄o nisi p̄bet q̄ tal' vir eēt libē p̄ditōis. Bō ē. q̄ vir fo r̄e h̄er aliq̄s ca
sus ipeditēs m̄i moniū. Circa h̄as notādū: q̄ vxorē alicui⁹ itrare rel
gionē p̄rigit dupl̄r. vel em̄ copula carnal' fuit p̄s pacta vel n̄. Si p̄mū: tē
n̄ v̄ itrare religioē sine p̄sensu viri: nec vir sine p̄sensu m̄lieri: nisi aboin
traret ordinē: si aut̄ copula carnalis n̄ p̄cessit: r̄ absq̄ velle v̄iri ip̄a p̄ tra
re ordinē. q̄ tuti⁹ r̄ securi⁹ ē v̄o fūire i castitate q̄ m̄dane v̄uē: r̄ iō scōz
hic sustinet r̄ n̄ p̄mū. Itē si vir ē uet' r̄ antiqu⁹ r̄ mulier iuuenis: tē ip̄e l̄
cite p̄ itrare religioē: r̄ hoc ē v̄ez si v̄ea p̄sumit icōtinētia. r̄ si tūc mul
uoluerit p̄ licētari ad religioē: saltē m̄liere legitima p̄sentiere. Sc̄do est
notādū p̄ modū dubitāōis: v̄t p̄ d̄ns aplicus h̄eat disp̄sare v̄ m̄imonio
p̄tracto v̄t si vir s̄i p̄sensu m̄lieri itraret religioē: v̄t tē d̄ns aplic⁹ pos
set disp̄sare cū viro: sic q̄ i religioē p̄manēt sine p̄sensu vxorē l̄time. r̄ir
q̄ nō: q̄ papa n̄ disp̄sāt i illo cāu cū tal' r̄ i q̄ plurib⁹ calib⁹ v̄n d̄ns apl̄
cus p̄tio n̄ h̄z disp̄sare p̄tra articulos fidei xp̄iane r̄ p̄tra ḡniale statutum
eccie romane: s̄z ip̄e aplic⁹ p̄tra statutū q̄d n̄ ē oīno ḡniale: sicut v̄ p̄tinētia
sacerdotū vel alioz h̄mōi b̄n p̄t disp̄sare. r̄ t̄n aliq̄ dicit q̄ d̄ns aplic⁹ p̄
disp̄sare cōtra ḡniale statutū eccie. Sc̄do d̄ns aplic⁹ nō h̄z disp̄sare cum
his q̄ s̄t cōtra statuta monachoz nisi ex maḡ cā: sicut augustin⁹. m̄nores:
p̄dicatores tē q̄ n̄ d̄nt h̄re aliq̄ bona p̄p̄ta: q̄ illi dicit m̄dicū: r̄ q̄ papa n̄
disp̄sāt cū istis: r̄ si hoc facēt: cōtra statutū iur' facēt. Tertio aplicus n̄ h̄z
disp̄sare i his q̄ i sua nā sunt mala: v̄t si illa q̄ s̄t p̄hibita i statut' roma
ne eccie: sicut ē sy monia r̄ h̄mōi. Quarto aplicus n̄ disp̄sāt cū bigamis:
s̄z q̄ ordināt bigamū ad sacros ordies: cū istis d̄ns aplic⁹ p̄t disp̄sare. Ul
timo d̄ns aplicus n̄ p̄t disp̄sare cōtra dicta euāgelij sc̄ri: s̄z b̄n p̄t disp̄sare
cōtra ius nāle. Tertio notādū v̄ casib⁹. P̄m⁹ ē iste. ponat i casu q̄ ali
q̄s p̄noctans i domo alicui⁹ ciuis: r̄ filia hospiti' circa eū reptat: q̄ nōdum
eā cogit r̄ cogit p̄ v̄olētā eā obf̄uare. r̄ ip̄e facit p̄missū q̄ eā velit ob
seruare: r̄ seq̄nti die recederet ab ea: tūc q̄ v̄trū ip̄e sit coact⁹ eā obf̄uare
vel nō. ibi r̄ir q̄ si talis ē coact⁹ ad eā p̄ v̄olētā: r̄ nō cogit eā carnalit̄
p̄ p̄missū: tūc n̄ tenet redire ad eā sine eā obf̄uare. sed illā puellā b̄n p̄t
m̄rimonialiter ducē p̄r vel f̄i et⁹: vel ip̄e p̄t licite recedē cū disp̄sate ep̄i
Si aut̄ ip̄am cogit carnaliter p̄ p̄missum: tūc nullo poss̄t separi ab ea: r̄
sic tenet eā obf̄uare. Itē q̄d maḡ ē: si ip̄e soctus cogit filia ciuis p̄ v̄o
lētā anq̄ p̄r veniss̄: r̄ tūc postea p̄ v̄olentiam cogeret eam ducere non
faret tunc m̄imonū. Sc̄ds casus. ponat i casu q̄ p̄r r̄ m̄r mutuo h̄erent fi
lios: et postmodū eueniat q̄ vnus illoz h̄erit causam sepatiōis: sic q̄ sn̄ia
diuortij diuulgatur cōtra ambas personas: et si tūc postea secrete se car
naliter cognoscerent et generarent filios et filias. tūc dubitat an tunc fi
lii essent participes paterne hereditatis. vel v̄trū eēt pueri legitimi. r̄ir
q̄ nō: q̄ p̄m̄i pueri fuerūt legitimi anq̄ sn̄ia diuortij erat diuulgata. Si
aut̄ v̄tra sn̄iam diuortij remansissent r̄ generassent: illi essent illegitimi:
r̄ sic tūc ex cōseq̄nti non d̄nt cēpticeps paterne hereditatis. ¶ Tertius

Summula Raymundi.

casus ponat i casu q' aliqs sit diues: sicut d' factū fuisse de q'dā rege fran-
cie q' cū sua vxore gnare pucros n̄ posat. tādē puer pulcre dispōis a mer-
catorib' fuit adduct' idum' aureis z regalib' idur' q' erat sibi repira' z
p' modū fec' vxore suā tacē i puerpio dicēs eā pepisse eūdē puer: z si nē
iste rex p' dīnā grāz p' octauū annū siue altū nouū filū z līmū obtinerz
tūc q' vtz p'm' cū scōo dz eē p'iceps p'ine hēditaz. z ponat q' iste p'm'
puer credat se eē filū līmū: s'lt' volēs h're p're hēditaz' z n̄ separi ab hēdi-
tate: tūc q' q'd sit faciēdū. Ad hūc casū dupl'r r'fir: nā q'dā sic dicit q' tal'
puer p'm' nō p't eē p'iceps p'ine hēditaz. z si p'entes hoc admittēt. pecca-
rēt mortāl'r: z facēt raptinā d' p'p'is bonis. z hēditates p'pas filijs suis
legitis auferēt. Ponat q' aliq' mulier ducēt vtz quē credēt eē libez qui
tū pus vxore līmā h'et: tūc q' vtz cū p'ma dēat p'trahē vel cū scōo. Ibi
r'fir p' distictōz: vel q' ista mulier sciunt vtz istū h'uisse aliā: vel n̄. si sciunt:
tūc m'rimontū n̄ stabit: nec eū obfuarē dz: si n̄ sciunt: hoc ē dupl'r. vel igno-
rat simpl'r. vel p' illd' i p'us iteri q' eū h'uit. Si scōo mō tūc p'ma mortua dz
ea obfuarit. si āt p'mo mō. s. q' igravit simpl'r q'n accepit eā z postea sciuit
z isup illi cōmāsit: tūc n̄ p't eā ducē p' mortē p'ine mulier'. Quart' cas' ē
pōat i casu q' aliqs vir cū multē aliq' diuit' iuicē p'mā s'fz z postea vir vel
let separi ab ea z p'pōat corā iudice eā eē ancillā z pettē legari ab ea. tūc
dubitat an illa sit sepanda ab eo. Ibi r'fir q' si tal' cogit eā carnal'r p' q'
tpe iudex audiuit eē ancillā: tūc nō tenet separi ab eo. Si āt n̄ cognouit
ser eā carnal'r: tpe pbat eā eē ancillā corā iudice. tūc ipse vir tēf' sit tē
pecuniā quā cepit. p' dote. z sic tūc sepant i noie dñi. Quint' casus ponat
q' aliqs diacon' h'z vxore līmā: z ep's velit sepāre eū ab ea q' ex dicitōes
z ille nihil aduertat suā ex cōiccatōne: tūc q' vtz ep's dēat cū cōp'elere ad
hoc q' eā dimittat. R'fir q' si talis voluerit trā s're ad sacros ordines: tūc
ipse licite p't eā dimitte: z tūc p' ei' laudabilē p'uerfationē p'et p'moueri ad
sacros ordines iudicat illi p'nia desup. Sextus casus ponat q' aliqs faciat
sibi despōsari vnā puellā vel viduā p'p' pecuniā vel diuitias: ita q' iste sic
vellet eā fraudulēt' accipe: z h'z terrā in calcēis siue in ocreis: z dicat. in
terim q' ego transeā sup istā terrā ego ducā te i vxorē: dēnotando terras
quā h'z in calcēis: z ambob' p'sententib' dēponat terrā d' calcēis dicens se
nō ambulare sup istā terrā quā dēnotauit. Tūc q' vtz tal' sit sepand' sū
nō. z vid' q' sic: q' ibi m'rimontū fuerat p'tractū p'ditionāl'r: ex eo q' ipse p'
misit eā ducē iteri q' trāfuret sup istā terrā quā i calcēis vel i ocreis h'et
z q' vid' q' ibi eēt solutio z sepand' In oppositū ē fōra m'rimontū vbi d' q's
d' p' dicit hō si separat n' si mors. Ibi r'fir q' tal' n̄ sit sepand' ab ea: q' ibi illa
p'dictio n̄ i p'dictē m'rimontū q' eccia n̄ iudicat d' occult': s'z solū d'manēfz
tō illa fallacia eā n̄ fallit. Ultim' cas': ponat q' aliqs ducat vnā q' h'z s'it
etā vuluā vt eā nō p't cōg'fē carnal'r. z tū ista imp'gnēt. Et ponat vltim'
casu q' aliqs cū vna p'traxit s'z m'rimontū: s'z nodū copula carnal' fuit s'p'le
quira. ille nō existēs i balneo semen virile emitte ret: puella autē sibi de-
spōsati ad eūdē locū veniret. z sicut narrat cōmētator: z Albert' i secre-
mille: z tūc ponat vltim' q' matrix illi' p'trabat semen. vir nō ei' videns

Folium. LXXVIII.

puellā ab eo incognitā eē ipgnatā nō volēs eā ducē: dicēs eā cū alto viro eē fornicatā: tūc qñt qd sit faciēdū in tali casu. Ibi rñr breuit̄ stāte meli ori corectione: si puellā pōt habē firmū testimoniū p nāles p̄ hoōz p̄ aliof viros idoneos circa hācīmām q̄ ipgnata sit a seie illi? ipe tenet eā ducē. s3 .i. duas vxores in firmo m̄fr .i. aliq̄s (si sec⁹ fuerit si tenet.

Si duxit binas mulieres ltime quis

virū relinq̄t .i. tu iudex .i. cogē .i. quā duxit. Hic sugaddit alt os casus dicēs q̄ si altq̄s h̄ret vxore ltimā ille si d3 ducere aliā. si ac ducit aliā: tē ipe d3 cogi ad hoc vt redcat ad p̄mam

Hūc vt dimittat debes arcere secūdā

.i. mulierē. muller coplata fūit. s. vtr̄. s. q̄ dimittat scd3 ducere aliā. si ac ducit aliā: tē ipe d3 cogi ad hoc vt redcat ad p̄mam

Hāc ecōuerso si nupsit illa duobus

.i. d. me .i. ipediētes p̄mū p̄tractum. Hic ē tñi dicē. si altq̄s vir duceret duas vxores ad thoz ltimū: tunc sacerdos d3 virū

Excipe ltimos casus interuenientes

.i. in exēplo .i. tua p̄ sanguinea .i. foras sis. Hic ē tñi dicē. si altq̄s vir duceret duas vxores ad thoz ltimū: tunc sacerdos d3 virū

Ut si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

.i. tua amica .i. p̄ma mulier. s. p̄ baptisimā p̄firmariōem. Hic ē tñi dicē. si altq̄s vir duceret duas vxores ad thoz ltimū: tunc sacerdos d3 virū

Affinis: ve soroz hec sit tua spiritualis

cogere mediante iure vt dimittat scdām mulierē z maneat cū p̄ma. Et hoc quert̄ sic. si altq̄ mulier h̄ret duos viros siue ducet3 duos viros ad thoz ltimū: tūc sacerdos d3 eā cogere mediāte iure vt dimittat scdām virū z maneat circa p̄mū. hoc ē vtr̄ si eā ltimā si adess̄. q̄ si vir h̄ret duas vxores: z illi postmodū declararet q̄ p̄ma mulier eēt de affinitate viri z infra q̄ntū ḡdū: tūc ibi p̄ fieri sepatio. z tūc manē d3 circa scdām mulierē.

¶ Circa lraz notā d̄ q̄ rō lre fm̄ sc̄m̄ Tho. ē ista. q̄ qdāmō ē p̄tra ius nāle vnā p̄sonā h̄re p̄les cōiuges. Etā ē p̄tra ius septū. P̄mū p̄3 sic. q̄ finis m̄firmōis ē plus ḡnatio z ip̄i ad laudē dei educatio. mō q̄uis vnus vir poterit plures secūdare mulieres. tñ filij p̄limaz vxoz nō p̄nt fil bene educari ad laudē dei p̄t mulier r̄tas. S3 tñ min⁹ vnā mulierē plures viros h̄re. q̄ plures viri nō secūdāt mulierē: s3 bene secūdāt atē ipediunt vt p̄3 d̄ publicanis mulierib⁹. Etā q̄ sit p̄tra ius scriptū p̄3 p̄ Apost. vt. Alligat⁹ es vxori noli q̄rere solutionē. s3 q̄ ducit scdām p̄mā viuēte pe tit solutionē p̄me mulieris vt p̄stat. q̄m̄ ad p̄ma recedit: z scdē mulierē ad heret. Irē matrimoniū significat vnionē xp̄i cū ecclia. s3 signū z signat⁹ d̄nt se p̄formare z iuicē cor̄ fidē. s3 hoc non facit vnio mulier⁹ z duoz viro r̄ū. nec vn⁹ viri z duaz mulier⁹: q̄re poti⁹ nō d̄z matrimoniz. ¶ Scdō ē notand⁹ q̄ ille casus quē ray mūdus h̄ ponit ita firmū z stricte ligat q̄ si paganus (q̄ h̄ret p̄les vxores) quert̄ ad fidē: tūc deberet seruari z iter⁹ rogari ab eo quā pus sūp̄s̄s̄ sine duxisset. z illā tenet retinē. alā autē d̄ mittē. ¶ Tertio ē notādū q̄ illud impedimētū qd̄ autor h̄ tangit i lra ē iter illos q̄ h̄nt p̄iuges viuētes. z istud ipedimētū vocafligatiōis. Et d̄z tē illd̄: cū qd̄ alteri p̄iugit carnalr z m̄firmoalr. z ipedimētū ligatiōis n̄ solū tenet qñ aliq̄s p̄iugit alr carnalit. secūra copla carnali. s3 etiā tenet

Summula Raymundi

qñ aliq̄s p̄sigit̄ alit̄ dūmō interuent̄ p̄sensus de p̄iti. vt p̄ extra de sp̄s
salub̄. Quarto norād. q̄ causa p̄p̄t̄ quā vir poterit dimitte vxorē ē nimia
z iordnata fornicatio. z cū ip̄e dimittit eā nō p̄r aliā cogit̄c̄ p̄m̄ modera
mē p̄us v̄sū. z si vxor tūc ab eo si ē carnalr̄ cognita z aliū virū admittit
adult̄a ē. q̄z verū m̄f̄m̄onū ē iter illos. lz tbi carnalr̄ copula si fit sequuta.
Ultio nota. z ponat̄ casus q̄ tpe noct̄nali ventat̄ vn̄ fur ad hospitiū vn̄
q̄ h̄z pulchr̄ā vxorē. z volēs irare a marito audiat̄. q̄ surgēs qñ credat̄ sa
lē extra domū circūq̄q̄ abulārē. z tūc fur intrat̄ p̄ ostiū accedēs vxorē sub
illi⁹ p̄bis ip̄az subagit̄ado. q̄ facto recipiat̄ vestimēta aliq̄ z recedat̄. z ma
rito reuētere ad vxorē volēs eā p̄olari. z tūc ip̄a r̄ndet̄ dicēs. tu ap̄d me
fuisi hic z me subagit̄asti z cogit̄isti carnalr̄. Tūc dubitat̄ ex q̄ auduit̄ ip̄
sam esse cognit̄ā a fure: vt̄z ip̄a sit tenēda p̄ adult̄a. z vt̄z ip̄a sit sepanda
ab eo. Si r̄ q̄ nō. ex q̄ ip̄a credit̄ furē fore maritū eū: z fuit̄ decepta per
p̄ba fur̄: tūc nō ē ab eo sepanda. Si autē furē nouisset̄ si fore maritū ei⁹
z fornicationē cū eo cōmississet̄. tūc cēt̄ adultera z sepanda ab eo.

.i. vxor̄ p̄lep̄tā .i. vitas vxor̄ lep̄tōs

Si tua sit coniunx infecta: licet fugias hanc

.i. accipere .i. non potes vxorē .i. q̄uq̄

Ducere non debes aliam donec moriatur

requit̄ p̄uideas mulierē .i. nutriment̄a

Ipsa fides q̄ vult des corporis huius alimenta

vales caste vitas .i. potes abstinē .i. mulier lep̄tōs

Si potes abstinere: si non: eandem tibi carnis

.i. tribuat .i. trāsgressor̄: l̄t̄m̄i t̄hou .i. si aliā coguer̄

Debita persoluet: vel adulter eris aliunde

.i. p̄uet̄ mēbro virū .i. n̄ t̄tat̄ virū

Si vir castretur sua nunq̄ deserat illum

.i. relinquat mulierē .i. illa sustinet̄ defectum

Femina: nec vir eam quocunq; modo patiat̄ur

Chic m̄ḡ ponit̄ aliū casus de m̄f̄m̄onio dicēs. si tua mulier est̄ infecta
cū aliq̄ veneno vel cū aliq̄ infirmitate vel cū lep̄tā tūc p̄p̄t̄ illā cāz m̄f̄mo
nū p̄r̄ dissolui z separi. z p̄ separationē z dissolutionē vir nō d̄z sumē aliam
vxorē nisi ip̄a sit mortua. z si ip̄a ē l̄digēs z egena: tūc vir tenet̄ ei p̄cura
re z dare nutriment̄ū corporis. Tūc tbi (Si potes abstinere) vult̄ tr̄m̄. si ma
scul⁹ p̄r̄ tūc d̄z p̄rinēl̄ vinē. v̄l si vitas velit̄ eire tūc noscat̄ vxorē lep̄tōs
siue infectā: ne aliūde adult̄ū p̄mittat̄. Tūc tbi (Si vir castretur) ponit̄ docu
mētū siue aliū casus dicēs. si vir p̄uaret̄ mēbus sex tonalib⁹ siue genitalib⁹
q̄cūq; mō hoc fieret̄: tūc ip̄a mulier nō d̄z cū p̄p̄t̄ hoc deserē. z ecd̄uerso si
mulier occuparet̄ ap̄stematib⁹ vel alijs infirmitatibus p̄ tres vel p̄ sex
annos vel plures. tūc p̄p̄t̄ ea vir non deberet mulierē derelinquere.

Folium **LXXIX.**

Circa istam nota. ex q̄ vir & vxor sunt vna caro: & cū hoc alio dñt inuicez
comozari. & si vir tūc nō p̄r h̄e abstinet̄ a carnis: vnde tunc d̄z postulare
debitū carnis: ex q̄ ip̄a eet infecta cū aliq̄ veneno vel cū ali qua infirmitate
vt l̄ra dicit. & sic erit dubiū an ip̄e d̄z postulare iura coniugalit̄ ab ip̄a vxore
si infecta. an ab aliena. nō p̄mū q̄ sepatio est facta. etiā nō scōm. q̄ si al̄s
faceret: fieret adulter. Ibi r̄s̄r s̄m textū: q̄ mulier leprosa siue veneno in
fecta d̄z ei p̄soluere debitū thou ne fiat adulter. Et hoc est verū si ip̄e vir
nullaten⁹ p̄t̄ coitu carere. **S**ecūdo ē notā. m̄ḡ i l̄ra ponit̄ duos casus.
p̄mū de lepra. scōm de castratione siue de inhabilitatiōe. & ambo debent
intelligi d̄mōdo accedēt post copulā carnalē. q̄ ante copulā carnalem
tam lepra q̄ castratio impedit matrimonii p̄rahēdū & dirimit p̄tractum.

Ter̄tio notandū s̄m sc̄m Tho. p̄iur infecta lepra post copulam carnalē: lz
tenet̄ vtro reddere iura coniugalit̄: nō autē tenet̄ vtro cohabitare. q̄ si tam
cito inficit̄ q̄ ex coitu sicut ex frequēti cohabitatione. Si autē al̄s coniuguz
posset abstinere meli⁹ eēt. q̄ vt sic possent ḡnari pueni leprosi. vel ip̄e vir et
quandoq̄ possit̄ infici ab ip̄a muliere: vt dicit̄ l̄ra. ergo si potes abstineas
fr̄em suū debēt manere cū sano ne inficiant̄. Et dicit̄ l̄ra. Ducere non de
bet̄ aliā: & ibi innuit̄ q̄ lepra nō ē impedimētū impedies matrimonii p̄ra
ctū.

Ter̄tio ē nota. q̄ sp̄s̄alia lepra supueniente licite possunt disrupti &
solui. & san⁹ ad copulā maritalē p̄sumēdā p̄pelli nō d̄z. vt d̄z de coniug. le
pro. c. vi. **Q**uarto notā. q̄ vir san⁹ mulieri leprose de necessitate p̄t
dere d̄z: vt ē de vicru & vestitu: & lz ist̄ sunt separati ab inuice p̄pter hoc
ne alter ab altero inficiat̄. n̄ q̄ ad eoz. bona q̄ possident separati nō possunt

Quinto nota. Et l̄ra habet̄ q̄ ip̄e vir post copulā carnalē si fiat impos
tes q̄ prius fuit potēs. tūc mulier nō d̄z cū relinq̄re p̄pter hoc Et p̄s̄l̄iter
ecōuerio. si ip̄a mulier postq̄ est cognita a viro fiat impotēs & ei inepta:
tūc ip̄e vir p̄pter hoc nō debet eā dimittere. Rō illius est talis. q̄ matri
monii ē vinculū indissolubile qd̄ statū p̄ totā vitā coniugatorum non in
teruenient adulterio. **U**ltimo ē notandū. qd̄ cōsiliū ē vt iste qui ē ma
gis ap̄tus ad coitum cōtinent̄ viuat ne fiat adulter. **D**mn̄s em̄ ille adul
ter est qui cognoscit̄ altam mulierem a sua legitima vxore.

.i. mulier p̄ma .i. articulo mort̄: simplici fonticatione deflorasti
Si sit in extremis quam simpliciter violasti

.i. p̄missione .i. p̄trahē .i. cessante
Atq; fidem dederis hanc ducere velle fugato

.i. infirmitate mulierem p̄ hoc q̄ aliā duc̄
Quorbo: si ducis aliam periurus es inde

p̄niam facias .i. p̄tractū .i. dissoluo hoc ē cū sc̄da vxore d̄z manē
Digne peniteas: pactum non solum secundum

.i. carnalit̄ .i. p̄cubina
Post nramentum: nisi cognita sit tibi prima

hinc sponsalia de fuso cum concubina sua iam laborante in extremis addendo iuramentum. Ita quod per illud iuramentum ipsa cognita reducit reliquam se de puritate et de mane cum secula. et ultra etiam preterit cum dicit. Si sit in extremis. Tertio notandum de lra. (pactum non solue scdm) Ad illud lrae est ista: quod cum secula mulier presumatur est in mensuram et ad suam perfectionem redacta: sed cum prima quam nodum subsecuta est copula carnalis. nodum presumatur est mensuram. sed solum facta sunt sponsalia. sed si aliquam cognovisset carnaliter: tunc mensuram primum esse presumatur et perfectum. sed seorsum nullum est. sed de lra. (De iuramentum) Quarto notandum ibi (Si mihi iurasti) quod si aliquid per se de fuso sponsalia cum aliquo nomine vel muliere addito iuramento. et deinde contrahit mensuram cum reliquo non obstante illo iuramento ipse de mane cum secula. et hoc per se lra: i de cre. c. de sp. sed si in utraque contraxerit per se de fuso. tunc deus cum prima stare propter evidentiam ne agat puritatem. sed si iste iurat primo mulieri vel alteri ad manus prime sit cognita siue sit: tunc tenet eam solum. Quinto notandum quod sic iura proclamant tunc iuramentum de hoc facere libere et bona voluntate. unde si aliquid fuerit coactum sine proprio sensu tunc mensuram non habet locum. Unde sagaces sacerdotes hanc rem tenent scire: sic quod quando sponsus et sponsa veniunt ad domum dei et petunt copulari: tunc sacerdos cum magna sollicitudine deus interrogare si spontanea et ex proprio sensu proprio velit mensuram contrahere. imo etiam deus interrogare si de dilectione sit inter eos. quod si illa inveniat in eis tunc fiat copulatio mensuram in nomine dei. Sed si sacerdos post cognoscere quod aliter illorum de proprio sensu mensuram non contraheret. sed coactum: tunc se copulandi ne postea fieri irruerent in sacro vel alio iocundis sequere. sed quod unde aliam relinquere. Unde si aliquid esse coactum ad mulierem et manet cum ea per dimidium annum et copula carnalis non subsequitur: tunc in illo tempore nec adhibeat proprio sensu voluntatem ad eam. tunc vir non tenet eam tenet propter mutua et diuturna cohabitacione. Sexto notandum ibi (Si me duxisti) dicitur quod tunc tunc iura dicunt quod fraus et dolus puniri debent. sed huiusmodi oppositum videtur hic in hoc casu. Nam quod talis dolus non puniatur tunc id quod iste vir et quidam dolose et propter finem debuit mensuram contrahere et contraxit mensuram. nam magis propter peccata sua diuitias quam propter purificationem contraxit. Sed deus id ius non punit illud delictum ne malefic daret viam et occasione repudiandi suas uxores. vel quod factum alios possit allegare in huiusmodi dolo. Etiam ille dolus non sufficit tollere essentialia illius mensuram sicut facit error conditionis vel persone. quod ista duo impedimenta tollunt sensum. sed cum isto dolo de quo loquitur ista stat habet sensum. Ultimo notandum dicitur est supra lra (Si mihi iurasti) Ad huius lrae est: quod mensuram fundatur in contractu determinato. sed iuramentum nullam velle ducere nisi bona facit contractus indeterminatum. eo quod plures vocant hoc nomine bona. Si ergo iste certe et determinate contraxit cum agatha tunc stabit iste contractus indissolubili. et tertio illud lra videtur (qua tu dixisti) est ista. quod sensus liber est de essentiali mensuram. et habet se quodammodo sicut forma essentialis ipsius matrimonii. Et forma mensuram est quod dat esse rei. ideoque deficiente forma rei tunc nihil fit. sed deficiente sensu alterius persone contrahentium quantum ad illam personam non erit matrimonium. Si autem altera persona contrahentium consentit quantum ad illam erit matrimonium: unde dicit ista. sed si dicitur quod etiam talis persona non potest nubere alteri: non obstante quod altera persona alteri nubat.

Summula Raymundi

Iuramento confirmas .i. in mīmonū iuramētum
Si iuras nolle mulierē ducere: post hoc
^{sup. mulierem} ^{sup. tu}
Contrahis iste manet extractus: p̄tearis
^{.i. fal. um iuramētū cōmīssit}
Qd male iurasti domino factas satis inde
^{sup. tu} ^{sup. peccata}
Si semel abstineas peccata lapsus in ista
^{sup. peccata} ^{.i. reiterare} ^{sup. dicta}
Nō iuras eadem non perpetrare. sed hec te
^{intelligere} ^{.i. iuramētū feceris}
Scire volo: quotiēs iuraueris: hoc totiēs tu
^{sup. perpetratis} ^{.i. p̄niam} ^{.i. sustinere}
Pro iuramētis penas absoluerē de bes

Hic m̄gr subdit alios casus d̄ mīmonū dices. si a'iq̄s iurauerit nolle su
mē vxorē: r̄ iuramētō facto r̄ aliq̄ tpe lapso sūpserit vxorē an tūc iuramē
tū ipediat cōtra: tū. R̄ndet lra q̄ n̄. q̄ cōtract' ille stabit. s̄z ipe d̄z satisfā
cere deo p̄ iuramē. o q̄ fecit. **T**e ibi (Si semel) auroz ponit aliū ca ū per
modū doctne volēs. si aliq̄s abiurauerit p̄cā sel̄ p̄missa nūq̄ velle facere
r̄ si tē ille relabit i ead̄ p̄cā tē nūq̄ āpl' d̄z iurare se nolle p̄mittē ista p̄cā
Imo pun̄ ed' ē. q̄tiēs āpl' p̄miserit iuramētū ¶ **C**irca lram nota q̄ m̄gr
b̄ rāgit aliō ipedimētū ipediēs mīmonū p̄trahēdū r̄ d̄rimēs p̄tractuz
d̄rimēs p̄tractū. s̄z bñ error d̄rimōis. **S**cdo nota. circa istū casuz p̄mū. si iu
ramētū r̄ vorū eēt solēnt tūc hoc iuramētū ipedit mīmonū cōtrahē
dū. de q̄ iuramētō solēnt d̄ictū ē s̄. vt si aliq̄s p̄moueret ad ordinē diaco
naris vel subdiaconat' tūc fac iuramētū solēnt. r̄ si tūc ille p̄trahit mī
monū: tunc tale iuramētū r̄ vorū solēnt ipediūt mīmonū p̄trahēdū
r̄ d̄rimūt p̄tractū. q̄ lra antoz d̄z intelligi de simplici iuramētōz n̄ solēnt
¶ **T**ertio notā q̄ si aliq̄s abiurat p̄cā p̄us p̄missa r̄ postea relabit i ead̄
peccata: tē ipe tenet dupl'r penitē. nā tenet penitē p̄mo de iuramētō sc̄do
de p̄cō istato p̄missa q̄tiēs q̄ illō amodo fecit. **Q**uarto notā. aliq̄ est
m̄r q̄ p̄cā sel̄ p̄missa r̄ p̄fessa si sc̄dario ead̄ p̄cā pagerēt q̄ tē illa p̄cā res
uit fecerēt q̄ quōdā viua fuerūt. s̄z alit d̄icit q̄ p̄cā sel̄ p̄missa r̄ p̄trahē de
planctā n̄ reuulticāt si iterato p̄mittit. q̄ illoz d̄ns nūq̄ p̄cordabit. nec
et vnū p̄cū d̄z bis p̄firi saltē si cōfiteat alitū q̄ h̄z aut oziratē absolūdit.
q̄ al' diuidēt cōfessionē r̄ sic tē d̄currerēt diuidētis circa factū q̄ nō d̄z
fieri ¶ **Q**uinto notā. s̄m sc̄m **T**ho. r̄ s̄m **A**ost. q̄ q̄s iur. r̄ iuramētū ge
nerale r̄ n̄ obligat se ad spectale tūc ḡnaltas cōfessionē r̄ obscurationē pa
tit. si q̄ cōingit euentre casū inopinātū de q̄ si q̄s cogitasti cū iuramētū

fecit nullo mō fecisse non tenet hoc iuramētū adimplere. 2 q̄ dicit i lra (Si iuras nolle etc.) Alta causa eiusdē lre. q̄ iuramētū q̄ q̄o iurat si velle ducē vxorē nō ligat abas psonas. s̄z solū iurāre. q̄ si duxit mulierē ampli⁹ nō solū sui ē iuris. s̄z etiā mulieris. q̄ tenet satiliacē iuri. eo q̄ h̄z mlierē vtz pmanēdo cū ip̄a 2 reddere ei debitū carnis cū petit. s̄z erigere debitum carnis ab ip̄a sine peccato nō p̄t. S̄z dī. nūqd̄ tale iuramētū ip̄edit m̄imo nū cōtrahēdū. Et vidē q̄ sic q̄ oē iuramētū qd̄ sine piculo p̄t adimpleri nō d̄z irritari s̄z magis p̄fici. s̄z q̄ tale iuramētū sine periculo aīe p̄t adimpleri imo etiā in salutē aīe. eo q̄ non ip̄edit hōiem quantuz ad celestia regna igitur istud moderandum est iuxta p̄dicta.

Legitime contum si iuras reddere nolle
 sup. vxorū .i. n̄ velle
 sup. tu vir .i. n̄ velle
 .i. q̄n sup. a te contū

Cū petit hūc dico quod iurasti nihil eē
 sup. a te peccato .i. consensū adhibuerit

Huic iuramēto si non consenserit ipsa
 .i. postulare. sup. viro .i. debitū

Querē nō tibi do p̄sortia carnis ab illa
 sup. mulieris sup. viro sup. mulierem

Hui⁹ post mortē tibi ducere nō h̄z vllam
 cōmittis .i. in tpe lre dicto .i. diminuā

Si facis in bāno p̄tractū nō reuocabo
 .i. corrigere debes .i. p̄ ip̄a interdictum

Lorigepost bānū te cōsilio sapientū

persolvere debitū carnis. quia tunc hoc factum est in voluntate amboꝝ
 Et si ille idem vir qui iam fecisset vorum viveret donec mulier moueret
 tunc nūq̄ post mortē illi⁹ mulier⁹ deberet aliā cognoscere carnaliter nec
 deberet aliā ducere matrimonialit̄. Deinde subdit sc̄dm̄ documentum dī
 cēs. q̄ si aliquis p̄traheret matrimonium q̄n essent interdicta ecclē si aruz
 tunc hoc matrimonii stabit. sed lugēda sunt p̄cā: eo q̄ ip̄e fecit contra mā
 datū ecclē. 2 id̄ d̄z vixē p̄m̄ consilium sapientum viroz 2 sui confessoris.
 ¶ Circa istam no. q̄ q̄n aliq̄ mulier si p̄t p̄tinēter vixē tūc iuramētū est il
 licitū 2 nō d̄z tūc iurare cōtinētā vite ne mar⁹ periculū sibi icurrat. Si r
 dōm q̄ vir nō d̄z p̄tinētā vite vouere cū scit se h̄re vxorē. q̄ continent v
 uere non p̄t. ¶ Sc̄do notād. nō ē licitū q̄ aliq̄o iure nolle reddere deb
 itū carnis pp̄te vxorū sue. eo q̄ tenet ei reddē q̄tēs ip̄e vir fuit petitus a
 muliere. s̄z tñ cū timore dci. Cū t̄pibus sacris cū hoies debēt cōicare vel
 pascha celebrare. tē ad minus vir p̄ q̄tinoꝝ vel sex dies a pp̄ta vxore de
 beret abstinere. 2 illud iuramētū intelligendū ē non esse licitum q̄n vxor nō
 consensit viro. p̄t tñ vir ex consensu sue vxoris continenter viuere.

hic m̄ḡ super ad
 dit duo documēta
 dicens. si vir fecit
 vorum p̄tinētē in
 thoro imo muliē
 nō cōsentiet. te. 2 si
 mlier postulat vel
 let debituz carnis
 dicens se non posse
 carere. tūc h̄z fecit
 iuramentuz p̄tinē
 tē tñ debet solue
 debitum mulieri.
 Si autē mulier
 fecit cōsensum ad
 vorum p̄dictum
 seu iuramentum.
 tunc vir non tenet

Summula Raymundi.

Tertio notan. q. si aliq. iurat tenē votū p̄nētic ita q. p̄ mortē l̄time vxo
ris nūq. aliā velit ducē vxorē. tūc illi dē p̄uādū. 7 sic tūc p̄ mortē mulieris
tenet p̄nētic viuē. s. si aliq. maliciose eā obiurat 7 odiose: tūc ista p̄nē
dolo 7 fraude h̄ic d̄z q. ip̄a viuere n̄ h̄z illi p̄ posse ad d̄bitū carnis erigēdū
Quatro notand q. iterdictū ab eccia p̄ tres dies ip̄edit m̄imonū p̄nē
hēdū s. si dirimit p̄tractū. Quito notand. l̄ra d̄r. (Si sis i bāno) tbi n̄gi p̄
hoc inuit q. qdā s̄t t̄pa q̄b̄ ihibet q. n̄ d̄z fieri m̄imonū. de q̄b̄ parui d̄.
An illi t̄pib̄ p̄tracti p̄nt sp̄salia 7 et m̄imonū q̄b̄ selū p̄sensu p̄tracti. s. 7
p̄tractio vxoris ad solēntates n̄ priaz. p̄hibet. Sexto notand q. p̄ oī
to p̄hannū p̄t itelligi snia excōicatiois. q. ip̄i excōicatio oīa sacra dēnegat
vt ista patebit. s. tñ excōicatio si cōtrahit m̄imonū cū aliq. mulie v̄l h̄gie
ille cōtract̄ stabit: s. p̄nāz agē d̄z p̄ obedienā eccie. Octio notand. h̄o
h̄ut̄ l̄fe ē. q. oē iuramētū sic 7 votū p̄supponit possibilitatē. s. q. h̄m ap̄m
vir q. ad reditōem d̄bitū carnis n̄ ē sui iuris. s. vxor: 7 excōicatio. s. q. h̄z
iuristas nulli p̄ iuramētū suū d̄z alī facē p̄udiciū. igit̄ nec p̄t iurare
castratē sine cōsensu mulieris. Si aut̄ m̄r cōsentur 7 tē iuramētū statr. 7
tūc deberēt muruo viuē sic frater cū sorore. vñ h̄m iura q̄n vir iurat se nol
le reddē d̄bitū carnis seu iura p̄ugalit̄. tūc hoc iuramētū p̄dit usc̄rigēdi
d̄bitū carnis: s. n̄ us reddēdi. ex q. hoc n̄ h̄z i p̄rāre iura s. ē i p̄rāre suero
r̄. et p̄dit ius reducēdi. aliā vxorē p̄ mortē illi. Rōē. q. q̄ntū i cōiur. tūc
votū p̄nētic p̄mitte vout. q̄ tēf̄ suare i q̄ntū m̄cū p̄t. Credo tñ meliori
iudicio iternūmēre 7 de discussioe fontoz: si aliq. ab iuraret reddē d̄bitū
carnis vñ certe 7 l̄time vxor: ita q. p̄ istā iurat d̄z n̄ p̄dit ius ducēdi aliā
vxorē p̄ma mortua. nec etiāz p̄dit ius ex̄gendi d̄bitū carnis ab ista sc̄da
mul. ē. cū sic simplr n̄ p̄mit̄ cōnētiāz. s. si l̄ra itelligēt. q. si aliq. obiu
raret colre cū mulie simplr 7 vñ uersat̄: tē l̄ra statz i d̄rate simplr. Et
tbi (Corrige p̄ bānū) An cōsiliandū ē talib̄ q. faciāt p̄nāz de illo ad se
cerū cōtra statutū eccie 7 q. scandalizauerūt ita ecciaz. An p̄dicte p̄sone
ita clandestine m̄imonū cōtrahētes maḡ se supponūt piculo. nāz poss̄
sup. vel h̄go

Si bequina deū sponsuz pelegerit: atq;
sup. vot. i. caçilos sup. h̄go

In signū crines p̄sciderit: ista marito
i. tale m̄imonū n̄ p̄t reuocari

Si nubit nupta maneat. s. peniteat q
i. cessat sup. cōnētie cōtrahē m̄imonū

Infregit votū: p̄hibetur nubere talis
sup. talis h̄go i. si cōtraxit si p̄t reuocare

Renubat p̄hibe: nuptā noli reuocare
h̄go i. copulata. i. h̄go si h̄no annos pubertat̄

Impubes si sit tibi desponsata puella

annu. h. lat. f. hanc de spofatione .i. duodeci anno. h. c. auto. subit.
Irritat hoc factū si vult eū sit duodena .i. duodeci anno. h. c. auto. subit.
 .i. copula carnalis .i. accesserit
Carnis amicitia si nō pcellerit vlla .i. accesserit
 marito nō p sentiente .i. copula carnalis
Inuito sponfo: si nō commixtio carnis .i. talis puella mrimoniū .i. vir
Intereat: pōt claustrari: cōtrahit iste .i. muliere nubere .i. puelle .i. claustrū
Cū reliqua si vult: huic nō exire licebit .i. muliere nubere .i. puelle .i. claustrū
 exire .i. hgo .i. copulari
Hoc l: ipa velit: nec deiceps nubē cuiq̄ .i. copulari
 turamēto seu voto. s. mrimoniū reuocari nō p̄. Deū lubūgū alitū docu-
 mētū dices: si aliqua puella tenera z iuuenis de spofare añ annos puber-
 tatis: tūc postq̄ ipa venerit ad annos discretiōis seu pubertatis: p̄ reuoca-
 re illa spofalia .i. mrimoniū p̄tractū z hoc ē vey si copula carnal int eos si
 ē sequuta z ipa p̄ claustrari sine velle spofī. z si spofus postulare eā de
 claustro: nō d̄z exire ad eū cū illo p̄morādo. nec ipa postmodū d̄z nubē alit
 viro. Circa istam notandū q̄ hoc qd̄ auto: intēdit i lra ē itelligēdū d̄ voto
 simplici: q̄ hoc ipedit mrimoniū p̄trahēdū: s. si dirimit p̄tractū: vt l̄z aliq̄
 hgo v̄l puella i signū voti p̄tinēre deponeret crines. tñ depositio crinū
 nō solēizat votū. z l̄z dictū sit q̄liter votū solēizat. tñ ad mrimoniū dirit
 mēdū sufficit votū solēne qd̄ solēizatū fūcit p̄ susceptōes sacri ordīs aut
 p̄ p̄fessionē factā alicui religioi p̄ sedē aplicā approbate. vt p̄z ē d̄ voto z
 voti redēptōe. Scdo notādū l̄z actū ipi p̄tractū quē z ipubes cōmittūt
 p̄f̄t reuocare cū se viderit deceptos tpe pubertatis. etiā si p̄ p̄traxerit p̄
 filia: ipa p̄t reuocare qñ añ tps pubertatis nō h̄z vsūm z rōnē d̄bitā: tñ si cō-
 senserit postmodū: amō reuocare nō p̄t. z iō ipis p̄terz ponūt tutores vsq̄
 ad decimū q̄rtū annū: q̄ ipos regē d̄nt vt p̄tuo se viuāt: z eoz bona ne inu-
 ri liter p̄sumāt. Tertio notandū q̄ sola copula carnal reuocat vxores de
 claustro: nō si aliq̄ puella d̄scurrēt a viro ad claustrū copula carnali non p̄
 uia: nō d̄z redire: z tpe vir p̄t p̄trahē cū alia: z hoc ē vey si nō dederit p̄sen-
 sum q̄ ipa possit irare religionē Quarto notandū. dicēt d̄s. tñ sepe sup̄
 us dictū ē q̄ votū ipedit mrimoniū p̄trahēdū et dirimit p̄tractū: quōd h̄ ē
 q̄ nō dirimit p̄tractū. Anr q̄ sup̄ d̄cū intelligit d̄ voto solēnt: s. hic au-
 eoz loquit d̄ voto simplici: q̄ p̄ absconsionē crinis vel come manu p̄p̄a si so-
 lēizat votū. z itelligit h̄c lra fm hoc cū d̄r. (In signū crines abscondat)
 Si nō tal puella vel hgo facēt votū solēne: sic q̄ solēnt et abscondere co-
 ma. si cōtrahēt mrimoniū nullū eēt. Quinto notādū p̄ meliori itellectu
 lre: q̄ fm tura puella d̄: pubes in .xij. anno. z mascul⁹ in .xiiij. anno. z isto
 tpe mascul⁹ z mulier p̄nt sibi nūc cōmisceri. tūc d̄: i textu (ut itat) Et rō ē

Summula Raymundi

q: ad mrimontū requir' p'sensus volūtarī? q: vltim' p'supponit delib'rat
onē & discretionē: s; q: mascul' sub. xij. anno & pulch' sub. xij. anno carē
discretōe & matura delib'ratōe: iō tūc n' hnt' p'sensus volūtarī. & ex p'nti
an' h'c t'p's n' pnt' p'rahē mrimontū. vñ si h'c puella (s; q' i' s'ra) viderit se de
lusaz eā puenerit ad. xij. annū p' illū p'racā mrimontū rritat' e. vñ d'elia:
& hō: ē v'z si istā irritatōnē n' p'cesserit copula carnal' & hoc d' iō: q: i' m'
tis vigor nāe & malicia p'cupie supplet' et arē: ita q' carnal' se cōmūcēt an'
t'p's. si ḡ in. x. aut. xij. anno fuēit carnal' copula p'cra stabit mrimontū.
f. vxorē f. ancillā

Ancillam liber si ducat: et hanc putat esse

f. liberam f. liber f. vxor

Iugenuam: si vult non hec sua sponsa manebit

f. sequuta f. carnalis copula

Inter eos quibus fuerit coniunctio carnis

f. delictum

Cum se deceptum videt atq; scienter ad eius

f. cognoscendo eā carnal' f. vir f. ancilla f. vxor

Transcat amplexus semel iste: fit hec sua sponsa

f. est intelligendum

Sic conuerso si nupsit libera seruo

h'ic autor addit alios casus d' mrimontū dices. si eēt aliq's nobil' & liber
petēs vxorē nobilē & liberā & daret sibi ancillā. q'uis ille liber cognoscat
eā carnal': dū pcepit se vltim' p' reuocare mrimontū. s; dū liber sciverit
eā ancillā eē & desup eā cog'scat carnal': tūc stabit mrimontū: nec p't reuo
care. S'ise e' si aliq' nobil' v' libera sumeret aliq' suū vt putat h'c liber
Circa istā notādū. q' tale impedimētū v' esse impedimētū p'dictōis: et cū
hoc cōmittit' error p'sone: vt parit' supra. Secōdo notādū. q' ille q' ē seruil'
cōditōis nō pōt petere separationē a libera p'p' cōditōis: si aut' nobil' vel
liber petēt: tūc poss' fieri separatio. Et s'it' si liber duxerit liberā quā putat
eē ancillā: tūc tal' error nō pōt dirimē mrimontū. Tertio notādū. q' vir
liber q' duxerit ancillā. & cognuit eā fore ancillā. si nō iurēdit eā retinere
ampl' nō d'z eā cognosce: q' si eā cog'scat p' hoc: tūc eā repudiare nō pōt
Quarto notādū. q' p'p' istā p'dictōis ille q' p'rahit eā aliq' de q' caput cau
tionē & fideiussores q' sit libera: & tū postea p'cipit eā esse ancillā: pōt ille
liber stati ab eā separari si vult. Quinto notādū. si vir liber ducet ancillā
quā putaret liberā: & ipse liber postq' sciuēit fore ancillā eā cognosce: caro
naliter nō pōt eā repudiare. Sexto notādū. q' cōditio libertatis p' re
stringit hoīem q' aliud accēs. Etiam p'cessus generationis p'pter vilita
tatem carnis sp' inclinat ad pessimum. nam si aliqua fuerit seruil'is. eē ge
neratū erit seruil'. ḡ talis cōditio potius impedit matrimonū. Etiaz q'
seruitutem pōt impediri finis matrimonij. f. p'ficatō: q' seru' est sub p'd

te sui dñi: vel ancilla sub p̄tate sue dñe. ergo non p̄t vir h̄c p̄tate v̄o: is
fuitis p̄ditionis nisi p̄sentiente dño. Cū notandū. q̄ duob⁹ modis liber
nō p̄t repudiare ancillā si eā duxerit. Primo qñ scit eam eē ancillā: et ḡ
d̄c s̄ra hoc remouēdo (h̄c putet esse ingenuam) Secōdo si ignoraret eā esse
ancillā: postea sciuerit: et tñ eque bñ cognoscat eam carnali v̄bis v̄l sc̄is
tūc tenet eā iterū seruare. q̄ qd̄ semel placuit: amplius displicere nō p̄t
z videtur placere. p̄pter carnalē copulam subsequitam
.i. marit⁹ .i. ad habitandū .i. v̄roz

Si vir eat r̄ homan mansurus ibi: sua sponsa
de iure .i. virū .i. nō tenet sed si p̄grinatur.

Iure sequetur cum: nisi si sit peregrinus
.i. thoro legitimo

Si sponsum thalamo susceptum deserit v̄roz
.i. aliquod talis v̄roz .i. maritū

Et fugit in claustrum: fugit na redibit ad ipsum
.i. vero .i. signo .i. ostendit

Si cerro poterit examine virgo probari
.i. p̄bet

Sexus iuratus examine hoc mulieris
.i. palpatōnes .i. aspectus

Per digitū tactus aut intuitus oculorum

Hic auctor ostendit alia documenta de m̄t̄mōto dicēs. si aliq̄s exiret patrē
am relinquēdo p̄p̄tā v̄rozē alibi p̄rahens moriā: tūc mulier tenet seq̄v̄z
et hoc ē v̄z si vir nō sit vagabūduz z instabil̄ vt sunt ioculatores vel fistu-
latores: q̄ si sic tūc honesta mulier nō v̄z eū sed. Deinde subdit sc̄s docu-
mentū. si aliq̄s sp̄suz h̄ret sp̄iā que prima nocte curreret de eo et ure-
traret claustrū. tūc illa sponsa fugitiua v̄z redire ad v̄z: nisi p̄ tractū mē-
bu seu p̄ intuitū oculoz possit certitudinal̄ p̄bari q̄ esset virgo.

Circa istam notandū: q̄ ex quo vir est caput mulieris. tō si vir itēdit h̄itare
alibi: siue r̄home siue arhenis: dūmō ip̄e velit eē instabilis: mulier honesta
et p̄bā tenet seq̄ v̄z. Si aut̄ vir esset instabil̄ z vagabūduz: tūc mulier n̄
obligat eū seq̄: nisi voluntarie h̄c velit facere: vt faciūt v̄rores ioculato-
rū z fistulatoz. z sic de aliis. Et si in casu v̄roz alit̄ cuius ioculatoz aut v̄z
vagabūdi seu instabil̄ eū seq̄ recusaret nō p̄t aliq̄ iure ad hoc cogi.

Secōdo notandū q̄ p̄ aspectū corp̄is al̄ q̄ mulier p̄t p̄bare ḡtūē. z i isto
est potius ei credēdū q̄ v̄ro. Et istā p̄batōnē testari dñt honeste mulie-
res que diligenter hoc examinare dñt p̄ tactū vel p̄ visum vt docet litera
Et si repertū fuerit q̄ illa sit virgo: tūc talis si velit intrare monasteriū
potest manere in claustrō sponso nolente. Si vero fuerit inuicta q̄ sit cor-
rupta: tūc cogitur ad maritum suum redire.

Summula Raymundi.

Tertio notandum scire illo casu quod sponsa dicit se esse virginem: et sponsus dicitur oppositum dicens scipsum cognovisse carnaliter. tunc dicitur quod sit factum. Rursum quod iurat se mulierem de examinare sponsam: et tunc ille multes dicit iuramentum affirmare quod sponsa sit. et si appropinquat eam deo pro manere in claustrum. si autem corruerit caput mulieris: quod mulier tunc sequitur virum sicut cetera membra sui caput. et propeleda est mulier ad cohabitandum viro suo et ad sequendum eum: si alibi vult habitare et moram trahere. Et tunc est si fuerit romana pegrinandi causa vel alio modo ad mercandum quod tunc non necesse est mulierem sequi virum nisi velit hoc ex propria voluntate facere. et de ista muliere si sit pegrina? Item pro se de casu sciendum. quod quis deo desponsata est vel etiam in lecto cum viro dormierit: si non est cognita carnaliter ab eo: propter irrationem religionem: ut septem super dictum est. si pro copula carnalis non propter irrationem religionem: quod iura sunt magis religionem quam mirum: quod illi magister habet quod propter gravitatem salutis anime. sed religio est etiam contra est continentia magis colligit salutem anime seu promouet quam mirum: quod continentia est magis deus? ut super deum est a deo baptismo. s. puer

Si de fonte leuat vros meam quem generauit

.s. muliere nihil iudicij derogat vros

Ex alia: preiudicium non coniugii fit

.s. corrigat .i. facta .i. voluntarie

Puniat ecclesia si sint commissa scienter

.s. aliqua facere non potest .s. legitime.

Nec in tramentis: nec vota queunt mulieres

.i. sine consensu maritorum .s. factum votum .i. consensu patris

2 bisque viris facere: sic non pueri sine patre

.i. acta .i. ratificant .s. perfecte etatis exis

Facta valent vidue: sed filia filius extra

sup. illa vota

Annos: que faciunt confirmo nec reuocabo

.i. cum meo preiudicio

Non sine iure meo debes transducere sponsam.

.i. in alia parrochia .i. ius meum sup. sponsa

In reliquam villam: mea portio pendet ab ista

.i. intendas

Si numerare gradus mihi vis consanguinitatis

.i. dicitur poni in primo gradu .s. carnales

Huius principium dant fratres atque sorores

.i. quoniam vult ab altero distat .i. in quinto gradu .i. propter cohabitare

Alter ab alterutro quinto membro bene nubit

sup. directe

.i. strabit.

Linea descendens de te nunq̄ tibi nubit

.i. ad lineā lateralem

.i. cupis

Ad transuersalem transi si nubere queris

sup. linea. i. quinto ḡdu

.f. quarto vel tertio

Illa loco quinto non infra dat tibi sponsum

Hic autō pōit altā p̄ticulā. i. q̄ dat alta documta circa m̄fimonū occur-
 rētia. 2. sūt q̄tuor i. nūero. Primū ē q̄ vxor n̄ d̄z se part̄ a marito suo ob eaz
 eām. q̄ leuauit pueꝝ mariti ex alia muliere generatū d̄ fore baptū matris
 s̄z si fecerit ip̄a hoc sciens eccl̄ia d̄z eā p̄tre. Sc̄d̄ documtū ē q̄ votū nō d̄z
 q̄d vouē p̄ multeros l̄imas sine p̄sensu mariti. etiā hoc n̄ p̄nt facē p̄uert
 s̄i p̄sensu p̄ntū. S̄z vidue hoc facē p̄nt: filij 2. filij 2. filia si fuerit extra tho-
 rū l̄imū i. annis matur̄ p̄nt facē turamētū aut votū. Tertū documtū ē
 q̄ sp̄sa n̄ d̄z duci d̄ vna villa in aliā: nisi portio l̄ima de f̄o plebano. q̄r
 tū documtū ē. q̄ q̄ p̄cedit nūerare grad̄ consanguinitat̄ d̄z fr̄es 2. soror̄es po-
 nere i. p̄rio ḡdu. 2. illi q̄ distāt ab iuicē i. q̄nto ḡdu siue i. linea ascēdēte 2. de
 scēdēte. siue i. linea trāsuersali: tales p̄trahere p̄nt 2. capere se mutuo.

Circa istam notandū p̄rio: q̄ rō p̄mi documti ē tal̄: q̄ cognatio spiri. ual̄
 adueniēs i. m̄fimonū. p̄summato nō frangit m̄fimonū: 2. q̄ si vxor alicui⁹
 leuat pueꝝ d̄ fonte sacro quē genuit ei⁹ marit⁹ d̄ alia muliere nō dirimit
 m̄fimonū q̄uis ibi ḡh̄at cogitio sp̄ual̄: q̄ si fuisse aū p̄tractū m̄fimonij se-
 perasset m̄fimonū p̄trahendū. Sc̄do notandū q̄ vxor alicui⁹ leuās pue-
 rū mariti sui gētū d̄ alia muliere d̄ sacro fonte. vel hoc facit sciens vel igno-
 rāter. si facit sciēter ip̄a puniri d̄z vt d̄t l̄ra. si ignorāter nō est puniēda.

Tertio notandū circa sc̄d̄m documtū. q̄ p̄sone volentes vouē vota l̄
 ea emittē d̄nt esse libē p̄ditōis: etiā d̄nt h̄re etatē l̄imā ad vouēndū pro-
 p̄ter p̄mū religiosi vouē nō d̄nt. p̄pter sc̄d̄m p̄ueni q̄ nōdū uenit ad aūel
 discretōis n̄ p̄nt vouere. Q̄d̄ at̄ religiosi nō p̄nt vouere sine disp̄satiōe
 ē rō: q̄ q̄cunq̄ nō h̄nt liberā seu p̄p̄riā uolūtātē nō p̄nt alteri vouere vel
 suam uolūtātē cōmittere: sed monachus nō h̄z liberam uolūtātē: q̄ mo-
 nachus nō p̄t vouere: p̄na tenet. sed maior p̄bat ex dicto p̄hilosophi q̄
 nihil dat q̄d nō h̄z. Minor p̄bat: q̄ ois monachus dedit uolūtātē suā
 superiori: vt ab̄ati vel p̄ioni quando ipse fecit professionem. Quarto no-
 tandum circa tertium documtū: q̄ uersus illius documti q̄dam tex-
 tus h̄nt in cap̄lo de sepultura: sed nō est vis vtrū hic vel ibi exponitur. 2.
 si querat. Ista est p̄tio danda f̄o plebano de sponsa q̄n ducit̄ ad alium
 locum. Q̄d̄ q̄ hoc debet teneri s̄m locum p̄suetudinē diu obseruāram. d̄s
 d̄mmodo non sit contra statuta canonum. quia consuetudines de sacris
 canonibus recedentes non debent obseruari. Ultimo notandum circa q̄r-
 tum documtū q̄ modus numerandi gradus consanguinitatis tam
 i. l̄ines recta q̄ trāsuersali parit̄ supra circa litteram istam (sponsum
 ducendo) et ergo desuper supersedeo.

Summula Raymundi

Sup. hominibus .i. vtile
Dumibus est votum solenne tenere necesse

sup. voto sup. hoī .i. recedere sup. votū
Non ab eo cuiq̄ concedimus ire, sed illud

.i. facilt̄ .i. varias .i. difficile

In leuius mutes tibi sit nimis est onerosum

.i. cū dispensatione malous .i. variatio

In manibus stet maioris mutatio talis

Ista ē vltia ps istū capli. i q̄ autor pōit aliū casū aliq̄ respiciētē mīmo
nū dices: q̄ q̄cūq̄ fac solēne votū d̄ illū suare: sed si ob vtilitatē cogit
rale votū p̄modose n̄ possz adiplē tē possz vti medicamine cū p̄silio idoneo
p̄fessorz, s̄q̄ tale votū sibi alleuiat ex auctoritate ep̄i l̄ alteri sup̄iorz: et in
leui⁹ mutes. Circa istaz notādū q̄ p̄ns ista loq̄t solū d̄ voto solēni: d̄ voto
āi simplici n̄h̄l d̄: alio tū n̄ obstatē vald̄ necariū ē vt votū simplex tene
aturz iplcat. q̄ scriptū ē. **U**uete et fideite dō d̄no v̄o. Dicit ergo aliq̄ au
tor: p̄ns ē iustificēs ex eo q̄ si detmiat d̄ voto simplici. R̄n̄ q̄ n̄ ē iustificēs
q̄ sup̄iorz d̄n̄ ē: q̄ ip̄a ecclia cogit ad votū solēne p̄ficiēdū et n̄ ad votū sim
plex. An̄ q̄cūq̄ frāgit votū solēne h̄uc denegat oē sacm̄ xp̄ianitatē: et d̄
ip̄a ecclia cogit talē ad istū votū p̄ficiēdū. **S**ecūdo ē notādū ex q̄ ista p̄ns tē
mētōes d̄ voto tūc vidēdū ē d̄ ip̄o voto. vñ votū sic definit. Est alicui⁹ vo
ni cū deliberatiōe facta p̄missio. et d̄: norant̄ alicui⁹ bonū q̄ si aliq̄s pro
mittit malū n̄ ē tenēdū nec oēt v̄ez votū. et si ip̄e iſt̄iget votū nō peccat.
Tertio ē notādū q̄ votū solēne fit trib⁹ mōis. **P**rimo p̄ ordinū sacroz
sup̄iorz. vt subdiaconat⁹. diaconat⁹: et sic d̄ alijs: q̄ diacon⁹ et subdiacon⁹ fa
cit votū d̄o et ep̄o. et q̄cūq̄ transgrediūt illū a simplici sacerdote absoluti n̄
d̄nt. **S**ecūdo votū solēne fit p̄ ingressū religiois. et hoc i. p̄fessioe. **T**ertio fit p̄
hirus susceptōes: vt si aliq̄s recipit hīrū religiois: et i. monachoz p̄fessoz
et si ē vsus sp̄ali hīrū p̄fessiois: et sp̄alr̄ sub hoc fec̄ votū: si tē trasgredit̄ est
fracto: voti solēnis. **Q**uarto notādū q̄ h̄⁹ votū fit trib⁹ mōis. p̄mo cū de
liberatiōe: sed d̄cū firmo p̄posito: factio cū obligatiōe: d̄ q̄b⁹ mōis ē et p̄ patuit
Quinto ē notādū q̄ aliq̄ hoies sūt obligati ad votū et aliq̄ n̄: q̄ p̄uē q̄ nō
dū venerit ad ānos pubertatē n̄ sūt obligati ad votū vt patuit d̄ i. mltz cas
sib⁹. **S**exta monach⁹ n̄ obligat̄ ad votū illū q̄b̄ ē p̄tra flām ord̄is. s̄q̄ faciūt
votū q̄ vellēt dimittē ordinē et vellēt ire et alleuare onus. **S**icut furtosi nō
obligat̄ ad votū. nō ē: q̄ nō sūt cōpotes suarū rōnū. **S**icut famul⁹ nō obli
gat̄ ad votū illud q̄b̄ est p̄tra voluntatē d̄nt̄ sur: vt prius dictū est. **S**exto
est notandū q̄ ad cōmutatiōē voti req̄runt duo. **P**rimo autoritatē. quia
n̄l̄s p̄r cū seip̄o disp̄sare: s̄ req̄rēdus ē ille q̄ h̄z autoritatē: vt cōp̄ vs̄ sa
pa. q̄: fm̄ illōst̄i. disp̄satio seu voti p̄mutatio ē vigor: istus turis p̄ti ad
quē spectat misericordis relaxatio. et q̄ d̄: ista. **I**n manib⁹ stat maior⁹ tē. **S**e
cundo req̄rūt cā sufficiens q̄re q̄ nō tenet suare votū nā nisi cā sufficiens
sup̄abūdauerit votū neq̄q̄ alleuiat. **S**eptio notat̄. fm̄ Raym̄. votū oner

rosuz i leu? e comutadu vt letuntiu i elemosynas. Itē si q̄s vouit pegrina-
 tiones z firmitatib? nō p̄r cōplētūc expēse q̄s eēt cōsūptur? z labor z li-
 mitia dñe i altos pios act? ouert. Circo notandū vtz votū augmētāt me-
 ritū. Et vtd? q̄ nō. nā ois fūies d̄uolūtariē placz magz illi q̄s fūies ei d̄
 tunc: s; ois seruiēs et ex voto seruit et de iure z d̄ voto. s; seruiens sñ vo-
 to seruit libē q̄ vtd? q̄ votū nō augmētāt grām. In oppositū at est magz
 sūiaz z d̄ cō. theologie. q̄ volūt q̄ votū augmētāt meritū. z declarat hoc
 sic: qz si sñ tūc claustrales seu religiosi inutiliter faciēt p̄fessionē: qd̄ sñ ab-
 horret tota xpianitas. An̄ q̄ actus q̄ sit post votū pōt fieri duplx. Uno
 mō in eq̄ū charitate sicut an̄. Alio mō in minor charitate q̄ antea. si p̄-
 mo mō tūc seruitium in tali est maioris premij et meritū. Si aut̄ scdo mō
 tunc seruitiū illud a votuo deo impensum est minoris precij z remune-
 ratiōis. q; Dum cor nō orat in vanum lingua laborat.

hoiem sup. m̄t̄moniu nos raymundus

Quem contra ahere prohibemus in ordine sacro

*De sacramento
ordinis*

Personam: nisi papa prius dispenset in illo
 dñs aplicus casu
 mal. ficus sup. clericus recedere malefici clericū

Si malefactor hic est et ab ordine cedere: ius hunc

coartat vrozē m̄t̄monialr sine disp̄satiōe pape

Compellit: nunq̄ sponsam ducat sine papa

.i. i. alq̄ vico sup. clerie? p quo crimine sñiam

Limine si rapitur quo promeruit capitalem

q̄ interficiat sup. secularis sup. clericū .i. prius

Diuidiam: iudex non indicet hunc: nisi primum

degradet clericum

Ordine de sacro deponat episcopus illum

Post q̄s auctor i p̄cedētib? caplis determinat d̄ aliqb? sacris. hic tā i p̄st̄ ca-
 plo determinat d̄ alio sacro. s. ordie. z videt i duo. p̄mo determinat d̄ ordib?
 sacris. Scdo icidē: at̄ determinat d̄ mōdichis fugitiis d̄ claustris. P̄tia p̄
 adhuc i duo. p̄mo determinat d̄ ordib? sacris. scdo ip̄s̄lr regredit sup ordine
 ei? mām p̄ractingo. scda ibi (si laic?). P̄tia adhuc i duo. p̄mo fac qd̄ d̄
 crū ē. scda pōt qd̄dā documētū d̄ clerice? mal. ficis. scda ibi (crimine si ra.)
 Quātū ad p̄mū vt sic. ois p̄sona exis i malex ordie z sacro nō p̄r abē
 m̄t̄moniu nisi hoc fiat p̄ disp̄satiōe pape. z si eēt aliq̄s sacerdos q̄ post ca-
 sit malefactor z irregular. ita q̄ postea p̄uaret offiō z b̄nficio: tē ille adhuc
 si p̄t irrare m̄t̄moniu p̄t caracēs idēblutēs et ipsos: s; si fuerit cōstitut? i
 m̄t̄monib? oib? tē tal p̄t p̄cedē ad m̄t̄moniu sine disp̄satiōe: v̄l p̄t v̄l
 p̄uocari. Circa istaz nota q̄ ordo ē duplex. s. ordo sacer: et ordo nō sacer
 et ille vocat̄ minor: videt̄ ordo accolitatus: et alij m̄t̄monio: e. s. de quit uo

Summula Raymundi

dictū ē pus ibi (oib⁹ orem⁹) z illi pstruti i tall ordie mior si sacro pfit cō
trahē mrimoniū sū dīspēsatiōe pape. Ad h⁹ ē: qz si tales abstine si pnt: tē
melt⁹ ē cū lrima mlere alas suā saluare qz cū multz illegitīs dānari etna
liter. z si viter⁹ i ordib⁹ sacris pcedēt z abstine nō possēt. tē ipi fontica
tionē cōmittēt z maxie peccarēt: qz tūc xpm corde imūdo z malb⁹ pollu
tis i altarib⁹ tractarēt. vñ qdā metrista. Tangē cū gandes meretricē qū
audes. Palmis polluis regē tractare salutē. Pre. Si missam dicit pus am
pler⁹ meretricē. Ibis ad antra stis qm xpm crucifig. Et iō istz i miorib⁹
ordib⁹ exstib⁹ melt⁹ ē nūbē qz nls vñ p luxuriā. Sz ordo sacer ē: vt ordo
subdiaconat⁹ diaconat⁹. z pbyterat⁹. z isti cōmutari si pnt. nā exstes i ill
ordib⁹ nō pnt p trahē nisi p dīspēsatiōe pape: qz fecerūt votū selēne p su
sceptiōe sacri ordis. sic qz vouēt caste viuē. vñ fūre. z pplm ei⁹ i fide xpia
na iformare. z iō iusticia hoc pūadet qz clerici volētēs pcedē in sacris or
dib⁹ bñ pspiciant vt pnt caste viuē. si pnt tunc ad sacros ordines pce
dāt i noie dñi. si nō pnt caste viuē: tūc melt⁹ est sacros ordines pmutare
z vrotē ducē: qz postea suscepēs sacris ordib⁹ cū vxorb⁹ alioz fornicari z
aiam ei⁹ eternā dānare. Sz clerici greci nō curā castitatē seu votū ca
stitatis: qz suscipiūt sacros ordines z celebrāt diua officia hñtes vxorele
gitimas. z vñ: ipis qz eoz filij filijs principū in nobilitate comparantur
Secū notandū. ex q dictū est de voto qz triplex est votam s. votū pnten
tie. votū abstinentie. z votū pegrinationis. z cū qd ibet illoz pōt cōmuta
ri i melius: ideo dubitat vtrū votū cōtinentie possēt cōmutari i melius. z
videtur qz nō: qz nihil est melt⁹ cōtinentia et castitate. qz votum cōtinentie z
castitatis nō pōt mutari in melius. An qz in omni voto sunt respiciēda
duo: et maxime in voto pegrinationis. Primo respiciēda est cā: qz des
bet fieri dispensatio: qz forte talis est senex: nō potens ambulare. vel sou
te si recederet de loco fierent lites et guerre Secundo respiciēda est su
penous auitas: qz iste qz habet aut oritatē vñ taxare expēsas z fangā
tiones viay qz facere possēt. z illud totū vñ sumere et mittere ad illū locū
ad quē talis fecit votū. Sed si votū abstinentie iterū pōt mutari i melius
diuus si est delicatus z teunare nō pōt tūc debet dare elemosynas z alia
opa pteritis facere. Sed de voto pntiente aliqui dicūt qz nullo mō pōt
mutari in melius. qz nihil melius ē cōtinentia: sed illo non obstantē papa
in isto voto pōt dispensare cū oibus nisi in articulis fidei. An legit qz est
qdā magn⁹ dñs z possessor multarū terraz qz habuit vnicū filium z iste
erat monachus: tunc patre mortuo timebat guerra illaz terrarum ppter
carentiam dñi: hoc vidēs aplicus dīspēsauit cum isto: qz tales subditi no
lebant aliqū eligē dñz nisi heredē terrarū: et sic p dīspēsatiōe pape iste
monachus ptrauit mrimoniū: z post qz habuit pueros potētes regere ter
ram: tunc cogebat reintrare claustrū. Ex quo p qz votū pntientie infir
gitur p dīspēsatiōem pape. Sz tūc ad rōne dñi. qz aliqd cōmutari in meli
us intelligit duplicat. Vno mō in melius spectale. et sic spectale ē melius
cōtinentia. Alio mō qz cōmutetur in melius commune z generale: na qz
possēt cōmutari in aliqd qd esset comunitati melius: z sic bñ possēt com

*Abstinentie
vota continentie
pegrinationis*

mutari i meli⁹: vtz i exēplo tā dicto Tūc ibi (crime si repiat) pōt qdā documentū respiciēs clericos maleficos dicēs. si aliq̄s cleric⁹ sit i maior ordie z faciat furtū. hēsim. rapinā. icēdiū. vel homicidiū. z si i tali facto p iudiciū seculare apphēus fuerit tūc iudex seculari s̄ d̄z diiudicare eū: sed d̄z p̄itari ep̄o q̄ eū ponat ad p̄petuos carcēs: vel eū deponē pōt de sacr⁹ ordib⁹ z postea itez p̄itare iudicio seculari. q̄d tūc eū p̄dēnare p̄r. ¶ **T**ertio notandū. q̄ tal cleric⁹ q̄ facit. furtū homicidiū vel h̄mōi ille referri d̄z ad ep̄m vel ad papā q̄ ip̄m degradat: et postea iudicio seculari tradat vt p suis crucief maleficijs: q̄ tūc nō cleric⁹ s̄ late⁹ meref dicit. z iō requiritur vna cautela ad ista tā dicta. q̄ clerici i ordib⁹ p̄stituti nō dānāf iudicio seculari. z dato q̄ ip̄e cleric⁹ eēt malefactor: adhuc nō d̄z p̄itari iudicio seculari: s̄ ep̄o vel pape q̄ ip̄m deēdārū ab ordibus sacris faciat: z postea p ut dicitū ē iudicio seculari tradit. Et iō tales d̄nt p̄bart añq̄ recipiant ad ordines ne sint malefactorēs vel h̄mōi ne cōtingat eos postea degradari. **Q**uarto notandū q̄ clerici z ordinari h̄nt illud proganū q̄ publice non puniant nec p̄uāt manifeste vltā nisi p̄r. s̄ deēdārū. z si nō deēdarent: tē ad p̄peruos carcēs icludant si ē pena mort̄. S̄z cā penē p̄r p̄mo publicari añq̄ carcerib⁹ icludūf. sic q̄ ponentē sup scalā z cā criminis sup capita eoz describeret. z postea carcerib⁹ icludūf. ¶ **T**ē notandū. q̄ nō ē facile aliquē deēdārū nisi h̄ra cā ltime deēdārū: vt si aliq̄s fuit subdiacon⁹ l p̄sby⁹: t̄ fact⁹ ē malefic⁹: sic latro vl raptor: tūc tal p̄ntef d̄no aplico l ep̄o q̄ eū deēdārū iuri seculari p̄scriptū p̄dēnet. ¶ **T**ē notādū. si aliq̄s l̄atus h̄ret l̄imam vxorē z dimittet ip̄am z ad sacros ordines accedēt absq̄ cōsensu vxoris. z dato q̄ talis eēt lacerdos: tē papa ip̄s deēdārū rep̄itat vxorē sue: s̄ si vxorē adhibuiss̄ p̄sensuz z dato q̄ eēt subdiacon⁹: tūc ad ipsas redire nō cogitur. q̄ votū fecit solēne p̄ susceptionē sacri ordis: dato etiā q̄ tal nōdū p̄cessisset s̄z solū castitatē vouisset h̄ns volūtatē procedēdi cū cōsensu vxoris sue: t̄ hoc vxorē si eundē admittēre vellet tūc ip̄e nō admittitur redire ad ip̄as: sed oportet illū procedē ad sacros ordines sic vouit. ¶ **T**ertio notandū q̄ q̄cūq̄ ē i excoīcariōe sciēs se irregularitatē incurrisse. e si receperit sup hoc p̄umacit sacros ordies: tūc tal p̄petue est deēdābus. imo dicit qdā docto. q̄ tal clericus p̄umacit cōmīscēs se diuis in excoīcariōe ligat⁹ p̄petue irregularitatē incurrit. Et volunt vltē⁹ doctores q̄ nullus cū eis pōt dispēsare. Si aut talis ignoranter incurrit irregularitatem. tunc d̄ns aplicus pōt cum eo dispēsare.

i. l̄atus intēdit p̄tinetē sup. p̄sensu

Si laicus doctus vult caste viuere: puro

vxoris sue intēdit p̄tinetē sup. p̄sensu

Coniugis assensu procedat in ordine sacro

Cl̄ic autor sp̄alr determinat d̄ sacro ordine. Et diuidit in sex p̄tes fm q̄ sex ponit documēta d̄ sacris ordibus. p̄tes p̄tēbūt. Dicit q̄ p̄mo sic. Si aliq̄s late⁹ fuerit h̄ns vxorē q̄ vult caste viuē z religionē iurare tal pōt admitti ad sacros ordies si sit cū p̄sensu vxoris: si nō ū sit cū p̄sensu vxoris pro

Summula Raymundi

cedere nō dicitur. **Quod** p̄mo. ex lra h̄i q̄ si vir intēdet procedē ad sacros ordines. tē hoc dicitur cū p̄sensu vror̄. z ḡ p̄mo dicit probari abo in etate si p̄nt manē i cōtinētia z caste viuē. nā si i eis p̄sumptio q̄ vir vel mulier nō p̄t manē i cōtinētia p̄tina tē ip̄e nullo mō dicit admitti ad ordines sacros sine p̄sensu vror̄. Si aut fuerit ambo annosi ita q̄ ē p̄sumptio i eis dicit nua abstinētia: tūc vir sepe ab vxore z ad sacros ordines admittat. H̄i talis sepatio dicitur fieri. q̄ p̄at i cāu q̄ aliq̄s laic⁹ doct⁹ h̄at vxorē legitimā. z talis vellet separari ab ea vt ip̄e i ordib⁹ sacris procedē posset nō si tales abo adixit p̄sensu ad h̄mōi separationē z diuortiu: tūc ducatur ad iudiciū sp̄iale p̄tē p̄p̄o z parētela vtriusq̄ sex⁹. tē si fuerit p̄sone iuuenes z iudex z p̄ntes istaz p̄suade dicit vt nō diuortietur. q̄ d. blā ē vtrū ex vtraq̄ p̄tē possent p̄manē i castitate: q̄ vt ait ap̄ls. **Quod** p̄tē iste castitate suare q̄ sp̄ nouerit p̄soria multaz adamare. q̄ d. nō h̄i. **Tō** p̄suadet illis q̄ si manēat. q̄ dato q̄ diuortietur. z postea ip̄e vel ip̄a n̄mū i cōde retur ita q̄ abstinē h̄ possit: tūc si ip̄a carere noluerit: oz q̄ ei reddat iura carnalia: dato etiā q̄ cēt ordinat⁹: z h̄i sit p̄p̄t magnū piculū euitādū. q̄ si tal iura carnalia reddē nollet. tē auultera fiet aliūde. q̄ cēt maxmū peccatū. z tō si iuuenes p̄sone fuerit nō admittatur q̄ vir ad sacros ordines procedat: si aut senes fuerit z annose p̄sone: tūc testib⁹ p̄tē coraz iudice diuortietur z sepantur. z ip̄e ad ordines sacros procedat fm̄ debitū modū. **Eodē** mō intelligēdū ē d̄ muliere volēte caste viuē z intrare monasteriū. q̄ oz q̄ fiat p̄sensu vtriusq̄ coraz iudice sp̄iale testib⁹ p̄tē. **Secūdo** ē notā. q̄ si sit sepatio tali mō int̄ p̄sonas aliq̄s iūmas: tūc oz q̄ ambe p̄sent iuramentū q̄ velint caste viuē: alio separari nō p̄nt. **Et** dicit q̄dā docto. q̄ si vir separet hoc mō ab vxore sua volēs pedē i ordib⁹ sacris: tē ocbz intrare claustrū et monachari. **Sz** i h̄i alij docto. dicit q̄ nō cogitur intrare claustrū: s̄ sufficit q̄ caste viuat z i ordib⁹ sacris p̄cedat. **Si** aut aliq̄s aliq̄ duxit vxorē vniū castitate: tē oz eū intrare claustrū z ibi caste viuē p̄p̄t sui voti trāsgressiōes. z ip̄a q̄uis claustrū n̄ intraret: nō oz vt caste viuat. q̄ in eodē viciō ē i quo z ip̄e. **Tertio** notādū. q̄ aliq̄s volēs p̄mueri ad sacros ordines oz diligētē p̄bati ne aliq̄ h̄at impedimēta q̄ ip̄e p̄cessit possit impedire. s̄. vtz ne sint bigam⁹ vel excoīcat⁹. z sic d̄ alijs. **Si** nō impedimēta h̄ent: tūc nō admittat. si nō nullū h̄y impedimēta tē admitti oz ad sacros ordines i noīe dicit. z hec admittit oz fieri pure p̄pter deū ne sy monia committat. **Quarto** notādū. d̄ i lra. q̄ late⁹ caste viuēs cū vror̄ p̄sensu p̄t p̄cedere ad sacros ordines. **Q̄**tra hoc aut sic sicut se h̄y ordo ad m̄imonia: sic se h̄y m̄imonia ad ordines: s̄ sacer ordo ipedit m̄imonia z trahēdū ē m̄imonia ipedit sacros ordines. **Dato** p̄p̄t ex similitudine. s̄ m̄imonia p̄t ex p̄t dicit. **Sz** i oppositū ē auto z i lra. **Ad** hoc dubiū n̄r distinguēdo de electam: manū quedā est ecclia orientalis. q̄dam occidētal̄. **Ecclia** orientalis d̄ esse ecclia grecor̄: s̄ ecclia occidētal̄ est ecclia oīm̄ lat̄inor̄. **Et** iste due ecclie p̄ueniūt i hoc q̄ tā i ouē: alij q̄ i occidētal̄ ecclia clerici p̄stunt i m̄imonia: p̄t trahere m̄imonia. **Secūdo** p̄ueniūt i hoc q̄ sacerdotes vtro b̄iq̄ nō p̄nt trahere m̄imonia. **Sz** dicit i hoc q̄ greci i ecclia orientali quē

*omnia orientalia
concordant*

nunc se sacerdotes videntur in matrimonio p[ro]tracto an sacerdotum: s[ed] postea
 n[on] p[otes]t contrahere. S[ed] hoc n[on] est i[n] ecclesia occidentali: & apud nos limos q[ui] tam
 sacerdotes nec videntur in matrimonio p[ro]tracto seu p[ri]us contracto an sacer
 dotum nec p[otes]t contrahere. Tunc dicitur ad dubium q[uo]d si intelligitur q[uo]d laicus p[otes]t
 procedere ad ordines sacros cum consensu uxoris sue: tunc ipse recipit pote
 state[m] ordinis. i. caracterem indelibile[m] et executionem etiam p[re]satis. s. p[re]satis
 legēdi missam. Si autem intelligitur sine consensu uxoris sue tunc recipit exe
 cutione[m] p[re]satis. Et hoc sequitur q[uo]d si vir procedit ad sacros ordines tunc
 mulier d[ebet] vouere castitate[m]. et post mortē ipsius mariti cū nullo viro p[otes]t con
 trahere matrimonium. Sed ad rationem n[ost]ram q[uo]d illa similitudo n[on] est bona nec for
 male cōsequētia q[ui] data est inter matrimonium et sacrum ordinem: q[uia] nullus i[n] sa
 cris ordinibus cōstitutus p[otes]t contrahere matrimonium. sed aliquis cōstitutus i[n]
 matrimonio p[otes]t promoueri ad sacros ordines: q[uia] i[n] matrimonio est minus
 vinculum i[n] ordine autē est maius vinculum. nam pius est se obligare d[omi]no
 deo q[uam] homini: sed i[n] sacris ordinibus obligat se h[oc] d[omi]no deo. i[n] matrimo
 nio autē obligat se homini. Ultimo notandū. q[uo]d ecclesia p[er]mitit fieri r[ati]onē
 ab inspecto ad p[er]fectus. s[ed] illud. Iban de virtute i[n] virtute: sed quia or
 do est i[n] status a[nt]ior & p[er]fectior matrimonio: ergo habens uxore[m] potest ac
 cipere sacros ordines si n[on] fuerit irregularis et consensum uxoris habue
 rit: sed cōuerso n[on] p[otes]t sacerdos ducere uxore[m]: q[uia] tunc fieret descensus a
 p[er]fecto ad imperfectum quod n[on] admittit ecclesia. Requiritur autem cō
 sensus uxoris: quia vir non est sui iuris s[ed] i[n] apl[ost]o et sc[ri]pt[ur]a Thomā. Qui
 recipit sacros ordines nesciente vel contradicente uxore peccat mortal
 iter et debet redire ad uxore[m] p[re]cipue si hoc fecerit post carnalem copu
 lam: et non debet deferre coronam.

i. q[ui] n[on] accipit ordinē unū p[ro] aliū. i. deponetur. s. ordine

Ordine qui saltum fecit p[er]iuratur ab illo

filii .i. proderit .s. p[ro] fornicationē

Si te progeniit thorns illicitus canear ne

.i. sine dispensatione

Indispensato tibi donetur sacer ordo

Hic autor ponit scdm̄ documētū p[ro] modū notabile d[omi]ni sacris ordinib[us] d[omi]ni
 cens. Si aliquis vult p[ro]cedere i[n] sacris ordinib[us] & fecerit saltū. s. q[uo]d fieret
 subdiacon[us] a[nt]iq[ue] t[em]p[or]e accollatus: vel fieret p[re]sbyter a[nt]iq[ue] esset diacon[us]. tal
 de iure p[er]iuratur ordinibus sacris cōuulsq[ue] p[er]nitiam. p[er] ius egerit excessib[us]
 et p[er]nitia facta p[otes]t resumere sacros ordines & p[otes]t tunc licite procedere sin
 formā ecclesie. Deinde subdit aliud documētū dicens. si aliquis esset geni
 tus i[n] thoro illegitimo: vel q[uo]d sit spurius: tunc ille non potest accipere sa
 cros ordines donec a papa dispensationem acceperit: et habita dispensa
 tione i[n] ordinibus sacris procedat sin formam ecclesie. Circa istam no
 tandum: q[uo]d quicunq[ue] vult p[ro]moueri i[n] sacros ordines & facit saltum. ille ē
 de facto irregularis. Exempli gratia: vt si aliquis promoueretur ad ordi
 nem subdiaconatus et v[er]o esset accollatus: vel si p[ro]moueret i[n] p[re]sbyterum:

Summula Raymundi

et non est diaconus: tunc ut dicitur est ille qui facit saltum et incurrit irregularitates que
videntur in sacris ordinibus: procedit si per sine dispensatione pape: quia nisi irregularitas
ne dispensatione per procedit ad ordines sed ille est irregularis. §. 2c. Pro quo sciendum
est talis facit saltum ex malicia: vel ex ingratitude. Si prius modo tunc talis de simpliciter de
poni seu degradari nec amplius ad sacros ordines est admittendus. si autem facit ex ingi-
rancia tunc talis non debet ministrare in suo ordine. s. q. legem euangelium vel epistolam. nisi
hoc sit cum dispensatione pape vel episcopi. Secundo notandum circa sacros documentum. s.
q. si aliquis illegitimus vult procedit in sacris ordinibus: tunc dicitur quodammodo doct. q. episcopus
vel archiepiscopus potest secum dispensare quantum ad salutem anime non tamen ut possit procedit ad
aliquos prebendas vel curas aiaz. ita imo quod intrado claustrum talis
possit procedit in ordinibus sacris: sic quod solus habeat curam anime sue et non aliorum. si vero talis
legitimus est recipere sacros ordines ad prebendas vel ad alia beneficia curam anime
sua habita: tunc non potest dispensare cum illo nisi solus dominus applicus. Tertio notandum
ille homo debet legitimus qui gignatur ex matrimonio suo et legitimo: vel qui gignatur ab his qui matri-
monium contraxerunt in facie ecclesie. Et si postea diuortium celebratum est inter eos:
propter aliquod impedimentum: nihilominus tamen omnes illi pueri sic gignatur dicitur legitimi. et
hoc est verum si contrahentes matrimonio crediderunt se bene contraxisse: vel ad minus una
persona credit se bene contraxisse. Si vero ab ipse persone crederetur male contraxisse: tunc
pueri sic gignatur dicuntur illegitimi. Quarto notandum quod quidam pueri dicitur legitimi
tamen: ut si illi qui de thoro legitimo gignatur: quidam nales: ut sunt qui ex soluto et soluta
nata. et quidam nec se legitimi nec nales: ut sunt spurii. Et non notandum quod illi pueri dicitur
cuncti spurii qui gignatur in adulterio: ut si aliquis uxorem habet plures cum muliere
non propria vel everso. Quidam autem se legitimi: ut sunt illi qui procedunt ex legitimo
thoro. et isti dicitur sine aliquo dispensatione possunt accipere ordines et non alij. Quinto
notandum quod aliquos legitimos dupliciter. Uno modo per dispensationem. et sic pueri
qui nec sunt nales nec legitimi legitimi ad omnes actus seculares et spirituales.
Alio modo aliquos legitimos per matrimonium contractum: ut si solus gignatur cum solu-
ta. et si postea contrahit matrimonio: tunc illi pueri patris illegitimi legitimi
per subsequens matrimonium. sed hoc non est de spuris: quia tales gignatur per adulterium.
Et si ista bene debet quod nullus illegitimus debet procedere ad sacros ordines nisi ex
speciali dispensatione. Ultimo notandum quod filij illegitimi prohibentur ab
ordinibus sacris triplici de causa. Prima causa est dignitas sacri ordinis
quod vultur personis non debet porrigi: quia scriptum est. Non est solum dare canibus. Secunda
causa est detestatio patrum criminis. Tertia causa est: quia presumitur quod filij sus-
miratores patrum criminis. quia malicia parentum inducit presumptioes contra filios.
ut habetur de i. xij. sciens. Item si spuris intrerit religionem tollit ab eo irregularitas
laritas: ut patet. xix. dist. que. vij. Non licet.

.i. excoicatione

.i. donatur

In banno tibi si sacer ordo datur scio quod non

.i. inde .i. libereris .i. nisi presentatus fueris domino apostolico.

Hinc absolueris: nisi presentando pape te

hic auctor ponit quantum documentum de sacris ordinibus dicens. Si aliquis est in
banno vel in infamia excoicationis: et corumacti scienter vel ingrater iuraverit

*vide pulgrea
dubia an
puerum sit legit
hinc ut legit
aliqui nati*

culo vel non. Si non manet in seculo: ita q̄ intrat religionem: tunc disper-
sat cum eo ep̄s propter fauorem ordinis. Si autē manet i seculo tūc ep̄s
non p̄t cum eo dispensare: sed soluz dñs aplicus. Et etiā ille d̄z non ser-
uare formā eccle q̄ nō irat p̄ ostiū: sed aliunde sicut fur et latro. Et ille rē
d̄: furat sacros ordines q̄ eos suscipit absq̄ determinata forma ecclesie.
Uñ sciendū q̄ vera et determinata forma in ordinibus sacris est ista. p̄mo
ut quis examinatur. sc̄do intitulatur. tertio p̄clamat. et deinde ab ep̄o ordina-
tur. Et q̄ qui nō ē examinatus vel intitulatus vel p̄clamatus: si recipit or-
dines furatur ipsos. Item si aliq̄s p̄cedit ad sacros ordines sub titulo alt-
cuius beneficii et non h̄z beneficiū ille furatur ordines.

.i. aliquis .i. suo .i. recessēs

Monachus ex claustrō fugiens: si pb̄ hic est

.i. ad claustrū .i. tale officū diuinū

Et redeat: prohibetur: ei celebratio misse

quāq̄ p̄niam agat .i. disp̄set

Donec peniteat et factum papa resoluat

.i. tal' monach' sic q̄ nō d̄z ministrare i ordinib' susceptis

Aut in perpetuum suspenditur ordine tanto

.i. de his monachis .i. apostatas

Hec his de claustris sunt scripta: suos fugitiuos

.i. q̄s abbas excoīcat .i. monachos .i. autortas

Qui damnare solent: hos soluit gratia pape

¶ Prius autor determinauit de ordinibus sacris. hic determinat de mo-
nachis a claustrō fugitiuis. Et diuiditur in duo. Primo determinat de
monachis fugitiuis ordinatis in presbyteros. Secūdo de nōordinatis
in pb̄ros. Sc̄dm̄ ibi (Si fugit ex claustrō) Dicit ergo primo q̄ monach' p̄
pb̄ qui fugit de claustrō et itez reuertitur ad claustrū: talis non debet ce-
lebrare missam donec peniteat: et papa cū eo disp̄set de tali negligentia
Si autē talis ē diacon' debet suspendi ab ordinibus et non debet ministra-
re in suo ordine: nisi prius peniteat s̄m decretū superioris sui. ¶ Primo
notandū: q̄ littera intelligit de his monachis quos excommunicauit ab-
bas illius claustrī: vbi tales monachi fugientes existebant. quia forte sub-
traxit calicē vel aliquid h̄mōi fecit. et talis currens de claustrō et iterū re-
diens. nō p̄t celebrare missam nisi p̄us secū fuerit dispensatū. et talē auto-
ritatē aliq̄n abbas p̄t h̄re a dño aplico. si autē nō habuerit istā autoritatē
tūc oportet eū ire ad dñm papam q̄ solus cū eo disp̄set. Dicunt tñ aliq̄l
q̄ in isto casu abbas illius claustrī posset cū eo dispensare. Itē ista d̄z itelli-
gi de istis monachis fugitiuis q̄ sunt excoīcati a suis superioribus. si autē hu-
iusmodi monachi non sunt excoīcati: tūc eoz superior p̄t cū eis dispensare
¶ Sc̄do notandū. littera loq̄tur hic de apostatis. Uñ apostata sic defini-
tur. Et temerarius recessus a statu fidei obedientie vel religionis. Uñ

*De monachis
a claustrō fugi-
tiuis et d̄ p̄niam agat*

apostatas

Summula Raymundi.

triplex e apostata. s. a fide: ab obediētia z religione.

triplex e apostata. s. a fide: ab obediētia z religione. A fide dicitur aliquis apostatari quoniam dimittit catholicam fidem et adheret fidei hereticorum vel aliorum in fide delictum. Ab obediētia dicitur aliquis apostatari quoniam facit quod contra dei vel canonis precepta. Et ista apostasia dicitur mulierum ad amorem et eam quoniam fecerit contra dei preceptum. Tertia apostasia est a religione. et est quoniam aliquid contra religionem erit post professionem factam. Et de tali apostasia loquitur hic textus. An possunt apostatari de facto et excommunicari. et non solum illi. sed omnes eis adherentes. sed scilicet apostatari non possunt per se et testimonium in multis. tunc quibus receperunt sacros ordines: tamen non possunt ministrare in suis ordinibus nisi facta dispensatione.

Si fugit ex claustris laicorum conuersus: et ideo
i. p. traxerit eum in matrimonium i. viro
Duxerit uxorem: cum crimine constat ab isto
mulier i. tres iuret i. suum
Hec eat: et impetret correctio apostata claustris
i. si fecerit professionem i. matrimonium

Hic autor dicitur de monachis fugiunt laici et ueris dicitur si aliquis monachus conuersus fugerit ex claustris tunc uxorem et uxorem intelligeret eum esse monachum fugiunt tunc ipsa de te loquitur et inducit quod redeat ad

Si fuerit sua nota professio: coniugium sit
i. professio i. monachum et uxorem
Si nullam fecit: tamen illos equa voluntas
i. diuitum i. p. neter scilicet ab obibus

Separat: ut caste uiuant iungitur istis
claustris. et ipse conuerso iustas claustrum de corrigi a superioribus monasterii et de manere in isto. Si autem sciat quod ipse erit in claustrum ante professionem: et in anno probationis tunc talis conuersus potest manere in matrimonio cum uxore sua: nec tenetur redire ad monasterium. Primo notandum: quod conuersus exiit claustrum post professionem et annum probationis: talis debet cogit redire ad claustrum suum et debet potestatem priam pro tali excessu agere. Si autem ante professionem exierit et ducat uxorem: potest cum illa manere quoniam non dicitur ligari ad claustrum. tamen si uxorem suam admittere uoluerit: ab eo caste uiuere potest si non potest reddere murum ubi. Secundo notandum: ex quo in presentibus ista sic in precedentibus habitu est de matrimonio. tunc est sciendum quod triplex est bonum matrimonium. scilicet fides: sacramentum et plures. Primum bonum est fides: quoniam ibi est indissolubilis coniunctio animarum et corporum. Secundum bonum est sacramentum quoniam ibi nullum diuortium de celebrari. Tertium est bonum plures. scilicet ad cultum dei. Et propter hoc fit triplex coniunctio in matrimonio. Primum ibi fit coniunctio singularis: quoniam solus uir coniungitur mulieri. et propter istam singularem coniunctionem omnis bonus fidelis: quoniam in eis duas personas est una dilectio. sed si tertia superuenit statim renouatur dilectio. Secundum est ibi coniunctio indissolubilis. et ex hoc est ibi matrimonium quod est sacramentum. Tertium ibi est coniunctio utilis. et ex hoc oritur bonum proles: quod generatur principaliter ad cultum dei. Ergo triplex est coniunctio: et triplex bonum matrimonium. Et in coniunctio singularis correspondet bono fidei. sed bonum illud indissolubilis bono matrimonium. coniunctio uero utilis bono proles

*bonum fidei
coniunctio
et plures*

Secundo notandum quod in matrimonio est triplex actus coniugal. Quidam est licitus, quidam fragilis, et quidam prohibitus. Actus licitus est triplex, quidam simpliciter fit propter plus gratiam omnem, et iste est actus virtus et meritorius. Secundus fit in reddendo debitum thori, et iste etiam est licitus, quia vir tenet reddere mulieri debitum carnis. Tertius est propter fontem caritatis evitanda. Et hoc est dupliciter, vel in coniuge, vel in se, si in coniuge tenet non peccat, si autem in se peccat. Secundus actus coniugalis est fragilis, et iste fit propter dilectionem, et hoc dupliciter, vel propter dilectionem uxoris vel fornicariam. Si uxorem peccat venialiter, ubi gratia aliquid non cogit, et in hoc peccat venialiter. Si autem diligit eam fornicarietate tunc in hoc peccat mortaliter, ubi gratia dicitur aliquid, si tamen non esset uxor mea adhuc vellem eam cogitare si possem, et sic tibi est dilectio fornicaria. Tertius actus coniugalis est prohibitus, et iste fit pluribus modis. Primo fit in tempore quod prohibitus est ab ecclesia, scilicet in adventu domini, in quadragesima, et tempore firmitatis mulieris, et sic consequenter in quatuor temporibus anni, et in alijs multis, quibus non licet exercere tura carnalia. Item non dicitur fieri in locis consecratis, nec est dicitur fieri per modum scitacionis, quia quiescunt homo iurat seipsum ad hoc peccat mortaliter. **C**ontrario notandum, quod sit aliquid huius uxorem et cognoscat carnaliter fororem uxoris sue, tunc prohibetur, ut deinceps possit cognoscere uxorem suam. Rursus secundum plures doctores, quod si ipse de peccato abstinere, quia tamen uxorem suam sua sanguinea seu affinis efficiat ex coitu peccato cum forore uxoris. Et quod videtur, videtur talis de dimittit uxorem suam vel non. Rursus sub distinctione, quod vel talis cogit fororem uxoris scilicet, vel ignorant, si ignorant non debet dimitti, quia talis error non operatur divorcium, si autem scilicet fecerit tunc uxor potest ab eo separari, si autem non separantur, tamen ipse vir debitum thori non

ne opte

De vita et honestate clericorum (deberet petere)

Inhibemus sacerdotum
Plurimus in domibus personas presbiterorum

De vita et honestate clericorum

f. mulieres f. sacerdotis
Suspectas esse mater foror atq; sororis

f. domibus .i. sanguine
Filia vel fratris in eis sint vel prope neptes

f. sacerdotes .i. firmis .i. phis .i. paupibus
Hi pro posse suo miseris: locis vel egenis

tpalla .i. benefacti xpifidelibus
Et xpi seruis sua dent et comoda present

f. sacerdotes .i. phibitorum
Hospitij: nec sint hi lulozes vetitorum

f. sicut .i. taxilloz
Ludorum: velut est alee: globi: decionum

In duas, nam primo facit quod dicitur est. Secundo determinat de symonia tibi. (Si res dicitur) Prima adhuc in duas, primo facit quod dicitur est. Secundo determinat de bellis

aut ex supbia vite. Concupiscentia carnis est luxuria. concupiscentia oculorum est auaricia. supbia vite est ipsa supbia. Et in istis ho peccat tripliciter. scilicet in deo. in proximo. et in semetipsum. in deo peccat per supbia. in proximo per auaricia. in semetipsum per luxuria. Et in istis peccatis potest homo facilliter satisfacere per bona opera. scilicet per orationes. ieiunia et elemosinas. quia homo per caritas per satisfacere per humiles orationes et deuotas. Secundo homo peccat per auaricia in proximo. et huic peccato potest satisfacere per largitionem elemosinarum subueniendo pauperibus. Tertio homo peccat per luxuria in semetipsum. et huic peccato potest satisfacere per ieiunia. Ad ad primum modo sacerdotes horantur ad bona opera. scilicet ad misericordiam ad dandum elemosinas. et sic de aliis. quia omnia que possident sunt elemosine per se iustitiam in redemptionem animarum et in adeptioem celestium curie. quia cum eis pure dant propter deum que ad vitam eorum. ideo illa quibus ad necessitatem non indigent debent dare propter deum. scilicet pauperibus secularibus vel aliis sacerdotibus egenis vite sustentationem non habentibus. Ultimo notandum circa sacerdotes documentum. quod sacerdotes non debent ludere. Pro quo sciendum quod in aliis usibus casibus potest ipse sacerdotes licite ludere. scilicet pure causa recreationis. quia forte sacerdos fatigatus ex studio vel orationibus ad recreationem adipsam licite potest se in honestis ludis pariter exercere. Pro quo sciendum quod ad ludum licitum requiritur plura. Primum requiritur honestas personarum: et sic ipsi sacerdotes cum honestis hominibus non debent ludere. ut cum communi populo vel vulgo. nec etiam debent ludere cum mulieribus. quia hoc principaliter ipse est inhibendum. ut patebit de circumstantiis ludi. de quibus dicitur infra. Secundo requiritur honestas instrumentorum: et ideo sacerdos cum globis et cum tabillis ludere non debet. ut manifeste dicitur terminis. Tertio requiritur honestas temporis. quia ludus non debet fieri in diebus celestibus et in noctibus. et ceteris illi errant que in nocte natiuitatis christi luduntur tabillis. Quarto requiritur honestas materie. scilicet quod ludant per vna assatura vel cantero ceruicie vel vini. vel per parua et modica pecunia. et si ultra aliquis transgredere. tunc ludus fiet illicitus. Quinto requiritur honestas motus. scilicet quod sint bene moderati in ludo. ita quod iste ludus fiat in gaudio sine bello. sine ira. sine inuidia. sine detractione. sine fraude et sine omni dolo. Cuius notandum secundum theologos: ludus sacerdotum ideo est prohibitus: et non solum sacerdotibus imo omnibus christifidelibus. quibus concurrunt plura vitia. Primum ibi occurrit auaricia in hoc quod habet desiderium lucrandi. Secundo occurrit voluntas spoliandi. et sic aduenit rapina. Tertio occurrit usura. quia proponit cum parua pecunia magna pretium ibi occurrit mendacia et iuramenta que iniqua sunt et prohibita. quia dicit scriptura. mendax os necat animam. etiam scriptum est. ne quis iurauerit per celum neque per terram. Etiam ibi datur scandalum circumstantibus. et hoc fit contra prohibitionem ecclesie. Etiam ibi fit peccatum omisionis. quia isto tempore possent exercere bona opera. id est propter ista que sequuntur ex ludo ipse sacerdotibus et clericis ludus est prohibitus. sup. sacre scripture. scilicet per

In libris studeant sermonibus: et recitando

.i. miracula et gesta sanctorum patrum .i. quod est iustum
 Sanctorum in vitas: et agendo quod sit honestum

q. 2

Summula Raymundi

Inhereant .s. eis omniſſarum

Inuiſent curis animarum nocte dieq;

.i. ſi ſequitur uirtus .i. uita humana p. ſi ſeſibus xpianis

Si ſit opus corpus animam deint pro grege ch: iſti

nihil pſciat .s. p. ſos ſacerdotes

Nil faciant quod non decet hos: ſint hi moderati

uſtimentis .i. habitu .i. uſantur

Deſtibus et cultu ſic uiuant exteriori

.i. q. .i. i. ſoſmatorum ſubditoum

Ut ſint doctores et ſint exempla ſuorum

.i. ſ. i. i. ſoſmatorum .i. honoſta

Et quod lingua nequit ſaltem doceat bona uita

Cllic autor: oñdit i qb' clerici z ſacerdotes ſe exerce dñt. Et ſi ſacerdotes z clerici dñt ſtudé i libris i qb' uideat uitas z paſſiões ſctõz. z iſtas recitare dñt laicis ut ſumár i hoc exēpla cortigēdi ſe: z nihil dñt agé niſi qb' ſit honeſtū. Et dñt oib' t'pib' uigilare i curis aiaz: ut ipi alas ſui gregi deo cōmēdēt: z ſubditos eoz i bona uita pſuēt z dñt omia ſua agib' ſua curiali mō z p. ceſſu ordinare. z illō qb' nolūt ſibi fieri etiā alijs n' faciā. Et dñt poné corp' z aiam ſuā p. cōſuatiōe aiaz fidelitū ſi neceſſe fuerit z ſi aliqua uirtus ex eo p' fieri z dñt eē moderati i uelut' z cibarijs ſeu victu et amictu. ut et alijs xpifidelib' ſuccurrē poſſint. Et ſic ipi dñt uiuē puerſari oue z cultu extioz ut ſint bonū exēplū ſuoz ſubd' toz. z dato q' ipi ſubd' aia poſſint iſtrui ſmōtib': tñ iſtruet ipos bonis exēplis. **C** Notat' ſmo nā iſta dñt q' ſacerdotes dñt ſtudé i libris: z dñt ſtudé uita ſctõz z hāc recitare p'plo. Nō ē. qz ipi nō aliō negotiari hñt niſi q' uigilēt i curis aiaz: qz ipi ſe ſp dñt occupare cū aliq' bono facto ut nō ocioſi iuentiant. qz de ap'ſ. Nolite locū dare diabolo. qz quē diabol' ocioſum iuenerit iſtū puerſis occupatiōib' occupat z ipm ſeducit. z ſic tūc talis p'petue p'fundit. et eo q' ocioſus dat locū diabolo. ut p' de Salomone. qz iterim q' fuit i p'ſtrictio ne tēpl' deo placuit. ſz poſt q' deſinebat z ocioſus fuerat: tūc idolatriā exercebat. Et ſic diabol' ipos ocioſos ſeducit cū puerſis opatiōib'. ne ergo hoc p'rigat: tūc ipi clerici n' dñt ociaſi: ſz dñt ſtudé i libris iſtraculaz paſſi ones ſctõz recitādo p'plo. **S**ecdo notaſi. q' ipi p'br' diligēt dñt cuſtodire aias ſuoz p'ochialū ne ſeducant p' malas ſuggeſtiōes diaboli. qz dicit ap'lo. Sobrijs eſtote z uigilate. z tō h'mōt oues p'miſſe ſūt ſacerdotib' ut ipi ſas n' leſas ſz p'fectas z iſcolumes z firmi i fide ſtantes deo cōmēdēt. **T**ertio notaſi. q' autor i ſra: q' ſi fuerit op' tē ipi p'br' z pleban' dñt poné corp' z aiaz. i. uita aialē p' ſaluatiōe xpifidelitū z p' p'plo eis p'miſſo. Nō q' ſciēb' q' ſacerdotes n' ſp dñt h' facē niſi uideat uirtutē atquā ex co p'ci re. ſz ſi niſa uirtus p' iſtū ſeq' tē n' dñt facē. vñ ſacerdos ſtari p' vno ſbo nō dz mou' p' p'plo. ſz ſcū ſi p'ſiderat q' ſit ardua cā. ſ. q' oues uellēt deſicē i

fide catholica p[ro]p[ter] p[er]secutiones v[el] p[er]p[et]ras aliq[ui]s. t[un]c sacerdotes d[omi]n[us] ip[s]as
 confortare vt sint fortes in fide. v[er]u[m] apostolus. Fratres estote fortes & fo-
 b[er]i in fide. Et sic etiam ip[s]i sacerdotes debent facere suis parochialib[us].
 nam debent doctrinas & auctoritates ip[s]is recitare. & si ip[s]i credere nolue-
 rint tunc morti se tradant vt suos subditos in fide p[er]seruent. sed si non vt
 deant vtilitate ex morte sua venire t[un]c faci[en]t sicut fecit x[rist]us. q[ui] c[um] iudei
 volebant eum lapidare tunc abscondit se & exiit de templo. q[ui] nondum
 venit t[em]p[us] p[er]p[et]ras eius. Sic sicut m[od]o faci[en]t sacerdotes si n[on] viderit vti-
 litate ex morte sua venire. Quarto notat. iuriste ex p[ri]m[is] l[et]ta trahit cau-
 sas q[ui]e p[er]tract[ur] m[im]onialis sit p[ro]hib[et] sacerdotib[us]. n[am] ad ip[s]m sacerdotē
 plura requirunt. P[ri]mo em[er]it ad v[er]z sacerdotē q[ui] ip[s]e d[omi]n[us] studē in sacra-
 scriptura: & p[ro] hoc curabit m[ul]tras vanas cogitatio[n]es q[ue] occurrerēt ip[s]i occio-
 so: q[ui] n[on]a memoria h[ab]et se sicut molendinū. in q[ui] si ponit bonū frumētū bonū
 molit. s[ed] si p[er] ip[s]m picē rep[er]it. Sic sicut m[od]o ē de ip[s]is sacerdotib[us]. i. si n[on]
 studeat i[n] sacra scriptura v[el] miracula p[er]p[et]ras scrib[er]z habet: t[un]c ip[s]i occupat
 se malis occupationib[us]. Et n[on]a memoria h[ab]et se vt rex. q[ui] q[ui] aliq[ui]s rex oc-
 cupat in bello: t[un]c oēs subditū suū occupat. ibidē. s[ed] q[ui] ip[s]e ē liber & solut[us]
 t[un]c q[ui]bet trāsit q[ui] vult. Sic sicut m[od]o ē d[omi]n[us] memoria & aia. q[ui] q[ui] ip[s]a occupa-
 pat in sacra scriptura t[un]c oēs sensus occupat in sacra scriptura. s[ed] q[ui] n[on].
 t[un]c q[ui]bet sensus occupat in delectatio[n]e p[ro]p[ri]a & obiecto. & sic h[oc] cadit i[n] m[ul]-
 tiplices cogitatio[n]es. q[ui] t[un]c sacerdos trahit ex occupatio[n]e tali p[er] studiu[m] sacre
 scripture. Per domesticā d[omi]n[us] p[er]curatio[n]e v[er]z vxorū & pueroz i[n] m[im]on-
 to occupat sacerdotes. q[ui] p[er]tract[ur] m[im]onij ē ip[s]is p[ro]hib[et]. q[ui] sicut d[omi]n[us]
 cit Lōmētator q[ui] nulla v[er]us tātū v[er]z ad sciam sicut ip[s]a castitas. q[ui] opposi-
 tū castitat[is] q[ui] i[n] m[im]onio p[er]sistit ip[s]e d[omi]n[us] i[n] h[oc] e ne g[er]t tollat tale bonū
 t[un]c p[er]tract[ur] m[im]onij ip[s]is sacerdotib[us] ē p[ro]hib[et]. Sec[un]do ad sacerdotē req[ui]-
 rit p[er]uersariōs maturitas. q[ui] itez tollit p[er] m[im]oniu[m] p[ro]p[ter] instabilitatē ip[s]i
 saz mulierū. q[ui] vt sic mulier traheret virū de p[er]uersario[m] mata & bona. v[er]u[m]
 Lū scō scātus est & c. Ne g[er]t tollat hoc bonū t[un]c itez p[er]tract[ur] m[im]onij sac-
 dotib[us] ē p[ro]hib[et]. Tertio req[ui]rit ad sacerdotē b[en]efici[us] & officij & aiaz sibi p[er]mis-
 saz fidelitas. vt h[ic] Job. vii. vbi dicit d[omi]n[us]. petre amas me & c. Et istō bos-
 nū itez possit ip[s]e d[omi]n[us] p[er] m[im]oniu[m]. Quarto req[ui]rit q[ui] si necesse fuerit aiaz
 suā d[omi]n[us] ponē p[ro] out[us]. & hoc itez tolleret p[er] m[im]oniu[m]. q[ui] i[n] m[im]onio ē plu-
 ralitas filioz & filiaz q[ui] t[un]c sacerdos deberet p[er]se eis necessaria corp[or]is
 p[er]curatio & sic n[on] posset attērare sacerdotalē dignitatē & diuinū officiu[m]. v[er]u[m]
 metrista. Plurib[us] itētus minor ē ad singla sensus. Quito ad v[er]z sacerdo-
 tē req[ui]rit. q[ui] si necesse fuerit t[un]c ip[s]e d[omi]n[us] subuenire paup[er]ib[us] i[n] x[rist]o
 i[n] elemosynis. i. reb[us] extio[n]ib[us] & i[n] alijs bonis. Et dicit q[ui]dā doct[or]. q[ui] meli[us]
 ip[s]i sacerdoti q[ui] subueniat cū doct[ri]na q[ui] cū elemosyna. Et assignat rōnē talē
 q[ui] aia p[er]f[ec]tio[n]ē corpe. s[ed] bona doct[ri]na nutrit aiam. elemosyna autē corpus
 g[er]t seq[ui]t. p[ro]positū q[ui] bona doct[ri]na sit melior elemosyna. Et q[ui] greci nollebāt
 statuto apl[ic]o obedire. s[ed] vna voce & vnamim[us] appellauerit. igit[ur] oīs doct[ri]-
 na & sapiētia ab eis ē ablata. S[ed] quōdā oīs sapiētia & doct[ri]na vigeat ap[ud]
 eos. nūc autē oīs doct[ri]na & sapiētia larā ē ad nos & ad ecciam n[ost]ram.

Summula Raymundi

Quales aues venaticas clericis phibemus
Nisos, accipitres, falcones his ibibem⁹
.i. garulātes poratores .i. canes venaticos
Nō sit clamosi: bibuli catulos nec hūtes
.i. pbrī facere
Venaticos: pñt opus exercere necesse
.i. reficere sup. tales pbrī
Ut religare libros: vel scribere p pñcio: si
paupes diuitiaz presbyteris
Sit inopes rerū: vel eis substantia desit
talia instrumenta .i. volatilia
Retia tēdicula que sunt ad aues capiēda
.i. talia a talia .i. puas feras cleric
Aut leporos vel bestiolas pmittim⁹ istis
.i. publica sup. clerici
Uel que clamosa nō sit venatio: possunt
.i. prendere sup. eis
Piscari licite: piscatio publica desit
sup. tal piscatio honesta sup. clerici
Sz priuata, pia dū quenuit sit eorum
opatio .i. q sunt honesta opentur
Actio: que liceant iter se gaudia tractēt
sup. pbrī omitterant canonicas .i. aliqd
Non pretermittant horas aut officij qd
lares sacerdotes nihil dñt opari p deductione tps. hoc dubiū remouen
do dicit. q clerici pñt exercere ista q patēt in littera. scz q possunt exiēde
re recta sua. viz ad piscandū p sua necessitate. etiaz pñt capere aues vt
aludes. z sic de alijs. Et sicut pñt capere feras vt leporos z asperios
z sic de alijs. Sz tñ cū securitate z cautione fiet. dū scz talis venatio non
sit clamorosa publica: manifesta. sz secreta z submissa. Etia clerici possunt
gaudia exercere inter se. scz disputare in sacra scriptura. sed tñ clerici non
debent omittere horas canonicas de die nec de beatavirgine. ¶ **P**rimo
ē norandū circa istam. autor hic prohibet clamorosam venationē sacerdo
tibus. pzo q nota. q venatio est duplex. quedā clamorosa. z qdam nō cla
morosa. pma ē prohibita sacerdotibus. scda est eis cōcessa: si talis venat
io sit cā necessitatis vel recreationis vel utilitatis. Unde sacerdotes sūt
duplices. quidam sunt episcopi: z illis potissime prohibita est. Nam si fa
cit episcopus venationem clamorosam debet suspendi ab officio per spa

cū tritum mensum . sed si sacerdos simplex facit venatōem clamorofam
 tunc suspendit ab officio per spacū duorū mensū. ¶ Secūdo est notaf
 hic dicit de negocijs secularibus que sacerdotes exercere possunt. Pro q
 est sciendū q negociā secularia sunt multiplicia . quedam sunt ex sua na
 tura inhonesta . vt usura symonia . z illa prohibita sunt tam secularibus q̄
 clericis . quedā sunt negociā secularia que ex sui natura sunt honesta . z il
 la cōueniunt tam clericis q̄ laicis . videlz vendere frumenta que ip̄is cre
 uerūt z cōsimilia . Sed ista negociā secularia honesta ex aliquibus circun
 stantijs fiunt inhonesta . Et istarum circūstantiarū sunt quatuor . scilicet
 locus . tempus . causa z persona . Primo fiunt inhonesta ex loco vtz si vēs
 dit in loco sacro . q̄ hoc est prohibitum in euangelio quando dñs reppu
 lit ementes z vendentes de templo dñs . Domus mea domus oratiōis se
 vocabitur . Secūdo ex tempe videlicet si fiunt tempe prohibitōis diebus se
 stiuis . Tertio fiunt illicita ex persona . quia vendere z emere indifferent
 clericis non est licitum ne mercatores videantur . Quarto fiunt illicita
 ex causa . vt si mala intentione faciunt scilicet propter defraudare proxi
 mum . ¶ Item notandum . dicit in littera q̄ sacerdotes non debent pres
 mittere horas canonicas . dubitat ergo . vtrū sacerdos omittēs horas pec
 cat mortaliter . Et videt q̄ nō . q̄ sacerdos non peccat mortaliter omittē
 do missam . ergo non omittēdo horas canonicas . An̄ p̄ de se . q̄ si sacer
 dos abstinet a missa . ideo semper non peccat . q̄ dicit beatus Aug⁹ . nō lau
 do nec vitupero sacerdotem q̄tidie missam celebrare . Sed p̄nta pbatur
 q̄ plus videt esse omissio missę q̄ horarū canonicarum . S; in oppositum
 est ista q̄ dicit q̄ quilibet sacerdos est obligatus ad horas canonicas i rei
 veritate . Et fm iusticiā nō solū sacerdos . s; etiā cū hoc quilibet bñficiat⁹
 vt p̄ extra de celebratione missarū . ca . p̄mo . Ad illud dubiū rñdet q̄ pre
 cepta sunt duplicia . q̄dam affirmatiua . q̄dā negatiua . Affirmatiua semp
 obligāt z non put semp . sicut est seruare horas canonicas . q̄ ad hoc sacer
 dos semp tenetur . nisi p̄uentus magna infirmitate p̄t quā horas canoni
 cas implere nō p̄t . Sed precepta negatiua ista obligāt semp . put semp
 vt non furaberis . nō mechaberis . Et ad illa precepta hō semp obligat⁹ . z
 n̄ ē aliquis casus in q̄ homo posset licite trāsgredi illa p̄cepta . Tunc dicit
 rōnem negando p̄ntiam q̄n arguit . sacerdos licite p̄t omittre missam
 ergo licite potest omittre horas canonicas . Et tunc dicit vlteri⁹ q̄ missa
 non cadit sub precepto dei . sed est voluntaria . sed dicere horas canonicas
 cadit sub precepto dei .

sup. presbyteros

.i. vetamus

Hos ancillarum prohibemus inesse choreis

caneant

.i. tumult⁹

.i. rusticorū

Et fugiant strepitus laicorum siue tabernas

.i. egentis

.i. donec

.i. diminuunt

Ut plus pauperibus xpi tribuāt moderentur

q 4

*Et dicitur
 ea q̄ dicitur*

Inimmula Kaymundi.

.i. p[ro]prios sumptus .i. cibi z potus
Expensas proprias: sumendo superflua vitent

Cl[er]ic[us] h[ic] a[ut]o[r] subdit aliã doct[ri]nã de vita z honestate clericor[um] d[ic]e[n]s. clerico[s] si dec[et] duc[er]e choreas publicas v[el] aliq[ui]s acillas p[er] circul[um]. Et nã cleric[us] d[omi]n[us] fug[er]e strepit[us] laico[rum] z tabernas. z moderate d[omi]n[us] vitu[us] z dare paup[er]ib[us] de p[ro]p[ri]is bonis. z si d[omi]n[us] vitu[us] crapula. i. sup[er]fluitate. z i voluptatib[us]. C[ir]ca ca[us]a h[ab]et p[ri]mo notãd[um]. a[ut]o[r] d[omi]n[us] q[uo]d cleric[us] si d[omi]n[us] duc[er]e choreas. l[ib]e[r]u[m] t[ame]n e[st]. q[uo]d cleric[us] d[omi]n[us] e[st] specul[us] v[er]itatis z p[ro]p[ri]us. z i oib[us] opib[us] bonis d[omi]n[us] esse exemplar alijs hoib[us]. si q[ui] ip[s]i chousant t[un]c publice sup[er] ip[s]os cõde vulg[ar]e p[ro]clamat. z si t[un]c grãde pct[us]i p[ro]mittit. q[uo]d chorea n[on] e[st] v[el] raro absq[ue] pct[us]o fieri p[otes]t. q[uo]d fac[er]e d[omi]n[us] vitare choreas multex. z oia s[er]ua. ne d[omi]n[us] alijs mal[us] exemplum. S[ec]ũdo notãd[um]. q[uo]d chorea sic definit. Est circul[us] cathenat[us] cui[us] c[ir]cu[m] e[st] diabol[us]. h[ic] gladiu[m] euaginat[us] z exur[us]. z c[um] illo gladio diabol[us] iformat mlt[er]es vt exuat z deponat pallia. z hoc facit t[ame]n vt circũq[ue] videat. sc[ilicet] ante z retro. a dextris z a sinistris. S[ec]ũdo h[ic] gladiu[m] acutu[m]. z c[um] illo iformat mlt[er]es vt exornet z p[re]paret se a[n]q[ue] veniat ad choreas vt possint ibi vitare z circũst[an]tib[us] cõplac[er]e. T[er]c[io] diabol[us] h[ic] gladiu[m] iordinat[us]. z c[um] tali regit o[mn]es circũst[an]tias q[ui] iordiate chousat. q[uo]d si ducit choreã vsus sinistra i signu[m] malicie Et de h[ic] loq[ui]t[ur] p[ro]uerbi. iij. vbi d[omi]n[us] Uias q[ui] a dextris se nouit d[omi]n[us]. q[ui] aut[em] a sinistris p[er]se se. T[er]c[io] diabol[us] h[ic] gladiu[m] scidete circũq[ue] z ex o[mn]i p[ar]te. q[uo]d ille gladi[us] scidit e[ss]e s[er]uus. p[er]scidit e[ss]e auditu[m] i h[ic] q[uo]d turpia audit. vlt[er] q[uo]d lasciuia vider. olfactu[m] q[uo]d facit respiratiã vestimentoz. gustu[m] z sapere q[uo]d o[mn]es illas delectat o[mn]es obruminat z masticat. z tactu[m] p[er]scidit: q[uo]d mollicie lasciuie p[ro]igit z sic ille gladi[us] circũq[ue]. Et t[ame]n de eis d[omi]n[us] i Apoc. Ne ve vobis sic habitant[ur] in terra. Et p[ri]mo ve dabit[ur] eis i[er]s[er]na d[omi]natio q[uo]d defignat alienatões regni celest[is]. P[ro] s[ec]ũdo ve dabit[ur] eis i[er]s[er]nab[us] i[er]m[us]. P[ro] tertio ve dabit[ur] eis i[er]s[er]nabilis pena Uideat q[uo]d chousas ne cadat i illos gladios. z p[er]sequat[ur] i[er]s[er]nab[us] d[omi]natio[n]es. Tertio notãd[um]. s[er]ua q[uo]d cleric[us] si d[omi]n[us] ire i tabernis z i alijs locis suspectis. Rõ e[st]. q[uo]d i multiloq[ui]o si d[omi]n[us] p[er]ct[us]i. vt p[er] p[ro]bearu[m] B[er]n[ardus]. Si q[ui] cleric[us] e[ss]ent i tabernis z i strepitu laico[rum] t[un]c e[ss]ent i multiloq[ui]o z vanitatib[us]. q[uo]d sine pct[us]o fieri n[on] p[otes]t zc. Tertio notãd[um]. q[uo]d cleric[us] d[omi]n[us] vitare cibaria supflua. z hoc t[ame]n ne i[er]ret pctã. sc[ilicet] i vomitu vel i luxuriã. v[er]u[m] m[er]ita. Luxuriat raro si b[on]a pasta caro. Etã v[er]o vitare supflua p[ro]p[ri]o diuersos morbos euitãdos. v[er]u[m] Quic[un]q[ue]na. P[er]s[er]ua mouit gula q[uo]d gladio. q[ui] aliq[ui]s clamat beat[us] B[er]n[ardus]. di. Clerici n[on] i ip[s]is mag[is] deditu[m] si gula q[uo]d glorie z q[uo]d h[ic] gunt glorie. z mag[is] i[er]uef marthã q[uo]d marcu[m]. z mag[is] iudat i salmõde q[uo]d i salomõde. De q[ui]b[us] b[er]n[ardus] B[er]n[ardus]. vlt[er] d[omi]n[us]. D[omi]n[us] e[st] de cleric[is]. q[uo]d vnu[m] se z aliud e[ss]e voluit. nã multes se doctozib[us] eq[ui]partivoluit. neut[er] i[er] actu h[ic]. nec e[ss]e pugnãt vt mltici milites nec euageltzãt vt doct[us]. z sic neut[er] illoz ordi[n]e seruiant. T[er]c[io] vnu[m] e[ss]e voluit z aliud facere noluit. q[uo]d voluit vocari cleric[us] z euageltzare noluit. T[er]c[io] voluit e[ss]e milites z pugnare noluit. z sic neutru[m] debite sunt. nec aliq[ui]s est ibi. ordo sed sempitern[us] ho[r]o i[er]bitat.

*Chorea sup
vita optima*

*notã
vobis
mag[is]*

.s. presbyteroz

.i. immunda

Hic auto: ponit

Horum si vita mala sit vel spurciosa.

alia riaz p modū

.s. talis vita

.i. publica

norabil & vita et

Et nō sit casta: caueant ne sit manifesta

hōestate clericos

.i. psuadendo

.i. vitando

rū dī. q̄uis clēct

Nō exhortādo: s; qd magis est fugiendo

sint defceruosi in

.s. nos

iam dictum

.s. ipoz cler: coz

vita z mali: preca

Scribim⁹ hūc casū postremū ne vicioz

ueant tñ sumoge

.i. pplis

.s. clericoz

ne eoz malitta a:

Plebs cadat exēplo lic; occulte scelerari

pud vulgū cluce:

.s. clerici

.i. publicis

.s. clerici

.i. arguūt

is subdit; maluz

Qui sūt i vicijs manifesti hi mun⁹ arcēt

exēplū: q̄ viciozū

.i. subditos suos

.i. tu sacerdos

eēt eis corrigere

Subiectos pptos: ideo si nō potes eē

al: os z ipōmet ef

.i. p̄tines

.i. occulte

.i. arguis

.s. subditos

se malos z victo:

Cast⁹ sis caut⁹: tūc tute corrig⁹ ipos

fos: q̄ tūc hōies

.i. informatoz

dicēt: vos corri

Discipulū regere doctor pfundit ois

gūis nos d̄istis

.s. aliq̄

.i. delictū

.i. maculat

q̄ fidū dāt i cozpa

De vicio: vicio doctorem si tenet ipz

vra: q̄ si mala ef

.s. aliq̄

.i. delictū

.i. maculat

sent foite vos ca

Darguat ipm. Notandū pio. ex lra h̄ q̄ si sacerdos n̄ p̄t eē d̄tinēoz ca

Latho. Turpe ē

ste viuē. si talis luxuria: hoc oz fieri caute ne scādalizet pplm sibi cōmīs-

doctoz: q̄ c̄pa re

sum: z malū exēplū p̄beat alijs. vñ oēs docto. sacre scrip. p̄cordāt i hoc q̄

varguat ipm. Notandū pio. ex lra h̄ q̄ si sacerdos n̄ p̄t eē d̄tinēoz ca

manifestū petm pl⁹ punif q̄ occultū. Dubitat q̄ circa lram vtz sacēdos

ste viuē. si talis luxuria: hoc oz fieri caute ne scādalizet pplm sibi cōmīs-

p̄gnosces aliquā multēre caute excusat a fornicatōe. z vrb̄ q̄ sic. q̄ d̄ lra

sum: z malū exēplū p̄beat alijs. vñ oēs docto. sacre scrip. p̄cordāt i hoc q̄

si n̄ p̄t eē cast⁹ sit caut⁹: z id tal cautio vrb̄ eū excusare. Itē p̄bat rōne sic:manifestū petm pl⁹ punif q̄ occultū. Dubitat q̄ circa lram vtz sacēdos

iste videt excusari a coitu q̄ fac fm inclinatioz nālē: s; aliq̄s sacerdos cog

p̄gnosces aliquā multēre caute excusat a fornicatōe. z vrb̄ q̄ sic. q̄ d̄ lra

scēs aliquā caute fac fm inclinatioz nālē. q̄ z c. Maior ē nota: q̄ op⁹ nāesi n̄ p̄t eē cast⁹ sit caut⁹: z id tal cautio vrb̄ eū excusare. Itē p̄bat rōne sic:ē op⁹ nccitat. Minor pz: q̄ multi dicūt se eē natos sub tali p̄stellatōe q̄scēs aliquā caute fac fm inclinatioz nālē. q̄ z c. Maior ē nota: q̄ op⁹ nāe

nō p̄nt resistē luxurie: alij dicūt se eē natos sub tali p̄stellatōe q̄ vinculū

ē op⁹ nccitat. Minor pz: q̄ multi dicūt se eē natos sub tali p̄stellatōe q̄

castitatis infrigē nequeūt s; sp̄ casti manēt. q̄ vrb̄ q̄ i hoc excusant. In

nō p̄nt resistē luxurie: alij dicūt se eē natos sub tali p̄stellatōe q̄ vinculū

oppositū arguūt theologū. nā vrb̄ p̄tinētē cultibz ordini ē annexū. q̄ nul

castitatis infrigē nequeūt s; sp̄ casti manēt. q̄ vrb̄ q̄ i hoc excusant. In

lus p̄t aliquā cognosce sine petō. q̄ i hoc q̄ aliq̄s trāsgredif vrb̄ p̄tinēt te

oppositū arguūt theologū. nā vrb̄ p̄tinētē cultibz ordini ē annexū. q̄ nul

peccat mortāl. Scdō sic at q̄dā docto: theologū. sacer ordo p̄hibz p̄tra

lus p̄t aliquā cognosce sine petō. q̄ i hoc q̄ aliq̄s trāsgredif vrb̄ p̄tinēt te

ctū m̄imonij. q̄ poti⁹ cognitōez carnalē: s; p̄na: q̄ si hoc qd magis licitū ē

peccat mortāl. Scdō sic at q̄dā docto: theologū. sacer ordo p̄hibz p̄tra

nō lz: q̄ nec id qd m̄in⁹: s; mai⁹ licz aliquā cogscē m̄imontāl q̄ extra m̄itctū m̄imonij. q̄ poti⁹ cognitōez carnalē: s; p̄na: q̄ si hoc qd magis licitū ēmonij: q̄ si p̄mū n̄ licitū ē: nec scdm. Tercio sic arguūt. hoc q̄ n̄ p̄cedit⁹nō lz: q̄ nec id qd m̄in⁹: s; mai⁹ licz aliquā cogscē m̄imontāl q̄ extra m̄italijs hōib⁹ sine petō mortali: hoc etiā sacerdotib⁹ nō p̄cedit s; petō mormonij: q̄ si p̄mū n̄ licitū ē: nec scdm. Tercio sic arguūt. hoc q̄ n̄ p̄cedit⁹

tali: s; cogscē mulierē extra m̄imonij nulli p̄cedit ab s; petō mortali: q̄

alijs hōib⁹ sine petō mortali: hoc etiā sacerdotib⁹ nō p̄cedit s; petō mor

Summula Raymundi

minime peccat sacerdoti. **W**ior p3 p phetā dicere. Fornicatores et adulteros iudicabit dñs. Et hīs tribus rōnib⁹ quib⁹ cleric⁹ dicitur obviare illis q̄ dicitur. q̄ fornicatio occulta n̄ sit peccatū mortale. Ad aliud dubiū r̄n̄ q̄ sacerdos q̄tūcūq̄ sit secret⁹ nō excusaf a fornicatiōe: et p̄ p̄ns nec a peccato mortali. ut patuit ex dēris: s̄ tūc ad rōnē q̄n dicebat. Si nō p̄r cē cast⁹ et c. dē illa lra autor⁹ iteligit solūmō p̄suasive et nō p̄sultive vel admissive. q̄ dicitur: ē secreta q̄ manifeste facē. Sed ad scōdaz q̄n dicitur: aliq̄ nati sub tali p̄stellatiōe vel tali intelligitur dupliciter. Uno mō ḡra corpis vel p̄ modū inclinatiōis corpis: et sic nat⁹ sub tali vel tali p̄stellatiōe magis inclinaf ad hoc q̄ ad aliud. Alio mō intelligitur q̄ ad aiām. et sic nō est vep: q̄ plane te nō necessitant sed inclinant: ergo cōstellatiō nō excludit peccatum.
.i. existente .i. in bonis t̄p̄alib⁹ et b̄nificijs.

Patri presbytero puerum succedere nolo

.i. filij .i. nō p̄nt

Presbyteri nati nequeant succedere patri

.i. p̄mis hereditatib⁹ .i. i. carat⁹ b̄nificijs .i. missam

In patrimonio vel cura vel celebrando

.i. filijs .i. p̄lacet

His dispensare si vult poterit bene papa

.i. homo .i. p̄r excōicare .i. c̄ientia h̄ites p̄trem

Nullus habet banno nisi persone speciales

.i. h̄ites cor̄ aut d̄tatem

Ut sunt pastores vel eorum legitimated

.i. ep̄i .i. excōicare .i. locis nō admittitur

Quique suis locis bannire solent: aliis non

.i. specialis sacerdotibus .i. data autoritas

Unica nisi sit eis super his collata potestas

.i. locū det .i. capellanus

Pastori cedat de iure vicarius omnibus

proprijs pastor .i. pastore .i. missam .i. ecclesia

Legitimus nullus sine quo celebrabit in illa

Hoc ē vltia p̄s̄t̄ capli i q̄ autor p̄ modū notabilis ifert q̄ddā documētū d̄ filijs p̄s̄oꝝ: nō p̄nt succedē p̄ri i p̄t̄mō. i. i p̄mis h̄ditatib⁹ nec i b̄nificiō. Deū p̄nt aliud documētū: q̄ null⁹ h̄ alios bannire nisi sit p̄sona specialis: vt ep̄s̄: p̄p̄s̄it⁹: et officialis. et h̄ i p̄p̄is loc⁹ h̄nt bannire. si d̄o celi propria: et nō h̄nt alios i bannū facē extra dioc̄esim propria: nisi ex specialit̄ accessiōe eis collata. **Q**uomō notādū: ista d̄ q̄ filij sacerdotū non d̄nt succedē re p̄ri i b̄nificijs hoc ē distigūēdū: q̄ filij sacerdotū vel volūt manē i seculari nō. Si n̄ s̄ i trā: religioes: n̄ promouētur ad sacros ordines i

ne dispensatio: qz tuc ordo dispensat cu eis. *Primo* qz tñ sciedu qz filij sacerdotu i religioe ipediuntur aliqb casibz. s. qz no pnt promoveri ad dignitates qz n pnt fieri abbates: poies: guardiani: z sic d alijs. si vo tales manet in seculo: tuc e distiguendu: qz vel volut pseq bnficia pns d iure est. z sic n pnt pbi gra. si pr alicut huss curatu bnficia: tuc d iure coi filij n possit sequi ad illud bnficiu. Aut itelligit qz possit seq cu dispensatioe. z hoc e triplr. Nam qnqz cu casibz sit mag dispensatio. s. qz pnt pseq alta bnficia qz pna. Alio mo fit cu eis maior dispensatio. s. qz pnt coseq bnficiu pnu mediate z non mediate. s. vt ipe est terci vel qrt p ptem. Tertio cu hys fit dispensatio mixta. s. qz a papa rata dispensatioe dotat qz imediate pna pnt consequi. Secdo notandū p modū dubij: qz aliqs dubitare possz qd hys dispensare cu suis sacerdotu. An qz si tales pmouet ad ordines minores: z ad bnficia no curata: tuc eps pr cu eis dispensare. Si aut pmouent ad ordines maiores sine ad sacros ordines: tuc sol dñs aplicus pot cu eis dispensare. *Primo* notandū qz bona clericoz dnt diuidi in quatuor ptes. *Primas* pte dnt seruare p se z p familia sua. *Secda* in pte dnt dare ad restauraciones ecclesiaz. s. reparando libros z calices z alia nec. statia ecclesie. *Tertiaz* pte dnt dare paupibus aduentibus pure ppter deu et no ppter laudem s aliquid aliā cam mundiale: z ergo no dnt bona eoru hstrionibz: uolatoribus vel meretricibus dare. *Quarta* vo pte clerici dnt suis parentibus no ppter affinitate: sed pure ppter deu dare de suis bonis. Et h c bñ de signatū est p Joachum ppheram qui oia bona sua in quatuor ptes diuisit. pnam misit in teplo. scdam dedit aduentibus: tertiam pte dedit paupibus amicus suis. quartā reseruauit p se et fam l. a sua. Sed heu clerici nichil curant de talibz: neqz em curat deu neqz sacra scriptura: neqz exēpla scro rā z scra: neqz diabolū neqz hoīem: sed poti sumunt bona eccie i tabernis z cu meretricibus pessimis z hstrionibus. z inqstū quis magis est hstrio et garrulosus: intantū cū magis diligunt. *Pr* si em bona coz sic inutiliter exponit. qz ve ve et trez ve ipis qui ita bona xpi inutiliter exponit. ex eo qz istud qz istis offert pure ppter deu illud sumunt cū meretricibus z cū alijs neqz ois hoibus. et illud qd donat no est ipsoz propriū. s. e here ditas et possessio xpi: qz illa bona xpo offerunt: sed qz clerici gerunt vices xpi in hoc mūdo: qz ista bona tollunt. ergo ve ve z in infinitū ve istis cū non curant scra euangelia et sacra iura ecciarū: sed viuūt bestialit fm placitum eoz absqz iuribus. qz paupibz z xpi fidelibz denegant s. usū panis: cū tñ ip: s. aliqn possit porrigi frustū auri vel argenti. qbus tñ dō gloriofus z ois pcepit benefacere i pluribus locis sacri euangelij dicēs. *Qd* vni ex minimis meis feceritis. *Itē* dicit ex sacra scriptura Sicut aqua extinguunt ignē: sic elemosina extinguit pctm. Et alibi dicit. *Datē z dabit vobis. Lo.* medite pingua z mittite pte eis qui non preparauerūt sibi. *Itē* alibi *Paupes* em semper habetis vobiscum: me autē no semp habebit. *Quis* bus sacerdotibus ita no facientibus dicit p. *heta.* Non sic impij non sic zc. *Itē* ex alio: *Ad* lz scrm dari cambus. *Itē.* Induratū est cor: pharaōis. *Et* go ve istis clericis sic facientibus: quia eternaliter damnabuntur.

*De bonis
clericorum*

Summula Raymundi.

.i. cū astutia hufus .i. aliquos

Raude v[er]o arte mala mundi si quos spoliasti

*De raptoribus
vobis et furibus*

Si raptor fueris: aut usurarius aut fur
iam dicitis

His si consilium dederis vel opem: scio q[ue] non
t. transitus ad limina sc[ilicet] d[omi]ni

Te via sanctorum: nec crux: nec passio christi
f. in cōfessione .i. furta vel spolia

Absoluat: quin sint hec omnia reddita reddi
f. ablata p[ro] reddi .i. postula

Si poterint: si non: quos lesisti peccate q[ue] te
f. supportari h[ab]ent f. spoliū .i. peccato .i. int[er]itio.

Sustineant: sua sit reddendo parata voluntas
f. peregrinaberis

Ieiunes: ores: facies iter atq[ue] labores.
f. vales f. hoib[us] f. ablata

Quantūcūq[ue] potes pro lesis v[er]o sua reddas
f. reddere

Fac sic si nequeas aliter: via verior hec est

Itud ē sc[ilicet] cap[itu]l[um] ist[ud] tractat[ur] .i. q[ui] d[et]erminat v[er]o raptōib[us] furtib[us] z alijs malefactorib[us]. z p[ro] hoc cap[itu]l[um] diuidi i tot p[ar]tes q[ui] ponit doctrinas. p[ar]tes p[re]b[er]it p[ri]mo v[er]o sic. si spoliasti atq[ue] fraude vel mala arte i hoc m[od]o. v[er]o si fueris raptor: usurarius vel fur vel dederis p[ro]hib[er]i vel auxilium istis: t[em]p[or]e n[on] te absolue p[ro] nisi furta vel rapta reddant: si reddere poteris: q[ui] nec v[er]a sc[ilicet] v[er]o nec via seu limina sc[ilicet] d[omi]ni: nec crux x[risti] nec passio x[risti] te absoluit. Si aut[em] redde[n]s si poteris: t[em]p[or]e peccate illos q[ui] lesisti q[ue] te sustineat z q[ue] tibi dimittat p[ro]p[ter] deū: h[ab]eas voluntate reddedi. z sic q[ui]cūq[ue] potes satisfacias p[ro] ip[s]is lesis v[er]o z ieiunando: orando. Furedo z laborado. q[ui] si ē alta via tutior q[ue] saluari potes. Q[ui]mo notā hic h[ab]et i lra d[omi]ni q[ui] d[et]erminat sp[irit]u[us] q[ui]b[us] aliena tollit. f. furtū: viura spoliū z rapina. d[omi]ni t[ri]b[us] v[er]o dicit ista: sed d[omi]ni furto vidēdū ē hic. Sc[ilicet] d[omi]ni q[ui] p[ro] furtū sic definit. Est subtractio rei aliene corporal[is] mobil[is] g[ra]t[is] l[ib]er[is] erit faciēdi i iure d[omi]ni suo fraudulenti. D[omi]ni p[ri]mo (subtractio) v[er]o ip[s]a subtractio facit furē z nō voluntas. R[ati]o q[ui] h[ab]et h[ab]et voluntate furādi: si nō furat nō est fur. D[omi]ni sc[ilicet] d[omi]ni (rei aliene) q[ui] si recipet suā p[ro]p[ri]etate aliena: p[ro]p[ter] h[oc] ip[s]e nō dicitur fur nisi t[em]p[or]e i cā[us]a istā rē obligasset alieni: q[ui] si t[em]p[or]e recipet fur dicitur. v[er]o of (corporalis) ad d[omi]ni rei incorp[or]alis: q[ui] nec videt nec palpant p[ro]p[ter] v[er]o alia sp[irit]u[us] q[ui] nō p[ro]p[ri]etate furari. D[omi]ni (mobilitas) p[ro]p[ter] rē imobilitate q[ui] etiaz furari nō pot[est] et ē mausio. p[ro]p[ter] t[em]p[or]e z sic de alijs: q[ui] solū q[ui] moueri pot[est] furatur. D[omi]ni c[on]t[ra] v[er]o v[er]o.

quid sit fur

(gfa lucri faciēdi) q; si aliq; recipet aliquā rē nō cā lucri nō d; furtū pnt
 fuisse. vt si aliq; recipet aliquā hginē religiosaz nō cā lucri s; cā libidinis alle
 magis d; commisi sic rapinā q; furtū. Et vltē (inuito dno suo) q; si ali
 q; recipet aliquā rē cū plensu dñi illi nō diceret fur. Alio d; (fraudulē)
 eo q; d; furtū sit fraudulēt. 2 d; fur a neie furmus. i. obfcur; q; fur furat
 tpe obfcurō. I tē nora dupl. xē furtū: qdā maiē estū: 2 qdā secretū. Fur
 tū n; antefcū ē qñ aliq; cū re subtracra apphēdit. Sed furtū secretū est
 quando aliquis cuz re subtracra non apphēdit. Et de vtroq; furto intell
 git ifa: q; talis fur tenet ad restitutiōē. vñ hoc ē q; furtū gnale nomen ē
 ad oia furra: s; alia sunt noia spālia. sic sacrilegū 2 alia q; plura q; ltra pa
 tebū. Quid norandū. I s; d; q; nō ē alia v; 2 sanū faciēdi d; furto nisi q; abia
 tū restituat q; d; b;ūs Aug; d; cū nō dimittit nisi abiatū restituat. Et
 am dicit dñs in euangelio. Ligatis manibus 2 pedibus piscite eū in re
 nebras exteriores donec reddat nouissimū qdrātē. Itē alibi in euang; d;
 Reddite q; sunt cesaris cesari: 2 d; q; sunt dei: imo nec placet deo sacrifici
 cū nec obligatio sine restitutiōē 2 recōciliatiōē fris. vñ sup mathēū legit
 Pius recōciliari fratri tuo 2 tūc venias 2 offeras munus tuū. Quo q; sci
 endū q; tales q; sic obligant ad restitutiōē vel pnt hē: vel nō. Si possūt
 hē hoc est dupl;: vel cū remittit a lefis vel nō. Si remittit a lefis a q;
 bus bona receperūt: tūc nō obligantur: si nō remittit eis: tunc obligant
 ad restitutiōē inq;strū hnt. Si aut nō hnt tunc lefus debet expectare pū
 .i. furra ecclesis egens guozem foru
 naz donec illa
 pnt exolut. St
 tūc isti lefi mor
 tui s;: tūc tenēf

Si male q̄sita des claustris paupibusue
 qbus abulisti defrauderis
Et nil des lefis: sic dando decipieris
 .i. nullus locus gre .i. reddēti potentia
Nō locus est venie si sit tibi reddere posse
 .i. gre. i. postpone .i. furra redde
Spem venie pone: male vel q̄sita repone
 vltima pnia. s. in agone existis
Vespertina tibi contritio si datur: et sis
 sup. tua ostēdo tibi misericordiam
Pure cōfessus peccata: deus miseretur
 aliquo modo spclata .i. rapinā
Si potes: et reddis q̄ sunt ablata pillam
 sup. sufficientē sup. quo ad salutē aīme
Nil lachryme gētus: p̄fessio s; dare p̄dest
 furaris .i. equū .i. volūtarie mōachis
Si mihi tollis equū quē das d̄ mēte priori
 q; auctor docet
 in littera.

Summula Raymundi

nihilominus es fur ad salutē sup. tali monacho
Raptor et es: quia nil prodest q̄ restituisti

vulnere .i. medicoz .i. laboro inutiliter
Si tibi frango caput et inungo pedes: aro littus
sup. tu fur sup. tibi p̄si p̄ furtum.

Si pius esse cupis medicus: loca lesa refana
lesi mortui .i. etiam defuncti fuerint

Si si defuncti sunt: heredes vel eorum
egens .i. veles furta .i. licite

Ecclesiis vel pauperibus potes hec dare tute
sup. bona accepta confessorum

Hec que rapta pntes de consilio seniorum.
.i. reddas turpe acq̄sita sacra scriptura

Restituas habita male: lex quia sic iubet esse
sup. p̄t fieri sup. q̄ dicitur ē cōdēnant furē

Non aliter sed quid dicunt aliud perimunt te

Chac aurozōndit q̄b̄ b̄a ablata s̄ restituēda. z̄ d̄r. si male acq̄sita des
ecclesijs vel paup̄ib̄ z̄ si restituas eis q̄b̄ s̄ur ablata t̄c̄ deceptis. z̄ si h̄s
t̄m̄ i posse q̄ potes reddē: sic tibi daf loc̄ Idulgētie: z̄ des p̄s̄cē sp̄m̄ ve
nie z̄ male acq̄sita penit̄ reddē. S̄ si isti q̄b̄ b̄a illa ablata sunt sint mei
tut: t̄c̄ licite potes illa bona dare paup̄ib̄ v̄l ecclesijs s̄m̄ p̄s̄lū tu p̄feso
ris. z̄ si q̄s dixerit oppositū p̄nitiō ē tā q̄ trāsgressor̄ p̄ceptoz. z̄ tal̄ deci
pit te ducēs te i etnā p̄natiōem. Q̄m̄o notādū. q̄ si i f̄a q̄ ille q̄ male
acq̄sivit bona t̄c̄ ea reddē leso z̄ n̄ alteri. R̄ō ē. q̄ si alteri reddēt b̄a ab
lata t̄c̄ adhuc nō ēēt satisfactū lesis. q̄m̄ adhuc carēt b̄ōs eoz̄ iuste. sed d̄
ceret aliq̄s: si fur vel latro d̄z̄ restituē leso b̄a ablata: t̄c̄ poss̄ et̄ iustificē
p̄p̄t̄ furtū cōmissuz. q̄ vid̄ q̄ nō sit faciēdū: cur̄ oppositū t̄c̄ d̄r. f̄a. R̄ur̄
q̄ ille fur vel raptor d̄z̄ caut̄ e agē p̄stando illa b̄a suo cōfessou. z̄ ille ea re
stiter z̄ sic iuxta furē nō erit p̄iculū. Sec̄do nota. l̄z̄ s̄m̄ leges tenet̄ red
dere q̄d̄r̄plū: z̄ fur occult̄ duplū. t̄m̄ s̄m̄ canones sufficit ip̄m̄ reddē abla
tū z̄ nō pl̄: vt̄ p̄ extra d̄ rapro. Tercio notādū: q̄ oīa q̄ hic dicit̄ d̄ resti
tutiōe spoliato. itelligi d̄nt̄ d̄ h̄nt̄ v̄n̄ restituāt. s̄z̄ si raptor nō h̄z̄: t̄c̄ p̄t̄
accedē istos q̄s lesit p̄ spoliū vel eoz̄ h̄des z̄ petere vt̄ illi Idulgēat. Itē
notādū q̄ isti spoliati eoz̄ heredes mortui s̄nt̄: t̄c̄ raptor vel fur d̄z̄ illa
bona dare paup̄ibus. vel ad cōstructionē ecciaz̄ vel viarū. Et ratio ē. q̄
cū spoliati mortui s̄nt̄: cū hoc eoz̄ h̄des: tunc illa bona vacant x̄p̄o cui
h̄des sunt paupes. adeo m̄ito illa bona d̄nt̄ h̄re. S̄z̄ si spoliatus dimittēt
h̄dē post se: t̄c̄ illi talia bona d̄nt̄ dari: causa est. q̄ illa bona post mortē
lesi sunt p̄p̄ua ip̄ius h̄dis. ex q̄ ip̄e succedit leso in bonis. Dubitat̄ v̄trū
fur tenet̄ restituē p̄ctus. cū te furata. v̄bz̄ ḡra. Ponat̄ q̄ equus sit res

Furata. 7 q^o valet. xxx. marcas qm furat. 2 postea tempe fstitutionis valet
 qnq^oginta marcas. nūqd tenet eū sic fstituē. Bñr q^o sic: qz nō solū furtū est
 fstituēdū s3z oēs puer^a furto sūt fstituēdi. 2 si furtū se meliorauit eā bñ
 eodē mō restitui d3. Ut iō notandū: ponat q^o aliq^o negligētia sit facta ca
 ca furtū nūqd fur ad fstitutionē vel ad recuperationē neglecti tēat. Bñr q^o
 sic imo oia neglecta circa furtū tenetur scupare et restituere.
 123das .i. aliqūē .i. pcrā cōfitef

Non prodas quenq^o tibi cum sua furta fatetur

sup. aliq^o corripat sup. furē.

Nec des consilium q^o conscius arguat ipsum

sup. ad mortē sup. furē iudicialis

Condemnaret eum sententia sic capitalis

.i. de officio f^o s3 p^oteratus deponendus

Officio proprio reprobis tunc efficiens

sup. alicut^o furti p^o sacerdotē .i. si fuerit excommunicatus

Consciens absolui debet si forte ligatus

.i. cōsciens est .i. recepti a tali furtō

Est: quia consciunt reddat si quid tulit inde

recepit instruas .i. ablata restituere

Si nihil: indicas furem fur tuum dare: nam si

sup. a te tu sacerdos

Fur nil det monitus: taceas nil amplius addas

p^o manifestationē inferre .i. damna

Prodna plura reor generare pericula possent

Hic auctor pōt alēd^o documētū d^o furib^o di. q^o nlls p^o s^o cut aliq^o ē p^o fessus se
 eē furē d3 p^odere illū. nec d3 alicut dare p^o s^o lūz māifestef fur. Cur rō est
 qz si fur postea p^odenaret ad mortē: p^o s^o eēt irregular^o. Subdit: si aliquis
 sit p^o s^o furti alicut^o. f. q^o sit liga^o s^o m^o ex. d^o carōis: ille d3 absolutū dūmō tp
 se restituat si aliq^o bōa sustulit. 2 ille etiā d3 furē iducē q^o ipse bona ablata
 restituat. 2 si fur n^o velit p^o f^o monitionē istā ablata reddē: tē ipse p^o s^o moni
 tiōe desistē ne generet piculū furti ex illa monitōe. Notādū: nlls p^o s^o d3
 p^o d^o re furē q^o p^o fessus ē d^o furtō: qz als ipse eēt puād^o officio 2 bñficio 2 sic
 ret irregular^o: si fur suspēderef. Bō ē: qz vt sic ipse eēt homicida vt p^o s^o i. i. i. i.
 d^o h^o m^o cidio ca. Suscepim^o. nā ad hoc q^o aliq^o sit homicida sufficit q^o ipse
 dat p^o s^o lūz vel iuuat ad hoc q^o aliq^o iusticiat: qz p^o s^o lūz fac^o hoies reū i facto.
 Scd^o notandū: d^o in l^o q^o p^o s^o p^oter nō d3 manifestare furē. Cōtra hoc bñ
 p^o s^o d^o i. i. i. i. vbi reprehendunt clerici qui volūt deuoluū vident et celant peccata
 et nolunt complere qd scriptū est. De ecantē coram hoib^o argue: vt

Summula Raymundi.

eteri exemplū habeant inde: et ubi allegatur dictū apli qui dicit. Tradite
 huiusmodi hominem sathane ad turritū hōis. Ibidē dicit etiā qd ipsi nolunt adim-
 plere dictū euāgē. ubi dicit. Si videris peccatē pro secrete argue eū: sed ar-
 gue eū corā aliq̄b⁹ testib⁹. Tertio manifeste corā oī pplo. et si nō velit dīsi-
 dz moneri ab ecclia: qz vna oīs morbida ificit totū gregē. Et ex his oib⁹
 h: qd p̄sbr tēf manifeste arguē quēlibz peccatē: et hoc n̄ p̄t fieri nisi p̄det et
 manifestet p̄tīm ei⁹: qd fieri ē p̄ra p̄dicta. Ad istud dubiū t̄m qd p̄cā sūt
 duplicia: qdā em sūt occulta: et talia nullo mō d̄z p̄sbr reuelare si ei occur-
 rit i p̄fessōe. Alia sūt p̄cā manifesta: et d̄z his iresligūt ea q̄ sūt dicta i xl.
 dist qz qd peccat manifeste corā oib⁹ corrigi d̄z: qd nō occulte peccat d̄z cor-
 rigi occulre. Tertio notat. Ista d̄z qd sacerdos nō d̄z p̄dere p̄fessionē seu cō-
 fiteat: qz p̄ hoc p̄sbr possit incurre penā caput: et sic tal' efficeret irregularis.
 Sic em d̄z b̄tūg Aug⁹. Ad scio p̄ p̄fessionē hoc scio min⁹ qd nescio Et
 q̄ neqz signis neqz nutib⁹ d̄z manifestare. Si at n̄ ē i p̄fessōe: tē secus est
 qz tūc scit vt h: s; ea q̄ p̄cipit i p̄fessōe scit vt d̄z. et q̄ minime reuelat d̄z
 Tertio notandū. cōfessio manifestat duplr: vno mō directe alio mō indu-
 recte. Indirecte manifestat duplr. vno mō qn laudat aliq̄m i p̄pua p̄sona.
 alio mō qn laudat ip̄m i p̄sona aliena. In p̄pua p̄sona sic manifestat: vt si
 aliq̄s vir h̄t et suspitionē d̄ muliere: et sic p̄fessor laudaret eā corā marito
 et si mulier postea adulteraret et si sacerdos tūc taceret nō laudās eā: iam
 tal' vid: manifestasse cōfessionē. Secūdo manifestat i p̄sona aliena. h̄t q̄ gra
 si duo cōfiterent vni sacerdoti. et iste sacerdos vnū laudat et d̄ reliq̄ tacet.
 tūc tā vid: eē p̄ditō: p̄fessōis: qz tūc statū suspitio h̄t d̄ isto alio q̄re eū et
 si laudat: s; directe aliq̄s vid: manifestare p̄fessionē qn aliq̄s ipecificat p̄so-
 nam vel culpā vel vtrūqz sil: vū qnqz ipecificat seu manifestat p̄sonā t̄m:
 vt si dicit: hodie p̄fessus ē mihi iste hō: et turpis et p̄cōs magnus. Secūdo
 manifestat culpā t̄m: vt si p̄fessor dicit: hodie p̄fessus ē mihi homicida. et
 ponat qd t̄m vn⁹ sit et cōfessus isto die. Tertio manifestat culpā et p̄sonā
 sil: vt si aliq̄s dicit: ille ē turpis hō: fecit em tale neq̄as vel peccatum.

sup. aliq̄m excoicationis

Si contra furem banni sententia detur

.i. spoliatus .i. absoluetur

Si furto lesus instet fur hic religetur

.i. sacerdoti cōstaret .i. possit sup. furem

Si tibi constiterit qd fur dare nil queat: illum

.i. occulte .i. a tali absolutione.

Secrete soluas: ne scandala proueniant hinc

.i. stric⁹ et p̄pna spoliata sup. qd

Artus miungas cum possit reddere reddat

.i. inhibem⁹ sup. illos .i. restituere valent

Nolumus absolui qui furtum reddere possunt

Si dñs seruo sua nō det: et iste labor
 subtrahit suū .f. talis .f. seruus
Furetur p̄ciū: fur est: nec furta tenet
 .i. restituere furti .i. deleat
Reddet ei: s; crimen p̄fessio diluat ipsū
 subtrahit et hoc d; fieri secrete ne extñ scādala proueniāt. et d; sibi inuigē
 vt qñcūq; poterit ista bona h̄re et colligē vt penit⁹ restituat: et si fur reddē
 sufficēt bona: tūc nullo mō debēt eū absolue nisi p̄uo reddēt. Tūc subdit .fi
 fuus aliq; furat dño ei⁹ p̄miū qđ pro furtio meruit et dñs ei dare noluit
 iste fu⁹ d; fur: si tñ tēf̄ istruē ablata: s; p̄ solā p̄fessioez tollit crimē. **Q**uotā
 p̄i p̄io ex ista h̄re: si aliq; nō p̄r ablata restitue ipse d; absolui a snia extōi
 catiōis ne ei gñent scādala. et maxie si h; volūtate simplr restitue d;: q; bo
 na volūtas h̄r pro effectū: qre et p̄na denegēda n̄ ē. ex q; glouos⁹ d; si vult
 mouē p̄tōr; et hoc p; e; d; rap; . S; tñ si fur vel raptor: poss; ablata restit
 tuē: tē ipse nullo mō p̄r absolui nisi restituat: q; p̄t n̄ dimittit nisi ablatū
 restitua; . et hoc p̄cipue vey ē d; ist; q; p̄r restitue. **S**ecdo notādū: fu⁹ q; fur
 rat dño suo p̄miū de furtū: mittit furtū. et h; ē vey i q; d; casu p̄sili. Et
 sic p̄r aliq; p̄miterē furtū i re p̄p̄a. et h; n̄ ē icōueniēs. **T**ertio notādū
 p̄ modū dub; aliq; sumēs mentionē eū snia sup̄ aliquē furē gñalt: sic q;
 nescitur q; sit ille fur sic q; i gñalt dicat: q; cūq; recepit h̄c rē ē matou snia
 excōicatōis. et talis postea veniēs ad p̄fessionē et bñ h; vñ satisfaciat: s; n̄
 vult satisfacē: si ḡ talis igerit se dino offō: dubitat vey p̄fessor su⁹ deat ce
 lebrare corā eo vel n̄. et vid; q; n̄: q; si celebraret corā eo et sciret eū esse in
 snia excōicatōis statū eēt irregular; et suspēsus ab offō. Si nō corā eo n̄ ce
 lebraret: tē statū h̄re f̄ suspicō cur corā eo n̄ celebraret: et illo mō statū gñā
 ref̄ scādalu tall. n̄r q; p̄fessor i hoc eāu i q̄tū p̄r d; vitare ne celebrat corā
 eo in q̄tū ē sine scādalo: et si celebrat corā eo et scādalu euitaē n̄ p̄r p̄pter
 hoc n̄ suspēdit ab offō. q; scit tale crimē sic d; et nō sic hō q; scit p̄ p̄fessio
 nē: et q; d; noluit p̄de secreta. q; suū traditōrē alijs discipul; noluit mani
 f̄stare: ḡ sacerdos illa q; scit p̄ p̄fessioez in q̄tū d; mīme manifestare d;.
Sz sec⁹ ē si aliq; eēt et reuelata extra p̄fessioez. **Q**uarto notā. aliq; fur
 veniēs ad p̄fessioez volēs satisfacē leso q; ē i p̄rib⁹ alienis. nūq; tēf̄ eū q;
 rere. **N**ñr p̄ distictōez: q; vel iste q; obligat scit lefū eē i certo loco vel n̄. Si
 nō tūc n̄ obligat ad q̄redū eū: s; facē d; p̄sili discreti p̄fessor; vel diocesa
 ni. Si nō scit lefū eē i certo loco: tūc itez e; d; signēdū. vel eīm sumpr⁹ extē
 dū se ad pecuniā furatā: vel nō: si extēdūt se ad futurā pecuniā: tūc sum
 pr⁹ n̄ tēf̄ mādū rōz residuū leso p̄itari. Si at̄ sup̄r n̄ extēdūt se ad pecu
 niā furatā tūc n̄ tēf̄ eū q̄rere. **U**ltio notā. m̄gr̄ d; i ista q; fu⁹ q; subtrahit
 dño p̄miū de furtū n̄ tenet et restitue. **P**ro q; sciēd; q; aliquē eē furē intelli
 git dupl; . **A**no mō h̄e. et sic d; fur q; recepit aliena sic pu⁹ vñ ē. **A**lio mō
 illudiarie. et sic fu⁹ d; fur q; furat dño suo tñ q̄tū ē d; p̄miuo deseruato et

Summula Raymundi

nō pl⁹. q² d: fur ppter hoc: q² si cōp̄hēderet ⁊ dñs vellet malignari: tē pos-
set iudicari ad mortē: s; tñ nō obligat restituere. ⁊ hoc in q̄tū furrū nō ex-
cedit p̄mū deseruitū: sed sola p̄fessio d̄ illud crimē tollere.

subtracta .i. ille tenet restituere sicut fur.

Furta scienter emens cum fure luat scelus ipsum

.i. raptus

.i. inuenire

De spolis sentimus idem si non reperire

.i. valeres

.i. egentis sup. ablatum

Personas lesas poteris: tunc pauperibus des

.i. gfa

.i. offensorum

amicorum

Nomine lesorum valet hoc annabus eorum

sup. p. furto

.i. illud p̄mū

Si fur vel raptor quod eis dederas dare noluit,

sup. tārū dicere .i. fures vel raptores

furtibus

Hoc est si non dent quod pro furto dederas his

.i. p̄cipalē pecuniā .i. postules

Non capitale tuum repetas ab eis: quia iusto

sup. illud

.i. p̄uersa

.i. tribuisti

Iudicio perdis quod iniqua lege dedisti

cōparasti aliquid .i. gfa restituitōis

Si tamen emisisti furtum spe restituendi

sup. tui tumentum

.i. subtractam

Ut si vicinū vaccam vel rem spoliatam

.i. p tali pecunia

vacca

solidos

Pro solidis tribus emisisti bene que valet octo

.i. misericordie

Hoc pietatis opus est: si capias solidos tres

sup. tunc vicinū .i. rem furatam

.i. vera conscientia

Et reddas furta: iubet hoc intentio sancta

¶ Hic autor pōit aliū documētū. ⁊ ē tale. Si aliquis emit scient̄ bōa aliq̄
scit furata ē: tal erit re⁹ i facto: ⁊ d̄ p̄ntri tāq̄ fur. ⁊ eodē mō itelligen-
dū ē d̄ ip̄is spolijs. ⁊ iste q̄ sic emit bona furata si n̄ p̄t rep̄ire lesū: tē illa bo-
na d̄ dare paup̄ib⁹. q² hoc valebit aīab⁹ lesoꝝ. ⁊ si p̄riget q̄ lesus repetet
sua bona furata ab illo q̄ emit ⁊ fur nollit ei reddē p̄mū. p̄ q̄ emit: tūc em-
ittuas leso p̄ minorū pecūia q̄ valēt. tūc exerceas op⁹ pietatis: ⁊ des a red-
dere tē furata dū restituat tibi p̄mū. p̄ q̄ emisisti. p̄ ut exēplū iītra: vt si e-
misisses vaccā p̄ trib⁹ solidis q̄ v3 octo: tūc si des p̄ repetē: nisi tres solidos.

et dicitur lesio restitue vacca sua. **Quo nota.** Ista dicitur si aliquis emit furtum ille e-
 rit p[ro]p[ri]etarius cu[m] fure. hoc est si ipse scit illa re esse furatam. si autem ignorat tunc excusatur. y
 ignorat: quia ignoratia excusat p[er]m[ittit]. Pro quo sciendum quod duplex est ignoratia: aliq[ui]d e-
 ignoratia iuris. et aliq[ui]d ignoratia facti. Ignoratia iuris est quod quis aliquid ignorat fieri d[omi]n[u]m
 non debet: ut si quis ignorat quod non debet emere spoliis vel furtum: talis ignoratia minime
 excusat. Ignoratia facti est quod quis ignorat aliquid sic vel sic factum esse. ut si quis emet
 aliquam rem et credit ipsam bona fide acquisitam esse. modo si talis res esset subtracta il-
 lo ignorante talis ignoratia excusaret eum: sed tamen quilibet tenet facere diligentiam in qua
 redo an illa res sit bona vel male acquisita. et si aliquis mala suspitione iuvenit po-
 terit emere si dicitur. Secundo notandum. ex ista habetur quod iste qui emit furtum scilicet obligatur
 ad restitutionem sic principaliter furtum. hoc tamen intelligendum est sub distinctione: quia iste qui
 emit furtum: vel facit scienter: vel ignoranter. Si scienter tunc obligatur ad restitu-
 tionem. Si ignoranter hoc est duplex. quia enim vel emit sub bona fide: vel mala: v[er]u[m]
 illud dicitur emi bona fide quoniam aliquis scit et credit bona esse acquisitam hoc quod vult emere.
 Sed illud dicitur emi mala fide quoniam aliquis scit aliquam rem esse subtractam. et tamen non vult
 scire: modo ille qui emet rem bona fide multos attrahit valet. Primo enim va-
 let ad hoc: quia si talis res sit subtracta ipse non obligatur simpliciter ad restituendum
 si autem fuerit restituenda: tunc sua pecunia dicitur et restituatur eo qui vult hoc ablatum
 re habere. Secundo potest: quia talis potest illam rem alienare: quod tamen minime facere potest
 si mala fide acquisivisset. Tertio valet: quia si talis res perit ipse non obligatur
 ad restitutionem. Quarto valet: quia ipse potest agere in hoc contra venditorem. Si
 autem mala fide emisit: tunc simpliciter tenet ad restitutionem. Tertio notandum
 aliquis emit furtum scienter duplex. Uno modo ad restitutionem: et sic lesus dicitur dare
 ei pecuniam capitale et recipere e contra subtractam. Secundo aliquis emit furtum
 tamen non ad restitutionem: et talis amittit suam capitalem pecuniam.

*De naufragio
 et de rebus*

Qui bona naufragium patienti siue ruinam

*sup. p[er] d[omi]na .i. fracturam nauis .i. iacturam marium
 .i. inuenit .i. in quocunq[ue] loco .i. ablata*

Tollit vel repperit vbicunq[ue] sit et nisi reddat

Est reus eterne pene: precepta statu ta

*.i. scius .i. eterne mors .i. mandata .i. leges
 .i. mos sup. alicuius .i. h[ab]itum*

Nec consuetudo terre: nec principis illum

sup. ab officio .i. sacerdos

Excusant, deponatur si clericus hic est

Ubi autor ponit aliud documentum et pena illoz qui spoliat istos qui passi sunt
 naufragium dicitur. Quicunq[ue] spoliat istos qui patiuntur naufragium ruinam vel
 iacturam. et si non reddat ablata rei scilicet eterne pene. istos si excusat aliquid preceptum
 vel statutum principis: nec etiam consuetudo terre. Et si talis est clericus tunc deponatur
 ab officio. Notandum primo quod isti patiuntur naufragium quorum naues in mari
 periclitantur: vel propter tactum lapidum: vel propter nimiam tempestatem. Et de
 nomine nauis et frango frangis: quasi fractura nauis. modo quicunq[ue] spoliat

✱

.f. iuētor

.f. inuentis

Summa tibi datur ex his: opus est pietatis

.f. iuente .i. p̄fidioꝝ hoīm

.i. fm̄ p̄siliū p̄fessorum

Res iudeorum si sunt sic distribuantur

Chic autor ponit alia doctrinā de istis q̄ sunt iuste spoliādi dicēs: q̄ gēs deo iūmca de iure p̄t spoliari. s̄l̄t̄ ⁊ publico hosti. Et isti q̄ subiecti nō s̄t spio cesarij d̄nt spoliari. ⁊ etiā q̄cqd̄ aliq̄s auferit ab hoste suo publico dū s̄ mō iusta sit causa belli: hoc t̄p̄e licite p̄t retinē. s̄ nulli⁹ d̄z amicu⁹ suū spoliare: nec tilos q̄ ei nūq̄ nocuerūt. Subdit aliū documētū dicēs. si aliq̄s inueniat aliq̄s res: ille p̄t eas suare. ad restituendos. ⁊ si nō inuenit d̄nz illa rū rez̄ infra ānū: tūc t̄p̄e p̄t licite illas res dare paup̄ib⁹. Et si t̄p̄e nō ē idi gēs tūc nihil d̄z de reb⁹ istis retinē. s̄ si ē paup̄ tūc ē opus misericōdie vt sibi d̄ istis bonis moderata sūma tribuat. Et si talis res ē iudeoꝝ tūc d̄z erogari fm̄ p̄siliū p̄fessorū. **C**Horā. p̄mo. tria s̄t genera hoīm q̄ licite p̄nt spoliari. P̄mo oēs q̄ s̄nt p̄tra deū. i. p̄tra fidē catholicā: vt saraceni: hērici ⁊c. Et cā ē. q̄ ex q̄ ista iūmcanē deo: id nō d̄nt possidē illd̄ qd̄ dei ē. s̄ q̄ omnia bona dei sunt. ⁊ ⁊c. Et quātū min⁹ tales fideles h̄nt: de tanto min⁹ p̄nt p̄pianitate ipugnāc. Scōz genus q̄ p̄nt licite spoliari sunt hostes publici ⁊ hoc ē v̄ez dūmō bellū sit iustū. ⁊ iste spoliāz h̄z iustā cām p̄ se. s̄ secus eēt si spoliāz h̄ret causam iniustam. Tertiū genus hoīz qui possunt spoliari sunt isti qui sunt p̄tra impatoriē. ⁊ hoc ē verū q̄n̄ ē aliq̄s verus impator: q̄ defendit ecciam Romanā. sed secus est si aliquis schismaticus uolenter possideret imperium: sic q̄ non esset electus. **C**Secōdo notandū. ista dicit q̄ res iūcte sunt restituēde. hoc intelligendum est sub distinctione. vel scitur cuius ille res sunt. vel ignoratur. Si scitur tunc debet fieri restitutio isti. Si autē ignoratur tunc est distinguendum. quia vel inuentis est oppressus paupertate: vel non. Si non: debet totaliter dare pauperibus. Si est oppressus paupertate: tunc pars d̄z dari iuētorū. q̄ istud inuentū debz dari pauperib⁹. s̄ cū iste iuētor sit paup̄. ergo pars debet ei dari. **C**Tertio notandū. hic dat vna cautela: q̄ inuentū d̄z proclamari in ecclesia vtrum aliq̄s ibi esset qui perdidisset. ⁊ si tunc iste non repetit cuius fuit illud inuentū: tunc inuentor debet facere fm̄ p̄siliū sui p̄fessoris. **C**Alio mo notandū. quid sit faciendum de thesauro inuento sub terra. R̄ndetur p̄ distinctionē. vel iste thesaurus repitur in loco p̄p̄o. vel alieno. Si in loco p̄p̄o: tūc nō tenet ad restitutionē. q̄ oīa sunt sua que sunt in p̄p̄o loco. Si in loco alieno. hoc ē dupl̄. vel inuenit thesaurū studiose. vel casualiter. Si casualiter: tūc partū tenet restituē ⁊ partim resuare. Si autem studiose: tūc obligat ad totā restitutionē. Item fm̄ sc̄m̄ Thomā res iuenta q̄ nūq̄ fuit in possessione alicuius: sicut lapilli p̄ciosi ⁊ gēme in litore maris: iste res dant inuenti. ⁊ non oportet q̄ ille res restituat. Sic eodem modo est de thesauro per longiua t̄p̄a sub terrā occultato.

.f. inutili .f. r̄u ex̄is

.f. t̄p̄e mortis .f. alios

Accusas frustra damnatus sub cruce fures*no homa h̄*

Summula Raymundi

A. fides adhiberi .f. dānato .f. qz gaudū ē miser; z c. **Hic** autor post
alia documēta
Nec credi debet tibi: nec tua vba valebūt
.i. iusticia .i. dānauit .i. executor iudicij. .i. pōs. .i. occidit
Quē us dānauit tortor suū crimie punit
.i. subtracras .i. custodiēdas sup. res
Si res furatas seruādas dē tibi: quas tu
.i. noscis .i. furtiue .i. subtracras. .i. secum? .f. furas
Et sic scias furtim sublatas cautus illas
.f. eas .i. vinculū excoīcarōis
Reddas nec teneas: si bannū pena sequat
.f. pena banni .f. custodiēt .f. furē
Nō nocet illa tibi si reddere me monuisti
.i. ablatū .i. possessōr .i. reddat equalēs sibi aut suis hēd.
Furatum vero dño vel quod valet eque
.i. tu refuatoz .f. furti eo qz refuasti res ablatas
Absolui debes: qz conscius inde fuisti
.i. a tali furto l. dāna .i. occurrāt .i. malora
Inde pericla tibi ne pronemāt grauiora
.i. rebus .i. admittē custodiēs
Ut cū furatis peream potius sine q̄ tu
.i. manifestāre .i. delictū
Ne p̄dentelinas viciū quod nō meruisti
.f. aliq̄s .f. hoies .f. hoibus
Si res furantur plures et trāseat ex his
sup. hō .i. ad restitutionē sup. q̄s receperunt
Unus ad emendā totū dare iure tenetur
.i. efficiens .i. delictoz
Hic qui non causa fuit iductua malozū
.f. talis .i. q̄ nō fuit cā efficiēs
Reddat q̄ poterit saltem q̄ tangit eūdē
.i. inq̄stū p̄ .i. secū ex hites .i. ablatā
Ut valet inducat cōsures reddere furta
.i. inducat .f. ablatū sup. at latum
Cōsures moncat q̄ hūt ad restituendū
Subdit. si plures furantur aliquam rem: tunc vnus ex istis volū no egere

penitentiam debet totum ablatum restituere si ipse induxerit alios ad su-
randum. si autem non induxit alios reddat in quantum potest. vel ad minimum illa-
lam partem que tangit ipsum. Et ipse debet suos alios socios inducere in qua-
rum potest: ut ipsi etiam partes eorum eodem modo restituant. ¶ Primo notandum.
quod fur damnatus et quicumque damnatus ad mortem a quolibet actu legitimo
est exclusus: quare non admittitur ad accusationem. sicut in foro spirituali ex-
coicatus non potest esse actor vel accusator. Respondeverunt tamen iudices seculares
fures accusatos examinare et non ad accusationem et ad testimonium furis sim-
pliciter damnare. Quod accidit quodam tempore quod fur deberet suspendi. et vidit quedam
gaudere et ridere de suo suspendio. quem ridente fur consideravit et dixit. ecce
socium meum. qui apprehensus primo suspendebatur. quod factum fur fatebatur se odio
accusasse illum. scilicet propter risum et gaudium quod habuit de morte istius. Ne ergo
illud amplius contingat statutum est ut tales damnati ad mortem non exaudiantur.
¶ Secundo notandum. ille qui hanc bona subtracta tenet ea restituere non
proprio officio istarum rerum. sed magis furi. Causa est. quia possent multa exinde
provenire pericula. quod sic declarat. nam ipse posset cogi ut proderet furem qui
postea forte interficeret: quod omnino malum esset cum homicidium incurreret.
Posset etiam contingere quod ipse fur propter invidiam diceret istum fuisse socium suum
et sic iste cum fure posset interfici. ut patet in exemplo predicto. et sic de alijs mul-
tis periculis que possent inde provenire. ¶ Tertio notandum. ista dicitur quod iste
quodcumque alijs plures res subtraxit: si vult agere penitentiam tenet totum restituere
Et tamen hoc intelligendum est sub distinctione. quia vel iste recipiens consentit in toto
vel non. Si non consentit in toto tunc si obligatur ad restitutionem totius. quia
non fuit causa totius damni. si autem consentit in toto: sic quod induxit alios ad fur-
tum. tunc obligatur ad causas: quia consentiens et faciens pari pena puniuntur. Et
etiam si fuit causa totius damni per inductionem aliorum ad furtum quod tunc etiam totum re-
netur restituere. Pro quo dubitatur. si unus ex his satisfaceret leso: an tunc etiam
alii tenerentur ad restitutionem. Respondetur quod non. quia ex quo satisfactum est leso de
ablatis et subtractis. ergo tales non tenentur ad restitutionem. ¶ Quarto
notandum. istud dictum de rebus inuentis vel subtractis verum est: si ta-
lis res sit alicuius hominis fidelis. nam si res subtracta esset alicuius sarraceni
vel heretici: tunc melius est quod distribuitur pauperibus quam quod restituere sarraceno
vel heretico. Ratio illius patuit in sententia precedenti. ¶ Quinto
notandum per modum dubitationis. utrum subtractio cuiuslibet rei sit furtum
Et videtur quod non. quia si aliquis in extrema necessitate reciperet panem ad com-
mendandum ne moreretur. tunc illud ablatum non dicitur furtum. quia omnia propria in ne-
cessitate sunt communia. et si tunc habet necessitatem: sic propria alterius esse sunt communia
Et sic videtur quod illud ablatum non sit furtum. Respondetur quod subtractio alicuius rei sit
duplex. uno modo cogente necessitate. alio modo non sed ex nequitiosa voluntate.
si primo modo aliquis sumeret panes qui esset adeo pauper quod nihil haberet pro quo sibi
emeret. nec etiam de eo perire administraret. tunc talis non diceretur fur nec
tenetur ad restitutionem. et pro penitentia si etiam faceret furtum: cum tempore necessitatis omnia propria
alterius sunt communia. ut dicit Hieronymus. Si non pauperis me tempore necessitatis occiderit
sibi me. Et si esset aliquis qui reciperet panem in tali necessitate. et si tunc apprehenderet

centis vel hereticis. et etiam bene aliquando pugnare pro patria vel pro re
 amissa repetenda. si non licet spoliare innocentes. **¶** Notandum primo. aliquos volentes ire
 ad bellum debent diligenter advertere utrum iusta sit causa belli. Ad hoc est. quod si causa belli iusta est
 tunc potest licite tuare dominum suum. imo quibuslibet strenuus miles. quibuslibet bono decurio. et
 pater ecclesie potest subditi principis in tali iusto bello quod sit pro ecclesia vel pro patria cum
 domino suo dominum mori. Si autem causa belli esset iniusta tunc nullus tenetur eam tuare. quod
 si facit contra peccat. **¶** Secundo dicitur de eadem impedire et pater eam informare ut ab iniusto
 bello desistat ne deuolet sanguinem et sudorem miserorum absque iusticia causa. **¶** Secundo
 notandum. quod quedam conditiones sunt advertende ab ipso qui offert bellum. **¶** Primo
 debet respicere utrum bellum sit iustum et causa belli. quod si causa belli esset iniusta: non esset licitum
 tu bellare. **¶** Secundo debet respicere personam bellantis. scilicet utrum sit talis cui bellare licitum
 est. quod bellare non est omnibus licitum: sed solum regibus: principibus et dominis terrarum.
¶ Tertio debet advertere quales sint adversarii. quod non est contra quemlibet licitum bellare.
 vnde contra romanum imperium impatorum non est bellandum dum iuste defendat ecclesiam.
 sicut nec contra monasteria. nec contra viduas vel orphanos. **¶** Quarto talis
 debet advertere modum belli. scilicet quod non sit nequiosus vel vitiosus. **¶** Quinto debet advertere
 intentionem bellantis. scilicet quod ipse iustum finem intendat. **¶** Sexto debet advertere id quod sit
 bellum. **¶** Tertio notandum. contra sarracenos et hereticos licitum est bellare. Ad hoc est
 quod tales sarraceni: heretici et alij infideles tales inimicant deo et hinc catholice
 fidei: tunc debilitant in quantum possunt ut eo minus possent nocere christianis.
 et etiam ut ipsi ab errore eorum possint reuocari. quod in hoc principes: barones:
 et milites tenentur tuare ecclesiam et eam defendere. et omnes tales sub statuto ro-
 mane ecclesie tenentur mori pro fide catholica. et tenentur omnes adversarios ca-
 tholice fidei persequi et debilitare ut fides vigeat et floreat et non deiciatur sar-
 racenorum et hereticorum: sed ut obnubilentur fides eorum. quod propter ipsum cum suis subdi-
 tis si fideles manserint usque in finem coronam glorie possidebunt. **¶** Quarto no-
 tandum. ut he conditiones melius intelligantur tunc est sciendum quod ad iustum bellum pri-
 mo requiritur res pro qua pugnetur. scilicet quod bellum fiat pro defensione romane ecclesie patrie
 vel republice. vnde quod aliqui dicitur rex est causa belli: tunc bellum est iustum. **¶** Secundo re-
 quiritur (ut predictum est) persona. quod persona talis debet esse secularis non religiosa. quod reli-
 giosi non tenentur bellare. sed solum seculares. **¶** Tertio requiritur
 modus et mensura. quod ipse bellans debet finem querere et non vitiosum. **¶** Secundo dicitur
 de illis qui sunt ita crudeliter et ferociter quod nullo modo cessant a bello nisi prius totum
 destruant. **¶** Quarto requiritur intentio. scilicet ut bellum non fiat propter avaritiam vel in-
 vidiam: sed propter bonam intentionem. **¶** Quinto requiritur causa quod fons iste sibi res abstu-
 lit. ut si concederet illas lucras potest licite bellare. **¶** Sexto requiritur autem ut
 scilicet quod tale bellum fiat ab autoritate superioris. imo quod illa sit contraria ad bel-
 lum tunc dicitur iniustum. Si autem aliquis illorum defuerit: bellum dicitur iniustum.
¶ Quinto notandum. verum est clericus pueniat bellare. Ad hoc est. quod non. ut habetur in xliij.
 .q. extra de bello. dupliciter de causa. **¶** Primo ne per tumultum bellorum impedianter in
 preparatione diuinorum. scilicet in laude dei et in orationibus. **¶** Secundo quod clericus non esse
 debet occidere: sed magis eis copetere ut sint parati pro sanguine effunde-
 re pro christo et pro proximo suo. et non debent deferre arma nisi ex iusta causa. et
 si transierint in loca periculosa tunc potest deferre arma ad terrorem hostium: sed non

*nota pulchra
 subia hinc bella*

*utrum genciat de
 uno bellare*

Summula Raymundi

debent peccare. vt habet. xliij. quest. i. nisi vim vi repellere eos decet. Sic
 si quandoq; p[re]f. p[ro]ter interfuerit bello iusto vel aliquis clericus r non ius
 terfecit vel mutilauit aliquem nec causam mortis p[re]stitit: tunc ille sacer
 dos non est degradandus vel ablo[sc]o[sc]o suspendendus. si militet ille cleri
 cus potest promoueri ad sacros ordines salt[em] si idoneus fuerit. Si aut[em]
 istud bellum est iniustum: r ibi homines fiunt occisi: licet ipse non egerit: sed
 tamen et ipurabitur: tunc non potest promoueri ad sacros ordines. vt ha
 betur. iij. q. i. ca. xlii. Item fm Guilhelmum. si in bello daf aliquid cleri
 co de rapina r ab his quibus licuit: hoc potest tenere si bellum est iustum
 Si autem per se reciperet aliquid: tunc hoc totaliter tenetur restituere.
 Ultimo dubitatur. vtrum subditi possint mouere bellum. Respondet
 si miles habet aliquid contra comitem: tunc primo requirenda est autori
 tas regis vel superioris. Et si tunc illa causa discutit non potest bellum
 committiur.

*De hostib[us]
 spoliantibus
 innocentes*

Bellatores cur innocuos spoliatis
.i. eos spoliando magis

Atteritis miseros r eis plus hoste nocet
.i. friuole .i. protegitis

Errores vestros temere defenditis: et sic
.i. loquunt .i. illud .i. nurrantur

Dicitis: accipere quo nos pascamur oz
.i. ipis .i. nurrimentu .i. fm nurrimentu

Si vobis et equis alim[en]tu queritis: ultra
.i. i eoz domibus .i. licentia

Tollere q[ui]d h[ab]ent homines q[ui] p[er]mittit ausu
.i. cu nris monitioib[us] spoliu raptoribus

Nostri filijs ipsum vobis inhi betur
.i. p[er]mittimus vobis spoliu .i. bellatores .i. uccaria

Salte p[er]sulimus du vos trahit ardua ca
.i. in rapiendo .i. incotent

Accipiendo graues ne sitis et imoderati
.i. clientibus r stipendiariis .i. phibetis

Heu seruis v[est]ris spoliu cur non inhi betis
.i. magis admittit suoz .i. exoluetis

Sz consentis horum scelus ergo luetic
.i. omne illud sup. o[st]ra de[us]

Totu r estituas quod et illicito rapuisti

C hoc est ps
 vituna ista? Cas
 pituli. in q[ui]a
 tor i[st]e par os of
 qui spoliat is
 nocetes hoies
 r misos dices
 pmo sic. D[omi]n[us]
 bellatores q[ui]
 spoliatis hoies
 innocentes r
 miseros. r ma
 gis infert d[omi]n[us]
 b[us] q[ui] hostes. q[ui]
 si dicens valde
 male facitis in
 hoc. Et ergo
 male defendi
 tis r temere
 vestrum erro
 rem cuz dicitis.
 oportet nos ec
 cipere victum
 nobis r equis
 nostris si ergo
 solum queris
 alimentum. s
 tunc pascunt
 vobis ausum

Bello: vel dubio: cū nō discernere possis
sup. alius bellū .f. illā dubiā .f. eterna

Que sit causa mali: cām defendere mors ē
.f. in extremo iudicio iudicante

Nec in defensa christo veniente manebit
.f. sumptibus .f. in bellum .f. sumptibus

Expensis propriis vadatis nō alienis
.f. dñoz .f. vestre

Cū dñis vestris: de quoz munere vestra
possessiōes pcedunt .f. bellatores .f. possidētes

Pred: a dependēt: sed qui coguntur hñtes
.f. p spoliū parcē dñe spolando

Nil nisi qd rapiāt: parcāt tñ in rapiendo
.f. innocuis hñens

Inquantū possunt ipse: ipsosq; relinquo
transitis .f. vos egeni

Curritis ad bellū miseri quos nulla ptās
.f. postulat .f. angit .f. volūtos

Euocat aut cogit: non excusare potestis
cōmittitis .f. facto .f. dura pñia

Qd facit: p quo grauis idulgētia vobis
mulier .f. pñonis ancille

Feia raptor: pueri: serui: famuleq;
.f. rapta .f. absq; voluntate

Hec non restituent si consensu sine raptis
sup. ex illis rebus

Sunt vñ: doleāt magis: a raptoze recedāt
.f. aliquo modo sicut

Qui possunt: veluti psona non sibi tñcte
.f. tales psona sup. famulantes

Ut sunt ancille serui nutrix alieni
.f. donum alienis

Si speciale datum sit eis volo restituant hoc
lū: qui non habet vt et de proprijs expēsis in itinē possit prouidere. tal p̄t

tollere ab hōi
bus quicquid
habet vltra alt
mentum quasi
diceret nullus
ergo districte
prohibem⁹ ne
talia faciatis.
sed tamen cuz
vos habetis

causam arduā
tunc debetis
moderare spo
lium ⁊ non esse
nimis graues
tunc subdit vt
cens q̄re vos si
inhiberis vñs
fuit ne spolia
faciāt. q; si vos
plentis eis tē
eritis rei i isto
facto ⁊ tenemī
illis restituere
qd illicite rapu
istis. ⁊ etiā in

bello vbi si sel
tis vos hñe tu
stā cām. q; ma
lā cām defen
dēē mors aie.
Tunc subdit.
q̄cūq; vult ire
ad bellum ille
debet ire sub p
prij expēsis.
⁊ nō sub expē
sis alterius. s; tamen si aliq; cogētur p dñz suū a q̄ ip̄e hz bona sua vt cū coyadatat bel

Summula Raymundi.

rapere moderate vitā p̄fuerit et nō crudelit. Subdit. aliq̄ sūt q̄ currūt ad bellū nō vocat̄ nec coacti p̄ aliquē modū. Isti si spoliāt aliquē nō p̄nt se excusare. s̄z ōz eos agē p̄niam de isto facto. Itē subdit aliq̄ docum̄tū q̄ vxor raptoris filij serat et ancille nō tenent reddē rapinā si v̄si s̄t. et hoc si plenisuz nō habuerit: s̄z tñ alle p̄sone extranez allent famuli si aliq̄d d̄ his spolijs q̄hos eis datū fuerit: iste tenent hoc totat̄ restitue. ¶ **Notandū p̄no.** s̄st qui h̄nt bona aliq̄ sub aliq̄ p̄ncipe tenent ip̄m seq̄ ad bellū q̄n̄vocant sub expensis p̄p̄ris. q̄ p̄p̄ hoc cōcessa sunt eis ab ip̄o p̄ncipe castra et ville. et sic de alijs vel alta bona. Et si ip̄i aliq̄d rapiāt a paup̄ib⁹ tenent restitue et satisfacē lesis. s̄z tñ si aliq̄s eēt paup̄: iste possit rapē: non tñ p̄ q̄ eēt necessariū ad victū et eq̄s suis. ¶ **Secūdo notandū.** si aliq̄s nō eēt p̄ncipi obligat⁹. q̄ forte illa bona ab eo possideret. iste si intreret bellū cū tali dño et reciperet aliq̄ bona q̄cūq̄ modica vel maḡ: tenent reddē lesis. Et q̄ p̄suadet cui libet q̄ si p̄ncipal̄ cogat̄ ire bellū q̄ maneat i p̄tib⁹ suis et nō am̄phibet paupes q̄ p̄p̄ hoc eternā dānationē possit incurrē si nō redderit itegre ea q̄ abstulit. ¶ **Tercio notandū.** circa q̄ntū docum̄tū v̄t vxor raptoris filij et ancille tenent reddē rapinā q̄ v̄si s̄t. R̄nt q̄ nō. et hoc ē v̄t d̄ his q̄ s̄t fuit p̄ditiois sic ē emptio. et et illi ē v̄t si isti fuit nō p̄buerit p̄siliū vel p̄sensū vt spoliū fieret: q̄ vt sic tunc ip̄i tenerent reddē oīa bona spoliata ita bene sicut raptor: q̄ ip̄i p̄m̄dēt sē eadē pena q̄ raptor: p̄m̄f. q̄ reus et p̄sentēs eadē pena p̄m̄m̄f. ¶ **Quarto notandū.** q̄ fuit q̄ fuit raptor: p̄ victū vel pecunia: statim cū p̄cipit dñm eē furē vel raptorē d̄z ab eo recedere et seruitiū resignare. R̄d ē. q̄ si maneret cū eo postq̄ p̄cipit eē furē tunc ip̄e videret et cōsentire in furto vel rapina. et sic obligaret ad restitutionē sicut raptor. ¶ **Quinto notandū.** sicut etiā sup̄ paruit tūc vxor raptoris vel fur̄ postq̄ eū p̄cipit eē raptorē vel furē: ip̄a p̄t ab eo recedē quantū ad habitacionē: si tñ p̄hibi denegare copulā carnalē si ip̄e secrete eā exigeret. nā i manifesto exigē copulā a muliere eēt p̄culosus fur̄ et mulier nā fur̄ possit captuari et snia capitali iudicari. et si se tūc cōm̄fessisset mulier tūc mulier diceret̄ rea in furto. et sic etiā posset iudicari ad mortē. ne ergo hoc periculū eueniat: tūc fur̄ segregatus d̄z eē a muliere et cū ea in manifesto nō p̄uersari nec copulā carnalē exigere debet. s̄z bene p̄t facere occulte. ¶ **Sexto notandū.** q̄ p̄sone sunt p̄uocare raptorib⁹ dupl̄r q̄dā sepabilis quedā inseparabilis. Inseparabilis vt vxor et filij ante annos pubertatis. q̄ tē dñt obedire parētib⁹. Sepabilis vt ancille: famuli q̄ sunt lib̄t: q̄n̄ p̄cipiunt dñm eē furē: tūc imediate ab eo debent recedere ne videantur ei p̄sentire. ¶ **Septimo notandū.** de vxore raptoris q̄bus debeat v̄t bonis. R̄nt def̄ p̄ diffictionē. vel ip̄i h̄nt aliqua bona p̄ rapinam acquisita. vel bona in se acquisita et ex hereditate. Si p̄m̄ū tūc mulier potest v̄t rapina. Si autē h̄nt aliqua bona per rapinā non acquisita hoc est dupl̄r. vel illa sūt se parata. vel mixta cū rapina. Si sunt separata tunc mulier d̄z v̄t illi bonis. Si autē mixta sunt tūc ip̄a iterū nō tenetur v̄t eis: s̄z impolare d̄z p̄siliū et auxiliū amicor̄. et debet viuere de p̄p̄ris suis laboribus et donibus. ¶ **Octauo notandū.** ponat̄ in casu q̄ nihil h̄nt amplius nisi q̄d per rapinā

*Nota valde
pulsiva dubia
circa bellū*

acq̄sūtū ē. z q̄ m̄r n̄ p̄r lab̄are nec h̄nt allq̄ bona p̄ se nec dotata de q̄b̄ r̄e
 mulier viue d̄z. R̄nt q̄ ista r̄z f̄. c̄ f̄m̄ p̄siliū sui p̄ressor̄ v̄l d̄z q̄ i n̄. citate
 p̄r viue d̄ ill reb̄ p̄ r̄. p̄mā acq̄. q̄ n̄ p̄r v̄m̄ē i labore p̄p̄o. nec i p̄t h̄nt allq̄
 bona se gata. q̄ q̄t̄ēscū q̄ v̄t̄ l̄ d̄is p̄ r̄. p̄mā sc̄q̄l̄it̄ cū dolore cordis d̄z v̄t̄
 ill̄z z cū v̄a p̄. r̄uōe sic cogit̄do. q̄ n̄ all̄ v̄t̄a poss̄z p̄suare nullaten̄ v̄ll̄z
 ill̄z v̄t̄. **Dono** no. q̄c̄qd̄ r̄ap̄. o: i bel. o illicito recipit ē p̄tra iusticiā. s̄z q̄ i u
 stū ē v̄m̄cūz reddē q̄d̄ suū ē. q̄ q̄c̄qd̄ recipit i bello illicito ē restituēdū. z
 n̄ solū d̄ns belli tenet̄ restituē. s̄z etiā c̄es subditi q̄ sequūt̄ d̄nz. Et s̄z ex t̄i
 more sequūt̄ t̄h̄ p̄. tenet̄ d̄m̄ timē q̄s̄ h̄oīem. Et hoc ē v̄z q̄n̄ sc̄it̄r̄ c̄ē illic
 tū. si aut̄ dubitat̄ an bellū sit iustū an i. iustū subditi n̄ tenet̄ restituē. s̄z s̄t̄s
 p̄d̄arij n̄ excusat̄ sic subditi. q̄ n̄ tenet̄ obed. re sic subditi. Et i dubio n̄
 d̄nt se p̄mittē d̄sc̄r. mun̄ vt̄ tuēt̄. aliq̄ē i p̄udiciū alit̄. q̄ d̄ic̄ l̄ra. defendē
 cām̄ dubit̄. ē mors aīc. q̄ tales ḡuit̄ peccāt̄. s̄z ē vult̄ n̄ a q̄ trā. eites ad
 bellū h̄ntes possessiōes tuas a p̄ncipe saltē sufficiētes tenent̄ p̄p̄is suis
 exp̄sis bellare. q̄ n̄ tenet̄ dare c̄elus d̄ bonis suis sic rustici. **Ultio** notā
 dū. d̄iceres. m̄ḡ v̄t̄ d̄z s̄ibi p̄i p̄radicē. q̄ dixit̄ s̄ q̄ sc̄ia r̄ap̄tor̄z n̄ d̄berz cō
 morari r̄ap̄toz vel fur̄. h̄ aut̄ d̄ic̄ q̄ d̄z v̄t̄ r̄ap̄inis. s̄z d̄icunt̄ all̄ q̄ p̄us
 loq̄bat̄ de occulto furto. s̄z h̄ic loq̄t̄ de maliesto spolio. s̄z meli⁹ f̄m̄ p̄dicra
 d̄: q̄d̄ s̄ loq̄t̄ r̄pe necitat̄. s̄z q̄n̄ v̄roz familia z p̄ueri als̄ n̄ p̄nt̄ n̄ur̄i. s̄z p̄l
 us loq̄bat̄ de r̄pe poss̄. t̄uāt̄. q̄n̄ mulier p̄r recedē a r̄ap̄toz z als̄ p̄r se nu
 tr̄. r̄. t̄ic̄ quis mō non debet̄ et p̄morari

.i. rē sacrā. i. symoniac⁹

Capl̄z q̄rtū

De simonia

I v̄edis vel emis sac̄p̄ symō icipis c̄ē

i q̄vult d̄c̄m̄ia

Cōsiliū si tu das vel permittis es idem

re de symonia

Et cōtinuatur

Si p̄lat⁹ es et poter̄ scelus hoc reuocare

ad p̄cedētia sic

postq̄s̄ auto: d̄

Nec reuocas: pena symōis te punit̄ equa

simiauit de fur

to r̄ap̄ina:z bel

Si pater aut̄ m̄r vel amīc⁹ m̄ūera dant: te

lo. hic d̄c̄m̄iat

de symōia. Et

Non pcurante: dū uoueris hec data pro te

p̄t̄ in tot p̄tes

diuid̄. q̄t̄ it̄ cas

Amplius ecclesie tali desiste p̄esse

suspositi de sy

monia. p̄es l̄

Symoniacus. z si n̄ es p̄lat⁹ z admittis q̄ tui subditi hoc faciunt z petes

fra d̄c̄t̄. Dic

q̄ p̄mo sic. Si

Re uocare z nō facis et eris symoniac⁹ vel puniēd⁹ tan q̄s̄ symoniac⁹

tu em̄s v̄l v̄ē

d̄is r̄ē sacrā er̄s

Si pater tuus vel m̄r vel all̄q̄s̄ alit̄ dat pecuniā vel mun⁹: z p̄ illud munus

re uocare z nō facis et eris symoniac⁹ vel puniēd⁹ tan q̄s̄ symoniac⁹

Et iā

Non pcurante: dū uoueris hec data pro te

si pater tuus vel m̄r vel all̄q̄s̄ alit̄ dat pecuniā vel mun⁹: z p̄ illud munus

pcurat̄ t̄ibi all̄quā eccl̄iam te i ḡrante: t̄ic̄ postq̄z tu p̄cep̄is t̄ic̄ im̄ediate

Debes illā ecciam relinq̄re. z apli⁹ ei n̄ p̄esse. z oia p̄cepta debes reddē. q̄

debes illā ecciam relinq̄re. z apli⁹ ei n̄ p̄esse. z oia p̄cepta debes reddē. q̄

f 3

munera vel pecunias. mō si sacerdos dat munera tali p̄ ista re sp̄ialt: p̄p̄t hoc nō cēset̄ symoniac⁹. Quinto munera dan̄ licite p̄ elemosinaz largi-
 tionē. hoc ē p̄ vita etna p̄sequēda. et ista d̄r al̄q̄d sp̄iale. q̄r nihil ē sp̄ialius
 vita etna. et p̄p̄t hoc tal̄ si reddit̄ symoniac⁹. Et sic p̄z q̄nt̄ m̄n̄era possunt
 dari quōs modis. Q̄uīro notandū. v̄tū ē prius q̄ mun⁹ est obsequio fir-
 ablos symonia. Pro q̄ tamē est sciend⁹. q̄ obsequiū ē duplex. nam q̄ddam
 ē obsequiū corpale: q̄ddā sp̄iale Corpale ē duplex. nam q̄ddaz ē obsequiū
 corpale honestū. q̄ddaz ihonestū. Honestū ē vt si aliquis fuit ep̄o p̄ bono
 ep̄i et totius dioceſ. et post hoc transeat ad curiā r̄homanaz seu obtineat b̄n̄-
 ficiū p̄ talē ep̄m. p̄p̄t hoc talis nō cenſet̄ symoniac⁹. S̄z obsequiū inhone-
 stū est. q̄d ē p̄tra deū. et p̄pter tale obsequiū aliquis reddit̄ symoniac⁹. S̄z
 in obsequiis sp̄ialt: b̄ n̄l̄s d̄z fuitre p̄ b̄n̄ficiis nisi alicui b̄n̄ficio eēt ane-
 xū officiū. sic q̄ illō officiū tenet̄ pagere a b̄n̄ficio. vt aliq̄ legēde bea-
 ta Mgine vel de aliquo sancto p̄pter hoc talis non reddit̄ symoniacus.
 Ultimo notandū. q̄ b̄n̄ficiū est duplex. nam quoddam est curatum et
 quoddaz nō ē curatū. mō quicūq̄ perit pro b̄n̄ficio curato p̄ se vel p̄ alio.
 ille redditur symoniacus. Si autē illud b̄n̄ficiū nō est curatū tūc licite
 potest petere d̄o se vel pro alio: sic q̄d non incurrit symoniam.

.i. verū collatorē dedit

Contra patronum tibi si dedit ecclesiam quis

.i. tu debes resignare .i. p̄hibitum inuenio

Non maneat in ea: tua nolo sit hec violenter

.i. monachis .i. aliquam

Est symonia grauis summam si fratribus vllam

summā pecunte

Das spe prebende: vel si promittis eandem

Totum restitue symonis quod adeptus es arte

Chic autor ponit aliū casū de symonia dicens. si aliquis pmoueret ad ali-
 quā ecciam vel aliq̄d b̄n̄ficiū iuito patrono. i. nō collatore illius eccie vel
 b̄n̄ficio ille non d̄z manere in illa eccia: v̄tolēter. Subdit. grauis ē symo-
 nia si quis aliquib⁹ hoib⁹ det sumā pecunte vel aliq̄d mun⁹ sub spe acqui-
 rendi: b̄bendā. et v̄n̄squisq̄ tenet̄ restituē q̄ symoniace adept⁹ ē. **P**ro
 q̄ notā. circa l̄fam: q̄ null⁹ d̄z retinere ecciam: vel aliq̄d b̄n̄ficiū p̄tra volū-
 tatē patroni. i. veri collatoris. Cur⁹ cā ē. q̄r al̄s cōmitteret rapinaz. q̄d sic
 p̄z: q̄ ip̄e iuito d̄no tractat rem alienā. et id talis grauis ē puniēd⁹. **S**ec̄do
 notandū. q̄ qui dat aliquid mun⁹ aliquib⁹ sup̄iorib⁹ vt ip̄i recipiāt eū in
 p̄fratrem et sibi assignent certā prebendam talis est symoniacus. et si p̄bē-
 da sibi est assignata debet eam resignare et de perceptis satisfacere. alias
 eternā dānationē incurrit. **T**ertio notandū. ex q̄ h̄c d̄r de patrono. **P**a-
 tronus sic desinitur. **E**st ille qui habet potestatem presentandi clericū ad

*De patrone
reueren*

Si petri: hanc licite poterit petere nec oblatio

Expensis q: sic rudes atq: labori

Si male verax sup ecclia redimas hanc

Ad redimenda tua pctā potes dare qd vis

Cleric: aut frēs laici: mōachi: mōiales

Dānāt sine spe: si spōsa pecūta claustr:

Vel data pcessit igressum: null^o in istis:

Dispēsare pōt claustro maneat q i isto

Ubi autem ponitur alius casus dicitur monia dicitur. Si quis daret unam pbenam per alta simonia dicitur. La huius est ista: quod hoc solum spectat ad episcopum. sed transponit clericum de uno loco ad alium. Subdit si alius episcopus considerat aliquid ecclesiarum petit moderatam summam pecunie: ista licite conferre potest: quod ista pecunia non datur pro consecratione ecclesie: sed pro labore et expensis.

Hec quibus potest redimere suum ius si aliquid in eo velit cum impedire. Et subdit clericus vel frater laici vel moniales qui pro pecunia aliquid vel aliquam in claustrum recipiunt si potest illud receptum retineat per velle dispensationem: quod simonia est. **Q**uoniam notandum est: si ista quod moniales sive monachi si dicit aliquid recipere a fratribus suscipiendis: dubitat quod si aliquid pecunia dicitur religio sine pacto: vix licite et sine symonia potest recipere: nisi quod si nulla pactio inuenitur: tunc licite potest recipere pecuniam si eis aliquid prebetur. **Q**uoniam consuetudo est in aliquibus claustris quod aliquid intrans religionem facit unam generalem propter fratres: et hoc est laudabile et sine symonia: si autem pacto aliquid inuenitur symonia committitur. **S**ed dicitur: si aliquid claustrum est ita effectum osium quod vix valeat satisfacere fratribus propter: nunquam tales licite potest aliquid exigere ab aliquid ita volente. **N**am quicquid aliquid claustrum oppositum est pecunia quod vix vult fratribus propter: satisfacere: tunc dicitur quod ista potest dicitur nos recipemus te in frater si possemus hinc necesse est: et tunc ista licite potest recipere et repetere propter monium illi si ne symonia. **S**ed contra hoc est opinio aliorum doctorum quod dicitur quod paupertas in hoc est si pro eos excusatur: quod paupertas est amara res contra quam dominus apostolicus dispensat non potest. **S**ed notandum quod si dubitat vix possibile est aliquid hominem dispensare cum symoniacis. **N**am quod aliquid hominem dispensare de symonia vel de alto per de irregularis dicitur vel in propria virtute vel in virtute christi. **I**n propria virtute nullus homo dispensat sine pre: sed bene in virtute christi: quod dicit dominus petro et successoribus. **Q**uod dicitur ligaturis super terram. **T**ertio notandum: quod si episcopus petit immoderatam summam pecunie talis potest et denegari: quod talis summa pecuniarum potest esse in loci possibilitate: et episcopus non debet exigere aliquam pecuniam quam celebrat ordines: nec etiam in confirmatione: quod si faceret committere symoniam: et postea tenet restituere. **S**ed dicitur: tamen pro sacra eucharistia datur pecunia: quod multo magis in celebratione ordinum et in pres-

putra dubia de symonia

Summula Raymundi

stone: Aliis p3 ex cōi ritu ecclie: q3 infirmantes q3 procurant cōlonē corpo-
ris xpi ponit nūmū supra mensam quē capit sacerdos. Rñr q3 pro sacra
eucharistia nō ponit nūmus: s3 solū pro satisfactōe laboris. Quarto no-
tandū. Ista v3 q3 aliq3 nō pōt manē in claustro q3 intrauit p3 donatiōe pecu-
niar. Et rō est: q3 oē illud qd aliq3 acq3it sy moniace h3c tenet restituere
erā q3 illud recept3 est sy moniace: nō pōt manere in claustro. Quinto no-
tandum q3 aliquis potest intrare religionem dupl̄iter: scilicet ex pacto et
sine pacto: si ex pacto intrauerit. scilicet dare aliquā pecuniam: cōmittit sy-
moniam: si aut̄ intrauerit sine pacto: tunc non erit sy moniacus dato etiā
q3 daret bonam summam. Sexto notandum. q3 sy monia cōmittit dupl̄.
Primo ex pte recipientis: vt si aliquis non vult recipere aliq3 ad religio-
nem nisi promittat sibi pecuniam. Secūdo cōmittit ex pte recepti: vt si q3
audeat promittere pecuniam vt recipiatur in pfrat̄e. Et iā cōmittitur q3
p3e vt r̄u3 q3. s. q3 faciunt pactū ex vtrāq3 pte r̄c.

.i. beneficium

.i. redditus

Ecclesiam pastor tibi si locat vt minuat res

.i. p̄cementes

.i. als

.i. ecciam

Te contingentes: quia non daret hanc tibi si non,

hoc turpe p̄ctū

.i. ex illo

Conditio turpis hec intercederet: vnde

.i. collatore

talis peccator

Cum pastore tuo sy moniacus esse probaris

.i. spalem

.i. eterne

.i. rā clericus q3 collator

Post mortem mortis in sede sedibus ambo

sup. ille

.i. crimine

Qui tibi succedit in tali labe scienter

.i. in eterna damnatione

.i. h3

In regno sathane totum regnabit: et iste

.i. bñficiū

.i. in iste resignare

Non potes ecclesiam tali dimittere forma

.i. conferatur

Qd mihi detur ea: faciens ita conditionem

.i. clericus

.i. exponat

Nullos inutiliter res expendat crucifiri

.i. rebus

.i. male seruat

.i. rebus xpi

His nec abutatur: sed cum ratione fruatur

.i. egenis

sup. illa res

Et det pauperibus et sanctos vertat in vsus

.i. furto

.f. clerico

Histrion vel meretrici vel turpis nil ferat a te

omittis .f. psonis suspectis

Perdis quod dat eis christum faciens inimicum

.f. de tuis donis .f. psonis suspectis

Panem ne pereant des: et nihil amplius addas

sup. ruis .i. paupibus

.i. necesse habet

Cognatis miseris natura quod indiget hoc da

¶ Hec est vltia ps ista capli. i q mgt poit altō documētū d̄ symonia dīcēs:
 si aliq̄s pleban⁹ vel collator p̄mittēt vni eccliam v̄l bñficiū vt minuet res
 illi⁹ ecclie vel hoc fiet cū cā iudice vel cā alteri. tē pastor cū bñficiato esset
 symoniac⁹. ⁊ eternā mortē p̄ illo incidēt. Subdit al. d̄ documētū dī. q̄ nll⁹
 p̄ alteri resignē bñficiū vt ip̄e subleuet ⁊ vsurpet fruct⁹ illi⁹ bñficij resign⁹
 ti. Ad ē. q̄ icurrēt symoniā. Subdit aliud documētū dī. q̄ qlibz bñficiat⁹
 cū bōa rōne d̄ p̄sumē fruct⁹ p̄bēde: ⁊ n̄ d̄ abuti. s̄ si q̄cōq̄ sup̄fluat⁹ hūc
 rit hoc d̄ p̄uētē ad vsū pietat⁹ dādo paupib⁹ ⁊ miser⁹ psonis: vt s̄ paruit
 d̄ vita ⁊ hone. cle. Subdit aliud documētū dīcēs: q̄ ip̄i bñficiat⁹ nō dnt da
 re p̄mōniū xp̄i h̄storiōib⁹ seu sp̄it⁹ m̄krib⁹ vel ip̄onestis hoib⁹. Ad est
 q̄ oia ista p̄dūt: ex eo q̄ t̄les n̄ s̄ hēdes xp̄i. iō p̄mōniū xp̄i n̄ dnt subleua
 re. De iñ maḡ subdit vnā cautēlam suandā q̄: aliq̄s ex p̄cedētib⁹ dubi
 taret: vt n̄ nihil ecclie dandū. Vbi r̄ndet maḡ q̄ qñ talis cōḡseret illos
 infirmantes tūc debēt eis exhibē p̄pter necessitatē corpis panē ne fat̄ e
 mouant ⁊ nō ampli⁹ eis dari d̄ ne ad lasciuā corpis itēz puocaretur
 sed potius d̄ suis miseris cognat⁹ exhibere pietatē q̄ h̄storiōib⁹ v̄l scur
 rombus aut meretricib⁹. *¶* Quarto notandū ista d̄: si aliq̄s patron⁹ p̄ferret
 alicui clerico eccliam sub tali p̄ditione: vt posset res ecclie minuire: ista am
 bo est. n̄ symoniac⁹. Ad est ista. q̄ iste clericus emit istā eccliam p̄pter d̄
 minutionē redditū: quos redditus patron⁹ aufert. ⁊ ois talis emptio est
 symonia. Et. iō si collator alicuius ecclie velit sibi vsurpāe aliq̄s res ecclie
 cleric⁹ nō d̄ ei p̄sentire: q̄ d̄ iure tenet cleric⁹ eccliam ⁊ res eccliarū p̄te
 gere ⁊ defensare vsq̄ ad mortē. Vñ iura dicūt q̄ q̄cunq̄ cleric⁹ transfert
 aliq̄s res ecclie i man⁹ alterius: talis d̄ factō ē excoicatus. *¶* Secūdo notandū
 nullius patron⁹ d̄ p̄ferre eccliam p̄ditionalr sic dicēdo illā eccliaz dabo t̄
 bi si velis mihi dimittere decias ecclie. q̄ si clericus sub tali p̄ditione reci
 peret eccliam: tūc ambo incurreēt symoniā: ⁊ exponerēt se et et ne dānatō
 ni. Itē symonia nō solū cōmittitur circa collatiōes eccliar⁹: s̄ etiā cōmitti
 tur circa sacros ordines. Verbi gr̄a. Si aliq̄s voluēt p̄cedere ad sacros
 ordines nō h̄z bñficiū: sed pent ab aliquo dño p̄uisionē sup̄ quo possit
 p̄cedere: ⁊ p̄mittēt dño q̄ post suscepiōnē sacroz ordinum vellet illi il
 lam hereditare: tunc sic p̄cedens reddit⁹ symoniacus: ⁊ si talis est ep̄us
 sup̄ cuius p̄uisione hic p̄cedit et ordinat eum: tunc ordinans et ordina
 tus reddunt symoniac⁹: ⁊ tūc ep̄s debet suspēdi ab officio p̄ tps aliquod

no b̄m yulogza

Summula Raymundi

Sz ordinar^o dz suspēdi ab officio donec cū illo fuerit dispēlati p dñs apli
 cū: qz solū dñs apli^o hz cū eo dispēlare. Tertio notādū: qd cūqz res hā
 qd bñficiū ea rōe vt det suo p sanguineo vt amico tal^o ē symontac^o. rō ē ista
 qz tal^o hēditat ecciam siue bōa xpi: qz si debēt fieri spūali^o: qz bñficiū dñt
 libē religri: r dñt vacare p^o morte. g tal^o sic facies ē symontac^o. Quarto ē
 notādū: qz symontac^o ē gūe petri: r ē maximū m^o oia petā: qz tā i veteri g i
 nouo testō inuenit qz mltre plage sūt illate qz pmitte^o symontac^o. Sz dñt
 tur qd hēat dispēlare cū symontac^o. Ad hoc rñr p dñi. qz aliqz v^o sciēt
 itrat symontac^o vel i grant: si i grant: tē eps p^o cū eo dispēlare si stat relig
 uerit bñficiū. Si ar sciēt rē p^o enomitatē pcti nlls hz cū eo dispēlati
 re nlls dñs apli^o. Quiso notādū: nlls clerico^o dz dare meretricib^o vel hē
 strōib^o vt alijs psonis suspect^o b bonis xpi. Cā hū^o ē qz clerico^o possidet
 p^o moniū xpi: r tō qd d^o vltra necessitatē obtinet hoc n ē er^o p^o p^o hū. Sz p^o rñt ē
 paupm q sūt sui xpi. Sz g clerico^o daret hoc p^o moniū xpi psonis suspect^o
 tē p^o areret paupes talib^o bōis: sz tñ hoc n dz fieri. Sz si vidēt eos velle p^o
 p^o famē: tē p^o eis dare panē vt eos p^o seruet i vita: qz tpe necessit^o clemo
 sina nll^o ē denegāda. Un circa elemosinā tria sūt p^o siderāda: P^o mū ē qz
 elemosina dz vari d^o p^o p^o r nō de alienis: qz ille q dat elemosinā d^o alte
 nis r nō d^o p^o p^o suis assimilaf illi q sūt vnicū i p^o ntra p^o macta. Si ē
 em ille n p^o arēt g^o futū p^o sic r ille q dat elemosinā d^o suis p^o p^o: n
 p^o t futū acceptabile dō. Secūo dz p^o siderare vt det factō cordie. vñ rec^o
 ordo ē incipe a seipō r a suis p sanguinets. Deū alijs paup^o b^o. Tertio dz
 hē bonā itēriōnē. nā ille q vult dāe elemosinā dz eā dare bōa itētiōe. s p^o
 re p^o p^o deū r n p^o p^o vanā laudē: r tō ad p^o p^o d^o h^o strōib^o vdm ē. qñ de
 ricus dat eis aliqd: hoc n dat eis p^o p^o deū: sz p^o p^o laudē vane glie vt lau
 det eū hoies corā p^o p^o. id d^o s. aug^o. Instrōib^o dare ē demōib^o imolare.
 Tertio notādū: qd cūqz vult petē p^o bēdam suo p sanguineo vel sibi nō debz
 promittē patrono aliqd neqz seruitū neqz dona qz als cōmittē symontac^o
 eo qz promitteret dare seculare pro spūali. qz simplr petat p^o p^o p^o deum

De usura
 et sig p^o p^o b^o

Sure species varie sunt nomina quarum
 .i. doctorū .i. intueamur .i. specterum
 Nullus habet: facies tamen inspiciamus earum
 .i. denarios proximo .i. pcedis .i. mimitis
 Si nummos fratris prestas pro pluribus: aut si
 Res promptas vendis signando tempora longa
 venditori .i. tribuas .i. es
 Ut tibi plus detur tunc usurarius extas
 .i. denariorū .i. certum .i. vendis
 Pro septem marcis ad tempus equum mihi si das

sup. equis marcas vendito
Qui vix quq; valet: hec vire species est
ille res locare .i. pignori posire

Alger sine domus tibi si sunt inuadiate
sup. aliqb? .i. acceptis .i. ager vel domus

Pro marci: istis pceptis: pignora dicta
de iure libera ee ppo .i. alias

Iure vacare suo dno: debent alioquin
.i. magis .i. etia pmtis vsura

Si pl? in capis simili macula maculat
tale nephas pmitto vna .i. cecedo

Vsura factio si marcam pfecto per annu
galinis .i. modio illoz leguminum

Pro pullis: vel p maldro pise: vel auene
.i. ante tps merendi

Ante die mellis numos potet dare tali
sup. sub tali frumentoz

Conditione mihi q certo tempe maldra
maldra pecuniaz

Tot redda tibi qd potet tua summa vale
vtra summa capitalē erit vsurari?

Deret rem pmta tpe nec tract? aliquid. z si pfigerz sibi logu tps seu tminuz
vt eo pfecto? vedet ee vsurari? De q subiugit exēplū dicēs vt si vn? ven

derz equū q vte valerz qnq; marcas. z darz eū p septē eet vsurari? Sub
dit terciā spēm dicēs. si aliq; hiet agrū vl domū p pignote aliqt. tūc ille

dz dare fructū dno suo. z si obfuar facit vsurā. z si dñs plus sumerz vltra
obligata tūc tpe fieret vsurari? De tñ subdit qra spēm dicēs. si aliquis

cedat alteri vna marcā z sumat p ea certā mēsuraz pisa vel auene. z co
gitaret sic i mēte. tu merito accipias hoc munusculū qz cecessit marcā pe
cuniaz illi penū annū tūc talē vsurari? Subdit notabile q licitū ē ccedē

alteri numos añ mēsem vt mēse finita poterit alteri tot maldra qz sufficit
summa recēpēfare. ¶ Pmo nota. circa istaz. q vsura ē duplex. qdā ē spūa

lis qdā ē corpāl. vsura spūal hz fieri i reb? spūalib? z pmet ad doctores
z pdicatores. z illa ē laudabil. vñ canif de scis p fesso ab? pecuniā dñi de
dit vt digne suat vsura. vñ dz i euāglio. fue neq; cur nō dedisti pecuniā
z ē. z ego venies eū vsura eregissez illā. Sz vsura corpāl hz fieri i reb?
secularib? vt patebit i sequentib?. Secdo notad. q vsura sic definit sumura
Usura ē qdā detestabile qd sotti accidit pactioe z tētiōe pcedēte. Et il
lā detestabilez dclarat iuris sic. nā pmo dicit qdā detestabile suple vt

¶ Istud ē caplz
qntū ist? tracta
tus. i. q autor de
fimar de vsuraz
de ei? spēb? z cō
tūat ad ficedē
tū sic Postq; au
tor i caplo pcedē
ti determinauit d
symonia. h pnt p
seqt. detinare de
vsura. Et posset
hec ps dūdi in
tot pree qz ponit
spēs vsure. ptes
patebūt. Et vult
q multre sē spēs
vsure. ita q nlls
pōt scire cōplete
noia illaz specte
rū. z id tacit? noi
bus pma ipēs hz
fieri qñ aliq; alit
cedit pecuniaz
vt ei plus reddat

Usura Corpalis
Usura Spiritus
Usura fup

Summula Raymundi

nō. et hoc potest loco gñs. qz oīs vsura ē detestabil. s; nō p̄t ecōtra. Sed
 vñ qd̄ for̄t accidit qz qd̄ recipit vñra for̄t ē vsura. Dicit̄ dñs (pactio ē
 pcedēte) p̄bi gñs. si dices ego pcedā tibi duas marcas eo qd̄ anuarim
 deo mibi sex grossos de ill'o. tūc illi grossi faciūt vsurā. Dicit̄ etiā sc̄ito
 ne pcedēte) vt si pcederē vni tres marcas illa itē dē qz daret mibi iterum
 expēsas v' aliq̄d hñdō: tūc illa sc̄ito faciūt vsurātū. Et tal' vsura ē dupl' r
 .i. publica z palleata. publica ē qñ expēse vñra for̄t aliq̄d p̄mittit vt dicit̄
 tert'. s; palleata fit i occultis ptractib'. sic i sc̄da s; ē qñ vēdo tibi rem car
 us prop̄ expectare. Itē aliqua est vsura exterior. vt q̄ fit pacto aliq̄ pcedē
 te. Aliq̄ aut' est vsura interior. vt q̄ fit ex sola inte. tione. Tertio nota: dñs
 si aliq̄s dat' t' aliq̄d debitor. vñz ibi p̄mit' tal' vsura. Ibi tñ p̄ dīstīctōne
 qz aliq̄d dare debitor' p̄t intelligi dupl'r. vno mō ex pacto. alio mō ex sola
 voluntate. Si hoc fit primo mō tunc ibi cōmittit' vsura. Si aut' sc̄do mō
 tunc nō p̄mittit' vsura. Quarto notandū. si aliq̄s hz agrū vel domū p̄ pig
 note ille non facit vsurā vt aliq̄ doctorēs v' līt. tūc ex illo dubitat' qz pe
 cunia ecōmodata alicui facit vsurā q̄uis quis euz pecunia ecōmodata
 plus p̄d' lucr. r' q̄s p̄ p̄t' g'no. Rñr qz rō huius p̄t' ē talis. qz hoc ē lic' t' s;
 s; illud nō ē. Qd̄ sic declarat'. qz qñ aliquis rem lo. atā ecōmodat' p̄ ope
 cunia. tunc ibi talis non trāstert' vñz rem in al'ū. s; adhuc tñ ē dñs illius
 rei locatē. s; ip̄e solū trāstert' vñm rei. qz talis p̄ducēs rē locatā non p̄t
 destruere vel annūllare. sic autē non ē de pecunia. r' aliq̄s trāstert' pecu
 niā in vñm rei. ita qz talē pecuniā talis p̄t facere qd̄cumqz voluerit. r' sic
 non est de re locata. q̄ hic p̄mittit' vsura z ibi non. r' q̄ alicuius licitē p̄t ac
 cōmodare agrū vel domū vel aliq̄d hñdō p̄ pecunia. Quinto notandū
 tbi. Ante dñe mēsis: qz licitū ē dare aliquid circa festū pasche vt reddant
 frumenta in autūno p̄ cadē re sub eo valore. put tunc sunt. Et autē fit pas
 ctum p̄ certa pecunia z frumētā mag' soluit circa autūnū z sc̄it hoc
 raciter tunc p̄mittit' vsura. Unde notandū. summam pecunie p̄ soluz dare
 alicui p̄ frumētā i futurū dandis dupl'r. p̄mohet reddat mibi frumētā s; b
 talit' forō: q̄ tpe solutōis i futuro. r' sic p̄mittit' vsura. s; cñ simplex em' t' o.
 Alio mō vt reddat mibi certas mēsuras. r' hoc adhuc dupl'cat. vel certe
 estimat qz illa frumenta tpe solutōis erūt cariora q̄ nūc sunt vel dubi
 tā. si primo tunc p̄mittit' vsura. si sc̄do tunc non p̄mittitur vsura.

publica Dubia
 de vsura vñz

De faredon
 hñd' quo p̄t emē
 frumētā dñs

<p> .i. s̄uētēs cōparat frumētā Est licitū qz emat fruges vel vīna sac̄dos qñ sacerdoti sup. fruges p̄bfo Cū sibi nō crescūt: ex his sibi si sup̄est qd̄ .i. vendit .i. car' vt nō sup esse Nō vēdat grau' ne mercator videatur sup. iam dicitū s̄uēt .i. monachis z monialib' Iud p̄cise licet omni religioso </p>	<p> .i. s̄biter .i. aliq̄d .i. venūdet .i. monachis z monialib' .i. p̄biter </p>	<p> Hic autor sup addit' alla documētā ad spēs ip̄' vsure Et opatur hoc in lra quatuor nā p̄mo. dicit nar de sac̄do ribus quōd' tōsi p̄t emere tra </p>
--	--	--

^{sup. numos} ^{.i. modlo}
Quatuor aut quinq; p maldro q̄dat auene
^{.i. ante tempus} ^{.i. viciaf}
Numos añ diē mellis; maculatur eodem
^{.i. usura} ^{.i. recipe manifeste}
Ernie; de rebus sicoibus accipe plane
^{sup. raf res. i. nutrimentū} ^{sup. illud qd̄ v̄di p̄t}
Sive sit annona; vinū; vel lana; vel omē
^{.i. ast tpā emptionis} ^{sup. tpb̄} ^{.i. lucrari}
Añ diē emptū; q̄bus illud crescere possit
^{sup. carnalis} ^{.i. filij} ^{.i. acq̄sita}
Si patris vsuris pueri cōtractu scienter
^{.i. alodia} ^{sup. tales} ^{pueri vsuram}
Predia possideāt; nisi restituant; in eadē
^{.i. cadunt} ^{sup. viure} ^{.i. in q̄ fouea} ^{.i. ruinā fecit}
Labunē foueā pater ē qua lapsus eorum
^{sup. eoz} ^{sup. sic acq̄sita} ^{.i. i eadē foueā}
Et successores q̄bus hec sunt nota sequū
^{mlr} ^{sup. viro} ^{.i. libera sui}
Feia defuncto si vult forte salua mariti
^{.i. restituat} ^{sup. reddat}
Vsuras reddat; spoliatū; furti; rapinas
^{.i. turba} ^{.i. talia vicia}
Hec furiosa cohors vsure furta rapine
^{.i. p̄denāt} ^{.i. vsurarioz} ^{.i. vix p̄t h̄e medicinas nisi reddā}
Interimūt aias; vix contra sunt medicie
 tum ad scdm̄ dicit sic. Si aliquis ante tempus mellis daret nummos sus-
 os pio maldro auene vel pio lana vel pio vino postq̄ esset mellis. ille icur-
 reret vsuram. Deinde subdit h̄ertū documentū. *Ibi* (Si p̄ris vsu.) z vult
 q̄ si pueri possidēt scienter predia z bona patris cum vsura acquisita vel
 etiā eoz successores z heredes. tūc tenentur restituere. alias cadent i can-
 dem foueam, cū parre. Et si h̄c sciēter faciūt. Tunc quantum ad quartū
 dicit lra (sunt vix opra medicine). i. q̄ vix p̄t h̄e medicinā nisi restituat
¶ P̄mo est norandū. q̄ fructus debent cōputari fm̄ fortem. z tñ fallit i
 vno casu. vt si laicus intusse poss. deret bona eccl̄iaz. vel tila que ip̄e oblis-
 gat clerico. q̄ p̄sser illi eccl̄ie. tūc ille clericus nō tenet fructus p̄putare i
 forte. qz hoc ē iniustū. p̄pterea ne ista bona veniāt ad vsum eccl̄ie. tūc ip̄e

mentar blada
 Scdo ostēdit
 quō vn̄ p̄r pe-
 cuniā dare añ
 melle m. Ter-
 tio determinat
 de pueris qui
 possidēt p̄to
 patris cū vsu
 ra acquisita.

Quarto ifert
 medicamē ip̄-
 sis vsuratis.
 Quātū ad pu-
 mū dicit. qd̄ li-
 citū est q̄ sac-
 dos emat frus-
 menta z vina
 si sibi ip̄i si cre-
 scūt Et si eme-
 ret vltra eius
 necessitatem:
 tūc alia potest
 vendere sed si
 grantius q̄ ip̄-
 se emit ne vis-
 deref esse mer-
 caroz. z hoc ef-
 licitū ē of relis-
 gioso tam mo-
 nachis q̄ mo-
 nialib̄. Quā

Summula Raymundi.

clericus cito v3 retere rare ad man⁹ illi⁹ laici. vt pz extra de vsuris. Secdo
ē notand⁹ q⁹ vsurarij tenent vsurā restituē. z si nō velit restituē: tūc dñr co
git ad restitutionē. vt dicit iuriste extra de vsuris. Tertio notā. q⁹ male
fest: vsurarijs qdā officia ecclesiastica ihibet. Pmo ihibet eis accessus alta
ris offerēdo. nā si q⁹ acciper offerentiū eoz ille tenet restituē. vt pz extra
de vsur⁹. Secdo ihibet eis ecclesiastica sepultura. Tertio ihibet eis oia ec
clesiastica sacra. pncipalr eucharistia ihibet nisi velint penitē z illd reddē
z p tali facto satisfacē. Quarto ē notā. q⁹ pueri q⁹ possidēt pda acq⁹ita p
vsurā a p⁹re dñr ea reddē. imo nō tm̄ ipsi s3 oēs successores z hēdes eoz ten
ent vsuras reddē. z nō tm̄ vsuras. imo etiā rapinā z furtū hui⁹ vsurarij.
Et si nō fecerit erūt vsurarij. et hoc si sciūt se possidē vsurā furtū vel raptū
nā. vt pz extra de vsur⁹. Pmo q⁹ sciēt s⁹m sapientē. tūc q⁹ tūc pice coignas
bit ab ea. q⁹ tūc tūc vsurā p⁹ris dānāf nisi restituat z mac
lāf eadē pice. i. vsura. imo de⁹ mltorics punit filios t⁹palit p⁹ p⁹ca paren
tū Et si fuerit imitatores p⁹mi sceler⁹ etnāl⁹ dānāf. vñ i Exodo Ego sū
de⁹ tuus fortis visitās pctā. parētū i filijs tuis i tertiā vel quā g⁹atides
i hys q⁹ odef⁹ me. Quito ē notā. q⁹ vsurarij z raptores in tra bñ pparant
ad iuce. q⁹ ois vsurari⁹ ē raptor z nō ecōuerso. nā vsurari⁹ recipit aliena
z abo obligant ad restitutionē. Sexto notā. h3 ois auar⁹ clōgab⁹ a deo
tm̄ p⁹apue vsurari⁹ qd theologi sic declarāt. q⁹ ipe vsurari⁹ ē peior diabolo
q⁹ diabol⁹ nō dimittit pctōū m̄m̄m̄ū pctm̄ ipunitū nisi tal⁹ faciat p⁹iam.
sic vsurari⁹ nō dimittit vnū grossū nisi debito satisfaciāt. Itē vsurari⁹ pe
ior ē toto iferno. q⁹ ifern⁹ in passioe dñi restituit illa q⁹ nō fuerit sua. S3
ipe vsurari⁹ i passioe dñi nō potuit moueri ad dimittēdū vnū obo.ū debito
rū. vbi tm̄ tot⁹ ifern⁹ mouebat. z restituit imediatē illa q⁹ nō fuerit sua. iō
peior ē eo. Et iā vsurari⁹ ē peior oī fure. q⁹ fur furat p⁹ iermcdia. s3 vsura
ri⁹ furat sine medio. q⁹ oī nocruoz depaupar z exhēditat homies. Et iō
Abachuc proph⁹a de eo dicit sic. Si fures itrossent ad te z latrones p⁹ no
ctē vtiq⁹ nō sustinisses s3 clamores suscitasses. s3 p⁹ra vsurariū clamare
nō potes. z in hoc est peior oī fure. Etiam vsurari⁹ ē peior iuda traditōe
xpi. q⁹ iudas pecuniam reddidit. vt habet p⁹ b⁹m̄ Mart⁹thē dicitē. Pna
ducrus retulit triginta argēteos dices. peccauit tradēs sanguinē iustū. qd
minime facit vsurari⁹ q⁹ nō restituet debitoz dimittit grossū. Et iā vsura
ri⁹ ē peior oī creatā. qd pz ex eo. q⁹ vsurari⁹ vedit qd oib⁹ ē cōe: z hoc ipe
appropriat sibi. q⁹ ipe ē cōe oib⁹ qd ipe vedit. Et iō dicit isa (vix est medi
cina) z hoc ē vix n. si ipe illd pus restituat. z si ipe p⁹ reddē nullo mō v3 ab
solut nisi reddat. q⁹ pctm̄ nō dimittit nisi ablatū restituat. De q⁹ etiā i ier
rate dicit Job. q⁹ celi i⁹q⁹ratē eoz reuelabūt z terra surget aduersum eos.
Itē oia elemēta a⁹ horrent vsurarios accipere excepto igne. v. h. b. f. p. be
atū Mart⁹thē. Itē vos maledicti in ignē etnū. Pmo q⁹ nota q⁹ vsurarij rap
tores z fures raro soluantur. vñ proph⁹a. Ge qui cōgregat non sua. Itē
in actib⁹ ap⁹loz. pecunia tua tecū sit i pditōne. nā tales rarissime restitu
unt q⁹uis bene possent restituere. q⁹ oib⁹ ill⁹ d⁹. mittite in tenebras extō
res eoz donec reddat nouissimos quadrates. q⁹ d⁹ in textu. (Int⁹ annua)

*putra dubia
ita vsuraz*

362

Ultimo notādū. dub. taf. circa lram. vtz vsurario vsure sint restituēde
 q̄s dedit alijs. ex q̄ vsurari? nō absoluit nisi reddat vsuras. An q̄ vsura
 nō nō sit restituēde vsure q̄s dedit alijs nisi p̄us restituat oēs vsuras q̄s
 ip̄e recepit. Itē dubitat̄ an iz recipere elemosynā ab vsurarijs. An q̄ si pu
 taf q̄ vsurari? nō sit impotēs ad restituēdū vsurā. tūc licet p̄ ab eo capi
 elemosyna. Si autē p̄sumit q̄ reddat ipotēs tūc non est licitū ab eo capere
 elemosynā. imo si quis recipit. tenet reddē istis a quibus orta est vsura.

.i. gentioz .i. defmict .i. illarum rerum **Hic autoz**

Si pater assignet agrorū siue domozum ponit alia docu
 .i. vadimonia .i. p̄scrutādo mēta volēs . si

Pignora nubilib⁹ pueris de percipiēdo aliq̄s assignat
 .i. vltra pecuniā capitalē .i. nō d̄ vsura puer⁹ nubilib⁹

Quod sup̄est sorti signate; nō repro batur bona. tūc illi q̄
 sup. aliquid . sup. aliq̄s .i. p̄uentē accipiūt eos i
 sup. bona licite accipe to

Obligat eccie miles licite bona que de tū assignatum
 .i. eccia possidz. f. miles .i. famulari sup. eccie licz aliqd vltra

Hac tenet; ip̄e nihil seruire tenetur eidem fontē sit cū istz
 .i. fuitio corpali sup. bona .i. soluta bonis. Deinde

Corpis obseq̄o; qui sunt prius ista redēpta subdit scdm do
 sup. tibi habēt .i. vaditū .i. cautela cumētū dicens

Si placet accipias pignus sub cōditione quicūq̄ miles
 sup. pignus .i. re habueris pignore possidz aliq̄ bo
 na sibi p̄cessa

Tali; q̄ vacet hoc tua qm̄ resūpseris ex hoc ab eccia obli
 .i. p̄cessero pecuniaz scz neq̄ pullū neq̄ aucā gat ista eccie et

Si tibi p̄stitero sūmā sperās nihil ex hoc infra istam obli
 .i. recepturū .i. talis p̄ctō; i tali casu gationē si tene
 tur fuitre huic

Ne percepturum; non vsurarius hic suz eccie. Deū sub
 dit terrū docu
 mētū dicens. si

aliquis recipet pignus ab aliq̄ sub hac p̄ditione q̄ quicūq̄ a fructib⁹ vel a
 laboribus illi⁹ pignoris int̄tū subleuat et q̄ntū ei p̄cessit. tunc vs et resti
 tuere pignus sine reuocatione sūme p̄cepte. z hoc nō ē vsura. p̄bi gra. si
 ego p̄cederē vni marcā p̄ q̄ ip̄e poneret mihi equū. si tūc illū equūz tādū
 obfuarē donec fructū vni marcē acquisiuit tūc p̄ hoc restituro ei equū z
 non reuoco pecuniā sibi p̄cessaz. z sic tunc ibi nō ē vsura. **Circa lraz nō**
 tandū. vsurarij sunt duplices. nā qdā sunt publici. z qdā puati. Si s̄t pu
 blici tūc puniāt̄ i lctā eccia multiplici tormēto. p̄mo p̄ sūnaz exēciatōis
 scdo p̄ puatiōez p̄muniōis. tertio p̄ abnegatōez eccialice sepulture. z sic
 de alijs. Si autē vsurarij puati isti sunt multiplices. Nā qdā sunt ex facto
 vt qui p̄cedunt pecuniam iudeis z nomen vsurarij non h̄nt iz s̄t p̄cipies

Summula Raymundi

lucroz. Alij scilicet scilicet. ut si qd dedit alij pecuniā cā dei vsq; .z. si qd
 est spar aliqd subsidij sibi. tē illa scitio fac eū vsurariū. Et sic p3 quō sola
 spes facit vsurariū. Alij dcedūt pecuniā ad fininū gr̄s. illo autē imo clap
 so nolūt vsurariū dlatōne facē n. si habnerit aliqd ex ea. Alij se q̄ vēdunt
 cari⁹ ad tps expectādo q̄ p̄ p̄mpta pecuniā. h̄bi gr̄a. vt si darē equū pro
 octo marc; p̄ unū exoluēdū quē tñ p̄ p̄mpta pecuniā dare p̄ q̄rto: marc;
 vsurari⁹ sū. Scdo no. p̄ modū dubitatōis. vt z vsura sit possibilis. Et vidē q̄
 sic auctate Hieronymi q̄ dicit. ab istis vsurā exige q̄b⁹ nocē dīderas. Et illa
 eū auctate h̄i q̄ ab isto accipiēda ē vsura cui qd nocē dīderat. Et sic tu
 dei a nobis exigit vsurā. q; nobis nocē dīderat. Ad sic declarat. q̄cūq;
 alicui nocē p̄t ille exigit vsurā. s; inde⁹ xp̄iano nocē dīderat. Igit̄ inde⁹
 a xp̄iano exigit vsurā. Maior ē nota auctate Hieronymi. s; minor p̄bat
 q; iudei sūt ita idurati cordis q; si xp̄ianis nocumēta sferre possit ipi non
 dimitterēt. S; i oppositū ē s̄ca i mult; loc;. R̄fir q; vsura n̄ ē possibilis. s; ad
 auctate s̄ci Hieronymi d̄z q; d; sic itelligi. q̄b⁹ nocē dīderas. s; n̄li desi
 deras nocē. igit̄ n̄li debes vsurā exigē. Alij autē sic r̄idēt. q; null⁹ d; re
 cipe vsurā. nec iude⁹ a iudeo: nec a xp̄iano: nec a pagano. z sic ecōctro
 nō d; fieri. z q̄cūq; accipit vsurā ad restitutiōne obligat. Lic ad aucta
 tē d; si bñ inspiciat tūc auctas ē bona. q; dicit. ab istis vsurā exige q̄b⁹ nocē d
 sideras. s; q; nulli debes dīderat e nocē q; a nullo debes vsurā exigere
 Utro no. p̄ modū dubitatōis. vt z lectores z mgr̄i i schol d̄nt accipe cō
 modū de lectōib⁹ z exercitijs. Et vidē q; nō. q; null⁹ d; vēdē rē sp̄iale.
 s; scia ē res sp̄ial. q; sciam nō d; vēdere. Maior p3 p̄ definitiōne symonie
 s; minor p̄bat. q; scia s; ē res corp̄alis. q; nec videri nec palpari p̄t. q; ē res
 sp̄ualis. S; i oppositū ē cōtra schola. Pro illo scitō. sp̄ualia sūt duplicia.
 q̄dā sūt i relatōe ad sp̄m̄ sc̄m̄. sic sūt septē facta. z q̄cūq; r̄altavēdūt p̄mit
 tūt. s; moniā. vt baptisim⁹ ē q̄dā sp̄uale. q; i eo p̄feri sp̄ualit̄. z q̄cūq;
 vēdit baptisimū p̄ sc̄lo tal symoniā p̄mittit. nec p̄suetudo aliq̄ eū excusat
 nā tal nō mereē d̄ci p̄suetudo. s; mag; corruptela. Alia sūt sp̄ualia q̄ sūt
 i relatōe ad sp̄m̄ corp̄is z aīe. sicut scia q̄ ē i aīa. z si r̄altavēdūt symonia nō
 cōmittit. Pro q̄ scitō. rectores scholarū sūt duplices: q̄dā sūt p̄bēdati. q;
 dā nō. Qui nō sūt p̄bēdati illi p̄nt exigē sufficiēs p̄mitū p̄ eoz laboribus.
 Si autē sūt p̄bēdati hoc ē dupl. vel sufficiēt sūt p̄bēdati. vel nō. Si mi
 nus sufficiēt tūc illi p̄nt aliqd sumē p̄ laborib⁹. Si autē sūt sufficiēt p̄e
 bēdati tūc a suis nō d̄nt recipē q̄cūq;. S; bñ p̄nt recipē ab alijs. s; a d̄m̄i
 bus. z illud debent dare ministris in ecclesiā quā ipi p̄bēdati sūt.

.i. pecuniarū .i. p̄cedo .i. sub tali

Si mercatori tibi summam presto sub illa

.i. conditōne

Forma: q; soluas expensas atq; labores

.i. sub eq̄li forma

.i. p̄tē capio sup. in tali p̄tē

Sorte pari quicq; dederit fors participo: tunc

^{.i. pmerit}
Non est usura nisi vertere ^{.i. ponere} ^{.i. puerse fortune} **sortis inque**
^{.i. pericula} ^{.i. summā tibi concessam}

In te damna velim: capitale meum repetendo
^{.i. pditio} ^{.i. lucrū} ^{sup. inter nos}
Perdere lucrari sub eadem lege iacebunt
^{.i. puententer pcedis}

Domne pecus licite tibi das hac conditione
^{.i. utilitas sup. pecoris} ^{.i. pncipet}

Quod fructus eius communis diuidat vsus
^{.i. mala fortuna} ^{sup. tale pecus}

Si mala fors venerit et perdam: perdimus ambo
^{.i. fructus} ^{.i. que ponderatio}

Usus si redimam qui pensio dicitur esse
^{sup. pecuniarum} ^{annuatim}

Et certam summam tibi solvam quolibet anno
^{.i. confirmo} ^{sup. ipso}

Approbo cum summa pecorū numero moderetur
^{sup. cōtractui} ^{.i. cōsumptus}

Hic includantur expense siue labores
^{sup. mihi concessum} ^{tibi sup. pecuniar}

Si moritur pecus hoc ex quo teneo dare summam
^{.i. vsus} ^{.i. recipiam} ^{.i. cutem 2 lanam}

Nec fructus capiam: tibi nil nisi vellera reddam
^{.i. tale vlcium} ^{pecus}

Usuram facis hoc si vts reddi tibi vnum
^{.i. spoliatus} ^{.i. occasio}

Si predatus ego fuero q culpa refundi
^{sup. ipsum} ^{vsu} ^{.i. p m exigētiam iuris}

In me non possit: a te sum iure solutus

**Hic autor ponit alia documēta de vsura. Et p̄t l̄q̄ d̄m̄ d̄l̄ duas ptes
 fm̄ q̄ ponit duos casus. 2 d̄l̄. si alq̄s dat mercatori aliquas pecuniā 2 sal-
 uo labore 2 saluis expēsis eq̄l̄ter pecuniā recipit cū mercatore. hoc non ē
 usura. nisi iste dans pecuniā velit dānū sortis vertere i mercatore. s; dānū
 e lucrū vsu vertit s; eē cōia vt usura nō p̄mittat. Subdit. licitū est cuilibz
 pecus 2 q̄dcūq; educere sub hac p̄ditione. scz q̄ isti duo dans 2 recipiens
 h̄m̄ōi pecoris fructum eq̄l̄ter eq̄l̄t. 2 si in hoc casu q̄ spoliū auferat pec̄**

Pro paucis redimunt promptis: sathane pneri sunt

Istis predictis sic emercando sophistis

Denuo concludit doctissimus iste magister

Hec e vltia ps isti ca. i q̄ autor p̄t vlti. documētū h̄ tractat^o dī. sc̄q̄s al
teri pecuniā daret vt emēt oues: empt̄s out̄b^o daret ei mediū fructū illaz
out̄ū hoc si reparatur p̄ vsura: s̄ tñ circa hoc p̄rigūt mlt̄a mala sophistica
.i. si aliq̄s daret alī pecuniā ad emēdū oues i certo nūcro: z ille n̄ emerz
oues. z tñ daret ei certaz p̄siaz p̄ lana z lactincius ac si h̄fet oues: t̄c i tas
li facto p̄mittit vsura. Circa istaz notā. si aliq̄s mutuaēt alicui aliquas
rē p̄ maḡ pecuniā z postea r̄dimēt p̄ pua pecuniā: t̄c ille maḡm p̄mittit vsu
ram z h̄it^o e sathane z p̄ditiois. Sec̄do e notā. si aliq̄s iuenerit res iud̄i
vl vsurarij z restituēt illas leso. i. ist̄i q̄ dederat vsurā. t̄c dubitat vtz vsu
tari^o satisficē illi a q̄ f̄cepit vsurā. t̄c. ille iuenerit h̄mōi res d̄z enūciat vsu
ratio z h̄ic leso restituēt. z si tūc vsurari^o adhibet volūtarē: tunc vsura
rius satisficē leso q̄ ad illā rē. Tertio notā. si aliq̄s p̄cedēt alī pecuniā z vt
tpe necitaz ei p̄cedēt ecōuerso. t̄c dubitat vtz sit vsura. t̄c. si tali p̄po
sito p̄cedat q̄ et p̄cedat tpe necitaz vsura e. q̄ d̄t euaḡs. Durū dātes
z nihil tñ spantes. z iō si ex mea p̄cessiōe spero recōcessiōez: facio vsurari.
Quarto not. si aliq̄s p̄cedēt alicui annonā veterē p̄ noua. vtz e t̄ p̄mittit
vsurā. h̄it sub distic̄tōe: q̄ si p̄cedēt illi veterē annonā vt f̄leuet in opiaz
t̄p̄. t̄c n̄ e vsura: si aut p̄cedat illi vt eo pl^o p̄sequat̄ illi: tūc cōmittit vsura.
Vltio notā. si aliq̄s veterēs denarios mutuaet p̄ nouis. vtz i hoc cōmit
tat vsurā. h̄it sub distic̄tōe: si tales noui denarij p̄ualeant veterib^o: t̄c
cōmittitur vsura: q̄ talis dat rem petozē pro meliori. q̄ cōmittit vsuram.
Si aut denarij sunt eiusdem valoris tunc non committitur vsura.

I pro mortali septem tibi iungo karcenas
.i. adimplere .i. sancti.

De penitencia

Te decet has lucere: veluti patres statuere

Dido vel officium tibi tenet utilitas ve

Communis: debes expensas siue labores

Harum summare: summam diuertere sanctos

Judicio vel consilio maioris in vsus

est sine penitentiā et fletu: quod ille definitōes non valēt. **Primo** quod scilicet quod duplex est fletus. scilicet interior et exterior. Interior est quod homo facit lachrymā dō. scilicet interior est quod peccat ex illo quod aliquis cum cordis amaritudine delectat per se omnia sua. **Secundo** dicitur quod per penitentiā non potest fieri sine fletu interiori: quod nullū peccatū dimittit nisi cordis amaritudine detrahatur. **Quinto** notatur dicitur aliquis: vñ tē penitentiā procedit. **Respondeo** quod penitentiā procedit ex dictamine iusticie: dicitur enim iusticia quod quis libet homo habere id quod suū est: et alteri dimittat sibi quod suū est. et quod custodiat se. et faciat pro sua lesione: vñ dicitur **Aristoteles**. prima sui ratione quod per se. **ma** fletus est iusticia: nā ipsa tribuit unicuique quod suū est. **Uñ** quilibet homo dicitur et propter se. et sibi. **en** tria. scilicet creatori honore redemptori etiam iudici timore. **Primo** etiam tē nescit tria. scilicet superioris obedientiā. equalitatis concordiam. inferiori benivolentiā. **Etiam** sibi sibi tē nescit tria. scilicet cordi iudiciat: et custodiat: et carni disciplinā: et quicquid quod contra illa facit ille dicitur penitere. **Secundo** notatur quod tres sunt penitentię cordis: scilicet triplici peccato. **Uñ** de peccato aut fit per delectationē cogitacionis aut per turpe eloquū aut per superbiam. **Primo** homo peccat per delectationē cogitacionis: quod ipse fingit sibi delectationes malas. **Secundo** peccat turpiter loquendo ut quod profert verba rumpia et inordinata. **Tertio** peccat per superbiam. **Et** illi triplici peccato considerat tres partes penitentię. **Prima** peccato cogitacionis considerat contritionē cordis. quod quod homo habet turpes delectationes in cogitationibus: sic dicitur hinc contritionē per illo peccato omisso. **Secundo** peccato. scilicet turpi eloquio considerat oris confessionem. quod sicut locutus est turpia ore: sic promittere de illa confiteri per ore. **Tertio** peccato. scilicet superbia. male operatiōem considerat satisfactio de peccatis commissis per malā operatiōem. **Septimo** notatur duplex est peccatū. scilicet originale et actuale. **Originalis** est illud peccatū quod contrahitur a parentibus peccatis. scilicet ex adam et eva. et tale peccatū delectat per baptismū. **Secundo** peccatū actuale est illud quod quis committit per factū sine actu illicitū. et est duplex: quod dicitur veniale: et hoc multipliciter delectat. **Primo** per aqua benedictione aspersione: scilicet per dñi cōsecrationē: tertio per episcopale benedictionē quod per circuitū cimitieris. **Sed** aliud est mortale: et tale delectat per penitentiam et verā contritionē. **Et** adhuc est alia dicitur inter peccatū: et quod dicitur est peccatū mortale: et quod dicitur capitale. **Prima** peccatū mortale est dicitur vel factū vel occubitū contra preceptū dei: vñ quod quis dicit vel facit vel dicitur considerat contra precepta dei peccat mortaliter. **Secundo** peccatū capitale est septuplex: ut patet per hanc dōne salugia: et dicitur sicut supra et inferius mortale et capitale. quod omne peccatū capitale est mortale: sed non e converso. **Octavo** notatur quod duplex est penitentiā: quod dicitur canonica: quod dicitur voluntaria arbitria. **Penitentiā canonica** est quod infligitur a canone: et dicuntur canones quod homo pro vno peccato mortali deberet penitere per septem annos: illo modo quod in seculis scrijs non comedat carnes: et feriis quartis abstineat se a ta cunctis. et feriis tertijs ieiunet in pane et aqua. **Et** de tali penitentiā loquitur **Raymundus** cum dicit. **(Si per mortali tē.)** **Sed** quia humana natura ex natura fragilitate est ita infirma et debilis quod non sufficit hoc adimplere ergo penitentiā est nunc voluntaria et arbitria. quia stat in voluntate presertim solas. **Uñ** sepius contingit quod vnus homo decies vel ceteris vnus peccatū mortale vna die committit: vñ habet quod recipe tot annos penitendi. et ergo cum hoc non potest fieri: tunc penitentiā est remissa ad voluntatē discreti presertim

no bene est optica dicitur dicitur quod per se hinc

quod fit per se

no bene

Summula Raymundi

f. q. ille sit ibi in dext. loco xpi & iungat pniaz fm ppetate pfone. & c. h. d. d. ligent iſpiciat ei de circuli arias. nā si hō peccauit p ſp. bñ. tūc dō ſibi in iugē ſatisfactiōē p hūiles ordēs. Si nō peccauit p gula vel luxuriā iungat ſibi vt ſatisfaciat p abſtinētia & ieiuniā. & ſic d. alijs. Ultio notand. q. hōmō ieiuniū qd dō debet facē p pctō morali p ſeptē annos illo mō q. in ſcōis ſexti & q̄ntis ſextis vinct abſtinent. put dem ē d. harena. & interſiatur q̄ſi a carne aliena: qz dō ē aliena? ab ſu carnū. ſi alij dicit q. harena
i. pegrinatōes (na inſpiratur q̄ſi carnis carētia

Qui loca vicina querunt vel qui ſtationes

Non abſoluentur penis ſpiritualibus iſtis

i. in illa indulgētia i. pena purgatori

Sed quod ibi ſit eis hoc purgatorius ignis

i. de cetero i. ab immundicia

Auferit ſi deinceps viciorum labe quieſcunt

i. hō i. hō i. p ſua poſſibilitate i. agant pniaz

Debilis ac pauper proprio propoſſe laborent

ſup. illud i. niſi dñm det

Et ſibi quod ſuper eſt ſupplebit gratia chriſti

i. peniteret i. robuſtus

Si probra ſic lucret diues vel corpore fortis

i. ex illo i. occasio peccandi

Inde daretur ei peccandi larga voluntas

i. hōm i. in unero i. deſi et i. enere i. pnie.

Nullus ab impoſito ceſſabit pondere pene

ſup. ipe i. pſiciat i. ſonus

Quin quantum poterit ſecurus expleat illud

i. det i. ceſſit ſup. pape

Hoc quod in eccleſia dedit indulgentia ſacra

i. q̄s audet reprobare i. fidelium i. occurratur

Quis reprobet quin in his animabus ſubueniatur:

i. hōi i. indulgētiā i. temeritas peccandi i. indulgētiarum

Nulli propter eas audacia datur vt harum

i. p̄t ſpē. i. pcti i. edificet. i. ſeti p̄tes i. inſtruerit

Spe pondus ponat ſeniores quod ſtatuerunt

i. indulgētie i. tormēta i. illo q̄ p̄t deſec ū nō p̄t p̄ſice p̄niam ſuaz

He redimunt penas in eo qui nil valet vltra

Hic autor ponit alia documēta de pnia dicens. si alicui iūctā ē pnia. i. pegrinatio i lōgiquas pres 7 vadit ad pres ppinqs. tal' fuerit solut'. sed polica punit. i purgatorio. Subdit de pnia paup' 7 debilitū. q' hō de bit' v' paup' d' laborare i qntū p' ad agēdū pniaz. 7 si n' p' pnia iūctā ad plere iūctū qd' sup' est illi grā xpi adimplebit. 7 illū n' d' extēdi ad hoīes fortes i corpe vel et ad d. uires. q' ex illo daret mag' occasio peccādi. Grē subdit q' null' d' cessare alpnia ei iūctā nisi expleat s'ā qntū deuorū. vāle ar. Etia niks d' reprobare. sc'ās iūctū dōes 7 indulgentias romane eccie. q' cū iūctū indulgentis subuenit aiab'. Et et p'p' indulgentiā pcessaz ecclesijs niks d' capē audaciā peccādi. i. q' tpe peccet tpe venie. q' vtiq' nlla peccata manēt i punita. 7 q'libz hō d' facez agē ac si indulgēte n' eēt pcessē. et niks hō d' penā p'ri solū dicit. s' d' ea securi' penitē 7 pati. nā si hō edificat fūdamētū de' mificois erit ei. Et si hō suat iugū eccie. tūc d' iūctā grā vel indulgētia ei fulgebūt. Etia indulgētia liberat penas purgatorij sic q' hō nō punit'. Q' mo notā. p' statōes i pposito i religij spūalis grā q' p'f' hōi a deo. Q' n' p' iūctū romāna fuit q' oī die d' iūctū statō 7 spūal' grā fuit in vna eccia. 7 ibi oīo clerici' p'uenit 7 laudē dei decātauit. Et tales statōes p' mificōiaz d'ni trāslare s' ad alias ecclesias aliaz ciuitatū 7 regionū. Et si alicui iūctū q' debet satisfaccē p' statōes aut p' alias pegrinatōes cūdo ad pres lōginqs. 7 si talis trāstret se ad pres ppinqs p' hoc non satisfaccēt. 7 si talis i hoc casu moreret aī satisfaccōne puniret in purgatorio. Sedo notā. q' indulgēte solū valēt p'fessis 7 p'rit' n' exrit' in p'ctis mortalib'. nā sic m'chz mortuū nō p' vnuificare: sic et indulgēte nō p'sunt aīc mortue. i. exrit' i p'ctō mortali. Et q' hōi n' p'sunt indulgēte iteri q' ē i p'ctō mortalit'. Alij doctores dicūt q' indulgēte valēt ad hoc. vt hō satisfacciat de p'ctis oblit'. q' hō q' n' ē oblit' m'itoz p'ctōz de q' b' libenter satisfaccit s' iūctā ea. Et id' sc'ā eccia iūctū indulgētiā q' hō d' p'ctis oblit' ris satisfacciat. Alij doctores dicūt q' indulgēte valēt ad pnia negligēt cōpletā. vt q' hōi illa negligētia tolēt indulgēte s' iūctū ab eccia. Alij doctores dicūt q' indulgēte valēt ad pniaz 7 ad penā a canōe iūctū. de q' d' crū ē i iūctā p'cedēt. Tercio notā. autor dicit illa de pnia debilitū 7 paup' rū q' iūctū debent p'ficere pro p'ctis eoz iūctū valēt. s' talis pnia debilitū ē multū iūctū 7 infecuta 7 nullo mō ē firma. nā dicit i p'culator de iūctū. q' nō pōt exple pnia nō dico q' talis p'ctis. nec dico q' liberat. q' d' diceret si de' vult pōt ei exhibē m'icōiam 7 grām suā. 7 id' si q' vult ee secur' iūctū penit' ear ad tantū quantū peccauit. Quarto notā. illa dicit q' null' d' peccare p'p' spem venie. sic q' vult peccare 7 pniaz agē. Rōnem assignat doctores. q' q' n' aliq' peccat p'p' spem venie. tūc illū q' d' p'cessum ad salutē cedit in p'ctōne. 7 illū q' d' iūctū ē p'p' bonū iūctū ad malum. Quinto notā. q' hō d' p'rit' p' p'fessione oīz p'ritōne cordis. 7 satisfaccōez op'is. Q' n' triplicia sūt opa. q'dā sūt opa satisfaccōia t' n' : 7 sūt illa q' h'nt i purgatorio. et talia delet p'ctā cōmissa. Alia sūt opa satisfaccōia 7 meritoua. sicut sūt illa opa q' exercem' in hac vita. Alia sūt opa q' nec sūt satisfaccōia nec meritoua vt sūt opa d'ānatoz. q' d'ānatio n' satisfaccit q'

Summula Raymundi

delictis nec etiā meret aliqd. qz i pñti vita ē tps grē. tps misericō. tps me
 redi. tps sct. fractōdi. Et qd i hac vita n̄ penitet: i purgatorio penitebit
 z si ē dñat? nūq̄ penitebit. Sexto notā. vtz pnia serotina etiā pñt z sit
 meritoria. Et at qz nō. nā ois pnia meritoria dz ec. volūtaria. sz pnia sero-
 tina n̄ ē volūtaria. g. zc. Maior pbaf. qz nlls coacte dz penitē. Sz minor
 pbaf. qz i pnia serotina siue sera pctā dimitit hōlem. z hō n̄ ea. g. seq̄ qz
 pnia serotina nō ē meritoria. ¶ In oppositū at qz sit meritoria autoutate
 Ezechiel dicit. I psona xpi. i qz qz hōz pctōz ingemuerit p pctōz suis
 oim pctōz suoz sz plus non recordabit dñs. Pzo qz notandū qz pnia sero-
 tina multū ē difficilis siue insegura ppter duo. Pzo ex pte hois. qz tē hō
 punit multz tribulationibz z doloribz ppter qd suffocat ois pñtio qz dz si
 eri p pctis. Nā videm? exēplū qz si hō parit i vno mēbriov in ocul vel in
 dētibz: tūc p nimio dolore n̄ p̄t qd qz agē. qd g. erit qñ volēt in oibz simul
 Scdo pnia serotina ē difficil ex pte finis: qz hō ppter illū finē dz penites
 re vt velit satisfacere p illo qz sūt creatorē vñq̄ offendit. qz in hac satiffa
 ctioe nec p̄t acq̄rere grāz nec amorē dei. sz hoc non p̄t facē in pnia sera. qz
 ista pnia ē magz ex timore q̄ amore. Et illi qz sero penitēt affumtant nauis
 gantibz qz timēt se submergi cū rebz z bonis. ne g. n̄ submergāt p̄ticiat
 allq̄s res de nauis vt ipa nauis leuius trāset. z hoc n̄ faciūt ex amore sed
 ex nimio timore. Sic et i pposito ē cū oibz hoibz qz sero penitēt. nā si non
 cēt pena etna quā oēs timem? nūq̄ forsan penitemus. Et qz dicit brūs
 Augz. Pnia sera raro ē va. Sz dicit aliq̄s. quō tñ ē de latrone qz p̄debat
 in cruce z penitebat cū pnia seraz saluat? Dicit ibi qz hoc fuit ex specis
 li grā z p̄uilegio. f. qz fuit salu? fact?. qz ipē pñs fuit qz ipz saluat ex curare
 potuit. Ad rōnē i oppositū ē dicēdū. qz pctā p̄t dimitit hōles quo ad ac-
 tum exteriorē: sic qz nō p̄t ea amplū exercere. sz ipē dimitit acta qz ad di-
 splicētā interiorē sic qz pctā displicēt ei i corde: sic qz talia amplū facē ab-
 horret. Et sic finalr dicit. spuis aliq̄ pnia serotina ē vera. tñ hoc ē raro. qz
 qñ sit tūc sit ex spectali iusticiā spūscī. Tercio notā. diceret qz qd mouet
 nos ad pñiam. Rñt fm brūs Bern. qz sunt multa. Pzo bñficia a deo rece-
 pra. f. qz hō creat? ē itelligēs sciēs. a noctivis p̄seruat?. bonis mūdi dñat?
 scia iformat?. z multz alijs bonis bñficiat?. Scdo bñficia recipiēda scyve
 ra grā z etna glia. Tertio supplicioz fuga. f. pene iferna. Quarto flagel-
 la dei. f. ifirmitates z varijs lāguozes qui multos ad pñiam ducunt.

*De sepulchro
 catholico*

sup. prochtan?

.i. inducat

I tuus infirmus habitum sumat monachorū

.i. religionem

sup. in claustrō

In claustrum veniens moratur tibi sepelitur

sup. prochtanus

sup. plebano

Nam tuus ipse fuit: ideo tibi portio datur

Hereticus: latro: fur: vsurarius: et qui

Summula Raymundi.

emissio. et hoc est verum si moriuntur igni testes. sic quod non debet de peccatis amittis. et tales sunt exclusi ab ecclesia militate. Sed si moriuntur penitentes sic quod dolent de peccatis amittis: et heredes eorum permittunt satisfacere pro eis. tunc bene possunt sepeliri in cimiterio et heredes debent cogi et compelli ad satisfaciendum. Quia notandum. utrum fur vel latro si poterit loqui extrema necessitate debeat sepeliri in cimiterio vel non. Respondeo sub distinctione. quod vel talis potuit habere sacerdotem interm quod loqui poterat: vel non. Si potuit sacerdos habere interm quod habuit loqui et non loquitur. tunc non debet sepeliri in cimiterio. Si autem non habuit sacerdotem libenter fuisset confessus. tunc debet sepeliri in cimiterio et hoc si in eo apparuerit aliqua bona signa penitentis sic quod manus vel oculos eleuauit in celum: tunc sufficit in uno teste ad credendum eo quod ecclesia permittit ad saluandum quod ad damnandum. Si autem nulla signa apparuerunt in eo: tunc neque debet sepeliri in cimiterio. **Item nota.** quod homines interfectores seipsum. ut sunt illi qui suspensus vel submersus vel aliter se interficiunt: tales non debent sepeliri in cimiterio. et hoc si tales sunt potentes suarum rationum vel veritates ratione. quod tales sine fine desperauerunt dei gratiam. et si causa ecclesiastica sepulsa non est eis admittenda. **Si autem tales non essent cum ratione ut sunt stulti frenetici et sic de alijs. tunc bene possunt sepeliri in cimiterio. quod tunc**

Pro mercede pugil in eis cum fure duellum
i. mortis i. tali bello talis i. extra cimiterium
Si cadit in pugna pugil: extra nos tumuletur
i. pugnator i. obit i. tumulatur
Advena quacumque villa moriens sepelitur
i. plebano i. obis i. capis i. in alto loco
Si mecum moreris et vis alibi sepeliri
sup. portio i. ad me spectat sup. plebano
Que me contingit dabitur mihi portio de te
i. meo propter quod i. mea i. absque consensu meo
Si vicinorum sine me tumulare me aduult
i. de illo i. que i. recipit
Inde satisfaciat quod ab hach: h' mihi reddat
i. prochan. sup. exis i. ducaf (dat
Si meus infirmus in uole tuum debeat
i. obeat i. in tua prochan. i. habitatio i. in tua prochan.
Et moratur ibi: nisi sit domus eius ibidem
i. spectat ad me i. absque consensu meo i. sepelire
Est meus et sine me debes esse tumulare
i. tribuant i. proles habitaciones
Si diuersa loca tibi dent domicilia plura

In quocūq; mori te contingit sepeliris .f. loco **hic autem** tumuleris **ponit alia docu-**
.f. sacerdos .f. in tali loco .f. mortuo **menta de ecclia**
Non alius s; ibi celebrans ius obtinet i te: **stica sepulchra:** ra: ponēs p̄rio
illa r̄ria .f. proclianū **si aliq; pugil**
Predia: delictū: p̄sona: meum faciunt te **irrauerit bellū**
.f. sacerdos .f. i tpe noctis .f. nō accedat hoīem **cu; fure p̄ sua**
Presbyt̄ i nocte tenebris nō visitet egrum. **mercede. si ta**
.f. infirmus .f. iacuit .f. infirmi **lis inficeret i**
Qui sex siue dies plures decubuit: hi quos **bello: tal si es:**
.f. sub rancus .f. demantur **ser sepeliēd. i**
Impugnat subitus mortis dolor excipiūt **i cimiterio: iō**
mo itis: cū hoc mortu? ē i bello illicito: q̄ si d; sepeliri i cimiterio. Sub
dit aliud documētū d̄ sepulchra: v̄t i ecclia: v̄t i villa mortu aduena siue p̄ egru
nus i eadē villa ē sepeliēd. Subdit. si aliq; i proclia p̄p̄a mortu: v̄t
alibi sepeliri: tūc pleban? i cui? proclia mortu: v̄t capē suā portone cano
nica. subdit. si aliq; proclian? ducit i aliā proclia: tūc oīa q̄ plebanus su
stulit oīnt reddi p̄o plebano. Subdit. si aliq; portat d̄ vna villa ad aliā: et
si ibi mortu si h̄is ibi domiciliū vel h̄itationē: tal si d; ibi sepeliri: s; magis
i p̄p̄a villa vbi p̄tinet ad proclia: r̄ d̄ q̄ proclia p̄t̄ ē ducit? siue portatus
h̄e si aliq; h̄et plura domicilia i diuersis loc; tūc i q̄cūq; loco mortu ibi
ē sepeliēdus: r̄ n̄lls ali? nisi pleban? illi? ecclie in q̄ mortu p̄t̄ aliqd ab illo
sumē. i. portone canonica. Subdit q̄ tria faciūt aliq̄ proclianū ecclie. i. p̄
dia. i. possessiōes: delictū r̄ p̄sona. subdit v̄ter? q̄ n̄lls p̄sbt̄ tpe noctis d; v̄t
visitare aliq̄ infirmū q̄ decubuit p̄ sex oīes vel plures. nisi tal? p̄str̄ ut? fu
erit i extremis. Q̄no notā. q̄ ille q̄ mortu i duello: ita q̄ sit duellū cū fure
tal si d; sepeliri i cimiterio. ca ē: q̄ duellū ē illicitū sic alte pugiōes vulga
res. Secūdo notā. q̄ pegrin? siue aduena p̄t̄ sepeliri vbi mortu. i; sit ex ei?
procliam. r̄ tō h̄? q̄ ipe ē nimis distās a p̄ria. sic q̄ nō p̄t̄ cōmodose illuc
venire siue portari. iō i crā ecclia admittit q̄ pegrin? sepeliat vbi mortu.
Tertio notā. sicut sacra iura canonica dicūt: tūc q̄lib? h̄ō p̄t̄ eligē ecclia
stica sepulchra i q̄cūq; loco voluerit: s; tū hoc v̄t q̄ d; fieri cū p̄sensu ple
banū vel saltē sine dāno pleban: de cui? proclia est ille q̄ sepeliatur.
Quarto notā. r̄ria sunt q̄ faciūt aliq̄ ecclie proclianū siue d̄ foro alicui? q̄
p̄p̄t domiciliū aliq; sortis forū. Sic etiā p̄p̄t delictū: q̄ vbi aliq; delictū
ibi venire d;. Sicut p̄p̄t p̄sonā aliq; sortis forū alicui? ecclie s̄m q̄ lra t̄na
tēdit. r̄ h̄? lra annos discretiōis seq̄tur p̄sonā p̄ris: q̄ tūc nō p̄t̄ eligē se
pulchra alibi. Et i mulier seq̄tur v̄t i sepultura eccliastica. Quinto not.
circa lram istā. vbi m̄gi vult q̄ q̄cūq; aliq; lra n? decubuit v̄tra sex d̄
es vel plures: tūc tpe noctis sacerdos cū corpe r̄p̄i nō d; visitare infirmū.
R̄dē ista. q̄ maxie p̄culosuz ē tpe noctis deferre corpus d̄ficiū: nisi fir ma

Summula Raymundi

grna neccitas. Pro q̄ sciēdū q̄ sacerdotē visitare isfirmū p̄ noctē dect̄ bēntē
p̄ sex vel octo dies itell̄gat̄ dupl̄r. Alio mō q̄ tal̄ sit posit̄ i articulo mor-
tis. Alio mō q̄ nō sit posit̄ i articulo mortis. Si p̄m̄i tūc sacerdos tenet
eū visitare ne aliq̄ negligētia certa ip̄i cōtingat. Si alii nō est posit̄ in ar-
ticulo mortis tūc ip̄e nō tenet eū visitare ne aliq̄ piculū scurrat: h̄re i ali-
q̄bus regiōib⁹ mortis ē q̄ q̄n̄ si euenit q̄ oz sacerdotē visitare isfirmū tēpe
noctis: tūc hoc fit cū maḡ solēnitate cant⁹. ⁊ virt̄ discreti captunt sacerdo-
tē ⁊ ducit eū ne aliq̄ piculū scurrat s. cadēdo vel h̄ct̄us alto: at̄n̄ si i aliq̄
regiōe nō ē illa p̄suetudo: tūc q̄bet h̄s cū audiuit cāpanā ⁊ p̄sōm̄ visita-
tē isfirmū dz suū ostiū ap̄ire: ⁊ corpus d̄n̄icū cū lumine seq̄: vt itēp̄ tūc p̄
cula remoucantur: ⁊ tūc de illo merentur speciales indulgentias.

.i. in exercitacione

.i. vtantur

Di sunt in banno presenti lege fruantur

Judicium timeant: sententia iudicis ipso

.i. snia

.i. in iusta

.i. iusta

Si ligat hanc teneant: licet hec sit iniqua vel equa

Aut se defendant vel solui seqz laborant

In causam trahere licet istos iudice coram

sup citare vel trahere

Et tamen hi nullum possunt nisi primo solui

Capitulum aliud i q̄ determinat d̄ snia exercitacionis. ⁊ d̄ iudicij i duas p̄tes
nā p̄mo determinat d̄ exercitacione. sc̄do d̄ absolutōe tibi (p̄sul) P̄ila p̄o ad
huc i duo. nā p̄m̄o facit q̄ d̄ d̄ctū ē: sc̄do p̄dit q̄dā obp̄uanda circa exerci-
tacione: sc̄do tibi (stent for) ecciam) P̄mo vt sic. Exercitacioni d̄nt̄ frui hac lege: q̄
si sūt exercōmunicati tūc d̄nt̄ timē exercitacionē: ⁊ d̄nt̄ obedire suis imp̄iōi-
bus: siue tal̄ exercitacioni sit iusta v̄l n̄. Ad ē. q̄ exercitacionē ē mēbū puritudo
eccia: iō ne ex tota eccia v̄lescat exercitacioni ē timēda: q̄ si iuste ē illi illa
ta tūc dz se defendē i iudicio opponēdo suā innocētā ⁊ p̄curādo suā absolu-
tione. ⁊ exercitacioni nō p̄nt̄ aliq̄d̄ trahē i cām nisi fuerit p̄t̄ absoluti: h̄ ip̄t̄
ab alijs hoib⁹ p̄nt̄ trahi ad cās iudicarias. Pro illo nota ē q̄ snia exerci-
tacionis sic describit. Est xp̄ianoz ⁊ d̄noz officio ⁊ ⁊ xp̄i fidelit̄ cōtione se-
gregatio. ⁊ d̄: norant̄ (xp̄i fidelit̄) ad excludēdū iudeos q̄ nō exercitacioni
si sint stre: q̄ tā s̄ posit̄ extra ecciam. Si fr̄ nec brut̄ a aialia p̄nt̄ exercitacioni
q̄ si colūba auide sumēt corp⁹ d̄n̄icū i elcuaride a manib⁹ sacerdot̄: t̄ co-
lūba nō ē exercitacione. Itē nota q̄ due sūt sp̄s snie exercitacionis: vt etiā s̄
tactū ē. i. snia maior ⁊ snia minor. Snia maior est duplex: q̄dā ē lata a ca-
none: q̄dā ē lata ab hoie. Ista snia q̄ ē lata a canone ē multiplex: vt s̄
q̄ casus norāē p̄m̄o casus. q̄ ic̄ d̄nt̄ in h̄sīm d̄ facto s̄ exercitacione nec iō
q̄ta aliq̄s p̄t̄ cū eis p̄uersari: q̄ stat̄i sūt i snia maiori canonis. Sc̄do casus
q̄ fauet h̄ct̄is stat̄i ē i snia exercitacionis maiori lata a canone. P̄m̄o cas⁹

De snia
exercitacionis

quibus sponde man? suas i clerico violens: q clerico e ordinat? : r cui? ordo
 vere e approbat? ab eccia: ille est i snia maior excoicatiois lata a canone
 Quar? e hoies q pht defende r no defendit ne man? violter iponant i
 clerico ordinatū. vel si sunt superiores no ihibetes i ferioib? suis: isti etiaz
 scidit i sniam maiorē latā a canone: Quis casus e: q dicitur ecciam roma
 nā no ee capat eccie militat? .i. oim xpianoz. isti etiā icidit i sniam maio
 rē latā a canone. r pht ee plures casus maioris snie q ptebūt postea. Alia
 e snia maior lata ab hoie. s. a iudice r illa e duplex: nā qdā d? p pumacia
 .i. qñ aliqs citat r spernit cōparere iuri: ruc sup ipm vaf snia maior ab ho
 mine lata p pumacia. Sz alia est q fit p aliq re. vbi gfa. Si aliqs tenet
 alicui eccie decias. q pfito tpe certo tpe no dederat phabita monitioe. su
 per illū vaf snia maior lata ab hoie p re. r p talib? sententiis lat? ab hoie
 nullus h? absolue nisi q fert sniam: r d snia maior intelligit ista. Sed snia
 minor est qñ aliqs excoicatio picipat. Et cōter oēs hoies q committunt
 pctm mortale sunt in minor snia excommunicationis. Ultimo notandū
 q excoicatio adhuc est duplex. s. maior r minor. Maior est qñ ihibet cō
 municatio hoim r sacramentorum. Sed minor excoicatio est qñ ali
 quis separatur solū a cōmunicatioe sacramentoz. Et iuriste dicitur. q si
 aliquis esset constitutus in maior sententiā excoimunicatiois r celebra
 ret velingeret se diuini de facto esset irregularis: sed aliquis episcōs
 in minor snia excoimunicatiois non esset irregularis

Stent foris ecclesiam hominum consortia vitent

.i. nullus hō .i. excoicatis .i. in participando

Nemo loquatur eis: nullus communis eis sit

.i. excoicatis .i. signa

Potus sine cibo: nec eis dabit oscula pacis

.i. excoicati .i. sine p̄sensu iudicis

Non absolventur sine iudice: si manifesta

.i. excoicatoroz pctm .i. excoicatio

Horum sit culpa: mortis timor acutus instans

.i. excoicatos absolut: .i. satisfactio

Hoc licite soluit si cautio debita detur

.i. excoicatis .i. filij .i. vxores

Istis annexi pueri: serui: mulieres

.i. cū excoicatis pro quia

Commoneant timide: quoniam dependet eorum

.i. nutrimentum .i. excoicatos

Dictus ab his: sed qui poterit dimittere tales

Summula Raymundi.

.i. a vinculo excoꝛcatis .i. terrā excoꝛcator.

Soluatur a banno: fines horum peregrinus

.i. pambulat .i. aliquis

Pertransit licite princeps vel rex populorum

.i. in excoꝛcatis .i. suus pplus .i. excoꝛcatis

In banno si sit sua gens communicet illi

.i. reges et principes .i. illis .i. subditi

Istos corrigere licet vt faciant satis atq;

.i. laborent .i. ab excoꝛcacione

Et studeant q̄ soluantur quocunq; modo sit

.i. suam .i. suum .i. aliquis

Percutiens matrem vel patrem filius: idem

.i. eterna maledictione filium

Perpetuo dolcat anathemate: donec in ipsum

.i. debita .i. de istis peccatis

Digna refundatur vindicta malis super istis.

.i. excoꝛcatus.

Percutiens patrem vel matrem sit maledictus

.i. de facto excoꝛcatus .i. soli p̄as pape.

Ex facto: soluit hunc vnica gratia pape

.i. secreta excoꝛcatis

Actio secreta velut in furto moderetur

.i. ex tali excoꝛcatis

Consiliis vel ope confessoris: q̄ ab inde

.i. pericula .i. occulta liberari sol

Scandala non veniant et cauta solutio fiat

.i. sacerdotē .i. ego raymūdus .i. particeps

Presbyterum solui nego si communicet istis

.i. indigne .i. presbyter .i. sit .i. absolutus

In iuste si non celebret nisi primo solutus

Hic p̄dit aliq̄ obfusa circa excoꝛcatis di. Excoꝛcatis d̄it stat for̄ eccl̄as
si ingrediēdo eādē: et dāt vitāe forma hoim. et n̄lls d̄z cū talib⁹ loq̄: nec d̄z
eis p̄gaudē i cibo: et potu nec aliq̄ d̄z eis exhibē osculū pac̄ q̄n̄ agn̄ d̄i cā
tal̄ nisi p̄r̄ absoluat et si illi i excoꝛcatis māifesta: tē si p̄nt absolui nisi
a iudice excoꝛcatis. et h̄ ē vez: si si fuerit i extrēis d̄mō def̄ cautio sas̄ fa
ciēdi. subdit q̄ p̄sōe p̄iūctē ip̄is excoꝛcatis sic s̄ vxōes filij et sui p̄nt cohibē

re: qz eoz nutrimenta pcedūt ab excōicatō. s; qdēq; cohīraret cū istis excōicatis p̄ eos dmittē. p̄ hoc vt si noceat illi inia excōicatōis Subdit alī nō documētū dicēs. pegrinī z viatores licite p̄trāsire p̄r terrā alicui⁹ regis v̄l p̄ncipis q̄ ē i banno: hūc subdit sui dñi rē ducē vt satisfaciāt et vt p̄cure absolūtōs. Subdit di. fili⁹ p̄cutiēs p̄fēs v̄l m̄fēs d; p̄petue volere d; hoc facto. z ē excōicat⁹ donec satisfaciāt: nlls p̄r eū ablolet nisi dñs a postolice. Subdit: si aliq̄s cēt excōicat⁹ p̄p̄t aliq̄d factū secretū: pura futū: tē istī excōicatio tāta illigat p̄na: z d; moderari p̄ auxiliū sapiētis p̄fēs fous ne p̄la scādala in ouant. Subdit di. si p̄b̄f excōicat⁹ siue iuste siue iuste fuerit tal nō d; celebrare missam nisi p̄us sit sc̄lue⁹ a tali excōicatioe. Notādū p̄mo: qz vxores filii z sui p̄r istis excōicatis p̄manē. Rō ē: q̄a meli⁹ ē vt p̄maneat eis q̄ qz fame p̄rēt: qz p̄p̄t mat⁹ iedueniēs m̄m⁹ iedueniēs ē eligēdū. Sc̄do notādū. qz nlls d; h̄re actū cū excōicatio nec i loq̄ la nec i mēsa nec i plateis nec i oraculo nec i ciuitate nec i cāpo. v̄p̄z cē. q. At; d; excōicatioe. Tertio notā. qz pegrinī p̄r terrā excōicatioz p̄trāsire z etiā subdit p̄r p̄ncipē excōicatioz seq̄. Rō ē ista: qz si pegrin⁹ t̄minū intētū voluerit p̄sc̄q; o; qz p̄paret sibi necāria ab excōicatis. Et subdit p̄pter hoc sequit̄ dñm. qz bona rōona a dño recipiūt vt ip̄i fuit. qz optimū ē vt ip̄i adherēt. s; cū tali p̄ditōe qz ip̄i s; dñi iducē p̄ncipē seu dñm vt satisfaciāt z absoluet ab excōicatioe. Quarto notā. ista d; (nec oscula pacis). An i aliq̄b; regionib; p̄suetudo ē qz amici i plateis obuiātes mutuo int̄ se p̄b̄t oscula pacis: z illo mō vsi fuerit apli. z i signū illi⁹ danē nē oscula pacis i celebratione missaz. z sic nec oscula p̄mo mō d; dari ip̄is excōicatis. Quinto notā. dubita. v̄p̄z mag; sit occidē p̄fem vel m̄fem qz vxorē istimā. Et vidē qz magis ē occidē vxorē qz p̄fem v̄l m̄fem: qd sic p̄bat. Ille magis peccat qz peccat p̄tra iura: s; occidēs vxorē peccat p̄tra iura. qz magis ē occidē vxorē qz occidē p̄fem v̄l m̄fem. Vator ē nora. s; minor p̄bat: qz p̄t mō mō aliq̄s peccat p̄tra legē nāe. eo qz lex nāe vult. Qd tibi nō vis fieri n̄ facies alij: s; nlls vult occidē ab alijs. qz nlls occidat alterū. Sc̄do peccat p̄tra legē sacri. qz qdēq; interficit vxorē i imā dirimit m̄t̄monij: qz duplex p̄ctm̄ p̄nitur. s; interficiēs p̄fem vel m̄fem solū peccat p̄tra legē nāe qz seq̄ qz interficiēs vxorē magis peccat qz ille qz p̄fem v̄l m̄fem interficit. Sed i oppositū at sic: vir i aliq̄ calu h; dberare vxorē. s; i nullo casu h; dberare p̄fēz v̄l m̄fem. qz nun⁹ ē p̄ctm̄ dberare vxorē qz dberare p̄fem vel matrē: cū vir sit caput vxoris. S; minor p̄batur: qz n̄ ē licitū offendē p̄fēz v̄l matrē. qz min⁹ ē p̄ctm̄ occidē vxorē qz p̄fēz. vt p̄batū ē. Ad hoc t̄m. qz v̄trūq; ē malū: t̄m v̄nū int̄ illa duo mala ē detestabil⁹ alio. qz detestabile ē occidē vxorē: s; t̄m detestabil⁹ occidē patrē vel m̄fem. An d; p̄hs. viij. ethicoz qz tria bona sunt nobis collata a pentib; . s. cā eēndi. qz qz h; eē hoc p̄ri ci palr a d; h; zōn̄ a pentib;. Sc̄do bonū nutrimentū: qz gentes nutriunt filios Tertio bonū informatiois. qz pueri n̄ solū nutriūtur corpalt a pentibus s; etiā spiritualr nutriūtur. et hoc est cū bonis informationibus z p̄ctm̄ istructionib;. Sicut h̄. viij. ethic. qz dñs magis z pentib; equalēs n̄ redditur. z qz p̄p̄t illa p̄dicta bona hō p̄t peccat i offēsiōe p̄ria vel m̄fem

Summula Raymundi

¶ I offensione vxoris, & sic tē rñr q̄ hoc ē vey d̄ peris. tūc sc̄illa p̄cā sūt. h̄
p̄p̄ plura bñficia ip̄sa mai⁹ ē occidē p̄fem vel m̄fey q̄ ip̄ficere vxorem

.i. eps̄ coloniensis .i. absoluat .i. proclianū.

Presul aggrippinus non soluat ouem trencensem,

.i. ab excommunicatione .i. illud .i. eps̄ colonensi

A banno: nisi sit concessum desuper illi

.i. p̄c̄m̄ .i. remittit .i. remissio .i. non valet

Nec scelus indulget: hec indulgentia nil est

colonēsi .i. trencensis eps̄ .i. indulgentia

Huc si vni confert indulgendi valet illa

.i. eps̄ .i. ouibus

Quiq; suis confert vel indulgētia talis

.i. antistes

Nullus in alterius villa presul celebrabit

.i. data .i. autoritas.

Presulis officium: nisi sit concessa potestas.

Qui citat absentes in banno vinculat illos

Errat si non sit hoc ostensum prius illis

Non licet vxores vel fratres siue sorores

Aut proprios pueros enormi verbere cuiq;

.i. p̄cutere .i. m̄tus .i. castigatio .i. phibet̄r

Edere: cum pia sit correctio non inhibetur

m̄licer q̄ est in puerio .i. verberetur

Nulla puerperio decumbens percutiatur

.i. femine .i. inmodatur

Femina: percussor huius banno religatur

In hac pte autor: d̄minat d̄ absolutōe & p̄m̄as sic. Nā autor p̄p̄ de
rem̄iauit d̄ ip̄a excōicatōe. hic p̄r̄ d̄minat d̄ ip̄a absolutōe. & poss̄ ista
ps̄ d̄idi i tot ptes q̄r̄ p̄dit docum̄ta: vt p̄t̄bit i p̄cessū. & trahū̄t ex ista p̄sa
docum̄ta: q̄z p̄m̄ū ē: q̄ eps̄ vni⁹ d̄locēf̄ nō p̄t̄r̄ aliq̄ue absoluē alter⁹ d̄o
cessis nisi sibi eēt sp̄atr̄ cōmissū & p̄cessus: & si alit̄ fiet absolutio nō valet
Subdit sc̄d̄z docum̄tū d̄i. q̄ null⁹ p̄sul d̄z exercē officii alteri⁹ p̄sul i p̄s̄ula
tu alteri⁹: nisi p̄cessa sibi p̄t̄e. Subdit terciū docum̄tū d̄icēs: q̄ nullus
ciat⁹ absens p̄r̄ ligari viculo excōicatōis nulli et pus sit nota citatio. & fac
ciens oppositū maxie errat. Subdit q̄rtū docum̄tū d̄i. q̄ nulli licit⁹ est
p̄cutē vxorē: fr̄em̄: sororē vel p̄p̄rios pueros p̄cuti d̄ enormi: q̄ ip̄a corre

*De absol
tione h̄o h̄o*

ctio d3 ee pia ⁊ charitativa ⁊ tal nō ē phibita. Subdet vltimū documentū: q̄ pcutiēs mulierē de cūbētē i puerpio ē excōicat⁹. ⁊ nlls vir d3 cognoscē mulierē carnalr tacētē i puerpio. Dubitat aut vtz excōicat⁹ p̄t intrāe ecclēsiā ⁊ audire s̄monē seu vba xpi. N̄r s̄m plures docto. q̄ talis licite p̄t irrare ecciam ad audiendū s̄monē ⁊ vba xpi: q̄ talis i p̄dicari de ⁊ sermone possz forte aliqd̄ audire p̄ qd̄ ipse puerteret a malicia sua. q̄ illi licitū ē irrare ecciam sub tali officio: s̄ in alijs officijs nlls excōicat⁹ p̄t irrare. Q̄mo notandū: ex q̄ p̄ns dictū ē: q̄ ois pcutiēs clericū ē excōicatus et n̄ p̄t absolui nisi a papa: hoc ē vtz nisi talis p̄cussio clerici eēt p̄t aliquaz piā cām: vt causa discipline. i isto cāu m̄gr p̄t corrige discipulos. p̄t filios maritus vxorē. Pro q̄ nota q̄ locus cū clerico nō d3 eē talis q̄ sit noctuus q̄ nullus p̄t ledere aliū ⁊ se excusare dicēdo se locose fecisse. Sc̄do notā. p̄ modū dubij. vtz comedēs p̄t p̄cipare licite cū excōicato. N̄r p̄ disti- ctionē. vel q̄ ipse comedens scit ipm esse excōicatu publice: vel scit eū esse excōicatu occulte. Si publice tūc nō d3 secū comedere: ⁊ si alibi esset vbi excōicatus comeder d3 surgere ⁊ nō secū comedere. als peccaret inozall ter. Si aut scit eū excōicatu occulte: tūc in occulto p̄t eū vitare: si hoc posset fieri sine scandalo: si aut timet scandalū p̄uente: non d3 eū vitare: sed quotienscunqz sine scandalo ipm vitare p̄t nō debet omittere.

De sacrilegio

Qui rapit ecclesie res furtum vel violenter
i. ecclesie .i. redditus ecclesia

Aut decimas eius: vel censum: vel quod ab illa
i. pcedat .i. allq̄ ecclesiam

Dependet: vel qui vicio violauerit ipsam
i. modo .i. excōicatus

Qualicunqz sit hoc ipso facto maledictus
i. tu .i. dedicatas

Es vir sacrilegus si res sacras violasti
i. lesisti .i. monachum vel montalem

Si percussisti personam religiosam
i. allquē .i. de statu clericorū vt ab abbate

Del quem de clero: nisi sit percussio sancta
i. magr̄ licite corrigit confitentem

Doctor: discipulum: confessor: probra fatentem
i. licitū est .i. violentiam

Percutit: et licet hoc laico vim vi remouendo
i. nō credit esse .i. percussisse clericū .i. a sacrilego

Non est sacrilegus: ignorans excipitur qz

Summula Raymundi

^{sup. carnali .i. filia .s. tua}
Si cū matre mea: nata: muliere: sorore
^{.i. victose .s. clericus clericū .i. p.ussioe.}
Turpit hic qd agat hūc vberē corrige tute
^{.s. clericus .i. opa militaria exercens}
Hic si sit miles aliquem si transit ad actuz
^{.i. indecentē .i. p.ussor .i. talis pctōi}
Illicitum cleri lezor non sacrilegus sit
^{.s. ab excoicatioe .i. p.ussor clericoy.}
Absolui debet a papa lezor eorum
^{p̄ter q̄ tā dictis .s. esset in articulo mortis positus}
Casibus in reliquis: si precise morturus
^{.s. ab excoicatioe .i. p̄valuent}
Soluit iniuncto sibi dum sanus fuerit q̄
^{.i. trāseat .s. papa .s. excoicatiois}

Ad papam vadat qui talia vincula soluit
dit aliud documentū dicens. Si q̄s p̄cutit clerū vel religiosum. nisi p̄cut
sio sit p̄pter rōnabilem cām: vt si doctor p̄cutit discipulū cā doctine: est
sacrilegus: et p̄fessor p̄cutiens p̄fiterē nō est sacrilegus. Etiaz si abbas q̄
cuttat monachū suū cōfrēm p̄ suis maleficijs et excessib⁹ nō ē sacrileg⁹.
Etia si lat⁹ defendēt se p̄cutiēdo clericū q̄ eū iuadēt nō fiet excoicat⁹:
siue sacrilegus: q̄ vim vi repellētz. Etia si q̄s p̄cutit clericū p̄petrantem
aliquē actū illicitū cū m̄re sorore vel cū filia nō erit sacrilegus. Etia si al
q̄s p̄cutit clericū exercentē opa militaria nō erit sacrilegus. Subiū erit
am dicēs. q̄ oib⁹ alijs casibus extra illos tam dictos ledēs clericū erit
sacrilegus. et nō p̄t absolui a simplici sacerdote nisi in articulo mortis: s̄
tū dicit in iugē p̄nam si p̄ualeat p̄ ep̄m vel papā adeat p̄ absolutionē.
Primo notandū: q̄ ex q̄ p̄t dcm̄ est d̄ lesio: et d̄ pena lezor: vñ q̄cunq̄s le
dit clericū vel religiosū: ille incidit iniaz maiorē latā a canone. Et ita d̄:
q̄ nō solū q̄ ledit sacerdotē vel diaconū: s̄ i cōt̄ d̄ clericū: q̄ sub illo noie
cōphendunt oēs clerici etc. Secdo notandū: q̄ i multis casib⁹ aliq̄s nō inci
dit excoicatioē ledēdo clericū. Prim⁹ q̄n aliq̄s vberat aliquē clericū bo
na intētiōe: et eius interest vberare: sicut m̄gr vberat discipulū suū qui est
clericus. p̄ excessib⁹ suis q̄s cōmisit: et p̄ hoc m̄gr nō incurrit excoicatioē
salte si tibi ē modus debet⁹. et si m̄gr excedēt modū. s̄ q̄ tpe p̄icēt discipu
lū de vno angulo in aliū cū crinib⁹: sic q̄ enormiter ledet: tūc tal m̄gr
incidēt iniaz excoicatioē. Secds casus: q̄ q̄n q̄s leuter ledit aliū nō inc
dēs eū ledē: tūc in hoc nō incidit i excoicatioē: vt si eēt duo secū et vñ
ledit aliū nō p̄dēs malū: tal nō incidit excoicatioē. Tertius casus. q̄n
q̄s iurat aliquē eē clericū quē ledit n̄ cadit i excoicatioē. Pro q̄ scidū q̄

Itud ē aliud
capm in q̄ au
tor determinat
d̄ sacrilegio. et
p̄t diuidi i tot
pres. s̄t p̄nt
documenta. Et
p̄mo d̄ sic. qui
cunq̄ rapit bo
na ecclie furti
vel violent⁹
aliquid aliud: q̄d
depēdet ab ec
clesia: aut q̄ vi
olat eccliaz: ta
lis d̄ fct⁹ ē ex
coicatus ex
ca sacrelegul
q̄ violat res
sacras. Subi
dit aliud documentū dicens. Si q̄s p̄cutit clerū vel religiosum. nisi p̄cut
sio sit p̄pter rōnabilem cām: vt si doctor p̄cutit discipulū cā doctine: est
sacrilegus: et p̄fessor p̄cutiens p̄fiterē nō est sacrilegus. Etiaz si abbas q̄
cuttat monachū suū cōfrēm p̄ suis maleficijs et excessib⁹ nō ē sacrileg⁹.
Etia si lat⁹ defendēt se p̄cutiēdo clericū q̄ eū iuadēt nō fiet excoicat⁹:
siue sacrilegus: q̄ vim vi repellētz. Etia si q̄s p̄cutit clericū p̄petrantem
aliquē actū illicitū cū m̄re sorore vel cū filia nō erit sacrilegus. Etia si al
q̄s p̄cutit clericū exercentē opa militaria nō erit sacrilegus. Subiū erit
am dicēs. q̄ oib⁹ alijs casibus extra illos tam dictos ledēs clericū erit
sacrilegus. et nō p̄t absolui a simplici sacerdote nisi in articulo mortis: s̄
tū dicit in iugē p̄nam si p̄ualeat p̄ ep̄m vel papā adeat p̄ absolutionē.
Primo notandū: q̄ ex q̄ p̄t dcm̄ est d̄ lesio: et d̄ pena lezor: vñ q̄cunq̄s le
dit clericū vel religiosū: ille incidit iniaz maiorē latā a canone. Et ita d̄:
q̄ nō solū q̄ ledit sacerdotē vel diaconū: s̄ i cōt̄ d̄ clericū: q̄ sub illo noie
cōphendunt oēs clerici etc. Secdo notandū: q̄ i multis casib⁹ aliq̄s nō inci
dit excoicatioē ledēdo clericū. Prim⁹ q̄n aliq̄s vberat aliquē clericū bo
na intētiōe: et eius interest vberare: sicut m̄gr vberat discipulū suū qui est
clericus. p̄ excessib⁹ suis q̄s cōmisit: et p̄ hoc m̄gr nō incurrit excoicatioē
salte si tibi ē modus debet⁹. et si m̄gr excedēt modū. s̄ q̄ tpe p̄icēt discipu
lū de vno angulo in aliū cū crinib⁹: sic q̄ enormiter ledet: tūc tal m̄gr
incidēt iniaz excoicatioē. Secds casus: q̄ q̄n q̄s leuter ledit aliū nō inc
dēs eū ledē: tūc in hoc nō incidit i excoicatioē: vt si eēt duo secū et vñ
ledit aliū nō p̄dēs malū: tal nō incidit excoicatioē. Tertius casus. q̄n
q̄s iurat aliquē eē clericū quē ledit n̄ cadit i excoicatioē. Pro q̄ scidū q̄

Ignorantia e duplex. qda visibilis: qda invisibilis. Invisibilis e qn lefor nul
 lo mo se discerne vix ille q offendit sit clericus aut no in vestib. z sic igno
 rantia excusat. Si vero visibilis. scz qn aliqs se discerne illu que pcurrit i ha
 bitu clericali vel tofura seu corona q sit clericus tuc i grana no excusat
 eu. Quartus casus. q aliqs iuenerit aliqne clericu q turpit agere cu filia
 vel matre vel sorore seu vxore sua. z si tuc iuriat leterit eu si icurrit sniaz
 magna excoicationis. Quintus casus. q si aliqs reponit se ptra clericu pro
 defensione bonoz suoz aut pprii corpis: ille etiã no icurrit sniam maiorẽ
 q: vim vi repellere scz. Verbi gra. si aliqs clericus conaret interficẽ latroz. z
 ille laicus reputerz clericu: tuc ille no icurrit sniam excoicationis. si hoc
 facit defensionis causa. Sextus casus. q si clericus est enormis vite z sepe
 monitus e ab epo z no cessat sz adhuc manet in sua enormi vita z nequi
 tia: tuc si aliqs ledet eu si eẽt excoicatus. Ultimus casus si aliqs lederz cleri
 cu ex iocosi icurrit sniaz maiorẽ. sz i alijs casib. ledes clericu incidit i sniaz
 .i. luxuria sup. ledendo (maiorẽ.

Si coitu: gladijs: aut igne det violasti
 .i. furtive .i. bona .i. rapuisti

Ecclesiam. vel si furtim res inde tulisti
 .i. dehdarus sup. ecciaz .i. institutio

Si spoliatus es hanc te dicit sacrilegium lex
 sequentes .i. retinet .i. eccie

Istud indicium conseruant atria templi
 scz det .i. lesus

Si quis in ecclesia percussus vulnere: sine
 .i. ponatur ibi interdicium

Morte sit: officium diuinum cesset ibidem
 quos .i. eps .i. recõsiliat

Donec presul eam renouet noto violenter
 .i. cimitertum

Sancta sepultura sic mortis vulnere lesa
 .i. no admittat scz eccia ab epo

Interdicatur donec prius hec renouetur
 .i. valet .i. snia excoicationis

Si potes et non des eodem fune ligatus
 sup. iuuant pro illo pctõ

Nil lacryme gemitus confessio: sed dare prodest
 .i. re sacra sup. loco auferz .i. talis peccator

Sacrum de sacro si defers sacrilegus es

F

Summula Raymundi

Non sacrum si de sacro fers diceris idem
.i. rem non sacram loco .i. sacrilegus
sup. auferas loco sup. crimine

Et sacrum de non sacro macularis eodem

¶ Hic autem ponit alio documentum volens: si aliquis violat ecciam per coltrum vel per gladium vel per ignem vel per furtum aliquid bona ab ea subtrahendo: vel per spoliandum violenter raptando: talis est sacrilegus et austricus: viculo aratib' emarf. nec lachryme nec gemitus nec quicquam talium pro illi potestesse nisi restituat prius quod abstulerat. Idem excoicandus est vel per excoicandorum appellat ad restitutionem. Subdit vltimus dicens: si aliquis in aliquo ecciam interficiat vel ledat. ibi dicit suspensum diuinum officium: sic quod si non dicitur celebratio missarum et aliorum diuinorum officiorum: nisi per dicitur episcopi recedat. et si amitteretur est violatum per interfectionem alicuius tunc ibi dicitur suspensum sepultura ecclesiastica donec tunc per episcopi recedat. Subdit vltimus ponendo regulas generales de sacrilegio dicens: omnes sumes rem sacram de loco sacro erit sacrilegus. et si iunioris rem sacra de loco non sacro erit sacrilegus. sicut quoniam sumit rem si sacra de loco sacro est sacrilegus. Primum non quod sacrilegus sic desinat. Est sacre rei violatio vel eius rei usurpatio. ut quod aliquis violat vel usurpat rem sacra talis est sacrilegus. Et dicitur: quod si sacre ledens. Secundo non quod sacrilegium interpretatur quod si rei sacre lectio vel usurpatio vel destructio. Et committitur tripliciter. Primum ratione persone. ut si aliquis misit manus volens in clericum vel in monachum. talis dicitur sacrilegus. Secundo modo sacrilegium committitur ratione loci. ut quod aliquis violat locum dei seu locum sacre talis dicitur sacrilegus. Tertio committitur ratione rei ablate ab ecclesia. et fit tripliciter. Primum quod si sacre tollit de sacro. ubi gratia si aliquis caperet calicem ab ecclesia ille committit sacrilegium. Secundo committit sacrilegium quod si sacre tollit de non sacro. ut si aliquis caperet calicem de domo sacerdotis ille iterum committit sacrilegium. Tertio committit quod si sacrum tollit de sacro. ubi gratia. ut si aliquis recipit pecuniam de ecclesia: ibi committit sacrilegium. nam ecclesia est sacra: pecunia vero non est sacra. ut habetur xvij. q. iij. Quisquis.

.i. talia ornamenta

Purpura: cortine, vel vestes ecclesiarum

.i. aptari .i. solennitatibus

Non exerceri debent festis laicorum

.i. ecciam .i. ventis

Ad templum currens latro publicus aut homicida

.i. suans templum .i. scilicet templo

Aut spolians illud: manet indefensus ab illo

.i. auxiliu .i. malefactis

Adiutor vel consultor: vel opem malefactis

.i. sustineat sup. latro

Distribuens: talem penam patiatur ut ille

Ubi ponit aliud documētū dicens. qd purpura continet. v. vestes ecciaz
nō dnt accommodari nuptiis laicor. Ad hūc ē. qz hūcōi v. vestes cōparate
ad landē dei z setōz eius. s; qd aliū dōz attribui deo z aliū hoibus agit lat
cis non dnt dēdē ornāmēta ecciaz. Subdit vltim⁹ dicens. si aliq; latro v
homicida vel spoliator curreret ad ecciam ille manet ibi idē defensus. Et iā
adutores z defensores eorū dē. s; ali; malefici vtiū libertate eccie. Notā
dū p. no. qd latro z public⁹ spoliator currēs ad ecciam non defendit ab ec
clesia. Pro qd notand⁹ qd ois malefactor currēs ad ecciam nō dōz trahi ab ec
clesia. S; tñ ab illa regula accipit publicus latro z nocturnus spoliator q
pnt trahi ab eccia. Et rō ē. qz ipi auxiliū legi; invocant sinistra vel male. qz
legem derelinqunt. sed tñ hō liber si ad ecciam fugit ipē dōz ibi defendi
z non dōz trahi ad mortē vel ad mēbroz; mutilationē. s; tñ ipē dōz lesio satis
facere. Secūdo notandū ē circa p. iura. dubitaf si religiosus offendit cler
cū vtz tenet ad tantā pñam sicut secularis. Rñ p distinctionem vel il
le offensus ē religiosus vel nō. si est religiosus z iesto non est enormis tē
poret absolui a suo supior. v. p. ab abbate vel priorz vel guardiano. si
aut iesto est enormis. tunc indiget absolutione sedis aplice. Tertio no
randam qd modū dubitationis. an mulier pcutiēs clericū pñatit sacrile
gium vel nō. Rñ p distinctionē. tñ clericus est tenēs mulierē vel solo
p. o. vel sacro z p. o. s. Si solo p. o. z mulier pcutit clericū sententia vi
culū incurrit. Si aut p. o. z sacro simul. z tunc cum pcutit vinculū sine nō
incurrit. Atamē dicit doctores sacre theologie qd ē pueniēs qd talis mu
lier perat absolutionē. Ultimo notandum. dubitatur vtrum aliq; qd per
curreret nullū credens ipm ē clericum cōmutat sacrilegium. Videtur
qz non quia qñs credit eum esse z non est clericus tñc illa intentio nō fa
cit eum cōmittere sacrilegium. licet ipē percussit eum.

f. ^{sup. aliq} ^{.i. viro perdicente} **Omnia res proprias inhibente viro mortura**

^{.i. testamētū facere} ^{sup. bonis} ^{scz viro} **Ecclesijs legare potest: communibus illo**

^{.i. perdicente} ^{sup. mulier assignet} ^{scz vestes} **Defendentemihil: vestes quibus utitur he sunt**

^{scz qd p. p. laboribus acquisit} **Res proprie: vel si numeros habet speciales**

^{.i. p. sentēcie} ^{sup. de rebus cōtibus} **Permittente viro poterit dare femina quid vult**

^{bonis} ^{.i. contradicentib⁹} **Vir de mobilibus: pueris obstantibus atq;**

^{.i. v. o. sua} ^{testamentū m. facere} ^{.i. disposit⁹ ad mortem} **Coniuge: legare poterit pro se mortuus**

De testamēto

Summula Raymundi.

Eger signatus et dives si nequit ire
.i. scē terre

Ad terras sanctas cuius signū tenet in se
.i. puetis tradicētib⁹ .i. pecunte

Inuit⁹ pueris poterit trāsmittere sumam
.i. in ppua psona

Quam deportaret si psonaliter iret
.i. i vtilitate

Si moritur terre sancte vertatur in vsu
pos nūmos. Subdit scdm documētū dī. q̄ vir p̄t assigre testamētū mulie
tradidēte ⁊ et pueris. Et solū ē vez de reb⁹ mobilib⁹. q̄ si vellet legare
domū totā tē m̄r p̄t reuocare. Deīn subdit tertū documētū dī. si aliq̄s se
cisset vora ad loca sc̄toꝝ ⁊ iciderz i firmitatē magnā ita q̄ vīā n̄ possit at
tigē. tē totā sumā p̄t mitē quā psonalr potuissz illuc p̄sup̄sisse. Et si p̄s
morē an̄q̄ illā sumā illac destinaz. tē illa sumā dz p̄t i vsum pietatis
P̄no no. qd̄ sit testamētū. vñ testamētū sic describit. Testamētū ē n̄e vo
lūtat⁹ i his q̄ p̄t morē fieri volum⁹ exp̄sso. Et dī: notat⁹ p̄t morē q̄ si fi
erz an̄ morē tūc n̄ dicēf testamētū s̄ mag⁹ legatū. Sc̄do no. q̄ testamētū
fit duob⁹ mōis. P̄no i sc̄pto ⁊ corā idoneis testib⁹. In sc̄pto qn̄ eligit ex
quorū: ⁊ ad h⁹ vocāf testes idonei: ⁊ scribit carta sub sigillo cū signo pu
blico. Sc̄do testamētū fit qn̄ vocāf testes idonei ⁊ exequorū erigit idos
ne⁹ sine carta. Tertio no. s̄ra dīc q̄ m̄lieres maritate n̄ p̄nt facē testamētū
de reb⁹ cōib⁹ absq̄ p̄sēu viri. P̄no illo ē sc̄d̄ q̄ res sūt i duplici v̄sita. q̄
qdā s̄t res multenb⁹ appropate. vt s̄t eaꝝ v̄sita m̄ra ⁊ p̄p̄la capis. Alie s̄t
res v̄tro appropate. Et alie s̄t res v̄trisq̄ appropate. Et d̄ p̄nt m̄l p̄t le
gare viro tradidēte. ⁊ h⁹ dz fieri cū moderatiōe ne vir ḡuet i onē m̄imo
niali. Quarto no. si aliq̄s decubēs p̄mpre pdēt loq̄lā. si testamētū libēt ass̄
scribēt irātū testamētū. tē ibi dubitat⁹ v̄z h⁹ testamētū t̄z vel n̄. P̄bi r̄hdent
doctores iur⁹ q̄ sic. sc̄z tale testamētū ē legatū seu tener ad s̄m̄ acti voceris
nus exp̄sisset. q̄ p̄ sola signa hō p̄t legare testamētū suū. Quirō ē no. si ab
q̄s sac̄dos decederz tē ibi dubitat⁹ qd̄ de reb⁹ suis eēt agēdū. R̄n̄ sub tri
plici dist. v̄l q̄ ille sac̄dos h̄bet bona ecclesiastica t̄m̄ v̄l bona m̄imōdialia t̄m̄
v̄l illa bōa s̄t s̄l̄ mixta. si p̄mo mō. tē sac̄dos d̄ ill⁹ reb⁹ n̄ p̄t facē testamētū.
q̄ bōa ecclesiastica succēdūt solū ecclie ⁊ successorib⁹ ei⁹. si sc̄do mō. tē sac̄dos
d̄ his licite p̄t facē testamētū. ⁊ eīd̄ ill⁹ q̄ p̄p̄s laborib⁹ acq̄siv̄it. si aut̄ illa
bōa s̄t mixta tē d̄nt d̄uidi. ita q̄ p̄ma ps illi⁹ dz venire ad vtilitatē ep̄i. sc̄da
ps ad vtilitatē ecclie. t̄rcia ps ad vtilitatē paup̄ez. q̄rta ps ad vtilitatē
suoz amicoz. Et n̄ d̄nt illa bona dari ad man⁹ amicoz. q̄ alio v̄sitate p̄e
derēt circa illa bona ea retinēdo: sic q̄ nō h̄re enī p̄tm̄ in vsum ecclie. ⁊ p̄
t̄m̄ in subsidiū paup̄ez. mō si hoc fieret tūc ḡuet peccatū p̄mitteret. ⁊ p̄

Capitulum
i q̄ aut̄ v̄l
t̄miare d̄ sc̄las
mēt⁹. Et trabū
tur ex tali cap̄t
t̄lo tria docum̄
ta. Quoz p̄mū
t̄c ē. q̄ sc̄la nō
p̄t assigre testa
mētū viro p̄ra
dicēte nisi h̄bet
ppas res v̄l p̄
p̄s nūmos. Subdit
scdm documētū dī.
q̄ vir p̄t assigre
testamētū mulie
tradidēte ⁊ et
pueris. Et solū
ē vez de reb⁹
mobilib⁹. q̄ si
vellet legare
domū totā tē
m̄r p̄t reuocare.
Deīn subdit
tertū documētū
dī. si aliq̄s se
cisset vora ad
locos sc̄toꝝ ⁊
iciderz i
firmitatē
magnā ita q̄
vīā n̄ possit
attingē. tē
totā sumā
p̄t mitē quā
p̄sonalr
potuissz
illuc p̄sup̄
sisse. Et si
p̄s morē
an̄q̄ illā
sumā illac
destinaz. tē
illa sumā
dz p̄t i
vsum
pietatis
P̄no no. qd̄
sit
testamētū.
vñ
testamētū
sic
describit.
Testamētū
ē n̄e
volūtat⁹
i
his
q̄
p̄t
morē
fieri
volum⁹
exp̄sso.
Et
dī:
notat⁹
p̄t
morē
q̄
si
fi
erz
an̄
morē
tūc
n̄
dicēf
testamētū
s̄
mag⁹
legatū.
Sc̄do
no.
q̄
testamētū
fit
duob⁹
mōis.
P̄no
i
sc̄pto
⁊
corā
idoneis
testib⁹.
In
sc̄pto
qn̄
eligit
ex
quorū:
⁊
ad
h⁹
vocāf
testes
idonei:
⁊
scribit
carta
sub
sigillo
cū
signo
pu
blico.
Sc̄do
testamētū
fit
qn̄
vocāf
testes
idonei
⁊
exequorū
erigit
idos
ne⁹
sine
carta.
Tertio
no.
s̄ra
dīc
q̄
m̄lieres
maritate
n̄
p̄nt
facē
testamētū
de
reb⁹
cōib⁹
absq̄
p̄sēu
viri.
P̄no
illo
ē
sc̄d̄
q̄
res
sūt
i
duplici
v̄sita.
q̄
qdā
s̄t
res
multenb⁹
appropate.
vt
s̄t
eaꝝ
v̄sita
m̄ra
⁊
p̄p̄la
capis.
Alie
s̄t
res
v̄tro
appropate.
Et
alie
s̄t
res
v̄trisq̄
appropate.
Et
d̄
p̄nt
m̄l
p̄t
le
gare
viro
tradidēte.
⁊
h⁹
dz
fieri
cū
moderatiōe
ne
vir
ḡuet
i
onē
m̄imo
niali.
Quarto
no.
si
aliq̄s
decubēs
p̄mpre
pdēt
loq̄lā.
si
testamētū
libēt
ass̄
scribēt
irātū
testamētū.
tē
ibi
dubitat⁹
v̄z
h⁹
testamētū
t̄z
vel
n̄.
P̄bi
r̄hdent
doctores
iur⁹
q̄
sic.
sc̄z
tale
testamētū
ē
legatū
seu
tener
ad
s̄m̄
acti
voceris
nus
exp̄sisset.
q̄
p̄
sola
signa
hō
p̄t
legare
testamētū
suū.
Quirō
ē
no.
si
ab
q̄s
sac̄dos
decederz
tē
ibi
dubitat⁹
qd̄
de
reb⁹
suis
eēt
agēdū.
R̄n̄
sub
triplici
dist.
v̄l
q̄
ille
sac̄dos
h̄bet
bona
ecclesiastica
t̄m̄
v̄l
bona
m̄imōdialia
t̄m̄
v̄l
illa
bōa
s̄t
s̄l̄
mixta.
si
p̄mo
mō.
tē
sac̄dos
d̄
ill⁹
reb⁹
n̄
p̄t
facē
testamētū.
q̄
bōa
ecclesiastica
succēdūt
solū
ecclie
⁊
successorib⁹
ei⁹.
si
sc̄do
mō.
tē
sac̄dos
d̄
his
licite
p̄t
facē
testamētū.
⁊
eīd̄
ill⁹
q̄
p̄p̄s
laborib⁹
acq̄siv̄it.
si
aut̄
illa
bōa
s̄t
mixta
tē
d̄nt
d̄uidi.
ita
q̄
p̄ma
ps
illi⁹
dz
venire
ad
vtilitatē
ep̄i.
sc̄da
ps
ad
vtilitatē
ecclie.
t̄rcia
ps
ad
vtilitatē
paup̄ez.
q̄rta
ps
ad
vtilitatē
suoz
amicoz.
Et
n̄
d̄nt
illa
bona
dari
ad
man⁹
amicoz.
q̄
alio
v̄sitate
p̄e
derēt
circa
illa
bona
ea
retinēdo:
sic
q̄
nō
h̄re
enī
p̄tm̄
in
vsum
ecclie.
⁊
p̄
t̄m̄
in
subsidiū
paup̄ez.
mō
si
hoc
fieret
tūc
ḡuet
peccatū
p̄mitteret.
⁊
p̄

flat poteres huic crimi resistē & si resistit: sit rei i tali crimie. q̄ b̄ea sac̄do
 tū vtiq; fm illā insticiā i q̄tuor pres dnt diuidi vt pdictū ē. Ultimo no
 tandum est. dubitatur vtrū vsurarius manifestus p̄t facere testamentū
 q̄bi r̄ndent docto. q̄ non: nisi ipse vsurarius satisfaciāt prius de vsuris.
 vel q̄ ad minus cautionē sufficientem p̄stet d̄ satisfaciōe & vsuris.

.i. vir .i. duas vxores talis homo.

Qui binas duxit mulieres bigamus hic est

→ talis homo sic dictus .i. ad ordinē sacerdotij.

Bigamus admitti non debet in ordine sacro

sup. puellam .i. matrimonialr incorrupta

Corruptam si duxisti pro virgine: non te

.i. iste .i. remoueat

Error hic excusat: quin pellat ab ordine sacro

.i. an m̄rimonū cognouisti m̄rimonialiter

Quam deflorasti si duxisti minus obstat

.i. legitime duxisti p̄ verba de futuro

Si desponsasti binas et noueris unam

sup. ad sacros ordines

In tali casu procedere non inhiberis

.i. puella .i. castitatis

Virgo tibi nupta si virginutatis honore

.i. deflorata .i. anq̄ sup. carnalr

Prepoliata prius fuerit q̄ noueris ipsam.

sup. idē nescis .i. in hac deceptiōe

Istud et ignores: ista non fraude tueris

.i. carnaliter illo noīe diceris

Si cognoscis eam quin bigamus inde voceris

.i. castitatē voueas sup. aliquā incorruptā.

Si votum casti facias: ac inde puellam

sup. matrimonialr .i. infringendo

Duxeris intactam: quia votum transgrediendo

.i. transgressus .i. p̄sbyteratus

Precurricatus es: inde tibi sacer ordo negatur

.i. mulieris .i. post obtū talis homo

Huius post mortem: mihi bigamus esse probaris.

.i. vxor in aliq̄ fornicatiōe manifesta

Si tua sit contunx in adulterio tibi nota

Summula Raymundi

sup. te mulieri .i. post adulteriū erte
Commiscendo sibi sua probra: bigamus extas
.i. notū sit .i. adulteriū viro talis hō ipō
Si sonat hoc idem de te sis bigamus ex te
mulieris .i. adhereat.

Si dubium crimen huus sic pendeat et lis
.i. iura carnalia mulieri exigenti

Debita carnis ei reddas de iure petenti

Quod est aliud caplm huius tractatus. In q magi intēdit determinat q
bigamo dīcēs: q ille dī: bigam⁹ q accipit duas vxores succēssive. z nullus
talis dī admitti ad sacros ordines. Deinde subdit. alta documēta dīcens
si aliq accipit corruptā hginē: z credit eē hginē: ea mortua nō pōt arin
gere sacros ordines: nec ille error eū excusat: s; si ipemet dīstolā: eā: z po
stea sumēt eā ltime: tē hoc min⁹ obstat. Subdit scdm documētū dī. si al
q desponsat; se ad duas mīeres: z solū vnā cōgūit; ille n̄ inhībet pccā
ad sacros ordines. Tertū docu. ē. si aliq puellā tibi nuptā q pū ē spoli
ata hōie hgitat; z si tūc cōgscēs eā tñ vocēs bigam⁹. Quartū docu. est
si tu fecisti votū p̄tinētie: z postea nā istigāte accipias vnā tractā puellā:
tūc tu es p̄uaricat⁹ q sacz ordinē n̄ potes attingē: z p̄ mortē illi⁹ biga
mus reputat⁹. Ultimū docu. ē. si mulier tua ē publica adultera te sciente
z si p̄miseris ei⁹ bigam⁹. z hoc idē dī te viro ē itelligēdū si trāsgredies
ris thoz itimū. z lz ipa ē publica adultera: tñ ea postulare debita carnis
a te dī iure dēs: et reddē. Sz postulās i q̄tuor t̄pib⁹ z alijs circūstāijs p̄
hibitis peccat z nō reddes. Notādū p̄mo. qd sit bigam⁹. vñ bigam⁹ sic de
scribit. Est p̄sona irreglar⁹ q p̄trahit cū vnā z dēiū cū reliq; s; bigamia sic
definit. ē irregulantis p̄cedēs ex fedē ptugalit vel ex aliq illi annexo. vel
ē viciū pueniēs ex diuisione carnis. eo q vnto vtri z mulier⁹ scit vntō
xpi cū ecclia. q vnto oīno ē simplex. z sic bigam⁹ dī: a bis qd ē due z gama
mulier q̄si duas h̄ns mulieres. vel aliq accipiat cū duabus mulierib⁹
Scdo notā. illd viciū sit multipl̄. P̄mo qn aliq p̄trahit m̄imonū cum
vidua: tūc tal dī: bigam⁹. Scdo sit qn aliq recipit duas muliēs i diuers⁹
p̄tib⁹ z t̄pib⁹. sic q qn vnā mort⁹ q tūc aliā ducat Tertio illud vitium sit
qn aliq ducit duas mulieres sil z sel: z mittit sibi eas copulare. Quor
to sit qn aliq hz vnā vxorē dī iure z aliā sine iure. s; bī gfa: vt ille q habet
vnā vxorē l̄tīmā: z aliā cui cōmiser carnalr ille dī bigam⁹. Quinto quan
do aliq cōmiser sue vxori quā scit eē adulterā. sic q p̄ adulteriū reddat
illi iura ptugalit: ille erit bigam⁹. Sexto qn aliq credit se p̄trahē cū vir
gine z p̄trahit cū muliere: iste error nō excusat eū: quin vtiq; erit bigam⁹
Et istis sex modis sit bigamus q diligenter sunt p̄siderandi: nā sunt nes
cessarij: q nullus raliū i ordib⁹ sacris p̄cedere pōt. Ultimo notandum.
dubitat. si aliq cognosceret hginē aū m̄imonū cū qua postea p̄trahit
m̄imonū. vtz ex hoc fiat bigamus. Et vtz q sic. q talis nō ducit h̄g

De sortilegijs

nem sed corruptam. ergo talis erit bigamus. Ad hoc respondetur q talis
nō est bigamus: quia talis non diuisit carnem si saltē scit eā cognitā solū
ab eo: si ab aliq alio viro. si nō cognita ē ab aliq alio viro. tē cēset bigā?

Inc ego deberē recitare supstitiōes
post hoc .i. dicē .i. sortilegia

Quas faciunt hoies stulti: q̄b⁹ ificiūtur
supstitiōes .i. insipientes .i. p̄dēnāf. .i. corrigi .i. masculozū

Simplicitas potit cōpesci stulta virozū
doctoz .i. p̄pelle .i. supstitutione

Sed q̄s sortilegas p̄pescet ab hac mliēs
.i. neq̄tas mulierū .i. manifestare

Sectas et trufas harū q̄ scribere vellet.
.i. ule trufas

Non completeret eas vituloz pellib⁹ octo
haz muliez .i. innumerabiles stulticijs mlieres

Stulticie mille v̄l plures sunt q̄bus ille
potit .i. p̄ mortali pctō .i. est manur

Utunt mortis p̄ labe tamen reputatur
.i. literatus .i. magister .i. cōsp̄bendere

Clericus aut scriba nō est q̄ possit h̄re
incantationū mulieres.

Harū noticiam: tū manet hec ap̄d istas
.i. documentū stulticijs

Non est cōsiliū de talibus enumerandū
pro q̄ talis stulticia celi maris

Nāq; caret nūero veluti stelle vel arene
mulieres cōpellant .i. ab illincantatiōib⁹ .i. nisi

He cōpescant desistere talibus: et ni
tubet .i. doctozes sacri v̄culū exēdicatiōis

Qd docet ecclesia faciāt: sentētia banni
incātraces corupre .i. puniantur.

Has cōtra detur: deprehēse corripiantur
.i. acius mulierū .i. nequicie

Strictius vt harū sic stulticie reprīmāc
q; sunt innumera biles sic stelle ce

h̄ z arene mar; z tles incātraces p̄pescēde z p̄pellede s̄t
a talib⁹ d̄fistē: z ni

Summula Raymundi.

si desistant dñt acriter anathematizari z corrigi vt eaz malicia desinat.
C Notādū p illo qd fit sortilegiū. vñ sortilegiū sic dñfunt. Est qdā sup
nitrositas vel ars diuinādi vñ futura iuestigādi. vñ dñare idē est q futu
ra iuestigare. z sic dñatio ē ignoti seu futuri iuestigādi. z merito tal sub
tilitas n̄ dñ scia: qz ē dñūero maloz. s̄z ois scia ē dñūero bonoz honoz abt
lūi: vñ i premio libu dñ aia. Secdo notā. autor vult q tor s̄ spēs sortilegij
q̄t sunt stelle celi z arene marj. z illas n̄ declarat ne audietes opē istas.
iō tacite nobis dñ eis desminat. Est in sciēdū q qddā sortilegiū fit i terra
qddā i aq. qddā i aere. qddā i igne. qddā i mortuis. qddā i garritu autū z
sic dñ alijs spēs. Sortilegiū qd fit i terra dñ geomātia. z dñ a ge grece qd
ē terra līne z māros dñatio q̄si diuinatio facta i terra. Sz qd fit in aq dñ
hidromātia ab hydros grece qd ē aq līne: z māros dñatio q̄si dñatio sa
cta i aq. Sz qd fit i aere dñ areomātia. z dñ ab aere z māros dñatio. Sed
qd fit i igne dñ pyromātia. a pyr qd ē ignis z māros dñatio. Sz qd fit in
morte dñ necromātia. z dñ a necros grece qd ē mors līne z māros dñatio
Et tal dñatio fit q̄si mortui cogūt z iurāt resurgē. z ad interrogata n̄
dere: s̄z qd fit i aspectu autū dñ auspiciū. z dñ ab ausis z specio. q̄i i simpli
nō ē i vñ. z vñ itarū sic video. q̄si futura vldēs z cognosces i aspectu autū
Sz qd fit i garritu autū dñ auguriū: z dñ ab ausis z garrito: qd ē car auē dia
mare q̄si futura cogēs ex garritu autū. z sūt multe alie spēs q̄ scribi nō
pnt z ihibere s̄. z g oēs q̄ istj i s̄stūt peccār mortāl. An dñ scūs Augult.
Qui oib̄ istj i s̄stūt scūt se fidē dei dimiuisse. z irā dñ gūter incurisse.
Tertio nota. dubitat vñ cleric⁹ p̄t facē experimentū. Nā sub dñtūctōe
q̄ si illud seu tale experimentū fit p̄ aliquā certā sciam: vt puta p̄ astronomi
am z nō p̄ inuocationē demonū aut scias phibitas: tūc licitū est fieri. Sz
fit p̄ inuocationē diaboloz vel p̄ iurationē tūc est illicitū fieri: q̄ iste qui
facit tale experimentū obligat se eterne pene. Quarto notā. dubitat dñ lau
cis q̄ stant in medio chori z mittūt cantare missam p̄ defunctis. z hoc pro
tanto vt petant mortē suoz amicoz vel inimicoz. vñ ibi fit sortilegiū
Nā q̄ tal laicus dñ ab ecclia grauitē puniri p̄ tali facto. q̄ ē sortilegiū
Sz si talis hoc faciēs ē sacerdos: tūc ipse dñ i carcerari z ab officio suspēdi
Quinto notā. dubitat vñ isti p̄mittūt sortilegiū q̄ dicūt q̄ eis obuiat
lepus vel monachus i via: tūc h̄nt disfortunū. vel q̄si dñ mane: sicut i carhe
dia sc̄i petri p̄mo apparet passer: tūc dicūt se h̄re fortunā: s̄z si appet eis
cozntz tūc dicūt se h̄re disfortunū. Ibi r̄r q̄ ibi i veritate est magna spe
cies sortilegij. z hoc credēs mortāl peccant. z sunt excoicandi: z vñ la
tissacere de illo. z nisi fatissaciant obligant se eterne dñationi. Tūo du
bitatur de mulierib⁹ q̄ dicūt angelū p̄transire campo s̄ z dianā deā paga
noz siluas. z numerabilē multitudinē mulierz sup q̄sdā bestias eq̄tare. z
sic dñ alijs trufis. vñ hoc fit spēs sortilegij. Dñm q̄ est ḡuis spēs sortile
gij. q̄ angel⁹ sathane trūphat i eis z trāfigurat se i angelū lucj: z sic mu
lieres decipiunt p̄ angelū sathane. z nō ē mix. q̄ mulieres s̄ debiles z in
stables i aīo. z cōparant aq: q̄ sicut aqua sicut faciliē transit z labiē sic z
mulieres faciliē ruunt seu labunt in sortilegiū et in sectas hereticas

I Circumspectus dñi crimina presbyter audit
.i. puidus .i. pctā p pfectionem
.i. cōfidentes. f. psona. f. sit .f. psona

De professione

Circa personas, que pauper, debilis, et que
.i. scies ignara .i. diues

Sana, vel infirma, locuples, vel in ordine sacro
.i. robusta .i. debilis .i. aliena

Fortis; vel fragilis in corpore; que peregrina
sup. et dñi videre .i. portando

Que sit deuota, que sit munus apta ferendo
.i. pnam .i. pctis .f. illud mensuretur

Penam pro viciis: totum moderetur: in ipsis
.i. pfflor subueniens pctis medicinas

Presbyter occurrens viciis medicamina contra
sup. pffitētes .i. ad penas purgatorij

Imponens; et eos ad purgationa mittens
sup. pbyter .i. melius .i. ad celum sup. pffitē

Si nequit vtilius; et ad vltiora reducat
.i. pctā sed corriget populi .i. publica

Crimina non celet plebis manifesta sacerdos
.i. pñiaz agat .i. iustum emēdet pctā

Donec peniteat; et vt est dignum luat ipsa
.i. sacerdos .i. faciem .i. misericōie .f. pctōib⁹

Presbyter ostendat vultum miserantis; et istis
.i. callidus

Lena preponat si dispensat alijsq;

Dulcia preponat quibus est leue fortia ferre
.i. abstincens .i. benignus

Sobrius et castus humilis pius atq; pudicus
.i. callidus

Simplex et prudens vt serpens atq; columba
sup. sit

Pacificus mitis discretus presbyter omnis
byter .i. peccata. f. manifestet

Hic mortem subeat citius q̄ crimina probat

ignatio: q; forte ignoat ignarus q; tale pctm tñi aggrauat. Quinto cõfessor d; respicere sexũ: vtz sit vir vel mulier q; ipi viro maior est inũgẽda pñia q; mulieri. Sexto d; respicere cõditionẽ psonẽ. s. an sit debilis v; sana. an pauper vel diues. et an sit in infirmo medio vel summo gradu v; statu. q; pñ hoc alit 7 aut d; illi pñia inũgi: q; supbo d; inũgi hũltis oĩd auaro d; inũgi elemosy naz largito: luxurioso carnis maceratio. iracũdo charitas 7 dilectio. 7 sic d; alijs. Septimo cõfessor d; respicere ipõ. scz i q; tpe sit ppetratũ pctm. s. vtrũ peccauit i tpe sacro vel i tpe nõ sacro 7 c tano d; respicere locũ. s. an pctõ: peccauit i loco sacro vel i loco non sacro q; si pctm ppetrasset in tpe sacro vel in loco sacro: tũc maior pñia eẽt peccatori inũgẽda q; si ppetrasset pctm in tpe nõ sacro vel in loco nõ sacro. Circo noran. q; cõfessor d; celare pctã manifesta. sed si non velit aliq; penitẽtiã agẽ poss; eũ manifestare corã oĩ ppo 7 ipm respõdẽ vt p hoc in ducat ad agẽdũ pñiam. Et si eẽt aliq; magn' pctõ: q; desperaret iste deberet induci p cõfessionẽ ad pñiam agenda allegando miscõ: a; dei sic d; cendo. Deus glouosus est multũ misericors 7 non vult mortem peccatoris. sed magis vt agar penitentiam quertatur et viuat.

p ^{manifesta .i. occulta sup. aliqua} **ublica priuata solennis erit vicinorum**

^{.i. diuidi} **Pena modis eadem vult distingui tribus istis.**

^{sup. penẽtia .i. tenet} **Est hec solennis quam quadragesima seruat**

^{.i. aliqũe qñ .i. eps inducit in tali claustro} **Vel quem dum presul in claustrum mittit: vt illic**

^{.i. pctã .i. mĩdet pñiam degradatus} **Inclusus sua probra lauet: sed clericus illum**

^{sup. pñia .i. pprio parrochiano} **Non faciat: nisi sit priuatus ab ordine sacro**

^{.i. faciat pñiam publicam} **Publica quam quis omi proprie dicat manifeste**

^{sup. pñia .i. delicta confiteris} **Ut peregrinetur vel agat penam manifesta;**

^{sup. est ille hõ oĩ die sup. pñiam priuatam} **Est priuata tua peccata quando fateris**

^{.i. confessio oris .i. peccatum} **Secrete: felix qui quotidie facit illam**

Ps. cor. opus. labem viciorum destruit omnem

Summula Raymundi

sup. pnoiatio .i. absit sup. penitenti pdest In ista pte aucto
Si trib⁹ his vnu desit modicu valet illa distigu pnia
sup. i monasterio sup. sacerdos ces. q. triplex est
Inclusus monach⁹ alienus religiosus. pnia. i. solenig pu
i. interponant sup. pessione audiedo blica: puata So
Non intronmittant se de curis animaruz qo sacri cora po
vocat i populo pulo in qdragefi
Si non electi fuerint a plebe: vel eius ma: vt qn aliqep
i. epō in istis officijs. epm induant ad
Presule: si sit vt abbas his cōsentiat hoz gar pnam: z talē
puentent sup. hō .i. sacerdotē pniaz pē aliqō cle
Auditur licite vagus et peregrin⁹ ab oī ne? pagē nisi pns
sup. ppri⁹ sacerdos .i. pctā .i. sacerdos sit pua? sacro co
Dū tu⁹ assentit tua crimina qlibz audit ca ē qua qo pprio
sibi. s. facere pegrinatōnē manifestā. Sed priuara est qn qō cōfitef lecte
te pctā sua. Et subdit. felix est ille hō qui talē pnam quotidie agit. Sube
dit (os). i. pffessio oris (cor). i. cōtritio cordis (opus). i. facti factio. hec tria
delēt oīa pctā z maculas vicioz: et si aliqd illoz triū defuerit pnia erit mo
dica. i. frustra. Subdit p modū doctrine aliud notabile dicit. q. nlls mo
nachus seu heremita dō se intronit de curis aiaz: nlls ipse spāl a vno
aplico fuerit pcessiz vel ab epō: atq. si abbas eoz monachoz ipis penna
at tūc pnt audire pffessionē: z hoc ē vep si sit ex p sensu plebani. Subdit vl
terius q. qlibz pegrinus pnt pffertit cui libet sacerdoti. Subdit q. licē nre
pastore tuo qlibz sacerdos pnt audire pffessionē tuā. Notandus primo fra
de pnia solēni: z illa fit p pctis enormibz: vt est parricidū. maritidū
fratricidū z c. Et modus hui⁹ pnie hī i canone. z est talis. Volētes penite
re: solēnt ventant in capite telunif vbi est: sedes epī: z repntēt se an foras
ecclesie duris iduris velibz nudis pedibus z caputibz. z hoc est vep si est
vir: si aut est mulier tūc et indulget tonsura capitis z detectio. z dnt stare
facie declinata ad terrā: z sic hīru z vultu sunt ptestātes se cē eos z epus
reos ad ecciam introducat z legat cū mīstro seprē psalmos pniales ptra
tus i terrā z lachrymose p⁹ hoc surgēs ponit aquā bñdictā i manū pffren
tis z cineres caputibz ipont. Deū epūs lachrymabili voce sic dicit. sicut
adā p pctm eiecr⁹ fuit d paradiso: si tu esciendus es ab eccia: z tūc pccat
pnt epus vt extra ecciam remoueat. et in transitu epūs cū suo clero cantat
hoc rñsolū. In sudore vult⁹ tui z c. vt hī in Genesi. Et tunc ille penitens
manet electus extra ecciam vsqz ad diē cene. i. qntā feriā an pascha. Tūc
itez eo redēite ad ecciam a pprio suo sacerdote pnt introduci: z ipē pnt
esse dno officio vsqz ad octauam pasche: s3 nō cōmunicet nec osculū pas
euz cōmunicantis sumat. Post hoc iterū debet manere extra ecclesiam vsqz

ad die ciner. et facit hoc tamdiu ol anno donec ephs cũ eo miscōi dispēset
 et dieb⁹ dñicas se publice añ valuas eccle flagellat. et i citate añ cruce hoc
 idē faciat. et tal⁹ dñi solēnt penitēs: vt inuit lra cũ dñi. (Hec ē solēnis). Sed
 endū scdo. q̄ q̄libz agēs pñiaz solēnt erit irreglar. et hoc ē vey si tal⁹ pñia
 sit illi iūcta a iudice: s̄ sec⁹ eēt si altq̄s agēt talē pñiaz ex ppo nutu: licet
 fac scūs iohēs baptista et maria magdalena ppter merā cordis duoridz
 Tertio nota. lra dñi. felix ē ille hō q̄ puatā pñiaz facē q̄tidie: q̄ q̄tiscunq̄
 hō vulnerat toties idiget remedio medicine: s̄ hō q̄tidie vulnerat ex il-
 lo q̄ q̄tidie peccat: q̄ pctā s̄ vulnera aīe. et sic hō q̄tidie idiget remedio q̄
 remediū ē pñia puata. q̄ p pñiam curat aīa q̄ p pctm vulnerat. Quarto
 no. q̄ mōachz et altēi sacerdotes si dñt audire p̄fessōz q̄ audie p̄fessōz p̄
 tinet ad p̄pūi sacerdotē: s̄ monach⁹ n̄ ē p̄p⁹ sacerdos: q̄ n̄ hz curas aīaz
 P̄o q̄ scidū q̄ p̄pūi sacerdos dñi mltip̄t. P̄o dñi p̄pūi sacer. q̄ hz iurisdī-
 ctione ordinarīa sicut ep̄t vel p̄pūi plebant sūt. vñ q̄cūq̄ p̄stet ep̄o suo a
 pctis absolut. scdo p̄pūi sacerdos ē q̄ hz iurisdīctōz p̄ncipalissimā. et sic
 papa dñi p̄pūi sacerdos. tertio p̄pūi sacerdos dñi q̄ hz iurisdīctōz dele ga-
 tā: sic sūt illi q̄ s̄ p̄uilegiat ab ep̄o vel papa: vt dñi d̄ frīb⁹ minorib⁹ et p̄dī
 carolū⁹: s̄ tñ ad huc s̄t frēs qñ volūt h̄e p̄fessōes mittūt eos ad ep̄z vt
 det eis auctoritatē absoluendī. Ultimo p̄pūi sacerdos dñi q̄ hz bñficiū alt
 q̄ curatū. mō q̄libet prochtan⁹ ad mīn⁹ s̄el in anno p̄pūo sacerdoti tene⁹
 p̄stet: q̄ illi⁹ ē portare curā aīaz. Vñ nulli sacerdoti ē licitū de foro alte-
 rius altq̄e recipere ad pñiam. nisi sit cũ p̄sensu p̄pūi plebant Ultio notā.
 q̄ q̄libet p̄pter ignoratā sūt p̄pūi plebant p̄p̄atū magis intelligētē vt
 sitare vt in p̄fessōe meli⁹ expediat: sed tñ hoc vtiq̄ d̄z fieri cũ licētia ple-
 bant p̄pūi. Et quo tunc elicitur q̄ nulli sacerdotū est licitū de foro alte-
 rius altq̄e ad pñiam recipere nisi cum licentia sui plebant.

.i. plebano sup. homo sup. aliū

Presbytero infirmus absente suo petit omnem.

sup. habere sup. sua peccata

Quem poterit: si presbyterum cui confiteatur

.i. h̄e p̄t sup. simplex

Non habeat: laicus confessor vel mulier sit

sup. aliq̄e .i. crimina .i. p̄stendū

Ad baptizandum vel cordis probra fatendum

.i. in extrema necessitate

Mortis in articulo sufficit omnis homo.

sup. hō bonum .i. pctō .i. p̄t

Quis consilium dare pro facto valet illud

.i. auctoritate superioris .i. firmū sup. illud

Nomine prelati: sed vt ille ratum teneat quod

¶

Summula Raymundi

sup. p. prius .i. als
Fecit confessor: alioquin non valet illud
Si confessor: em te fecit episcopus esse
.i. pctis .i. in iunge .i. demantur
Pro vicijis penas inflige sed excipiuntur
.i. excoicatione .i. in altq^o casib^o.
Qui sunt in banno: quos non soluas aliquando
.i. de eo qd p^oinet ad solum papam:
Nec de solenni facto quid pertinet ad te
.i. in articulo mortis iponas infirmu
Si sit in extremis tunc iniungas: et eundem
.i. ad papam deus .i. sanu hoc e q^o pualuerit
Ire papam dominus dum saluum fecerit ipsum
.i. grande peccatum .i. absoluat
Factum solenne sibi solus papa resoluat

Hic autor ostendit qd sit p^ocedu suo s^o p^o s^o abute: q^o p^o d^o d^o e q^o n^o n^o sit
p^ocedu n^o p^o sacerdoti. z hoc t^o m^o g^o de cla. mag^o d^o. si tu p^o s^o e abno
tuc tu infirm^o exis potes p^o s^o t^o culibz sacerdoti. z d^o: si infirm^o h^o p^o h^o cle
ricu te p^o s^o t^o laico: si h^o p^o h^o laicu tuc p^o s^o t^o multi eni ca^o necu at^o: q^o i
articulo mort^o q^olibz p^o baptizare z etia p^o s^o t^o de: hoc t^o fieri v^o in
noie p^o t^o. i. sup^o t^o. als p^o s^o h^o v^o. Subdit d^o. si eps dat tibi autoutate
tuc tu potes culibz i^o i^o p^o t^o p^o pctis: s^o ill^o q^o s^o excoicati i altq^o caus^o
si potes dare absolutioz. nec etia des te d^o solenni facto itromit^o: nisi h^o si
eret i articulo mort^o. q^o i illo casu potes te itromit^o e solenni facto iniugen
do p^o t^o p^o altq^o enormi: s^o t^o hoc v^o fieri sub p^o d^o t^o d^o: v^o si pualcat q^o pap^o
adeat p^o absolutioe v^o ep^o. Notadu. Ista d^o q^o laici p^o t^o audire p^o s^o t^o
L^otra. nisi e p^o s^o t^o. nisi ille q^o h^o auctoutate: s^o laic^o h^o h^o auctoutate: s^o g^o
z. Maior nota e d^o se: q^o autoutas req^orit i p^o s^o t^o: s^o minor p^o i hoc dicto
Quoz remiserit p^o t^o. z hoc dictu solu i^o i^o d^o p^o t^o z successioib^o
eoru. i. d^o p^o s^o t^o. In oppositu e ista: et etia h^o Jaco. ca. ij. vbi d^o. L^o t^o
alterut^o p^o t^o v^o. Sup hoc d^o glo. q^o hoc dictu no intelligit solu d^o sacer
dotib^o. s^o etia d^o laic^o. Propt qd dubiu nota. q^o claus e multiplex. P^o t^o
e claus autoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e dimitte p^o t^o. z illa e cla
uis p^o t^o obstacula regni celest^o. Secda e claus excellente. z illa claus de
bet iesu xpo q^o nos liberauit a morte etna: z illa e claus p^o t^o obstacula re
atus: pene. Tertia e claus miserrabil^o. z illa debet sacerdotib^o: z plans ec
clesiay q^o h^o t^o solue z l^o gae. z illa e claus p^o t^o obstaculu pene t^o t^o. Quat
ta claus e ex d^o t^o: z illa h^o q^olibz bon^o xpian^o: z g^o ne h^o mortif^o icofet
sus h^o p^o t^o culibz xpiano. z hoc seq^o e correlanc q^o h^o t^o z pag^ois

no e pñtēdū. s; qñ pñt hñt xpiani hoies tē s; fñct sola pñtito cordis cū pñ
 posito pñtēdū. Scdo notā. dicit aliqñ hñe laico e pñtēdū. Bñr qñ articulo
 necessitas scūbete nō gñs est pñtēdū laico: s; mult; d; caulis pñmoyt cō
 fñctis informet qñ si i tpe necessitatis nō e sacerdos pñs. si tūc pñtetur
 laico tūc tpe ab eo aliqua pñt pñtēdū ad pñtitionē cordis. qñ cōfñtito
 oia sua deleter. Scdo pñt oñtōne: qñ tñ pñtēdū tenet rogare z orare deū p
 eo. Tertio pñt iustificatiōne: qñ oñtē hñe scādalu z erubescētā. qñ laicū. qñ
 erubescētā e marīa ps pñe. Quare pñt tpe necessitatis nō gñs e pñtēdū
 laico. Tertio notā. dubitā ē aliqñ an pñtēdū nūcū vñ pñtēdū pñtēdū aliqñ
 possit pñtēdū. z vñt qñ sic. qñ pñtēdū e suo pñtō sacerdoti pñtēdū reuelatio s; hñ
 pñtēdū pñtēdū vel pñtēdū s; rē. Scdo sic pñtēdū idē. pñtēdū oñtēdū pñtēdū sa
 cerdoti. vñt pñtēdū e. s; sacerdotē exñtē longe ab iñtēdū pñtēdū pñtēdū scri
 bi. pñtēdū nūcū dñtēdū loci. igit sequit qñ pñtēdū pñtēdū pñtēdū. In oppositū
 ē scrius Aug⁹. di. Qui pñtēdū peccauerit pñtēdū peniteat. Bñr pñtēdū ore
 fit pñtēdū fidei ad Rom. vii. vñt sic dñtēdū. Proprio ore fit pñtēdū pñtēdū. Bñtēdū
 tñtēdū cōfñtō e actus sacri altēdū iñtēdū iñtēdū: tñtēdū nō oñtēdū pñtēdū scri
 tum nec pñtēdū. sed tpe nō cessitatis ille actus est mentō. Per hoc ad
 argumētū pñtēdū rñdetur. Licet pñtēdū est pñtēdū reuelatio. tñtēdū vñt hoc re
 quiritur debitus modus pñtēdū circūstantias causatus. Ad scdm argumētū dñtēdū
 qñ pñtēdū nūcū dñtēdū seu absentā pñtēdū sacerdotis qñtēdū pñtēdū pñtēdū cul
 liber sacerdoti quē hñtēdū pñtēdū articulo mortis. Quarto notādum. si sacerdos
 sciet pñtēdū pñtēdū: tñtēdū dubitā vñtēdū ille pñtēdū dñtēdū illa pñtēdū adhuc manife
 stare illi: qñ pñtēdū est tā multo pñtēdū hoīm qñ solēt dicē qñ ego soleo facē oia
 sunt vobis nota. Bñtēdū qñ dñtēdū manifestare: qñtēdū sacerdos sciunt illa pñtēdū.
 tñtēdū hoc nō fuit pñtēdū modū iudicis et nō sciunt ea pñtēdū cōfñtōne. id talis hñtēdū nō
 uo sua pñtēdū tanqñ dñtēdū iudicis dñtēdū manifestare. Ultimo notādū. sacerdos
 hñtēdū executionē absolutōis ab epō nō dñtēdū soluere ex snia excomunicatōis
 quia nullus debet soluere ex sententia excomunicatōis nisi qui fert sen
 tentiam excomunicatōis. sed tñtēdū si esset in snia canonis: tñtēdū epōs habz euz
 absoluere. An ex illo sequit qñ simplex sacerdos hñtēdū autoritatē ab epō si
 pñtēdū absolue aliqñ ab interdicto vel ab irregularitate vel a snia excomunicat
 ois nisi peteret qñ absoluat eū a snia excomunicatōis. sed ille casus nō notat
 ter expūm: tñtēdū nō transit cū autoritate. Et ergo dñtēdū omnes iuriste qñ
 nullus debet absolui nisi sit in articulo mortis positus: qñ tunc qñtēdū liber sim
 plex sacerdos pñtēdū eū absoluere sub tali cōditōne qñ si pñtēdū valeat qñ tñtēdū vadat
 ad epm vel ad dñm apostolicū qñ absoluat.

De rñtib; papalib; et epis

Crimina sunt quedam que spectat pñsulis ad vñ
 .i. pñtēdū .i. epī. i. autoritatē
 .i. dñtēdū apñtēdū sacerdoti .i. absoluendi
Del pape quorum tibi non datur vñla potestas
 .i. qñ coit cū cōsanguinea virginem .i. interfecto
Incestum faciens, deflorans aut homicida

Summula Raymundi

- ^{vsurpator: sacraz rex} ^{vs matris}
Sacrilegus, patris percussor, vel sodomita
^{.i. ep̄m} ^{.i. adibus} ^{.i. fustis incendiari⁹ sacri loci}
- Pontificem** queras, papam si miseris ignem
^{.i. lesisti} ^{.i. clericū} ^{.i. sy montacus.}
- Si percussisti** clerum, sy mon de fustis
^{.i. lras aplicas} ^{ad papā}
- Vel si falsasti** bullam pape simul ibis
^{sup. hō} ^{.i. fetū} ^{opprimis} ^{mulier}
- Qui partum suffocat**; aut que neglexerit eius
^{.i. propriū fructū} ^{sup. talis infans ex negligētia.}
- Infantem mater**; quocunq; modo moriatur
^{alicuius} ^{cū violentia} ^{sup. p prolem}
- Si pater aut mater** violenter leditur; aut si
^{sup. hō} ^{.i. pctm̄ extra sp̄m} ^{.i. traditionem}
- Qui brutale nephas** facit; aut in perditionem
^{.i. herum} ^{.i. occidit}
- Si proprium dominum** perimit, vel in ecclesia qui
^{.i. q̄ facit sacrilegium} ^{sup. in ecclesia.}
- Sacra ledit grauer**; vel qui mechatur; et ille
^{sup. ppriā} ^{psanguineā} ^{.i. carnali⁹ recogno at}
- Qui matrem**; cognatam polluit; atq; fornicu
^{.i. ep̄i} ^{.i. p̄atem} ^{pctā talia geru r}
- Presulis arbitrium licet occulte** subeant hi
^{sup. aliquē} ^{ppriū p̄byter} ^{inuenire}
- Si confessorum** preter te possit habere
^{.i. pctā} ^{p̄bytero} ^{.i. psanguinea vel orualla.}
- Non sua probra tibi** tua confiteatur amica
^{sup. qd̄ dictū est} ^{.i. ministrans.}
- De sacramentis idem intellige** dandis
Hic autor ponit alios cas⁹ spectātes ad papā vs ep̄m di. q̄ qdā s̄ crimla
qb⁹ se n̄ lrs cleric⁹ simplex h̄y itromittē: s̄ spectār ad papā vs ep̄m. **Quo**
pmū ē. faciēs icesstū. sc̄bz vs flores n̄ ginē aliquā n̄ p̄t absolut a simplici sac̄
dote. It̄ nec homicida. nec sacrileg⁹ nec pcussor p̄ris l̄ m̄ris. nec sodomita.
nec pcuttēs clez; nec falsari⁹ q̄ falsificat bullā vs sigillū pape; nec m̄l̄
q̄ suffocat ppriū puez; nec iste q̄ cogit carnalr suā psanguineā. oēs it̄es
lā enūerati n̄ p̄nt absoluti a simplici sacer dote: s̄ d̄nt mitti ad papā vs ep̄m

Et sciendum quod illa metra (Hoc sua pbra et c.) semper aliquis stat in fine: sic quod autor
 nunt talis doctrina per ea quod nullus deus audire confessiones sue ancille vel amice vel
 amasse. dicitur ille potest habere alium confessorum. Et eodem modo intelligendum est de omnibus
 alijs sacramentis confessionis. Alij tamen illa metra habent circa principium sic quod au-
 tor potest promittit notabile per modum doctrine. et deinde casus enunciat. Et tunc illud
 notabile est ista. quia amasia vel amica si confiteretur amico tunc non habet erubescere
 tunc vel verecundiam. et quia erubescencia seu verecundia est materia per penitentiam. id est alteri
 potest dicitur confiteri. Nota magister enunciat plura per quod solutio non potest
 ad simplicem sacerdotem. unde de uno peccato magister est confessio quod de alio. quia de quan-
 to peccato est enormiter de tanto hoc potest ligari ad confessionem et ad satisfactionem il-
 lius peccati. Nota tamen triplex est peccatum. scilicet peccatum culpe. peccatum pene. et peccatum
 damni. et haec triplex peccato opponit triplex bonum. scilicet bonum honestum. bonum de-
 lectabile. et bonum utile. quia peccato culpe opponit bonum honestum. et peccato pe-
 ne opponit bonum delectabile. et peccato damni opponit bonum utile. Et de tali
 triplici bono habet primo ethicorum. Tertio nota quod malum dicitur utile dupliciter.
 Primo propter eius considerationem quia dum malum consideratur tunc bonum in eo citius est
 gratia. quia duo opposita iuxta se posita magis elucescunt. Secundo malum est utile ad
 ordinationem. quia bene ordinat. quia ordinat quod punit iustitiam et diabolum in inferno.
 Quarto notandum est ista dicitur quod nullus deus audire confessionem sue ancille vel sue
 amasse: nisi ipsa possit habere alium confessorum. tamen illo non obstante. si hoc fieri quod ab omni-
 ter eas: absolute stare. et tunc illud dicitur solum est consultum. quia quod hoc non fiat est utile
 propter hoc. quia ipsa confiteretur sine verecundia et erubescencia. quod non deus fieri. Talis
 tamen nota. multi sunt casus in quibus homo non tenet propter sacerdotem confiteri.
 Primo tunc necitatis. ut in articulo mortis. quia ut sic habet confiteri ut dicitur est
 Secundo tunc peregrinationis. quia peregrinus ad quicumque locum venerit potest petere
 absolutionem si confiteretur. Tertio quando homines sunt obsessi in aliqua civitate. vel quando
 quando intrat iustum bellum. vel quando vadit per meramonijs. quia isti non potest habere proprium
 sacerdotem. igitur potest alius confiteri. Quarto si sacerdos non sit verus pastor. sed
 forte symoniacus est adeptus. Quinto si sacerdos est suspensus ab officio. Sexto
 si sacerdos est excommunicatus. Septimo quando sacerdos committit luxuriam cum aliquo muliere:
 tunc illam personam non deus absolvet. nec tunc deus illi confiteri. Nota est. quia si talis confiteretur illi:
 nullus habet erubescencia: quia est materia per penitentiam. igitur talis deus confiteri alii. Octavo si
 alius persona presumpserit de sacerdote quod forte ea affectat: in hoc casu et si tenet

Nota
 In fine dicitur
 audire confessionem
 ancille ut amice
 nota opus

Dum tua peccata dicis confessio quod sit
 plena nos rapimus mundus
Integra psulim⁹ festina: frequens et amara
 .i. partita .i. confitearis
Integra quod non sit diuisa: simul fatearis
 .i. omne peccatum .i. omnes .i. est factum .i. homines
Dum scelus: nil abscondas: quo tunc per quos

propter sacerdo-
 tem confiteri: et de-
 peret licentiam quod
 apud alium sacer-
 dotem confiteatur
 propter hoc ne
 illud quod dicitur
 in medicina te-
 tur in periculis;

festina: accusans: nuda directa: manifesta. Similiter debet esse secreta
discernens: pura et modesta. ¶ Primo notandum. Ista dicitur de conditionibus
requiritis ad confessionem. Prima est quod confessio debet esse integra: sic quod vni fa-
teatur omnia sua peccata. quia talis confessio non est integra quam aliquis diuidit
eam partiendo vni sacerdoti vnam partem et alteri aliam partem propter er-
rorem bescetiam. Secundo requiritur ad confessionem quod sit festina. id est veloci et hoc plerumque
de causis. Primo ne homo morte preueniat. quia nihil certius morte. et nihil se-
certius hora mortis. vnde in euangelio dicitur. Vigilate et orate quia nescitis diem
neque horam. Item ex alio quia nescitis quia hora dominus vester venturus sit. Ex
emplum legitur de quodam sancto: quod illi reuelatum fuit quod anima alicuius esset dam-
nata. ille dixit ad aliam. Ach que neglexisti ipsam misericordiam respondit. Ach
nullus fuit qui propositum corrigere vitam sicut iam homines faciunt fideles. Se-
cundo confessio debet esse festina id est ex dilatione peccati et culpe crescat dilatio
pene. Exemplum. homo exercens vnum actum superbie statim assumit iram et inuidiam
et eius. Tertio. confessio debet esse festina. id est homo non tantum tardet et in peccato
seueret. tunc tarde vel forte nunquam ad misericordiam dei perueniet. quia consue-
ta derelinquere est difficile. Quarto debet esse festina id est quod per sanitatis et
facultatis homo tenet peccatum. vnde sanctus Augustinus. Illi enim cepit iterum me-
tis ubi stat vis dolens. modo in extremis penitentia est difficilis. vnde videtur
quod tunc non solum vnum membrum pariter: sed omnia membra sunt. et homo preuentus
tali dolore non multum recordatur de penitentia. vnde dicit beatus Augustinus. Penitentia se-
ra raro est vera. et si est vera non est sera. Quinto debet esse festina. id est fieri
in tempore iuuentutis. Vnde quadruplex est etas hominis. scilicet puericia: adolescentia: iu-
uentus: virilitas et senectus. modo ad propositum homo debet penitere in quibus
tuor etatibus primis. sed qui penitet in quinta etate est similis illi qui habet
quatuor bonas naues et vnam malam. et habet bona mercimonia et mittit il-
la deferre per mare. modo si ille accipit malam nauim et imponit mercimonia sua
et mittit stare illas quatuor naues bonas oculos: ille vno die fatuus. quia tunc
mercimonia cum malahauit submergitur. Sic sicut et ille die fatuus qui pertrahit il-
las quatuor etates sine penitentia. et primo in quinta etate incipit penitere. Item no-
tandum: quod tertio ad confessionem requiritur quod sit amara: sic quod homo propter deplan-
gat cum cordis amaritudine. et ulterius cum proposito nunquam intendit ea committere
quod si homo propositum resumendi peccatum tunc non est verus penitens: sed deorsum penitentia. et
est confessio debet esse amara: sic quod non reuertatur ipsum peccatum confessum. Quarto requi-
tur ad confessionem quod debet esse frequens. quia quatuor labia per peccata: tortores resurgere
debent per penitentiam. et precipua de peccato mortali. Item quanto requiritur ad confessionem quod
debet esse accusans. quia in confessione homo debet se accusare et non excusare. sicut faciunt alii
qui in confessione culpam alios homines. et dicunt se hoc peccatum fecisse per suggestionem
ne diabolicam et per inductionem alterius. et hec non est vera confessio. quia quod debet esse accu-
sare se excusare. vnde sapiens. Iustus prolo est accusator: suspensus. et sacerdos
volens celebrare missas primo facit confessionem generalem in signum illius quod prolo
seipsum accusat. Item sexto ad confessionem requiritur quod debet esse nuda. id est manifesta. vnde
homo tora cor suum effundat sicut aquam. vnde psalmista. Effunde cor tuum sicut aquam.
Item dicitur notandum (sicut aquam): et non sicut lac vel vinum vel oleum. Sed est quod lac

Summula Raymundi

vinū & oleū relinquit post se colorē odorē & saporē. s; hoc non factū aqua.
Sic etiā cōfiteus d; effundere cor suū sicut aquā & non sicut lac qđ reliq̄
post se colorē. nec sicut oleū qđ relinq̄t post se odorē. nec sicut vinū quod
relinquit post se saporē. ¶ An sciēdū: color tūc manet i cōfessione qñ pecca
tor dicit peccā & occasiōes peccati omittit. i. causas q̄re talia peccā p̄petrata s̄t
vel q̄ itentide. Odor autē tūc manet in cōfessione qñ qđ p̄fitef peccā sua &
omittit scādala acta circa talia peccā. q; peccās multipliciter cōm̄tur scā
dala. Primo ad sut p̄sonā. q; tūc p̄notior reddit ad peccandū. Secūdo p̄mit
tit scādalu qđ ad p̄sonā cū eo p̄mittentē peccā. Tertio cōm̄tur it scandalu
qđ ad hoies q̄ vident vel audiūt. q; tūc tales etiā mouent ad peccandū. mō
qñ aliqđ omittit illa scandala & sola peccata p̄fitef: tūc tibi manet odor in
cōfessione. Sapor etiā manet in cōfessione. vñ tūc sapor d; manere in cōs
fessione qñ qđ p̄fitef peccata & diuturnitatē peccati omittit. ¶ Pr̄ septimo re
quif q; p̄fessio d; eē directa. An sciēdū q; duplex est p̄fessio. qđā ē directa
& vera. & qđā indirecta & nō vera. Directa p̄fessio ē qñ qđ confitef p̄ seipm̄.
Indirecta autē ē qñ qđ p̄fitef p̄ aliū. Secūdo & vltimo requif q; p̄fessio sit
secreta. S; circa illō dubitat. nā diceret qđ. tñ etiā dicitū ē q; d; eē manife
sup. sequētes .i. iterum .i. peccā p̄fiteri. nā. quō ergo si

Si casus tibi dant tua rursus p̄ba fateri

Si tunc idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorem querere super se

Quiq; satisfacere sp̄nit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si casus tibi dant tua rursus p̄ba fateri

Si tunc idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorem querere super se

Quiq; satisfacere sp̄nit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si casus tibi dant tua rursus p̄ba fateri

Si tunc idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorem querere super se

Quiq; satisfacere sp̄nit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

.i. tu p[ro]fessor p[er]is dem[on]stres .i. ill[is] faciendū h[ic] m[ag]i p[ro]ntē
Noli pro vicis: tamē ostēdas quid agēdū q[ui]sdā cal[is] i q[ui]b[us]

.i. sani efficiā E[st] egre si moriā[ur] eorum h[ic] p[er]tā p[er]i[us] cō
S[ic] si qualeant his subueniant et amici fessa tenet seculi
deuota hūiles elyna corpoz castigatio dario confiteri

Q[ui]nta: preces: dona: ieiunia quattuor ista dicēs: q[ui] p[ri]mo
redimūt .i. purgatoriu[m] o[ra] h[ic]olem itato
Aboluūt aīas quas purgās d[omi]net ignis p[ro]fiteri q[ui] p[ro]p[ri]e
tūc d[omi]n[us] trāsire ad aliū mag[is] sciētē. sic q[ui] hoc fiat cū licētia p[ro]p[ri]e plebani. r
si ipse nō dederit tibi licētia: tūc p[er]t[ur]e cape licētia a sup[er]ior[um]. s[ic] q[ui] sp[irit]u p[ro]niam

stūcā sibi p[ro]p[ri]e s[er]u[er]e: talis d[omi]n[us] illa p[er]tā rursus p[ro]fiteri. r etia ille q[ui] fuit i
volūtate sua p[er]tā velle iterare: ille illa p[er]tā itato d[omi]n[us] p[ro]fiteri. Subdit q[ui] in
articulo moris ali cui[us] i[st]a firmi null[us] p[ro]fiteri d[omi]n[us] illi p[ro]niam liungere. s[ed] p[ro]t illi
dicē q[ui]d agere debeat si p[ro]ualuerit: r poterit illi dicē q[ui] si ventat v[er]o illo mor
bo q[ui] ventat ad ip[s]m. Subdit q[ui] illa q[ui]tuor missa: preces: elemosyna r ieiu
nia aboluūt aīas de purgatorio. P[ri]mo notand[us]: q[ui] in d[omi]n[us] casib[us] aliq[ui]s
p[er]t[ur]e p[ro]fessionē. P[ri]mo si p[ro]p[ri]us sacerdos est ignar[us]. Sec[un]do si p[ro]p[ri]us
sacerdos si habuerit auct[orit]atē. T[er]tio si it[er] p[ro]p[ri]us peccare. Quarto si d[omi]n[us]
uidit p[ro]fessionē. Q[ui]nto si p[ro]niam sit i[st]a i[st]a nō fuauit. Sec[un]do notā[us]. q[ui] tri
plex ē p[ro]p[ri]a .i. in deū. in p[ro]ximū r in semetip[s]m. ista tria p[er]tā h[ic]it tria opa
satisfactiōis. sicut sunt orationes: elemosyne. r ieiunia. q[ui] q[ui] peccat in deum
p[er]t[ur]e satisfacere p[ro] orōnes. q[ui] p[ro] orōnes aliq[ui]s recōsiliat deo. S[ed] q[ui] peccat i[st]a
p[ro]ximū p[er]t[ur]e satisfacē p[ro] elemosynas: dādo eas paup[er]ib[us] r p[ro]ximo suo. S[ed] q[ui]
peccat in semetip[s]m p[er]t[ur]e satisfacē p[ro] ieiunia r macerationē corp[or]is. Sic eo d[omi]n[us]
mō in p[ro]niam tria occurrūt. p[ri]mo culpa delef. sc[un]do g[ra]tia diuina ifundit. ter
tio p[er]tā remittit. r sic de ist[is] trib[us] corrūdet tria opa satisfactiōis. sc[ilicet] ele
mosyna: orō: r ieiuniū. nā delectiōi culpe corrūdet orō. q[ui] orō fit ad delectā
culpā. s[ed] infusiōi g[ra]tie corrūdet elemosina. s[ed] remissio[n]i p[er]t[ur]e corrūdet ieiu
niū r corp[or]is maceratio. T[er]tio no. ista dicē q[ui] illa q[ui]tuor missa: p[ro]ces r ē. va
lēt ad satisfactiōē. P[ro] q[ui] notā[us]. q[ui] satisfactio ē triplex. q[ui]dā ē p[ro]p[ri]a r vo
lūtaria. q[ui]dā volūtaria t[er]m[in]i. r q[ui]dā p[ro]p[ri]a r nō volūtaria. Satisfactio p[ro]p[ri]a
r volūtaria s[ic] ē ista quā facim[us] in p[ro]p[ri]a v[er]ita p[ro]p[ri]e n[ost]ris. nā d[omi]n[us] p[ro]p[ri]a q[ui] p[ro]
nobis merit[us] fit. r d[omi]n[us] volūtaria. q[ui] h[ic] volūtaria facit eā. Sec[un]da ē volunta
ria r nō p[ro]p[ri]a. r ē ista quā nos facimus p[ro] redēptiōe aīaz in purgatorio
existit. q[ui] ale existes in purgatorio luant suffragi[is] sanctor[um] r xp[ist]i delictū
r sic ē volūtaria r nō p[ro]p[ri]a. q[ui] homo volūtaria facit. s[ed] non p[ro] semetip[s]o: r
sic nō ē p[ro]p[ri]a. T[er]tia ē p[ro]p[ri]a r nō volūtaria. r ē illa quā ale faciūt i pur
gatorio existes. r d[omi]n[us] p[ro]p[ri]a q[ui] p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e sustinet. s[ed] si ē volūtaria. q[ui] si
cū velle eoz eēt tūc libent ius ip[s]am nō vellēt h[ic]e. T[er]ce no. ista dicit q[ui] dona
seu elemosyne orōnes r ieiunia valēt p[ro] redēptiōe aīaz i purgatorio exist
tū. P[ro] q[ui] ē notā[us]. q[ui] oīa peccā mūdi. reducūt ad tria. sc[ilicet] ad sup[er]biā: auarici
am: luxuriā. vñ Job. in canonica sic iquit. Q[ui]ne em p[ro]p[ri]a aut ē p[ro]cupiscēs

XX Summula Raymundi

tra oculoꝝ aut supbia vite. Occupiscētia carnis ē luxuria. ⁊ ad illā redūcitur gula. Sz occupiscētia oculoꝝ ē auaricia. ad quā fducit accidia. Tertia pccm̄ ē supbia vite. ad quā redūcitur ira ⁊ inuidia. sz de istis tribus mōis possimus satisfacē p̄ tria opa satisfaciōis. s. p̄ ieiunū. orōnes ⁊ elemosinam. qz p̄ orōne satisfacim⁹ pccō supbie. sz p̄ elemosynā satisfacim⁹ pccō auaricie. s. dādo ip̄is paup̄ib⁹. sz p̄ ieiunū satisfacim⁹ pccō luxurie: ⁊ ex p̄sequē t̄ sigule. Mō ad p̄positū si alicui uoluit hīs tribus pccis: tūc bonū est ut subueniam⁹ eis hīs tribus. s. orōne: elemosynā ⁊ ieiunio: ut cui⁹ liberent̄ a purgatorio. qz iquātū plus sp̄edim⁹ eis suffragia: tanto cuius liberant̄ de penis purgatorij. An misericōdia quā facim⁹ magis idigētibus plus ē ponderanda q̄ illa quā facim⁹ istis q̄ tantū nō idigēt. vñ. ps. Beat⁹ uir q̄ iustitiam suam per egit ⁊ pauperē. An sciēdū q̄ ille dī paup̄ q̄ sit ip̄s tuare nō p̄. sicut sunt alicui purgatorio. ille eim̄ nullo mō p̄sit sc̄das tuare de pena cap̄ nullo ueniente uoluntate dei. q̄ eis magis faciendū est iuuamen de amicis suis ⁊ de bonis que miserunt hic.

.i. secreta manifestet .i. peccata

Presbyter occulta non prodat crimina plebis

.i. pccā manifestauerit puabitur .i. diuino officio

Que si prodiderit spoliabitur ordine sacro

.i. pnia .i. delicti

In populo pena peccati sic moderetur

.i. nimis par .i. nimis multū .i. pccō .i. grauet .i. op̄ta

Ne minus aut nimium pro crimine faciat istum

facis est .i. itez dicas

Sufficit ne vnq̄ replices confessa: nisi sis

.i. pccm̄

.i. resumptio pccī

Lapsus in hoc iterum: tunc hec replicatio penam

.i. pccī

.i. in p̄stendo

Minuit et culpam dum mutas presbyterum tunc

.i. repertes .i. gratiā peccatorij

.i. eadē peccata

Inuenies veniam scelerum totum replicando

Hic autor ponit alia documēta dicēs. nullus sacerdos dz publicate secreta peccata hoim̄ audita in p̄fessione. ⁊ q̄cūqz hec p̄pauerit ē p̄uād⁹ officio ⁊ dignitate sacerdotali. Subdit et q̄ pnia q̄ ē hoib⁹ iūgēda p̄ pccis dz eē moderata. sic q̄ penitēs nō nimū aggrauet: nec etiā nimū ualente tur. Subdit dicēs. sufficit q̄ hō semel p̄stet sua pccā ⁊ nō replicet ea aliq̄ p̄fessōe nisi p̄perrasset iterato. sz si aliq̄s replicet eadē pccā que prius cōfessus est: tunc erit ei maior uenia. ⁊ hoc ē vey si p̄strens hoc fecerit et nō mita cura timens aliq̄ pccā negligere. ¶ Primo notandū. s̄a inuit q̄ p̄fessō nō ē reuelāda. Ad hūc ē multiplex. p̄mo rōne honestat̄. sc̄do. rōne nau

Solum .C. XXXI.

cessitatis. tertio rōne utilitatis. Pmo rōne honestatis q̄ puenit ex parte cōfessionis. q̄ hoc ē honestū in hoīe q̄ ip̄e celat q̄ debet secrete seruari. q̄ nō honestus d̄r q̄ reuelat si reuelāda. Scdo p̄fessio nō ē reuelanda cā necessitatis. q̄ illa ē necessitas obligatiōis. nā quibet sacerdos tenet & obligat celare p̄fessionē sibi factā. Tertio p̄fessio nō ē reuelanda cā utilitatis nā utilitas ē talis q̄ eo magis ē dilecta. & p̄mittores sūt hoīes ad p̄fite dūz q̄ q̄s hoīm vellet p̄fiteri si p̄fessio eius manifestaret. q̄si diceret nullus. & sacerdos nō p̄r reuelare p̄fessionē. q̄ dat hoīb⁹ p̄ hoc p̄mittitudo p̄fite d̄t. Scdo notari. dubitat si aliq̄s p̄fiteret aliquid secretū q̄d non cēt peccatuz vtz sacerdos tūc possit hoc reuelare. R̄s̄r q̄ non p̄pter duplicē cām. P̄r mo p̄opt remouē cāz d̄m̄dētie. q̄ si sacerdos reuelaret. tūc cresceret d̄f̄ f̄d̄tia. Scdo cā ē p̄ntas reuelādi. q̄ ex reuelatiōe redderetur suspiciōsus: Tertio notari. si aliq̄s sacerdos citaret ad iudicē pro testimonio tūc dubitat vtz ibi posset detegere p̄fessionem. vt si aliq̄ p̄comiserat alicui q̄ vellet eū dicere in iuramentum: & postea hoc negat. & q̄ illa p̄fiteatur hoc sacerdoti. & postmodū citat ad iudicē & etiam sacerdos cui p̄fessa ē p̄fessio nō. tunc ex illo tā querit̄ vtrum sacerdos d̄z ibi detegere p̄fessionē vel si. Et vid̄ q̄ sic. q̄ si nō detegerit i testimonio tūc fieret p̄iurus. q̄ alit̄ dicit̄ q̄ sciret. & vid̄ q̄ iuraret p̄iurū: q̄d est magnū p̄ctm̄. R̄s̄r p̄ d̄st̄nc̄t̄ōz. Vel q̄ iste sacerdos t̄m̄ scit p̄fessionē vel nō. Si p̄mo mō: nullo modo d̄z reuelare. & rō ē q̄ sigillū cōfessionis nullo mō d̄z infringi: q̄d t̄m̄ fieret si reuelaret. Si autē nō t̄m̄ scit p̄fessionē. hoc ē duplici. vel q̄ scit an̄ p̄fessionē vt post cōfessionē. Si scit an̄ & postea in p̄fessione. tunc illa obstruit et os: sic q̄ postea hoc nō p̄t manifestare. Si autē scit p̄ cōfessionē: tunc ip̄e t̄p̄e necitat̄ p̄r detegē. Alij autē dicūt simplicit̄ oppositū. s̄z sacerdos scit an̄ p̄fessionē vel p̄. t̄m̄ nūq̄ d̄z reuelare. Et tūc q̄n̄ at̄ q̄ ip̄e fiat p̄iurus. ibi dicit̄ q̄ nō. q̄ ip̄e scit hoc sicut de⁹ & nō sicut bō. mō de⁹ noluit. p̄dē perā hoīm: sic nec ip̄e sacerdos p̄dere d̄z. Q̄ si t̄m̄ d̄z q̄ falsū iurat. R̄s̄r q̄ ip̄e iurat se hoc nescire in q̄ntū hō. & sic ip̄e nescit p̄ q̄ iurat. iō p̄iurus nō red̄ d̄t. sed scit hoc tanq̄ vicarius dei. & q̄ reuelare non tenet. Quarto notā d̄t. si aliquis p̄fessor p̄tperet p̄ctm̄ nocēs toti cōmunitati. sc̄z q̄ aliq̄s cōfiteat̄ q̄ vellet subuertere castrū: claustrū vel ecciam. vel vellet tradere ciuitatem vel vellet incurere heresim: tunc videt̄ q̄ ille talem casuz poss̄ reuelare. q̄ cōe bonum est plus tenendum q̄ bonum paucorum. R̄s̄r f̄d̄t q̄ lucide hoc p̄ctm̄ non est manifestandum: sed posset dicere sup̄ioribus q̄ vigilarent sup̄ gregē vel ciuitatē & c. ne damniū incurrerēt. t̄m̄ d̄z obticere p̄sonā nec illo mō p̄ferre p̄ba. vt sic deueniāt ad noticiā p̄sone. q̄ als̄ tal̄ persona periculū mortis incurreret. & sic cōfessor fieret irregular̄. Vltio notandū p̄ modū dubij. si aliquis confitens esset hereticus. vtz sacerdos deberet reuelare ip̄m. R̄s̄r f̄d̄t sub d̄st̄nc̄t̄ōne. q̄ vel iste acceptatus est heresim. vel est inclinat⁹ ad heresim. si solū inclinatus est ad heresim: tūc sacerdos d̄z tacere & eū auertere s̄m̄ posse. S̄z si acceptat⁹ ē: sic q̄ cū auertere nō p̄r: tūc ip̄e p̄r dicere diocefano q̄ vigilet sup̄ gregē suū. & t̄c ip̄e diocefanus vigilare debet & inquirē hereticos ne subuertāt populum.

Summula Raymundi

De puero
oppresso 5°

Si puer mater oppressum reperit: illi
.i. reddat .i. si nesciat vtz sit rea mort' pueri

Solule q' faciat sat' inde deo: dubium si
.i. eventū securi' peniteat. f. dubiosū casuz

Lasū pretēdat: est tutius vt luat istum
iponendo mulier' pnia .i. Inquantū potes

Iniūgendo tñ sibi penam: parce si audes
.i. mulier .i. omisit .i. secretum

Talis adulterū si fecit non manifestum
.i. spreta .i. suo .i. nō faciat publicā pnia

De suspecta viro sit nō luat h' manifeste
sz sui mariti .i. adulterū

Huius post mortē luat illud sufficienter
mulieres .i. adimplere tps pnie

Matrone iuvenes possūt explecare nas
.i. in mansionib' .f. mulieres

In domibus proprijs licet he no egrediāt
talem pnia vel similem agant

Ieiunēt: orent: iaceant in stramine nudis
.i. transeāt .i. cilicis indare

Incedant pedibus: et vadant ciliciate
pter illos labores satisfacendo .f. pnie

Preterea plures sunt emendādo labores
.f. laborib' .f. mulierib' .f. modus penitendi

Illis vtantur: est his via talis honesta

pnis. z licet he nō egrediant de domo: dñt tñ ieiunare in pane z aqua. z i straminibus iacere: z nudis pedibus ambulare: z multos alios labores pnie facē. Quarto notandū: q' licet mulier dubiū habeat v' oppressiōe pueri. tñ nihilomin' illi iniūgenda est pnia ppter cautionē q' i duobus dubijs sp tutior via ē eltgēda. z etiā pnia illi iniūcta luat eā qntū ad pnia bona si p ipam ille puer non est oppressus. Secūdo notandum q' mulieri p adulterio non est iniūgenda publica pnia. z hoc est verū si adulterū nō firma manifestum. sed tñ post mortē mariti sui legitimū p' illi iniūgt pnia publica. Et rō ē. q' ex publice pnia maritus eius posset eam cognoscere esse adulterā qd eēt malum. Tertio notandū. q' iuvenes mulieres pnt adimplere carenas in p'pnis mansionib'. f. ieiunādo. orādo. i straminib' dormiendo nudis pedib' ambulādo. cilicia induēdo. z silia faciēdo. sz si dñt trālire ad

Folium C. XXXII.

remotas ptes faciēdo pegrinatīōes. qz si pegrinatīōes in lōginqs terras
faceret tūc pelosa possent eis puenire. sic qz possent defraudari p viros p
actū luxurie exercēdū. z sic de alijs malis. ad nō d3 p fessor: eis intingere
infirmus mulier (pegrinatīōes facē.

Eger: p turtiens et pregnans femia: nullū
sup. pnie dei onus hic ponit alia
documenta de

Portet onus: qz lex et gra subleuat illud
sup. mulierib? regla sup. mlieres. i. aliq? guamie cens. q? litem?

His non est posita lex sint ergo sine lege
sup. vel i ieiunio comedat .i. iaces i puerperio homoz mulier
pturiēs siue ip
gnata nullum
on? ieiunij h3.

In ferijs sextis edat oua puerpa queuis
.i. oportunū sit .i. infirmus .i. egeus qz illes i his ca
lib? absoluunt
a lege. Subdit

Quā necesse subest: ut i egris paupibusqz
sup. hoim multi iterficiāt sup. hoim i sextis ferijs
oua et lactici
na comedere.

Unū si plures occidant: quilibet horum
homicidū .i. integritat .i. interfectoz z in cā ncciratqz
paupes z infir
mi hoc et pnt
comedē. Subs
dit. si plēs ho
mines interfi
ciūt unū: tūc q

Hoc luat infolidū: qz qlibet est homicida
.i. patitur idem ad occidendum libet hoz tene
agere pntaz et
luc hoc homici
dū z deplangē

Quod luat occisor: luat hoc q cōsilium dat
sup. aliqua sup. hominibus illud pctm. qz

Virgo si rapitur a pluribus et violentē
sup. ex istis carnaliter .i. emendet libet hoz tene
agere pntaz et
luc hoc homici
dū z deplangē

Unus noscat eam quis totum luat illud
.i. in similibus

Casibus in paribus semp sic ē faciēdum
illud pctm. qz

quilibet illoz ē homicida. z sicut occisor punit sic z ille q pbut p siluz ad
hoc vel auxilū. Subdit. si aliq? hgo fuerit rapta a pluribus: z ab vno so
lo carnalit cognata. tunc qlibet illoz tenez agere pntam z deplangē illi pec
catū. Ec sic itelligit in simib? casibus. ¶ Primo notādū. sicut lra tntuit
tūc plura sunt genera hoim q nō obligāt ad ieiunū. Un sciēdū qz ieiunū
triplicit? soluit. primo q ad nutrimentū. scdo q ad essentia. tertio q ad nutri
mentū z essentia. Quātū ad nutrimentū tūc isti soluit q pueniūt tps vbi
nē comedēt vel q nimio delicate pparāt cibaria vel q magnā sollicitudie
nē vctris hnt. Sz illi soluit ieiunū qntū ad essentia q postqz comedē ice
perūt surgūt de mēsa ad aliqd rēspoltea redēt z iterū comedē icptiūt si
cur ptus. z hoc facē pnt hui z ancile qui nō sunt sui iuris. Sz q ad vtrūqz
soluit qn quis sine nccitate comedit zc. ¶ Scdo no. p modū dubij. vtrūqz
illi soluat ieiunū qui comedūt zucay vel herbas. Bnt qz aliquis comedat
pfectū duplr. Primo cā refuatiōis nature. Scdo cā vocatiōis. primo

Summula Raymundi

modo admittit. qz sic ieiunium non solum dūmō saltē moderatim sumit. s; scdo modo soluitur ieiunium. qz comedunt ea cōmuniter hoies vt magis va leant bibere vel vt porus reddatur eis magis sapidus. ¶ Tertio notan dum p modū dubij. vtz isti potatores q bibūt mane ante prandium et sele uunt ieiunium. Nō qz si talis potator a iuēture sic p̄suevit facere z nō co modo se dimittere posset. sic qz si dimitteret timeret cadere in infirmitatē. tūc tali bene admittit vnus haust⁹. Et dicūt doctores iuris qz solū debe ret eē vnus haust⁹ aq. s; tñ sec⁹ ē de istis q nō p̄sueuerūt sic facere a iuē ture sua. nā tales soluit ieiunium h̄nicū qz bibūt an prandium. ¶ Quarto notandū. Ista dicit. si plures occidāt vnū tūc qlibet illoz tenet latifacere Pro q̄ scidū qz homicidiū ē duplex. s. corpale z spūale Corpale homici diū ē duplex. q̄ddā a lingua. z q̄ddā a facto. Homicidiū a lingua fit triplu ter. s. p̄cepto p̄silio z defensionē. P̄cepto sic p̄lat⁹ fuit homicida xpi. qz p̄cepit crucifigē. Cōsilio. sic iudei fuerūt homicide. qz manifestū cōsilij dederūt ad crucifigēdū xpm. Tertio p̄tigit ex defensionē. i. dissuasione. vt si aliq̄s uellet interficē illū cū q̄ trāsires z posses hoc auertit z non faceret tūc eris homicida. qz nō ipeditiuit qd bene ipeditire potuist. Sz ex facto aliq̄s dicitur homicida q̄tuor modis. Primo p̄p̄ iusticiā. sicut iudex dicitur homi cida qm̄ p̄p̄ delictū iudicat aliq̄m ad mortē. z hoc homicidiū fit sū p̄sō z factō sic potius meref. s; tñ nihilomin⁹ incurrit irregularitatē. Scdo fit cā necitatis z illa ē duplex. q̄ddā ē entrabilis. z illa nō excusat aliq̄m ab homicidio. Alia ē cā necitatis ieiuncta b̄ll. s. z tal' adhuc ē duplex. q̄ddā em̄ ē p̄pter propriā p̄sonā defendēdā. quedā etiā ē p̄pter res tpales defenden das. Si primo mō sic excusat ab homicidio. vt si aliq̄s p̄transiret cāpos cui occurreret inimic⁹ vel latro q̄ eū m̄teref interficē: z ip̄c non posset euadē si tūc talis inimic⁹ vel latronē interficeret non incurreret homicidiū. q̄m vt repellere licet. Si autē fit p̄pter res tpales defendendas tunc ip̄c non excusatur ab homicidio. vt si aliq̄s p̄trāsiret vīam z videret raptoz volē tē sibi auferre res tpales: tūc ip̄c si occiderit raptoz nō excusat ab homi cido. Et rō est. qz prim⁹ tu⁹ pl⁹ diligēdus ē q̄ res tpales. at tamē fm̄ ius ritas hoc fallit in vno casu. vt si aliquis intraret heremus z remote esset ab hoim cōmuntione. z haberet solū vnū panē. modo si aliq̄s uellet ab eo capere panē illū. tunc talis possit eū defendē tanq̄s propriā p̄sonā. z si illū interficeret excusaret ab homicidio. qz si panis recipet ab eo sine defensio ne posset forte moui fama qd esset magnū periculū. Tertio homicidiū ex facto est casuale. z est duplex. q̄ddā adheret rei licite cū debita diligētia factēda. quod dā adheret rei illicitē. z tale nō excusat. Quarto homicidiū ē a facto volūario: z illud nullo mō excusat. vt cū homo volūarie z deli beratiōe p̄habita occidit aliq̄m hoim. z hoc ē grāde peccatū. z aliq̄s fact ens tale homicidiū nisi magnā ageret p̄nam: uisione dei eternaliter con rebit. z hoc ē vtz de fidelis hoie. s; sec⁹ ē si aliquis interficeret infidelē sarra cenū turcū seu hereticū. Sz homicidiū spūale ē q̄duplex. q̄ddā fit a cor de. z est qm̄ aliquis odit primū suū. vñ dicit scriptura. Qui odit primū suū homicida est. Scdō fit ex volūtate: vt qm̄ aliq̄s suffocat bonā mētē: q̄. z de q̄nto iumento ē melior de tāto dicitur plus homicida. Tertio fit q̄ ab

Solum .C.XXXIII.

de diffamat proximi sui & b'is. v'f' dicit q'da doctor. q' horribile homi-
cidu' q' p'm' p' maleficia p'imi honore p'ua' & uarru' sp'uale homicidii
fit ex sacro q'u' aliq's in extrema necitate no' p'f'it esurientē. v'n' b'is l'ie
ronymus. Si no' p'auisi t'pe necitars' t'ic occidisti illu' qui mouit fame.
.i. penitentis .i. subleuari

Nolumus a penis iniunctis exonerari

sup. sancta cruce .i. via arripiat .i. compleant

Signatos: donec rapiant iter: aut redimant hoc

.i. destinando loco sui .i. r'ndendo de labore

Pro se mittendo reliquos ceteris sua dando
oēs isti hic enumerati atq; siles

Debilis. atq; senex. claudus. cecus. mulierq;

.i. ab itinere .i. hoc fiat mediante sacerdote

A cruce se redimant: agat hoc discretio prudens

.i. ad sanctu' iacobu' .i. ad roma' .i. visitare

Qui sancti iacobi vel petri lumen adire

pmiserit .i. pegrinatio ad hierlm

Donerit: aut simile quid: crux hec omnia tollit

.i. si in p'ua p'sona .i. satisfaciat

Corpore si proprio votum sancte crucis implet

.i. absoluit sup. p'dict' .i. claustrum

Soluitur omnibus his intrando religionem

manifestes .i. p'ctā p'iteris

Non cōpeccantes pro das tua dum probra dicis

peccatū .i. circūstānā v'z p' religiosi v'z seclares

Horum cognoscat confessor conditionem

scz p' nomina scz p'dere p'sonas

Et non personas: parat hoc penas grauiorēs

.i. maritatis .i. cognatis

Ut cum coniugibus: affimibus: ecclesiarum

.i. religiosi .i. associatis

Sanctis personis: viduis: et sanguine iunctis

.i. q' debent p'di i p'fessione

Sed pater et mater soror frater excipiuntur

**Hic autor designat de penitētia cruce signatorū fm aliquos dicens.
Signatus cruce non v'z a p'na sibi iniuncta exonerari donec iter pegrinō**

*De p'na
cruce signato*

Summiula Kaymundi

nonis ad sanctā terrā rapuerit vñ p se mittat aliquē dādo illi expēsas e
premiū laboris qđ ipse exponerz si mereret. Subdit. hō senex. octil. claud⁹
cec⁹. z mīr dñt se redime a pegrinatōe mittēdo aliquē ad frā scām loco
ipoz. Subdit. si aliqđ vult ire ad lūmina scđōz. i. ad scđm iacobū vñ ad sā
cđm petz. vñ ad qđ aliū limē scđōz. alle ab oib⁹ his soluit si itrauet religio
nē. Subdit aliū documētū dīcēs. si aliqđ facit cōfessionē ille nō vñ pāse
cū cōpeccātē: sic qđ diceret. alle fuit me⁹ cōpeccās noīando psonā noīe. s; vñ
notificare p̄fessorū p̄ditionē illi⁹ peccātis. q; tal⁹ p̄ditio multoties aggr
uat p̄ctm. vt si aliqđ fecit cēstū cū aliq̄ sibi n̄ copulata m̄rimonialr. vt cum
p̄ sanguinea vel cū mōiali. Subdit vñ. qđ ab illo dicto exceptū p̄ z mī
q; si hūj peccāt cū eis vel ecōuetso dñt p̄d i p̄fessōe. ¶ Primo notandū
qđ illi q̄ repetūt cruce z vouerūt ire ad scđāz terrā. vñ si sit eis hoc iūctū in
pnia. tales tenēt i p̄pua p̄sona hoc votū vñ talē pniam adp̄t: n̄ si oblatz
rōnabile ipedimētū. q; tunc ex licētia p̄fessorz p̄nt loco eoz alios mittē. z
hoc ē vñ si illū ipedimētū ē p̄petuū. si autē eēt trāsitorū z nōdū durab
le tūc ip̄i dñt expectare donec illū ipedimētū cessauerit tūc illā pegrina
tionē mer adiplere. ¶ Scđo notān. lra vt qđ vult absolutū avoto pegrina
tionis p̄t absolutū p̄gressuz religiois. Ad hū⁹ ē. q; meli⁹ ē penitē p̄ totum
ēps vite qđ ad vñū annū. s; qđ itrat religioē oī tpe vite suat in pnia. qđ
bet soluit a voto pegrinatōis p̄gressuz religiois. qđ itcēt lra. ¶ Ter
tio notān. qđ aliqđ faciēs p̄fessionē nō vñ cōpeccātē manifestare. nisi p̄d
tio sui cōpeccātis aggruat p̄ctm. Vñ si aliqđ facit cēstū cū sanguinea vñ a
p̄sona cū q̄ fierēt nuptie idebite. ibi cōditio cōpeccātis aggruat p̄ctm. z sic
in tali casu p̄ctēs nō vñ alicut⁹ nomē exp̄imē simpliciter. s; solū p̄ditionalr
sc; dicat se fecisse p̄ctm cū moniali. cū sanguinea sua z c̄is. ¶ Ultimo no
tādū. ex qđ hō satisfacē vñ p̄ p̄ctis suis. tūc sciendū qđ bona sūt duplicia. q;
dā sunt simplr mortua qdā mortificanda: s; bene itez viuificanda. Bona
simpliciter mortua sunt q̄ sunt in p̄ctō mortali. q; hō ex his in p̄ctō mortali
q̄uis posuerit se ad mortis pericula p̄pter xp̄m non meretur vitā eternā.
S; dices. beatus Aug⁹. z Boet⁹ de cōsolatōe p̄bie dicit qđ nullū ma
lū manet impugnatū. z nullū bonū irremuneratū. z ergo videt qđ hō i pec
cato ex his faciēs aliquod bonū opus meret aliqd. Ad idet qđ nullū bonū
manet irremuneratū. q; q̄uis illa bona non p̄sunt illi pro vita. eterna. tñ
valent illi ad ipetrādum grām terrene fortis. i. p̄ bonis tgalibus p̄mu
tione terrene pene. S; bona mortificanda sunt qñ aliquis est p̄fessus z fa
ct bona opa z aliqñ relabf in p̄ctm tunc illa opa sunt mortificanda. q; p̄
peccatū mortificanē bona opa. z h̄mōi bona opa resurgunt. q̄ vad vitā eter
nam si peccatum dimiserit z penituerit. sed mortua simpliciter nec prosunt
nec resurgūt quo ad vitam eternam:

.i. sacerdos .i. indicādo .i. p̄ctm .i. p̄fessionē p̄ctōis
Confessor non monstrando scelus: imo notando
.i. facerem .i. p̄fector

Est satis vrbannū solitos inquirere cursus

Ex antro trahere colubri nimis e onerosu

f. cu discretionē inuestigādo peccā .i. auditor

Non informator vicij sis: sed speculator

f. viciosos .i. innocētes dānate

Egros tu sanes: sanos occidere noli

f. ventiler .i. peccā

Si non transisset hoim scelus illud in vsu

articulare .i. ipotunum .i. esset

Scribere crudele nimu foret et viciosum

sup. peccatū enorme. f. sodomiticum

Hoc paucos hoies quis corrūperet: ablit

f. peccatū .i. ex scripto .i. peccatoribus

Quod sit comune nimis est qd sit speciale

f. cōfessore securus

Coram psbytero cōfundi tutius esset

f. toto .i. etnaliter .i. iudicante

Quam coram mundo dānari iudice xpo

f. i pnti in futuro .i. peccā

Dne qd est qd erit tūc tua probra videbit

f. peccatū .i. dolor .i. dolor

Te grauis ⁊ grauior imo grauissim⁹ illic

f. peccatū .i. recedas

Expectat nisi de facto citius resipiscas

f. i tua pscia .i. in facie

Atq; tuis oculis sis qualiscunq; videbis

f. ⁊ gloria .i. p nobis peccatoribus

Laus tibi sit xpe qui tot tormenta subisti

f. i tua pscia .i. in facie

Et si pnteres ex soliditate aut verecūdia aliq; peccā nō pnterant: ⁊ pnterant

hanc antea post

alta documēta

dicēs. qd ipe cō

fe sior i pfectos

ne nō dz mon

strare scel? pec

caros; s; magis

lq; rere s; in dō

tū cursus. i. qd i

pfectos dōz illi

gare pntere vt

pnterant sua pec

carā. ⁊ hoc vid

tur latz eē vt

banū. qz latz la

bonosum ē ser

pentē ex antro

trahere s; ma

gis dz eē specu

lator ⁊ auditor

peccatū. qz s; fo

maro vicij de

inde subdit de

cons. qd ipe pnt

tes dz oia sua

peccā mātrā s; a

re factori. qz

tutus ē pnter

corā sacerdote

qz corā oī ppo

i ore iudicij. nā

omne qd ē. quod

erit qd erit rē

videbit tua pec

carā. qz in die

iudicij oia peccata vnusquisq; manifestabit. vt ex ppta pscia dei se iu

stie p dēnati. ⁊ tō cito resipiscas siue resiltas de tuo forefacto cōterēdo ⁊

pnterēdo hoc. qz post pnterēdo dimittit dñs peccatū omnia peccata sua. s; pntis

siabit donec homo eā cōdigne luat hie vel in purgatorio. Subdit. **Et xpe**

fit tibi laus ⁊ gloria. qz tot tormēta subisti p nobis peccatoribus: nūc nos

p tuam misericordiam veris gaudijs. **¶** Nota qd officij audite de cōfessiones

ē magnū magisterij. ⁊ propterea requirit exptos ⁊ maturos viros qd sciāt cō

fidetes charitatē tue hortari ad pnterēdo peccā sua oia ⁊ s; pnterēdo circumstantias

Et si pnterēs ex soliditate aut verecūdia aliq; peccā nō pnterant: ⁊ pnterant

Summula Raymundi

pendēs caute attēdere an ex gemitu vř turbatiōe pñtēris adhuc aliquid
pctm̄ lateat in cordib⁹ coz. z tūc dñs cū magna cautela ex circūlocutiōib⁹
extrahē de corde pñtēris hoc pctm̄ z allucere ad pñtendū. Et vř hoc cōmo
dofius faciat dñs sibi ifinuare quō oporteat pñfessionē eē integrā. z si vnus
pctōz omittat ſcient q̄ tota pñfessio lit nulla. Debet pñtea pñfessor pñfir-
tere ſuum tuamē in ſatisfaciendo pro peccatis: z q̄ nullo mō diſſidat de
dei miſcōdia quantūcūq̄ etiā pctm̄ enorme ppetrauerit dñi ramen confite-
atur. S; non debet pñfessor a dñis de om̄i peccato querē vel de muta-
pctō ne vbi extrahere ſerpentē conat inducat eundē. Ideo magnā expe-
rientiā hoc poſtulat vř ſciat quō z apud quos hoc attendū lit. S; hēn
noſtris ipſibus hūc officio audēdi pñfessiones aliqui ſe ingerit z aliqui de-
putant. qui ramen ineptiſſimi z inerti ad hoc ſunt. ſed quem fructum ta-
les in eccleſia dei faciant extrus acta probāt. Quō autē in pctō carnis ex-
plorando confessor ſe debet habere docet ſequens littera.

.i. pctā multa .i. luxurie

Rimina ſunt plura carnis ſecreta: legentem
.i. p̄turbent manifestare

Indoctum ne confundant ea ſcribere nolo
.i. generalis .i. h̄m̄tib⁹

Et quia communis eſt omnibus iſte libellus
.i. modos peccādī ſimplicib⁹ .i. referare

Nolo vias turpes: communibus hic aperire
intelligē vias .i. merito .i. pñfessor

Scire tenetur eas licet omnis iure ſacerdos
generis h̄ant .i. diabolis

Inuector carnis ſathanas q̄ pluribus iſtam
.i. peccatis .i. h̄ō .i. deſimar maculas

Inſecit maculis: felix extor: queat iſtas
.i. confessor .i. ſetalter .i. innocentiam

Inueltigator: caueat ne ſimplicitatem
hominum .i. iſficiat hominum

Simplicium frangat et corda fidelium ledat
.i. diuerſas .i. ſpecies p̄duxit

Multas luxuria radices protulit ex ſe
.i. ſpecies .i. p̄palare .i. aperte

Quas hic detegere formido tibi manifeſte
.i. quedā ſūt ſm̄ curſum nature naturā .i. manifeſtare

Quedam nature ſunt: quedam contra: eſerare

Folium .CXXXV.

peccatorum .i. modos .i. circūdet .i. fragilem

Horum nolo vias scelus ne circūualet egrum

In pcedētib⁹ auto: fecit mentionē p̄uale d̄ pctō enormi. videlz zoda
nario. hic excusat se d̄ p̄tractōez eorūde pctōz. Et p̄t diuidi ista. q̄ p̄imo
facit qd̄ dictū ē. Sc̄o assignat causas. q̄re illa pctā nō d̄nt scribi et divulga
ri: vtiōs p̄io q̄ multa sunt pctā carnis occulta ne ista faciant p̄fusione le
ctōib⁹ ipeitū tūc nolo ip̄a scribē: q̄ iste libellus est cōis et vsu oīm p̄pos
itus. q̄ nolo ip̄as turpes vias luxurie assignare: n̄ oīs sacerdos tenet istas
vias scire: q̄ felix p̄fessor d̄z penitētes ex q̄tere d̄ q̄busdā vicijs z macul
diabolico. nā diabol⁹ carne l̄ficat. z cū sacerdos sic itelligat de pctō debz
cauere z nō p̄fundat simplicitatē simpliciū hoīm: z vt corda fidelū nō cō
fundat nec ledat. Tūc luxuria multas h̄z sp̄s q̄s nō audeo manifestare. q̄a
q̄ q̄dā vicia luxurie sunt naturalia. z q̄dam p̄tra naturam. Morandū p̄
mo. q̄ auto: specialr̄ intendit aliq̄ p̄tractare d̄ luxuria qd̄ est pctm̄ mortu
le. z ē int̄ oīa inuidiosissimū: q̄ nō solū maculat aiām. imo maculat z corpus
vñ ab ista luxuria multa mala trahunt origine ip̄a em̄ luxuria est multum
damnosa: q̄ est delecratio momentanea. amaritudo p̄petua: p̄ quā sensus
debilitant: intellectus obumbraf: p̄p̄a caro p̄fundit: z torū corp⁹ destrul
tur. Sc̄o norandū. ex q̄ multe sunt sp̄s luxurie q̄s recitare periculosum
esset: q̄ a tali recitandē simplices p̄nt trahere occasione peccandi: q̄ mag
Raymūndus oēs illas species renuit z omittit recitare: nullū ponēs tra
ctatū sp̄ale d̄ eis vel pctē p̄ncipale: s̄z incidētaf i quibusdā metris docz mo
dū s̄m quē sacerdos d̄z se regere circa ista pctā in cōfessione: vt manifeste
p̄t in ista. z innuit in ista quandā distinctionē pctōz illius luxurie videlz
quedam sunt h̄mōi peccata naturalia: quedam contra naturā. Ultimo no
randum. magi in ista ponit vnum documentū. videlz cet q̄ sacerdos a lon
ge potest inuestigare talia pctā: sed tamen in tali inuestigatione nō debet
plane illa pctā detegē. ne vt sic simplices in vicijs informet: s̄z d̄ pctis cō
munitibus z p̄suetis: p̄t magis exp̄se interrogare vt conuenienti⁹ possit
quā p̄dignam inuungere: q̄ nullus medicus p̄t sanare vulnera nisi p̄us
q̄tatem vulnerū z cū hoc qualitatem z dispositionē cognoscat. z cōfor
ter est de confessione: que nullam penitentiam potest quis inuungere nisi
p̄ius sciat quantitatem et qualitatem peccati.

.i. supabūdante cibi .i. criminofum.

Deia: diuitie: crapule: potus: viciosum

.i. hoīem .i. tā enumeratis .i. bona opera

Te faciunt: et ab his nisi cessas nil tibi profunt

.i. modos .i. ostendam .i. interius

Articulos paucos monstrabo: tu tamen intra

.i. cōsideras .i. diuersa vicia

Si sapiū inuenias diffusa per omnia membra

Summula Raymundi.

Polluitur quinq; caro: sed causa triplex est .i. illius pollutionis **magis** assignas
.i. mala cogitatio .i. supfluitas .i. qntu ad deute retentiua **hida** cas induc
centes hñ dñ vs
Ques turpis: **crapula**: **nata** supflua: **carne** .i. Pulo fac h
maculat due pollutiones .i. criminoſe **ſedo** ponit vñ
Inſiciunt: **prume**: non vltime ſunt vitioſe diſtinctionem. e
.i. miſſam aliq̄ ſmax pollutionu **ſine**ctit q̄dam
Non inconfellus celebres dñ pollueris ſic documentu id
.i. hñe non potes .i. miſſam **Pumo** dicit ſe
Habuer si non habeas vel eū q̄ celebrat p tes 2 et diuitie
.i. bonum diuini officii (re
Fac aliquid p qd̄ digne poſſis celebrare tionis ſupflue
reddūt hoīem vicioſus. 2 niſi hō ceſſat ab iſſ; n̄ hñ illi pſunt ſua bona opa
Subdit. q̄ mōſtrabo paucos articulos q̄s ſi pſiderabis multa ex hñs inue
nies 2 diuerſa vicia. Subdit q̄ aliqñ ſit pollutio in nocte. 2 ſit p̄ter tres
cās. Pumo p̄pter turpes cogitationes habitas in die de mulierib;. ſedo
p̄pter nimias crapulas. Tertio p̄pter ſupfluitatē nature. q̄ forte hñs retē
tūa ē ita debilis q̄ nō pōt retinere. 2 ſic natura ſagar purgat ſeipſam. 2
p̄me due pollutiones inducūt pctm̄. ſz tercia nō. Sz ſi talis pollutio prin
cipit p̄ hñ nocte. tē ſequit̄ die nō celebrat miſſam niſi p̄us p̄ſteat. vel al
qd̄ ſerat ſeu faciat p̄pter qd̄ celebrare poterit. ¶ Notan. autor p̄u terigit
aliq̄ d̄ luxuria. 2 illoz diueſe p̄t̄re e caufe iducētes talia. vt q̄ poſſum illa
fugē: cū malū nō euitaf niſi cognitū. q̄ mgr̄ vult q̄ luxuria cauſet ex ocio
deluſio: diuitiſo: crapulis 2 potatōib; ſupfluis: q̄ enūerata nō ſunt vicia
q̄ntū iſe. ſz ſe vicia q̄ntū ad penitēre. ſz unū viciū ē ocio. vñ cū ipe ocioſus
aliqd̄ opari n̄ p̄t̄ tē pctio iſi ſit. q̄ d̄ flouilla. vicia dāt vicia. Et q̄ ſeri pa
tres vitabāt ſp̄ ocia. q̄ ſp̄ orōnib; bonis ſimonib; 2 aliſ; hñ dñ opib; ocio
part fuerūt. 2 ab illo ocio cauſaf luxuria. 2 rō natural̄ ē. q̄ tpe ocio hñs
dñ qd̄ ē materia luxurie n̄ p̄ſumit. q̄ iſligat luxuriā 2 ſuſcitat eā. tñ dñ
cie iducūt luxuriā. vt p̄ experientia de actib; 2 vitiōib; delicioſis. q̄ in
ducūt magnā luxuriā. Sz diuitie faciūt hoīem vicioſus. 2 hoc ē ſtelligent
dñ de iſſis q̄ abutunt̄ diuitiſ; 2 q̄ d̄ p̄b;. Vultu perierit p̄pter diuitias.
ſic diuitē ſerare regnū celoz. Et hoc etia; p̄ de diuitie de q̄ loquit̄ dñs in
euāgelto dicens. Homo quidā erat diues 2 iduebat purpura qui perit gut
tam aque portit de manu iſazari ſup linguā ſuā. Itē crapule faciūt hoīes
vicioſum: q̄ qñ venter delicatis elbariſ; ſatiat: tñc p̄t̄ue ad libidine las
borat. Item potatiōes faciūt hoīem vicioſum. q̄ ebrietas maxime vici
at hoīem. 2 ebrius duplici pena puniendus eſt vt dicit p̄b;. iij. cithozus.
Et ergo dicit ap̄ſ;. Sobri; eſtote 2 vigilate. Crapule 2 potus inducūt in
luxuriā ex abundantia ſupfluoꝝ humorum: q̄ humores luxuriā inducūt.

¶ Tre not. hō diligent dō custodire sensus suos. ne cū eis peccet ne mori
 p. fench ras qnqz sensuū igredat: qz dī scriptu. Quī corpis sēsus nō custo
 dit mori aditū sibi redūat: qz qnqz i sensus it̄ porte mori. hō p̄z marie per
 eua i q̄ oēs qnqz sēsus mori subtrahit. p̄mo p̄ visu: qz vidēdo efuz pomū
 acq̄iuit. scdo p̄ auditū: qz p̄ illis diaboli acq̄uit: qz p̄m̄ qz p̄silium accepit.
 scio p̄ odoratū. qz p̄ ei⁹ eū z odoratū i lecta fuit. q̄rto p̄ gustū. qz p̄ ip̄z gu
 stū dī p̄ceptū frigebat. s̄ifr dī: d̄ tractu. z hoc dicitū n̄ ē solū reptū i eua. s̄ i
 oib⁹ pctōib⁹ m̄ dī. nā q̄cūqz dānat illi mors subtrahit p̄ oēs qnqz sēsus. tō
 marie custodiēdi s̄t ne p̄ eos mors et̄na subintrat. Itē notān. magf d̄ qz
 triplex ē pollutio carnis: p̄z i lra. z q̄n sacerdos aliq̄ illaz pollutionū fue
 rit infect⁹ v̄l pollut⁹: tūc nō dō celebrare missaz nisi p̄us sit p̄fessus. z hoc
 dcm̄ marie ē intelligēdū d̄ p̄mis duab⁹ pollutiōib⁹. s̄z t̄n p̄t̄ reuerētā sa
 cramentū: rē etiā p̄t̄ intelligi d̄ tertia. s̄ q̄ sit ex sup̄fluitate nāe: s̄z siq̄ p̄fesso
 rē nō poss̄ h̄re statū seq̄nti die: nec etiā p̄ se celebrāre: tūc dō aliqd̄ facē ad
 laudē dei rōne cui⁹ dignificat ad celebrādū missam: z postea statū p̄fesso
 re habito dō p̄ficari. Ultio notān. hō dō custodire cor suū ne aliq̄ cogitāt
 one p̄uersa maculet: iuxta dicitū sapiēz. cū oī custodia cor tuū custodi. q̄n
 ab ip̄o vita p̄cedit si bñ custodia: si aut̄ custodia ab ip̄o trahit mors irat
 z ḡ d̄ b̄ris Aug⁹. Siq̄s vult saluari dō oīa illa vitare q̄ alluciat ip̄z ad pec
 candū. vitare iudi. diuitie. voluptates z p̄silia: sicut sunt oīa gaudia mū
 dana. vt choree. z sic d̄ alijs: qz si a talib⁹ nō desistat a peccatis desistere
 nō potest. vii⁹. Cum sancto seruis eris: cum p̄uerso p̄uerteris.
 .i. ordinem communem

p Reter nature cursum vir cum muliere

*De p̄t̄is
enormibus
i matrimonio*

Excedit propria: varios modos coeundi

modoz .i. manebunt .i. ampuntz

Quorum sunt multi nec dimittuntur multi

sup. zodome .i. pcti .i. pctōz .i. p̄nunciat

Dre modos proprio sceleris reus exprimat istos

sup. tu cōfessor

¶ Mandando lesoz, fieres et non medicina

.i. quō sup. vir sup. mulier

Qualiter iste vel hec expurgiter vel agitetur.

.i. incitationibus siue molestationibus.

Luxurie stimulis nisi conscius hic homo nescit

Hi zodome ciues sunt. hi molles reliquqz

.i. in actu coeundi .i. natural

¶ Sunt in exercitio carnis turpes et ab usu.

Summula Raymundi

Discedūt, vir sit femia: feia quoq; sit vir

Vir p se peccat: peccat secū mulierq;

^{sup. vir} ^{.i. ad modū belue assimilāt}
Bestiat ille suū corpus: sed beluat illa

Ista viri sit vir: et hic mulier mulieris

Pro vice sic vice reddūt, sic sexus vterq;

^{.i. eternā dānatōē} ^{.i. ruit} ^{.i. casum}
Mortis in interitū cadit: heu q nēo ruinā

^{sup. sexuum} ^{psternūē} ^{scz libidinē}
Horū cognoscit: sternūtur vulnere ceco

Semen vterq; necat nullo: puero pariente

^{.i. menstruosa} ^{.i. i puerperio}
Mēstrua si tua sit vltorite puerpa cōiun:

^{sup. iugem carnaliter} ^{.i. libidinose}
Hanc nō cognoscas nec tāgas turpit illā

Hi pneri inde nec tamen eis valet vxor

Proiciūt semen alias nec illud in agrū

^{sup. peccatores} ^{.i. peccata cognoscēs}
Quō curares quoy non vulnera scires

^{.i. verecundia}
Sufficit ecce pudor: obstat pcedere nolo

^{.i. sup. est} ^{.i. p. fessor discretō}
Restat longa via satis est dictū sapienti

^{.i. moris luxurie} ^(rauit)
Qui stimulos carnis nouerit vel q̄s nūc

Cetera committo confessioni sapient

pectū sodomiticū sit qñ feia coit cū feia. 2 vir cū viro. vel hō cū aiali fr rō
nati. q: i tali casu vir bestiat corp^o suū. 2 sicut mfr. tūc assilant bestis. 2 pñ

Cōtē de fēmi
nat auzo: de pec
catis enoimib⁹
q̄ pñt ptingere i
hoib⁹ in mīmo
nio. vel etiā tñf
quēcung; vix et
multerē viceus
q; nlls hō v; ex
ercere acry; car
nalē cū ppa mu
liere pter curū
nature cōem: q̄
rales modi vart
ante curū; na
ture sunt mfr; q̄
nō manebūt sū
vindicta 2 oia ta
lla penitēs v; re
uelare sacerdoti
ore suo ppuo.
q; nlls nouit ra
lia meli⁹ nisi tpe
q̄ ppetrauit illa.
Deñ subdit re:
prehēdēdo zodo
mitas viceō. 2
vos cūes zodo
mite q̄ exercētis
exercitia carnis
vobis ē zdolēn
dū. Subdit q; q̄
libet psciens se
men ad locū ide
bitū. i. ad locū a
ltū q̄ i mulierē.
cadit i iteritum
mouit. 2 heu nēo
cōgscit ruinā il
loz. Deñ decla
rat illa pētā zōd
mitica di. q; tale
pectū sodomiticū sit qñ feia coit cū feia. 2 vir cū viro. vel hō cū aiali fr rō
nati. q: i tali casu vir bestiat corp^o suū. 2 sicut mfr. tūc assilant bestis. 2 pñ

git aliqñs q̄ vir cū muliere mutār loca sua. ita. s. q̄ mīr obtinet locū vī
 n: z vir obtinet locū mulieris: z i hoc facto ambo scurrūt mortē q̄tū ad al
 mā: q̄ peccāt mortālī. Deīn subdit alloqñdo p̄fessorē dicens: quō tu cōfē
 sor potes sanare vulnera tibi si nota. q. di. n. l. s. mō. Deīn causat se autor
 dicens. q̄ vltērī n̄ ē p̄cedēdū i enarratōe talis pcti q̄s adhuc mīra eēt
 v̄ba d̄ talib⁹ pctis enomīb⁹. p̄p̄t eoz enomītātē: tñ hec dicta sufficiūt sa
 piētī. Tūc ibi (Vestrua si tua) autor vult q̄ vir si d̄z coire cū vxore suo mē
 struosa vel i puerpio exīte. q̄ si cōḡscēt eā z ferū p̄ducēt: talis aut fieret
 leprosus. aut deformat⁹ aut p̄tinue scabiosus. Subdit autor z cōtinue ra
 citē q̄oni. poss̄ aliq̄s dicē. q̄re nō enarrat autor plura vicia cōtra nām cūz
 multo plura s̄t. R̄nt autor q̄ p̄ nimia verecūdia plura enarrare negē nec
 vult maḡs ide dicē. s̄z cōmittit hoc cōsiderādū discretō cōfessorī q̄ cōfiterē
 desup̄stīrue h̄z. Q̄mo notā. q̄ lz autor h̄c tāgit aliq̄s modos ab hōiabi
 les. tñ manifeste n̄ d̄nt rectan ne idocri ex eis i formantē z malis occas
 sio peccādi varet: s̄z d̄z cōfessorī cōsiderare cōditōes cōfiterē. z fm h̄ mōs
 derare z d̄scere iudicare cōfiterē. Secō notā. l̄ra v̄t q̄ vir p̄ se peccat in
 se. p̄io q̄ notā. q̄ aliq̄s peccat triplicēt. s̄ i deū. i primū. z i seipm. Tūc
 aliq̄s peccat i deū qñ facit cōtra ei⁹ p̄cepta. In primū peccat qñ aliquis
 hōim aliqñē diffamat vel innocētē punit. Sed in seipm peccat qñ aliq̄s no
 cet sibi. s̄. q̄ resecat vires corp̄is. z sic d̄ aliq̄s: v̄t p̄ luxuria. iō v̄t brūis
 paul⁹ q̄ ois fornicator peccat i ppriū suū corp⁹. Vltimo notā. q̄ qdā s̄t
 pctā q̄ s̄t p̄ cōcupiscētā naturalē i fornicatione. z qdā s̄t cōtra naturā
 s̄t sciēd. q̄ pctm p̄ cōcupiam carnalē i fornicatōe fit int̄ virz z mulierez
 fm cursum nāe. z talis op̄atio ē naturalissima cū regulatī fit iuxta statuta
 m̄tis ecclē: qd̄ p̄ p̄resto. dicē. s̄. d̄ aīa. Nāissimū opm est gnare sibi s̄
 mille. B̄c etiā v̄t. In naturalib⁹ desideris pauci peccāt. S̄z pctm p̄ cōcu
 piscētā innaturalē. i. cōtra nām fit. qñ aliq̄s hō appetit exercere cotū cū
 sibi nō deputato: q̄ mascul⁹ mulieri est deputat⁹: z mulier masculo: mō si
 cōtingerit q̄ vir desideraret exercē cotū cū viro vel cū bestia. tūc tale pctm
 d̄: cōtra naturā. z est pctm zodomiticū: multū enorme: z talis hō d̄: eē pe
 sor bestia. vñ Aresto. in ethicis. hōmo p̄cauus peior est bestia.

talis morbi .i. sanabilis .i. difficulter

D species lepre nunq̄ curabilis aux vix

.i. singulare peccatum .i. prona .i. familiaris inimicus

D speciale malum. mors prompta: domesticus hostis

.i. crudelis obit⁹ hōim .i. peccatorum .i. putredinis

D fera mors mortis: scelerum scelus: et fecis o fer

.i. detestabilis nequicia .i. consuetudinem

D detestanda rabies hominum nec in vsum

.i. pessima putredo super omnia vicia

D detestanda lucis turpissima fex victorum

Summula Raymundi.

^{captiuas sup. hoies i. infernum}
In quos illa queas hos: in foueam raris et illos
^{deglutis sup. pctores i. inferna i. mitis}
Absorbes: et sic viuos ad tartara ducis
^{i. non loquentes}
Tu mutos reddis quos inficis ora eorum
^{i. claudis i. peccatis}
Concludis nimis viciis obstante pudore
^{sup. ipoz i. peccatu diabolozum}
Tu nec eras hominum vicium: sed dmonozum
^{cessit i. imitari hanc pestem}
Dic homo quis mihi tibi dedit insidiari
^{i. remittere tam grande peccatum}
Indulgere deus tibi vix debet scelus illud
^{i. pulchritudo sup. desica sup. spem creauit}
D decus o species hominum qua condidit ex se
^{omnium rerum in pnti i. inquire}
Londitor ipse deus: nunc ex per giscere si te
^{sup. peccatis i. pctoz illoz i. penitentiam}
Ex his quem tetigit sceletum queras medicinam
^{i. cu diabol dāneris sup. peccata}
Ne cum demonibus pereas: qz demonis hec sunt:
^{sup. sunt i. perseuerandum.}
Crimina: non hominum: restat non ergo morandū.
^{i. miser sup. generalia his confessus}
Te pudet infelix si crimina confitearis
^{sup. peccatis i. inconsueta i. pergis}
Usus cōmuni bus: et ad incommunia transis
^{sup. peccatu in cōmune i. occideris}
Vix hoc vel nunq̄ dicitis: proprio cadis ense
^{sup. peccatu i. occultas sup. tuo}
Tu fetidum turpe sepelis in corde sepulcrum
^{i. factis sup. tue sup. tu hoim sup. tā vlti sepulcro}
Dile creas anime maledicte: quis extrahat a te
^{sup. hō i. miser i. his enormibus peccatis}
Es nimis infelix his qui furis agiteris

up. hoin .i. pondus

.i. oneratus

Quis lapidem tollit sub quo depressus es: aut quis

.i. grā dei adiunante sup. enomi .i. suscitabit

Te nisi volente deo tali de morte vocabit

sup. de ea .i. vtra actiua z vita cōtēplatiua

Non surges nisi sint marthaq; maria sorores

.i. in pñtia p̄fessoris .i. securius

Coram presbytero confundi tutius esset

.i. eternalit̄ .i. iudicance

Quam coram mundo damnari iudice christo

cognoscat .i. pctōr sup. vcrām

Sentiat omnis homo peccans post contritionem

.i. deus .i. pctm auferre .i. pñtia

Qd dominus culpam tollit: sed pena manebit

sup. sufficiēter in hoc mūdo .i. in purgatorio

Donec eam luat hic vel igne futuro

sup. pctā oblita p quib; pñtia nō est cōplera in hoc mundo

Illic qui purgat: non est via certior ista

In ista pte magis p̄s̄r fac̄ exclamationē p̄tra zodomitas seu p̄tra pctm zodomitū dī. q̄ spēs lepre z o grāde z enorme pctm tu vir vel nūq̄ es curabile. o spālē malū z mors z hostis dōestit̄ z crudel̄ mors hoin. o scelus oim scelez. o imūdicta oim imūdictiaz. o v̄stabil̄ rabies n̄ dūceda i vsū oim. o fer oim vicioz: tu es lues turpissima. tu em̄ aliq̄s illa q̄as. i. captias z eos absorbes z i pfūdū iferni ias. z illos q̄s ifics reddis surdos z mutos z ora eoz claud̄ rōe nimit pudor. z tñ n̄ est dūtarat vicū hoin s; magis diaboloz. Subdit et. q̄s dicit rī ifidiari hoib; . q̄s gl̄os h; vir hoi idūlgē tale pctm. subdit vlt̄r. o dec̄ h̄im. o spēs hūane quā ip̄e d̄s creator ex se creauit nē exp̄ḡs̄c̄. i. cogita si aliqd̄ ex istis pctis te maculauit. tūc q̄ras medicinā d̄sup̄ vt n̄ p̄ cas cū diabolo moriar;: q̄ illa pctā s̄ demū. q̄ n̄ de b̄t morari i ip̄is hoib;. subd. vlt̄r. o d̄. miser pctōr te pudet p̄f̄t̄ pctā cōsa. si q̄ trāsis ad icōta tu vir vel nūq̄ p̄f̄t̄ber; illa. z sic p̄p̄o gladio ificis teipm. tu em̄ hoc turpe pctm z feridū sepel̄ i corde tuo. z fact; aie v̄le sepulcz. q̄s extrahet te ex illo sepulcro. q. vt. n̄l̄s. z q̄s remouebit lapidē sub q̄es sepult;. z q̄s reuocabit te a tali morte: nisi d̄s pctis ploras z penites. z tu nūq̄ i surges d̄ istis pctis nisi martha z maria. i. vita actiua z p̄tēplatiua sint sorores tue. Subdit et q̄ ois pctōr v; hoc scire q̄ quis p̄ p̄ritōz p̄f̄s̄s̄ōz d̄ns tollit culpā. n̄ tñ tollit penā d̄c̄ pctōr luat maliciā suā h̄c i p̄nti vita l̄ i purgatorio. Q̄uo nol. q̄ antoz p̄pat pctm zodomitū cū lepre p̄t̄ aliq̄s s̄l̄t̄ndies. p̄ma ē. q̄ lepra tñt̄ oēs ifirmitates excellēt̄ orē ifirmitas: sic et̄ i; ois pctā pctm zodomitū ē q̄si vnū d̄ pessimis. sc̄ d̄s

Summula Raymundi

qz lepra e moib⁹ stagios⁹ e venenosus. sic et pctm zodomiticu e stagiosu z venenosu: tertia e. qz sic lepra rificult curat: sic pctm zodomiticu qd tu ad aiaz difficulte se curari. z illd pctm e pmu d qtuor pctis q clamit ar b terra ad dñz dei pvidera. En scied q qruor se pctā clamāt ia i celli. pum e pctm zodomiticu. z e illd qd ptra nām laborat. z huic pctō nil e qm⁹ vel turpi⁹. vñ i leuit. scribit. Mascu⁹ cū masco si cōmiscebit i cotu. qz abo miabile e. scdo pctm e homicidiu. vñ legit i gen. d abelz cayn. ecce vox sāguis fr̄is tui abel cla. zc. terrū e vox opphōz q clamat ad dñz dei: vñ legit i ecclesiastico. Nōne lacryme viduaz ad maxillas descēdūt. Artur vltimū e vox suoz clamās p detēto pmo. vñ be. Jacob⁹ i canonie. sua. ecce merces oparior q messuet regides vras q fraudati s̄ avobis clamāt z clamor eorum i aures domini intrabit. z sic d plurib⁹ alijs. scdo notā. auro: ex lra vult q nls hōim p̄r ex illo pacto zodomitico resurgē nisi martha z maria sint sorores ei⁹. vbi p marthā itelligit vita actia. vt i euā. martha martha sol. zc. z vita actia p̄sistit i dōis opib⁹. s̄ pnia q adiple p bona opa. id si hō vult resurgē a tali pctō zodomitico: o3 q hēat marthā. i. vitā actiā. s3 p mariā itelligit vita p̄replatiā q p̄sistit i orōnib⁹: i dñis speculatiōib⁹. z ḡ si qd vult resurgē a tali pctō o3 q hēat illā sororē. i. mariā s̄ dicat docto. q vita actiua fructuosior e: s3 vita p̄replatiua tutior z securior e. vñ b: i euāg. Mariā optimā ptē ele. z c. i. vitā p̄replatiuā. Tercio notā tādū lra dē. q dñs culpā tollit s3 pena remanebit. hoc e itelligēdū q p̄ cōfessionē pctā p̄fessa mutāt penā eternā i penā tpālē qz p pctō morali eter naliter dānamur. s3 q̄pato sum⁹ p̄fessi hoc pctm morale cū verecūditat cōtrindē: tē pena eternā s̄ mutata i penā tpālē: id e lra (s3 pena manebit) z hoc e qd aliq dicit. s3 pctā delectat. tñ relq̄e pctōz manebūt. Alio notā q licet adulterū sit mar⁹ pctm q̄ simplex fornicatio. tñ inter oia pctā lūprie pctm zodomiticū (qd e ptra naturam) est pessimū pctm: qz est abominabile: qz i illo pctō hō bestiat suū corpus. imo nō est diabol⁹ in toto m̄tū ferno iclusus qn hoc pctm abhorret: merito ergo hoies non abhorrent.

f. Elix confessor et prudens hos tibi trado
i. discretus sup. pctōes. i. cōmitto

Servandos: tua sit discretio quomodo quare
i. iudiciū pctā sunt commissa

Lux quando vel vbi p quos vel cum quibus ex quo
i. impone i. quentē p̄niam i. peccato

Dicta penam tu condiguam pro crimine. simplex
sup. hominū pctōi sup. p̄niam

Isti debetur. alteri duplex: gravis illi
i. meli⁹ sup. eternaz hoiem i. pctō

Est magis ad vitam talem de labe vocare

^{sup. in inferno} .i. obturati^{iterum}

Qua sic defunctum moriturum viuere rursum

^{.i. grade peccati} .i. delicti ^{sine sensu pape}

Non seclus enorme vitij soluas sine papa

^{sup. sic et} .i. inuoloz .i. p'ris vel m'ris

Sacrilagus. cleri percussor. siue parentum

^{sup. sui} ^{sup. proprioꝝ} .i. v'roꝝ

Occisor fratris: pueroꝝum vel mulierum

^{scz mediante} .i. gladio

Ecclesie sancte violator igne vel ense

^{.i. luxuria} ^{scz cu sanguinea} .i. adulterij comitrens

Aut contu: duplex incestus: et omnis adulter

^{clarius} .i. interfectoz

Plenus et doceant: iungatur et his homicida

^{faciens perituum} ^{scz cum sacro}

Perurus domini cum corpore crismate turpi

^{aliquid scandali}

Quid faciunt: isti penas inuunt grauiorēs

^{sup. excussores} ^{ad auctoritatem papalem}

Tales vel similes rhomani vadunt: nisi serus

^{vel ppter malus inconueniens} .i. ppter impotentiam.

Obstat feminus: aut debilis: aut senis etas

^{sup. cu talibus} .i. prelatoꝝum suoꝝ.

Tunc dispensetur de consilio sentozum

^{sup. p pnam} ^{magis} ^{peccatum}

Puniat ecclesia plus occulto manifestum

^{.i. trasgressioes. s. p'fessioes} .i. absoluant.

Dictas quip o sunt qui pape soluere soluant

^{sup. sacerdotes} ^{sup. causis p'dictos. i. auctoritate}

Quidam maiorum soluant hos clane suozum

In ista pte au. pōt remedia ptra illa tā dicta vt. **S** felix 2 puidēs p'fessoꝝ
 ego trado ti illos pctōres ad sanandū a talibꝝ crimibꝝ qd' aīa coꝝ est leſa
 Etā sis discretꝝ d' circūst' atqꝝ aggrauantibꝝ illa pctā. 2 deū inestiga quō
 male pctm ē pperatū 2 qd' sit ipm. 2 qd' sit factū 2 vbi 2 cū qd' ē pperatū
 2 fm hoc dectabis p'dignā pniaꝝ p h'mōi pctis 2 crimibꝝ. qz aliqđ' dat dū
 p'p' p'ea: 2 aliqđ' simplex: aliqđ' aut dat p'ea facil seu leuis. 2 aliqđ' gūts.
 meliꝝ em ē a morte ad vitāꝝ reuocāē qz q' ipi eternaꝝ damnarē. Subdit
 tu qui es simplex sacerdos non debes aliquem soluē ab enoni peccato:

Summula Raymundi.

si papa sic e victu sacrilegij pculsor clericor sine penit. occisor pueror
maritor suu vxor. l violator eccie p igne. l gladiu vel p coitu. l homicida
vel puit. z ille q turpe pcrim ppetrauit cu eucharistia vel crismate sacro.
qz qcuqz talia pmiserit dz tre ad dñz aplicu nisi fuerit mlt vt hō debil. qd
tē tu pffoz fm pliliū sapiētū poterz cū eis dispēare. It hñs aurouitar es
papalē p̄ oēs absolue. **Pr̄mo** not. qz i oī pffoz pffoz dz inq̄re circū
stārias pcti: qz circūstārie sepe agguāt pctm z allentāt. z fm hoc iūgēda
ē p̄tia. **Sec̄do**. not. au. fm aliq̄s volēs reddē rōnē q̄re pffoz dz eē solici
tus circa p̄st̄itē. dz qz pl̄ e reuocare aliq̄e a pctis q̄ resuscitare a mortu
is. rō p̄ ex isto. qz maior ē mors aīe q̄ corpis. q̄ maior ē resuscitatio aīe a
mortuis q̄ resuscitatio corpis. z h̄z hoc i lra dz stare vt uē: alij at ter. h̄t
credē. **Tertio** not. qz aliq̄s p̄st̄it̄ i pctō enormi sic ē sacrilegiū z p̄sile si
p̄t̄ absoluti nisi a papa vl̄ ab aliq̄ gerēte vicē pape: tñ excipiūf̄ heies kenef
debiles. z mulieres q̄ p̄t̄ i p̄tia absoluti: dū mō sars faciāt d̄ rali pctō. z q̄
ber i articulo mort̄ p̄t̄ absoluti a simplici sacerdote. tñ illi iūgēdū ē qz si cō
ualuerit vt papā p̄ absolutiōe accedat. **Ultio** not. qz p̄ oī pctō iūgēda ē
p̄tia occulta: z rō ē: qz ex p̄tia publica pctōū fit scādalu: p̄ qd possz deuenē
ad maī crimē. z pctōū p̄ pctō publico i eod̄ crimē iūgēda ē maior p̄tia
q̄ p̄ occulto. rō ē. qz pctōū publico n̄ solū vrit malicia sua q̄tū ad se. imo et
q̄tū ad alios q̄b̄ ip̄e p̄bz malū exēn̄ h̄z pctōū occulto solū vrit malicia q̄tū
.i. excoicatioē .i. nullo mō .i. officiu misse (ad se z h̄z ad alios

In banno si sit nullo casu celebrabit

.i. sacerdos .i. diuitis officijs .i. interesse

Presbyter: hunc etiam sacris prohibemus uelle

sup. sacerdotali sup. quo ad eius gesta

Nil ex officio faciat totus laicus sit

sup. eccie exclusus .i. lex ecclesie

Si sit ab ingressu suspensus seruet vt est us

sup. sacerdos sup. vltimū d̄ officium.

Nullus in ecclesijs interdictis celebrabit

.i. principes .i. aliquo interdicti

Si domini terre fuerint pro crimine clausi

sup. sacerdoti .i. septimā .i. celebrare

Cuiqz per hebdomadam licet vnam dicere missam.

.i. eucharistiam .i. p̄secrandum

Ad christi corpus infirmis conficiendum

sup. interdictis sup. sacerdos

Omibus exclusus et priuatum legat horas

sup. publice .i. pctā sup. cum eucharistia

Baptizat pueros. scelus audit. visitat egros

Predicat iste sue plebi; nec quid faciat plus
.f. publice sacerdos suis pp̄ls .i. cesset ab alijs
 .f. sacerdotē .f. laicorum

Hunc et exequias veluti laicum licet ire
.i. exēdicata .i. pro criminibus

Gens imbanrita pro labe sua benefactis
.i. priuatur .i. iuramenta fecerit .f. q̄ velut satisfacere

Hec caret ecclesie; nisi iuret iura tenere
seu principis .f. eius

Si comitis culpa fuerit prouincia tota
.f. sit .f. p̄pter .f. p̄ncipis .i. sc̄ipos

Interdicte; sacerdotes eius teneant se
.f. corā eis .i. secrete .i. valent

Sic vt non celebrent; priuatum dicere possunt
sup. eis deputatas .i. non cantando

Horas canonicas pro crimine voce silenti
.f. p̄ sumere .i. eucharistiam .f. excommunicat

Infirmus corpus domini; non si moriantur
.f. in cimiterio .f. extra cimiterium

Hos tumultant; licite possunt alias sepelire
.i. tpe interdicit possunt predicare ⁊ baptizare

Sermones faciunt; pueris baptismum ministrant
.i. sp̄ p̄ fieri tale sac̄m .i. baptismus.

In nullo casu confessio fons prohibetur
.i. septimana .i. licet semel celebrare

Semper in hebdomada licet vnam dicere missam
.i. ianuis clausis .i. pp̄lo nō p̄ite

Inculsis foribus; erecta plebe; sed isti
.i. eucharistia .f. conditione ecclesie

Non dabitur corpus domini; nisi sub specialo
.i. transgressione propria

Ecclēsie forma; proprio pro crimine si sit
.f. plebs .i. exēdicata .f. cautele.

Hec imbanrita forte tres ecclesie sunt
.f. p̄ncipis

Pro re conincta; aut si lis pendeat ex te

Summula Raymundi

Pignoris est p̄ia cautela: sc̄da cauentis
.i. facta p̄ p̄gnora cautela .i. iudicis
.i. eadem .i. cautela

Pro causa: sed posterior iurata fides est.
sine p̄gnorando .i. infirmus

Pro satisfaciēdo eger si nil habet vnde satisfaciat
.i. nec p̄gnora nec fidelussor

Soluat nec p̄ ea quicq̄ sibi nulla negēt
z signant corp̄ xp̄i .i. paupes .i. excusat idigētia

Sacramentaz: qz nūsc̄ defendit egestas
matt̄rimoniu bap̄tism̄ .i. corp̄ xp̄i

Ordo: p̄ugiu: fons: p̄firmatio panis
.i. extrema .i. sacra e. i. catholice

Unctio postrema: p̄fessio sūt sacra septē
.i. plurib̄ cur̄ fesse pores sequentibus

Tribus ecclesijs p̄fessis in casibus istis
si ita misa. si vna d̄p̄det ab alia. si xp̄i sac̄. ē. exēdica.

Si n̄ h̄ns: p̄dēns si raro pastor adherēs
si pp̄t̄ p̄s̄b̄r d̄ḡderet addit vicino plebano

Si vice depositi traditur vna tibi
aliq̄ puicia fuerit indicta pp̄t̄ d̄nz illi. puicia: tūc n̄lsē p̄s̄b̄r d̄z ibi vna celebrare tū q̄libz p̄s̄b̄r i hebdomada p̄t̄ sef̄ celebrare vt p̄ficiat corp̄ d̄n̄i q̄d si (op̄ effect) infirmis posset ministrare. Si s̄r sacerdos horas canonicas d̄z legere puari. s̄z publice p̄t̄ p̄dicare baptizare z p̄fessioz audire. z si sacerdos tpe interditi voluerit interesse exequis laicor̄ nō d̄z interesse vt d̄n̄i s̄z vt laic̄. subdit aliā doctrinā d̄ indicto volēs q̄n̄ p̄fēs ē exēdicat̄ p̄ p̄ p̄uis crimib̄. tūc tal̄ pp̄fēs d̄z carē b̄n̄ficijs ecclesijs: nisi tūc fecerit iuramentū q̄ velit satisfacc. s̄z si loc̄ fuerit interditi pp̄t̄ crimē p̄ceptis s̄u d̄n̄i terre: tunc sacerdotes in tali loco nō d̄nt celebrare: s̄z puari horas canonicas dicē p̄nt z p̄fessioz audire. z infirmis corp̄ d̄n̄i ministrare. z si monā p̄nt sepeliri extra ciuitatē: etiā p̄nt smocnari sacerdotes z pueros baptizare: qz i n̄lo casu phibet bap̄tism̄ aut p̄fessio z sp̄ i hebdomada s̄z sacerdos tū vnā nullaz d̄cē claus̄ iamis ab̄s̄te pp̄fō: z tali pp̄fō si d̄z corp̄ d̄n̄i vari: nulli sub sp̄āi d̄nt d̄cē: qz vel tal̄ exēdicatio d̄p̄det a d̄no vt ex p̄te pp̄fō s̄z p̄ cautionē infirmitate sacra p̄ p̄gnora l̄ p̄ fidelussōs fideliū: t̄cōq̄ pp̄fō d̄z satisfacc. t̄c̄ p̄t̄ pp̄fō ministrari corp̄ xp̄i. S̄z si aliq̄s cēt paup̄ i cymulo q̄ si h̄ret p̄gra vel fidelussores. illi p̄p̄tea si d̄z negari corp̄ xp̄i: qz paup̄as excusat eū. t̄c̄ subdit enūciādo sc̄pt̄ sacra q̄ pat̄t̄ i l̄ra. Quis d̄t q̄ v̄ sac̄ d̄os aliq̄ p̄t̄ duab̄ vel plurib̄ ecclesijs curat̄ fesse pp̄t̄ tres cāo d̄n̄i

p[ro]p[ter] q[uo]d vna eccl[esi]a e[st] ita m[is]era q[uo]d sacerdos d[icitur] fructib[us] ei[us] n[on] p[otes]t se nutrire: t[er]t[er]o
 id[em] sacerdos p[otes]t illas abas h[ab]ere vel tres vel p[er]iures. Sec[un]da c[on]suetudo si vna eccl[esi]a
 h[ab]et de p[er]tinentiis a reliq[ui]s sic q[uo]d vna e[st] m[is]a et reliq[ui]a filia: t[er]c[er]o v[er]o sacerdos iteru[m]
 p[otes]t illas h[ab]ere. Tercia c[on]suetudo si aliq[ui]s sacerdos cadit i[n] irregularitate vel de g[ra]d[u]
 ref[er]re sic q[uo]d n[on] p[otes]t h[ab]ere sue eccl[esi]e: t[er]c[er]o aut[em] pleban[us] vicin[us] ei p[otes]t h[ab]ere eccl[esi]as ip[s]ius
 degradati cu[m] sua eccl[esi]a. Quarto notan[us] q[uo]d p[ro]p[ter] ter[ti]u[m] exco[m]municatus n[on] d[ebet] se ingerere
 d[omi]ni officio: t[er]c[er]o m[od]o si p[ro]p[ter] fuerit susp[en]sus ab off[ic]io suo p[ro]p[ter] delictu[m] p[ro]p[ter]
 q[uo]d n[on] d[ebet] celebrare: q[uo]d ali[us] i[n]currat i[n] irregularitate. Sec[un]do nota[us] q[uo]d i[n]terdictu[m] e[st]
 duplex vnu[m] e[st] p[ro]p[ter] q[uo]d caput p[ro]p[ter] i[n]terdictu[m] cu[m] adhereret[ur] p[ro]p[ter] solat[us] eccl[esi]e
 spoliis vel rapina: vel p[ro]p[ter] h[er]esim. Et sic dicitur q[uo]d p[ro]p[ter] e[st] i[n]terdictu[m] et hoc fieri p[otes]t du
 pliciter. s[ic]m[od]o auctoritate maior[is] s[ic]m[od]o minor[is]: q[uo]d si neq[ue] h[ab]et ita grande: t[er]c[er]o p[otes]t
 i[n]terdictu[m] fieri q[uo]d p[ro]p[ter] n[on] d[ebet] v[er]o d[omi]ni vel emi: nec d[ebet] p[ro]p[ter] sepeliri i[n] cimiterijs
 s[ic]m[od]o talis e[st] q[uo]d d[ebet] e[st] criminal[is] p[ro]p[ter] qua[m] se q[ui]t tale i[n]terdictu[m]. Alio m[od]o p[ro]p[ter] p[otes]t
 i[n]terdictu[m] solui. et hoc sic q[uo]d si d[omi]ni v[er]o d[omi]ni. et illud fit iuxta auctoritate[m] minor[is]
 Aliud i[n]terdictu[m] fit q[uo]d ad locu[m]: pura q[uo]d p[ro]p[ter] i[n]terdictu[m] tali loco: et i[n] tali p[ar]te si
 eri talia q[ui] auctoritate[m] exprimit i[n] l[ib]ro. s[ic]m[od]o t[er]c[er]o h[ab]et ho[m]ines sepeliri. et tale i[n]terdi
 ctu[m] e[st] admissu[m] p[ro]p[ter] i[n]obediencia[m] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] q[uo]d si ip[s]i exco[m]municat[ur] si curaret. et q[uo]d
 loc[us] d[ebet] i[n]terdictu[m] naz[ar]e a subdit[is] i[n]formant[ur] ut faciant iusticia[m]. et tale i[n]terdi
 ctu[m] d[ebet] fieri q[uo]d p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] vi[olentia] sine iusticia i[n] p[ro]p[ter] eccl[esi]am. Tertio not[us] au
 t[em] q[uo]d q[uo]d loc[us] e[st] i[n]terdictu[m]: t[er]c[er]o i[n] illo null[us] d[ebet] celebrare nisi i[n] hebdomada semel
 et hoc e[st] v[er]o si p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] et eor[um] adp[er]t[us] si appellant a tali mandato: q[uo]d ali
 q[ui] ep[iscop]o si h[ab]et iusticia[m] causa[m] locu[m] i[n]terdictu[m]. et t[er]c[er]o p[otes]t fieri appellatio ad sup[er]ior[es]
 ep[iscop]o seu iudice[m]. et t[er]c[er]o licite p[otes]t celebrare adherentes appellat[i]o[n]i. Quarto
 notan[us] si t[er]c[er]o i[n]terdictu[m] p[otes]t i[n]g[er]ere aliq[ui]s interesse exco[m]municat[us]: t[er]c[er]o i[n] l[ib]ro e[st] v[er]o
 d[ebet] i[n]teresse tanq[ua]m clericus. pura in religio[n]e dicendo vigilia[m]: s[ic]m[od]o interesse
 debet ut laicus. Quinto notan[us] q[uo]d exco[m]municatus n[on] d[ebet] ab exco[m]municat[i]o[n]e absolui:
 nisi p[ro]p[ter] satisfaciat p[ro]p[ter] isto p[ro]p[ter] q[uo]d e[st] exco[m]municatus aut d[ebet] satisfactio[n]e cautione[m] suf
 ficient[er] p[otes]t. Et hoc fieri p[otes]t tribus modis: ut patet in l[ib]ro. Et hoc intelli
 gendu[m] e[st] si satisfactio[n]e est pot[er]is. si aut[em] n[on] p[otes]t satisfacere: i[n] hilominus est ab
 soluendus: et sacra d[omi]ni ei ministrari sicut docet littera.

De ordine ecclesiastico.

De ordine ecclesiastico

- .i. o[mn]i s[an]c[t]o[rum] missam .i. cantas
- o Quibus officium de sanctis d[omi]ni canis: p[otes]t
- .i. in tali missa.
- Lautetur tantu[m] prefatio quotidiana
- .i. v[er]o .i. i[n] die d[omi]nica .i. commemoratio
- Si cadit in lucem domini requies animarum
- .i. d[omi]ni d[omi]ni .i. transponere
- In feriam debes illam transferre secundam
- .i. aliq[ui]s .i. diem animarum
- Si finis presens non est transire necesse.

Summula Raymundi

Modū ē penultimū caplm totū libu. i q̄ determinat d̄ eccl̄astico ordie. Et
p̄t diuidi i tot pres q̄ ponit documēta d̄ eccl̄astico ordie. Pro prima pte
vult q̄ qñ celebrat missa z officū d̄ oib⁹ scriis i die oiz sc̄torū p̄ an̄i sp̄ta
to. tūc ad illā missā d̄z dicit p̄fatō q̄ridiana. Subiūgit. q̄ celebrat missā in
craftio post festū oiz sc̄torū si tal̄ dies ceciderit i die d̄nica. s. dies alay ita
q̄ tal̄ dies oiz sc̄torū sit sabbato. z dies alay i die p̄ria tūc tal̄ dies alay. d̄z
trāsfert ad sc̄daz feriā. p̄riaz z d̄z pagi officū de d̄nica. z hoc ē v̄p̄. si fi
nus nō fuerit p̄ns. tūc ulō festū alay lapsū i d̄nicā d̄z trāsfert. S̄z si fun⁹
ē p̄ns tūc nō d̄z trāsfert imo tūc ip̄a die d̄nica p̄ria post festū oiz sc̄torū d̄z
celebrari festiuitas oiz alay z dimittit officū d̄nicale v̄q̄z ad sc̄daz feriā
vel aliā feriā et usdē septiane. ¶ P̄rio nota. s̄ra dicit q̄ i die oim sc̄torū d̄z
dicit p̄fatio q̄ridiana. Ad ē ista. q̄ i illo die celebrat festū sc̄tē trinitatis z se
stū b̄tē marie h̄gis z oiz sc̄torū ac electo p̄ del. si q̄ ad missā diceret p̄fatio
i h̄die b̄tē h̄gis tūc videret q̄r̄m pageret officū d̄ b̄tē h̄gis. Et eodē mo
do d̄ d̄ sc̄tā trinitate z de alijs festiuitatib⁹. ¶ Sc̄do nota. q̄ illud dicitū
nō solū ē itelligēdū d̄ festo oiz sc̄torū imo etiā v̄p̄ e d̄ alijs festiuitatib⁹ p̄fatio
sc̄torū. excepto die ap̄loz. sc̄tē crucis z b̄tē h̄gis. q̄ q̄cūq̄ die talia festa ce
lebrat s̄p̄ eoz p̄fatio special̄ ē dicēdā s̄z i oib⁹ alijs festiuitatib⁹ p̄fatio
q̄ridiana ē dicēda. ¶ Tertio nota. q̄ h̄c fit m̄tō d̄ officio mortuoz. s̄
q̄r̄f vñ hoc habuit initiū. Respōdet q̄ habuit initiū ab ap̄lo del. et i vñ
fuit deductū p̄ b̄t̄m f̄idoy. ¶ Sc̄do q̄r̄f vbi habuit initiū officii mortu
oz. an i nouo vel veteri testamēto. Respōdet q̄ habuit initiū in veteri testa
mēto et hoc declaratur tripliciter. Primo sic legit em̄ in genesi. cū iacob
esset mortuus tūc ioseph et fratres eius tulerūt et deplanxerūt eū p̄ qua
tuor dies z postea sepelierūt eū. Secūdo declarat quia legit post q̄ mo
ses fuit mortuus tūc populus israheliticus deplorauit eū p̄ triginta dies
Tertio declaratur hoc auctoritate sapiētis qui dicit. lucrus sapiētis filij
sunt septē dies lucrus autē filij stulti sūt septemerni et letumum aia eius
peribit. ¶ Tertio querit. quomodo mortuū sit sepeliendus. Respōdet
q̄ illo modo qñ aliquis tendit ad mortē. tūc ponit debet sup̄ paleas. et ma
nus eius sup̄ v̄trē ad instar sc̄tī martini q̄ cum deberet mori petijt vt po
neret sup̄ paleas. p̄pter humilitatē si tūc ille ē c̄ticus d̄z legi passio sup̄ eū
si autē ē laicus tūc crux x̄p̄i sup̄ eū ponatur vt eo facilius incite ad cōtri
tionē Deinde qñ mori portigat illi lumē ad manus i signū illi q̄ mouen
tes p̄ noie x̄p̄i eternā videbūt lucē. ¶ Si tūc mortuus ē d̄bet pulsari cāpa
ne que sūt tube d̄i p̄ quas reueletur hoibus recessus illius hois v̄p̄to eo
hoies orient iuxta dicitū apl̄. alter alterius onera portabit. Deinde debet
lauari aqua mūda et aqua b̄ndicta aspgi. ad designādū q̄ post cōfessionē
et contritionē de hac vitā ad vitam eternam transiture est. Deinde cor
pus portari debz ad sepulcrū. si est lat⁹ portat a laicis si clerici a clericis
z sic de alijs. Deinde debz poni ad sepulchrū ita q̄ caput vertat h̄ius ocs
eidēte. z pedes h̄ius orientē. vt quasi iacēdo adoret h̄ic qui ē orientē et alto
Deinde ponat ad caput corporis mortui crux. quā maxime fugit diabolū
q̄ d̄ns n̄ iesus x̄p̄s i cruce vicit diabolū z oēm eius pr̄tē annūciat.

scz natiuitas: pascha: pent hecoste: assumptio marie

In summis festis que quatuor esse memento

.i. nulla cadauera mortuoz hoim .i. sepelientur

Corpora non aliqua defunctorum tumulentur

.i. te deū .i. glia i excelsis dñi. .i. habeant

Te glo. nec aduētus: nec septuagesima seruet

festū crucez festa marie festa apostolorz .i. te deū z glia

Cruz et virgo suis festis et apostolus omne

credo canit festū michaelis .i. festū

Illud habent. nec cre. michael baptista iohannes

festū dedicationis .i. cū festo marie uirginis

Et terribilis christus cum uirgine matre

festū magdalene .i. festis duodecim apostolorum

Magdala cre. canit cum apostolis duodenis.

primomartyris

.i. innocentium

Credo caret stephani: festum simul et puerorum

.i. nō canit credo i festo michaelis: fessorz: uirginum vel martyrum

Non credit michael: confessor: uirgoqz: martyr

festū sczi marci .i. infra octauam pasche festum

Parens in hebdomadam paschale si cadit idem

.i. de sancto marco

.i. non ieiunatur

Collectam tenet ad missam: carnes comeduntur

.i. circa ecclesiam .i. consueta

Fit circa templum processio reliquiarum

.i. festū sczi marci pasche nisi esset dñicus dies

Si post octauam uenerit: nisi sit domini lux

.i. ieiunamus

.i. qualiscunqz sit il'a dies

Carnes non edimus lux qualiscunqz sit illa

in festo pasche in natiuitate xpi in ascensione domini

Missa resurrexi: puer: atqz uiri galilei

.i. hz die ne longe in purificatione .i. dixit ad me

Festum palmarum: candelabrum. dominus lux

.i. illa officia in alijs diebus

.i. illis ab ecclesijs deputatis

Non decantari debent nisi tempore certo

.i. illi sacerdotes

.i. lucrū

.i. statuta ecclesie.

Hoc faciunt qui plus obulum q̄ iura sequuntur

Summula Raymundi

.i. cum festu natiuitatis cadit in illo die
Quo feria sexta christo nato comeduntur

.i. efficiunt hmoi leticie
Carnes: hoc faciunt pietas et gaudia festi
sup. heretice .i. contra fidem

Lede sophista quia falsum proponis et infers
sup. argumentum hmoi ordinatione

Nil valet ergo tuum tua nulla probatio contra.
.i. locu hnt in amissione pfuetti reuulsi

Non gula nec venter comedunt sed sanctior ille
.i. dñs deus .i. mandat

Sanctus sanctorum sanctissimus hoc iubet esse

¶ Illud est magis potest aliud documentu seruadu i ordine ecclesiastico qd dicitur
circa sepulturas mortuorum. qd i istis quatuor festiuitatibus. .i. i natiuitate xpi i res
surrexione ipse. i. ascensione. z i festo penthecostes no debet sepeliri funera. qd
illi dies snt dies gaudij z leticie. Nam i natiuitate dñi nostri ihu xpi gaudet
obem? qd pñ i dñis et vnica filiu ad incarnatione p nra redemptione misit
Et i festo pasche gaudre debem? qd filius etni pñs iesus xps dñs nr nos
sua passione liberauit z ab inferis resurrexit. In festo autē ascensionis gaudre
re debem? qd xps filius dei carne assumpta ppria virtute sua sup celos ascendit
i signu hñ qd oēs hoies pcepta ei custodiētes i celis gaud. se z leticijs et ex
ultat erultrabit. In festo autē penthecostes gaudre debem? qd pñ z filius in dñ
uitis pñ et hñ dignatus ē nobis spñs scñi mittere. Et ergo isti dies sunt
dies exultationis. id merito i istis diebus gaudre debem? qd i istis alijs do
na spūalia cū magno gaudio suscipim? z tumulare funera no est gaudij
tmo magis tristitia si fuerit aliq funera i his quatuor festiuitatibus no snt tu
mulada. s; talis tumulatio i crastinu ē seruanda. Bre i missis defūctorū no dñ
Gloria i excelsis. nec Alle. nec sequētia. nec credo. Ad huiusmodi qd in istis quatuor
festis vtuntur vocab? leticie exultationis z iocunditatis. s; circa funera non
sunt aliq gaudia s; oīs tristitia et dolor. z ad hoc designandū tūc missa de
functorū lamētabiliter celebrat z cātat. Tūc tibi Te glo. ad? potest aliud do
cumentu dices. Te deū laudam? z Gloria i excelsis. i aduētu z i septuages
sima vsq; ad festu pasche no cātat. Tūc subdit qd i festiuitatibus beate vrgē
nis z scē crucis z oīs aploz cātat Te deū laudam? z Gloria i excelsis. s;
i die michael z Johis baptiste credo no cātat s; i die dedicationis rēpl
z i die natiuitatis xpi. z i festiuitatibus vrgēnis marie. et i solēnitatibus marie
magdalene. z i die scē crucis. z i solēnitare oīs aploz z euāgelistaz credo
cātat. s; i festo martirū no cātat. Deñ dñ: qd i die scē stephani. pueroz
michael. z pñter oīm scōrū pfessorū vrgēniū z martirū. credo no cantatur
z hoc ē verū nisi talia festa ceciderit i dñicū diē nā tūc cātabitur credo
Dehic dicit. si festu marci euāgeliste ceciderit i fra octauas pasche. tunc
nulla memoria fit de eo: nisi colf. dices ad missā. z carnes ipa die comedet

tur. r pcellio q fieri solet circa segetes fiat circa ecclesia. si vero venit post octavas pasche: tunc illa die carnes no debet cōedi nisi fuerit dñic⁹ dies. Dehic subiūgit alia doctrinā dicens q qdaz sūt officia misse q nūq̄ debet legi sine cātar i anno nisi certis dieb⁹ qb⁹ talia festa sūt appropinata vt sūt ista officia. Resurr̄ erit i festo pasche. Puer natus in die natiuitatis dñi. Dñs dicit: i nocte natiuitatis dñi. Lux fulgebit i gallicātu eiusdē festi. Vtri galilei i festo ascēsiōis. Dñe ne lōge: i die palmar. Suscepim⁹ de⁹ in die purificatiōis. S; q legit ista officia extra ipso de puratū i lū pl⁹ diligūt peccatis q̄ iusticia r statuta eccie. Quia doctrina. qñ festū natiuitatis cadit i sextā feriā tūc licitū ē cōedere carnes ppter solēnitatē diei r gaudia festi. ergo null⁹ sophista d; ptra hoc disputare. q; sua sophistia tñmō extar apparētia. vt d; Bresso i s̄mo elēchoz. q; qñbz sophista b; apparēt er scētific⁹ r nō vere scīs. et q̄ nō d; aliq; replicare ptra hoc vt cōedātur carnes q; scētis scōp̄ imo scētissim⁹ iubet hoc fieri. r hoc nō sit gra gule: s; q; de⁹ i sexta feria hoies creauit. r eodē die ipz hoies rēdemit. videlicet i bona sexta feria r qñ festū natiuitatis dñi iesu chisti i sexta feria venerit illa libertas p̄rogatiue hoībz p̄fert. **N**otādū primo p̄ modū dubii ad sic institut⁹ adu. r p̄i. Rñdes a beato petro papa. S; qñ qñf. sub q̄ septemantis. Rñd: sub quatuor. S; qñ qñf. quare sub quatuor septimāis. Rñdes ad designādū quadruplicē aduētū dñi nri iesu xpi. Primus aduēt⁹ ē i carne. de illo legit i euāgelio Johānis vbi d;. Stanna filio iuda. Secūsdus aduēt⁹ ē i mēte vñ i euāgelio Johānis legit. Ad dñm veniem⁹: mā sionē ap̄dē i faciem⁹ Terri⁹ aduēt⁹ ē i more catuilibz hoīs. de q̄ legit i euāgelio Mathei. vbi d;. Si sciret p̄famulias qua hora fur vētur⁹ cēt vigilaret vtiq; r nō sineret domū suā p̄fodi. Quart⁹ aduēt⁹ ē ad iudiciū vniuersale. de q̄ cātar sc̄tā mat̄ eccia. Ecce dñs ventur⁹ r oēs sc̄ti ei⁹ cū eo r erit i die illa lux magna. i. iustis. Secūdo notādū p̄ modū dubij quare in aduētū dñi nō cantat̄ Te deū nec Gloria i excelsis. Rñd q; Gloria i excelsis: nō cantat̄ id ad designādū q; iste hymn⁹ angelic⁹ p̄io fuit cātar⁹ in nocte natiuitatis dñi r id omittit̄ vtiq; ad diē natiuitatis: vt tūc eo deuot⁹ r solēntius cātef. S; Te deū: id omittit̄. q; solū vtiūtur eo ad p̄fetes. s; i aduētū dñi expectam⁹ iesū xpm adueniētē. S; quare nō cātar i septuagesima r q̄dra gesima. Rñdes q; i istis festiuitatib⁹ sit modū peccēcie r passiōis dñi. et sic tūc obtricit̄ oīa cārica leticie. s; illa p̄tata sūt cārica leticie. id sc̄tā eccia omittit̄ ista cārica leticie. Alio notādū. q; de p̄tā doctrina dicit Gualbert⁹ q; dñs i sine āni nasci voluit vt ostēderet i vltima etate mūdī se vēturū. In sexta em̄ feria hoies plasmauit p̄dū. et liberant̄ id p̄rogatiua libertas hui⁹ diei cōcessa ē. vt si festū natiuitatis ceciderit i sextā feriā carnis bus vtamur si tñ ex voto scētis sexti r sabatiuis carnes vitares tūc etiā rali die vitare b̄beres. S; si aliq; sñ voto i p̄ceptū hui⁹ festi hoc omittit̄ mortalit̄ p̄ccāret: q; forma; eccie s̄tinget̄. Alia aut̄ dubia nota sunt ex Te

ad quo sūt ista aduētijs xpi

Passio quando venit domini tunc gloria patri
.i. nisi ad psalmos .i. eccia sup. in officio diuino
Exceptis psalmis clerus dimittat vbiq;

Summula Raymundi.

- Gloria** qua cineres patri si non inhiherem
.f. passione .f. pichberem
.f. rñsouj .f. resumas
- Post versum** repetas ibi responsoria semper
hoc canticū .f. domini
- Te deum** nec aduētus: nec septuagesima seruat
.f. agnus dei .f. sed miserere nobis
- In cena domini** cantes agnus sine pace
.f. collecta eiusdē misse non flectantur genua
- Ad missam** genua collecte flecter e noli
.f. in bona quinta feria .f. consecra duas
- Dum missam** cene celebras tunc confice binas
.f. hostias .f. illarum .f. ecclesie
- Oblatas** domino: sumas vnam velut est mos.
.f. cōsecrato .f. hostiam
- Cum toto calice:** reliquā ponas vbi sanctus
.f. lumine pcedente
- Sit locus:** incensa candela tamen pccunte
.f. hoc canticum .f. bona sexta feria
- Portando cantes:** hoc corpus: mane peracto
.f. repositos .f. sacramentū
- Officio toto** reddas solenniter illud
.f. tu sacerdos .f. altare
- Ferto super mensam** domini: calici quoq; vinum
.f. iuxta ritū ecclie .f. inclinabis .f. altare
- Infundas et aquam:** tunc te curua bis ad aram
.f. erigendū figuram crucifixi
- Post medium** noctis ad tollendum crucifixum
.f. lecto vel plures .f. famulos
- Surgas atq; duos** vel tres assume ministros
vestibus indutos .f. dñe pbasti me
- Albis vestitos:** psalmum lege domine probas
illud canticum sic dictū
- Hinc: exurge:** canas psalmum: deus auribus: addas
.f. cum redolentia thuris
- Antiphonam** repetas exurge: crucem semel aut ter

.i. ecclesiam

.i. illam antiphonā

fer circa templum cane cum rex gloria christus

Hec est alia pticula i q̄ autor pōit als doctrinas circa dīnū officiū pagēdas
 Quaz p̄ia ē tal. qñ istat passio q̄ ē dñica q̄ cātatur: iudica me ds: tunc sa
 cerdos i dīno off. cio nō d̄z cātare: glia p̄t nisi ad psalmos. sed ad r̄isfora
 r̄ alia ad q̄ solet cātari glia tē n̄ d̄z cātari. imo p̄ repetitōne r̄isforū d̄z re
 sumi. s̄z a bōa q̄rta feria vsq; ad sabbatū pasce nec ad offm̄ misse nec ad p̄s
 dicat glia p̄t. Subdit aliā doctrinā d̄ aduēto z septuagesima di. In ad
 uēto dñi z i septuagesima nō cātat. Te deū lau. glia i excel. z i missa q̄ ca
 nitur i cena dñi nō cantat agn̄ d̄i. cū illa cōclusiōe. dona nobis pacē. sed
 cū illa miserē nobis. Itē i collecta eiusdē misse: nō flectatur genua: z i trī
 bus dieb; n̄ deor̄ par. q; par tradita fu: r̄ iudeis. Tūc subdit q̄ sacerdos
 celebras missas i bona q̄nta feria d̄z cōsecrare duas hostias. vnā d̄z sumē
 illo die. reliquā d̄z reseruare i crastinū. z d̄z eā ponē ad locū sct̄iarior̄ cā
 dela accētia p̄cedēte. z cū portat cāter. hoc corp; qd̄ p̄ vobis zc. s̄z crastino
 officio pacto p̄dicā hostiā sumat solēnt ferēdo sup̄ altare. z sumat vinū
 z aquā ad calicē p̄secrādoz pagēdo scd; statuta eccie. Tūc (b; p̄ mediū)
 subdit doctrinā d̄ dīno offō i nocte pasche pagēdo. volēs q̄ i nocte pasce
 pleban; d̄z stat̄i s̄r: zc p̄ mediū noctis z assumē duos p̄ tres m̄stros iduos
 s̄bis z legēstū ps. Dñe p̄balt. q̄ facto cāter. Exurge q̄re obdormis dñe
 zc. cū dñi. De; aurib; repetēdo. exurge. q̄ facto accedat cū thure z cū re
 dolētia thuris leuet crucifixū d̄ sepulcro circuitū faciēs b̄s vsq; ter cantādo
 deuote. Tū rex glie zc. Notādū q̄ p̄ hoc q̄ sacerdos d̄z surgē in medio
 noctis dāt̄ itelligi resurrectio dñi q̄ mediāte trāsiūm; ab eterna dānatio
 ne ad vitā eternā. z p̄ albedinē vestitū dāt̄ itelligi angeli iduri sola clarit
 atis q̄ resurrectōne xp̄i annūctauerit. z p̄ redolētiā thuris itelligit̄ n̄sa bo
 na opa s̄t q̄bus dēmus resurgē cū xp̄o vt n̄se orōnes sint acceptabiles in
 p̄spectu dei. et nos mediātib; illis exaudiri mereamur a datore z guber
 natore omniū gentiū. a quo celum et omnia dependent.

De impositionibus historiarū per circulū anni.

ordo totius anni

cognoscitur

Qualis scripto sub tali noscitur ordo

in illo tpe anni

.i. precipit

Septuagesima sic lege q̄ deus omnia mandat.

sup. z tu lege cū hoc i q̄dragesima. s̄. libros

Quinq; libros moysi quos claudit passio christi

passionis christi

.i. lamentationes

Tempore messie legis verba hieremie

.i. octauas pasche

.i. euangelizauit

Post pascha legimus quod lucas explemplificauit

*De impositionibus
historiarū per circulū anni*

Summula Raymundi

.i. q. liber regū v3 legi p^o penthecosten. videz in octava trinitatis

Post penthecosten regum liber erit in hostem

.i. vsqz ad kal. augusti .i. a kal. augusti vsqz ad kalendas

Donec ad augustum: salomon tunc argue stultum

septēbris leguntur parabole salomons

Per totum mensem sapientia proferat ense

.i. in tali mense .i. tales libros

Job lege septēbris: thobiam: udith et hester

.i. in octobri .i. libru machabeoz .i. lege

Octobris mense machabeus atqz recense

.i. dicta duodecim ppheraru .i. in nouembri.

Verba prophetarum bis sex lege mense nouembrius

.i. ad tale tps

.i. locum decēbris.

Donec ad aduentū domini veniesqz decēbris.

.i. lege sup. dñi illius p^o be .i. in ferijs

Profer in aduentu esae verba diebus

.i. p^o festū natirat^o xpi .i. epl^{as} pauli .i. termino hui^o lib^o

Post natale legas paulum. sic fine quiescas

Illud ē cap^olm vltimū istius libri in q^o post q^o m^o in precedēt^o determinat
uit de ecclesiastico et diuino officio i^o missa obseruādo p^onter determinat
de impositōnibus historiarū p^o circūm āni. Et illud vltimū cap^olm p^o dñi
di i tot ptes q^o ponit documēta de impositōnib^o historiarū p^o circūm āni:
pres parebūt i p^ocessu s^oe. p^oimo dicit sic. ordo imponēdi historias p^o to
tū ānū cognoscit sub tali scripto sequēt^o q^o post octauā epiphanie impo
nūtur epl^{as} pauli cū historia dñe ne i furore: z legi vsqz ad septuagesimā
Subdit de septuagesima z pōit secūda historā z dicit sic. q^o i septuagesi
ma dñi legi quicqz lib^o moysi z decātarū cār^o iste i p^oncipio creauit deus
celū z terrā. S^oz a septuagesima vsqz ad passiōez dñi semp spāles histor
rie s^oz iponēde s^oz tñ sp^o legū quicqz lib^o moysi veteris testa. Ad ē. q^o illud
q^o dauid p^o lōgū tps an^o natiuitatē xpi ppheravit ill^o paul^o i iuseptis cō
cordauit z coordinauit. z p^o icarnatiōez ad laudē z ad gl^oz p^odicauit Sub
dit tēpore messie ponēs tertiā historā. s. q^o tpe passiōis xpi. s. an^o festū
pasche legūtur lamētatiōes q^o dieremias apta z lamētabili voce longo
tēpore an^o natiuitatē xpi passiōez deplāxit z ppheravit dicens. Plangite
vos z c. Subdit (Post pascha) vbi auctor docet iuenire altā historiam. et
vult q^o i pascha legat omelia tñ de die p^o torā ebdomadā ifra octauā pa
sche s^oz post octauā vsqz ad festū pēthecostes legūf act^o Luce euāgeliste
z alioz ap^oz. Tūc subdit post festū pēthecostes p^o torā ebdomadā agif
de spūf s^oz. Tūc i octaua pēthecostes de scrā trinitate s^oz p^o torā hebdoe
modā. S^oz tūc i octaua trinitatis imponit historia de^o oim auditor^o z c.

legit libri regū vsq; ad kal augusti. Tūc v: i lra (salomō tūc argue stul
 tū) vbi docet imponere aliā hystoriā dicēs. Post kal augusti vsq; ad kal
 septēbus legit parat ole salomons. 2 tūc cāraf hystoria i pncipio ante q̄
 de terrā faceret. Tūc subdit (Job lege) vbi docet nos imponere aliā h
 storiā dicēs q̄ i septēbu cāraf de scrō Job. s. si bona susceptim. Tūc sub
 dit (Octobus mēse) vbi docet imponere aliā hystoriā dicēs. q̄ i octobu le
 git liber mächabeoz. 2 cāraf hystoria Adaperiat dñs cor vim. Tunc sub
 dit (Verba pphetaz) vbi anctor docz ipone aliā hystoriā dicēs. q̄ kal. no
 vobus legit Ezechiel ppheta 2 alij pphete duodeci 2 cāraf hystoria. vidi
 dñm sedere sup solitū Subdit ab aduēru dñi legit. Esaias ppheta et etiā
 cāraf vltima et decima hystoria vsq; ad natiuitatē xp̄i cū cāricis specialis
 bus suis 2 singul' deb' dñicis iponit vna noua hystoria i aduēru dñi. Cir
 ca pūmā ptē notandū q̄ rō illi' lre ē ista. q̄ tpe passiois xp̄i pl' q̄ alio tpe
 cū xp̄o dolere debem' ipi' mortē maxime honorando. cantando. psallen
 do 2 fīdo. ecclesiam nudis pedibus itrando. missas audiēdo. elemosinas
 dando 2 cōsimilia p delictis faciēdo. vt eo citius nobis missis parcat et
 ignoscat nra peccata. Itē rō ill' lre salomō tūc argue stultū est ista q̄ si
 cur dauid cōtrariabat p̄h: stets 2 alij pphete p lege eoz pugnauerūt. sic
 2 nos postq̄ sp̄itū recepim' debemus p̄ra diabolū pugnare. 2 victis
 ipi' delictis deo seruire debemus vt celestē curiam attingere mereamur
 Itē notandū circa illam ptē (verba pphetaz) q̄ Ezechiel vidit i spū quat
 tuor aialia. i. quattuor euangelistas q̄ quatuor tomis aialitū sp̄igūf. q̄ xp̄i
 natiuitatē. passioz. resurrectioz 2 ascēsiōez oze 2 sc̄pto notificabat. Cū nota
 uat' depigit sub fora hois rō: q̄ ipc pl' tractat d̄ hūanitate xp̄i q̄ ali
 us euangelista. pura d̄ ei' natiuitate quō fuit icarnat' 2 hō fact'. S; lucas d̄
 pigit sub spē bouis. q̄ rēc sic bos ducit ad mactādū. sic lucas scribit pas
 lionē xp̄i q̄ mactat' ē sic bos. S; marc' depigit sub fora leōis: q̄ leo h̄
 ta ē nam. cū parit i mōre pulcos suos mortuos trāsit ab eis. 2 p tridū re
 dit ad eos 2 fac magnū rugitū. ita q̄ resuscitant' 2 viu surgūt a mort'. sic
 p̄pheta iur rexit a mortuis. mō marc' p̄ tractat d̄ resurrectioe xp̄i q̄ aliq̄s
 alioz. Sed iobes d̄ lgit sub spē aqlē: q̄ aqla alt' volat q̄ aliq̄ alia volū
 crū: sic et. i. iobēs alt' volauit 2 multū pl' tractauit d̄ dinitate q̄ aliq̄s ez
 uāgelistaz. Itē notā. Daniel x̄p̄s v̄toz p̄dixit cū dixit aspicias a longe
 S; lra p̄p̄oe xp̄m nasciturū p̄tēret d̄ v̄gīe maria. vñ canit sc̄ra eccia. p
 phete dicit xp̄m nasci d̄ v̄gīe. Alitio notā. ipositio h̄ stozaz h̄ etiā p
 alios vt i cōputo manuali 2 ecclesiaco 2 i q̄ plurib' alijs loc. q̄re h̄ breuit
 dca sufficit d̄ hystorijs iponēdis p circūlū annl. ¶ Et sic breuit' p̄ editō
 2 cōpeditū. q̄ lucide 2 clare 2 valde vtilit' docet plura nccāria circa sacra
 eccie occurrētia. Et vocat summula Raymūdus: q̄ raymūdus edidit et
 p̄p̄ilauit 2 a plur' libris canonicis eā extraxit. 2 etiā vocat sumla paugm
 q̄ paupib' p̄posita ē q̄ nō p̄t stude' iura p̄p̄ defectū pecuniaz Et si suas
 illa q̄ ego Raymūdus p̄sulo 2 p̄suadeo. 2 q̄ i h̄beo spernis. tūc metes' vt
 vere dñm lesūm xp̄istū in sua maiestate summa. Qui cū sua m̄e v̄rgine
 maria singulisq; supioz ciuibz in seculoz secula sit b̄d̄ictus. Amen.